

Byrådets forslag til budsjett 2013

Sammenheng mellom kommunens plandokumenter Innledning

1 Budsjett 2013 Budsjettets profil og prioriteringer

Hoved- og nøkkelstørrelser for Oslo kommune	2
Hovedstørrelser i driftsbudsjettet	4
Generelle budsjettforutsetninger	4
Hovedoversikter – årsbudsjett	6
Årsbudsjett drift – bykassen	6
Årsbudsjett investering - bykassen	8

2 Økonomiplan 2013-2016

2.1 Økonomiplan 2013-2016 drift.....	1
2.1.1 Hovedstørrelser i Oslo kommunes driftsbudsjett (bykassen + KF).....	1
2.1.2 Driftsrammer for bykassesektorene.....	4
2.2 Økonomiplan 2013-2016 investeringer.....	9
2.2.1 Hovedstørrelser i Oslo kommunes investeringsbudsjett (bykassen + KF)....	9
2.2.2 De viktigste investeringene	12
2.3 Oslo kommune som arbeidsgiver	17
2.4 Budsjettets miljøprofil	21
2.5 Økonomiske utfordringer i et langsiktig perspektiv	28
2.5.1 Pensjonskostnadenes betydning for kommunens økonomiske handlefrihet....	28
2.5.2 Utviklingen i finanskostnader	30
2.5.3 Utviklingen i de frie inntektene	30
2.5.4 Forventet utvikling av økonomisk handlefrihet i kommende økonomiplanperiode	32
2.5.5 Økonomiske konsekvenser av befolkningsvekst.....	33
2.6 Hovedoversikter - økonomiplan	37
2.6.1 Økonomiplan driftsbudsjettet – bykassen	37
2.6.2 Økonomiplan driftsbudsjettet – kommunale foretak (KF)	38
2.6.3 Økonomiplan driftsbudsjettet – samlet (bykassen og KF)	39
2.6.4 Økonomiplan investeringsbudsjettet – bykassen	40
2.6.5 Økonomiplan investeringsbudsjettet - kommunale foretak (KF)	41
2.6.6 Økonomiplan investeringsbudsjettet - samlet (bykasse og KF)	42
2.6.7 Fondsutvikling bykassen	43
2.6.8 Oversikt over bykasseinvesteringer med finansiering 2013-2016	44

3 Bydelene EST og KOU

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	2
Forslag til bydelsfordelt budsjett for 2013 - drift og sosialhjelp	3
Bydelenes budsjettammer	4
Demografiske og sosiale forhold i bydelene	8
Fordeling av budsjettammen	9
Kriteriefordeling.....	10
Krav til budsjettoppsett og budsjettbehandling i bydelene	16
Tallbudsjettet - formkrav og frister	16
Motivteksten - krav til struktur og innhold	17
Økonomireglementet – endringer i budsjett 2013.....	19
Delegasjonsadgang.....	19

3.1 Bydelene - EST	20
Innledning	20
Funksjonsområde 1 – Helse, sosial og nærmiljø	22
A. Helsetjenester	22
B. Sosialtjenesten	26
C. Mottak og integrering av flyktninger mv	29
Funksjonsområde 2B Oppvekst	31
A. Barnevern	31
B. Forebyggende barne- og ungdomsarbeid	33
C. Helse- og sosialtjenester til barn og unge	35
Funksjonsområde 3 Pleie og omsorg	37
Funksjonsområde 4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram	50
Kap. 304 Bydelene – avsetninger eldre (EST)	54
Kap. 308 Bydelene - avsetninger helse og sosiale tjenester (EST)	55
Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer	58

3.2 Bydelene barnehager (KOU)	1
Funksjonsområde 2A Barnehager	2
Kap. 305 Bydelene - etablering av nye barnehager (KOU)	7
Kap. 306 Bydelene - diverse barnehage tiltak (KOU)	8
Kap. 271 Byomfattende barnehageoppgaver (KOU) Investeringsoversikt	9
Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer	10

4 EST Byomfattende tiltak

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	1
Kap. 176 Arbeidstrening OKF - overføring (EST)	3
Kap. 313 Sykehjemsetaten (EST)	5
Kap. 314 Helseetaten (EST)	12
Kap. 315 Velferdsetaten (EST)	17
Kap. 333 Samhandlingsreformen - medfinansiering (EST)	26
Kap. 350 Trygdeordninger (EST)	26
Kap. 360 Barne- og familieetaten - barnevern (EST)	27
Kap. 362 Kriminalitetsforebygging blant ungdom (EST)	31
Kap. 384 Bydelenes hjelpemiddeltjeneste (EST)	33
Kap. 372 Byomfattende tiltak - avsetninger eldre (EST)	34
Kap. 373 Byomfattende tiltak - avsetninger helse og sosiale tjenester (EST)	35
Kap. 374 Prosjekteringsmidler (EST)	36
Kap. 427 Tap på utlån (EST)	37
Kap. 428 Sosiale boligvirkemidler (EST)	38
Kap. 481 Handlingsprogram Oslo sør (EST)	39
Kommunale foretak:	
Kap. 058 Arbeidstrening Oslo KF (EST)	41
Samlet oppstilling av tilskuddsmidler	42
Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer	45

5 Kunnskap og utdanning

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	4
Kap. 200 Utdanningsetaten (KOU)	16
Kap. 203 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (KOU)	18
Kap. 210 Grunnskolen (KOU)	19
Kap. 211 Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (KOU)	20
Kap. 230 Videregående skoler (KOU)	21
Kap. 231 Fagopplæring (KOU)	22
Kap. 250 Fagskolen (KOU)	24
Kap. 260 Spesialundervisning i egne grunnskoler (KOU)	25
Kap. 261 Spesialundervisning i egne videreg. skoler (KOU)	26

Kap. 290 Oslo musikk- og kulturskole (KOU)	27
Kap. 294 Voksenopplæring (KOU)	29
Samlet oppstilling av tilskuddsmidler	30
Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer	30

6 Byutvikling

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	4
Kap. 400 Eiendoms- og byfornyelsesetaten (FIN)	6
Kap. 416 Fornebu-utbyggingen (FIN)	8
Kap. 425 Andre utbyggingsformål (FIN)	10
Kap. 482 Handlingsprogram Groruddalen (BYU)	11
Kap. 520 Byantikvaren (BYU)	13
Kap. 609 Plan- og bygningsetaten (BYU)	16
Samlet oppstilling av tilskuddsmidler	21
Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer	21

7 Miljø og samferdsel

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	6
Kap. 184 Beredskapsetaten (MOS)	8
Kap. 542 Bymiljøetaten (MOS)	10
Kap. 547 Oslo 2022 (MOS)	16
Kap. 643 Renovasjonsetaten - næring (MOS)	18
Kap. 645 Energigigjenvinningsetaten - husholdninger(MOS)	20
Kap. 646 Energigigjenvinningsetaten - næring (MOS)	22
Kap. 650 Brann- og redningsetaten (MOS)	24
Kap. 711 Kjøp av transporttjenester (MOS)	27
Kap. 752 Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (MOS)	30
Kap. 761 Sykkelprosjektet (MOS)	30
Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer	32

8 Miljø og samferdsel - selvfinansierende

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	4
Kap. 620 Vann- og avløpsetaten - forvaltning (MOS)	6
Kap. 640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	10
Kommunale foretak:	
Kap. 060 Oslo Havn KF (MOS)	14
Kap. 051 Klima og energi Oslo KF (MOS)	19
Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer	21

9 Kultur og næring

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	5
Kap. 354 Enhet for mangfold og integrering (KON)	13
Kap. 455 Næringsutvikling (KON)	14
Kap. 459 Næringsetaten (KON)	16
Kap. 501 Kultureiendommer (KON)	19
Kap. 502 Kulturetaten (KON)	22
Kap. 503 Kulturbyggene i Bjørvika (KON).....	26
Kap. 504 Munch-museet (KON)	28
Kap. 581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)	31
Kap. 590 Gravferdsetaten (KON)	33
Kap. 052 Omsorg Oslo KF (KON)	36

9.1 Kultur og næring – eiendomsforetakene

Innledning	37
Økonomiplanramme 2013-2016	40
Kap. 172 Boligbygg Oslo KF - overføring (KON)	41
Kap. 175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (KON)	41
Kap. 185 Forskjellige utbedringstiltak (KON)	42
Kap. 053 Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	43
Kap. 055 Boligbygg Oslo KF (KON)	46
Kap. 059 Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	49
Samlet oppstilling av tilskuddsmidler	51
Økonomiplanoversikt med spesifisering av endringer	52

10 Byrådslederens kontor

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	3
Kap. 120 Byråd/byrådsavdelingene (BLK)	4
Kap. 126 Div.avsetn.og tidsb. tiltak under byrådsavd. (BLK)	5
Kap. 140 Kommuneadvokaten (BLK)	7
Kap. 150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	9
Kap. 191 Tilfeldige utg. etter byrådets bestemmelse (BLK)	11
Samlet oppstilling av tilskuddsmidler	12
Økonomiplanoversikt med spesifisering av endringer	12

11 Finans

Innledning	1
Økonomiplanramme 2013-2016	7
Kap. 122 Div. virksomheter og prosjekter under FIN (FIN)	8
Kap. 125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	11
Kap. 130 Kemnerkontoret (FIN)	16
Kap. 181 Overformynderiet (FIN)	19
Økonomiplanoversikt med spesifisering av endringer	21

12 Bystyrets organer

Økonomiplanramme 2013-2016	1
Kap. 100 Bystyret m.v. (BYS)	2
Kap. 101 Ordførerens kontor (BYS)	3
Kap. 102 Tilfeldige utg. etter bystyrets bestemmelse (BYS)	3
Kap. 109 Kontrollutvalget (BYS)	4
Kap. 110 Kommunerevisjonen (BYS)	4
Kap. 111 Ombud for brukere av helse- og sosialtj.(BYS)	5
Kap. 112 Stortingsvalg og kommunevalg (BYS)	5
Økonomiplanoversikt med spesifisering av endringer	6

13 Felles inntekter og utgifter

Skatteinntekter, rammetilskudd m.v.

Kap. 800 Skatt på inntekt og formue (FIN)	2
Kap. 840 Rammetilskudd fra staten (FIN)	3
Kap. 845 Øvrige generelle statstilskudd (FIN)	5
Kap. 850 Generelt statstilsk. vedr. flyktninger m.v. (FIN)	5
Kap. 901 Utbytte fra aksjeselskaper (FIN)	6

Felles utgifter

Pensjonskostnader	6

Finansinntekter og finansutgifter

Kap. 900 Renter (FIN)	9

Kap. 910 Lån (FIN)	11
Kap. 927 Betjening av videreutlån (EST)	12
Kap. 124 Forsikringer (FIN)	13
Kap. 192 Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter (FIN)	14
Kap. 199 Avsetning til tilleggsbevilgninger (FIN)	15
Kap. 426 Tap på lånegarantier (FIN)	15
Kap. 898 Overføringer fra KF m.v. (FIN)	16
Kap. 930 Dekn.av/bruk av tidl. års merforbruk/mindreforbruk	17
Fond i driftsbudsjettet	
Kap. 940 Disposisjonsfond (FIN)	18
Kap. 950 Bundne driftsfond (FIN)	20
Kap. 980 Overføring mellom drift og investering (FIN)	21
Finansiering av investeringer og avsetninger m.v.	
Kap. 901 Utbytte fra aksjeselskaper (FIN)	21
Kap. 910 Lån (FIN)	22
Kap. 920 Utlån egne midler (FIN)	22
Kap. 926 Videreutlån (EST)	23
Kap. 927 Betjening av videreutlån (EST)	23
Kap. 929 Aksjer (FIN)	24
Kap. 940 Disposisjonsfond (FIN)	24
Kap. 948 Ubundne investeringsfond (FIN)	25
Kap. 950 Bundne driftsfond (FIN)	25
Kap. 959 Bundne investeringsfond (FIN)	26
Kap. 980 Overføring mellom drift og investering (FIN)	26
Lånefondet	
Kap. 080 Lånefondet (FIN)	27

14 Økonomireglementet

Innledning	1
Budsjettfullmakter	2
Instruks for økonomiforvaltningen	8

15 Takster, avgifter og gebyrer

Forslag til takster, avgifter og gebyrer	1
Gebyrer – selvkostprinsippet	2
Beregningsgrunnlag for vann- og avløpsgebyrer	3
Beregningsgrunnlag for renovasjonsgebyrer	4
Beregningsgrunnlag for feiegebyr	5

16 Budsjettekniske merknader

Generelle merknader	1
Lønns- og priskompensasjon	1
Fordeling av pensjonsutgifter til Oslo Pensjonsforsikring (OPF)	1
Rammereduksjon i økonomiplanperioden	2
Demografi	2
Spesifisert mva-refusjon for investeringer	2
Mål- og nøkkeltall	2
Budsjettall fra Sak 1 Del 2 til områder under Del 1	3
Endringer i kapittelinnstillingen	6

Vedlegg:

Prosedyre for bemanningsreduksjoner

Forkortelser

Alfabetisk register

Vedlegg som ikke inngår i dokumentet:

Grønt hefte – dokumentasjon av budsjettgrunnlaget for bydelene

Sykehjembehovsplanen 2012-2022

Boligbehovsplanen 2013-2016

Sammenheng mellom kommunens plandokumenter

Byrådets forslag til budsjett 2013- økonomiplan 2013-2016 presenteres i to hoveddeler.

For å gjøre budsjettforslaget mer lesevennlig har byrådet i Del 1 valgt å samle prioriteringer og profil under 9 overskrifter på tvers av sektorinndeling og administrativ organisering. Byrådets forslag til budsjettvedtak er å finne i Sak 1 Del 1 kapittel 5, og er ordnet etter budsjettkapitler.

Sak 1 Del 2 er organisert etter sektorinndeling og administrativ organisering. I denne delen fremgår også de konkrete økonomiske rammene og målene til den enkelte virksomhet innenfor hver sektor.

Byrådets forslag til budsjett 2013-økonomiplan 2013-2016, beskriver planer og behov i et lengre perspektiv jf kommuneplanen. Fremskrevet behovsutvikling utover kommende økonomiplanperiode fokuseres på perioden frem mot 2030 som også er den perioden kommende kommuneplan avgrenses til.

En viktig premiss for byrådets forslag til budsjett 2013 er skolebehovsplanen 2012-2022. Investeringsrammen som foreslås i budsjettet for Undervisningsbygg Oslo KF er koblet opp mot denne planen.

I henhold til kommunens investeringsregime blir større enkeltprosjekter innarbeidet i budsjettet først når det foreligger en ekstern kvalitetssikring av prosjektet. For en rekke av prosjektene i skolebehovsplanen er det gjennomført en slik kvalitetssikring, disse prosjektene er derfor innarbeidet i byrådets budsjettforslag med kostnadsrammer (investering) og tilhørende husleieavsetning (drift) fra forutsatt ferdigstillingstidspunkt.

Det er avsatt ufordelte investeringsmidler i budsjettet til Undervisningsbygg Oslo KF og midler til husleie på et avsetningskapittel under KOU til å dekke forventede økte husleieutgifter som følge av prosjekter i Skolebehovsplanen som forventes innarbeidet i kommende økonomiplanperiode.

I kommunens Sykehjemsbehovsplan er det en hovedmålsetning å få hevet standarden på kommunens sykehjem frem mot 2020 i tillegg til å få utvidet antall Omsorg+ boliger. I økonomiplanperioden er det foreslått avsatt nesten 2 mrd. i ufordelte investeringsmidler til totalrehabilitering av 4 sykehjem og Omsorg+ prosjekter. I tillegg foreslår byrådet at det innarbeides midler til å finansiere et nytt sykehjem som OPS prosjekt.

Byrådet legger samtidig med budsjettet frem Boligbehovsplan for Oslo kommune 2013-2016. For å imøtekomme noen av utfordringene planen avdekker, foreslår byrådet å avsette ytterligere 800 mill., til sammen 1,15 mrd. til fremskaffelse av boliger til vanskeligstilte og funksjonshemmede i planperioden.

Handlingsplan for miljø og klima 2012 – 2015, vedtatt i byrådet 12.04.2012 (sak 1032/12), skal sikre at prioriterte tiltak blir gjennomført for å nå hovedmålene for kommunens miljøpolitikk.

Oversikt over innholdet i Sak 1 Del 2

Kapittel 1 er i hovedsak tabellarisk og omhandler byrådets prioriteringer i 2013 budsjettet og økonomiske premisser for budsjettet.

Kapittel 2 beskriver de økonomiske utviklingstrekkene og hovedstørrelsene i kommende økonomiplanperiode 2013-2016.

Kapitlene 3-12 er organisert etter den enkelte byrådsavdeling. For bydelene, kap 3, utarbeides det også et "Grønt hefte", hvor det gis en ytterligere dokumentasjon av hvordan premissene for budsjetttrammene til den enkelte bydel fremkommer.

Kapittel 13 omtaler budsjettpremissene i forhold til felles inntekter og utgifter.

Kapittel 14 inneholder kommunens økonomireglement, mens kapittel 15 gjelder takster, avgifter og gebyrer.

Budsjettekniske merknader er omtalt i kap. 16.

Innledning

I Oslo bor det nå nesten 620 000 innbyggere. Byen skiller seg fra resten av landet både fordi veksten er sterkere og fordi tilveksten av barn i skole- og barnehagealder er svært høy. Ingen andre norske byer har tilnærmet så sterk vekst blant de yngste i befolkningen på 10 år har vi fått 10 000 flere barnehagebarn samtidig som vi har innfridd retten til barnehageplass. Befolkningsfremskrivningene tyder på at Oslos befolkning vil vokse til i overkant av 830 000 innbyggere i 2030.

Byrådet foreslår et samlet brutto driftsbudsjett på 46 mrd. når det korrigeres for internt salg.

Byrådet foreslår at Oslo kommunes samlede investeringer i utbygging, utbedring og vedlikehold i 2013 skal være nær 8 mrd., og for økonomiplanperioden samlet nær 30 mrd. Kollektivselskapenes investeringer kommer i tillegg.

Byrådet tar høyde for fortsatt kraftig vekst og foreslår følgende hovedprioriteringer i kommende økonomiplanperiode.

- Det skal bygges nye skoleplasser til 2800 elever i 2013
- Skolebudsjettet er noe styrket Bevilgningene til skole og kunnskap utgjør en fjerdedel av driftsbudsjettet, samlet 11 mrd
- Kuben yrkes-arena blir ferdig med plass til over 1000 elever i 2014
- Innsatsen for å ivareta eldre barnehager skal mer enn doubles. Ramme for rehabilitering 2013-2016 på 0,6 mrd.
- Nytt hovedbibliotek Deichman i Bjørvika. Skal være ferdig i 2016
- Anskaffe nye boliger for vanskeligstilte og funksjonshemmede. Samlet budsjettøkning på nær 0,8 mrd. i 2013-2016
- Modernisere fire sykehjem med ca 600 plasser innen 2016
- Etablere nytt sykehjem gjennom offentlig-privat samarbeid (OPS-avtale), som skal komme i drift i 2015
- Fullføre Midgardsormen i 2014 – et avløpssystem som skal gi bedre miljø og kapasitet
- I perioden 2013-2016 skal det brukes 0,5mrd. til sykkelstasjon
- Økt kommunalt tilskudd til kollektivtrafikken. Bedre finansiering av investeringer og drift av T-bane, trikk og buss i Oslo og Akershus gjennom Oslopakke 3.

1 BUDSJETT 2013

BUDSJETTETS PROFIL OG PRIORITERINGER

Kapitlet beskriver hovedstørrelser i 2013-budsjettet for Oslo kommune

Det forventes at befolkningen vokser med nesten 14 000 i løpet av 2013, til totalt ca.640 000 ved utgangen av året

46 mrd. i samlet brutto driftsbudsjett for Oslo kommune i 2013, korrigert for 4,5 mrd. som gjelder internt kjøp og salg i bykassen

48 000 personer jobber i Oslo kommune, det utgjør 37 000 årsverk

Samlede lønnskostnader, inkl. pensjon og arbeidsgiveravgift, utgjør ca. 55 % av samlede driftsutgifter

Ca 0,4 mrd. er innarbeidet i 2013 til økte pensjonskostnader

Totale pensjonskostnader i 2013 er 3,7 mrd.

427 mill. er innarbeidet i 2013 i økt demografikompensasjon som følge av befolkningsøkning

450 mill. er innarbeidet i 2013 i uspesifisert rammereduksjon

Kommunens driftsutgifter i budsjett i 2013 er finansiert med:

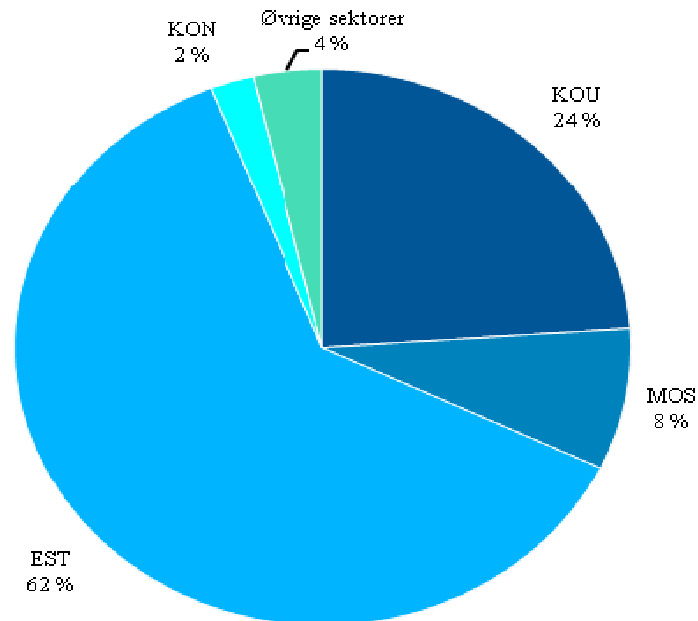
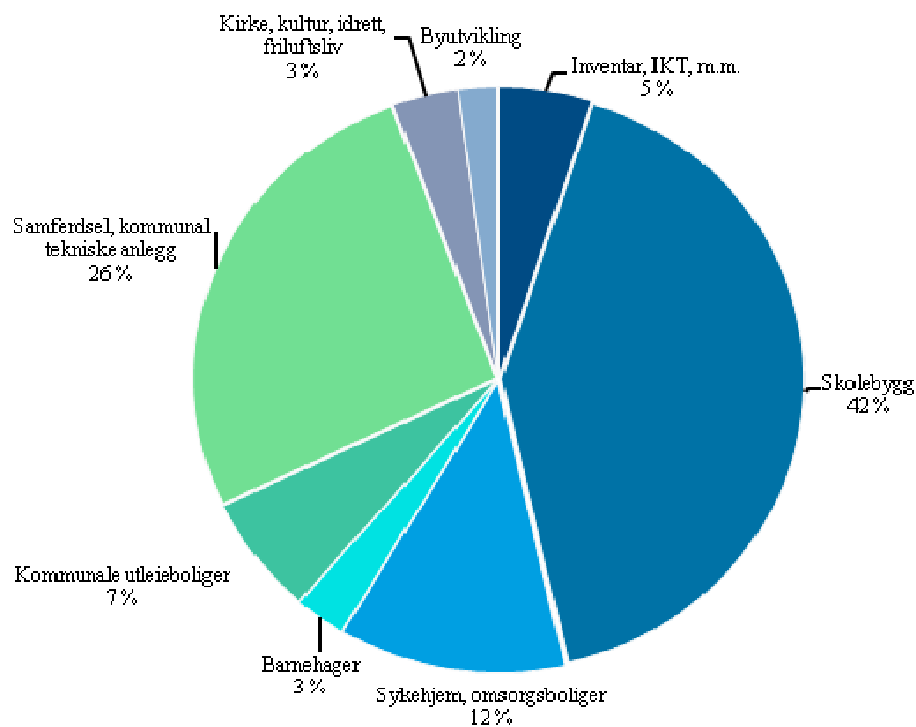
- ✓ 34 mrd. fra skatt og rammetilskudd
- ✓ 0,4 mrd. i generelle statstilskudd
- ✓ 17,1 mrd. i sum sektorinntekter, som består av refusjoner fra staten, brukerbetalinger, gebyrer etc.(inkl. internt kjøp og salg i bykassen)

Finanspostene i driftsbudsjettet i 2013 utgjør:

- ✓ 2,8 mrd. i finanskostnader
- ✓ 1,7 mrd. i finansinntekter

Det foreslås investeringer for 7,9 mrd. i 2013. Over 40 % gjelder skolebygg

4,9 mrd. eller 62 % av investeringene foreslås finansiert med lån i 2013

Hoved- og nøkkelstørrelser for Oslo kommune –drift og investering**Sektorenes andeler av driftsbudsjettet i 2013 (totalt 46 mrd.)****Investeringer i 2013 (totalt 7,9 mrd.)**

Driftsbudsjettet Oslo kommune (bykassen + kommunale foretak) - tall i mill.kr

	Dok 3/2012	Forslag budsjett 2013	% endring 2012-2013
Skatteinntekter	-22 500	-24 100	7 %
Rammetilskudd fra staten	-9 230	-9 860	7 %
Momsrefusjon fra investeringer	-894	-991	11 %
Andre driftsinntekter (brukerbetaling, gebyrer etc.)	-16 552	-17 145	4 %
Finansinntekter	-1 756	-1 661	-5 %
Sum inntekter	-50 932	-53 757	6 %
Lønnsutgifter (inklusive arbeidsgiveravgift og pensjon)	23 952	25 188	5 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	7 185	7 556	5 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenproduksjon	9 580	10 075	5 %
Overføringsutgifter	6 033	6 252	4 %
Finansutgifter	2 646	2 825	7 %
Sum utgifter	49 396	51 896	5 %
Netto driftsresultat	-1 536	-1 861	21 %
som benyttes til:			
Netto fondsavsetning	382	523	37 %
Overføring fra drift til investeringsbudsjettet (mva-refusjon)	894	991	11 %
Overføring fra drift til investeringsbudsjettet (generell)	260	347	33 %
Sum disponert netto driftsresultat	1 536	1 861	

Hovedstørrelsen i driftsbudsjettet

Bevilgningene til skole og kunnskap utgjør en fjerdedel av driftsbudsjettet, eller i alt 11 mrd. kroner. Byens barnehager har et driftsbudsjett på 5,1 mrd. Sykehjemsetaten og bydelenes utgifter til pleie- og omsorg er budsjettert med 7,5 mrd. Barnevernet vil få 1,6 mrd., helse- og rusomsorg

1,2 mrd. mens det går 1,3 mrd. til sosialhjelp og kvalifisering. Kollektivtilskuddet er på 1,55 mrd og finansierer ca 25 % av kollektivtrafikkens driftsutgifter. Ca. 1,5 mrd. til vann, avløp og renovasjon (dette er gebyrfinansiert).

Generelle budsjettforutsetninger

Følgende forutsetninger ligger til grunn for lønns- og prisjustering av 2013-budsjettet i prosentvis vekst 2012-2013:

Kommunale lønnsutgifter	4,0
Kommunale brukerbetalinger	3,4
Kommunal deflator	3,4
Konsumprisindeks (kpi)	1,3
Kommunale driftsutgifter for øvrig	1,8
Inntekts- og formuesskatt	3,4
Statlige rammetilskudd	3,4

For nærmere omtale vises det til kap. 16.

Resultatet av tariffoppgjøret for 2012 medførte en lønnsøkning på 2,86 %, som fremkom på følgende måte:

Tabell 1.xx Resultat av tariffoppgjøret for 2012

	Ramme	Helår	Overheng 2013
Overheng*	1,12 %	1,12	
Glidning**	0,2	0,2	
Tabelltillegg pr. 1.5.	1,84	2,76	0,92
Lokalt tillegg pr. 1.7	0,7	1,40	0,70
Div best 1.5	0,10	0,16	0,06
Resultat	2,86	5,64	1,68

* Betegnelsen på forskjellen mellom gjennomsnittslønn i et kalenderår og lønnsnivået ved utgangen av året.

** Lønnsutviklingen i en tariffperiode som skyldes andre tillegg enn de som blir forhandlet som del av tariffoppgjøret.

Årslønnsveksten er i 2014 forutsatt å bli på 4,0%. Overhenget fra 2013 er på 1,68% og gitt en glidning på 0,22% (glidningen er ikke kjent på

nåværende tidspunkt) vil totalt 1,9% av forventet årslønnsvekst gjelde forhold relatert til 2013.

Rentenivå:

	Innskudd/trekk	3 mnd NIBOR	Lånefondets innlån	5 år SWAP	Innlån Husbanken
Dok 3/2012	3,50/4,00	3,75	4,75	4,75	
Forslag økonomiplan 2013-2016	3,25/3,50	2,5	4	4	3

Refinansiering:

- Refinansiering av lån i planperioden forutsettes gjort i samsvar med langsiktig rente på 4,00 %.

Rentegrunnlaget:

- Det er tatt utgangspunkt i balanseregnskapet pr. 31.12.2011 (inkludert overførte bevilgninger fra tidligere år) og prognoser for 2012 i henhold til 1. tertialrapport 2012. Det er for utviklingen i likviditet og lånegjeld forutsatt at etterslep i investeringer fra 2012 er gjennomført innen utgangen av 2014.

Renteberegning:

- Det er forutsatt årlig etterskuddsvis rente- og avdragsbetjening på nye lån.

Bruk av Husbanken:

- Der hvor kommunen kan oppnå bedre lånebetingelser i Husbanken enn ved eget innlån til Lånefondet, benyttes Husbanken. Alle låneopptak i Husbanken til kommunale foretak utføres av bykassens sentrale enhet for finansforvaltning. (ref lånevedtak 2.f)

Hovedoversikter

Årsbudsjett drift - bykassen

		Beløp i 1000 kr		
		Regnskap 2011	Dok 3 2012	Budsjett 2013
Bydelene (EST og KOU) *)	Utgift	20 124 115	20 681 190	21 565 467
	Inntekt	-4 236 679	-3 791 610	-3 918 135
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	Utgift	7 534 758	7 966 083	8 270 101
	Inntekt	-5 070 532	-4 673 128	-4 850 296
Kunnskap og utdanning (KOU)	Utgift	10 754 062	10 682 073	11 507 418
	Inntekt	-1 757 560	-1 222 273	-1 430 526
Byutvikling (BYU)	Utgift	665 945	589 152	606 530
	Inntekt	-477 206	-359 916	-361 752
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	Utgift	4 288 048	3 762 210	3 935 741
	Inntekt	-1 881 085	-1 518 546	-1 634 114
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	Utgift	1 448 314	1 354 002	1 456 459
	Inntekt	-1 903 650	-1 724 480	-1 776 371
Kultur og næring (KON)	Utgift	1 179 921	1 069 853	1 102 007
	Inntekt	-307 033	-223 649	-230 062
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	473 113	452 407	476 241
	Inntekt	-101 467	-42 681	-42 382
Finans (FIN)	Utgift	1 073 455	904 545	884 908
	Inntekt	-749 378	-464 445	-477 269
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	273 718	203 128	261 538
	Inntekt	-37 959	-27 997	-32 719
Avsetningskapitler (FIN)	Utgift	327 198	216 685	286 685
	Inntekt	-151 655	-375 664	-306 198
Finansposter (FIN)	Utgift	85 821	21 800	21 710
	Inntekt	-2 137 258	-2 127 217	-2 084 724
Sum sektorene	Utgift	48 228 465	47 903 128	50 374 805
Sum sektorene	Inntekt	-18 811 461	-16 551 606	-17 144 548
Sum sektorene	Nettoutgift	29 417 004	31 351 522	33 230 257

	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	Dok 3 2012	Budsjett 2013
Skatt på inntekt og formue	-22 355 991	-22 500 000	-24 100 000
Ordinært rammetilskudd	-7 803 131	-9 230 000	-9 860 000
Skatt på eiendom	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	-132	0	0
Andre generelle statstilskudd	-539 169	-422 812	-464 622
Sum frie disponible inntekter	-30 698 422	-32 152 812	-34 424 622
Renteinntekter og utbytte	-1 703 344	-1 719 100	-1 624 400
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	740 220	704 902	737 519
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån	946 780	1 067 706	1 161 350
Netto finansinntekter/-utgifter	-16 344	53 508	274 469
Netto driftsresultat	-1 297 763	-747 782	-919 896
Til ubundne avsetninger	1 715 300	623 170	683 953
Til bundne avsetninger	547 598	-31 456	-28 713
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbr	-124 401	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-883 643	-171 824	-93 824
Bruk av bundne avsetninger	-452 824	0	0
Netto avsetninger	802 030	419 890	561 416
Overføring til investeringsbudsjettet	65 940	126 228	222 682
Overføring til investeringsbudsjettet - inv.mva.	25 081	201 664	135 798
Sum overført til investeringsbudsjettet	91 020	327 892	358 480
Til fordeling drift	-29 821 716	-31 351 522	-33 230 257
Sum fordelt til drift	29 417 004	31 351 522	33 230 257
Merforbruk/mindre forbruk	-404 712	0	0
Refusjon moms påløpt i investeringsregnskapet	0	-201 664	-135 798

*) Dok 3-tall korrigert for bydelsutvalgenes vedtatte budsjett

Bydelene budsjetteres med nettorammer. Det er i budsjettforslaget lagt inn et anslag for bydelenes inntekter for å synliggjøre bruttoutgiftene.

Hovedoversiktens kolonner for regnskap 2011 og Dok 3 2012 fremstilles med samme fordeling av kapitlene på de enkelte sektorene som i forslag 2013. Forholdet medfører enkelte avvik i forhold til Dok 9 for 2011 (bykassens regnskap) og trykte Dok 3 for 2012 (bykassens budsjett) på grunn av omorganisering av byrådsavdelingene.

Årsbudsjett investering – bykassen

		Beløp i 1000 kr		
		Regnskap 2011	Dok3 2012	Budsjett 2013
Bydelene (EST og KOU)	Utgift	5 978	0	0
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	Utgift	54 898	38 700	24 700
Kunnskap og utdanning (KOU)	Utgift	98 242	196 030	257 690
Byutvikling (BYU)	Utgift	82 251	610 500	336 500
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	Utgift	1 454 767	897 370	644 832
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	Utgift	1 112 195	937 000	1 232 100
Kultur og næring (KON)	Utgift	243 437	350 700	350 700
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	3 298	4 000	7 000
Finans (FIN)	Utgift	213 590	266 100	89 800
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	3 575	0	0
Investeringer i anleggsmidler - Bykasse		3 272 230	3 300 400	2 943 322
Investeringer i anleggsmidler		3 272 230	3 300 400	2 943 322
Utlån og forskuttering		1 288 510	1 271 000	1 781 000
Avdrag på lån		448 507	493 500	566 600
Avsetninger		1 556 077	380	380
Årets finansieringsbehov		6 565 325	5 065 280	5 291 302
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler		-957 091	-2 793 889	-3 089 052
Inntekter fra salg av anleggsmidler		-203 645	-419 300	-451 600
Tilskudd til investeringer		-2 590 360	-35 000	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		-724 210	-604 750	-698 350
Andre inntekter		0	0	0
Sum ekstern finansiering		-4 475 306	-3 852 939	-4 239 002
Overføring fra driftsbudsjettet		-91 020	-126 228	-222 682
Overføring fra driftsbudsjettet - inv.mva.		0	-201 664	-135 798
Sum overført fra driftsbudsjettet		-91 020	-327 892	-358 480
Bruk av avsetninger		-1 998 998	-884 449	-693 820
Sum finansiering		-6 565 325	-5 065 280	-5 291 302
Udekket/udisponert		0	0	0

2 ØKONOMIPLAN 2013-2016

Antall innbyggere i Oslo forventes å øke med ca. 50 000 i kommende økonomiplanperiode. Dette medfører et betydelig behov for vekst i kommunens tjenesteproduksjon.

Hovedutfordringene for kommunens økonomiske handlefrihet i de neste fire årene er at en stadig større andel av kommunens frie inntekter vil måtte gå til å dekke økte finans- og pensjonskostnader.

Som følge av et høyt investeringsnivå på totalt 29,5 mrd. i kommende økonomiplanperiode og liten grad av egenfinansiering, øker kommunens årlige finanskostnader fra ca. 2,6 mrd. i 2012 til ca. 3,7 mrd. i 2016, en vekst på ca. 40 %. Ca. 18 mrd. eller 62 % av investeringene foreslås finansiert med lån. Dette innebærer at kommunens gjeldsgrad forventes å øke fra 57 % i 2012 til 80 % i 2016.

Pensjonskostnadene i 2013 forventes å bli ca. 0,4 mrd. høyere enn innarbeidet i vedtatt økonomiplan. Økningen i 2013 skyldes både strammere beregningsregler, redusert avkastning, lønnsvekst og økt antall ansatte. I økonomiplanperioden 2013-2016 forventes pensjonskostnadene å øke mer enn de frie inntektene. I 2013 utgjør samlede pensjonskostnader ca. 3,7 mrd. og øker til nesten 4 mrd. i 2016.

I kommende økonomiplan vil en stadig større andel av kommunens frie inntekter fra staten gå med til å dekke økte finans- og pensjonskostnader. I 2008 brukte Oslo kommune nesten 17 % av de frie inntektene til pensjons- og finanskostnader. I 2012 har andelen økt til ca. 19 % og i 2016 vil den være over 22 %.

Som følge av økte finanskostnader og pensjonskostnader vil ca. 1 mrd. måtte dekkes inn med rammereduksjoner i den ordinære driften i den kommende økonomiplanperioden. På den annen side er virksomhetenes rammer styrket med ca. 1 mrd. pga befolkningsveksten.

2.1 Økonomiplan 2013-2016 drift

2.1.1 Hovedstørrelser i Oslo kommunes driftsbudsjett (bykassen + KF)

Tabell 2.1

	Dok. 3/2012	2013	2014	2015	2016
Sum frie disponible inntekter	-32 153	-34 425	-34 825	-35 122	-35 486
Netto driftsutgifter virksomhetene	29 711	31 400	32 381	32 456	32 691
Netto eksterne finansutgifter	906	1 164	1 417	1 760	2 026
Netto driftsresultat	-1 536	-1 861	-1 027	-907	-770
Benyttet slik:					
Netto fondsavsetninger	382	523	493	579	547
Overføringer til investeringsbudsjettet (generell)	260	347	534	328	223
Overføringer til investeringsbudsjettet (mva-refusjon fra inv.)	894	991	0	0	0
Sum	1 536	1 861	1 027	907	770

Tall i mill.

Netto driftsresultat (driftsinntektene fratrasket driftsutgifter og netto finansutgifter) øker med 325 mill. fra 2012 til 2013 og skyldes hovedsakelig økte frie inntekter og engangstiltak som ikke er videreført i 2013.

I forslag til ny økonomiplan reduseres netto driftsresultat med 834 mill. fra 2013 til 2014. Denne reduksjonen er i hovedsak av teknisk karakter fordi momsrefusjonsinntekter fra investeringer fra og med 2014 inntektsføres direkte i investeringsregnskapet. Isolert sett bedres

resultatet i 2014 med ca. 130 mill. da avsatte midler til søknad om vinterolympiade (80 mill.) og stortingsvalg (48 mill.) i 2013 ikke er videreført. På den annen side reduseres resultatet i 2014 av økte pensjon- og finanskostnader. Videre utover i

perioden synker driftsresultatet pga økte finans- og pensjonskostnader.

Både netto driftsresultat og overføringer fra drift til investeringer i ny økonomiplan er høyere enn i vedtatt økonomiplan.

Tabell 2.2

Tall i mill.

Netto driftsresultat	2012	2013	2014	2015	2016
Vedtatt øk.plan 2012-2015	-1 536	-1 763	-751	-751	
Forslag øk.plan 2013-2016		-1 861	-1 027	-907	-770

Overføringer fra drift til investeringsbudsjettet ligger på mellom ca. 0,5 og 0,2 mrd. årlig i forslag til ny økonomiplan. Til sammen innebærer dette at

ca. 5 % av investeringene i kommende økonomiplanperiode blir finansiert med driftsmidler.

Tabell 2.3

Tall i mill.

Overføringer fra drift til investeringsbudsjettet	2012	2013	2014	2015	2016
Overføringer til investeringsbudsjettet (generell-bykassen)	126	155	144	52	
Overføringer til investeringsbudsjettet (generell-KF)	134	134	132	132	
Sum generell overføring fra drift til investeringer vedtatt øk.plan	260	289	276	184	
Overføringer til investeringsbudsjettet (generell-bykassen)		223	409	204	101
Overføringer til investeringsbudsjettet (generell-KF)		124	125	124	122
Sum generell overføring fra drift til investeringer ny øk.plan		347	534	328	223

Fra 2013 til 2016 vokser de frie disponible inntektene med ca. 1,1 mrd., fra 34,4 mrd. til 35,5 mrd.

Tabell 2.4 Frie disponible inntekter

Tall i mill.

	Dok 3/2012	2013	2014	2015	2016
Skatt på inntekt og formue	-22 500	-24 100	-24 400	-24 750	-25 100
Ordinært rammetilskudd	-9 230	-9 860	-9 960	-9 910	-9 930
Andre generelle statstilskudd	-423	-465	-465	-462	-456
Sum frie disponible inntekter	-32 153	-34 425	-34 825	-35 122	-35 486

Dok 3/2011 er i 2011-kroner. Øk.plan. 2012-2015 er i 2012-kroner.

Frie disponible inntekter er i byrådets budsjettforslag 2 272 mill. høyere i 2013 enn i vedtatt budsjett for 2012, hvorav endringen i skatt og rammetilskudd utgjør 2 230 mill., jf tabellen

under som spesifiserer endringene. Det vises til kapittel 13 i Del 2 for nærmere omtale av skatt på inntekt og formue, rammetilskudd og andre generelle statstilskudd.

Tabell 2.5 Endring i sum skatt og rammetilskudd fra 2012

Tall i mill.

Sum skatt og rammetilskudd	Dok. 3/2012	2013	2014	2015	2016
Dok 3/2012 (i 2012-kroner)	-31 730				
Forslag økonomiplan 2013-2016 (i 2013-kroner)		-33 960	-34 360	-34 660	-35 030
Endring fra 2012-nivået		-2 230	-2 630	-2 930	-3 300
som består av:					
Vekst frie inntekter (Kom.prp. og demografikomp.)		-600	-850	-1 100	-1 350
Bortfall av kompensasjon-Samhandlingsreformen				75	75
Oslospesifikke forhold (sysselsetting/konjunkturer)		-110	-220	-330	-440
Virkning av økte skatteinntekter i 2012		-350	-350	-350	-350
Øvrige forhold		-50	-80	-85	-85
Prisjustering til 2013-kroner (3,4 %)		-1 120	-1 130	-1 140	-1 150
Sum endring fra 2012-nivå		-2 230	-2 630	-2 930	-3 300

Netto finansutgifter er i byrådets budsjettforslag 258 mill. høyere i 2013 enn i vedtatt budsjett for 2012. Finansutgiftene er økt med 179 mill. mens finansinntektene er redusert med 79 mill.

Gjennom hele økonomiplanperioden er det en betydelig vekst i finansutgiftene, fra 2,8 mrd. i 2013 til 3,7 mrd. i 2016. Finansinntektene ligger i hele perioden stabilt rundt ca. 1,7 mrd. årlig.

Økningen i finansutgiftene kommer som en konsekvens av et høyt investeringsvolum med stor grad av lånefinansiering, noe som må ses i sammenheng med en sterk befolkningsvekst som krever store investeringer i sosial infrastruktur. I økonomiplanperioden foreslår byrådet at det gjøres investeringer for til sammen 29,5 mrd. hvorav ca. 18 mrd. eller 62 % finansiert med lån.

Tabell 2.6 Finansinntekter og finansutgifter i driftsbudsjettet

Tall i mill.

	Dok. 3/2012	2013	2014	2015	2016
Utbytte fra aksjeselskaper	-1 050	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Renteinntekter	-690	-661	-681	-692	-687
Sum finansinntekter	-1 740	-1 661	-1 681	-1 692	-1 687
Renteutgifter	1 261	1 329	1 471	1 689	1 809
Avdrag på lån	1 385	1 496	1 627	1 763	1 904
Sum finansutgifter	2 646	2 825	3 098	3 452	3 713
Sum netto eksterne finansutgifter	906	1 164	1 417	1 760	2 026

Pensjonskostnaden i 2013 er ca. 0,4 mrd. høyere sammenlignet med opprinnelig budsjett for 2012. Økningen i 2013 skyldes både strammere beregningsregler, redusert avkastning, lønnsvekst

og økt antall ansatte. I økonomiplanperioden 2013-2016 øker pensjonskostnadene med ca. 0,3 mrd., fra ca. 3,7 mrd. i 2013 til nesten 4 mrd. i 2016.

Tabell 2.7 Pensjonskostnader

Tall i mill.

	Dok 3/2012	2013	2014	2015	2016
Pensjonskostnader (inkl. arbeidsgiveravgift)	3 241	3 696	3 751	3 804	3 985

2.1.2 Driftsrammer for bykassesektorene

Tabell 2.8 Rammereduksjoner

	Tall i mill.			
	2013	2014	2015	2016
Brutto rammereduksjon	450	780	1 100	1 270
rammereduksjon i % av brutto driftsutgifter	1,0 %	1,7 %	2,4 %	2,7 %
Årlig økning i brutto rammereduksjon		330	320	170

Tabell 2.9 Demografiskompensasjon

	Tall i mill.			
Demografiskompensasjon	2013	2014	2015	2016
Bydelene-etablering nye barnehager	136	224	311	311
Bydelene-generell	109	221	319	412
Byomfattende oppgaver	16	22	29	33
Skole	166	287	394	496
Sum demografiskompensasjon	427	754	1 053	1 252

Tabell 2.10 Netto rammereduksjon

	Tall i mill.			
	2013	2014	2015	2016
Brutto rammereduksjon	-450	-780	-1 100	-1 270
Demografiskompensasjon	427	754	1 053	1 252
Netto rammereduksjon	-23	-26	-47	-18

I tillegg er det lagt inn midler til økte pensjonskostnader.

Tabell 2.11 Netto driftsrammer for bykassesektorene

	Beløp i mill.				
Sektorområder	2012	2013	2014	2015	2016
Bydelene (EST og KOU)	16 890	17 647	17 700	17 733	17 820
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	3 293	3 420	3 375	3 324	3 357
Kunnskap og utdanning (KOU)	9 460	10 077	10 351	10 639	10 879
Byutvikling (BYU)	229	245	238	239	237
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	2 244	2 302	2 192	2 175	2 168
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	-370	-320	-385	-505	-539
Kultur og næring (KON)	846	872	842	827	824
Byrådslederens kontor (BLK)	410	434	428	424	422
Finans (FIN)	440	408	397	392	389
Bystyrets organer (BYS)	175	229	179	234	177
Avsetningskapitler (FIN)	-159	-20	187	296	422
Finansposter (FIN)	-2 105	-2 063	-2 019	-1 994	-1 962
Sum sektorene	31 352	33 230	33 485	33 783	34 194

Tabell 2.12 Netto rammeendring sett i forhold til 2012

		Tall i mill.			
	Dok. 3/2012	2013	2014	2015	2016
Generell rammereduksjon		-450	-780	-1 100	-1 270
Økt demografikompensasjon		427	754	1 053	1 252
Økte pensjonskostnader		455	510	563	744
Økt ramme pga lønns- og prisjustering		1 170	1 170	1 170	1 170
Økte husleiekostnader skole		158	380	645	822
Øvrige rammeendringer		118	99	100	124
Netto rammeendring fra 2012	31 352	1 878	2 133	2 431	2 842

For å dekke inn de økte finanskostnadene og pensjonskostnadene har det vært nødvendig å innarbeide rammereduksjon for kommunens virksomheter. Samlet er det innarbeidet en rammereduksjon på ca. 450 mill. eller 1 % i 2013.

For perioden 2014-2016 er det innarbeidet en årlig rammereduksjon på mellom 330 og 170 mill.

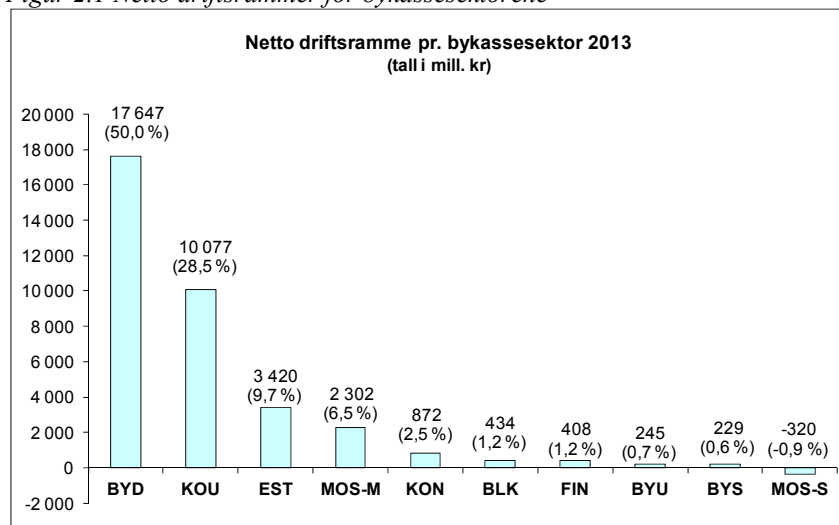
Driftsrammene til kunnskap og utdanning vokser i kommende økonomiplanperiode. I tillegg til at det er innarbeidet demografikompensasjon og økte pensjonskostnader, er det også innarbeidet

betydelig økte husleiekostnader som følge av et høyt investeringsvolum innenfor skolesektoren.

Driftsrammen til miljø og samferdsel (selvfinansierende miljøetater/VAR-sektor), som er en netto inntekt, vokser kraftig utover i perioden. Dette skyldes økte gebyrinntekter bl.a. som følge av store investeringer innen vann- og avløp.

Rammene til bystyrets organer er betydelig høyere i år med valg, fordi kostnadene i forbindelse med valgene belastes her.

Figur 2.1 Netto driftsrammer for bykassesektorene

I beregningen av %-andel er det sett bort fra avsetningskapitler (FIN) og finansposter (FIN), jf de to siste linjene i tabell 2.11.

Figur 2.1 viser hvordan kommunens egne ressurser fordeles mellom de ulike sektorene. Sektorene har ulik finansiering. Enkelte sektorer er i stor grad forutsatt egenfinansiert av kommunen (eksempelvis kultur og utdanning). Andre sektorer har store inntekter, noe som blant annet medfører at Miljø og samferdsel sine selvfinansierende miljøetater har en negativ netto driftsramme.

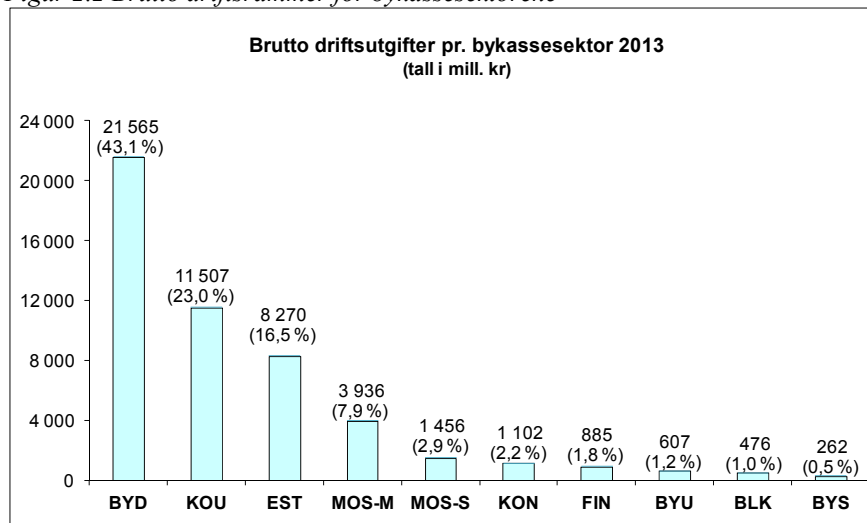
Nesten 80 % av bykassens samlede netto driftsramme vil i 2013 bli benyttet til de to største sektorene, bydelene og kunnskap og utdanning. Det er derfor bare i begrenset grad mulig å øke tjenestetilbudet på disse områdene ved å omprioritere fra øvrige sektorer. I arbeidet med å utvikle tjenestetilbudet til befolkningen er det nødvendig å ha et hovedfokus på hvordan ressursene benyttes innenfor den enkelte sektor.

Tabell 2.13 Brutto driftsrammer for bykassesektorene

Sektorområder	Beløp i mill.				
	2012	2013	2014	2015	2016
Bydelene (VST og KOU) *)	20 681	21 565	21 610	21 643	21 730
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	7 966	8 270	8 218	8 159	8 193
Kunnskap og utdanning (KOU)	10 682	11 507	11 781	12 070	12 310
Byutvikling (BYU)	589	607	600	603	601
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	3 762	3 936	3 838	3 818	3 805
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	1 354	1 456	1 436	1 360	1 372
Kultur og næring (KON)	1 070	1 102	1 071	1 057	1 053
Byrådslederens kontor (BLK)	452	476	471	466	465
Finans (FIN)	905	885	874	869	866
Bystyrets organer (BYS)	203	262	207	266	205
Avsetningskapitler (FIN)	217	287	358	466	592
Finansposter (FIN)	22	22	22	22	22
Sum sektorene	47 903	50 375	50 485	50 798	51 212

*) 2012 er korrigert for bydelsutvalgenes budsjettvedtak

Figur 2.2 Brutto driftsrammer for bykassesektorene

I beregningen av %-andel er det sett bort fra avsetningskapitler (FIN) og finansposter (FIN), jf de to siste linjene i tabell 2.13.

Figur 2.2 og tabell 2.13 viser bykassens ressursbruk innenfor de ulike sektorene. Samlet er brutto driftsramme på ca. 50 mrd. i 2013, noe som er ca. 15 mrd. høyere enn tilsvarende netto driftsramme. Mesteparten av forskjellen skyldes ekstern finansiering i form av brukerbetalinger, gebyrinntekter og statlige overføringer etc. Deler av forskjellen skyldes imidlertid også internsalg mellom ulike sektorer. Eldre og sosiale tjenester (byomfattende oppgaver) har eksempelvis nesten 5 mrd. høyere bruttobudsjett enn tilsvarende nettobudsjett. Årsaken til dette er at bydelene betaler for sykehjemsplasser, barnevernsplasser og rusmiddelklasser som sektoren produserer.

Resultatgrad

Resultatgraden viser størrelsen på kommunens netto driftsresultat sett i forhold til driftsinntektene. Oslo kommune har en selvpålagt norm for finansiell styring om at netto driftsresultat bør utgjøre minimum 1,5 % av driftsinntektene.

I beregningen av resultatgrad for Oslo kommune ses det bort fra driftsresultatet til Oslo Havn KF og de selvfinansierende selvkostetatene innen vann, avløp og renovasjon. Det korrigeres også for endring i ubrukte øremerkede midler ved beregning av resultatgraden. Disse midlene kan ikke disponeres fritt av kommunen og gir således et feilaktig uttrykk for økonomisk handlefrihet dersom de inngår i resultatgraden. I tillegg ses det bort fra

refusjonsinntekter fra investeringsmoms da det er lite meningsfullt at jo mer det investeres for, jo bedre blir driftsresultatet. Resultatgrad er samlet korrigeret netto driftsresultat som andel av totale eksterne driftsinntekter (eksklusiv finansinntekter). I sum eksterne driftsinntekter er det eliminert for inntekter som kommunens virksomheter har ved internt salg til hverandre.

De ovennevnte korrigeringerne gjør at kommunens korrigeret driftsresultat blir ca. 1,5 % -poeng lavere enn det tilsvarende ukorrigeret driftsresultatet. Kommunens målsetning om at netto driftsresultatet skal utgjøre minimum 1,5 % tilsvarer dermed et ukorrigeret nivå på 3 %.

Fylkesmannen anbefaler at kommunenes resultatgrad bør utgjøre 3-5 %.

Et nivå på resultatgraden på 1,5 % kan være rimelig med en befolkning som ikke vokser mye. I Oslo er det imidlertid sterk vekst og nødvendig med store investeringer i bl.a. skoler og barnehager. En resultatgrad på 1,5 % i Oslo betyr at det er lite rom for å finansiere investeringene med overføringer fra driften. For å unngå store låneopptak og sterk gjeldsøkning fremover, vil det være ønskelig med en høyere resultatgrad slik at kommunen i større grad kan egenfinansiere investeringene. Byrådet vil vurdere størrelsen på ønsket resultatgrad fremover.

Tabell 2.14 Korrigeret netto driftsresultat

	2013	2014	2015	2016
Korrigeret netto driftsresultat bykassen	-722	-902	-730	-622
Korrigeret netto driftsresultat KFene	-62	-62	-62	-62
Samlet korrigeret netto driftsresultat Oslo kommune	-784	-964	-792	-684
Resultatgrad Sak 1	1,7 %	2,1 %	1,7 %	1,5 %
Sum korrigeret eksterne driftsinntekter Oslo kommune	44 880	45 291	45 776	46 264

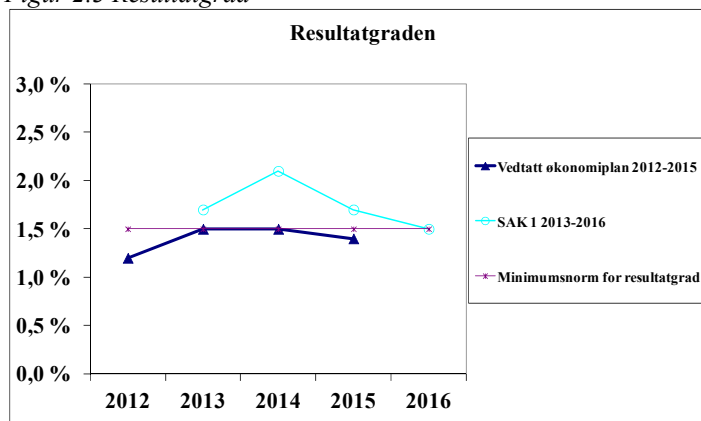
Tall i mill.

Tabell 2.15

	regn 2008	regn 2009	regn 2010	regn 2011	bud 2012	bud 2013	bud 2014	bud 2015	bud 2016
Resultatgrad	1,9 %	1,7 %	0,8 %	2,2 %	1,2 %	1,7 %	2,1 %	1,7 %	1,5 %

Figur 2.3 viser at resultatgraden i forslag til økonomiplan 2013-2016 er styrket sammenlignet med resultatgraden i vedtatt økonomiplan.

Figur 2.3 Resultatgrad

Tabell 2.16 Korrigert netto driftsresultat 2012-2016 og disponering av resultatet:

	Dok. 3/2012	2013	2014	2015	Tall i mill. 2016
Samlet korrigert netto driftsresultat	-470	-784	-964	-792	-684
Disponering av korrigert netto driftsresultat:					
Overføring fra drift til investering - bykassen	126	223	409	204	101
Overføring fra drift til investering - KF	134	100	100	100	100
Overføring fra drift til investering - samlet	260	323	509	304	201
Netto fondsavsetning - bykassen	248	499	493	526	521
Bruk av fond - KF	-38	-38	-38	-38	-38
Netto avsetning til fond - samlet	210	461	455	488	483
Sum disponering av korrigert netto driftsresultat	470	784	964	792	684

I praksis benyttes mye av midlene som avsettes til fond som en finansieringskilde for kommunens investeringsutgifter, slik at driftsfinansieringen av investeringene i realiteten er høyere enn det som kun fremkommer på linjen for overføring fra drift til investering. Fondsavsetningene er i hovedsak

knyttet til MOS-sektoren, dette gjelder bl.a. avsetninger til parkeringsfondet og samferdselsfondet som benyttes til å finansiere samferdselsprosjekter på Bymiljøetatens investeringsbudsjett.

2.2 Økonomiplan 2013-2016 investeringer

2.2.1 Hovedstørrelser i Oslo kommunes investeringsbudsjett (bykassen + KF)

Investeringer i anleggsmidler

Tabellen under viser Oslo kommunes samlede investeringer i anleggsmidler fordelt pr. bykassesektor og kommunale foretak.

Tabell 2.17 Investeringer i anleggsmidler Oslo kommune

Sektorområder						Beløp i mill.
	2012	2013	2014	2015	2016	Sum 2013-2016
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	39	25	55	55	24	159
Kunnskap og utdanning (KOU)	196	258	119	56	33	465
Byutvikling (BYU)	611	337	361	326	153	1 176
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	897	645	547	534	508	2 233
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	937	1 232	981	919	677	3 809
Kultur og næring (KON)	351	351	660	1 114	903	3 027
Byrådslederens kontor (BLK)	4	7	2	2	2	13
Finans (FIN)	266	90	24	24	24	161
Sum sektorene	3 300	2 943	2 748	3 029	2 323	11 043
herav tilskudd til kommunale foretak	-17	-110	-115	-60	-50	-335
Sum bykassens investeringer i anleggsmidler	3 283	2 833	2 633	2 969	2 273	10 708
Kommunale foretak						
Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	2 804	3 046	3 961	2 806	1 980	11 793
Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	586	964	1 486	1 027	453	3 930
Boligbygg Oslo KF (KON)	395	725	725	435	375	2 260
Sum eiendomsKF	3 785	4 735	6 172	4 268	2 808	17 983
Klima og energi Oslo KF (MOS)	0	0	0	0	0	0
Oslo Havn KF (MOS)	226	309	213	164	166	851
Sum investeringer i anleggsmidler i KF	4 011	5 044	6 385	4 432	2 974	18 834
Sum investeringer i anleggsmidler Oslo kommune	7 294	7 877	9 018	7 400	5 247	29 543

Samlet finansieringsbehov i Oslo kommunes investeringsbudsjett (bykassen+KF)

Tabell 2.18 Samlet finansieringsbehov i investeringsbudsjettet

	Dok. 3/2012					Tall i mill.
		2013	2014	2015	2016	Sum 2013-2016
Investeringer i anleggsmidler	7 294	7 877	9 018	7 400	5 247	29 543
Utlån og forskuttering	1 286	1 796	1 466	1 221	1 221	5 704
Avdrag på lån	494	567	594	622	641	2 423
Avsetninger til fond	0,4	0,4	0,4	11	7	18
Sum finansieringsbehov	9 074	10 240	11 078	9 254	7 115	37 688

Samlet finansieringsbehov i Oslo kommunes investeringsbudsjett i 2013 utgjør 10,24 mrd. Foruten investeringer i anleggsmidler med 7 877 mill., foreslås det i investeringsbudsjettet i 2013 utlån med 1 796 mill., hvor 1 206 mill. gjelder

videreutlånsordningen av Husbankmidler, 575 mill. til Oslo Vognselskap AS og 15 mill. til enøk-utlån. Til avdrag på lån foreslås det avsatt 567 mill. i 2013 som gjelder betjening av kommunens lån i Husbanken.

Finansiering av Oslo kommunes investeringsbudsjett (bykassen + KF)

Tabell 2.19 Finansiering av investeringsbudsjettet

	Dok. 3/2012	Tall i mill.					Sum 2013-2016	Sum 2013-2016	%andel
		2013	2014	2015	2016	2016			
Bruk av lån	-5 658	-6 623	-7 415	-5 352	-4 210	-23 601			63 %
Refusjon av investeringsmoms	-894	-991	-1 277	-999	-676	-3 943			10 %
Bruk av fond	-912	-778	-630	-620	-547	-2 575			7 %
Salg av eiendom	-515	-533	-162	-626	-222	-1 542			4 %
Overføringer fra drift	-260	-347	-534	-328	-223	-1 432			4 %
Øvrig finansiering	-834	-968	-1 060	-1 329	-1 237	-4 594			12 %
Sum finansiering	-9 074	-10 240	-11 078	-9 254	-7 115	-37 688			100 %
Andel lån	62 %	65 %	67 %	58 %	59 %				

Det foreslås et samlet låneopptak i 2013 med 6,6 mrd., hvilket finansierer 65 % av de totale utgiftene (inkludert utgifter til utlån, avdrag på lån og avsetning til fond) i investeringsbudsjettet til Oslo kommune. For hele økonomiplanperioden sett under ett er låneandelen 63 %.

I øvrig finansiering i 2013 med 968 mill. inngår bl.a. 524 mill. i avdragsinntekter fra videreutlånsordningen av Husbankmidler og 128 mill. i avdragsinntekter fra utlån til kollektivselskapene.

Tabell 2.20 Finansiering av investeringer i anleggsmidler

					Mill.kr	
	2013	2014	2015	2016	sum 2013-2016	%andel
Investeringer i anleggsmidler	7 877	9 018	7 400	5 247	29 543	
Finansiering:						
Lån	4 930	6 066	4 239	3 100	18 335	62 %
Refusjon av investeringsmoms	991	1 277	999	676	3 943	13 %
Fond	763	615	605	532	2 515	9 %
Salg av eiendom	533	162	626	222	1 543	5 %
Overføringer fra driften	347	534	328	223	1 432	5 %
Tilskudd	113	224	453	344	1 134	4 %
Utbytte fra aksjeselskap	200	140	150	150	640	2 %
sum finansiering	7 877	9 018	7 400	5 247	29 543	100 %

Andelen lån som finansierer investeringer i anleggsmidler er 62 % både i 2013 og i hele økonomiplanperioden sett under ett.

Refusjon av investeringsmoms finansierer 13 % av investeringsutgiftene i økonomiplanperioden. I 2013 er andelen 12 % eller 991 mill. fordelt med 855 mill. på de kommunale eiendomsforetakene og 136 mill. for bykassen. Bykassen har en relativt lav andel med refusjon av investeringsmoms, dette må ses i sammenheng med at mange av bykassens

investeringer ikke faller inn under momskompensasjonsordningen. Dette gjelder alle investeringene innen VAR-sektor, som er ordinær momspålagt virksomhet, og en stor del av investeringene til samferdsel. Tomtekjøp faller heller ikke inn under momskompensasjonsordningen.

Fond finansierer 9 % av investeringsutgiftene. I 2013 foreslås det brukt 763 mill. fra fond, hvorav bl.a. 370 mill. fra fond for samferdselsmål,

170 mill. fra investeringsfond for VAR-sektor, 69 mill. fra havnefondet og 61 mill. fra parkeringsfondet.

Salg av eiendom finansierer 5 % av investeringsutgiftene i økonomiplanperioden. Det foreslås salgsinntekter med 533 mill. i 2013 (gjelder salg av eiendom i henholdsvis bykassen med 452 mill., hvorav 377 mill. gjelder Fornebu eiendommer, Boligbygg Oslo KF med 66 mill. og Oslo Havn KF med 15 mill.). I 2015 utgjør salgsinntekter fra Fornebu eiendommer 485 mill.

Overføringer fra driften finansierer 5 % av investeringsutgiftene i økonomiplanperioden. I

2013 foreslås det overført 347 mill. fra driften fordelt med 223 mill. for bykassen og 124 mill. for kommunale foretak.

Tilskuddfinansiering av investeringer, som utgjør 4 % i økonomiplanperioden, gjelder i hovedsak midler fra staten knyttet til investeringer i bl.a. boliger for vanskeligstilte, omsorg+-prosjekter og sykehjem.

Utbytte på 640 mill. fra aksjeselskap i investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden 2013-2016 kommer fra Hav Eiendom AS og inngår i finansieringen av investeringene til eieren av selskapet, Oslo Havn KF.

Nærmere om låneopptak og utvikling av langsiktig rentebærende lånegjeld

Tabell 2.21 Samlet låneopptak for Oslo kommune

	Dok. 3/2012	2013	2014	2015	2016	Tall i mill. Sum 2013-2016
Låneopptak bykassen	2 794	3 089	2 814	2 470	2 399	10 772
Låneopptak kommunale foretak	2 865	3 534	4 601	2 882	1 811	12 829
Samlet låneopptak Oslo kommune	5 658	6 623	7 415	5 352	4 210	23 601

Det foreslås et samlet låneopptak i 2013 på 6,6 mrd fordelt med 3,1 mrd. på bykassen og 3,5 mrd. i kommunale foretak. For hele økonomiplanperioden foreslås det et samlet låneopptak på 23,6 mrd., hvor 4,8 mrd. gjelder lån i Husbanken til videreutlånsordningen (startlån) og ca. 0,8 mrd. for å finansiere utlån til Oslo Vognselskap AS. Øvrig låneopptak benyttes til å finansiere kommunens investeringer i anleggsmidler, hvor 3,3 mrd. er knyttet til VAR-sektorens investeringer. Årlig låneopptak synker utover i økonomiplanperioden,

og må ses i sammenheng med at investeringsnivået også faller utover i perioden (fra ca. 9 mrd. i 2014 til 5,2 mrd. i 2016), samt at det ikke foreslås utlån til kollektivselskapene etter 2014.

Husbanken tilbyr lån til kommunesektoren i forhold til investeringer i bl.a. sykehjem, omsorgsboliger og barnehager. Byrådet foreslår at der hvor kommunen kan oppnå bedre lånebetingelser i Husbanken enn ved eget innlån til Lånefondet, benyttes Husbanken.

Tabell 2.22 Netto gjeldsøkning

	Dok. 3/2012	2013	2014	2015	2016	Tall i mill. Sum 2013-2016
Avdrag på lån - driftsbudsjettet	1 385	1 496	1 627	1 763	1 904	6 789
Avdrag på lån - investeringsbudsjettet	494	567	594	622	641	2 423
Sum avdrag på lån	1 878	2 062	2 221	2 385	2 544	9 212
Sum bruk av lån	5 658	6 623	7 415	5 352	4 210	23 601
Netto gjeldsøkning	3 780	4 561	5 195	2 967	1 666	14 389

Samtidig som kommunens samlede låneopptak øker med 23,6 mrd. i økonomiplanperioden, så er samlet avdrag på lån i drifts- og investeringsbudsjettet på 9,2 mrd. Dette medfører at kommunens langsiktige lånegjeld i løpet av økonomiplanperioden vil øke med 14,4 mrd., hvorav ca. 2,9 mrd. gjelder VAR-sektor og ca. 2,8 mrd. videreutlånsordningen. Det vises til egen omtale av kommunens gjeldsgrad under kapittel 2.2.2

Økte investeringer gir økte finanskostnader

Sterk befolkningsvekst innebærer at det må investeres betydelig for å sikre tilstrekkelig kapasitet i det kommunale tjenestetilbudet. For å kunne gjennomføre investeringene er det nødvendig for kommunen å gjøre store låneopptak. Dette medfører igjen økte finanskostnader som må dekkes over kommunens driftsbudsjett. Ca. 62 % eller 18,3 mrd. av kommunens planlagte investeringer på 29,5 mrd. vil i kommende økonomiplanperiode bli

finansiert med lån. Årlige rente- og avdragsutgifter vil, sammenlignet med nivået i 2012, øke med ca. 1,1 mrd. til 3,7 mrd. i 2016. I forslag til

økonomiplan 2013-2016 er det lagt til grunn en langsiktig rente på 4 %.

Tabell 2.23 Forventet utvikling i rente- og avdragsutgifter 2013-2016 Oslo kommune

Tall i mill.

	Dok. 3/2012	2013	2014	2015	2016
Renteutgifter	1 261	1 329	1 471	1 689	1 809
Avdrag på lån	1 385	1 496	1 627	1 763	1 904
Sum finansutgifter	2 646	2 825	3 098	3 452	3 713
Økning fra året før		179	273	354	261
Økning fra året før i %		7 %	10 %	11 %	8 %

Tabell 2.24 Investeringer i anleggsmidler Oslo kommune fordelt pr objekt/kategori

Sak 1/2013		Økonomiplan 2013-2016				sum 2013-2016	%andel 2013-2016
Investeringer i anleggsmidler - mill.kr	Dok 3/2012	2013	2014	2015	2016		
Skolebygg	3 236	3 274	4 231	2 806	1 875	12 186	41 %
Omsorgsboliger/sykehjem/institusjoner	398	950	1 000	760	208	2 918	10 %
Barnehager	349	214	636	327	350	1 527	5 %
Kommunale utleieboliger	325	525	575	375	375	1 850	6 %
Samferdsel/kommunaltekniske anlegg	1 909	2 086	1 669	1 545	1 278	6 577	22 %
Kirke, kultur, idrett og friluftsliv	405	272	541	1 050	849	2 712	9 %
Byutvikling	163	169	158	393	220	941	3 %
Øvrig (inventar, IKT, maskiner, biler etc.)	510	387	208	145	92	832	3 %
Sum totalt Oslo kommune	7 294	7 877	9 018	7 400	5 247	29 543	100 %

2.2.2 De viktigste investeringene

Investeringer i anleggsmidler i 2013 utgjør ca. 7,9 mrd. For hele økonomiplanperioden 2013-2016 foreslås det investeringer i anleggsmidler for til sammen 29,5 mrd. 63 % av investeringene i kommende økonomiplanperiode er lagt til de kommunale foretakene.

Foretakene

Byrådet foreslår investeringer i anleggsmidler for de kommunale foretakene med ca. 5 mrd. i 2013, hvorav ca. 3 mrd. i Undervisningsbygg Oslo KF, 1 mrd. i Omsorgsbygg Oslo KF, 0,7 mrd. i Boligbygg Oslo KF og 0,3 mrd. i Oslo Havn KF. For hele økonomiplanperioden foreslås det investeringer i foretakene med 18,8 mrd. hvorav 17,9 mrd. i regi av de tre eiendomsforetakene og 0,9 mrd. for Oslo Havn KF.

Undervisningsbygg Oslo KF

For Undervisningsbygg foreslås det avsatt 3 428 mill. til kapasitetsutvidelse, rehabilitering, nybygg m.v. i økonomiplanperioden, hvorav bl.a. 596 mill. for å ferdigstille Kuben på Risløkka, 445 mill. til Ris 8-10 skole, 430 mill. til Majorstuen 1-10 skole, 375 mill. til Grefsen 1-7 skole og 333 mill. til

Bjørnsletta 1-10 skole. Videre foreslås det avsatt til sammen 1 200 mill. til generell rehabilitering av skolebygg og 105 mill. til kapasitetsutvidelse/nybygg for barnehager.

Byrådet foreslår i tillegg at det i perioden avsettes ca. 7 mrd. på foretakets investeringsbudsjett som ufordelt – disse midlene vil bli fordelt til spesifikke prosjekter senere når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

Investeringene i Undervisningsbygg er koblet opp mot skolebehovsplanen hvor hovedtrekkene er at man legger opp til en forsert utbygging i kommende økonomiplanperiode for å sikre tilstrekkelig kapasitet og redusert behov for midlertidige løsninger.

Skolebehovsplan 2012-2022 – premiss for innarbeidede skoleinvesteringer

Skolebehovsplan 2012-2022 ble lagt frem i fjor som en del av byrådets budsjettforslag for 2012 og økonomiplan 2012-2015. Det er lagt opp til at skolebehovsplanen rulleres med to års mellomrom. På grunnlag av nye elevtallsfremskrivninger i 2012 og noe endret fremdrift på enkelte prosjekter,

foreslår byrådet at det gjøres noen endringer i skoleinvesteringene sammenlignet med det som er lagt til grunn i den vedtatte skolebehovsplanen. Det ventes at elevtallet i Oslo-skolen vil øke med 17 600 elever i perioden 2011-2022. Veksten er svært høy og det innebærer en stor utfordring for Oslo kommune. Det krever høy utnyttelse av eksisterende skolekapasitet. I tillegg kreves det en omfattende utbygging av nye skolebygg de neste 10 årene.

De senere årene har det blitt bygget færre nye skoleplasser i Oslo enn behovsøkningen skulle tilsi. Dette har medført en økt oppfyltingsgrad i skolene. Økt oppfyltingsgrad gir økt behov for midlertidige skolelokaler i forbindelse med rehabilitering. I kommende økonomiplan legges det opp til en forsert bygging av nye skoler. Det planlegges å etablere flere nye elevplasser i økonomiplanperioden enn forventet elevtallsvekst skulle tilsi. Dette vil redusere oppfyltingsgraden i skolene og dermed redusere behovet for midlertidige skolelokaler.

I økonomiplanperioden foreslås det å investere 12,2 mrd. i skolebygg (inkl. ca 0,5 mrd. til tomtekjøp). Dette utgjør 41 % av kommunens investeringsbudsjett. Tiltakene i skolebehovsplanen vil påvirke kommunens budsjett vesentlig i mange år fremover.

For at Oslo kommune økonomisk skal kunne klare å etablere tilstrekkelig med nye elevplasser i årene fremover, ser byrådet det som helt nødvendig å holde enhetskostnadene nede. Dette er et viktig premiss i skolebehovsplanen, og byrådet jobber med en modell som gir utdanningssektoren et økonomisk incitament til å velge kostnadseffektive løsninger.

Det er dyrere å øke skolekapasiteten ved ombygging og påbygging av eksisterende skoler sammenlignet med å bygge nye skoler. Å bygge nytt er derfor viktig for å få ned enhetskostnadene ved økt skolekapasitet. En nødvendig forutsetning for å bygge nye skoler er at det settes av tilstrekkelig med midler til å kjøpe nye tomter.

I skolebehovsplanen er det forutsatt en meget stram fremdriftsplan med prosjektene. Dette er avgjørende for å få etablert tilstrekkelig kapasitet. Ved forsinkelser i byggeprosessene tvinges det frem økt bruk av midlertidige løsninger, noe som øker risikoen for at de avsatte økonomiske rammene ikke vil være tilstrekkelige.

Det vises til nærmere omtale av skoleprosjektene under kapittel 5. Kunnskap og utdanning.

Omsorgsbygg Oslo KF

For Omsorgsbygg Oslo KF foreslås det avsatt 2,2 mrd. til sykehjem i økonomiplanperioden. Ca. 1,96 mrd. gjelder totalrehabilitering av 4 sykehjem med ca. 600 plasser og hvor to sykehjem forventes ferdigstilt i 2015 og to i 2016. De øvrige avsatte investeringsmidlene til sykehjem gjelder generell rehabilitering av diverse sykehjem.

I tillegg til satsingen på sykehjem i regi av Omsorgsbygg, foreslår byrådet også at det igangsettes et OPS-prosjekt for å bygge et nytt sykehjem i Henrik Sørensensvei. Prosjektet forutsettes ferdigstilt i 2015. I bykassens driftsbudsjett foreslås det sentralt avsatt 15 mill. årlig fra 2015 til å dekke kommunens leieutgifter for det nye sykehjemmet. Byrådet foreslår at OPS-prosjektet i Henrik Sørensensvei kommer til erstatning for en OPS-løsning med rehabilitering og drift av gamle Stovner sykehjem som foreslås lagt ut for salg (jf bystyrets verbalvedtak H40/2012).

Til barnehager foreslås det avsatt ca. 1,4 mrd. på Omsorgsbyggs investeringsbudsjett i økonomiplanperioden. Ca. 0,8 mrd. gjelder kapasitetsutvidelse og nybygg mens 0,6 mrd. (150 mill. årlig) gjelder generell rehabilitering.

Til Omsorgs+-prosjekter foreslås det avsatt 0,3 mrd. i økonomiplanperioden, hvorav 0,25 mrd. i 2013.

Avsetningene til totalrehabilitering av 4 sykehjem og omsorg+-prosjekter står foreløpig som ufordelt i fortakets investeringsbudsjett - midlene vil bli fordelt til spesifikke prosjekter senere når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

Boligbygg Oslo KF

For Boligbygg Oslo KF foreslås det avsatt 110 mill. årlig i økonomiplanperioden til rehabilitering av boliger, 60 mill. årlig til eiendomskjøp og 5 mill. årlig til rehabilitering av presteboliger.

I tillegg foreslås det 1,56 mrd. som en foreløpig ufordelt avsetning hvor 1,15 mrd. gjelder boliger til vanskeligstilte og 0,41 mrd. til omsorg+-prosjekter. Disse investeringsmidlene vil bli fordelt til spesifikke prosjekter senere når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

Bykasseinvesteringene

For bykassen foreslås det investeringer i anleggsmidler med ca. 2,9 mrd. i 2013 og for ca. 10,7 mrd. for hele økonomiplanperioden.

De største investeringene til bykassen som er innarbeidet i Sak 1 er:

- Til vann, avløp og renovasjon (VAR-sektor) foreslås det i økonomiplanperioden avsatt til sammen ca. 3,8 mrd. til diverse prosjekter. De største bevilgningene i økonomiplanperioden er Voldsløkkatunnelen med 429 mill., avløpsprosjektet Midgardsormen med 327 mill. og ny gjenbruksstasjon på Smestad med 271 mill. I 2013 foreslås det investeringer for 1 232 mill. fordelt med 949 mill. på vann- og avløp og 283 mill. til renovasjon.
- Til diverse samferdselsprosjekter i regi av Bymiljøetaten foreslås det avsatt til sammen ca. 1,9 mrd. i økonomiplanperioden, hvorav ca. 0,5 mrd. i 2013. Gang- og sykkelveier og sykkelparkering utgjør det største prosjektet med til sammen 537 mill. i økonomiplanperioden og 144 mill. i 2013. Øvrige investeringer i samferdsel omfatter bl.a. midler til oppgradering av gater og veier, fremkommelighetstiltak for kollektivtrafikk, trafikksikkerhetstiltak, oppgradering av Ensjø t-banestasjon, tilrettelegging for trikk i Dronnings Eufemias gate, tiltak mot støy og luftforurensing etc.
- Til nytt hovedbibliotek i Bjørvika foreslås det i kommende økonomiplanperiode avsatt til sammen 2 320 mill., hvorav 130 mill. i 2013. Byrådet foreslår en total kostnadsramme for prosjektet med 2 645,1 mill. hvor 325,1 mill. er bevilget i tidligere års budsjetter. Nytt hovedbibliotek i Bjørvika forutsettes ferdigstilt i 2016.
- Det er behov for tomter/eiendom for å kunne bygge nye skoler, barnehager og sykehjem etc. Det foreslås derfor avsatt 618 mill. til strategisk eiendomskjøp i økonomiplanperioden, hvorav 258 mill. i 2013 og 300 mill. i 2014 (mesteparten av midlene i 2013 og 2014 gjelder tomter for nye skoler).
- Det foreslås avsatt til sammen 426 mill. til inventar og utstyr (inkludert IKT-infrastruktur) i Osloskolen, hvorav ca. 253 mill. i 2013 og 103 mill. i 2014.
- Til rehabilitering av kirker foreslås det avsatt til sammen 130 mill. i økonomiplanperioden og 50 mill. i 2013. Avsetningen inkluderer Søndre Nordstrand kirke med 20 mill. i 2013 og 20 mill. i 2014.

For detaljert oversikt over bykasseinvesteringene 2013-2016 vises det til kapittel 2 Hovedoversikter, og til egne investeringstabeller med prosjektoversikt pr. budsjettkapittel under sektoromtalene.

Gjeldsgraden

Gjeldsgraden viser størrelsen på kommunens brutto lånegjeld sett i forhold til driftsinntektene.

Da det er driftsinntektene som skal betjene gjelden, er det nyttig å se hvordan lånegjelden utvikler seg i forhold til driftsinntektene. Oslo kommune har en selvpålagt finansiell norm om at gjeldsgraden ikke bør øke som andel av driftsinntektene.

Etter kommuneloven gis kommunene anledning til å lånefinansiere sine utgifter i investeringsbudsjettet. Rente- og avdragsutgiftene må imidlertid finansieres av inntektene i driftsbudsjettet. På grunn av sterk befolkningsvekst med påfølgende store investeringer og liten grad av egenfinansiering, har kommunens gjeld økt betydelig etter 2008 og vil øke relativt kraftig i årene som kommer. En slik økning medfører igjen at belastningen med renter og avdrag i driftsbudsjettet blir større.

Ikke all lånegjeld tas med i beregningen av kommunens gjeldsgrad. Dette gjelder lån for å finansiere investeringer til vann, avløp og renovasjon (finanskostnadene dekkes av VAR-gebyrer), lån til havneinvesteringer (finanskostnadene dekkes av havneavgifter) og lån i Husbanken til videreutlånsordningen (en selvfinansierende ordning hvor kommunens lånetagere betaler det samme til kommunen som det kommunen må betale til Husbanken). I tillegg ses det bort fra et amortiseringslån tatt opp i forbindelse med omdanningen av kommunens pensjonskasse til aksjeselskap.

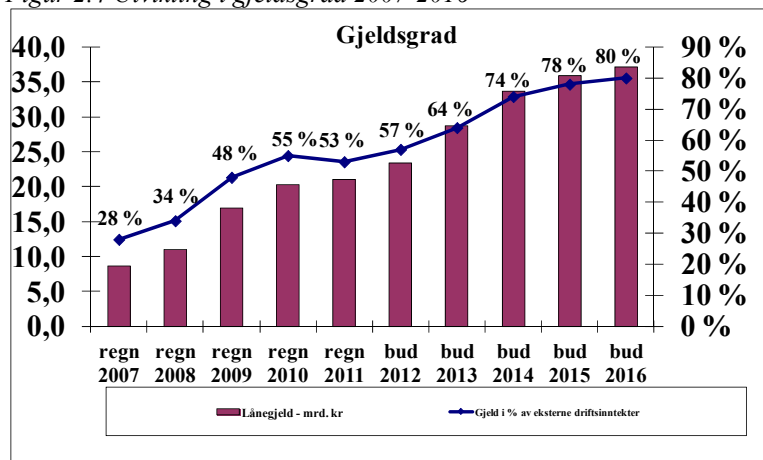
Oslo kommune har et akkumulert pensjonspremieavvik ved utgangen av 2011 på nær 6 mrd. (som er så mye mer kommunen faktisk har betalt inn i pensjonspremie til pensjonsselskapene sammenlignet med det som er utgiftsført i kommunens driftsregnskap), jf nærmere omtale av kommunens pensjonskostnader i kap. 13 Felles inntekter og utgifter. Premieavviket skal utgiftsføres i kommunens driftsregnskap over de neste 10 årene med 1/10 pr år (over 15 år for premieavvik fram til og med 2010), og er således en forpliktelse for kommunen som kan sammenlignes med gjeld og gjeldsavdrag.

Premieavviket inngår ikke i beregningen av kommunens gjeldsgrad. I kommende økonomiplanperiode legges det til grunn at

akkumulert premieavvik ved utgangen av 2016 vil være redusert til ca. 5,3 mrd. Det er imidlertid

risiko for at beløpet kan bli høyere.

Figur 2.4 Utvikling i gjeldsgrad 2007-2016

I perioden 2008-2010 økte gjeldsgraden fra 34 % til 55 %. Årsakene til den raske veksten disse årene var både et redusert investeringsetterslep, et stort investeringsbudsjett og liten grad av egenfinansiering. I 2011 sank gjeldsgraden til 53 %. Dette må ses i sammenheng med ekstraordinære utbytter (fra ECO-Energi AS og Hafslund ASA)

med ca. 2,5 mrd., samt at det fortsatt var et stort investeringsetterslep (3,5 mrd.).

I perioden fram til 2016 forventes gjeldsgraden å øke til 80 %. I kroner innebærer dette at lånegjelden vokser fra om lag 23 mrd. i 2012 til 37 mrd. i 2016.

Tabell 2.25

Gjeldsgrad	2012	2013	2014	2015	2016
Vedtatt øk.plan 2012-2015	57 %	65 %	70 %	72 %	
Sum lånegjeld - mrd. kr	23,4	27,0	29,3	30,5	
Sak 1:					
Forslag øk.plan 2013-2016		64 %	74 %	78 %	80 %
Sum lånegjeld - mrd. kr		28,7	33,7	35,9	37,1

Gjeldsgraden i forslag til ny økonomiplan er, med unntak av 2013, høyere enn i vedtatt økonomiplan. Dette skyldes høyere investeringsvolum (29,5 mrd. vs 26,7 mrd.) og økt andel lånefinansiering av investeringene (62 % vs 60 %). Effekten av at driftsinntektene (nevneren i beregningsbrøken for gjeldsgrad) i ny økonomiplan er høyere pga

prisomregning til 2013-kroner og at det er en reell vekst i de frie inntektene (skatt og rammetilskudd), medfører isolert sett til en reduksjon i gjeldsgraden.

I forslag til økonomiplan 2013-2016 er det en netto gjeldsøkning i perioden på 14,4 mrd., hvorav 11 mrd. inngår i beregning av gjeldsgraden.

Tabell 2.26

Oslo kommune (bykassen + KF)		Øk.plan 2013-2016				mill. kr
	Dok 3/2012	2013	2014	2015	2016	Sum 2013-2016
Avdrag på lån - driftsbudsjettet	1 385	1 496	1 627	1 763	1 904	6 790
Avdrag på lån - investeringsbudsjettet	494	567	594	622	640	2 423
Sum avdrag på lån	1 879	2 063	2 221	2 385	2 544	9 213
Sum bruk av lån	5 658	6 623	7 415	5 352	4 210	23 600
Netto gjeldsøkning	3 779	4 560	5 194	2 967	1 666	14 387
Tallene inkluderer VAR-sektor, videreutlån, Oslo Havn og amortiseringslån OPF som til sammen utgjør følgende netto gjeldsøkning:						
	667	1 194	892	781	493	3 360
Korrigerer man for dette får vi følgende netto gjeldsøkning:						
Korr. Netto gjeldsøkning	3 112	3 366	4 302	2 186	1 173	11 027

I tillegg til netto gjeldsøkningen på 11 mrd., legges det også til grunn i beregningen av gjeldsgraden at alt investeringssetterslep er hentet inn i løpet av 2014, samt at det tas hensyn til alle vedtatte budsjettjusteringssaker i 2012 som innvirker på

gjeldsgraden. Disse to faktorene utgjør til sammen ca. 1,5 mrd. i netto gjeldsøkning. Det medfører en samlet netto gjeldsøkning på 12,5 mrd., fra 24,6 mrd. ved utgangen av 2012 til 37,1 mrd. i 2016.

Tabell 2.27

		Øk.plan 2013-2016				mill. kr
	regn2011	2012	2013	2014	2015	2016
Inngående balanse - korrigert lånegjeld		20 972	24 587	28 678	33 705	35 891
netto gjeldsøkning bud (dok3)		3 112	3 366	4 302	2 186	1 173
budjust 2012 (base Avløs, jf byrådssak 20/12)		250				
budjust 2012 (revidert bud, jf byrådssak 102/12)		-53				
økning gjeld - pga innhenting av inv. etterslep		306	725	725	-	-
Utgående balanse - korrigert lånegjeld	20 972	24 587	28 678	33 705	35 891	37 064

Gjeldsøkningen vil vedvare også utover kommende økonomiplan da det forventes en årlig befolkningsvekst på mer enn 12 000 innbyggere helt frem mot 2030. Dette gjør at Oslo kommune på kort sikt ikke kan forvente å nå sitt mål om en stabil gjeldsgradsutvikling.

For å unngå store låneopptak og sterk gjeldsøkning fremover, vil det være ønskelig med en høyere resultatgrad (øke inntektene og/eller redusere utgiftene) slik at kommunen i større grad kan finansiere investeringene med frigjorte midler fra driften. Økt salg av kommunens eiendeler samt større fokus på standardisering og nøkternhet for å redusere investeringskostnadene, spesielt i forhold til bygging av skoler, barnehager og sykehjem, er også tiltak som vil begrense gjeldsveksten.

Økningen i gjeldsgrad medfører stadig økende finanskostnader for kommunen, men også at kommunen vil bli betydelig mer risikoutsatt i

forhold til endringer i rentenivå. På dette området er det en tilleggsrisiko ved at den langsiktige renten på 4 %, som er forutsatt i budsjettforslaget, historisk sett er på et lavt nivå. Med en samlet gjeld på 37 mrd., som er det som forventes ved utgangen av kommende økonomiplanperiode, vil 1 % -poeng i endret rentebelastning utgjøre 370 mill. årlig.

I vedtatt finansreglement for Oslo kommune er stabilitet i kommunens pengestrømmer en sentral målsetning. Reglementet stiller krav om rentebinding på langsiktige ut- og innlån. Varierende rentenivå gir derfor, på kort sikt, begrensede utslag på kommunens netto renteposter. Byrådet vil, for å følge opp bystyrets vedtak i revidert budsjett 2012, i løpet av 2012 legge frem sak for bystyret om Oslo kommunes finansreglement.

Det vises for øvrig til omtale av usikkerhet om rentenivå i kap. 3 i budsjettdokumentets Del 1.

2.3 Oslo kommune som arbeidsgiver

Oslo kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver

Oslo kommune er en stor arbeidsplass med varierte oppgaver. Oslo kommune er en av Norges største arbeidsplasser med sine 48 000 ansettelsesforhold og 37 000 årsverk og forventede lønnsutgifter på ca. 25 mrd. i 2013.

Befolkningens behov endrer seg både i omfang og innholdsmessig og kommunen må kontinuerlig sørge for å ha kompetanse og ressurser som er tilpasset behovene for å utvikle og levere tjenester i samsvar med befolkningens økende forventninger. For å greie denne oppgaven må kommunen være en attraktiv og inkluderende arbeidsgiver som er

fremtidsrettet og stimulerer til innovasjon, kreativitet og nytenkning.

Prinsippene for kommunens personalpolitikk finnes i vedtatt Personalpolitisk strategi. Sammen med kommunens verdigrunnlag og etiske regler danner dette en personalpolitisk plattform for kommunens virksomheter.

Der er viktig for kommunen å være en attraktiv arbeidsgiver med et godt omdømme i en situasjon hvor kompetanse kan bli en knapphetsfaktor. HR-arbeidet skal bidra til at kommunen er en attraktiv arbeidsgiver ved å:

- ha et mangfoldig og attraktivt arbeidsmiljø
- ha godt lederskap
- mobilisere og utvikle eksisterende kompetanse
- ha effektive og profesjonelle arbeidsprosesser

Mangfoldig arbeidsmiljø:

Oslo kommune er mangfoldig og bestreber seg på å være en god arbeidsplass med like muligheter for alle, uansett kjønn, alder, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, etnisk opprinnelse, religion mv. Arbeidet med å stimulere til mangfold i alle sektorer og på alle nivå og å benytte mangfold som en ressurs i tjenesteutviklingen, vil fortsette i økonomiplanperioden. Kommunen må fortsatt arbeide aktivt og systematisk for å være en attraktiv arbeidsplass. Det gjelder både for å tiltrekke seg ny, relevant kompetanse og beholde kvalifiserte medarbeidere. Som ledd i å tiltrekke seg ny kompetanse har kommunen et særlig ansvar for å rekruttere blant underrepresenterte grupper. Profilerings tiltak ved universiteter og høyskoler vil bli videreført i 2013.

Attraktive arbeidsplasser kjennetegnes bl.a. av godt lederskap og gode ledere som stimulerer nytenkning, innovasjon, mangfold og prestasjoner. Oslo kommune er en flerkulturell og internasjonal by. Det skal være en by for alle. Dette gjenspeiles i HR-politikken som skal stimulere åpenhet, toleranse og mangfold og kommunen ønsker å være et forbilde for andre arbeidsgivere. Byrådet vil arbeide aktivt for å hindre diskriminering og øke mangfoldet i kommunens virksomheter på alle nivå.

Kommunen har følgende målsetting for mangfold og inkludering på arbeidsgiverområdet:

- gjøre det som er nødvendig for at våre ansatte skal gjenspeile mangfoldet i byens befolkning på alle nivåer
- sikre at alle ansatte, inkludert ansatte med minoritetsbakgrunn, blir behandlet rettferdig og likeverdig av sine ledere
- sikre at de ansatte forstår og respekterer begrepene mangfold og likestilling.

Kvinneandelen i kommunen er stabil og høy og har i perioden 2007 til 2011 vært over 70 %. Det er flest kvinner er ansatt i helse, omsorg og oppvekstsektoren. Når det gjelder fordelingen på kvinnelige og mannlige ledere har det vært stabilt de siste årene med henholdsvis 68 % kvinnelig leder og 32 % mannlige. Når det gjelder fordeling på toppledere har det vært en økning av andelen kvinner toppledere som i 2011 utgjør 57 %.

Andelen med ikke-vestlig bakgrunn er økende i Oslo kommune fra ca. 11 % i 2001 til ca. 19 % i 2010. I samme periode har andelen av Oslos befolkning med ikke-vestlig bakgrunn økt fra 14,4 % til ca. 20 %.

Medinnflytelse og medbestemmelse

Oslo kommune legger vekt på ansattes medinnflytelse og medbestemmelse for å utvikle et godt arbeidsmiljø og økt effektivitet til beste for byens innbyggere, de ansatte og for Oslo kommune. Det blir lagt vekt på å videreføre det etablerte samarbeidet med ansattes organisasjoner.

Sikre et godt lederskap:

Attraktive arbeidsplasser kjennetegnes bl.a. av godt lederskap og gode ledere som stimulerer nytenkning, innovasjon, mangfold og prestasjoner. Arbeidet med å sikre godt lederskap og en ny lederplattform vil fortsette i økonomiplanperioden. Effektiv og målrettet drift, omstilling og utvikling krever ledelseskraft, ledelseskapasitet og

ledelsesfokus. God ledelse og godt lederskap er en viktig omdømmefaktor og et konkurransefortrinn for å tiltrekke relevant kompetanse og arbeidskraft. Via nytt HR-system får kommunens ledere flere sentrale verktøy som støtter lederoppgaver knyttet til strategisk kompetansestyring, kompetanseutvikling, rekruttering og kompetansemobilisering. Det arbeides også med tiltak som skal videreutvikle og tydeliggjøre kommunens lederskap gjennom en helhetlig ledelsesplattform tilpasset kommunens fremtidige, strategiske utfordringer og kommunens organisering og styringsform.

Medarbeiderundersøkelser og leder- og medarbeidersamtaler skal brukes aktivt og individuelle kunnskaper, ferdigheter og holdninger skal mobiliseres i en organisatorisk sammenheng for å bidra til nytenkning og videreutvikling av tjenesteproduksjonen. For å ivareta dette videreføres felles, årlig medarbeiderundersøkelse. Mål for medarbeiderundersøkelsen i 2013 er at svarprosenten skal være minst 80 % og at gjennomføring av medarbeidersamtaler skal være minst 80 %.

Utvikling, modernisering og omstilling

Å utvikle og mobilisere kompetanse blant egne ansatte er et virkemiddel for å sikre seg kompetanse i tråd med fremtidige kompetansebehov. Forskning viser at ansatte i offentlig sektor har et uutnyttet kompetansepotensiale. Det skal derfor arbeides for å utvikle en kultur som vitaliserer og motiverer medarbeidere og som stimulerer innovasjon og nyskaping for å imøtekomme forventninger blant kommunens brukere og innbyggere. Senioresenes erfaring skal mobiliseres og de skal motiveres for å arbeide lenger.

Kravene til Oslo kommune som tjenesteytende organisasjon økes kontinuerlig. Forventninger om økt tjenestekvalitet og service parallelt med økte krav til kostnadseffektivitet gjør nytenkning nødvendig. Samtidig står kommunen overfor endrings- og omstillingsprosesser som gjør at behovet for ny/endret kompetanse stadig vil øke. Byrådet vil på bakgrunn av dette videreføre og utvikle målrettede kompetansetilbud. Det gjelder blant annet anskaffelsesområdet, virksomhetsstyring, prosjektplanlegging/-styring/-gjennomføring, samt innen HR-/personalområdet herunder implementering av kommunens felles verdigrunnlag, etiske regler og lederopplæring og HR.

For å være en attraktiv og effektiv arbeidsplass må kommunen fremstå moderne og fremtidsrettet. I den sammenheng arbeides det blant annet med å utvikle kommunes dataløsninger. Som en del av en helhetlig IKT-strategi implementeres et nytt HR-

system i økonomiplanperioden. En konsekvens av dette er at arbeidsprosessene innen HR-området utvikles både når det gjelder kvalitet og effektivitet. Det gis systemstøtte til både operative og strategiske HR-prosesser.

Organisatoriske endringer medfører ofte endringer for enkeltansatte. Oslo kommune skal være en forutsigbar og profesjonell arbeidsgiver i omstillingsprosesser. Erfaringer fra gjennomførte omstillingsprosjekter videreutvikles og kommunes lederskap i omstillings- og utviklingsprosesser skal styrkes.

Gjeldende bestemmelser og rettigheter som arbeidstaker i Oslo kommune:

Gode pensjons- og forsikringsordninger for de ansatte i kommunen.

Bruttoytelsen utgjør 67,3 % av pensjonsgrunnlaget for alders- og uførepensjoner. For arbeidstakere ansatt før 01.01.2012 er ytelsen 70 %. Det kreves 30 års tjenestetid ved nådd pensjonsalder for å få fulle pensjoner.

Avtalefestet pensjon

AFP 62-64 utbetales fra OPF mot full refusjon fra virksomhetene fra og med 2007. Ordningen finansieres løpende uten oppbygning av fond. Dette premieelementet blir overført virksomhetene i Tilleggsinnstillingen, jf. kap. 16 Budsjettekniske merknader.

Personalforsikringer

Det er tegnet flere kollektive personalforsikringer for ansatte m.v. Forsikringene er hjemlet enten i lov eller tariffavtale. Yrkesskadeforsikring er lovpålagt, og omfatter både fast og midlertidig ansatte.

Den lovpålagte yrkesskadeforsikringen dekker ulykkeskade eller dødsfall påført under arbeid, på arbeidsstedet, i arbeidstiden. Ansatte som er omfattet av tariffavtalen har rett til visse ytelser i tillegg til det som følger av lovpålagt yrkesskadeforsikring. Videre er dekningsområdet for de som omfattes av tariffavtalen noe utvidet i forhold til den lovpålagte dekningen, bl.a. er man dekket under direkte reise mellom hjem og arbeidssted.

Andre tariffestede ordninger er gruppelevsforssikring som dekker dødsfall uansett dødsårsak, ulykkesforsikring i fritiden samt forsikring ved tjenestereiser utenlands.

Helse, miljø og sikkerhet

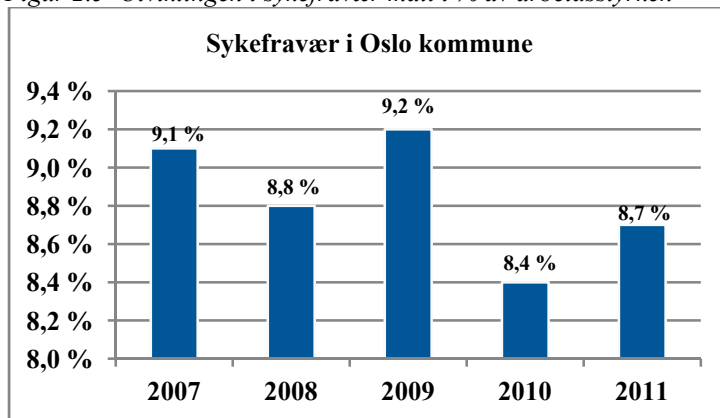
Byrådet har vedtatt ”Instruks for helse, miljø og sikkerhet (HMS) i form av et overordnet HMS-system”, med endringer. Byrådet vil arbeide for at kommunens virksomheter utarbeider systematiske tiltak som sikrer at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i, eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. (Lovgivningen på HMS-området omhandler arbeidsmiljøloven, forurensningsloven, brann- og eksplosjonsvernloven, produktkontrollloven, sivilforsvarsloven, genteknologiloven, strålevernloven og lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr). Byrådet understreker virksomhetenes ansvar for å holde oversikt over de

til enhver tid gjeldende bestemmelser på HMS-området og sikre at kravene i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen blir etterlevd og oppfylt. Det er viktig at det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve kravene i lovgivningen på området.

Fokus på sykefravær og inkluderende arbeidsliv

Byrådet vil ha fokus på å redusere sykefraværet og i samarbeid med organisasjonene aktivt følge opp målsettingene i IA-avtalen. Redusert sykefravær er en viktig målsetting i forhold til den enkelte ansatte, i forhold til arbeidsbelastningen/arbeidsmiljø og i forhold til kvalitet på tjenester til brukerne.

Figur 2.5 Utviklingen i sykefravær målt i % av arbeidsstyrken

Kilde: Byrådets årsberetning

Sykefraværet i 2011 var på 8,7 %. Den langsiktige trenden for sykefraværet i kommunen viser en svakt nedadgående tendens. I 2010 var sykefraværet historisk lavt. I 1. kvartal 2012 var sykefraværet 0,4 prosentpoeng lavere enn i 1. kvartal 2011. Byrådet ønsker å videreføre målet for sykefraværet i Oslo kommune på 8,5 % også for 2013.

Målet for sykefraværet for kommunen som helhet vil være å redusere det til 8,5 %. Mål for hver enkelt virksomhet skal konkretiseres i den enkelte virksomhets oppfølging av IA-avtalen, gjennom tildelingsbrev og i den enkelte virksomhetsleders lederkontrakt.

Redusert sykefravær er en viktig målsetting i forhold til den enkelte ansatte, i forhold til arbeidsbelastningen/arbeidsmiljø på de enkelte tjenestestedene og for kvalitet på tjenester til brukerne. I tillegg medfører høyt sykefravær en betydelig økonomisk kostnad for kommunen. I tillegg medfører høyt sykefravær en betydelig økonomisk kostnad for kommunen. Eksempelvis vil en reduksjon i sykefraværet på 1 % utgjøre 350

årsverk, noe som har stor betydning for kvaliteten på kommunens tjenester.

I 2013 vil nytt HR-system gi den enkelte leder systemstøtte for sin lovpålagte oppfølging av sykemeldte og det vil bli tilrettelagt for styringsinfo om status på dette arbeidet, noe som vil gi ledelsen på de ulike organisasjonsnivåer unike muligheter for oppfølging

Byrådet forslår å videreføre dagens ordninger med økonomiske insitamenter for å redusere omfanget av tidligpensjonering. Fordelingen av budsjettammer pr. virksomhet innarbeides i henhold til tidligere praksis i Tilleggsinnstillingen.

Personalomstilling – overtallighet

Overtalligheten har økt fra 91 personer i 2010 til 164 personer i 2011 og videre til 176 personer pr. 31.08.2012. Denne økningen skyldes i hovedsak nedleggelse av driftavdelingen i friluftsdivisjonen i Bymiljøetaten

Byrådet vil tilrettelegge for en forsvarlig og effektiv gjennomføring av omstillinger i kommunen. Det er et mål å ivareta de ansatte som berøres av omorganiseringer gjennom en forutsigbar prosess i gjennomføringsfasen og med individuelt tilpassede tiltak for å gjøre omstillingen så smidig som mulig. Erfaringer fra gjennomførte omstillingsprosjekt vil bli videreutviklet i tilknytning til nye omstillinger.

Utviklings- og kompetanseetaten (UKE) er en samarbeidspartner i de ulike fasene av omstillingsprosesser og kan bistå ledere og

saksbehandlere både i planleggings- og gjennomføringsfasen. UKE viderefører også sitt arbeid med utvikling av virkemidler for omplassering av kommunens overtallige.

Bemanningsendringer i budsjettet

I økonomireglementet pkt. 3.6 gis byrådet fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av vedtatt budsjett. Det er viktig å ha felles prosedyrer ved bemanningsreduksjoner. Disse prosedyrer omfatter bydeler, etater og kommunale foretak, og fremgår i vedlegg til Sak 1 Del 2.

Nøkkeltall for: Oslo kommune som arbeidsgiver	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Lønnsugifter (inkl. sos. utg.) i Oslo kommune	19,2 mrd.	20,5 mrd.	22,4 mrd
Antall ansettelsesforhold i Oslo kommune*	47 133	47 863	48 540
Antall årsverk i Oslo kommune	36 193	37 073	37 631
Andel kvinner ansatt i Oslo kommune	70,9 %	70,4 %	70,3 %
Andel kvinnelig ledere	68 %	68 %	68 %
Andel kvinnelig toppledere	50 %	45 %	57 %
Antall personer overtallig pr. 31.12.	54	91	164

* Måltallet gjelder antall ansettelsesforhold, ikke antall personer ansatt (en personer kan ha flere ansettelsesforhold).

Måltall for : Oslo kommune som arbeidsgiver	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Sykefravær i Oslo kommune	8,5 %	8,7 %	8,5 %	8,5 %
Bykassens brutto driftsutgifter til adm., styring og fellesutg. i % av bykassen totale brutto driftsutgifter*	8,5 %	8,7 %	8,5 %	8,5 %

*: KOSTRA-tall fra SSB. Måltall for 2012 var basert på at funksjonene for pensjons- og fellesutgifter var inkludert. For å rendyrke utgiftene til administrasjon har SSB tjenesteområdet Administrasjon, styring og fellesutgifter til publiseringen 15.3.2012, ved at funksjonene for pensjons- og fellesutgifter er tatt ut. Resultat 2011 og måltall 2013 er basert på dette.

2.4 Budsjettets miljøprofil

Oslo kommune arbeider langsiktig og målrettet med å bedre miljøet. Oslo skal være et bærekraftig bysamfunn der alle har rett til ren luft, rent vann og tilgang på gode friområder. Oslo kommune skal realisere sine visjoner om en miljøvennlig og bærekraftig by ved aktivt å iverksette vedtatte strategier og planer, og gjennom å integrere disse i kommuneplan og andre styringsdokumenter. Oslo skal forsterke sin stilling som ledende miljøby i samspill med byens innbyggere, næringsliv, staten og andre. Dette krever at kommunen utnytter potensialet som ligger i god kommunikasjon med lokale og nasjonale samarbeidspartnere og i internasjonalt samarbeid.

Handlingsplan for miljø og klima 2012 – 2015, vedtatt i byrådet 12.04.2012 (sak 1032/12), skal sikre at prioriterte tiltak blir gjennomført for å nå hovedmålene for kommunens miljøpolitikk.

Mål og utfordringer

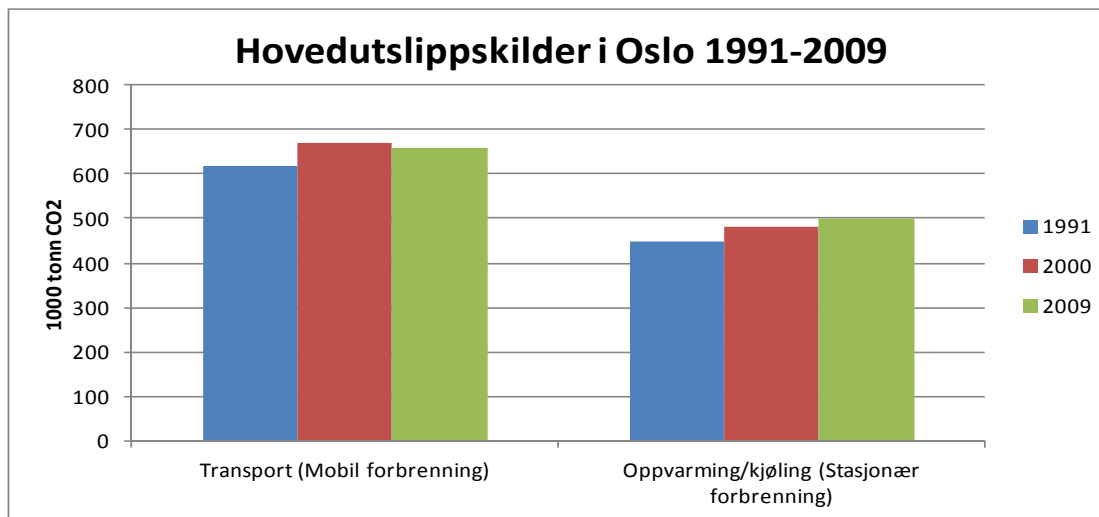
Oslo kommune har satt ambisiøse klima- og miljømål. Oslo vil redusere klimagassutslippene med 50 % i forhold til 1991-nivå innen 2030.

Halvparten av klimagassutslippene i Oslo i 2009 kom fra transportsektoren, men bruk av fossil energi til oppvarming gir også betydelige utslipp og stod for ca. 38 % av utslippene. All bruk av fossile brenslers til oppvarming skal utfases, og etter 2020 skal det ikke være klimagassutslipp fra oppvarming av bygg.

De viktigste virkemidlene Oslo kommune har for å nå disse målene er å sørge for at kommunens kollektivtilbud er funksjonelt og effektivt, og å stimulere til utfasing av oljefyring i private bygg. De nyeste tilgjengelige utslippstallene for Oslo totalt er fra 2009. Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer ikke kommunevis tall for 2010 og 2011 for energibruk og klimagassutslipp. Fra 1991 til 2009 har de totale klimagassutslippene i Oslo steget fra 1,17 mill. tonn til 1,32 mill. tonn, som innebærer en økning på 13 %. Samtidig som de totale utslippene har økt, har utslipp pr person gått ned med 8 % mellom 1991 og 2009.

Figuren nedenfor viser utviklingen i klimagassutslipp fra 1991 til 2009 for de to største utslippskildene i Oslo, transport og oppvarming.

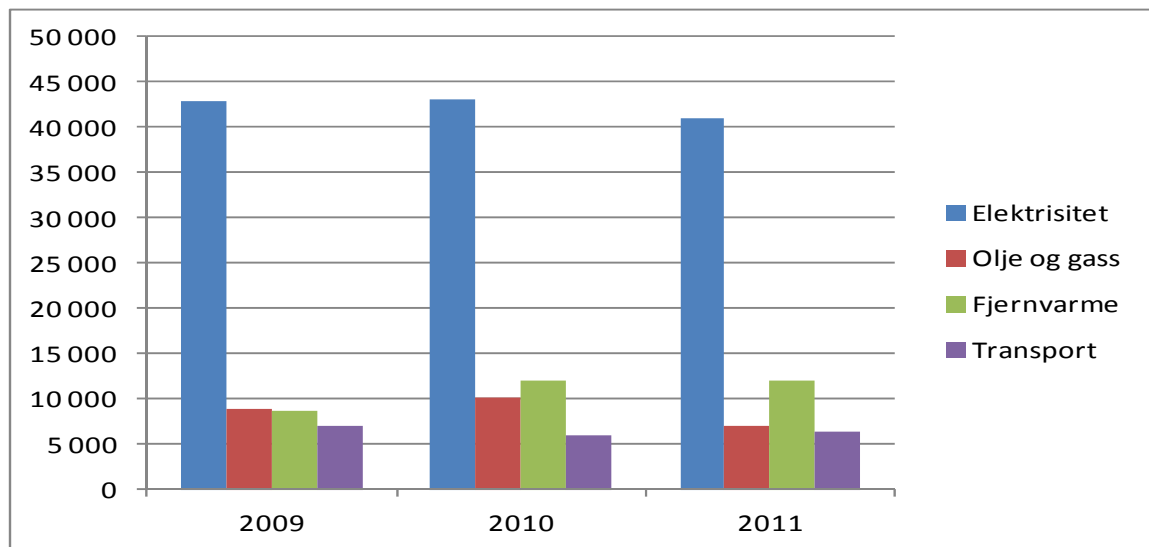
Figur 2.6 Utviklingen i klimagassutslipp i Oslo i perioden 1991-2009

Utslipp fra Oslo kommunes egne virksomheter utgjør ca. 5 % av Oslos totale utslipp. Basert på innrapportering fra kommunens egne virksomheter er det totale klimagassutslippet fra kommunens virksomheter i 2011 beregnet til ca. 66 500 tonn

CO₂-ekvivalenter. Dette er en nedgang på ca. 6 % fra 2010. Men med temperaturkorrigering av utslippet fra oppvarming, viser det seg at beregnet utslipp økte med ca. 5 % fra 2010 til 2011.

Figur 2.7 Fordeling av utslippskilder i Oslo kommunes egne virksomheter

For elektrisitet er det lagt til grunn et utslipp som tilsvarer utslipp dersom strømmen er produsert fra nordisk miks (108 g/KWh).

Klimagassutslippet fra oljefyring i kommunens bygninger var i 2011 på 7 000 tonn CO₂. Det er en nedgang på 30 % fra 2010. Temperaturkorrigerte tall viser en nedgang på 16 %. Det må forventes en betydelig ytterligere reduksjon i disse utslippene når utfasingen av oljefyring i kommunale bygg gir helårseffekt.

90 % av klimagassutslippene fra kommunal virksomhet i 2011 var knyttet til energibruk i bygg, mens 10 % kom fra transport. Etter hvert som

oljefyringen i kommunens bygg har blitt faset ut og erstattet av fjernvarme, har også fjernvarmens andel av totalutslippene økt. Denne andelen vil gå ned igjen mot år 2016 når Hafslund faser ut bruk av olje i fjernvarmeproduksjon.

Direkte utslipp fra kommunens kjøretøy (både egneide og leasede) var på omlag 3 600 tonn CO₂. Det er en økning på 8 % fra 2010. I tillegg til dette utslippet fra egne og leasede biler, kjøper mange av virksomhetene inn transporttjenester fra ulike aktører. Disse tallene er imidlertid usikre. Av kommunens 1 328 kjøretøy var det 21 nullutslippsbiler i 2011.

Strategier og tiltak

- *Kollektivtransportsatsing*
 - Ruters kollektivtilbud styrkes og effektiviseres
 - Økt frekvens på flere strekninger
 - Lav månedskortpris videreføres
 - Starte bygging av Lørenbanen
 - Starte arbeidet med anskaffelse av nye trikker
- *Utslippsfri transport*
 - Ytterligere 200 ladestasjoner etableres i 2013.
 - Sykkelprosjektet videreføres med 144 mill. i 2013 og 537 mill. i økonomiplanperioden.
 - Videre drift av fyllestasjoner for hydrogenbiler i Osloregionen sikres med 2 mill. i 2013
- *Fullføring av kretsløpsbasert avfallssystem:*
 - Ferdigstille biogassanlegg som vil produsere fornybart drivstoff og biogjødsel. Driftsmidler lagt inn med 28 mill. i 2013
 - Ferdigstille gjenbruksstasjon på Smestad i 2014
- *Sikring av vannkvalitet*
 - Midgardsormen. Prosjektet for håndtering av overløpsvann, med kostnadsramme på 1,3 mrd. ferdigstilles i løpet av økonomiplanperioden
 - Lagt inn 629 mill. til Voldsløkkatunnelen. Prosjektet skal sikre vanntransport til sentrum
 - Overvannsstrategi ferdigstilles i 2013
- *Energi*
 - Stimulere private til å skifte ut sine oljefyrer innen 2020
 - Byrådet vil i 2013 fortsette innføringen av dynamisk gatebelysning. I tillegg til at dette er et trygghetsskapende tiltak vil det redusere energibruk til gatebelysning med opp til 70 %.
 - Fase ut bruk av olje i fjernvarmeproduksjonen (fra 2016- Hafslund)

Reduksjon av klimagassutslipp

Oslo kommune har skiftet ut oljefyrer i kommunens bygningsmasse og erstattet disse med fornybare energikilder. Dette er beregnet å gi en årlig utslippsreduksjon på ca. 13 000 tonn CO₂. Oslo kommune skal effektivisere stasjonær energibruk, og har mål om at det ikke skal være klimagassutslipp fra stasjonær energibruk i Oslo etter 2020.

Klima- og energifondet kan i 2013 gi tilsagn om tilskudd innenfor en ramme på 65 mill. og tilsagn om lån innenfor en ramme på 65 mill. Det forventes at tilskudd og lån fra fondet vil bidra til varig nedgang i klimagassutslipp fra stasjonær energibruk på 17.500 tonn CO₂ i 2013.

Oslo kommune har et mål om å redusere CO₂ utslippene fra transport med 50 % innen 2030 i forhold til 1991-nivå. For å nå dette utslippsmålet er det nødvendig å starte storskala innføring av miljøeffektive og klimanøytrale kjøretøy, og å sikre tilgang til og distribusjon av klimanøytrale drivstoff

i regionen. Oslo kommune skal også fortsette arbeidet med etablering av et helhetlig distribusjonsnett for miljøvennlige drivstoff, slik som biogass, hydrogen og elektrisitet, i samarbeid med offentlige og private aktører. Samtidig er det svært viktig med kontinuerlig vekst i miljøvennlige reiser. Ruter jobber for å oppfylle kommunens mål om at all bussvirksomhet skal være klimanøytral.

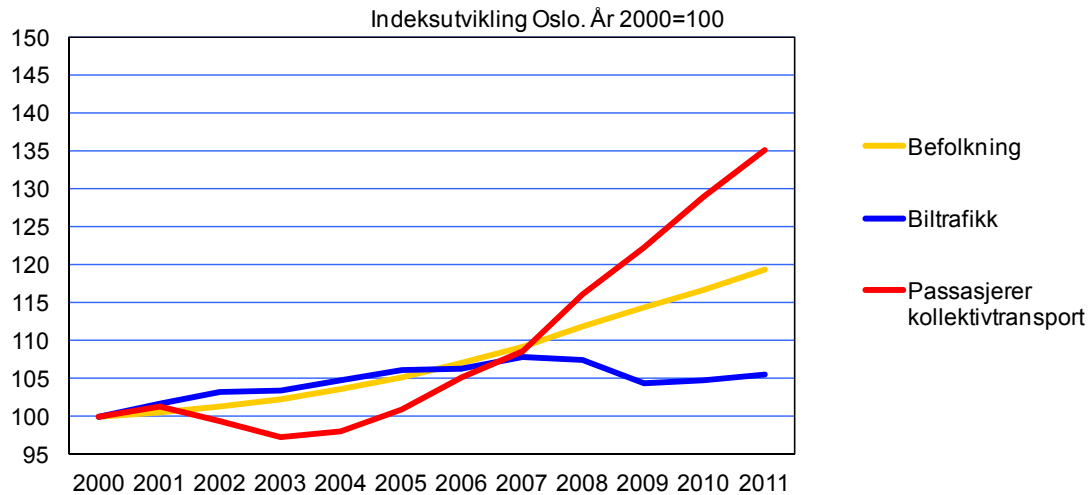
Transport og mobilitet

Veitransporten er hovedkilde til flere sentrale miljøutfordringer i Oslo; klimagassutslipp, luftforurensning og støyplager. Samtidig er utviklingen av energieffektiv transport og grønn mobilitet sentral for byens funksjon, innbyggernes livskvalitet og attraktivitet for næringslivet.

Satsing på kollektivtransporten er sentralt for å nå miljø- og klimamålene for hovedstadsområdet. Samtidig må det arbeides kontinuerlig for at både kollektivtransporten og personbil- og varebilparken får lavere utslipp og blir mer klimavennlig.

Figuren nedenfor sammenligner utviklingen i antall befolkningsveksten. kollektivreisende med utviklingen i biltrafikk og

Figur 2.8 Utviklingen i reisemønsteret 2000-2011

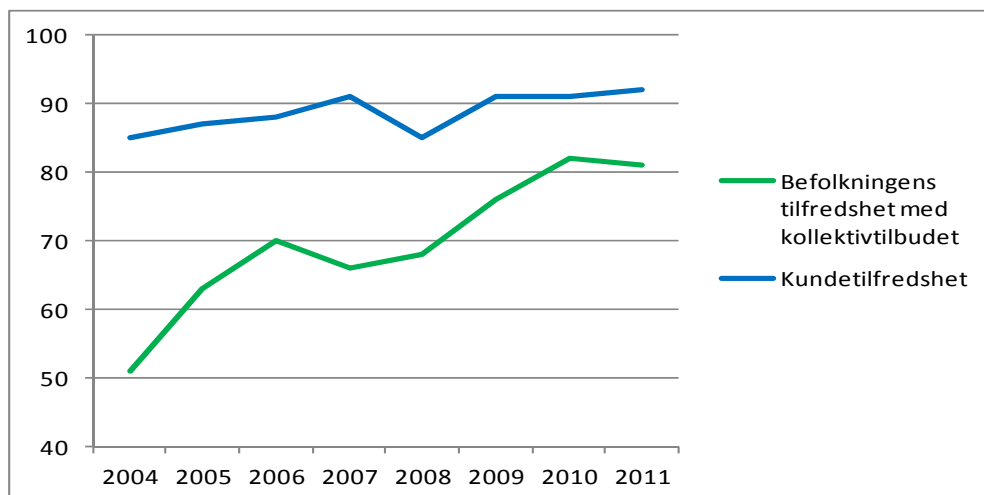

Siden 2004 har det vært en positiv utvikling i kollektivtrafikken hvor kollektivtrafikken har tatt markedsandeler fra biltrafikken. Samlet sett for hele perioden fra 2000 til 2011 har antall kollektivreisende økt med over 35 %, mens biltrafikken kun har økt med ca. 5 % i samme tidsrom. Kollektivtrafikkens vekst fra 2010 til 2011 var på 4,7 % og ved utgangen av 2011 utgjorde

kollektivtrafikkens andel av motorisert persontransport i Oslo 44 %.

Figuren nedenfor viser utviklingen i Oslobefolkningens tilfredshet med kollektivtilbudet, samt Ruters kunders tilfredshet for tidsrommet 2004 til 2011.

Figur 2.9 Kundetilfredshet 2004-2011

Figuren viser at i 2004 var kun 51 % av Oslos befolkning tilfreds med kollektivtilbudet, mens i 2011 var så mye som 81 % av befolkningen i Oslo tilfreds med kollektivtilbudet. I 2011 ble det gjennomført 25 000 intervjuer av kunder om bord i

Ruters transportmidler. Resultater viste at 92 % av kundene var tilfredse med reisen. Dette er en økning på ett prosentpoeng fra 2010.

Mesteparten av veksten i persontransport i Oslo de seneste årene er kommet innenfor kollektivtrafikken. Viktige årsaker til dette er lave månedskortpriser og et bedret kollektivtilbud, med bl.a. hyppigere ruteavganger på de mest trafikkerte T-banelinjene. Byrådet skal videreføre kollektivsatsingen gjennom styrking og effektivisering av Ruters kollektivtilbud. Det skal i økonomiplanperioden arbeides med anskaffelse av nye trikker, og byrådet vil videreføre lave priser på månedskort.

Kollektivtrafikken er det viktigste transportmiddelet til og fra Oslo sentrum, og har en markedsandel på ca. 80 % i rushtiden. Kollektivtrafikken er således helt avgjørende for Oslos funksjonsdyktighet. Satsing på kollektivtransport er også et sentralt virkemiddel for å redusere klimagassutslipp, luftforurensing og støy. Innenfor Oslos grenser skjer nå rundt 60 % av kollektivreisene med elektrisk drevne T-baner, trikker og lokaltog. Den nye generasjonen T-banevogner gjenvinner dessuten bremseenergien, noe som reduserer strømforbruket med 9 %.

Ved utgangen av 2011 hadde Ruter 18 dieselelektriske hybridbusser som reduserer drivstofforbruket med nesten 30 % fordi de gjenvinner bremseenergien som driver elmotoren. Leverandørene opplyser at utslipp av NOx og svevestøv vil bli redusert med langt over 30 % med denne typen teknologi. Ruter har de seneste år redusert utslippene av NOx til tross for en vesentlig økning i busstilbudet.

Etableringen av 500 kommunale ladestasjoner i perioden 2008-2012 har gjort det mer attraktivt å kjøre el-bil i Oslo. Byrådet legger opp til å etablere ytterligere 200 ladestasjoner i 2013. For å stimulere til ytterligere etablering av ladestasjoner har Bymiljøetaten etablert en støtteordning som borettslag/sameier, bedrifter og andre kan søke om tilskudd fra. Byrådet vil videre bruke 2 mill kroner for å sikre videre drift av fyllestasjoner for hydrogenbiler i Osloregionen. Fem hydrogenbusser kjører mellom Oslo og Oppegård. Det er bygget en fyllestasjon for hydrogen på Rosenholm bussanlegg.

Byrådet vil fortsette satsingen på tilrettelegging for myke trafikanter, særlig i sentrums- og boligområdene. Gatebruksplanen skal videreutvikles til en mobilitetsplan for sentrum som prioriterer miljøvennlig mobilitet, kollektivtrafikk og varetransport. Oslo kommune har som mål å øke sykkelandelen av alle reiser til 12 % innen 2015.¹ Sykkelprosjektet videreføres og det er lagt inn 537

mill. i investeringsbudsjettet til prosjektet i økonomiplanperioden.

Kommunen skal fortsette å tilrettelegge for miljøvennlig varetransport gjennom pilotprosjekter som tar hensyn til klima, luftkvalitet og støy. Oslo havn KF fortsetter med innfasing av landstrøm i samarbeid med rederiene og har lagt inn 24 mill. til prosjektet i økonomiplanperioden.

Energi

Oslo kommune har et betydelig potensial for å redusere energibruk. En viktig utfordring er å skape en mer miljøvennlig og effektiv energiforsyning. Det er behov for å utnytte lokale energiresurser slik som biogass og varme fra byens renseanlegg. I løpet av 2013 vil det installeres et minkraftverk ved St. Hanshaugen høydebasseng, og det arbeides med planlegging av flere kraftverk av samme type. Samtidig er det nødvendig med fortsatt fokus på energieffektive nybygg og energiløsninger i byggeprosjekter.

Bekkelaget renseanlegg har kapasitet til å levere drivstoff til 80 busser. Bruk av egenprodusert biogass fra Bekkelaget som drivstoff er beregnet å innebære en utslippsreduksjon på 10 000 tonn CO₂ pr år.

Oslo kommune er i ferd med å ferdigstille Romerike biogassanlegg (RBA) på Esval miljøpark i Nes kommune. Biogassanlegget vil stå ferdig 2012/2013, og vil produsere fornybart drivstoff og biogjødselprodukter til landbruket fra matavfall. Driftskostnader er beregnet til 28 mill i 2013. Anlegget vil ved full drift ha kapasitet til å produsere drivstoff tilsvarende drift av 150 busser i året. Det er et mål at all biogjødsel fra anlegget skal avsettes i markedet.

Bruken av biodrivstoff til buss har økt fra 11 til 16 % fra 2010 - 2011. Dette medfører en reduksjon i klimagassutslipp med 16 000 tonn. Ruters mål er at alt drivstoff som forbrukes av selskapet skal være fornybart innen 2020.

Byrådet vil i 2013 fortsette innføringen av dynamisk gatebelysning. I tillegg til at dette er et trygghetsskapende tiltak vil det redusere energibruk til gatebelysning med opp til 70 %. Oslo skal videre stille krav om at strøm til bruk i kommunens tjeneste skal være sertifisert som fornybar.

Vann og grønnstruktur

Stor befolkningsvekst gir utfordringer med økt press og slitasje på grøntområder og vanninfrastruktur. En befolkningsøkning på over 30 % de neste 15-20 årene forutsetter kapasitetutvidelse både på drikkevannsforsyning og på avløpsiden der dagens rensekapasitet er allerede

¹Sykkelandelen av alle reiser var på 5 % i 2009.

overbelastet. Økt befolkning vil også medføre behov for nye arealer til kommunaltekniske anlegg.

Byrådet intensiverer arbeidet med å sikre vannkvaliteten i vassdragene og fjorden gjennom en fornyelse av infrastrukturen for avløp. Midgardsormen, et omfattende og helhetlig prosjekt med en kostnadsramme på 1,3 mrd. vil gi et nytt og moderne system for håndtering av avløps- og overflatevann for de østlige delene av indre by, ferdigstilles i 2014. Dette vil gi betydelige miljøgevinster for byen ved å gi kapasitetsøkning på avløpssiden, og vil hindre forurenset avløpsvann i å renne ut i Akerselva, indre havnebasseng og i Oslofjorden.

En god overvannshåndtering er viktig for å bidra til å redusere mengden overvann til avløpsnett, redusere risiko for skader og ulemper på eiendommer og infrastruktur, og for å utnytte overvann som en ressurs i byutviklingen. Det er igangsatt et tverrfaglig samarbeid for å utarbeide en overvannsstrategi.

Arbeidet med gjenåpning av vassdrag videreføres for å styrke byens blågrønne struktur og det er totalt avsatt 535 mill. til å gjennomføre forbedring av Akerselva, Alna II, Frognerelven og Hoffselven.

Voldsløkkatunellen skal sikre trygg transport av drikkevann fra Oset vannbehandlingsanlegg til sentrum. Prosjektet planlegges ferdigstillet i 2016 og har en kostnadsramme på 629 mill. Hovedplan for drikkevannforsyning skal revideres og det skal vurderes å innføre måling av vannforbruk og andre tiltak for å redusere vannforbruket.

Avfall

Alt avfall skal håndteres og disponeres slik at hensynet til helse og miljø blir best mulig ivaretatt, samtidig som en slik håndtering skal være kostnads- og energieffektiv. Utvidet kildesortering vil danne grunnlaget for en bærekraftig og miljøeffektiv håndtering av husholdningsavfall i Oslo med gjenvinning av fraksjoner, produksjon av fjernvarme og produksjon av klimanøytralt drivstoff og gjødsel. Innen 2030 skal klimagassutslipp fra avfallsdeponier reduseres med 80 % fra 1991-nivå.

I 2011 var materialgjenvinningsgraden av Oslos avfall 36 %. Byrådets mål er at materialgjenvinningsgraden for husholdningsavfall økes til minimum 50 % innen 2014. Utvidet kildesortering omfatter hele byen og Oslo har allerede nådd det nasjonale målet om at 75 % av alt avfall skal gjenvinnes (material- og energigjenvinning) med en gjenvinningsprosent på rundt 95 % i 2011.

Antall gjenbruksstasjoner og minigjenbruksstasjoner skal økes. Smestad gjenbruksstasjon gir Oslo vest en moderne gjenbruksstasjon med tilrettelegging for økt ombruk og materialgjenvinning. Prosjektet med kostnadsramme på 271 mill. vil gi Oslo kommune en tredje stor gjenbruksstasjon. Gjenbruksstasjonen er planlagt å åpne ultimo 2016.

Fjernvarme basert på energigjenvinning av husholdningenes restavfall utgjør et viktig bidrag til å fase ut oljefyring i Oslo. Oslo har etablert verdens største optiske sorteringsanlegg for avfall og en ny tredje ovnslinje har ført til økt kapasitet for effektiv energigjenvinning av avfall. Energigjenvinningsetaten (EGE) drifter to anlegg for optisk utsortering av plastemballasje og matavfall med kapasitet på til sammen 150 000 tonn/år.

EGE skal selge tjenester med å energigjenvinne brennbart restavfall i markedet, levere fornybar varme til fjernvarmenettet i Oslo og fornybar elektrisk kraft. Salg av energi gjenvunnet fra brennbart restavfall foregår til markedsbetingelser.

Byrådet øker satsingen på godt renhold i sentrumsnære områder, byens parker og grøntområder med 10 mill. til 25 mill. årlig.

Anskaffelser

Oslo praktiserer miljøeffektive anskaffelser. Byrådets mål er å stille gode og relevante krav, evaluere anbud og ha miljøoppfølging av kontrakter som sikrer både god innkjøper- og miljøkompetanse i kommunen. Alle biler som brukes av Oslo kommune skal som hovedregel bruke nullutslippsteknologi innen utgangen av 2015 slik som biodrivstoff, elektrisitet eller hydrogen. Kommunens samkjøpsavtale tilrettelegges for å oppfylle målet.

Byrådet skal sikre og styrke systematisk oppfølging av miljøriktige anskaffelser og stille miljøkrav for anskaffelse av kjøretøy, annen maskinpark og transporttjenester. Oslo fortsetter samarbeidet med andre aktører for å øke bevisstheten om miljøeffektive, rettferdige og økologiske innkjøp.

Miljøledelse

Miljøledelse i kommunens egen virksomhet skal sikre at kommunens tjenester blir utført uten unødvendig ressursbruk og miljøbelastning. Alle kommunale virksomheter skal miljøsertifiseres innen 2014, og miljøledelse skal integreres i virksomhetenes internkontrollsystem og øvrige styringssystem. Cirka 90 % av etatene og kommunale foretak og cirka 40 % av skoler og bydeler er miljøsertifiserte.

Oslo vil søke om å bli European Green Capital i 2016 (søknadsfrist 2013). Byrådet vil styrke profileringen av Oslos miljø- og klimaarbeid internasjonalt.

Rapportering av klima- og miljøeffekter

Oppfølging og koordinering av klima- og miljøeffekter skal til enhver tid følge gjeldende budsjett- og rapporteringsrutiner. Dette for å sikre sammenheng mellom tiltak og virkemidler.

Miljø- og klimaindikatorer i virksomhetenes årsberetning og i byrådets årsberetning skal utvikles i økonomiplanperioden for å sette fokus på en målrettet og effektiv gjennomføring av tiltak i Handlingsplanen for miljø og klima. I rapportering og oppfølging skal arbeidet med forbedret miljø- og klimaregnskap for Oslo integreres. Rapporteringen skal integreres i det viderearbeidet med klima- og miljøregnskap for Oslo kommune. Hensikten er å ha oversikt over kommunens klima- og miljøpåvirkning, samt å kunne følge utvikling og effekter av miljø- og klimatiltak.

2.5 Økonomiske utfordringer i et langsiktig perspektiv

Det er tre økonomiske faktorer i budsjettet som er sentrale i forhold til endring i den økonomiske handlefriheten de senere årene og i kommende økonomiplanperiode:

1. utviklingen i pensjonskostnader
2. utviklingen i finanskostnader
3. utviklingen i de frie inntektene

På de kommende sidene er det på et overordnet nivå beskrevet hvordan den økonomiske utviklingen har vært fra 2006 og hvilken betydning disse faktorene vil ha for kommunens økonomiske handlefrihet i kommende økonomiplanperiode og hvilken betydning dette har hatt og vil ha for kommunens økonomiske handlefrihet.

2.5.1 Pensjonskostnadenes betydning for kommunens økonomisk handlefrihet

Både kommunene og staten har offentlig tjenestepensjonsordning (OfTP). I OfTP er det arbeidsgiverne som har all risiko for å sørge for at arbeidstakerne får det definerte ytelsesnivået ved oppnådd pensjonsalder. Ytelsesnivået er på 67,3 % av sluttlønn i stat og øvrige kommuner samt for utdanningspersonell i Oslo kommune. I Oslo kommune har øvrige ansatte, som ble ansatt før 31.12.2011, et ytelsesnivå på 70 % av sluttlønn, slik at alle nyansatte i Oslo etter 01.01.2012 får 67,3 % av sluttlønn i henhold til bystyresak 421/11.

Oslo kommunes utgifter til Oslo Pensjons Forsikring (OPF), og til Statens Pensjonskasse (SPK) for undervisningspersonell, er kommunens finansiering av ordningen. For Oslo kommunes pensjonskostnader for undervisningspersonell i SPK har staten en ordning hvor de betaler ut sine

pensjonskostnader løpende uten krav til å avsette på fond et beløp som dekker pensjonsforpliktelsene. Kommunens pensjonskostnader relatert til utdanningspersonell er derfor proporsjonal til den samlede lønnsmassen til gruppen og påvirkes ikke av hva som oppnås i finansavkastning. Fordi statens finansiering av SPK er uten fondsbruk er det heller ingen problematikk relatert til premieavvik i forhold til SPK.

Kommunens risiko i forhold til finansavkastning relaterer seg derfor til kommunens forpliktelser til OPF, hvor kommunen både har risikoen i forhold til reallønnsvekst og i forhold til finansavkastning. At arbeidsgiverne har risikoen medfører at årlig endring i pensjonsfondet må stå i forhold til endringen i kommunens forpliktelser til pensjonistenes, nåværende og tidligere ansattes pensjonsgrunnlag. Hvor mye arbeidsgiver må sette av til å dekke pensjonsforpliktelsen i form av en pensjonspremie, vil avhenge av lønnsveksten (inkl. G-regulering for pensjonistene) og hvor høy avkastning som fås på midlene i pensjonsfondet.

Kommunens vekst i pensjonskostnader har vært stor etter 2009. Dette skyldes flere forhold hvor den vesentligste er at Norge etter finanskrisen har hatt en særstilling med betydelig årlig reallønnsvekst. Samtidig har finansavkastningen internasjonalt og dermed også i Norge vært lav, noe som har ført til en betydelig vekst i kommunens pensjonskostnader.

Redusert finansavkastning de senere årene har medført at staten ved KRD, har strammet inn parametrene for hvordan pensjonskostnadene skal beregnes, noe som også har bidratt til de økte pensjonskostnader. Også for 2013 har staten foretatt innstramming og som følge av dette øker kommunens pensjonskostnader med 62 mill. i 2013.

Tabell 2.28

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kostnad OPF	1 055	952	1 302	1 403	1 522	2 141	2 866	3 097
Kostnad SPK	400	430	466	467	515	576	597	599
Samlet kostnad	1 456	1 382	1 767	1 870	2 037	2 717	3 463	3 696
Kostnadsprosent OPF	16,1 %	15,3 %	16,4 %	16,0 %	16,2 %	21,4 %	25,4 %	26,3 %
Kostnadsprosent SPK	15,7 %	16,0 %	15,9 %	14,9 %	15,7 %	15,7 %	15,7 %	15,8 %

Pensjonsgivende lønn for ansatte tilknyttet OPF (netto, dvs. eks. pensjonskostnad og arbeidsgiveravgift) utgjør ca. 1/4 av kommunens frie inntekter. At pensjonskostnaden fra 2009 til

2013 vokser i prosent av lønn fra 16 % til 26,3 % medfører derfor en betydelig svekking av kommunens økonomiske handlefrihet.

Kostnadsveksten til pensjon har vært raskere enn veksten i de frie inntektene, slik at andelen av de frie inntektene som går til å finansiere pensjonskostnader har økt betydelig fra 2006 til 2013. Spesielt har veksten i pensjon vært stor etter

2009 og de samlede pensjonskostnadene fordobles nesten mellom 2009 og 2013.

Utviklingen i kommunens samlede pensjonskostnader som andel av de frie inntektene.

Tabell 2.29

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tall i løpende mill. kr								
Sum frie inntekter	19 038	19 985	21 610	22 943	24 196	30 159	32 092	33 960
Samlet pensjonskostnad	1 456	1 382	1 767	1 870	2 037	2 717	3 463	3 696
Pensjonskostnad i % av frie inntekter	7,6 %	6,9 %	8,2 %	8,2 %	8,4 %	9,0 %	10,8 %	10,9 %

Tabellen over underestimerer den reelle veksten i pensjonsrelaterte kostnader, fordi den bare viser pensjonskostnadene til kommunens egne ansatte. I praksis får også kommunen en betydelig kostnadsvekst i forhold til private aktører som utfører tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon. For kommunen gjelder dette spesielt i forhold til private sykehjem og private barnehager. Eksempelvis vil kommunens tilskudd til private barnehager øke med nesten 40 mill. i 2013 som følge av at kommunens egne pensjonskostnader øker.

Prognose for utviklingen i kommunens pensjonskostnader til OPF i kommende økonomiplanperiode

For å beregne fremtidige pensjonskostnader til OPF gjøres det en rekke forutsetninger for utviklingen i ulike parametre, de mest sentrale er.

- Det foretas ingen vesentlige endringer i OfTP eller folketrygden
- Antall medlemmer i ordningen og deres lønnsvekst øker ikke mer enn hva staten kompenserer i de fremtidige økonomiske rammer som gis ovenfor kommunesektoren.
- OPF vil kunne realisere den samme realrenten, i forhold til lønnsveksten, som KRD forutsetter på 1,1 %
- KRDs beregningsparametre for pensjonskostnaden forblir uendret fra og med 2013
- Finanstilsynet opprettholder nåværende beregningsforutsetninger for premie

For kommunens ordning i OPF forventes følgende kostnadsutvikling, inkl. arbeidsgiveravgift i planperioden:

Tabell 2.30

	2013	2014	2015	2016
Tall i løpende mill. kr				
Pensjonskostnad OPF inklusiv arbeidsgiveravgift	3 097	3 150	3 201	3 380
Kostnadsprosent OPF	26,3 %	26,8 %	27,2 %	28,7 %

I disse tallene er det lagt til grunn at aktivitetsnivået holdes uendret. I praksis vil pensjonskostnadene øke mer som følge av forventet aktivitetsøkning i kommende økonomiplan. Den nederste linjen i tabellen over viser hvordan pensjonskostnaden forventes å øke i kommende økonomiplanperiode, når dette måles som prosentvis andel av lønn.

For nærmere og mer detaljert beskrivelse av kommunens pensjonskostnader vises det til kap. 13.

I kommende økonomiplan er det innarbeidet en forutsetning om at pensjonskostnadene til OPF vil øke med i underkant av 300 mill. eller ca. 10 % fra 2013 til 2016. Selv om dette er en vesentlig lavere vekst enn det vi har hatt fra 2009 til 2013 forventes det at pensjonskostnadene i prosent av lønn vil fortsette å øke. Som andel av de frie inntektene forventes pensjonskostnadene i løpet av kommende økonomiplanperiode å øke fra en andel på 10,9 % i 2013 til ca. 11,6 % i 2016.

2.5.2 Utviklingen i finanskostnader

Kommunen har de senere årene hatt en betydelig raskere vekst i sin gjeld enn tilsvarende vekst i frie inntekter. Kommunens gjeldsgrad som måler gjelden som andel de eksterne driftsinntektene vokste derfor fra 34 % i 2008 til 53 % i 2011.

Denne utviklingen forventes også i kommende økonomiplanperiode og gjeldsgraden forventes å øke til ca. 80 % i 2016 som følge av at gjelden øker med 13,7 mrd. eller over 50% i kommende økonomiplanperiode.

Tabell 2.31

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Samlet lånegjeld*	11 000	16 900	20 300	21 000	23 400	28 700	33 700	35 900	37 100
Samlede finansutgifter	1 830	1 940	2 255	2 429	2 656	2 825	3 098	3 452	3 713
Endring i finansutgifter fra året før		110	315	174	227	169	273	354	261
Endring i finansutgifter fra året før i %		6 %	16 %	8 %	9 %	6 %	10 %	11 %	8 %
Finansutgifter som andel av lånegjeld	17 %	11 %	11 %	12 %	11 %	10 %	9 %	10 %	10 %

*Korrigert brutto langsiktig lånegjeld Oslo kommune

De årlige finanskostnadene forventes å øke med litt over 1,1 mrd eller i underkant av 50 % fra 2012 til 2016, noe som vil medføre at en stadig større andel

av kommunens frie inntekter vil måtte benyttes til å dekke økte finanskostnader:

Tabell 2.32

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sum frie inntekter	21 610	22 943	24 196	30 159	32 092	33 960	34 360	34 660	35 030
Finansutgifter	1 830	1 940	2 255	2 429	2 656	2 825	3 098	3 452	3 713
Finansutgifter i % av frie inntekter	8,5 %	8,5 %	9,3 %	8,1 %	8,3 %	8,3 %	9,0 %	10,0 %	10,6 %

VAR- investeringer + Oslo havn (som utgjør 15 % av de samlede investeringene i kommende økonomiplanperiode) holdes utenfor i beregningen av gjeldsgrad fordi finanskostnadene dekkes ved gebyrer.

Når man ser bort fra VAR- investeringen utgjør skoleinvesteringer i underkant av 50 % av

investeringene i kommende økonomiplanperiode men er årsak til over 9,6 mrd. eller ca. 70 % av gjeldsveksten. Årsaken til dette er at det ikke gis statlige tilskudd til skoleinvesteringer mens investeringer som sykehjem /omsorgsboliger/boliger er delvis finansiert gjennom statlige tilskudd.

2.5.3 Utviklingen i de frie inntektene

Kommunens inntekter består av skatt og rammetilskudd (de frie inntektene), refusjoner, brukerbetalinger gebyrer og finansinntekter. De frie inntektene utgjør ca. 3/4 av de samlede inntektene og det er utviklingen i disse inntektene som har størst betydning for kommunens økonomiske handlefrihet.

I Sak 1 del 1 kap. 3 og i Sak 1 del 2, kap.13 er det beskrevet premissene for hva som forutsettes i utviklingen av de frie inntektene i kommende økonomiplanperiode. Her fokuseres det på hvordan de frie inntektene har utviklet seg fra 2006 når det tas hensyn til, befolkningsvekst, oppgaveendringer og lønns og prisvekst.

Tabell 2.33

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Inntekts- og formueskatt	17 938	18 391	20 203	20 758	21 513	22 356	22 850	24 100
Rammetilskudd	1 100	1 594	1 408	2 185	2 684	7 803	9 242	9 860
Sum frie inntekter	19 038	19 985	21 610	22 943	24 196	30 159	32 092	33 960
Frie inntekter justert for oppgaveendringer*	22 731	23 728	25 679	26 908	28 141	30 843	32 092	33 960
Årlig vekst i %		4,4 %	8,2 %	4,8 %	4,6 %	9,6 %	4,0 %	5,8 %

*Justert for samhandlingsreformen, endret barnehagefinansiering, økt veieansvar, psykiatritilskudd og minoritetsspråkelige elever

Årlig vekst i de frie inntektene (nominelt) har ligget på mellom 4,4 % og 9,6 % i perioden 2006-2013, når det korrigeres for oppgaveendringer.

inntektene med den årlig forutsatte kommunale deflatoren, i tabellen under er dette korrigert og det er også korrigert for befolkningsveksten i perioden.

Beløpene i tabellen over er i løpende priser og mesteparten av den årlige veksten relaterer seg til at kommunen årlig kompenseres for forventet lønns- og prisvekst ved at statens inntektsanslag øker

Frie inntekter i faste 2013 kr - justert for oppgaveendringer og befolkningsveksten i perioden 2006-2013

Tabell 2.34

	Tall i mill. kr - (2013-kroner)							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Frie inntekter korrigert for befolkningsvekst	35 049	34 392	34 241	33 633	33 358	34 462	33 933	33 960
Indeks frie inntekter (2006=100)	100,0	98,1	97,7	96,0	95,2	98,3	96,8	96,9

Nederste linje viser hvordan kommunens frie inntekter har utviklet seg i perioden 2006-2013 sammenlignet med 2006 nivået, når det tas hensyn til oppgaveendringer, prisvekst og befolkningsveksten som det har vært i perioden. Fra 2006 til 2010 hadde kommunen en relativ reduksjon i sine frie inntekter på 3 % - poeng eller ca. 1,1 mrd kr målt i faste kr. Den betydelige reduksjonen fra 2006 til 2007 må sees i sammenheng med at det fra 2005 til 2006 var en sterk vekst i de frie inntektene noe som korrigerer året etter.

Fra 2010 til 2013 har kommunen hatt en vekst i de frie inntektene på i underkant av 2% - poeng eller ca. 600 mill. i faste kr. (det høye beløpet i 2011 skyldes at kommunen dette året hadde en svært god

skatteinntang, bl. annet som følge av en "dobbelteffekt" av økt boligskatt som ble innført i 2010.) Veksten i denne perioden må også sees i sammenheng med at staten i utmålingen av de frie inntektene har begynt å ta hensyn til at kommunene de senere årene har hatt en betydelig vekst i kostnader til pensjon.

I beregningen av hvordan inntekten har utviklet seg i perioden 2006- 2013 når dette korrigeres for oppgaveendringer, prisstigning og befolkningsvekst er det ikke tatt hensyn til at behovet for kommunale tjenester er svært ulikt for ulike aldersgrupper. Ser man på befolkningsutviklingen fra 2006 (basert på befolkningstall fra 01.01.2005) til 2013 (befolkningen pr 01.01.12) så har Oslo gradvis blitt en "yngre" by.

Tabell 2.35

Befolkningsutvikling 2006- 2013				
Aldersgruppe	01.01.2005	01.01.2012	Endring	Endring i %
0-5	41 827	51 288	9 461	23 %
6-15	53 793	59 631	5 838	11 %
16-18	13 726	16 750	3 024	22 %
19-66	358 705	423 377	64 672	18 %
67-79	37 239	39 547	2 308	6 %
80 +	24 556	22 692	-1 864	-8 %
Samlet	529 846	613 285	83 439	16 %

Ut fra gjennomsnittlige kommunale kostnader pr. innbygger (enhetskostnader står i kolonne 2 og er beregnet ut fra 2011 regnskapet), kan det beregnes at selv om befolkningen har vokst med 16 % så har

bare utgiftsbehovet vokst med 13% (fra 36,8 mrd. i 2006 til 41,6 mrd i 2013) når det tas hensyn til at kommunen har en noe mindre kostnadskrevende befolkningssammensetning i 2013 enn i 2006.

Tabell 2.36

Aldersgruppe		2006	2013
0-5	141	5 895	7 228
6-15	146	7 846	8 697
16-18	201	2 757	3 365
19-66	35	12 643	14 922
67-79	59	2 204	2 341
80 +	225	5 528	5 108
Samlet utgift		36 873	41 662

På den annen side gjør både innføringen av lovfestet rett til barnehageplass fra 2009 og at en større andel av de som er over 80+ i 2013 også er over 90+, at utgiftbehovet må forventes å ha vokst noe kraftigere enn det som fremkommer i tabellen over. For de yngste aldersgruppene er det også en utfordring at enhetskostnadene øker som følge av økte kapitalkostnader relaterer til å bygge ut tilstrekkelig barnehage og skolekapasitet.

Korrigert det for en noe "billigere" befolkningssammensetning i 2013 enn i 2006 oppgavendringer og prisvekst, har de frie inntektene pr innbygger holdt seg omtrent uendret fra 2006 til 2013.

Staten har i perioden 2006-2013 gjennom de frie inntektene kompensert for oppgaveendringer og befolkningsvekst. Når kommunen allikevel har hatt

en situasjon med svekking i kommunens økonomisk handlefrihet skyldes dette hovedsakelig 2 forhold:

- stadig større andel av de frie inntektene går til å dekke pensjonskostnader (økt andel fra 2009 til 2013, gjør at 900 mill. mer disponeres til pensjonskostnader i 2013 enn det som ville vært tilfelle ved uendret andel til å dekke pensjonskostnadene)
- kommunens kostnader ved å øke kapasiteten av tjenestetilbudet relatert til en raskt voksende barnebefolkning (marginalkostnader) er større enn demografikompensasjonen som blir dekket av staten gjennom økningen i de frie inntektene

2.5.4 Forventet utvikling av økonomisk handlefrihet i kommende økonomiplanperiode

Tabell 2.37 Andelsmessig disponering av de frie inntektene:

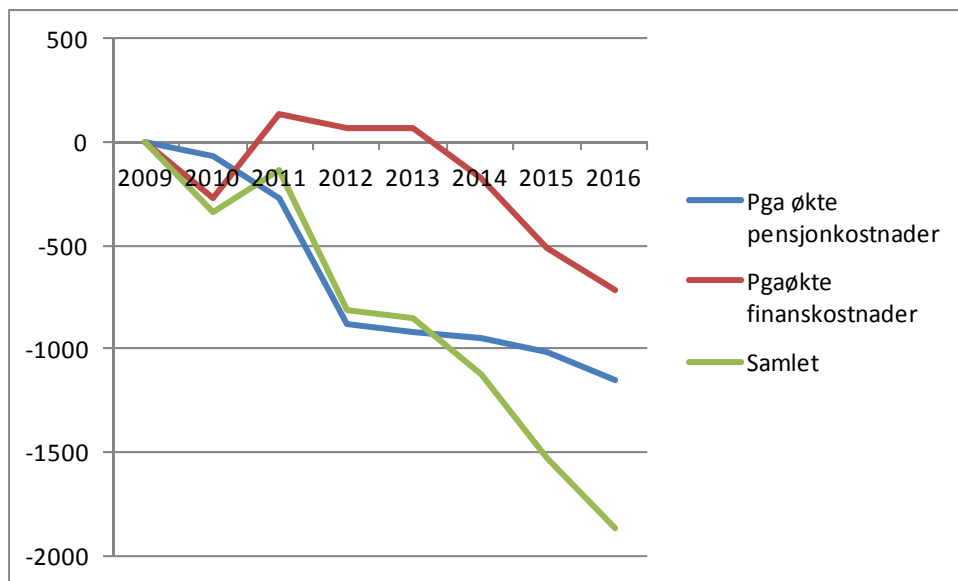
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pensjonskostnader	8,2 %	8,2 %	8,4 %	9,0 %	10,8 %	10,9 %	11,0 %	11,2 %	11,6 %
Finanskostnader	8,5 %	8,5 %	9,3 %	8,1 %	8,3 %	8,3 %	9,0 %	10,0 %	10,6 %
Disponibel til øvrig drift	83,3 %	83,3 %	82,3 %	82,9 %	80,9 %	80,8 %	80,0 %	78,8 %	77,8 %

Også i kommende økonomiplanperiode forventes pensjonskostnadene å øke, men veksten forventes å bli lavere enn det som har vært tilfelle i de 4 foregående årene. Veksten i de frie inntektene fra staten tar ikke høyde for denne ekstra kostnaden for kommunen.

Hovedutfordringen i forhold til økonomisk handlefrihet de kommende 4 årene er at en raskt økende gjeld vil medføre at en stadig større del av kommunens inntekter vil gå til å dekke økte finanskostnader.

Figur 2.10

Figuren under viser reduksjonen i økonomisk handlefrihet i 2009 – 2016 som følge av endrede pensjons og finanskostnader (basisår 2008):

I praksis vil reduksjonen i disponibelt beløp til andre formål i kommende økonomiplanperiode, i

overkant av 1 mrd., måtte dekkes inn med tilsvarende rammereduksjoner i den ordinære driften.

2.5.5 Økonomiske konsekvenser av befolkningsvekst

Oslo kommune har de siste 5 årene hatt en gjennomsnittlig vekst på nesten 13 000 innbyggere årlig og forventer frem mot 2030 fortsatt en vekst på over 12 000 innbyggere årlig. Tabellen nedenfor

viser antall innbyggere fordelt på aldersgrupper pr 01.01.2012 og forventet antall i 2016, 2020 og 2030.

Tabell 2.38 Befolkningsprognose for 2016, 2020 og 2030

	Faktisk	Befolkningfremskrivninger				Endring		
Alder	2012	2016	2020	2030	2012-16	2016-20	2020-30	
0-5	51 288	54 668	59 931	67 988	7 %	10 %	13 %	
6-15	59 631	66 061	71 520	84 328	11 %	8 %	18 %	
16-18	16 750	18 722	19 741	23 296	12 %	5 %	18 %	
19-66	423 377	459 985	494 602	563 682	9 %	8 %	14 %	
67-79	39 547	48 206	54 396	64 342	22 %	13 %	18 %	
80-89	17 910	16 219	16 370	25 881	-9 %	1 %	58 %	
90 +	4 782	4 906	4 558	4 659	3 %	-7 %	2 %	
SUM	613 285	668 767	721 118	834 176	9 %	8 %	16 %	

Kommunen har de senere årene hatt en rask vekst i aldersgruppen 0-5 år. I kommende økonomiplanperiode forventes antall barn i barnehagealder å stige noe mindre enn veksten i samlet befolkning.

Den store veksten vi de senere årene har hatt i aldersgruppen 0-5 år gjør at det i kommende økonomiplanperiode forventes en rask vekst i antall barn i skolepliktig alder. Antall personer i

aldersgruppen 6-18 år forventes i løpet av de neste 4 årene å stige med over 7 000 personer eller ca. 11 %. Å skulle bygge ut skoletilbudet i takt med denne raske veksten er en av hovedutfordringene i kommende økonomiplan.

Veksten av de som er i arbeidsdyktig alder 19-66 år forventes i hele perioden frem mot 2030 å være på omtrent samme nivå som veksten i totalbefolkningen, slik at andelen i arbeidsdyktig alder sett i forhold til totalbefolkningen er forventet å holde seg relativt konstant frem mot 2030.

Aldersgruppen 67-79 år er den aldersgruppen som forventes å vokse klart raskest i kommende økonomiplanperiode, årsaken til dette er at de store barnekullene etter krigen vil bli pensjonister i løpet av kommende økonomiplanperiode.

For aldersgruppen 80-89 år er det ventet en reduksjon på 9 % i kommende økonomiplanperiode fra 2012 til 2016 og bare en liten vekst i perioden fra 2016 til 2020. Det forventes imidlertid en kraftig økning i denne aldersgruppen i perioden 2020-2030. Mesteparten av veksten i perioden 2020-2030 vil komme etter 2025 da de store barnekullene etter krigen vil være over 80 år.

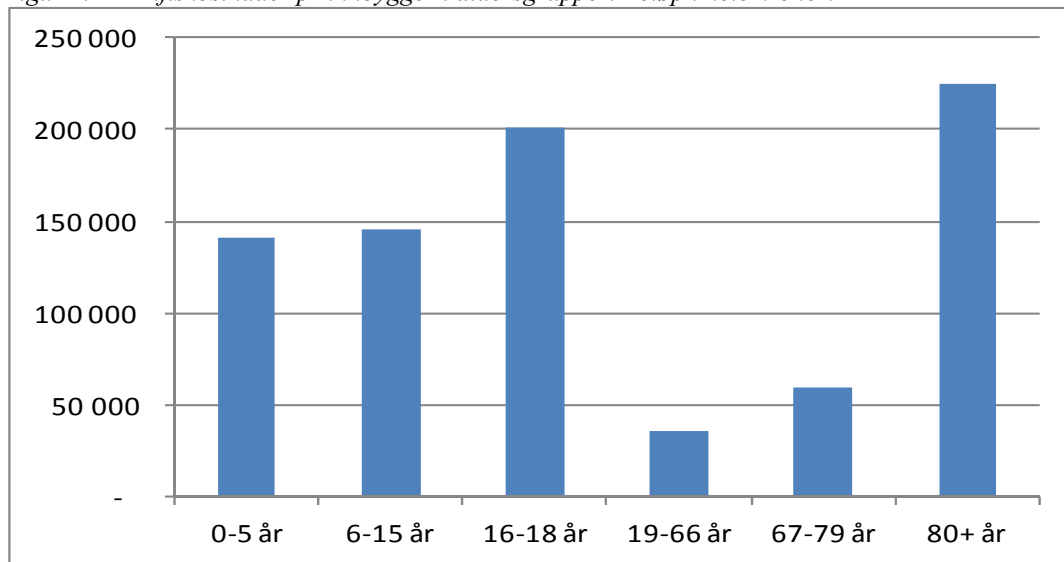
Antall eldre over 90 år forventes å synke med ca. 2,5 % i perioden 2012-2030 samlet sett.

Som følge av at både aldersgruppen 80-89 år og 90+ forventes å bli redusert frem mot 2020, forventes det lite behov for å øke sykehjemskapasiteten i denne perioden. Byrådet har derfor i denne perioden i sykehjemsbehovsplanen prioritert å få opp standarden av kommunens sykehjem. Som en del av denne strategien vil det i kommende økonomiplan bli totalrehabilitert 4 sykehjem. Investeringsutgiftene relatert til sykehjem vil derfor i kommende 10 år i hovedsak relatere seg til standardheving av våre sykehjem. Derimot må det forventes behov for en betydelig kapasitetsvekst innenfor sykehjem når vi nærmer oss 2025.

Befolkningsveksten som fremkommer i tabell 2.38 medfører et betydelig behov for kapasitetsutvidelse av kommunens tjenestetilbud. Befolkningsutviklingen vil også medføre et vridningsbehov i tjenestetilbudet i løpet av perioden 2012-2030.

I figuren nedenfor er driftsutgiftene fra regnskap 2011 fordelt pr innbygger i ulike aldersgrupper.

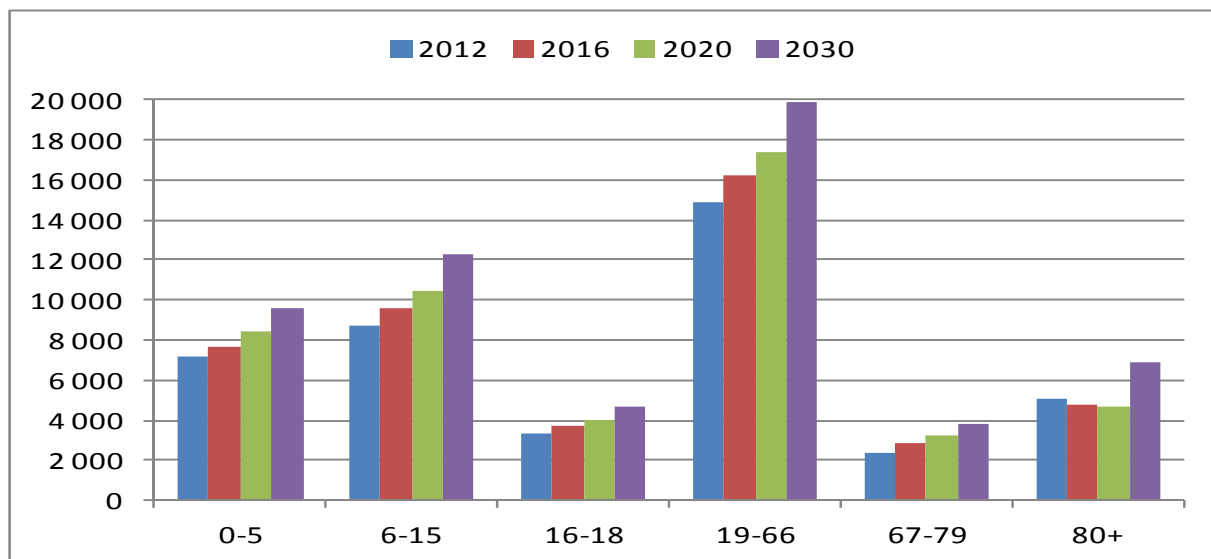
Figur 2.11 Driftskostnader pr innbygger i aldersgrupper. Beløp i hele kroner.

For å kunne anslå det fremtidige kapasitetsbehovet av kommunale tjenester er det på bakgrunn av det aldersfordelt driftsregnskapet for 2011 og befolkningsfremskrivningene fra tabell 2.38 laget illustrasjonsberegninger for 2012, 2016, 2020 og 2030.

I beregningene av kapasitetsbehovet forutsettes det ingen prisstigning og effektivisering. Videre forutsettes at standarder og dekningsgrader fryses på 2011-nivå.

Figur 2.12 Kostnader i 2011 fordelt på aldersgrupper fremskrevet for 2012, 2016, 2020 og 2030. Beløp i mill.

Tabell 2.39 Kostnader i 2011 fordelt på aldersgrupper fremskrevet for 2012, 2016, 2020 og 2030

	Mill.				Endring		
	2012	2016	2020	2030	2012-16	2016-20	2020-30
0-5	7 228	7 705	8 446	9 582	7 %	10 %	13 %
6-15	8 697	9 635	10 431	12 299	11 %	8 %	18 %
16-18	3 365	3 761	3 966	4 680	12 %	5 %	18 %
19-66	14 923	16 213	17 433	19 868	9 %	8 %	14 %
67-79	2 341	2 854	3 220	3 809	22 %	13 %	18 %
80+	5 108	4 755	4 711	6 875	-7 %	-1 %	46 %
I alt	41 662	44 923	48 207	57 113	8 %	7 %	18 %

Forenklet viser illustrasjonene ovenfor hvordan total befolkningsvekst gir et tilsvarende behov for kapasitetsutvikling av fellestilbud som for eksempel samferdsel og renovasjon. For andre mer aldersspesifikke tjenestetilbud som barnehager, skoler og sykehjem er det befolkningsutviklingen i de respektive aldersgrupper som er avgjørende for behovsutviklingen.

Den raske veksten i gjeld knyttet til skoleinvesteringer medfører at kommunens

kostnader til husleier for skoler vokser raskere enn elevtallsveksten. Som følge av dette øker den gjennomsnittelige husleien pr elev betydelig i løpet av kommende økonomiplanperiode.

I tabellen under er det vist hvordan husleiekostnaden forventes å utvikle seg i kommende økonomiplanperiode sammenlignet med 2011 regnskapet, og hvilken betydning dette vil ha for utviklingen i gjennomsnittelig husleie pr elev:

Tabell 2.40

	regn 2011	2013	2014	2015	2016
Antall elever	70 603	72 430	74 384	76 183	76 920
Samlet husleie	2 200 470	2 357 819	2 580 084	2 844 916	3 021 854
Husleiekostnad pr elev	31,2	32,6	34,7	37,3	39,3

Tall i tusen kr

Som tabellen viser øker husleien pr. elev med ca. 8000 kr, eller 25 % fra 2011 til 2016. I praksis innebærer dette at husleiekostnaden øker med over 600 mill. mer fra 2011 til 2016 enn det som ville ha vært tilfelle ved uendret enhetskostnad.

Behov for økt kapasitet innenfor skole og økt kvalitet på sykehjemmene vil øke enhetskostnadene.

Med en modell som tar utgangspunkt i 2011-regnskapet og forutsetter null prisstigning vil de fremtidige kapitalkostnadene for både skolebygg og sykehjem bli betydelig underestimert.

Fra tabell 2.39 ser vi at en demografisk fremskrivning av driftsregnskapet for 2011 antyder et betydelig ressursbehov innenfor skolesektoren i kommende økonomiplan, mens behovet i periodene 2016-2020 og 2020-2030 er omtrent sammenfallende med økningen i totalt ressursbehov.

For befolkningsgruppen 80+ faller ressursbehovet i periodene 2012-2016 og 2016-2020, mens det øker betydelig i perioden 2020-2030.

Den gjennomsnittelige kapitalkostnaden pr sykehjemsplass eller pr skoleplass må imidlertid forventes å øke betydelig. I forhold til skoleinvesteringer er det tidligere i kap 2.1 beregnet en vekst i husleiekostnad pr elevplass med ca. 8 000 i løpet av økonomiplanperioden. Dette tilsvarer økte kapitalkostnader i størrelsesorden mer enn 600 mill. frem til 2016.

I kommende økonomiplanperiode er det innarbeidet 2 mrd til å totalrehabiliterer 4 eksisterende sykehjem. Hvert sykehjem som totalrehabiliteres øker husleien med ca. 15 mill.

Dette vil gi betydelig høyere kapitalkostnader for disse sykehjemsplassene og dermed et høyere behov for driftsmidler uten at det gir kapasitetsvekst.

2.6 Hovedoversikter - økonomiplan

2.6.1 Økonomiplan driftsbudsjettet – bykassen

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Bykasse virksomheter:						
Bydelene (EST og KOU)	Nettoutgift	16 889 580	17 647 332	17 699 634	17 732 843	17 819 905
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	Nettoutgift	3 292 955	3 419 805	3 375 314	3 324 023	3 357 392
Kunnskap og utdanning (KOU)	Nettoutgift	9 459 800	10 076 892	10 350 738	10 639 335	10 879 031
Byutvikling (BYU)	Nettoutgift	229 236	244 778	238 021	239 443	237 153
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	Nettoutgift	2 243 664	2 301 627	2 192 367	2 175 190	2 168 014
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	Nettoutgift	-370 478	-319 912	-385 038	-505 361	-538 657
Kultur og næring (KON)	Nettoutgift	846 204	871 945	841 599	827 054	823 580
Byrådslederens kontor (BLK)	Nettoutgift	409 726	433 859	428 210	424 062	422 112
Finans (FIN)	Nettoutgift	440 100	407 639	396 575	391 511	388 978
Bystyrets organer (BYS)	Nettoutgift	175 131	228 819	178 993	233 676	177 216
Avsetningskapitler (FIN)	Nettoutgift	-158 979	-19 513	187 185	295 585	421 585
Finansposter (FIN)	Nettoutgift	-2 105 417	-2 063 014	-2 018 668	-1 993 981	-1 961 819
Sum sektorene - bykasse	Nettoutgift	31 351 522	33 230 257	33 484 930	33 783 380	34 194 490
Skatt på inntekt og formue		-22 500 000	-24 100 000	-24 400 000	-24 750 000	-25 100 000
Ordinært rammetilskudd		-9 230 000	-9 860 000	-9 960 000	-9 910 000	-9 930 000
Skatt på eiendom		0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd		-422 812	-464 622	-465 432	-462 242	-456 242
Sum frie disponible inntekter		-32 152 812	-34 424 622	-34 825 432	-35 122 242	-35 486 242
Renteinntekter og utbytte		-1 719 100	-1 624 400	-1 644 600	-1 656 200	-1 650 700
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter		704 902	737 519	787 020	831 957	849 230
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0	0	0	0	0
Avdrag på lån		1 067 706	1 161 350	1 257 626	1 342 190	1 407 030
Netto finansinntekter/-utgifter		53 508	274 469	400 046	517 947	605 560
Netto driftsresultat		-747 782	-919 896	-940 456	-820 915	-686 192
Til ubundne avsetninger		623 170	683 953	678 288	667 631	642 580
Til bundne avsetninger		-31 456	-28 713	-56 533	2 476	-2 344
Bruk av ubundne avsetninger		-171 824	-93 824	-90 173	-53 500	-54 800
Netto avsetninger		419 890	561 416	531 582	616 607	585 436
Overføring til investeringsbudsjettet		126 228	222 682	408 874	204 308	100 756
Overføring til investeringsbudsjettet - inv.mva.		201 664	135 798	0	0	0
Sum overført til investeringsbudsjettet		327 892	358 480	408 874	204 308	100 756
Til fordeling drift		-31 351 522	-33 230 257	-33 484 930	-33 783 380	-34 194 490
Sum fordelt til drift		31 351 522	33 230 257	33 484 930	33 783 380	34 194 490
Merforbruk/mindreforbruk		0	0	0	0	0
Refusjon moms påløpt i investeringsregnskapet		-201 664	-135 798	0	0	0

2.6.2 Økonomiplan driftsbudsjettet - kommunale foretak (KF)

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Kommunale foretak:						
Arbeidstrening Oslo KF (EST)	Netto driftsresultat	0	0	0	0	0
Klima og energi Oslo KF (MOS)	Netto driftsresultat	38 194	38 194	38 194	38 057	38 057
Oslo Havn KF (MOS)	Netto driftsresultat	-34 000	-24 200	-25 175	-24 175	-22 175
Omsorg Oslo KF (KON)	Netto driftsresultat	0	0	0	0	0
Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	Netto driftsresultat	-635 000	-679 000	-100 000	-100 000	-100 000
Boligbygg Oslo KF (KON)	Netto driftsresultat	-46 000	-93 000	0	0	0
Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	Netto driftsresultat	-111 500	-183 000	0	0	0
Sum kommunale foretak - netto driftsresultat		-788 306	-941 006	-86 981	-86 118	-84 118
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merf		0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger		0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger		0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbr		0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger		0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger		-38 194	-38 194	-38 194	-38 057	-38 057
Netto avsetninger		-38 194	-38 194	-38 194	-38 057	-38 057
Overføring til investeringsbudsjettet - KF m.v.		134 000	124 200	125 175	124 175	122 175
Overføring til investeringsbudsjettet - inv.mva.		692 500	855 000	0	0	0
Sum overført til investeringsbudsjettet		826 500	979 200	125 175	124 175	122 175
Merforbruk/mindreforbruk		0	0	0	0	0

2.6.3 Økonomiplan driftsbudsjettet - samlet (bykasse og KF)

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Bykasse virksomheter:						
Bydelene (EST og KOU)	Nettoutgift	16 889 580	17 647 332	17 699 634	17 732 843	17 819 905
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	Nettoutgift	3 292 955	3 419 805	3 375 314	3 324 023	3 357 392
Kunnskap og utdanning (KOU)	Nettoutgift	9 459 800	10 076 892	10 350 738	10 639 335	10 879 031
Byutvikling (BYU)	Nettoutgift	229 236	244 778	238 021	239 443	237 153
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	Nettoutgift	2 243 664	2 301 627	2 192 367	2 175 190	2 168 014
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	Nettoutgift	-370 478	-319 912	-385 038	-505 361	-538 657
Kultur og næring (KON)	Nettoutgift	846 204	871 945	841 599	827 054	823 580
Byrådslederens kontor (BLK)	Nettoutgift	409 726	433 859	428 210	424 062	422 112
Finans (FIN)	Nettoutgift	440 100	407 639	396 575	391 511	388 978
Bystyrets organer (BYS)	Nettoutgift	175 131	228 819	178 993	233 676	177 216
Avsetningskapitler (FIN)	Nettoutgift	-158 979	-19 513	187 185	295 585	421 585
Finansposter (FIN)	Nettoutgift	-2 105 417	-2 063 014	-2 018 668	-1 993 981	-1 961 819
Sum sektorene - bykasse	Nettoutgift	31 351 522	33 230 257	33 484 930	33 783 380	34 194 490
Sum kommunale foretak - netto utgift ekskl. finanstransaksjoner		-1 635 021	-1 830 489	-1 104 205	-1 327 803	-1 504 229
Sum Oslo kommune - bykasse og KF		29 716 501	31 399 768	32 380 725	32 455 577	32 690 261
Skatt på inntekt og formue		-22 500 000	-24 100 000	-24 400 000	-24 750 000	-25 100 000
Ordinært rammetilskudd		-9 230 000	-9 860 000	-9 960 000	-9 910 000	-9 930 000
Skatt på eiendom		0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd		-422 812	-464 622	-465 432	-462 242	-456 242
Sum frie disponible inntekter		-32 152 812	-34 424 622	-34 825 432	-35 122 242	-35 486 242
Renteinntekter og utbytte		-1 755 512	-1 660 592	-1 680 792	-1 692 392	-1 686 892
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter		1 292 142	1 328 991	1 470 982	1 689 194	1 808 749
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0	0	0	0	0
Avdrag på lån		1 363 593	1 495 553	1 627 080	1 762 830	1 903 814
Netto finansinntekter/-utgifter		900 223	1 163 952	1 417 270	1 759 632	2 025 671
Netto driftsresultat		-1 536 088	-1 860 902	-1 027 437	-907 033	-770 310
Til ubundne avsetninger		623 170	683 953	678 288	667 631	642 580
Til bundne avsetninger		-31 456	-28 713	-56 533	2 476	-2 344
Bruk av ubundne avsetninger		-171 824	-93 824	-90 173	-53 500	-54 800
Bruk av bundne avsetninger		-38 194	-38 194	-38 194	-38 057	-38 057
Netto avsetninger		381 696	523 222	493 388	578 550	547 379
Overføring til investeringsbudsjettet		126 228	222 682	408 874	204 308	100 756
Overføring til investeringsbudsjettet - KF m.v.		134 000	124 200	125 175	124 175	122 175
Overføring til investeringsbudsjettet - inv.mva.		894 164	990 798	0	0	0
Sum overført til investeringsbudsjettet		1 154 392	1 337 680	534 049	328 483	222 931
Til fordeling drift		-29 716 501	-31 399 768	-32 380 725	-32 455 577	-32 690 261
Sum fordelt til drift		29 716 500	31 399 768	32 380 725	32 455 577	32 690 261
Merforbruk/mindre forbruk		0	0	0	0	0
Refusjon moms påløpt i investeringsregnskapet		-994 164	-990 798	0	0	0
Netto driftsresultat ekskl. resultat VAR-sektor, Oslo Havn KF og refundert inv.mva		-369 618	-784 191	-964 288	-791 363	-684 733

2.6.4 Økonomiplan investeringsbudsjettet – bykassen

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Bydelene (EST og KOU)	Utgift	0	0	0	0	0
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	Utgift	38 700	24 700	55 200	55 200	23 990
Kunnskap og utdanning (KOU)	Utgift	196 030	257 690	118 780	55 735	33 250
Byutvikling (BYU)	Utgift	610 500	336 500	361 000	325 800	153 000
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	Utgift	897 370	644 832	546 967	533 530	507 670
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	Utgift	937 000	1 232 100	980 508	919 000	677 000
Kultur og næring (KON)	Utgift	350 700	350 700	659 700	1 113 700	902 700
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	4 000	7 000	2 000	2 000	2 000
Finans (FIN)	Utgift	266 100	89 800	23 800	23 800	23 800
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	0	0	0	0	0
Investeringer i anleggsmidler - bykasse		3 300 400	2 943 322	2 747 955	3 028 765	2 323 410
Investeringer i anleggsmidler		3 300 400	2 943 322	2 747 955	3 028 765	2 323 410
Utlån og forskuttering		1 271 000	1 781 000	1 451 000	1 206 000	1 206 000
Avdrag på lån		493 500	566 600	593 700	621 700	640 500
Avsetninger		380	380	380	380	380
Årets finansieringsbehov		5 065 280	5 291 302	4 793 035	4 856 845	4 170 290
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler		-2 793 889	-3 089 052	-2 814 144	-2 470 162	-2 398 656
Inntekter fra salg av anleggsmidler		-419 300	-451 600	-95 700	-560 000	-156 000
Tilskudd til investeringer		-35 000	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		-604 750	-698 350	-907 497	-1 017 555	-982 558
Andre inntekter		0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering		-3 852 939	-4 239 002	-3 817 341	-4 047 717	-3 537 214
Overføring fra driftsbudsjettet		-126 228	-222 682	-408 874	-204 308	-100 756
Overføring fra driftsbudsjettet - inv.mva.		-201 664	-135 798	0	0	0
Sum overført fra driftsbudsjettet		-327 892	-358 480	-408 874	-204 308	-100 756
Bruk av avsetninger		-884 449	-693 820	-566 820	-604 820	-532 320
Sum finansiering		-5 065 280	-5 291 302	-4 793 035	-4 856 845	-4 170 290
Udekket/udisponert		0	0	0	0	0

2.6.5 Økonomiplan investeringsbudsjettet – kommunale foretak (KF)

Beløp i 1000 kr

		Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Kommunale foretak:						
Arbeidstrening Oslo KF (EST)	Utgift	0	0	0	0	0
Klima og energi Oslo KF (MOS)	Utgift	0	0	0	0	0
Oslo Havn KF (MOS)	Utgift	226 156	308 830	213 030	163 730	165 830
Omsorg Oslo KF (KON)	Utgift	0	0	0	0	0
Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	Utgift	2 803 600	3 045 800	3 961 300	2 805 900	1 980 000
Boligbygg Oslo KF (KON)	Utgift	395 000	725 000	725 000	435 000	375 000
Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	Utgift	586 000	964 000	1 486 000	1 027 000	453 000
Investeringer i anleggsmidler - KF		4 010 756	5 043 630	6 385 330	4 431 630	2 973 830
Tilskudd til bykasse fra KF		0	0	0	0	0
Korrigert investeringer i anleggsmidler -		4 010 756	5 043 630	6 385 330	4 431 630	2 973 830
Utlån og forskuttering		15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Avdrag på lån		0	0	0	0	0
Avsetninger		0	0	0	10 445	6 345
Årets finansieringsbehov		4 025 756	5 058 630	6 400 330	4 457 075	2 995 175
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler		-2 864 600	-3 534 300	-4 601 300	-2 881 900	-1 811 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler		-96 000	-81 000	-66 000	-66 000	-66 000
Tilskudd til investeringer (eksterne)		-44 500	-69 500	-162 000	-401 000	-289 000
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		-150 000	-200 000	-1 268 000	-909 000	-642 000
Andre inntekter		0	0	0	0	0
Tilskudd fra bykasse		-17 000	-110 000	-115 000	-60 000	-50 000
Sum eksternt finansiering		-3 172 100	-3 994 800	-6 212 300	-4 317 900	-2 858 000
Overføring fra driftsbudsjettet - KF m.v.		-134 000	-124 200	-125 175	-124 175	-122 175
Overført fra driftsbudsjettet mva.-refusjon		-692 500	-855 000	0	0	0
Sum overført fra driftsbudsjettet		-826 500	-979 200	-125 175	-124 175	-122 175
Bruk av avsetninger		-27 156	-84 630	-62 855	-15 000	-15 000
Sum finansiering		-4 025 756	-5 058 630	-6 400 330	-4 457 075	-2 995 175
Udekket/udisponert		0	0	0	0	0

2.6.6 Økonomiplan investeringsbudsjettet - samlet (bykasse og KF)

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Bydelene (EST og KOU)	Utgift	0	0	0	0	0
Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	Utgift	38 700	24 700	55 200	55 200	23 990
Kunnskap og utdanning (KOU)	Utgift	196 030	257 690	118 780	55 735	33 250
Byutvikling (BYU)	Utgift	610 500	336 500	361 000	325 800	153 000
Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	Utgift	897 370	644 832	546 967	533 530	507 670
Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	Utgift	937 000	1 232 100	980 508	919 000	677 000
Kultur og næring (KON)	Utgift	350 700	350 700	659 700	1 113 700	902 700
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	4 000	7 000	2 000	2 000	2 000
Finans (FIN)	Utgift	266 100	89 800	23 800	23 800	23 800
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	0	0	0	0	0
Investeringer i anleggsmidler - bykasse		3 300 400	2 943 322	2 747 955	3 028 765	2 323 410
Tilskudd til KF fra bykasse		-17 000	-110 000	-115 000	-60 000	-50 000
Korrigert investeringer i anleggsmidler - bykasse		3 283 400	2 833 322	2 632 955	2 968 765	2 273 410
Arbeidstrening Oslo KF (EST)	Utgift	0	0	0	0	0
Klima og energi Oslo KF (MOS)	Utgift	0	0	0	0	0
Oslo Havn KF (MOS)	Utgift	226 156	308 830	213 030	163 730	165 830
Omsorg Oslo KF (KON)	Utgift	0	0	0	0	0
Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	Utgift	2 803 600	3 045 800	3 961 300	2 805 900	1 980 000
Boligbygg Oslo KF (KON)	Utgift	395 000	725 000	725 000	435 000	375 000
Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	Utgift	586 000	964 000	1 486 000	1 027 000	453 000
Investeringer i anleggsmidler - KF		4 010 756	5 043 630	6 385 330	4 431 630	2 973 830
Tilskudd til bykasse fra KF		0	0	0	0	0
Korrigert investeringer i anleggsmidler - KF		4 010 756	5 043 630	6 385 330	4 431 630	2 973 830
Investeringer i anleggsmidler - Oslo kommune		7 294 156	7 876 952	9 018 285	7 400 395	5 247 240
Investeringer i anleggsmidler		7 294 156	7 876 952	9 018 285	7 400 395	5 247 240
Utlån og forskuttering		1 286 000	1 796 000	1 466 000	1 221 000	1 221 000
Avdrag på lån		493 500	566 600	593 700	621 700	640 500
Avsetninger		380	380	380	10 825	6 725
Årets finansieringsbehov		9 074 036	10 239 932	11 078 365	9 253 920	7 115 465
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler		-5 658 489	-6 623 352	-7 415 444	-5 352 062	-4 209 656
Inntekter fra salg av anleggsmidler		-515 300	-532 600	-161 700	-626 000	-222 000
Tilskudd til investeringer		-79 500	-69 500	-162 000	-401 000	-289 000
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		-754 750	-898 350	-2 175 497	-1 926 555	-1 624 558
Andre inntekter		0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering		-7 008 039	-8 123 802	-9 914 641	-8 305 617	-6 345 214
Overføring fra driftsbudsjettet		-126 228	-222 682	-408 874	-204 308	-100 756
Overføring fra driftsbudsjettet - KF m.v.		-134 000	-124 200	-125 175	-124 175	-122 175
Overføring fra driftsbudsjettet - inv.mva.		-894 164	-990 798	0	0	0
Sum overført fra driftsbudsjettet		-1 154 392	-1 337 680	-534 049	-328 483	-222 931
Bruk av avsetninger		-911 605	-778 450	-629 675	-619 820	-547 320
Sum finansiering		-9 074 035	-10 239 932	-11 078 365	-9 253 920	-7 115 465
Udekket/udisponert		0	0	0	0	0

2.6.7 Fondsutvikling – bykassen

		Beløp i 1000 kr					
DRIFTSBUDSJETTET		Kap	2012	2013	2014	2015	2016
Avsetning til fond							
15405	Avsetning til fond for kunstnerisk utsmykking	940	4 000	-	-	-	-
15407	Avsetning til Parkeringsfondet	940	75 100	75 300	77 200	77 700	77 700
15410	Avsetning til vintervedlikeholdsfond	940	37 000	37 000	37 000	37 000	37 000
15412	Avsetning til selvassuransefond	124	-	36 300	36 300	36 300	36 300
15415	Avsetning til finansiering av investering MOS	940	180 441	144 417	137 779	125 631	102 358
15419	Avsetning til fond til samferdselsformål	940	326 000	337 000	337 000	337 000	337 000
15421	Avsetning til EGE-fond husholdninger	940	629	53 936	53 009	54 000	52 222
Til ubundne avsetninger			623 170	683 953	678 288	667 631	642 580
15507	Avsetning til Skogavgiftsfondet	950	300	300	300	300	300
15513	Avsetning til Feiervesenet	950	879	6 191	5 472	-1 188	-1 188
15514	Avsetning til tapsfond	950	-	33 000	33 000	33 000	33 000
15516	Avsetning til selvkostfondet VAV	950	-26 796	-58 634	-34 331	-771	-16 982
15517	Avsetning til selvkostfondet REN	950	-15 339	-24 070	-65 474	-33 365	-21 974
15519	Avsetning til fond for spillemidler	950	9 500	14 500	4 500	4 500	4 500
Til bundne avsetninger			-31 456	-28 713	-56 533	2 476	-2 344
Sum avsetning til driftsfond			591 714	655 240	621 755	670 107	640 236
Bruk av fond							
19405	Bruk av fond for kunstnerisk utsmykking	940	-4 000	-	-	-	-
19410	Bruk av vintervedlikeholdsfond	940	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
19413	Bruk av Energigjenvinningsfondet	940	-35 824	-35 824	-20 373	-	-
19416	Bruk av fond til avvikling av midlertidige bhg	940	-	-5 000	-18 800	-2 500	-3 800
19417	Bruk av fond driftsmidler	940	-62 000	-	-	-	-
19419	Bruk av fond til samferdselsformål	940	-11 000	-9 000	-7 000	-7 000	-7 000
19423	Bruk av fond for eldresatsingen	940	-15 000	-	-	-	-
19425	Bruk av fond for tap på lånegarantier	940	-	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
19496	Bruk av fond tap på lånegarantier	948	-9 000	-	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger			-171 824	-93 824	-90 173	-53 500	-54 800
Bruk av bundne avsetninger			-	-	-	-	-
Sum bruk av driftsfond			-171 824	-93 824	-90 173	-53 500	-54 800
Netto avsetninger i driftsbudsjettet			419 890	561 416	531 582	616 607	585 436
INVESTERINGSBUDSJETTET							
Avsetning til fond							
05598	Avsetning til fond for off. tilfluktsrom	959	380	380	380	380	380
Sum avsetning til fond			380	380	380	380	380
Bruk av fond							
09407	Bruk av Parkeringsfondet	940	-74 000	-60 500	-77 000	-77 000	-77 000
09415	Bruk av fond til finansiering av inv. MOS	940	-200 000	-170 000	-140 000	-120 000	-110 000
09419	Bruk av fond til samferdselsformål	940	-330 000	-370 000	-330 000	-330 000	-330 000
09421	Bruk av EGE-fond husholdninger	940	-629	-34 500	-15 000	-15 000	-15 000
09495	Bruk av fond Fornebuprojektet	948	-	-	-	-58 000	-
09499	Bruk av ubundet investeringsfond	948	-270 000	-44 000	-	-	-
09507	Bruk av Skogavgiftsfondet	950	-320	-320	-320	-320	-320
09519	Bruk av fond for spillemidler	950	-9 500	-14 500	-4 500	-4 500	-
Sum bruk av fond			-884 449	-693 820	-566 820	-604 820	-532 320
SUMDRIFT OG INVESTERING							
Sum avsetninger			592 094	655 620	622 135	670 487	640 616
Sum bruk av fond			-1 056 273	-787 644	-656 993	-658 320	-587 120
NETTO DRIFT OG INVESTERING			-464 179	-132 024	-34 858	12 167	53 496

Oversikten viser bykassens fond. Det vises til kapittel 13 for nærmere omtale av fond.

2.6.8 Oversikt over bykasseinvesteringer med finansiering

Økonomiplan 2013-2016 Investeringsoversikt for bykassen (tall i 1 000 kroner)

Prosjektnr.	Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 snering
Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester (EST) - byomfattende tiltak								
<i>Kap. 313 Sykehjemsetaten</i>								
1 07 006	Inventar og utstyr sykehjem				5 000	8 400	8 400	8 400 Generell
1 07 006	Inventar og utstyr sykehjem				0	1 600	1 600	1 600 Statstil.
1 12 014	Nye sykehjem - inventar og utstyr				0	5 000	5 000	Statstil.
1 12 014	Nye sykehjem - inventar og utstyr	51 000			0	20 500	20 500	Generell
Sum kap. 313 Sykehjemsetaten					5 000	35 500	35 500	10 000
<i>Kap. 314 Helseetaten</i>								
1 12 018	Inventar og utstyr				7 614	7 091	7 091	7 091 Generell
1 12 018	Inventar og utstyr				0	523	523	523 Statstil.
Sum kap. 314 Helseetaten					7 614	7 614	7 614	7 614
<i>Kap. 315 Velferdsetaten</i>								
1 12 019	Inventar og utstyr				76	61	61	61 Generell
1 12 019	Inventar og utstyr				0	15	15	15 Statstil.
Sum kap. 315 Velferdsetaten					76	76	76	76
<i>Kap. 360 Barne- og familieetaten - barnevern</i>								
1 06 034	Inventar og utstyr				2 300	1 840	1 840	1 840 Generell
1 06 034	Inventar og utstyr				0	460	460	460 Statstil.
Sum kap. 360 Barne- og familieetaten - barnevern					2 300	2 300	2 300	2 300
<i>Kap. 427 Tap på utlån</i>								
1 06 035	Tap på utlån til boligformål				5 710	5 710	5 710	0 Generell
Sum kap. 427 Tap på utlån					5 710	5 710	5 710	0
<i>Kap. 481 Handlingsprogram Oslo sør</i>								
1 07 046	Tiltakspakke Oslo sør				4 000	3 360	3 360	3 360 Generell
1 07 046	Tiltakspakke Oslo sør				0	640	640	640 Statstil.
Sum kap. 481 Handlingsprogram Oslo sør					4 000	4 000	4 000	4 000
Sum bykasseinvesteringer EST - byomfattende tiltak					24 700	55 200	55 200	23 990
Finansiering EST- byomfattende tiltak								
1. Generell finansiering					24 700	46 962	46 962	20 752
2. Særskilte fond					0	0	0	0
3. Tilskudd fra staten					0	8 238	8 238	3 238
4. Tilskudd fra andre					0	0	0	0
Sum finansiering					24 700	55 200	55 200	23 990

Prosjektnr.	Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 sierung
Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning								
<i>Kap. 200 Utdanningsetaten</i>								
1 06 040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr				248 490	70 052	28 028	4 200 Generell
1 06 040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr				0	17 508	7 007	1 050 Statstil.
1 11 001	IKT - infrastruktur skoler				5 000	12 000	12 000	12 000 Generell
1 11 001	IKT - infrastruktur skoler				0	3 000	3 000	3 000 Statstil.
Sum kap. 200 Utdanningsetaten					253 490	102 560	50 035	20 250
<i>Kap. 271 Byomfattende barnehageoppgaver</i>								
1 06 039	Nye barnehageplasser - inventar og utstyr				4 200	12 976	4 560	10 400 Generell
1 06 039	Nye barnehageplasser - inventar og utstyr				0	3 244	1 140	2 600 Statstil.
Sum kap. 271 Byomfattende barnehageoppgaver					4 200	16 220	5 700	13 000
Sum bykassainvesteringer kunnskap og utdanning					257 690	118 780	55 735	33 250
Finansiering kunnskap og utdanning								
1. Generell finansiering					257 690	95 028	44 588	26 600
2. Særskilte fond					0	0	0	0
3. Tilskudd fra staten					0	23 752	11 147	6 650
4. Tilskudd fra andre					0	0	0	0
Sum finansiering					257 690	118 780	55 735	33 250
Byrådsavdeling for byutvikling								
<i>Kap. 416 Fornebu-utbyggingen</i>								
1 00 165	Fornebu	1 112 600	962 000	16 500	978 500	17 300	15 000	24 800 77 000 Generell
1 06 020	Fornebu-banebetjening	280 000	0	0	0	0	0	167 000 0 Generell
1 06 020	Fornebu-banebetjening		0	0	0	0	0	58 000 0 Fond inv.bud.
Sum kap. 416 Fornebu-utbyggingen					17 300	15 000	249 800	77 000
<i>Kap. 425 Andre utbyggingsformål</i>								
1 06 017	Kontraktsforpliktet kjøp				10 000	20 000	20 000	20 000 Generell
1 07 009	Eiendomserverv/-kjøp, initiere transformasjon m.v.				258 000	300 000	30 000	30 000 Generell
1 08 053	Ingerstrand bad - rehab. av bygninger	46 500	30 500	8 000	38 500	8 000	0	0 Generell
1 09 004	Opprustning torg og møteplasser				86 000	15 000	0	0 Generell
1 13 020	Rommen gass	2 200			2 200	0	0	0 Generell
Sum kap. 425 Andre utbyggingsformål					293 200	320 000	50 000	50 000

Prosjektnr.	Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 siering
<i>Kap. 482 Handlingsprogram Groruddalen</i>								
1 07 010					20 000	20 000	20 000	20 000 Generell
					20 000	20 000	20 000	20 000
<i>Kap. 609 Plan- og bygningsetaten</i>								
1 06 019					6 000	5 000	5 000	5 000 Generell
1 06 019					0	1 000	1 000	1 000 Statstil.
					6 000	6 000	6 000	6 000
Sum bykasseinvesteringer byutvikling					336 500	361 000	325 800	153 000
Finansiering byutvikling								
1. Generell finansiering					336 500	360 000	266 800	152 000
2. Særskilte fond					0	0	58 000	0
3. Tilskudd fra staten					0	1 000	1 000	1 000
4. Tilskudd fra andre					0	0	0	0
Sum finansiering					336 500	361 000	325 800	153 000
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS)								
MOS - miljø								
<i>Kap.542 Bymiljøetaten - friluftsliv</i>								
1 08 015					320	320	320	320 Fond inv.bud.
1 09 011					5 350	5 350	5 350	5 350 Statstil.
1 09 011					1 000	1 000	1 000	1 000 Tilskudd andre
1 09 012					2 000	1 600	1 600	1 600 Generell
1 09 012					0	400	400	400 Statstil.
					8 670	8 670	8 670	8 670
<i>Kap. 542 Bymiljøetaten - idrett</i>								
1 06 025					4 500	4 500	4 500	0 Fond inv.bud.
1 06 025								4 500 Generell
1 06 025					500	500	500	500 Tilskudd andre
1 07 041					2 000	1 600	1 600	1 600 Generell
1 07 041					0	400	400	400 Statstil.
1 10 018	85 000	30 000	25 000	55 000	15 000	0	0	0 Generell
1 10 018					10 000	0	0	0 Fond inv.bud.
1 10 018					5 000	0	0	0 Tilskudd andre
					37 000	7 000	7 000	7 000

Prosjektnr.	Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 sierung
<i>Kap. 542 Bymiljøetaten - samferdsel</i>								
1 07 001 Ensjøutbyggingen		129 782	28 000	157 782	18 100	2 700	0	0 Generell
1 07 001 Ensjøutbyggingen		92 218	32 000	124 218	30 000	44 000	44 000	46 000 Tilskudd andre
1 07 001 Ensjøutbyggingen					0	3 300	3 300	4 000 Statstil.
1 07 001 Ensjøutbyggingen					0	0	2 700	0 Fond inv.bud.
1 13 005 Program gateopprusting					21 000	40 000	50 000	48 000 Fond inv.bud.
1 13 005 Program gateopprusting					19 000	0	0	0 Generell
1 13 005 Program gateopprusting					0	10 000	0	2 000 Tilskudd andre
1 13 006 Aksjon skolevei					7 000	8 000	8 000	8 500 Fond inv.bud.
1 13 006 Aksjon skolevei					462	0	0	0 Generell
1 13 006 Aksjon skolevei					0	500	500	0 Statstil.
1 13 007 Støy og luftforurensing					8 000	8 000	8 000	8 500 Fond inv.bud.
1 13 007 Støy og luftforurensing					0	355	500	0 Statstil.
1 13 007 Støy og luftforurensing					500	0	0	0 Generell
1 13 008 Trafikksanering/fartssoning					4 000	3 000	3 000	3 000 Fond inv.bud.
1 13 008 Trafikksanering/fartssoning					300	0	0	0 Generell
1 13 009 Universell utforming					6 000	10 000	10 000	10 660 Fond inv.bud.
1 13 009 Universell utforming					0	660	660	0 Statstil.
1 13 009 Universell utforming					400	0	0	0 Generell
1 13 010 Mindre utbedringer					20 000	15 000	21 000	21 000 Fond inv.bud.
1 13 010 Mindre utbedringer					0	621	0	0 Statstil.
1 13 010 Mindre utbedringer					1 000	0	0	0 Generell
1 08 030 Utredning/prosjekter					11 400	10 000	6 000	6 000 Fond inv.bud.
1 08 030 Utredning/prosjekter					0	150	0	0 Statstil.
1 08 030 Utredning/prosjekter					400	0	0	0 Generell
1 08 033 Parkeringsautomater/parkometre					3 200	3 200	3 200	3 200 Fond inv.bud.
1 08 034 Opparbeidelse av parkeringsplasser					1 500	1 500	1 500	1 500 Fond inv.bud.
1 08 035 Utstyr, transportmidler, maskiner					900	900	900	900 Fond inv.bud.
1 11 021 Tilrettelegge for trikk Dronning Eufemias gt.	170 000		74 000	74 000	31 000	31 000	21 000	13 000 Fond inv.bud.
1 12 001 Div. trafiksikkerhet					32 000	33 000	24 000	23 400 Fond inv.bud.
1 12 001 Div. trafiksikkerhet					0	2 105	1 400	2 000 Statstil.
1 12 001 Div. trafiksikkerhet					4 500	0	0	0 Generell
1 12 002 Kollektivprioriteringer					56 500	126 400	117 700	129 340 Fond inv.bud.
1 12 002 Kollektivprioriteringer					6 500	0	0	0 Generell
1 12 002 Kollektivprioriteringer					0	3 906	4 000	4 000 Statstil.
1 12 028 Oppgradering Ensjø t-banestasjon	241 000		140 000	140 000	89 000	0	0	0 Fond inv.bud.
1 12 028 Oppgradering Ensjø t-banestasjon					12 000	0	0	0 Generell
Sum samferdsel					384 662	358 297	331 360	335 000
Sum kap. 542 Bymiljøetaten (friluftsliv+idrett+samferdsel)					430 332	373 967	347 030	350 670

Prosjektnr.	Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 sierung
<i>Kap. 761 Sykkelprosjektet</i>								
1 11 013	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering				139 000	117 000	130 000	130 000 Fond inv.bud.
1 11 013	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering				0	5 000	5 500	5 000 Statstil.
1 11 013	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering				5 000	0	0	0 Generell
Sum kap. 761 Sykkelprosjektet					144 000	122 000	135 500	135 000
<i>Kap. 645 Energigjenvinningsetaten-husholdninger</i>								
1 13 011	Energigjenvinningsetaten diverse				22 500	15 000	15 000	15 000 Fond inv.bud.
1 12 015	Avfallshåndtering-sikre bunkerstyring	12 000			12 000	0	0	0 Fond inv.bud.
Sum kap. 645 Energigjenvinningsetaten-husholdninger					34 500	15 000	15 000	15 000
<i>Kap. 646 Energigjenvinningsetaten-næring</i>								
1 11 014	EGE diverse				30 000	30 000	30 000	0 Generell
Sum kap. 646 Energigjenvinningsetaten-næring					30 000	30 000	30 000	0
<i>Kap. 650 Brann- og redningsetaten</i>								
1 13 012	Utstyr, transportmidler, maskiner				6 000	5 640	5 640	6 580 Generell
1 13 012	Utstyr, transportmidler, maskiner				0	360	360	420 Statstil.
Sum kap. 650 Brann- og redningsetaten					6 000	6 000	6 000	7 000
Sum bykasseinvesteringer - MOS miljø					644 832	546 967	533 530	507 670
Finansiering MOS - miljø								
1. Generell finansiering					123 162	41 540	38 840	14 280
2. Særskilte fond					479 820	426 820	426 820	422 320
3. Tilskudd fra staten					5 350	23 107	22 370	21 570
4. Tilskudd fra andre					36 500	55 500	45 500	49 500
Sum finansiering					644 832	546 967	533 530	507 670

Prosjektnr.	Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 siring
MOS - selvfinansierende miljøetater								
<i>Kap. 620 Vann- og avløpsetaten - forvaltning</i>								
1 03 035	Svenstua - Vettakollen basseng	322 000	184 892	49 000	233 892	68 000	20 108	0 Generell
1 03 037	Skullerud - Enebakkveien	100 000	49 000	0	49 000	0	0	47 000 Generell
1 04 003	Bjørvika	150 000	53 195	16 000	69 195	10 000	7 000	10 000 Generell
1 04 006	Enebakkveien-Åsland Hvl.	50 000		20 000	20 000	20 000	10 000	0 Generell
1 07 032	Voldsløkkatunnelen	629 000	200 000	0	200 000	0	129 000	220 000 80 000 Generell
1 07 038	Akerselva nedre	67 000	35 000	15 000	50 000	17 000	0	0 Generell
1 08 001	Avløp Cuba-Bjørvika-Bekkelaget (Midgardsormen)	1 302 000	790 300	184 900	975 200	189 900	136 900	0 Generell
1 09 008	Frognerelven	110 000	41 630	25 000	66 630	28 000	10 000	0 Generell
1 09 008	Frognerelven			5 370	5 370	0	0	0 Fond inv.bud.
1 09 009	Hoffselven	108 000	30 000	25 000	55 000	19 000	34 000	0 Generell
1 13 013	Videreføring saneringsplan vann				132 000	138 000	145 000	152 000 Generell
1 10 009	Akerselva øvre - del II	80 000	35 000	20 000	55 000	20 000	5 000	0 Generell
1 10 010	Alna II	170 000	30 000	30 000	60 000	30 000	30 000	50 000 Generell
1 13 014	Diverse prosjekter initiert av hovedplan vann				17 800	17 600	17 800	0 Generell
1 13 014	Diverse prosjekter initiert av hovedplan vann				2 200	2 200	2 200	0 Tilskudd andre
1 12 005	Ufordelt prosjekter				223 000	287 700	292 900	320 000 Generell
1 12 005	Ufordelt prosjekter				170 000	140 000	120 000	110 000 Fond inv.bud.
1 11 009	Majorstutunnelen	117 300	44 000	66 800	110 800	2 200	0	1 100 Generell
Sum kap. 620 Vann og avløpsetaten - forvaltning					949 100	967 508	906 000	662 000
<i>Kap. 640 Renovasjonsetaten - selvkost</i>								
1 13 016	Gjenbruk diverse				5 000	5 000	5 000	10 000 Generell
1 13 017	Diverse IT-prosjekter				2 000	5 000	5 000	5 000 Generell
1 13 018	Diverse prosjekter				5 000	3 000	3 000	0 Generell
1 13 025	Gjenbruksstasjon Smestad	271 000			271 000	0	0	0 Generell
Sum kap. 640 Renovasjonsetaten - selvkost					283 000	13 000	13 000	15 000
Sum bykasseninvesteringer MOS - selvfinansierende miljøetater					1 232 100	980 508	919 000	677 000
Finansiering MOS - selvfinansierende miljøetater								
1. Generell finansiering					1 059 900	838 308	796 800	567 000
2. Særskilte fond					170 000	140 000	120 000	110 000
3. Tilskudd fra staten					0	0	0	0
4. Tilskudd fra andre					2 200	2 200	2 200	0
Sum finansiering					1 232 100	980 508	919 000	677 000

Prosjektnr.	Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 sierung
Byrådslederens kontor								
<i>Kap. 150 Rådhusets forvaltningstjeneste</i>								
1 13 023	Rådhuset - ombygging kontorer	5 000			5 000	0	0	0 Generell
1 13 024	Rådhuset - diverse rehabilitering				2 000	1 600	1 600	1 600 Generell
1 13 024	Rådhuset - diverse rehabilitering				0	400	400	400 Statstil.
Sum kap. 150 Rådhusets forvaltningstjeneste					7 000	2 000	2 000	2 000
Sum bykassainvesteringer byrådslederens kontor					7 000	2 000	2 000	2 000
Finansiering byrådslederens kontor								
1. Generell finansiering					7 000	1 600	1 600	1 600
2. Særskilte fond					0	0	0	0
3. Tilskudd fra staten					0	400	400	400
4. Tilskudd fra andre					0	0	0	0
Sum finansiering					7 000	2 000	2 000	2 000
Byrådsavdeling for kultur og næring								
<i>Kap. 172 Boligbygg Oslo KF - overføring</i>								
1 07 068	Investeringsstilskudd - Omsorg+				60 000	10 000	10 000	0 Generell
1 13 021	Boligstilskudd vanskeligstilte				50 000	50 000	50 000	50 000 Generell
Sum kap. 172 Boligbygg Oslo KF - overføring					110 000	60 000	60 000	50 000
<i>Kap.175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring</i>								
1 11 005	Investeringsstilskudd - Omsorg+-prosjekter				0	55 000	0	0 Generell
Sum kap. 175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring					0	55 000	0	0
<i>Kap. 185 Forskjellige utbedringstiltak</i>								
1 06 015	Tilrettelegging for funksjonshemmede				10 000	12 600	12 600	12 600 Generell
1 06 015	Tilrettelegging for funksjonshemmede				0	2 400	2 400	2 400 Statstil.
Sum kap. 185 Forskjellige utbedringstiltak					10 000	15 000	15 000	15 000
<i>Kap. 501 Kultureiendommer</i>								
1 06 021	Hudøy, rehabilitering av bygninger				200	160	160	160 Generell
1 06 021	Hudøy, rehabilitering av bygninger				0	40	40	40 Statstil.
1 07 002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer				5 000	4 000	4 000	4 000 Generell
1 07 002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer				0	1 000	1 000	1 000 Statstil.
Sum kap. 501 Kultureiendommer					5 200	5 200	5 200	5 200

Prosjektnr.		Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 sierung
<i>Kap. 502 Kulturetaten</i>									
1 13 001	Kunstnerisk utsmykking					27 000	24 000	21 000	20 000 Generell
	Sum kap. 502 Kulturetaten					27 000	24 000	21 000	20 000
<i>Kap. 503 Kulturbyggene i Bjørvika</i>									
1 10 022	Nytt hovedbibliotek	2 645 100	55 100	270 000	325 100	86 000	356 000	784 000	629 000 Generell
1 10 022	Nytt hovedbibliotek					0	86 000	190 000	145 000 Statstil.
1 10 022	Nytt hovedbibliotek					44 000	0	0	0 Fond inv.bud.
	Sum kap. 503 Kulturbyggene i Bjørvika					130 000	442 000	974 000	774 000
<i>Kap. 581 Den norske kirke og andre trossamfunn</i>									
1 10 005	Rehabilitering kirker					50 000	40 000	20 000	20 000 Generell
	Sum kap. 581 Den norske kirke og andre trossamfunn					50 000	40 000	20 000	20 000
<i>Kap. 590 Gravferdsetaten</i>									
1 06 028	Nye graver på eksisterende gravlunder					3 500	2 800	2 800	2 800 Generell
1 06 028	Nye graver på eksisterende gravlunder					0	700	700	700 Statstil.
1 08 066	Kalking av plastgraver					15 000	12 000	12 000	12 000 Generell
1 08 066	Kalking av plastgraver					0	3 000	3 000	3 000 Statstil.
	Sum kap. 590 Gravferdsetaten					18 500	18 500	18 500	18 500
Sum bykasseinvesteringer kultur og næring						350 700	659 700	1 113 700	902 700
Finansiering kultur og næring									
1. Generell finansiering						306 700	566 560	916 560	750 560
2. Særskilte fond						44 000	0	0	0
3. Tilskudd fra staten						0	93 140	197 140	152 140
4. Tilskudd fra andre						0	0	0	0
Sum finansiering						350 700	659 700	1 113 700	902 700
Byrådsavdeling for finans									
<i>Kap. 122 Diverse virksomheter og prosjek. under FIN</i>									
1 09 006	Nytt lønns- og personalsystem (HR-system)	340 250	214 250	105 000	319 250	21 000	0	0	0 Generell
1 12 020	Elektroniske tjenester (foreløpig avsetning)			5 000	5 000	50 000	0	0	0 Generell
	Sum kap. 122 Diverse virksomheter og prosjek. under FIN					71 000	0	0	0

Prosjektnr.	Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 sierung
<i>Kap. 125 Utviklings- og kompetanseetaten</i>								
1 08 006					10 000	12 000	12 000	12 000 Generell
1 08 006					0	3 000	3 000	3 000 Statstil.
1 12 007					8 800	7 040	7 040	7 040 Generell
1 12 007					0	1 760	1 760	1 760 Statstil.
Sum kap. 125 Utviklings- og kompetanseetaten					18 800	23 800	23 800	23 800
Sum bykasseinvesteringer finans					89 800	23 800	23 800	23 800
Finansiering finans								
1. Generell finansiering					89 800	19 040	19 040	19 040
2. Særskilte fond					0	0	0	0
3. Tilskudd fra staten					0	4 760	4 760	4 760
4. Tilskudd fra andre					0	0	0	0
Sum finansiering					89 800	23 800	23 800	23 800
Felles inntekter og utgifter								
<i>Kap. 929 Aksjer</i>								
Kjøp av aksjer					0	0	0	0 Generell
Sum kap. 929 Aksjer					0	0	0	0
Sum bykassens investeringer i anleggsmidler					2 943 322	2 747 955	3 028 765	2 323 410
Finansiering av investeringer i anleggsmidler					2013	2014	2015	2016
1. Generell finansiering					2 205 452	1 969 038	2 131 190	1 551 832
2. Særskilte fond					693 820	566 820	604 820	532 320
3. Tilskudd fra staten					5 350	154 397	245 055	189 758
4. Tilskudd fra andre					38 700	57 700	47 700	49 500
Sum finansiering					2 943 322	2 747 955	3 028 765	2 323 410
Utlån, forskuttering, avdrag på lån og avsetninger								
<i>Kap. 910 Lån</i>								
Ekstraordinære avdrag					0	0	0	0 Generell
Sum kap. 910 Lån					0	0	0	0

Prosjektnr.		Kostnads- ramme	Bevilgn. før 2012	Bevilget 2 012	Sum tidligere bevilget	2013	2014	2015	Finan- 2016 siering
<i>Kap. 920 Utlån egne midler</i>									
1 03	057	Utlån Oslo Vognselskap kjøp av de 99 første nye T-banevognene		534 780	0	534 780	0	0	0 Generell
1 06	005	Utlån Oslo Vognselskap kjøp av de siste 90 nye T-banevognene (opsjon 1)	1 100 000	1 100 000	0	1 100 000	0	0	0 Generell
1 09	025	Utlån Oslo Vognselskap 45 nye t-banevogner + div. (opsjon 2)	1 137 000	1 137 000	0	1 137 000	0	0	0 Generell
1 11	002	Utlån Oslo Vognselskap 96 nye t-banevogner (opsjon 3)	1 475 000	290 000	365 000	655 000	575 000	245 000	0 Generell
Sum kap. 920 Utlån egne midler						575 000	245 000	0	0
<i>Kap. 926 Videreutlån</i>									
1 06	067	Videreutlån				1 206 000	1 206 000	1 206 000	1 206 000 Generell
Sum kap. 926 Videreutlån						1 206 000	1 206 000	1 206 000	1 206 000
<i>Kap. 927 Betjening av videreutlån</i>									
1 06	068	Betjeningsutgifter videreutlån				566 600	593 700	621 700	640 500 Generell
Sum kap. 927 Betjening av videreutlån						566 600	593 700	621 700	640 500
<i>Kap. 959 Bundne investeringsfond</i>									
Avsetning bundne investeringsfornd						380	380	380	380 Generell
Sum kap. 959 Bundne investeringsfond						380	380	380	380
Sum finansieringsbehov - totalt						5 291 302	4 793 035	4 856 845	4 170 290
Finansiering av bykassens samlede investeringsbudsjett						2013	2014	2015	2016
Lån						3 089 052	2 814 144	2 470 162	2 398 656
Salgsinntekter						451 600	95 700	560 000	156 000
Bruk av fond						693 820	566 820	604 820	532 320
Overført fra driftsbudsjett						358 480	408 874	204 308	100 756
Mottatte avdrag på utlån egne midler/videreutlån						654 300	695 400	724 800	743 300
Tilskudd fra staten						5 350	154 397	245 055	189 758
Tilskudd fra andre						38 700	57 700	47 700	49 500
Sum finansiering						5 291 302	4 793 035	4 856 845	4 170 290

3 BYDELENE EST OG KOU

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har det overordnede ansvaret for bydelssektoren. Bydelene har ansvar for de primære helsetiltak for befolkningen, sosialtjenestene, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, fritidstilbud for barn og unge, barnevernet, tiltak for mennesker med psykiske lidelser og for funksjonshemmede, tiltak for eldre og for utviklingshemmede. Bydelene har ansvar for lokale parker og nærmiljøanlegg og utleie av torg, fortau m.v.

Byrådsavdeling for kultur og utdanning har ansvar for barnehagene.

I Sak 1 / Del 1 er sektoren omtalt under Byen som stiller opp, byen for de eldste byen for de yngste, under Kulturbyen, Oslo under utvikling og under organisasjon og sikkerhet.

Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren bydelene EST og KOU 2013-2016

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjettet	Dok 3		Budsjett - økonomiplan		
	2012	2013	2014	2015	2016
Sum utgifter	28 647 273	29 835 568	29 827 870	29 802 279	29 922 710
Sum inntekter	-8 464 738	-8 768 431	-8 752 922	-8 745 413	-8 745 413
Netto utgifter	20 182 535	21 067 137	21 074 948	21 056 866	21 177 297

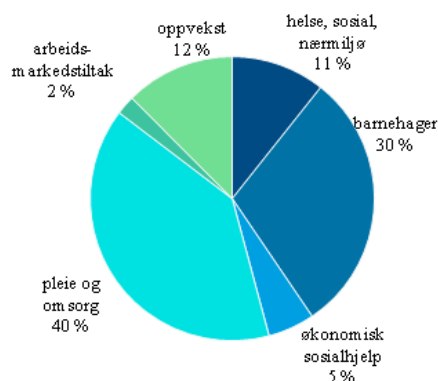
Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 59,2 %

I bydelene brukes det om lag:

- ✓ 1,9 mrd. til helse, sosial og nærmiljø,
- ✓ 5,2 mrd. til barnehager,
- ✓ 2,2 mrd. til barn og unge,
- ✓ 6,9 mrd. til pleie og omsorg
- ✓ 1,3 mrd. til arbeidsmarkedstiltak, kvp, sosialhjelp

I økonomiplanen er det innarbeidet investeringsmidler til:

- ✓ 1,2 mrd. til boliger til vanskeligstilte og til de med funksjonsnedsettelse
- ✓ 576 sykehjemsplasser skal fornyes
- ✓ 1 nytt sykehjem OPS-prosjekt
- ✓ 250 til rehabilitering av sykehjem
- ✓ 117 Omsorg+boliger skal anskaffes

Økonomiplanramme 2013-2016 for bydelssektoren

Bydelene (EST og KOU)

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	20 681 190	20 760 252	20 833 495	20 838 704	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	20 681 190	20 681 190	20 681 190	20 681 190	20 681 190
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		4 289	-7 711	-7 711	-7 711
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-36 176	-115 176	-202 176	-202 176
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	20 681 190	20 649 303	20 558 303	20 471 303	20 471 303
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		-24 000	-12 000	-12 000	-12 000
+/- Spesifiserte rammeendringer		431 485	750 462	1 051 344	1 238 744
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-315 705	-511 380	-692 053	-792 391
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		91 780	227 082	347 291	434 353
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		824 384	824 384	824 384	824 384
=ØKONOMIPLAN (brutto)	20 681 190	21 565 467	21 609 769	21 642 978	21 730 040
Salgs- og leieinntekter	-1 564 208	-1 608 133	-1 608 133	-1 608 133	-1 608 133
Refusjoner	-1 750 497	-1 810 014	-1 810 014	-1 810 014	-1 810 014
Overføringsinntekter	-476 905	-499 988	-491 988	-491 988	-491 988
=Sum driftsinntekter	-3 791 610	-3 918 135	-3 910 135	-3 910 135	-3 910 135
=ØKONOMIPLAN (netto)	16 889 580	17 647 332	17 699 634	17 732 843	17 819 905

*) 2012 prisnivå

Spesifikasjon av endringer fremgår bakerst i sektoromtalen.

Fordeling ordinær drift / økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Driftsramme	Sosialhjelp/ kvalifiserings- program	Netto
Bydelene (EST og KOU)			
Driftsbudsjettet:			
001 Bydel Gamle Oslo (1) (B)	1 169 704	198 361	1 368 065
002 Bydel Grünerløkka (2) (B)	1 165 841	167 392	1 333 233
003 Bydel Sagene (3) (B)	977 209	110 997	1 088 206
004 Bydel St. Hanshaugen (4) (B)	733 149	81 434	814 583
005 Bydel Frogner (5) (B)	1 057 450	75 280	1 132 730
006 Bydel Ullern (6) (B)	799 613	17 450	817 063
007 Bydel Vestre Aker (7) (B)	1 145 368	24 722	1 170 090
008 Bydel Nordre Aker (8) (B)	1 356 186	37 253	1 393 439
009 Bydel Bjerke (9) (B)	878 209	84 063	962 272
010 Bydel Grorud (10) (B)	841 110	79 539	920 649
011 Bydel Stovner (11) (B)	860 014	89 434	949 448
012 Bydel Alna (12) (B)	1 386 240	127 617	1 513 857
013 Bydel Østensjø (13) (B)	1 413 360	67 194	1 480 554
014 Bydel Nordstrand (14) (B)	1 317 367	40 141	1 357 508
015 Bydel Søndre Nordstrand (15) (B)	945 570	101 759	1 047 329
Sum Bydelsfordelt ramme	16 046 390	1 302 636	17 349 026

Fordeling av driftsrammen i bydelene

Beløp i 1000 kr

Kapittel	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Forslag 2013
001 Bydel Gamle Oslo	1 284 041	1 306 612	1 368 065
002 Bydel Grünerløkka	1 198 439	1 250 237	1 333 233
003 Bydel Sagene	998 605	988 912	1 088 206
004 Bydel St. Hanshaugen	745 457	761 286	814 583
005 Bydel Frogner	1 041 697	1 071 318	1 132 730
006 Bydel Ullern	738 689	769 276	817 063
007 Bydel Vestre Aker	1 078 457	1 143 971	1 170 090
008 Bydel Nordre Aker	1 270 301	1 320 861	1 393 439
009 Bydel Bjerke	886 141	908 156	962 272
010 Bydel Grorud	865 440	870 056	920 649
011 Bydel Stovner	849 113	894 362	949 448
012 Bydel Alna	1 434 602	1 438 382	1 513 857
013 Bydel Østensjø	1 336 491	1 394 384	1 480 554
014 Bydel Nordstrand	1 229 764	1 307 796	1 357 508
015 Bydel Søndre Nordstrand	1 029 936	1 025 830	1 047 329
Sum bydelsfordelt ramme	15 987 173	16 451 439	17 349 026

Bydelenes budsjettrammer

1. Byrådets forslag til budsjettrammer for bydelene 2013

Bydelssektorens budsjettamme

I Økonomiplanen for perioden 2013-2016, som er vist innledningsvis i kapittel 3, fremgår at samlet netto ramme for bydelssektoren utgjør 17 647,3 mill. i 2013. Denne rammen omfatter både midlene som er

fordelt til bydelene og det som er avsatt på kap. 304, 305, 306 og 308, men omfatter ikke inntekter på avsetningskapitlene. Oversikt over fordeling mellom bydelsfordelt ramme og sentrale avsetningskapitler er fremstilt i tabell 3.2. I tabell 3.1 vises hva som er innarbeidet av budsjettendringer på grunn av befolkningsutviklingen.

Tabell 3.1 Budsjettendring fra 2012 som følger befolkningsfremskrivningen

Beløp i 1000 kr

Funksjonsområder	2013	2014	2015	2016
FO2A Barnehager	0	0	0	0
FO2B Oppvekst	31 000	70 000	106 000	143 000
FO 3 Pleie og omsorg	78 000	151 000	213 000	269 000
Sum kriteriefordelt demografijustering	109 000	221 000	319 000	412 000
Kap. 305 Bydelene - etablering av barnehager	136 400	224 200	311 200	311 200
Samlet budsjettendring i bydelsrammen	245 400	445 200	630 200	723 200

Tabell 3.1 viser at det fordeles 109 mill. i 2013 til bydelene som kompensasjon for befolkningsutviklingen sammenlignet med 2012. På grunn av økningen av barn i aldersgruppen 1-5 år og økt barnehagebehov, er det avsatt midler i sin helhet på kap. 305.

Rammekutt i kommende økonomiplanperiode

Uspesifisert rammeendring utgjør en reduksjon på 316 mill. på bydelssektoren. Av dette er 312 mill. innarbeidet på bydelsfordelte midler (kap. 001-015). I rammekuttet inngår omstillingsuttak på 80 mill. som har vært omtalt i tidligere års budsjettforslag.

I Grønt hefte fremkommer at forslag til budsjett 2013 er 205 mill. lavere enn korrigert budsjett i 2012. Kompensasjonen for demografi fordelt til bydelene på 109 mill. er ikke inkludert i korrigert budsjett.

Finansiering av barnehagesektoren

Fra 01.01.2011 trådte "Forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager" i kraft. Denne forskriften inneholder nye bestemmelser om beregning av tilskudd til kapitalkostnader til ikke-kommunale barnehager. I budsjett 2013 er det lagt til grunn et minimumstilskudd på 72%.

Styrking av barneverntjenesten

Som en del av Regjeringens satsing på barnevern gjeldende fra budsjett 2011, videreføres satsingen i 2013 innenfor rammen av midler tildelt som rammetilskudd til kommunen. Det er fordelt 34,9 mill. til bydelene.

Tabell 3.2 Bydelenes budsjettrammer

Beløp i mill. kroner

Rammer	Forslag budsjett 2013
Netto ramme bydelssektoren	17 647,3
Statstilskudd på kap. 304 Bydelene - avsetninger eldre	5,0
Inntekter på kap. 306 Bydelene - diverse barnehagetiltak, betaling for utenbys barn	29,0
Statstilskudd på kap. 308 Bydelene - avsetninger helse og sosiale tjenester	66,7
Bydelssektorens samlede budsjettamme	17 748,0
<i>Disponering av samlet ramme:</i>	
Bydelsfordelt ramme	17 349,0
Sentrale avsetninger, kap. 304, 305, 306 og 308	399,0
Bydelssektorens samlede budsjettamme	17 748,0

Tabell 3.2 viser sammenhengen mellom bydelssektorens netto ramme, bydelssektorens samlede ramme og hva som fordeles direkte til bydelene. I tillegg til bydelssektorens netto budsjettramme på 17 647,3 mill. i 2013 kommer statstilskudd på kap. 304 og kap. 308, samt inntekter på kap. 306. Dette gir en samlet ramme for bydelssektoren på 17 748,0 mill. Den samlede rammen fordeles i hovedsak til bydelene i Sak 1, mens noe midler avsettes på de sentrale kapitlene 304, 305, 306 og 308 til senere fordeling, slik tabellen viser.

Handlingsplanen for psykisk helsearbeid ble avsluttet i 2009 og midlene tilført kommunesektoren gjennom rammetilskuddet. Staten har imidlertid lagt sterke føringer på den fortsatte bruken av midlene. Av hensyn til behovet for rapportering og etterprøving av bruken av disse midlene, vil fordelingen fortsatt skje som særskilte tildelinger. Det forventes at videreføring av satsing på barnevern vil bli fulgt opp av statlige myndigheter. Derfor er 34,9 mill. lagt inn som særskilt tildeling til bydelene.

Bydelene har egne inntekter, som for eksempel brukerbetalinger, salgsinntekter, refusjoner og statstilskudd. Disse er anslått til 3 817,5 mill. for 2013. Med dette beløpet i tillegg til den samlede rammen for bydelssektoren på 17 748,0 mill. gir det en samlet brutto ramme for bydelssektoren på 21 565,5 mill. Midlene som fordeles til bydelene er 17 349,0 mill. og omfatter ramme for ordinær drift med 16 046,4 mill. og ramme for økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram med 1 302,6 mill.

Bydelsfordelt driftsramme

Byrådets budsjettforslag for 2013 gir en reduksjon i beløpet som er fordelt til bydelene på 204,6 mill. eller en reduksjon i forhold til korrigert budsjett for 2012 på 1,3 %. Det korrigerte budsjettet tar utgangspunkt i vedtatt budsjett for 2012, som korrigeres for relevante budsjettjusteringer, endringer i oppgaver, tekniske endringer mv. Bydelsfordelt kompensasjon for demografi på 109 mill. er her ikke beregnet som del av budsjettendringen, men som en økning i rammene.

Tabell 3.3 Bydelsfordelt ramme, ordinær drift

Beløp i 1000 kr

Bydel	Kriterieramme 2013	Komp. for ufriv. kostnads- variasjoner	Særskilte tildelinger *	Sum ramme 2013	Korrigert budsjett 2012	Vekst / reduksjon	Vekst / reduksjon i %	Lønns- og prisjust.	Byrådets budsjett- forslag for 2013
Gamle Oslo	976 469	8 331	128 429	1 113 229	1 132 475	-19 246	-1,7 %	56 475	1 169 704
Grünerløkka	940 542	8 846	162 861	1 112 249	1 133 338	-21 089	-1,9 %	53 593	1 165 841
Sagene	809 314	6 207	115 794	931 315	949 667	-18 352	-1,9 %	45 894	977 209
St. Hanshaugen	627 285	738	69 556	697 579	702 117	-4 538	-0,6 %	35 569	733 149
Frogner	937 199	0	69 155	1 006 355	1 021 239	-14 884	-1,5 %	51 096	1 057 450
Ullern	707 618	0	53 411	761 029	780 854	-19 825	-2,5 %	38 584	799 613
Vestre Aker	1 011 291	0	79 530	1 090 821	1 112 706	-21 885	-2,0 %	54 547	1 145 368
Nordre Aker	1 167 950	3 930	119 948	1 291 828	1 315 631	-23 803	-1,8 %	64 358	1 356 186
Bjerke	767 529	3 443	64 648	835 620	834 152	1 468	0,2 %	42 589	878 209
Grorud	737 127	5 106	58 093	800 326	796 235	4 091	0,5 %	40 784	841 110
Stovner	749 322	4 664	64 512	818 498	818 783	-285	0,0 %	41 516	860 014
Alna	1 198 019	7 272	114 296	1 319 586	1 336 478	-16 891	-1,3 %	66 654	1 386 240
Østensjø	1 249 134	5 698	90 804	1 345 636	1 352 600	-6 964	-0,5 %	67 724	1 413 360
Nordstrand	1 175 876	0	77 994	1 253 870	1 271 166	-17 296	-1,4 %	63 497	1 317 367
Søndre Nordstrand	833 930	4 772	59 539	898 242	923 329	-25 087	-2,7 %	47 328	945 570
Sum	13 888 604	59 007	1 328 571	15 276 182	15 480 768	-204 586	-1,3 %	770 208	16 046 390

* Blant særskilte tildelinger inngår 447,3 mill. i kompensasjon for husleie i kommunale barnehager, samt 118,1 mill. i kapitaltilskudd til ikke-kommunale barnehager etablert t.o.m. 2011.

Lønns- og prisjustering

Det er i budsjettforslaget innarbeidet en forventet lønnsvekst i 2013 på 4,0 % og prisstigning med 1,8 %. Bydelenes driftsramme er på lik linje med budsjettet for foregående år justert med en deflator beregnet av et veid gjennomsnitt av 75 % lønnsvekst og 25 % prisvekst. Dette gir en samlet deflator på 3,45 %. Det er konsekvensjustert for økte pensjonsutgifter på samlet 249,9 mill.

Netto pensjonskostnader til Oslo pensjonsforsikring AS (OPF) i 2013 utgjør 26,3 % av pensjongivende lønn og belastes virksomheten ved lønnsutbetaling.

Justering for antatt lønns- og prisvekst for bydelene i 2013 utgjør 813,0 mill., inklusive 249,9 mill. til økte pensjonsutgifter. Av dette utgjør 770,2 mill. ordinær drift og 42,8 mill. økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram. Lønns- og prisjustering for ordinær drift er først fordelt forholdsmessig iht. funksjonsområdenes andel av tildelt ramme og deretter kriteriefordelt mellom bydelene. Uttrekk for lavere pensjonsutgifter er fordelt på tilsvarende måte. Justering for økonomisk sosialhjelp er også kriteriefordelt. Det vises for øvrig til omtale i kap. 14 Budsjettekniske merknader.

Tabell 3.4 Bydelsfordelt ramme for økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (KVP) Beløp i 1000 kr

Bydel	Ramme 2013 etter 80 % krit. og 20 % regnskap 2011	Prisjustering økonomisk sosialhjelp	Særskilt tildeling (Oslo-piloten)	Sum økonomisk sosialhjelp	Ramme til KVP (100% krit.)	Prisjustering KVP	Sum KVP	Bydelsfordelt ramme FO4 økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram
Gamle Oslo	136 787	4 682		141 469	55 021	1 871	56 892	198 361
Grünerløkka	109 972	3 764	6 000	119 736	46 088	1 567	47 655	167 392
Sagene	76 348	2 613		78 962	30 982	1 053	32 036	110 997
St. Hanshaugen	55 376	1 895		57 272	23 368	794	24 162	81 434
Frogner	51 681	1 769		53 450	21 112	718	21 830	75 280
Ullern	12 093	414		12 507	4 781	163	4 943	17 450
Vestre Aker	17 095	585		17 680	6 811	232	7 043	24 722
Nordre Aker	26 009	890		26 899	10 014	340	10 354	37 253
Bjerke	58 445	2 001		60 445	22 841	777	23 618	84 063
Grorud	54 594	1 869		56 463	22 317	759	23 076	79 539
Stovner	61 014	2 088		63 102	25 466	866	26 331	89 434
Alna	85 595	2 930		88 525	37 806	1 285	39 092	127 617
Østensjø	45 963	1 573		47 536	19 012	646	19 659	67 194
Nordstrand	27 689	948		28 636	11 127	378	11 505	40 141
Søndre Nordstrand	69 125	2 366		71 491	29 272	995	30 267	101 759
Sum	887 785	30 388	6 000	924 173	366 019	12 444	378 463	1 302 636

Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram

Foreslått fordeling til bydelene av økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram er gjengitt i tabell 3.4 (uten sentrale avsetninger). Samlet tildeling til økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (KVP) inklusiv sentrale avsetninger er 1 332,8 mill. Av dette gjelder 394,5 mill. kvalifiseringsprogram og

938,3 mill. til økonomisk sosialhjelp. Av sosialhjelpen fordeles 924,2 mill. til bydelene. Det avsettes 30,2 mill. til sentrale avsetninger på kap. 308. Dette omfatter 16 mill. til aktive tiltak KVP, 12,2 mill. til sosialhjelp for flyktninger og 2 mill. til prosjektet Oslopiloten, som er et hjelpetilbud til ofre for menneskehandel.

2. Demografiske og sosiale forhold i bydelene

Ulikheter i befolkningssammensetning og levekår mellom bydelene er bestemmende for behovet for helse-, sosial- og omsorgstjenester. Kriteriesystemet er utviklet for å sikre en fordeling av budsjett-rammene som gjenspeiler disse ulikhetene. Nedenfor beskrives kort demografiske og sosiale trekk ved bydelene. Hensikten er å vise hvilke fordelingsmønstre som danner utgangspunktet for kommunens levekårspolitikk, og dermed for budsjettfordelingen.

Befolkning pr. bydel

Nedenstående tabell viser befolkningen pr. 01.01.2012 fordelt på bydeler og aldersgrupper. I tråd med det kriteriebaserte budsjettssystemet er befolkningen i Sentrum og Marka fordelt på de bydelene som har ansvar for tjenester til disse. Befolkningen er også justert for sykehjemsbeboere utenbys (99 beboere) og sykehjemsbeboere i andre bydeler. For mer utdyping vises til *Dokumentasjon av budsjettgrunnlaget for bydelene, Grønt hefte*.

Tabell 3.5 Befolkning fordelt på bydel og aldersgrupper i 2012 justert etter kriteriesystemet

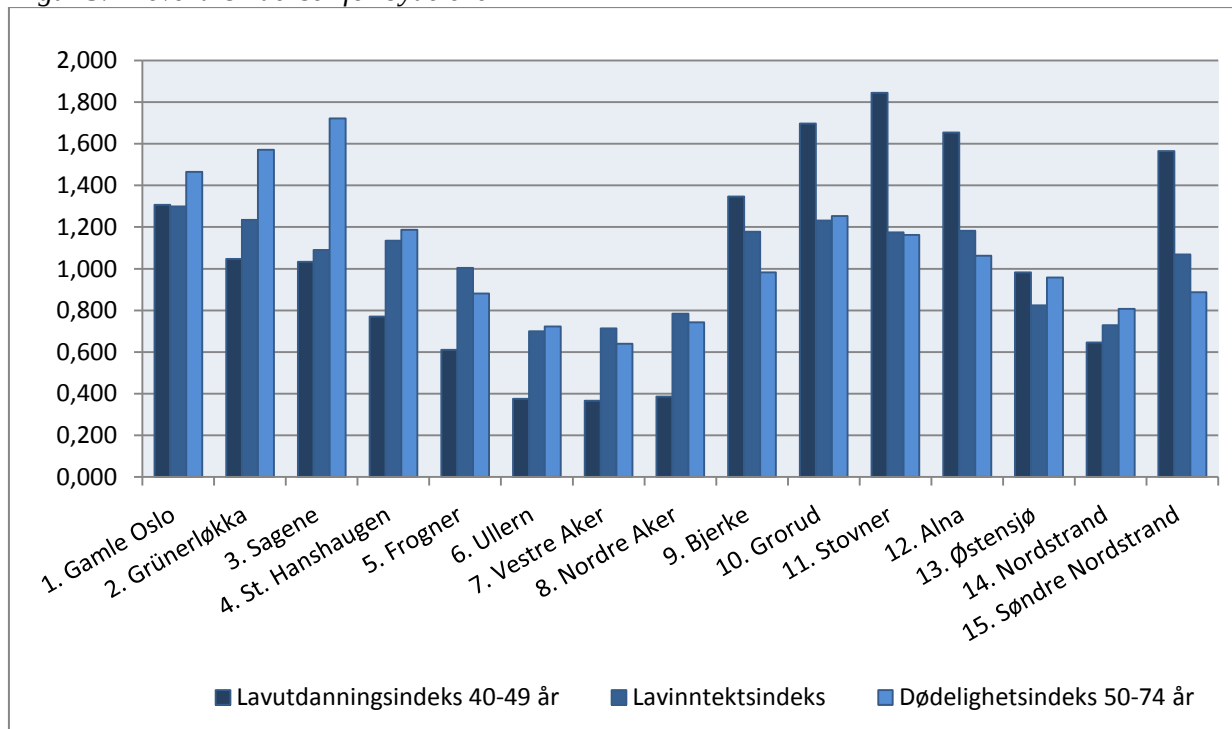
Bydel	0-5 år	6-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år+	herav 90 år+	Totalt antall innb. 1.1.2012
Gamle Oslo	4 259 9,5 %	4 314 9,6 %	34 155 76,0 %	1 480 3,3 %	750 1,7 %	195 0,4 %	44 958 100,0 %
Grünerløkka	3 810 7,7 %	3 700 7,5 %	39 275 79,9 %	1 499 3,0 %	889 1,8 %	248 0,5 %	49 173 100,0 %
Sagene	2 970 8,2 %	2 313 6,4 %	28 443 78,9 %	1 424 4,0 %	880 2,4 %	242 0,7 %	36 030 100,0 %
St. Hanshaugen	2 241 6,4 %	2 237 6,4 %	28 299 80,8 %	1 446 4,1 %	816 2,3 %	236 0,7 %	35 039 100,0 %
Frogner	2 800 5,3 %	3 670 7,0 %	40 050 76,1 %	3 968 7,5 %	2 141 4,1 %	530 1,0 %	52 629 100,0 %
Ullem	2 696 8,6 %	4 582 14,7 %	19 399 62,2 %	2 966 9,5 %	1 549 5,0 %	315 1,0 %	31 192 100,0 %
Vestre Aker	4 070 8,8 %	7 879 17,1 %	28 130 61,1 %	3 736 8,1 %	2 219 4,8 %	527 1,1 %	46 034 100,0 %
Nordre Aker	4 324 8,8 %	7 976 16,2 %	31 579 64,1 %	3 319 6,7 %	2 099 4,3 %	484 1,0 %	49 297 100,0 %
Bjerke	3 047 10,5 %	4 503 15,4 %	18 514 63,5 %	1 783 6,1 %	1 306 4,5 %	234 0,8 %	29 153 100,0 %
Grorud	2 391 8,9 %	4 520 16,9 %	16 736 62,6 %	2 045 7,7 %	1 038 3,9 %	171 0,6 %	26 730 100,0 %
Stovner	2 517 8,2 %	5 875 19,2 %	18 505 60,5 %	2 756 9,0 %	917 3,0 %	130 0,4 %	30 570 100,0 %
Alna	4 250 8,9 %	7 740 16,2 %	30 552 64,0 %	3 475 7,3 %	1 706 3,6 %	308 0,6 %	47 723 100,0 %
Østensjø	4 243 9,0 %	7 450 15,8 %	28 577 60,4 %	4 000 8,5 %	3 012 6,4 %	490 1,0 %	47 282 100,0 %
Nordstrand	4 032 8,4 %	7 903 16,6 %	29 130 61,0 %	3 871 8,1 %	2 780 5,8 %	582 1,2 %	47 716 100,0 %
Søndre Nordstrand	3 468 9,5 %	7 760 21,4 %	22 823 62,8 %	1 707 4,7 %	574 1,6 %	96 0,3 %	36 332 100,0 %
I alt	51 118 8,4 %	82 422 13,5 %	414 167 67,9 %	39 475 6,5 %	22 676 3,7 %	4 788 0,8 %	609 858 100,0 %

Levekårsvariasjoner

Variasjon i levekår mellom bydelene gjenspeiles i variasjon i tildeling gjennom kriteriesystemet. I diagrammet nedenfor gjengis noen av levekårsindeksene som brukes i kriteriesystemet. Det gjennomsnittlige

nivået i byen på alle indeksene er satt lik 1. Bydeler med verdier over 1 har dårligere levekår, f.eks. et lavere inntektsnivå, enn gjennomsnittet. Bydeler med verdier under 1 har bedre levekår enn gjennomsnittet.

Figur 3.1 Levekårsindekser for bydelene

3. Fordeling av budsjettrammen

Bydelene tildeles midler gjennom et rammebudsjetteringssystem. Hver bydel tildeles en ramme for ordinær drift og en ramme for økonomisk sosialhjelp. De danner grunnlag for bydelsutvalgenes budsjett-

fordeling. Midlene er fordelt på fem funksjonsområder, FO1 Helse, sosial og nærmiljø, FO2A Barnehager, FO2B Oppvekst, FO3 Pleie og omsorg og FO4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram. De fire første funksjonsområdene danner rammen for ordinær drift.

Tabell 3.6 Bydelssektorens budsjettrammer fordelt på funksjonsområder
(inkl. avsetningskapitler)

Beløp i 1000 kr

Funksjonsområder	Budsjettrammer inkl. statstilskudd kap. 304-308	Hervav statstilskudd kap. 304-308
Funksjonsområde 1 Helse, sosial og nærmiljø	1 999 954	28 685
Funksjonsområde 2A Barnehager	5 352 142	29 000
Funksjonsområde 2B Oppvekst	2 180 148	38 000
Funksjonsområde 3 Pleie og omsorg	6 901 096	5 000
Funksjonsområde 4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram	1 332 836	
Ikke fordelt på funksjonsområder:		
Utsatt dekning av merforbruk	-18 159	
Bydelssektorens samlede budsjettramme	17 748 017	100 685

Byrådet har som hovedmål at mest mulig av bydelsrammen skal fordeles gjennom kriteriesystemet. Andelen kriteriefordelte midler, medregnet enkelte særskilte tildelinger og lønns- og priskompensasjon, utgjør 16 335,0 mill. eller 92 % i budsjettforslaget for 2013. Den resterende del av bydelssektorens samlede ramme fordeles som særskilte tildelinger eller kompensasjonsordninger til bydelene, eller avsettes sentralt på kapitlene 304, 305, 306 og 308.

I likhet med tidligere år foreslår byrådet at deler av bydelssektorens samlede ramme tildeles bydelene særskilt for å kompensere for ufrivillige kostnadsvariasjoner og for å dekke utgifter til særskilte tiltak som ikke kompenseres gjennom kriterietildelingen. Særskilte tildelinger, kompensasjonsordninger og sentrale avsetninger trekkes fra bydelssektorens samlede ramme før den resterende del av rammen fordeles etter kriteriesystemet.

Tabell 3.7 Bydelssektorens budsjettramme fordelt etter tildelingsform

Beløp i 1000 kr

Tildelingsform	I alt
Kriteriefordeling inkl. lønns- og prisjustering	15 955 448
Kompensasjonsordninger	59 007
Særskilte tildelinger	1 334 571
Sentrale avsetninger, kap. 304	39 245
Sentrale avsetninger, kap. 305	64 454
Sentrale avsetninger, kap. 306	106 199
Sentrale avsetninger, kap. 308	189 093
Bydelssektorens samlede ramme	17 748 017

Midler til psykisk helsearbeid er fordelt etter kriterier på FO1 Helse, sosial og nærmiljø med 270,4 mill. og på FO2B Oppvekst med 76,7 mill. Disse midlene er spesifisert som særskilte tildelinger fordi staten fortsatt legger føringer på bruken av midlene, selv om dette ikke lenger blir gitt kommunen som øremerket tilskudd. Spesifikasjon av særskilte tildelinger og

sentrale avsetninger fremgår av merknadene til budsjettet for hvert funksjonsområde.

4. Kriteriefordeling

Under følger kriteriene som ble vedtatt i bystyresak 260/2008, og som er lagt til grunn for budsjettforslaget for 2013. De oppgitte vektene viser vektleggingen av det enkelte kriterium innenfor det enkelte funksjonsområdet.

Tabell 3.8 Kriteriesett for funksjonsområde 1 Helse, sosial og nærmiljø

Kriterie- nr.	Kriteriesett for FO1	Vekt
1	Andel av samlet innbyggertall	0,360
2	Andel med uføretrygd 18-66 år, rehabiliterings- og attføringspenger og hjelpestønad	0,045
3	Andel personer 20-66 år*Lavinntekts-*Lavutdanningsindeks	0,280
4	Andel personer 20-66 år*Lavinntekts-*Utflyttingsindeks	0,050
5	Andel av ikke-vestlige husholdninger med lav inntekt i.h.t. Fafos levestandardundersøkelse	0,100
6	Andel av budsjett Dok. 3	0,165
	Sum	1,000

Tabell 3.9 Kriteriesett for funksjonsområde 2B Oppvekst

Kriterie- nr.	Kriteriesett for FO2B	Vekt
1	Andel fødte	0,081
2	Andel barn 1-5 år	0,037
3	Andel barn 6-12 år	0,083
4	Andel personer 13-17 år	0,132
5	Andel barn 0-17 år med enslige forsørgere * Lavutdanningsindeks	0,234
6	Andel personer 0-22 år med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn	0,249
7	Andel kommunalt disponerte utleieboliger	0,143
8	Husholdninger med barn under 17 år med inntekt under 50% av medianen (iht Fafos levestandardundersøkelse)	0,041
	Sum	1,000

Delkriteriesett for barnevern, del av FO2B

Kriterie- nr.	Delkriteriesett for barnevern	Vekt
1	Andel barn 6-12 år	0,040
2	Andel personer 13-17 år	0,060
3	Andel barn 0-17 år med enslige forsørgere * Lavutdanningsindeks	0,300
4	Andel personer 0-22 år med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn	0,350
5	Andel kommunalt disponerte utleieboliger	0,200
6	Husholdninger med barn under 17 år med inntekt under 50% av medianen (iht Fafos levestandardundersøkelse)	0,050
	Sum	1,000

Tabell 3.10 Kriteriesett for funksjonsområde 3 Pleie og omsorg

Kriterie- nr.	Kriteriesett for FO3	Vekt
1	Andel hjelpestønadsmottakere 0-17 år, forhøyet sats (2-4)	0,035
2	Andel personer 18-49 år	0,065
3	Andel personer 50-66 år * dødelighetsindeks	0,070
4	Utviklingshemmede (16 år +) og ikke utv.hemmede brukere (fra komp.ordningen for ressurskrevende brukere)	0,180
5	Andel ikke-gifte personer 67-79 år justert	0,010
6	Andel personer 67-79 år justert * Dødelighetsindeks	0,020
7	Andel personer 67-79 år justert * Lavutdanningsindeks	0,100
8	Andel personer 80-89 år justert	0,060
9	Andel ikke-gifte personer 80-89 år justert	0,220
10	Andel personer 90+ år justert	0,190
11	Andel uføretrygdde 18-66 år	0,040
12	Andel personer 70+ år i bolig med dårlig sanitærstandard - FOB 2001	0,010
	Sum	1,000

Tabell 3.11 Kriteriesett for funksjonsområde 4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram

Kriterie- nr.	Kriteriesett for FO4	Vekt
1	Andel enslige forsørgere	0,030
2	Andel enslige forsørgere*Lavinntekts-*Utflyttingsindeks	0,120
3	Andel ikke gifte personer 20-49 år	0,040
4	Andel ikke gifte personer 20-49 år*Lavinntekts-*Lavutdanningsindeks	0,330
5	Andel ikke gifte personer 20-49 år*Lavutdannings-*Utflyttingsindeks	0,100
6	Andel av ikke-vestlige husholdninger med lav inntekt i.h.t. Fafos levekårsundersøkelse	0,340
7	Andel kommunalt disponerte utleieboliger	0,040
	Sum	1,000

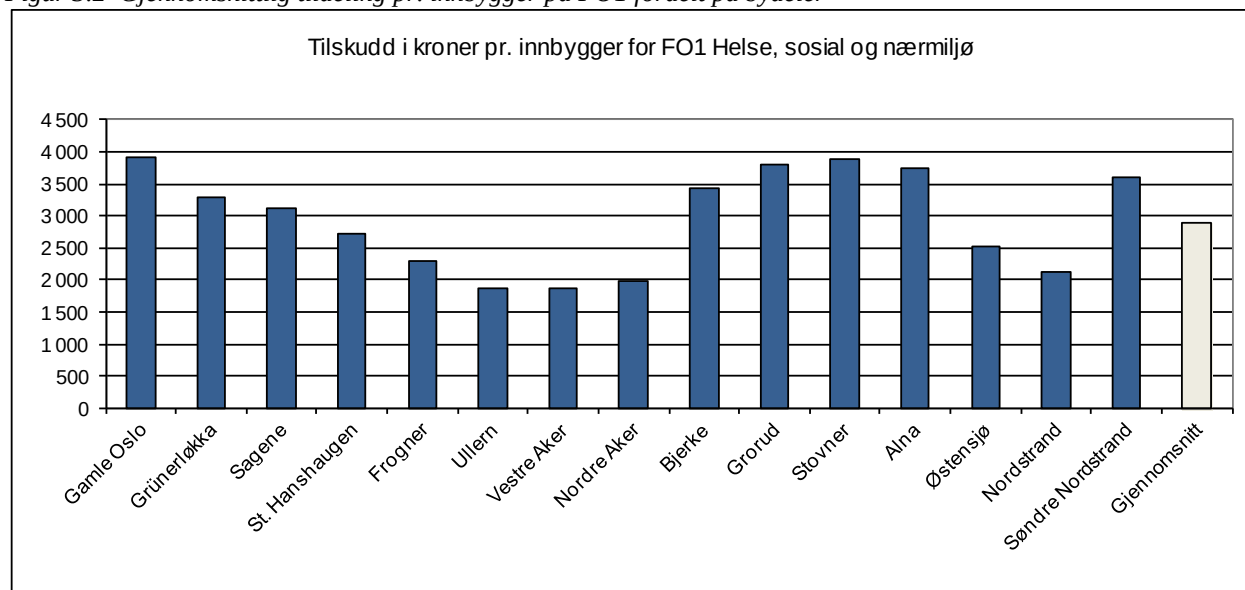
Tabell 3.12 Kostnadsnøkler pr. funksjonsområde 2013

Bydel	FO1 Helse, sosial, nærmiljø	FO2B Oppvekst	- herav barnevern FO2B	- herav aktivitets-tilbud/skole-helse-tjeneste	FO3 Pleie og omsorg	FO4 Økonomisk sosialhjelp / Kvalifiserings-program
1 Gamle Oslo	9,975	10,118	11,191	7,327	5,043	15,032
2 Grünerløkka	9,227	7,408	7,735	6,556	5,575	12,592
3 Sagene	6,382	6,794	7,557	4,811	5,352	8,465
4 St. Hanshaugen	5,443	3,139	2,861	3,861	3,811	6,384
5 Frogner	6,891	3,772	3,244	5,144	7,840	5,768
6 Ullem	3,334	2,715	1,809	5,072	5,372	1,306
7 Vestre Aker	4,873	4,517	3,153	8,062	8,052	1,861
8 Nordre Aker	5,543	4,870	3,484	8,474	8,168	2,736
9 Bjerke	5,668	6,448	6,773	5,602	5,573	6,240
10 Grorud	5,780	7,282	8,041	5,309	5,731	6,097
11 Stovner	6,735	8,283	9,126	6,089	5,637	6,957
12 Alna	10,172	11,604	12,650	8,885	8,740	10,329
13 Østensjø	6,805	7,575	7,289	8,319	10,565	5,194
14 Nordstrand	5,748	5,457	4,367	8,289	9,792	3,040
15 Søndre Nordstrand	7,426	10,019	10,719	8,198	4,750	7,997
Sum	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000

Kostnadsnøklerne i tabell 3.12 viser hvilken prosentvis andel den enkelte bydel får av kriteriefordelt ramme på det enkelte funksjonsområde. For FO2B er det i tillegg vist kostnadsnøklerne for barnevern, aktivitets-tilbud og skolehelsetjeneste. Tildelingen gjennom kriteriesystemet er vist i de etterfølgende søyledia-

grammene. Diagrammene viser variasjonen i kriteriefordelt tildeling mellom bydelene og gjennomsnittlig beløp pr. innbygger. I tillegg til kriteriefordelte rammer kommer noen av de særskilte tildelingene til bydeler og lønns- og prisjustering for 2013. De sistnevnte blir også fordelt ved å benytte kriteriene som fordelingsnøkkel.

Figur 3.2 Gjennomsnittlig tildeling pr. innbygger på FO1 fordelt på bydeler

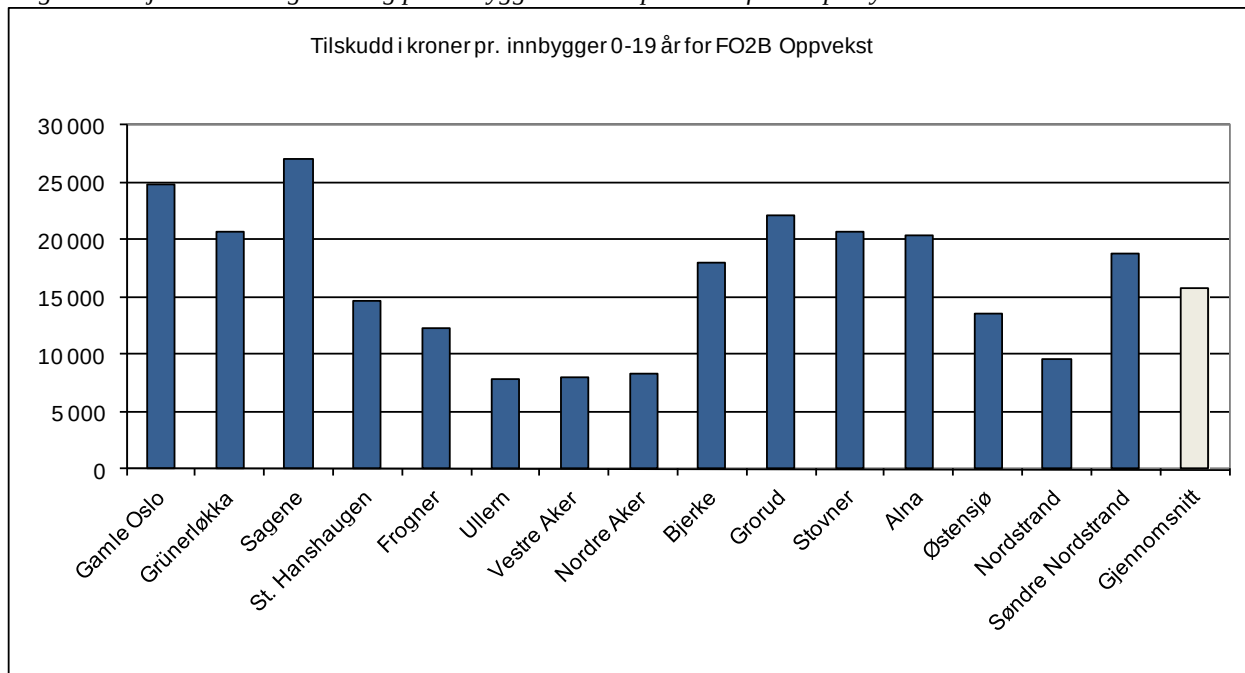

Innenfor funksjonsområde 1 Helse, sosial og nærmiljø fordeles 1 760,0 mill. etter kriteriesystemet. Dette gir en gjennomsnittlig tildeling pr. innbygger på 2 886, som vist i figur 3.2. Midler til administrasjon og fellesutgifter er inkludert i dette funksjonsområdet.

Til funksjonsområde 2A Barnehager fordeles

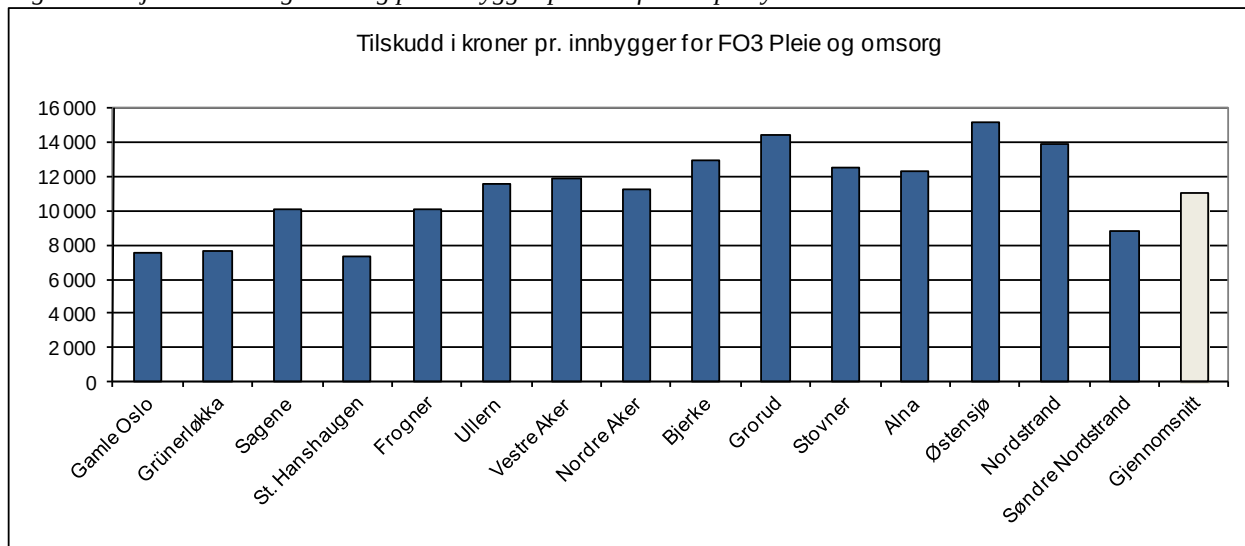
4 411,1 mill. etter kriteriesystemet. Midler til husleie og kapitaltilskudd er gitt som særskilt tildeling. Etter innføringen av en kriteriemodell for barnehager som baseres på antall barnehageplasser i bydelen, er det ikke en direkte sammenheng mellom ressurstildeling og antall barn i alderen 1-5 år i den enkelte bydel. Det er derfor ikke vist diagram med tilskudd pr. innbygger som for de øvrige funksjonsområdene.

Figur 3.3 Gjennomsnittlig tildeling pr. innbygger 0-19 år på FO2B fordelt på bydeler

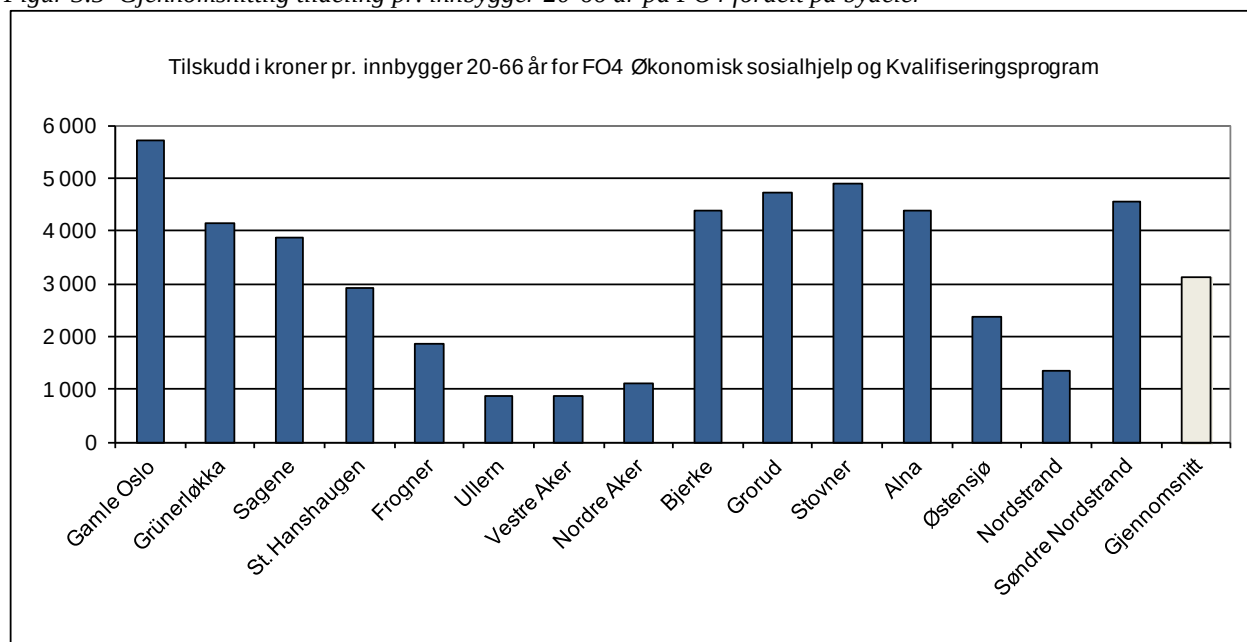
Til funksjonsområde 2B Oppvekst, fordeles 2 101,3 mill. etter kriteriesystemet. Dette utgjør i gjennomsnitt 15 735 pr. innbygger i aldersgruppen 0-19 år.

Figur 3.4 Gjennomsnittlig tildeling pr. innbygger på FO3 fordelt på bydeler

Under funksjonsområde 3 Pleie og omsorg, fordeles 6 766,0 mill. etter kriteriesystemet. Gjennomsnittlig beløp pr. innbygger er kr 11 096.

Figur 3.5 Gjennomsnittlig tildeling pr. innbygger 20-66 år på FO4 fordelt på bydeler

Tildelingen til økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram etter kriterier utgjør 1 296,6 mill. Dette utgjør kr 3 131 pr. innbygger i alderen 20-66 år.

Diagrammet viser variasjonen mellom bydelene forutsatt at en legger 100 % vekt på kriteriene i fordelingen. Den faktiske tildelingen vil avvike fra dette fordi det for økonomisk sosialhjelp legges 80 % vekt på kriteriene og 20 % vekt på det faktiske forbruket.

Krav til budsjettoppsett og budsjettbehandling i bydelene

1 Formål

Bydelenes budsjettdokumenter skal utarbeides i tråd med den felles standard som følger av denne disposisjonen. Retningslinjene nedenfor har som formål å understøtte at:

- Årsbudsjettet utgjør et godt beslutningsgrunnlag for bydelsutvalget og gir tilstrekkelig informasjon til at bydelsutvalget kan ivareta sitt ansvar i medhold av bestemmelsene i økonomireglementet.
- Årsbudsjettet er saldert og realistisk. Budsjettet må være forankret i det aktivitetsnivået som bydelen starter budsjettåret med. Det må inneholde tydelige og relevante mål og inneholde konkrete anvisninger til hvilke endringer i aktivitetsnivå, tjenestestandarder og enhetskostnader det legges opp til for at budsjettet skal være saldert.
- Årsbudsjettet inneholder mål, strategier og tiltak som er så entydige og konkrete at de utgjør et godt grunnlag for løpende oppfølging og avvikshåndtering.
- Årsbudsjettet gir et godt grunnlag for effektivt økonomisk tilsyn av bydelene uten at dette går utover bydelenes selvstendighet.

2 Tallbudsjettet - formkrav og frister

Formkrav og frister for tallbudsjettet er fastsatt i økonomireglementet. Forslag til økonomireglement for 2013 er presentert i SAK1/2013. Kravene er fremstilt i:

- Budsjettfullmakter for bydelsutvalgene
- Instruks for økonomiforvaltningen i bydelene

De mest sentrale kravene er at bydelsutvalget innen 31.12.2012 skal:

- Vedta et budsjett innenfor de rammer, retningslinjer og frister som bystyret fastsetter i sitt budsjettvedtak.
- Vedta et driftsbudsjett for bydelen totalt fordelt på henholdsvis:
 - Funksjonsområde – definert gjennom kriteriesystemet.
 - KOSTRA-funksjoner.
 - Resultatenhet, definert som det organisasjonsnivå som samsvarer med rapporteringsansvar til bydelsdirektør.

Sammenhengen mellom disse vedtaksnivåene skal fremgå av budsjettdokumentene (både budsjettforslag og bydelsutvalgets budsjettvedtak).

- Budsjettet skal for bydelen totalt og for hvert funksjonsområde spesifiseres på artsgrupper. Både brutto utgifter, brutto inntekter og netto inntekter skal fremkomme i oppstillingen.
- Budsjettvedtaket pr KOSTRA-funksjon og resultat enhet skal vise henholdsvis brutto utgifter, brutto inntekter og netto utgifter.

Obligatorisk budsjettspesifikasjon på funksjonsområder

Bydelsutvalgets budsjettvedtak skal være fordelt etter funksjonsområdene i kriteriesystemet. Inndelingen i funksjonsområder er basert på funksjonene i KOSTRA. Nedenstående inndeling i funksjonsområder skal benyttes i bydelsutvalgets vedtak:

Funksjonsområde 1:	Helse, sosial og nærmiljø
Funksjonsområde 2A:	Barnehager
Funksjonsområde 2B:	Oppvekst
Funksjonsområde 3:	Pleie og omsorg
Funksjonsområde 4:	Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram

2.1 Obligatorisk budsjettspesifikasjon på KOSTRA-funksjoner

Bydelsutvalgets budsjettvedtak skal være spesifisert på KOSTRA-funksjoner. Det er viktig at bydelene kvalitetssikrer bruk av KOSTRA-funksjoner, blant annet ved å sammenligne seg med andre bydeler.

2.2 Obligatorisk budsjettspesifikasjon pr. resultatenhet

Bydelsutvalgets budsjettvedtak skal være spesifisert pr resultatenhet. I tillegg skal sammenhengen mellom de ulike vedtaksnivåene fremgå av budsjettdokumentene.

I denne forbindelse er det viktig å presisere følgende:

- En resultatenhet kan omfatte flere KOSTRA-funksjoner. Et eksempel på dette er barnevernet, som består av:
 - 244 Barneverntjeneste
 - 251 Barneverntiltak i familien
 - 252 Barneverntiltak utenfor familien
- En KOSTRA-funksjon kan bestå av flere resultatenheter. Et eksempel på dette er 254 Kjernetjenester knyttet til pleie og omsorg, hjelp til hjemmeboende.

3 Motivteksten – krav til struktur og innhold

Følgende forhold skal fremstilles i bydelens budsjett-dokument:

3.1 Generell del

Økonomisk handlefrihet – omstillingsbehov

Bydelen skal beregne og fremstille omstillingsbehov for 2013. Her skal det blant annet tas hensyn til fremskrivning av dagens aktivitets- og utgiftsnivå, håndtering av mer/mindreforbruk fra tidligere år, sannsynlig regnskapsresultat i 2012, budsjettendring i SAK 1/2013 og endringer i utgiftsbehov som en følge av demografi/andre forhold. I felleskriv 2/2012 er det gitt en veiledning for hvordan bydelens omstillingsbehov kan beregnes.

Demografi og sosiale forhold

Årsprognose 2012 - håndtering av merforbruk/mindreforbruk

I budsjettforslaget skal det fremkomme hva bydelen tror regnskapsresultatet blir i 2012. Det skal redegjøres for hvordan budsjettavvik fra tidligere og inneværende år er håndtert i budsjettforslaget.

For å sikre at årsbudsjettet både er saldert og realistisk, skal bydelsdirektøren som et minimum finne dekning for det minstekravet til fremførbart merforbruk fra 2012 til 2013 som følger av forslag til økonomireglement for 2013.

Merforbruk for netto driftsramme og rammen for økonomisk sosialhjelp i forhold til justert budsjett, begrenset til 4 % av budsjetterte utgifter for artsgruppe 11 i bystyrets budsjettvedtak (Dok.3), skal dekkes inn på neste års budsjett. Bydelen kan vedta å dekke merforbruket over en toårsperiode, men slik at minimum 2 % av budsjetterte utgifter for artsgruppe 11 i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3), dekkes inn påfølgende budsjettår og resten i år to.

Bydelen skal gi en fremstilling av overordnet status og utfordringer knyttet til demografi og sosiale forhold. Dette kan også fremstilles for sentrale aldersmålgrupper under hvert funksjonsområde.

Bydelene får sammen med Sak 1 utdelt følgende oversikter som grunnlag for å anslå tjeneste- og utgiftsbehov for sentrale målgrupper:

- Kriteriebefolkning etter aldersgrupper pr. 01.01.2012. Dette er befolkning justert for at Marka og sentrum er fordelt på bydelene, og for sykehjemsplasser som er tilbakeført til betalingsansvarlig bydel.
- Befolkningsfremskrivning 2013-2017 – med samme justeringer som i punktet ovenfor med 01.01.2012 som basisår.

Aktivitetsendringer og omstillingstiltak i 2013 - hovedoversikt

Hver bydels budsjettokument skal være målstyrt og resultatorientert. En viktig forutsetning er samsvar mellom aktivitetsplan, måltall og tallbudsjett. Som et ledd i å sikre dette skal bydelene gi en hovedoversikt over hvilke aktivitetsendringer og innsparingstiltak som er foreslått i årsbudsjett 2013 sett i forhold til antatt aktivitets- og utgiftsnivå ved inngangen til 2013.

Det skal også presenteres en konkret risikovurdering av de mest kritiske forslagene til aktivitetsendringer og innsparinger. Her skal bydelen kort vurdere risikoen for at foreslåtte mål og tiltak ikke blir oppfylt og mulige konsekvenser ved avvik i forhold til budsjettforutsetningene. I sektordelen av budsjettet skal det gis mer omfattende risikovurderinger for de mest utsatte tjenesteområdene.

Klimavurdering av budsjettet

Bydelsbudsjettene skal inneholde en klimavurdering av budsjettet. Ved budsjettbehandlingen for 2009 vedtok bystyret følgende verbalvedtak:

S15. Klimavurdering av budsjettet

Byrådet bes i forbindelse med de årlige fremleggelser av budsjettforslagene inkludere en redegjørelse for klimaeffekten av tiltakene i budsjettforslaget. Det skal rapporteres på klimaeffekter i virksomhetenes, bydelenes og byrådets årsberetning. Fra 2007 er det rapportert på følgende, utvalgte miljøindikatorer:

- Antall miljøsertifiseringer etter ISO 14001 eller Miljøfyrtårn
- CO2-utslipp fra egen bilpark
- Forbruk av stasjonær energi

Denne rapporteringen skal videreutvikles til et miljø- og klimaregnskap for Oslo kommune. Hensikten er å ha oversikt over kommunens miljøpåvirkning, samt å

kunne følge utviklingen og effekter av miljøtiltak. I tillegg skal det utvikles et klimaregnskap for Oslo som geografisk område. Begge disse tiltakene utvikles i sammenheng med tilsvarende tiltak innenfor Framtidens byer. Synliggjøring av klimaeffekter i budsjettet er en del av dette arbeidet.

Det vises til omtale av Byrådets miljøtiltak i Sak 1/2013 Del 2, kap. 01 Økonomiplan 2013-2016, og i Sak 1/2013 Del 1.

3.2 Sektordel – funksjonsområder/tjenesteområder

3.2.1 Budsjettspesifikasjon

Sektordelen skal som et minimum inndeles etter følgende funksjonsområder:

Funksjonsområde 1:	Helse, sosial og nærmiljø
Funksjonsområde 2A:	Barnehager
Funksjonsområde 2B:	Oppvekst
Funksjonsområde 3:	Pleie og omsorg
Funksjonsområde 4:	Økonomisk sosial hjelp og kvalifiseringsprogram

Den videre inndelingen av motivteksten kan bydelen tilpasse i forhold til ansvarsstruktur og/eller KOSTRA-inndeling.

Disposisjonen for motivteksten er under hvert funksjonsområde som følger:

1. Budsjettspesifikasjon
2. Ansvarsområde
3. Status og utfordringer
4. Mål, strategier og tiltak

Ved den videre inndeling av motivteksten skal disposisjonen som et minimum være basert på punktene 2-4 ovenfor.

3.2.2 Ansvarsområde

Ansvarsområde beskriver hvilke oppgaver og/eller tjenester som er tillagt bydelene, eventuelt hvilke lover og bestemmelser som styrer de ulike tjenesteområdene. Omtalen bør ha et langsiktig preg, tilpasset bydelens strategiske plan.

3.2.3 Status og utfordringer

Dette punktet skal inneholde følgende:

- Beskrivelse av status for tjenester og økonomi (utviklingstrekk i senere tid)
- Vurdere behovsutviklingen fremover for sentrale tjenester

Statusbeskrivelsen skal på en kortfattet måte fremstille forhold i innværende år som gjør det mulig å se sammenhengen mellom dagens aktivitets- og kostnadsnivå og forslag til mål, strategier og tiltak.

Under dette punktet skal resultattall for obligatoriske nøkkeltall for perioden 2009-2011 legges inn under de aktuelle tjenesteområdene. En slik fremstilling er nyttig blant annet for å:

- Vise utviklingstrekk i senere tid
- Sammenligne bydelen med Oslo-snippet og/eller sammenlignbare bydeler
- Gi indikasjon på behovsutviklingen fremover
- Gi grunnlag for å fastsette mål for aktivitets- og tjenesteutvikling i 2013.

Bydelen kan gjerne innarbeide måltall som er fremstilt på samme måte som enkelte av disse nøkkeltallene. Da blir det en direkte kopling mellom utviklingstrekk i senere tid og mål for 2013. Bydelene får tilsendt en excelfil som inneholder ferdig utfylte nøkkeltall på bydelsnivå.

Bydelen bør også vise utviklingen hittil i år (status pr 2. tertial 2012/forventet aktivitetsnivå 31.12.2012) for de nøkkeltallene som er best egnet til å vise sammenhengen mellom dagens aktivitetsnivå og mål for aktivitetsutviklingen i 2013. I tillegg bør bydelene også bruke andre nøkkeltall for å beskrive sentrale utviklingstrekk og utfordringer. Nøkkeltall bør baseres på KOSTRA-definerte dekningsgrader, enhetskostnader og kvalitetsmål i den grad dette er hensiktsmessig.

3.2.4 Mål, strategier og tiltak

Mål og strategier skal være forankret i overordnede mål for bydelene i SAK 1/2013. Bydelen skal utarbeide tydelige og relevante mål og strategier med konkrete anvisninger til hvilke endringer i aktivitetsnivå, tjenestestandarder og enhetskostnader det legges opp til for at budsjettet skal være saldert.

Det er også viktig at mål, strategier og tiltak er så entydige og konkrete at de utgjør et godt grunnlag for løpende oppfølging og avvikshåndtering. Det skal være mulig å etablere måleindikatorer i bydelens løpende månedsoppfølging, som viser i hvor stor grad mål, strategier, aktivitetsplaner og tiltak blir gjennomført med de effekter som er forutsatt.

For de mest sentrale tjenesteområdene og de mest kritiske omstillingstiltakene skal bydelen presentere konkrete risikovurderinger. På områder der det er risiko for at bydelene ikke oppnår vedtatt ambisjonsnivå, skal bydelen redegjøre for hva som må til for at bydelen får til dette, hvor stor risiko det er for avvik og anslå mulige konsekvenser ved avvik i forhold til budsjettforutsetningene. Bydelen skal også redegjøre

kort for hvilke korrektive tiltak som kan iverksettes dersom det oppstår avvik slik som beskrevet over.

Obligatoriske sentrale måltall i SAK 1 og bydelsbudsjettet

Alle bydelene skal minimum oppfylle det ambisjonsnivået som blir foreslått i SAK 1 og vedtatt av bystyret. Det er rapporteringsplikt i bydelens årsberetning og tertialmeldinger for oppnådde resultater. På områder der det er risiko for at bydelene ikke oppnår vedtatt ambisjonsnivå, skal bydelen redegjøre for hva som må til for at bydelen får til dette, hvor stor risiko det er for avvik og hva bydelen vil gjøre dersom den i løpet av året ikke klarer å oppfylle måltallskravene.

Obligatoriske lokale måltall i bydelsbudsjettet

På enkelte funksjonsområder er det stilt krav om at alle bydelene skal vedta lokale måltall. Dette er listet opp i kap. 5.8 i Grønt hefte. Bydelene kan selv velge ambisjonsnivå for 2013. Også her skal bydelene presentere systematiske risikovurderinger.

Egne måltall i bydelsbudsjettet

Bydelen bør ha flere måltall i budsjettet enn de obligatoriske måltallene. Det kan være hensiktsmessig å ha måltall som gir en flersidig og balansert fremstilling av bydelens utfordringer og innsatsområder.

Budsjettekniske forutsetninger for sentrale tjenester

Sammenhengen mellom planlagt aktivitetsnivå, enhetskostnader og tallbudsjettet skal komme tydelig frem for de mest sentrale tjenesteområdene. Det skal skje gjennom at bydelene i motivteksten i budsjettet viser hvordan bruttobudsjettet er bygd opp via følgende modell.

Bruttobudsjett = Antall brukere/plasser multiplisert med brutto enhetsutgift pr. bruker/plass

4 Økonomireglementet – Endringer i budsjett 2013

Her gjøres det kort rede for forslag til endringer i økonomireglementet for 2013.

Anskaffelsesområdet

Lov og forskrift om offentlige anskaffelser gir detaljerte krav for fremgangsmåten i gjennomføringsfasen av anskaffelsesprosessen. Det er ønske om i større grad å tydeliggjøre og understreke virksomhetenes ansvar for viktige vurderinger og aktiviteter i henholdsvis planleggings- og oppfølgingsfasen knyttet til anskaffelsesarbeidet. Det foreslås i den forbindelse at det vedtas nye punkter 1.2, 2.3 og 3.2 i Instruks for økonomiforvaltningen i henholdsvis byrådet, bydeler og kommunale foretak. De nye punktene vil da erstatte tilsvarende punkter i økonomireglementet for 2012.

Krav til virksomhetene når det gjelder anskaffelser vil være de samme for alle kommunale virksomheter, både etater, bydeler og kommunale foretak, hvor "virksomhet" benyttes som et fellesbegrep i formuleringen av instruksene.

Fullmakter i forbindelse med innlån fra Husbanken

Byrådet foreslår at de kommunale foretakene Om-sorgsbygg Oslo KF (OBY) og Boligbygg Oslo KF (BBY) fra og med 2013 skal kunne finansiere deler av sine investeringer med innlån fra Husbanken. Lån i Husbanken vil da erstatte lån i lånefondet dersom Husbankens rente er lavere enn tilsvarende finansiering i lånefondet. I tillegg hvor det er manglende lånebevilgninger fra Husbanken og/eller husbankrenten er blitt høyere enn renten i lånefondet, vil finansieringen måtte skje gjennom lånefondet.

Forslag til ny finansieringsordning medfører behov for å endre pkt. 3.6 i Instruks for økonomiforvaltningen i kommunale foretak og hovedpkt. 5 Instruks for låneopptak i Instruks for økonomiforvaltningen. Ny ordlyd for de to punktene vil fremgå av forslaget til økonomireglement for 2013.

5 Delegasjonsadgang

Bydelsutvalget gis fullmakt til å videredelegere avgjørelsesmyndighet til bydelsdirektøren i saker som bydelsutvalget i medhold av økonomireglementet er gitt myndighet til å fatte vedtak i, men innenfor de rammer som fremgår av økonomireglementet. Dette innebærer at bydelsdirektøren kan gis fullmakt til å foreta den detaljerte budsjettfordeling innenfor rammen av bydelsutvalgets vedtak, jf pkt. 2 *Tallbudsjett – formkrav og frister* i bydelsbudsjettene foran i dette kapitlet.

3.1 BYDELENE - EST

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har ansvar for bydelene med unntak av barnehagene som ligger under Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning, se del 3.2. Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har arbeidsgiveransvaret for bydelsdirektørene.

Byrådets mål

- Høy akuttberedskap og kvalitativt gode legetjenester
- Alle skoler skal ha en åpen og tilgjengelig skolehelsetjeneste
- Gi flere muligheten til å forsørge seg selv
- Ha et tilstrekkelig og variert botilbud til kommunens vanskeligstilte og til personer med nedsatt funksjonsevne
- Løse opp åpne russcener i Oslo
- Et kompetent barnevern skal gi hvert enkelt barn riktig hjelp
- Flere eldre skal oppleve seniorsentrene som et attraktivt tilbud
- Flere eldre skal kunne bo hjemme og mestre egen hverdag
- Flere eldre skal tilbys et boligtilbud med mulighet for omsorg døgnet rundt
- Våre sykehjem skal være beboernes hjem
- Hjemmeboende med demens skal ha en aktiv og meningsfylt hverdag

Tiltak

- Etablere en moderne Storbylegevakt
- Utvide tilbudet ved helsestasjonene og skolehelsetjenesten
- Følge opp boligbehovsplanen og prøve ut ordninger som stimulerer til selveierskap
- Videreføre arbeidet med å etablere boliger for personer med dobbeltdiagnoser
- Videreføre og videreutvikle sentrumsarbeidet i samarbeid mellom kommune, politi, spesialisthelsetjenesten og frivillige aktører
- Styrke samarbeidet mellom barnevern og skole og mellom barnevern og barnehage
- Videreutvikle seniorsentrene som en sosial og aktiv møteplass med et mangfold av aktiviteter
- Innføre "hjelp til selvhjelp" prinsipper i hjemmetjenesten i alle bydeler og styrke arbeidet med rehabilitering og forebygging
- Ferdigstille 117 nye Omsorg+ boliger i 2014
- Redusere antall tosengsrom
- Utvikle et variert aktivitets- og dagtilbud for demente som bor hjemme og demensteam i alle bydeler

Utfordringer for å nå byrådets mål

Oslos befolkning øker og kapasiteten ved dagens Legevakten er presset. For å imøtekomme fremtidige behov arbeider byrådet for å etablere en ny moderne legevakt lokalisert ved Ullevål sykehus.

Folkehelsearbeidet skal bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller, forebygge helsesvikt og fremme god helse i befolkningen. Folkehelseperspektivet skal ivaretas i alle sektorer og helsekonsekvenser skal vurderes i alt planarbeid. Byrådet vil satse videre på folkehelse og forebygging av helseproblemer, særlig blant barn og unge, og blant langtids sosial- og trygdemottakere. Dette skal gjøres gjennom det forebyggende arbeidet ved helsestasjons- og skolehelsetjenesten, gjennom vekt på samhandling med spesialisthelsetjenesten, generelt opplysningsarbeid, helsekontroller og hjemmebesøk og bruk av introduksjonsprogrammet

Selv om arbeidsledigheten er lav, er det en del personer som faller utenfor og trenger hjelp til å forsørge seg selv. Sosialhjelp skal fortsatt være midlertidig hjelp til selvhjelp. For å gjøre flest mulig selvhjulpne vil byrådet fortsatt prioritere aktive tiltak og vilkår for sosialhjelp. Dette skal gjøres ved å utnytte mulighetene i kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsprogrammet.

Det er utfordringer på boligområdet i Oslo. Byrådet legger samtidig med budsjettet frem Boligbehovsplan for Oslo kommune 2013-2016. For å imøtekomme noen av utfordringene planen avdekker, avsetter byrådet ytterligere 800 mill., i alt 1,15 mrd. til fremskaffelse av boliger i planperioden. For å oppnå et akseptabelt husleienivå for fremtidige beboere i boligene er 50 mill. årlig, i alt 200 mill. av de ytterligere 800 mill., finansiert ved et kommunalt tilskudd.

Rammen for videreutlån fra Husbanken økes med 0,3 mill. til 1,2 mrd. årlig. Det er innarbeidet 4 mill. i driftsmidler til booppfølging i bydelene i 2013, 8 mill. i 2014 økende til 12 mill. årlig fra 2015. Byrådet viderefører samhandlingen med spesialisthelsetjenesten til beste for de brukerne som har behov for denne tjenesten, f.eks. mennesker med dobbeltdiagnoser.

Oslo har mange rusmiddelmissbrukere. Innsatsen for å løse opp de åpne rusmiljøene i sentrum er et langsiktig arbeid. Arbeidet videreføres i samarbeid med politiet og med spesialisthelsetjenesten. Byrådet vil videreføre arbeidet med utgangspunkt i bystyrets behandling av sak 242 Den åpne narkotikaomsetningen i Oslos sentrumsområder - Byrådssak 74 av 08.05.2012, 29.08.2012.

For å gi nødvendig og tilstrekkelig hjelp til utsatte barn og unge, kreves det at alle instanser med ansvar for denne gruppen samarbeider godt om å gi tilbud av god kvalitet. Samarbeidet må bygge på god kjennskap til hverandres fagområder og høy kompetanse på hvert enkelt fagområde.

Seniorsenterne i Oslo varierer i kvalitet og omfang. Ensomhet er en stor utfordring for mange av byens eldre. Det er mange eldre som ikke mottar noen tjenester og hvor det kan være store udekte behov.

Samhandlingsreformen har så langt ført til at pasienter er ferdigbehandlet på sykehus tidligere, for så å bli sendt hjem eller til sykehjem med et langt høyere pleie og omsorgsbehov enn tidligere. Dette krever langt større innsats av kommunen både innen sykehjemmene og hjemmetjenesten.

Det hviler et stort ansvar på bydelenes bestillerkontor for å kunne vurdere og tilby riktig tjenestetilbud. Dette gjelder særlig for personer med demens.

En reduksjon i antall to sengsrom må ses i sammenheng med det totale behovet for sykehjemsplasser. Det vil være utfordrende å avvikle mange to-sengsrom hvis behovet for antall plasser øker raskere enn utbygningen av nye sykehjemsplasser.

Det er behov for oppgradering av kommunens sykehjem. Sykehjemsbehovsplan-rullering 2012-2022 har fornyelse av 2 500 sykehjemsplasser som mål. I økonomiplanperioden er det innarbeidet midler til fornyelse av ytterligere to sykehjem. Det er innarbeidet totalt 1,96 mrd. til fire sykehjem med fornyelse av nærmere 576 plasser. Ullerntunet bo- servicesenter og Hovseterhjemmet er prioritert og det planlegges for fornying av Lindeberg omsorgssenter og Ryenhjemmet. I tillegg fremskyndes et OPS-prosjekt på Ellingsrud i Henrik Sørensensvei som antas å gi 144 nye sykehjemsplasser og med ferdigstilling innen utgangen av 2015. Det er innarbeidet 250 mill. til generell rehabilitering i sykehjemmene.

Ansvar for indre vedlikehold og teknisk infrastruktur i sykehjemmene overføres Byrådsavdeling for kultur og næring - Omsorgsbygg Oslo KF fra og med 2013.

I Sykehjemsbehovsplanen er det et mål å fremskaffe 1 000 Omsorg+boliger innen utgangen av 2015. Til nå er det ferdigstillet i alt 544 boliger innenfor Omsorg + konseptet. Det er innarbeidet 710 mill. til Omsorg+boliger i planperioden. Det skal ferdigstilles 117 nye Omsorg+ boliger innen utgangen av 2014.

Funksjonsområde 1 – Helse, sosial og nærmiljø

Funksjonsområde	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	Budsjett 2012 *	Forslag 2013 *
Funksjonsområde 1 Helse, sosial og nærmiljø (bydelsfordelt)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		1 802 306	1 854 334
Sum utgifter		1 802 306	1 854 334
Netto utgifter	1 939 914	1 802 306	1 854 334

* Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløpet gjengitt her er den andel for FO1 som byrådet har lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

Bydelene står imidlertid fritt i å disponere innenfor funksjonsområdene. For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2012 vises til vedlegg 3 i Dok.3/12.

Fremstillingen av funksjonsområde 1 Helse, sosial og nærmiljø er delt i 3:

A Helsetjenester, B. Sosialtjenesten, C. Mottak og integrering av flyktninger mv

A. Helsetjenester

1. Ansvarsområde

Funksjonsområde 1 A Helsetjenester, omfatter bydelshelsetjenesten, fastlegeordningen, fysioterapi-tjenesten, tjenester til personer med psykiske lidelser, folkehelsearbeid, miljørettet helsevern og smittevern.

Ny lov om helse- og omsorgstjenester i kommunene og ny folkehelselov ble gjort gjeldende fra 01.01.2012. Folkehelsearbeidet skal bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller, forebygge helsesvikt og fremme god helse i befolkningen. Folkehelseperspektivet skal ivaretas i alle sektorer. Miljørettet helsevern og smittevern er lovfestede, samfunnsrettede ansvarsområder innen det forebyggende helsearbeidet.

Det individrettede helsetilbudet skal være helhetlig, brukerorientert og tilgjengelig innenfor forebyggende, behandlende, habiliterende og rehabiliterende helsearbeid.

2. Situasjonsbeskrivelse

Kommunehelsetjenesten

Oslo kommune har per 01.05.2012 til sammen 483 fastleger med 647 000 personer registrert på listene. Dette betyr at mange utenbysboende har valgt å ha fastlege i Oslo. Det er et årlig oppgjør mellom kommunene for å kompensere for dette. Med unntak av studenthelsetjenesten, som har avtale om felleliste

med kommunen sentralt, har fastlegene avtale med bydelene. Det er en samlet kapasitet på listene for 688 481 personer, noe som tilsvarer 106 % av etter-spørselen og er på linje med Helsedirektoratets anbefalte kapasitet. Dette gir innbyggerne en reell mulighet til å velge fastlege og kommunen en rimelig margin for fortløpende kapasitetsøkning i takt med befolkningsveksten. Fastlegene dekker det meste av legetjenestene ved helsestasjonen og skolehelsetjenesten i bydelene. Bydelene må vurdere kapasiteten hos fastlegene i tråd med befolkningsutviklingen, og sørge for å søke om nye hjemler slik at befolkningens rett til fastlege ivaretas.

Alle bydelene har ansatt en bydelsoverlege som blant annet har oppgaver som kommunelege etter kommunehelsetjenesteloven og er sekretariat for bydelens samarbeidsutvalg med fastlegene.

Oslo har god fysioterapidekning, med 540 årsverk til fysioterapi i kommunehelsetjenesten. I alt 65 % av fysioterapiårsverkene i bydelshelsetjenesten, utføres av privatpraktiserende fysioterapeuter med avtale om driftstilskudd. Byrådet vil understreke viktigheten av å integrere arbeidet avtalefysioterapeutene utfører i den øvrige bydelshelsetjenesten.

Miljørettet helse og smittevern

Det er utfordringer innen miljørettet helsevern og smittevern i Oslo. Pandemiberedskap, tiltak mot legionella, håndtering av resistente bakterier som MRSA, og individuell oppfølging og behandling av tuberkulose, er eksempler på dette. Oslo kommunes smittevernplan ble revidert i 2010. Arbeid på lokalt nivå rettet mot faktorer i miljøet som kan forårsake sykdom er viktig. Bydelene må sørge for en godt fungerende bydelsoverlegefunksjon med tilstrekkelig kapasitet til å ivareta de samfunnsmedisinske oppgavene.

Folkehelse

Oslo har ansvar for å fremme folkehelse i egen tjenesteyting og forvaltning. Dette gjelder for planlegging og regional utvikling. Kommunen har et lovfestet ansvar for en pådriver- og samordningsfunksjonen i det brede og sektorovergripende folkehelsearbeidet regionalt og lokalt. Det er viktig å understøtte folkehelsearbeidet i bydelene. Byrådet vil vektlegge opplysningsarbeid og informasjon fra helsetjenesten.

Byrådet vil fremme ny Folkehelseplan for Oslo 2013-2016 som vil fastsette innsatsområder i arbeidet med å bedre helsen til Oslos befolkning og redusere helseforskjeller. Byrådet ønsker at barn og unge blir et særskilt satsingsområde i planperioden. Ansvar for koordinering og oppdatering av planen er lagt til Helseetaten. Bydelene forutsettes å planlegge og iverksette lokale tiltak basert på kunnskap om helse-tilstanden i bydelen.

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen trådte i kraft 01.01.2012. Grunnlaget for reformen er lagt i ny folkehelselov, ny helse- og omsorgstjenestelov og ny nasjonal helse- og omsorgsplan. Reformen er fra myndighetenes side beskrevet som en retningsreform, hvor intensjonen bl.a. er å bygge opp tjenester og kompetanse i kommunen som skal avlaste sykehusene. Et sentralt mål er å forhindre unøvendige sykehusinnleggelse. Videre har reformen folkehelse og forebygging som viktige satsingsområder.

To viktige økonomiske virkemidler er innført for å sikre gjennomføring av reformen. En utvidet betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter, og en medfinansieringsordning hvor kommunen for noen pasientgrupper skal dekke ca 20 prosent av kostnadene ved sykehusbehandling.

Kommunen har fått betalingsansvar fra første dag for pasienter som blir liggende på sykehus etter at de er utskrivningsklare. Midlene som er overført til dekning av dette er fordelt til bydelene. Liggetiden etter at pasienten er meldt utskrivningsklar er redusert fra gjennomsnittlig 4,84 døgn per pasient i 2011 til gjennomsnittlig 0,30 døgn per juli 2012. Bydelene har fulgt opp reformen blant annet ved å bruke overførte midler til styrking av hjemmetjenester, innsatsteam, døgntilbud og bestillerkontor. Pasienter som skrives ut er i mange tilfeller sykere enn tidligere. Byrådet vil følge opp og sikre at kompetansen i kommunehelsetjenesten og samarbeidet med spesialisthelsetjenesten er godt nok til å ivareta disse pasientene.

Når det gjelder medfinansieringen, er det fortsatt mye usikkerhet knyttet til ordningen. Data som har gitt grunnlag for finansieringen er usikre. Dette tilsier at midlene til medfinansiering inntil videre skal holdes sentralt.

Innen 2016 skal kommunene ha et akutt døgntilbud som for noen pasienter er alternativ til sykehusinnleggelse. Kommunene skal samarbeide med helseforetakene om etablering av slikt tilbud. Ordningen skal finansieres med midler fra helseforetakene og Helse- direktoratet.

Akutt døgntilbud i Oslo etableres når statlig finansiering er avklart.

Helsemyndighetene deler årlig ut midler til etablering av nye tiltak som fremmer folkehelse og som forebygger sykdom, blant annet til frisklivssentraler og andre lavterskeltilbud. Flere bydeler har etablert slike tilbud.

Ny Storbylegevakt og utviklingen av Aker er viktige samhandlingsområder som i tillegg til lokale tiltak, kan forebygge og redusere opphold i sykehus.

Oslo kommune og Helse Sør-Øst er enige om at Oslo skal være en foregangskommune for samhandling, og "Samhandlingsarena Aker" er en sentral del av dette. Prosjektet ledes av Oslo kommune. Helse Sør-Øst har forpliktet Oslo universitetssykehus (OUS) til å koordinere alle sykehusenes deltakelse i prosjektet. Samhandlingsarenaen skal representere en fornyelse av tjenestetilbudet til befolkningen i Oslo, svare til storbybefolkningens behov og bidra til at fremtidige helseutfordringer kan møtes i et nyskapende og nært samarbeid mellom sykehusene og kommunen.

Tjenestetilbud som opprettes ved samhandlingsarena Aker skal være bydelsovergripende. Akutt døgntilbud, legevakt og rehabilitering vil være sentrale kommunale utføreroppgaver. Det arbeides tett med sykehusene både om pasientrettede tiltak og for å etablere sentre for kunnskap og kompetanseutvikling. Rehabiliteringsavdeling ble etablert i 2011. Videre er det planlagt etablering av Geriatriisk ressursenter og senter for migrasjonshelse. Det arbeides med utredning av andre tiltak i samarbeid med OUS. Det søkes statlige tilskudd for å bidra til gjennomføring av tiltakene.

Det er lagt en god struktur for samarbeidet mellom Oslo kommune og Helse Sør-Øst og mellom bydelene/etatene og sykehusene. Det er etablert samarbeidsutvalg, og det samarbeides om å utvikle planer og tjenestetilbud som omfatter begge tjenestenivåer og som reduserer gråsoner og mangler i tjenestekjedene. Det er inngått samarbeidsavtaler på en rekke områder for å oppfylle de krav som er satt i helse- og omsorgstjenesteloven.

Samhandlingen mellom Oslo kommune og spesialisthelsetjenesten fungerer godt, og forutsatt at staten stiller nødvendige ressurser til disposisjon, er forutsetningen for å oppfylle reformens intensjoner gode.

Psykisk helsearbeid

Bydelene har ansvar for å tilby nødvendig hjelp og tjenestetilbud til brukere som trenger dette på grunn av sin psykiske helse.

Den statlige opptrappingsplanen for psykisk helse og Oslos handlingsplan for psykisk helsearbeid 2004-2008 ble avsluttet i 2008, men oppfølgingen av det psykiske helsearbeidet videreføres i 2012 på samme nivå som i 2011. Staten stiller fortsatt krav til kommunene om rapportering knyttet til iverksettelse av tiltak og bruk av ressurser på en rekke sentrale områder innen psykisk helsearbeid for 2013.

Bydelene har utarbeidet lokale handlingsplaner for det videre arbeidet. Dette er et ledd i en bevisst koordinering av det psykiske helsearbeidet opp mot hvert individs behov, og skal bidra til at innsatsen innenfor det psykiske helsearbeidet i kommunen fortsatt opprettholdes.

Mange av dem som har rusmiddelmisbruk som et tilleggspåslag til sin psykiske lidelse, eller rusmiddelmisbruk som følge av sin psykiske lidelse, har behov for tjenester og hjelpetiltak både fra spesialisthelsetjenesten og kommunen. Det er en stor utfordring å etablere egnede tilbud til denne gruppen mennesker innen psykisk helsearbeid, og det er behov for tett samarbeid og samhandling med spesialisthelsetjenesten.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- sikre at konsekvenser for folkehelse skal vurderes i alt planarbeid
- bedre helsen til Oslos befolkning med fokus på utsatte grupper
- sørge for at befolkningen tilbys likeverdige helsetjenester uavhengig av bakgrunn
- sikre gode pasientforløp og en god behandlingskjede ”hjemmefra og hjem igjen”
- videreutvikle Aker som samhandlingsarena
- samarbeide med Universitetet i Oslo om viktige områder for forskning og utvikling

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- at alle bydeler skal ha en folkehelseplan som følger opp og konkretiserer satsinger i sentral folkehelseplan
- samarbeide med ideelle organisasjoner, brukerorganisasjoner og private virksomheter om tjenester og tiltak som kan skape merverdi for brukerne, deres familier og lokalsamfunnet.
- ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne i egen bydel
- gjennomføre helsefremmende og forebyggende tiltak som reduserer helseforskjeller
- øke innsatsen på forebygging og rehabilitering
- etablere frisklivssentraler og frisklivstilbud i bydelene i tråd med befolkningens behov
- forebygge psykiske lidelser og sikre tidlig intervensjon
- at informasjon skal nå alle og tilgjengeligheten til tjenestene skal være god
- benytte tolk når det er nødvendig for å sikre god kommunikasjon
- bygge Samhandlingsarena Aker i samarbeid med Oslo Universitetssykehus og de andre sykehusene som betjener Oslos befolkning
- at bydelene medvirker til utvikling av Samhandlingsarena Aker
- legge til rette for at ansvar for medfinansiering kan overføres til bydelene
- utvikle lokale tilbud som gir redusert behov for spesialisthelsetjeneste
- at elektronisk dokumentasjon og meldingsutveksling skal være standard i kommunal tjenesteproduksjon og samhandling
- at bydelenes samordnede planer for barn og unge i en vanskelig livssituasjon utvides til å omfatte forebygging av vold i nære relasjoner
- videreføre og utvikle tiltak som forebygger overgrep

Brukermedvirkning, brukerundersøkelser booppfølging og boligtiltak, samt samarbeid og dialog med spesialisthelsetjenesten vil fortsatt være viktige innsatsområder i videreutvikling, oppfølging og rapportering av psykisk helsearbeid for 2013. Det er i 2010 gjennomført en individuell kartlegging av brukere med tung rus- og psykiatriproblematikk og med behov for omfattende bistand til å mestre og beholde sine boforhold. Kunnskap om status, utford

ringer og behov knyttet til brukergruppene med de største behovene vil legges til grunn i det videre arbeid i 2013. Målet er å etablere varige tilpassede boligløsninger for denne heterogene gruppe med sine ulike utfordringer og sammensatte behov

5. Merknader til driftsbudsjettet

<u>Avsetninger i (1 000 kroner)</u>	
Omstillings- og utviklingstiltak i bydelene (kap. 308)	3 000
Tilskudd til bydeler med turnusleger (kap.308)	6 500
Folkehelsearbeid (kap.308)	300
Psykisk helsearbeid (kap.308)	2 181
Storbyprosjekter psykisk helsearbeid (kap. 308)	25 280
Kjøp av helsetjenester EØS-området (kap. 308)	3 300
Handlingsplan mot prostitusjon (kap. 308)	250
IKT-tiltak arbeidsplansystem (kap. 308)	4 000
Prosjekter og lønn bydelene ESTsektor (kap. 308)	8 000
Samhandlingsreform (kap. 308)	7 200
Samhandlingsreform - samhandling m sykehusene (kap 308)	5 600

<u>Særskilte tildelinger fordelt til bydelene (i tusen kroner)</u>	
Bydel St.Hanshaugen - kompensasjon overdekning fysioterapeuter	3 378
Bydel Frogner - kompensasjon overdekning fysioterapeuter	3 548
Bydel Gamle Oslo Grønlandsleiret 31 B	3 900
Bydel Grünerløkka - Aksept kontaktsenter	12 000
Bydel Grünerløkka - Hjelpemiddellageret	4 700
Fordelt alle bydeler - lokale parker og nærmiljøanlegg	8 829
Fordelt alle bydeler - psykisk helsearbeid (FO1 krit)	270 350
Fordelt alle bydeler - avtalefysioterapeuter	24 242
Bydel Grorud - husleiekompensasjon besøksgårder	164
Bydel Alna - husleiekompensasjon besøksgårder	1 638
Bydel Vestre Aker - Nordmarka Vel	150

B. Sosialtjenesten

1. Ansvarsområde

Sosialtjenesten skal arbeide for å fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte og bidra til økt likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

Sosialtjenesten skal bistå den enkelte med råd og veiledning, praktisk bistand, boligtiltak og økonomisk sosialhjelp. Hjelpen skal medvirke til at den enkelte i størst mulig grad blir selvhjulp.

2. Situasjonsbeskrivelse

Sosialtjenesten, aktive tiltak og kvalifiseringsprogram
Brukerne av NAV skal møte en integrert tjeneste der kommunens sosialtjeneste samarbeider tett med den statlige delen av NAV. NAV-kontorene ledes av én statlig og én kommunal enhetsleder mens publikumsmottaket ledes av én felles leder. Byrådet vil bidra til å videreutvikle en effektiv arbeids- og velferdsforvaltning, tilpasset den enkeltes og arbeidslivets behov og basert på en helhetlig og samordnet anvendelse av lovverket.

Oslo kommune har lang tradisjon for å satse på sysselsetting, aktive tiltak og kvalifisering av sosialhjelpsmottakere. Bystyret har avgitt Byrådssak 272/2011, aktivisering mot fattigdom, hvor fokuset er på aktive tiltak, integrering og sysselsetting. Byrådet vil fortsatt ha fokus på aktive tiltak for personer som mottar økonomisk sosialhjelp. Hovedsatsningen er å få flere i aktivitet og færre på passiv stønad. Bedre norskkunnskaper og kvalifisering til arbeidslivet er viktig for å redusere hindringene i arbeidslivet. Byrådet vil derfor ha mer tilpasset norskundervisning gjerne tilrettelagt i bedrift eller i kombinasjon med fagkurs. Byrådet vil påpeke at tilknytning til arbeidslivet er av vesentlig betydning for å bedre leve- og oppvekstvilkår og motvirke vedvarende fattigdom og sosial eksklusjon.

Bydelene skal gi tilbud om kvalifiseringsprogram til dem som er i målgruppen. Programmet skal legge til rette for tett og individuell oppfølging med tiltak tilpasset den enkelte. En forutsetning for at programmet skal lykkes er at det finnes tilstrekkelige og riktige tiltak i henhold til brukernes behov. Det er viktig at bydelene gir tilbakemelding til NAV stat om hvilke tiltak det til enhver tid er behov for. Både statlige, kommunale og private tiltak kan benyttes.

Quo Vadis er et byomfattende prekvalifiseringstiltak i Bydel Grünerløkka som gir norskundervisning og arbeidstrening til innvandrerkvinner som trenger hjelp for å komme i arbeid. Tiltaket styrkes med 3 mill. og midler overføres bydelen i Tilleggsinnstillingen.

Byrådet vil fortsatt satse på bruk av vilkår, aktive tiltak, sysselsetting og kvalifisering. Både stat og kommune prioriterer oppfølging av unge i NAV-kontorene for å sikre at de ikke blir avhengig av offentlig hjelp. Byrådet er opptatt av at sosialtjenesten fortsatt iverksetter aktiviteter, tiltak og prosjekter som fanger opp unge i en tidlig fase slik at de ikke blir passive mottakere av sosialstønad.

Byrådet forutsetter at bydelene fortsetter å prioritere bruken av individuell plan som verktøy for de brukerne som har behov for koordinering av flere typer tjenester over lenger tid.

Sosialtjenestens arbeid med søknader om økonomisk bistand

Økonomisk sosialhjelp skal bidra til å sikre nødvendig livsopphold til dem som ikke har andre muligheter. Økonomisk sosialhjelp er ment å være kortvarig og må sees i sammenheng med andre virkemiddel som generell sosialrådgivning, økonomisk rådgivning, bruk av vilkår, aktive tiltak og hjelp til behandling og oppfølging av rusmiddelmissbrukere og andre med særlige hjelpebehov.

Byrådet legger vekt på at alle som oppsøker sosialtjenesten skal få opplysninger, råd og veiledning som er relevant for den enkeltes problemstillinger, og som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problem. Kvalifisert økonomisk rådgivning i husholdningsøkonomi og gjeldsrådgivning er viktige momenter.

Unge skal prioriteres for rådgivning og aktive tiltak slik at de raskest mulig kan klare seg selv og unngå å bli passive stønadsmottakere. Sosialtjenesten har et særlig ansvar for å legge til rette for oppfølging av brukere som har mottatt tjenester etter barnevernsloven og har behov for sosiale tjenester ved overgangen til voksentilværelsen.

Byrådet er særlig opptatt av barnefamilier som trenger økonomisk sosialhjelp. Ved vurdering av stønad og hjelpebehov er det viktig at sosialtjenesten legger vekt på barnas situasjon og behov, og at søknaden gis en individuell vurdering. Dette skal fremkomme av de vedtak som fattes. Sosialhjelpsmottakere med forsørgeransvar må prioriteres for aktive tiltak og bistand til å bli økonomisk selvhjulpne. Ved å få flere av foreldrene i inntektsgivende arbeid, vil også barnas situasjon bedres.

Søknader skal behandles raskt, og vedtakene skal inneholde relevante vilkår som må følges opp.

Sosialtjeneste og boligtiltak

Boligosialt arbeid krever en helhetlig tilnærming, og omfatter alt fra fremskaffelse og tildeling av bolig, til

individuell oppfølging og tiltak som bidrar til at den enkelte settes i stand til å mestre sin bo- og livssituasjon.

Det finnes ulike sosiale boligvirkemidler til hjelp for vanskeligstilte på boligmarkedet. Disse er de statlige låne- og støtteordninger som administreres av Husbanken og Oslos egne kommunale tiltak som leiebøliger til vanskeligstilte, samt ulike bostøtteordninger som kommunalt boligtilskudd, bostøtte for leietakere i kommunale boliger, støtte til utbedring av bolig og saneringsstøtte. Byrådet viser til boligbehovsplanen som ble utarbeidet i 2012. Planen angir byrådets satsningsområder og byrådet vil implementere planens strategier og tiltak.

Byrådet oppfordrer til videre satsing på booppfølging og boligtiltak som kan bidra til å sikre gode og stabile boligforhold, og hindre utkastelse og bostedsløshet. Arbeidet med å redusere antall døgnovernattinger og bruk av midlertidige boligtilbud skal gis prioritet.

Byrådet legger vekt på at sosialt boligarbeid i Oslo kommune skal være rettet mot de som trenger det mest, herunder mennesker med funksjonsnedsettelse. Boligvirkemidlene skal bidra til at enkeltpersoner og familier i størst mulig grad blir selvhjulpne.

Byrådet legger til grunn at en effektiv bruk av de kommunalt disponerte boligene, og forutsetter at den enkelte bydel har oversikt over boligmassen i bydelen, eksisterende leieforhold, ledigstilte boliger, etc.

Investeringsmidler boliger til vanskeligstilte og personer med funksjonsnedsettelse

I økonomiplanperioden er det innarbeidet i alt 1,15 mrd. til fremskaffelse av boliger til vanskeligstilte og til personer med funksjonsnedsettelse. Det vises til nærmere omtale i Kapittel 9.1 Kultur og næring – eiendomsforetakene under Boligbygg. Det er innarbeidet 4 mill. i driftsmidler til booppfølging, 8 mill. i 2014 økende til 12 mill. årlig fra 2015.

Sosialtjenestens arbeid med rusmiddelmissbruk

Sosialtjenesten skal gjennom råd, veiledning og ulike tiltak hjelpe den enkelte bort fra misbruk av rusmidler. Rusmiddelmissbrukere er ofte blant de som har størst problemer med å opprettholde og ivareta et selvstendig boforhold. Bydelene må gi disse brukerne den oppfølging som er nødvendig for å sikre et stabilt boforhold.

Sosialtjenesten må sikre at brukere som har fullført behandlings- eller rehabiliteringsopplegg får nødvendig oppfølging som kan bidra til en stabil og positiv utvikling. Det er også viktig at brukere under legemiddelassistert rehabilitering (LAR) får individuell oppfølging og gis tilbud om tilpasset arbeid, sysselsetting eller andre aktivitetstilbud.

Alle rusmiddelmissbrukere under behandling som er klienter i bydelenes sosialtjeneste, skal gis tilbud om individuell plan (IP), dersom de ønsker det.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- sikre at virksomhetene driver forebyggende arbeid
- gjøre flere i stand til å klare seg selv
- gi tilbud om egnede boliger og en sammenhengende kjede av botiltak for vanskeligstilte
- sikre bedre og mer tilpasset yrkesrettet norskopplæring

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- gi hjelp til selvhjelp gjennom råd, veiledning og kvalifiserings- og arbeidstiltak
- sikre at unge får tilbud raskt
- tilby kvalifiseringsprogram og gi oppfølging
- samarbeide med staten om riktige tjenester til brukernes beste ved NAV-kontorene
- implementere og følge opp boligbehovsplanen
- tilby booppfølging til brukere med behov
- arbeide for at ingen har langvarige opphold, eller er gjengangere, i akutt- og døgnovernattingsplasser
- at individuell plan tilbys brukere med langvarige og sammensatte behov

Måltall for : Funksjonsområde 1 og 4 Sosialtjenesten med me	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Finansiering til kjøp av boliger - andelen søknader behandlet innen 1 måned	80 %	83 %	80 %	80 %
Søknad om kommunal bolig - andelen søknader behandlet innen 3 måneder	95 %	91 %	95 %	95 %
Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivt innen 6 måneder	80 %	85 %	80 %	80 %
Antall personer i døgnovernatningssteder uten kvalitetsavtale (pr 31.12.)***	0	48	0	0
Antall personer i døgnovernatting pr 31.12 med opphold > 3 måneder	0	23	0	0
Økonomisk sosialhjelp - andel søknader behandlet innen to uker	95 %	82 %	95 %	95 %
Minimum andel fornøyde brukere etter brukerundersøkelser i sosialtjenesten	70 %	79 % *	- **	70 %

Kilde for Resultat 2011: Årsstatistikk for bydelene pr 31.12.2011

* Kilde for brukertilfredshet er Brukerundersøkelse ved NAV-kontor 2011 (Helseetaten)

** I 2012 er det ikke satt måltall fordi det gjennomføres en annen type brukerundersøkelse (kvalitativ).

*** Tallet inkluderer de som har fått hjelp av sosialtjenesten til å overnatte på hotell for eksempel etter ulykker, brann osv.

Nøkkel tall for: Funksjonsområde 1 - Helse, sosial og nærmiljø (EST)	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	18 359	18 163	17 948
Antall deltakere i kvalifiseringprogram pr 31.12.	1 529	1 693	1 649
Antall deltakere i introduksjonsordning pr 31.12.	618	638	676
Andel sosialhjelpsmottakere 25-66 år i forhold til innbyggere 25-66 år	4,4	4,3	4,1
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år i forhold til innbyggere 18-24 år	4,4	4,2	3,9
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr mottaker	52 990	54 356	51 888
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp (måneder)	6	6,1	5,8
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottakere 18-24 år	5	5	4,8
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	57,2	55,2	53,4
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	48	49,2	46,2

Kilde Oslosstatistikken - spesialbestilling fra SSB for å fjerne dobbelttelling av mottakere på Oslo-nivå

Offisielle KOSTRA-tall har for høye brukerrater, for kort stønadsperiode og for lave enhetskostnader for Oslo fordi mottakere som flytter bydelene blir telt flere ganger.

5. Merknader til driftsbudsjettet

<u>Avsetninger i (1 000 kroner)</u>	
IKT-tiltak kommunal bolig BIT (kap.308)	5 000
IKT-tiltak sosiale tjenester FASIT (kap. 308)	6 300
IKT-tiltak individuell plan (kap. 308)	3 000
IKT-tiltak bostøtte SAPO (kap 308)	1 000
Sentrumsprosjekt (kap. 308)	6 000

<u>Særskilte tildelinger fordelt til bydelene (i tusen kroner)</u>	
Fordelt alle bydeler - tiltaksmidler etter FO1 kriterier	22 500
Fordelt alle bydeler - aktive tiltak etter FO4 kriterier	20 000
Fordelt alle bydeler - booppfølgingstiltak FO4 kriterier	4 000

C.Mottak og integrering av flyktninger mv

1. Ansvarsområde

Integrering innebærer at flyktninger og innvandrere får, og i økende grad benytter, muligheter til sosial, kulturell og politisk deltakelse i samfunnet på linje med resten av befolkningen. Bolig, kvalifisering til arbeid og arbeid er de viktigste elementene i integrering. Integrering er en gjensidig prosess som berører både innvandrere og befolkningen for øvrig. Bydelene skal sørge for bosetting av flyktninger og gi dem tilbud om introduksjonsprogram.

2. Situasjonsbeskrivelse

Bydelenes mottak av flyktninger

I 2011 forpliktet Oslo kommune seg til å bosette 410 flyktninger inkludert enslige mindreårige flyktninger. Ved utgangen av året var 395 flyktninger bosatt. I tillegg hadde bydelene avtalt å motta 53 flyktninger, men som ventet på bolig. Ved nyttår. i 2012 forpliktet Oslo kommune seg til å ta i mot 410 flyktninger.

For 2013 har Integrerings- og mangfoldsdirektoratet anmodet Oslo kommune om å bosette 490 flyktninger hvorav 30 enslige mindreårige. Bydelenes folketall avgjør hvor mange flyktninger som bosettes i den enkelte bydel. Bosetting er ressurskrevende og den største utfordringen er å fremskaffe boliger. Boligstrukturen varierer mellom bydelene. Av hensyn til bydelenes arbeid foreslår byrådet å videreføre mottak av 410 flyktninger.

Tilskudd til bosetting av flyktninger

Oslo kommune får integreringstilskudd for de fem første årene etter bosetting. For en enslig voksen flyktning utgjør dette i dag 0,651mill. totalt og går til dekning av de samlede utgiftene kommunen har til tjenester.

Kompensasjonsordningen til bydelene for førsteårsbosatte flyktninger omfatter bosatte etter avtalt bosetingskvote, familiegjenforente og selvbosatte uten familiegjenforening. Det forutsettes at personene utløser integreringstilskudd.

Kompensasjon per førsteårsbosatte flyktning er 0,1 mill. hvorav 0,020 mill. fordeles som økonomisk sosialhjelp. De resterende 0,080 mill. gis som kompensasjon for utgifter som påløper i forbindelse med integrering og bosetting av nyankomne flyktninger slik som sosialfaglig råd- og veiledning, aktiviserings- og kvalifiseringstiltak (hovedsakelig introduksjonsprogram). Siden tilskuddet omfatter både kvotebosatte, familiegjenforente og selvbosatte, fordeles midler til bydelene to ganger i året.

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester forvalter kompensasjonsordningen og foretar budsjettjustering ut fra bosatte første halvår, basert på innspill fra Velferdsetaten som baserer seg på rapportering fra bydelene. Korreksjon for endelig bosetting i 2013 skjer i første budsjettjusteringssak i 2014.

Bydelenes arbeid etter introduksjonsloven

Kommunen har ansvar for å tilby introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere.

Den største gruppen av de som har rett og plikt til å delta, er de som har fått opphold på humanitært grunnlag. Man må ha vært bosatt i kommunen i mindre enn to år når vedtak om introduksjonsordning skal fattes, og være mellom 18 og 55 år. Bydelene treffer raskt vedtak etter hvert som de mottar flyktninger. Ved nyttår 2011 var det 711 personer i introduksjonsprogrammet

Introduksjonsordningen kan vare i to år med mulighet for ett års forlengelse og omfatter norskopplæring, innsikt i norsk samfunnsliv og forberedelse for deltakelse i arbeidslivet. Ca halvparten av deltakerne som

avsluttet programmet i 2011, gikk til arbeid eller utdanning.

Det er begrenset hvem som har rett til tiltak etter introduksjonsloven. Prosjektet "Ny sjanse" har gitt andre innvandrere muligheter. Målgruppene for prosjektet endres over tid. Et flertall av bydelene har i 2012 prosjekter som gir tilbud til enten ungdom, hjemmeværende kvinner eller kvinner på overgangsstønad.

3 Mål

Byrådets mål er å:

- raskt bosette og integrere nyankomne flyktninger
- legge til rette for at flyktninger raskt blir økonomisk selvhjulpne

4 Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- prioritere bosetting av flyktninger innen tre måneder
- gi tilbud om introduksjonsprogram og kvalifiseringsprogram
- styrke samarbeidet mellom utdanningssektoren og bydelene
- sikre at enslige mindreårige som kommunen bosetter, får gode omsorgstiltak

5. Merknader til driftsbudsjettet

<u>Avsetninger i (1 000 kroner)</u>	
Bosettingstilskudd (kap. 308)	48 800
IKT-tiltak introduksjonsprogram (kap. 308)	250
<u>Særskilte tildelinger fordelt til bydelene (i 1 000 kroner)</u>	
Bydel Grünerløkka - Quo Vadis	560

6. Forslag til verbale vedtak

Mottak av flyktninger

Oslo kommune tar imot 410 flyktninger i 2013.

Funksjonsområde 2B – Oppvekst

Funksjonsområde	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	Budsjett 2012 *	Forslag 2013 *
Funksjonsområde 2B Oppvekst (bydelsfordelt)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		2 064 068	2 166 875
Sum utgifter		2 064 068	2 166 875
Netto utgifter	1 726 841	2 064 068	2 166 875

* Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløpet gjengitt her er den andel for FO2B som byrådet har lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

Bydelene står imidlertid fritt i å disponere innenfor funksjonsområdene. For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2012 vises til vedlegg 3 i Dok.3/12.

A. Barnevern

1. Ansvarsområde

Bydelene har ansvaret for det kommunale barnevernet. Barnevernet skal gi barn, unge og familier hjelp og støtte i vanskelige situasjoner.

Barnevernets virksomhet er hjemlet i lov om barneverntjenester med forskrift, rundskriv m.m.

Oslo kommune har, i henhold til Forskrift om særskilte bestemmelser på barnevernområdet for Oslo, også ansvar for de plikter, oppgaver og den kompetanse som etter lov om barneverntjenester ivaretas av det statlige barnevernet i landet for øvrig. I Oslo ivaretas det statlige ansvaret, som for eksempel å tilby plasser i barneverninstitusjoner, av Barne- og familieetaten. Etaten ivaretar også ulike byomfattende oppgaver på vegne av bydelene.

Forskriften, sammen med Oslo kommunes finansieringsordning for institusjonsbarnevernet, gir bydelene et helhetlig ansvar for barnevernet, og tilnærmet ansvaret for alle kostnadene knyttet til tjenesten.

2. Situasjonsbeskrivelse

Barnevernet har en sentral rolle i det lokale samarbeidet om barn og unges oppvekstvilkår. Barneverntjenesten skal kjennetegnes ved godt faglig arbeid, rettsikkerhet for brukerne og god ressursutnyttelse. Barneverntjenesten skal legge avgjørende vekt på barnets beste og tidlig innsats for å hindre negativ utvikling.

Bydelenes barneverntjenester behandler bekymringsmeldinger, gir råd og veiledning, utreder og

iverksetter tiltak overfor barn, unge og familier når forholdene tilsier det.

I 2011 mottok barneverntjenestene 5 184 bekymringsmeldinger mot 4 934 meldinger i 2010, som er en økning på 5 prosent. I henhold til barnevernloven skal meldingen gjennomgås snarest, og senest inne én uke. Dersom gjennomgangen av meldingen gir grunn til å anta at det foreligger behov for tiltak, skal det snarest, og senest innen 3 måneder, gjennomføres en undersøkelse av barnets situasjon.

Pr. 31.12.2011 hadde 3 958 barn tiltak i barnevernet. Av disse hadde 2 682 hjelpetiltak i familien, mens 1 276 var i omsorgstiltak utenfor familien. I løpet av 2011 hadde 5 612 barn tiltak, det samme som i 2010. Andel barn med tiltak i barnevernet av alle barn i Oslo i aldersgruppen 0-17 år gikk derved ned fra 4,7 prosent til 4,6.

Oslo kommune viderefører samarbeidet med KS om prosjekt vedrørende utarbeidelse, oppfølging og evaluering av tiltaksplaner i barnevernet. Gode tiltaksplaner er et sentralt virkemiddel for å sikre barn og unge riktige tiltak til rett tid. Utarbeidelse og evaluering av tiltaksplaner er en sentral arena for samarbeid mellom barnevernet og familiene.

Tiltaksplaner er også et sentralt virkemiddel i arbeidet med å planlegge barns voksenliv. Det skal derfor legges stor vekt på planlegging og oppfølging av den enkelte ungdom for å sikre et godt ettervern. For å bidra til en god samordning av barneverntiltakene er det utarbeidet egne samarbeidsavtaler mellom bydelsbarnevernet og skolene, og mellom bydelsbarnevernet og barnehagene (Oslostandard for samarbeid). Avtalene gir føringer for samarbeid på overordnet nivå og i enkeltsaker.

Oslo kommune har rammeavtale om kjøp av private hjelpetiltak i barnevernet som utløper 30.11. 2012. Det gjennomføres en ny konkurranse hvor det også tas inn kjøp av saksbehandlertjenester.

For å sikre en kvalitativt god og helhetlig saksbehandling i barnevernet gjennomføres ulike opplæringsprogram. Sentrale tema er ledelse i barneverntjenesten og kompetanse i å snakke med barna i undersøkelsessaker og i oppfølgingen av barn i tiltak.

Bydelsbarnevernet benytter *familieråd* som beslutningsmodell i saker hvor det antas å være ressurser i storfamilien/nettverket. Familieråd ivaretar i større grad enn andre arbeidsmetoder brukerperspektivet i barnevernarbeidet.

Bydelenes barnevern er selvstendige tjenester og leder av barnevernadministrasjonen er utpekt av bydelsdirektøren. For å ivareta en likeverdig og helhetlig tjeneste i Oslo kommune utarbeider byrådet egne fellesskriv som gir føringer på sentrale områder, for eksempel ettervern og samarbeid mellom tjenester til barn og unge.

De statlige familievernkontorene representerer en ressurs og et viktig tilbud for familier som opplever vansker, konflikter eller kriser.

3 Mål

Byrådets mål er å:

- sikre at barn og unge får tiltak som er i tråd med den enkeltes behov
- sikre at barn i barnevernet fullfører skolegang
- gi familier i barnevernet en helhetlig oppfølging

4 Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- at det utarbeides tiltaksplaner i alle barnevernssaker når det fattes vedtak om hjelpetiltak, og at tiltaksplanen evalueres
- sikre at ungdom og unge voksne i barnevernet får tilstrekkelig ettervern
- styrke kompetanseutvikling i barnevernet
- styrke samarbeidet mellom barnevern og skole og barnevern og barnehage
- utarbeide søknad til staten om overtakelse av ansvaret for familievernkontorene i Oslo kommune

Måltall for : Funksjonsområde 2B - Barnevern (EST)	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Andel avsluttede undersøkelser innen 3 mnd.	100 %	92 %	100 %	100 %
Antall gjennomførte tilsynsbesøk pr fosterbarn under 18 år hvor Oslo har tilsynsansvaret	4	3,0	4	4
Antall gjennomførte oppfølgingsbesøk pr fosterbarn	4	3,5	4	4
Andel barn i hjelpetiltak med gyldig tiltaksplan per 31.12. *	100 %	95 %	100 %	100 %

* nytt måltall fra 2011

Nøkkeltall for:	Resultat	Resultat	Resultat
Nøkkeltall: Funksjonsområde 2B - Barnevern (EST)	2009	2010	2011
Barn med tiltak i løpet av året	5 256	5 612	5 613
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	4,5	4,7	4,6
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år - barneverntjenesten	9 955	10 365	10 416
Netto driftsutgifter (f. 244, 251 og 252) pr barn i barnevernet	152 545	151 076	151 650
Brutto driftsutgifter pr barn (f. 244)	35 185	36 144	40 554
Brutto driftsutgifter pr barn i opprinnelig familie (f. 251)	46 784	44 227	34 759
Brutto driftsutgifter pr barn utenfor opprinnelig familie (f. 252)	491 864	504 868	521 340

Kilde: SSB/Kostra - barnevern, kommune nivå 2 og bydel - nivå 3, bydelene summert.

OBS! Nøkkeltallstabellen er endret fra 2012

5. Merknader til driftsbudsjettet

<u>Avsetninger i (1 000 kroner)</u>	
IKT-tiltak barnevern	100
IKT-tiltak barnevern datavarehus	150
Vern mot menneskehandel	4 500

<u>Særskilte tildelinger fordelt til bydelene (i 1 000 kroner)</u>	
Statlig styrking barnevern etter delkriteriesett barnevern	34 855
Bydel St.Hanshaugen statlig styrking barnevern, sentrumsansvar	1 236

B Forebyggende barne- og ungdomsarbeid

1. Ansvarsområde

Bydelene skal bidra til å sikre alle barn og ungdom i Oslo en god oppvekst. Gode og trygge forebyggende tiltak i bydelene og sentrum, både i regi av kommunen og frivillige organisasjoner, er grunnmuren i dette arbeidet.

2. Situasjonsbeskrivelse

Bystyremelding 2/2010 "Ung i Oslo", behandlet av bystyret i 2011, ligger til grunn for byrådets arbeid med forebyggende tiltak og fritidstilbud til ungdom.

Antallet kommunale og private fritidstiltak i Oslo har vært stabilt i flere tiår. Det samlede besøket har også vært stabilt, men ungdommene er mer mobile enn i tidligere tider og bruker fritidstiltakene på tvers av bydelsgrensene. Brukerne av fritidstiltakene gjenspeiler også godt Oslos befolkningssammensetning. Alle bydelene har kommunale fritidsklubbblignende tiltak, men det finnes flest i indre by og i Groruddalen.

Oslo er en trygg by å vokse opp i og oppvekstmiljøene er i hovedsak gode. Unges bruk av sentrum er stor, og faren for å knyttes til uheldige miljøer med rus-middelmisbruk og kriminell adferd er større der enn i lokalmiljøene. Derfor satser byrådet også på forebyggende tiltak i Oslo sentrum. Denne innsatsen har vært styrket de to siste årene, både med kommunale tiltak og tiltak i regi av Oslo Røde Kors. Tiltakene i sentrum når også fram til ungdom som er eldre enn de som bruker de lokale tilbudene. For å dempe uheldig bruk av sentrum har byrådet de to siste årene, gitt alle bydelene mulighet til å tilby lokale ungdomstiltak på lørdagskveldene. Mange frivillige tiltak gir et stort og variert tilbud i bydelene. Disse tiltakene mottar en fast medlemsbasert støtte.

Samarbeid mellom forebyggende arbeid og øvrige tiltak er avgjørende for å oppdage og unngå uheldig utvikling for enkelte ungdommer og utsatte grupper. SaLTo har egne koordinatorene i alle bydelene og i sentrum, og sikrer et godt samarbeid på tvers av bydeler og etater, samt et godt samarbeid med politiet for et tryggere Oslo.

Alle bydelene har egne barne- og ungdomsråd som uttaler seg til bydelsutvalgene i barne- og ungdomsspørsmål, og tas med i planleggingen av nye tilbud, skoler og flerbruksanlegg. Et eget sentralt ungdomsråd (SUR) har jevnlig møter med byrådet om saker som gjelder de unge. I tråd med bystyremelding *Ung i*

Oslo ble det i 2011 gjennomført en sentral ungdomshøring med fokus på trygghet i Oslo. Byrådet gir økonomisk støtte til ungdomshøringer hvor særlig aktuelle temaer settes på dagsordenen.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- gi alle barn og unge i Oslo tilbud om gode og integrerende fritidsaktiviteter hvor de unge selv kan medvirke i utformingen av tilbudene
- bidra til at ungdom fullfører videregående opplæring
- redusere bruk av rusmidler blant ungdom

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- videreføre forebyggende ungdomstiltak i bydelene og i sentrum
- stimulere frivillig innsats for barn og unge, og vektlegge de unges egen medvirkning
- hindre frafall i skolen og sosial utestenging gjennom tidlig inngripen og fortsatt satsing på forebyggende tiltak som inkluderer utsatte enkeltungdommer i gode ungdomsmiljøer
- styrke kompetansen i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet blant barn og unge

5. Merknader til driftsbudsjettet

Avsetninger i (1 000 kroner)

Ungdomstiltak	12 523

Særskilte tildelinger fordelt til bydelene (i 1 000 kroner)

Fordelt alle bydeler - SaLTo	6 660
Bydel St.Hanshaugen - SaLTo sentrum	550
Bydel Stovner - Groruddalen motorsenter	1 760
Bydel Stovner - Stovner Rockefabrikk	2 160
Bydel Søndre Nordstrand - Hvervenbukta motorsenter	3 430
Bydel Gamle Oslo - Rødheteprosjektet	940
Bydel St.Hanshaugen - Marteprosjektet	275
Bydel Sagene - Ung Metro	900

C. Helse- og sosialtjenester til barn og unge

1. Ansvarsområde

Bydelenes lovbestemte helse- og sosialtjenester til barn og unge består av helsestasjons- og skolehelsetjeneste, barnehabilitering og tjenester til barn med spesielle behov.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et lavterskeltilbud til alle barn, unge og deres foresatte, og har følgende ansvarsområder:

- Svangerskaps- og barselsomsorg
- Helsestasjonstjeneste til barn 0-5 år
- Skolehelsetjeneste i grunnskole og videregående skole
- Helsestasjon for ungdom
- Helsestasjon for lesbisk, homofil, bifil og transkjønnet ungdom
- Helsestasjon for hørselshemmet ungdom.

Helse- og sosialtjenester til barn og unge er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjeneste. Barn med nedsatt funksjonsevne kan også ha rett til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten gir et viktig helsetilbud til alle barn og unge og deres familier og skal bidra til å forebygge sykdom og fremme god fysisk og psykisk helse.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er ofte første kontakt for barn og familier med spesielle behov, og har derfor en svært viktig rolle i å bidra til at det gis et helhetlig og samordnet hjelpetilbud.

Helsetjenesten har også en sentral rolle i å bistå barn og unge som er eller står i fare for å bli utsatt for omsorgssvikt, herunder kjønnslemlestelse eller tvangsekteskap.

2. Situasjonsbeskrivelse

I 2011 ble det født 10 168 barn i Oslo mot 10 254 i 2010. Befolkningen mellom 0 og 19 år vokser relativt mer enn de fleste andre aldersgrupper, og frem mot 2030 antas barne- og ungdomsbefolkningen fortsatt å ha en sterkere vekst enn totalbefolkningen. Dette vil gi økt etterspørsel etter tjenester fra svangerskapsomsorgen, helsestasjonene og skolehelsetjenesten. Bydelene forutsettes å prioritere hjemmebesøk etter fødsel.

Alle barn har rett til tilbud om vaksinasjon i tråd med barnevaksinasjonsprogrammet, for å hindre utbredelse av farlige sykdommer som for eksempel difteri, stivkrampe, kikhoste, tuberkulose, og poliomyelitt. Av 16-åringer i Oslo er 91,5 % fullvaksinert, mens landet for øvrig har en dekning på 93,3 %.

Helse- og sosialtjenestene skal bistå familier som trenger det, slik at barn og unge får en god og trygg oppvekst. Byrådet legger vekt på at tjenestene skal være tilgjengelige, og være dimensjonert for å gi et tilbud i tråd med familienes behov.

Alle bydeler har samordnet plan for bistand til barn og unge i en vanskelig livssituasjon som følge av blant annet rusmiddelmisbrukende eller psykisk syke foreldre, eller barn som lever med vold i familien. Hver bydel skal ha en koordinerende enhet som har ansvar for at tjenestene samarbeider og gir den hjelpen det er behov for. Bydelene skal tilby barn og unge og deres familier koordinerte tjenester som ivaretar den enkeltes behov for habilitering og rehabilitering. Individuell plan (IP) er et viktig verktøy for å ivareta dette. Bydelene skal sikre en god overgang til voksenhabilitering når ungdommen fyller 18 år.

Barn, unge og deres familier skal få hjelp så tidlig som mulig, og bydelene tjenester skal ha kunnskap og kompetanse om barns spesielle behov. Prosjektet Familieveiviser viser gode resultater i samhandlingen med spesialisthelsetjenesten. Prosjektet bidrar til bedre koordinering av tjenestene til funksjonshemmede barn og unge. Opplæringsprogram i arbeidet med risikoutsatte barn og unge er viktige i denne sammenhengen.

Skolehelsetjenesten i videregående skoler er styrket i 2011 og 2012 gjennom tildeling etter faktisk antall elever, slik at helsesøster skal være tilgjengelig ved alle videregående skoler. Byrådet vil i 2013 styrke skolehelsetjenesten med ytterligere 2 mill.

Helsestasjon for lesbisk, homofil, bifil og transkjønnet ungdom videreføres i tråd med vedtatt Handlingsplan mot diskriminering av lesbiske og homofile.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er sentrale i arbeidet for å forebygge tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Alle bydeler gir tilbud om samtale og frivillig underlivsundersøkelse som ledd i det forebyggende arbeidet mot kjønnslemlestelse.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- ha en god og lett tilgjengelig helsestasjons- og skolehelsetjeneste til alle barn, unge og deres foresatte
- bidra til at barn, unge og familier med spesielle behov får koordinerte tjenester og hjelp så tidlig som mulig
- forhindre tvangsekteskap og bistå de som har vært utsatt for dette
- forhindre og avdekke overgrep mot barn

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- at skolehelsetjenesten har en sentral rolle i kommunens folkehelsearbeid og arbeider helsefremmende og forebyggende, både med fysisk og psykisk helse og med sosiale forhold
- følge opp gravide og småbarnsfamilier med helsestasjonstilbud og tilbud om hjemmebesøk etter fødsel
- at bydelene skal legge til rette for et godt samarbeid mellom skolehelsetjenesten og skolene og med minoritetsrådgiverne
- at helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal være årvåkne for tegn på overgrep
- at virksomheten skal ha et system for å sende bekymringsmeldinger om mulige overgrep til barnevernet
- ha et system for helsekontroller av småbarn og innkallings- og oppfølgingsrutiner som sikrer at alle barn får et tilbud.
- gi tilpassede råd og veiledning om kosthold og ernæring.
- øke vaksinasjonsdekningen i småbarnsgruppene, blant 6-åringer skal ingen bydeler skal ha lavere dekning enn 92 %
- ha en planmessig forebygging av tvangsekteskap og kjønnslemlestelse og hjelp til de som er utsatt for slike overgrep

5. Merknader til driftsbudsjettet

<u>Avsetninger i (1 000 kroner)</u>	
IKT-tiltak helsestasjon (kap. 308)	500

<u>Særskilte tildelinger fordelt til bydelene (i 1 000 kroner)</u>	
Fordelt alle bydeler-tilskudd psykisk helse etter FO2B kriterier	76 650
Bydel St.Hanshaugen-fysioterapitjenester Blindernveien skoler	413
Bydel Alna - fysioterapitjenester Haukåsen skoler	1 170
Fordelt bydeler skolehelsetjeneste vgd.skole (elevtall)	7 500

Funksjonsområde 3 - Pleie og omsorg

Funksjonsområde	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	Budsjett 2012 *	Forslag 2013 *
Funksjonsområde 3 Pleie og omsorg (bydelsfordelt)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		6 581 607	6 861 851
Sum utgifter		6 581 607	6 861 851
Netto utgifter	6 727 375	6 581 607	6 861 851

* Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløpet gjengitt her er den andel for FO3 som byrådet har lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

Bydelene står imidlertid fritt i å disponere innenfor funksjonsområdene. For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2012 vises til vedlegg 3 i Dok.3/12.

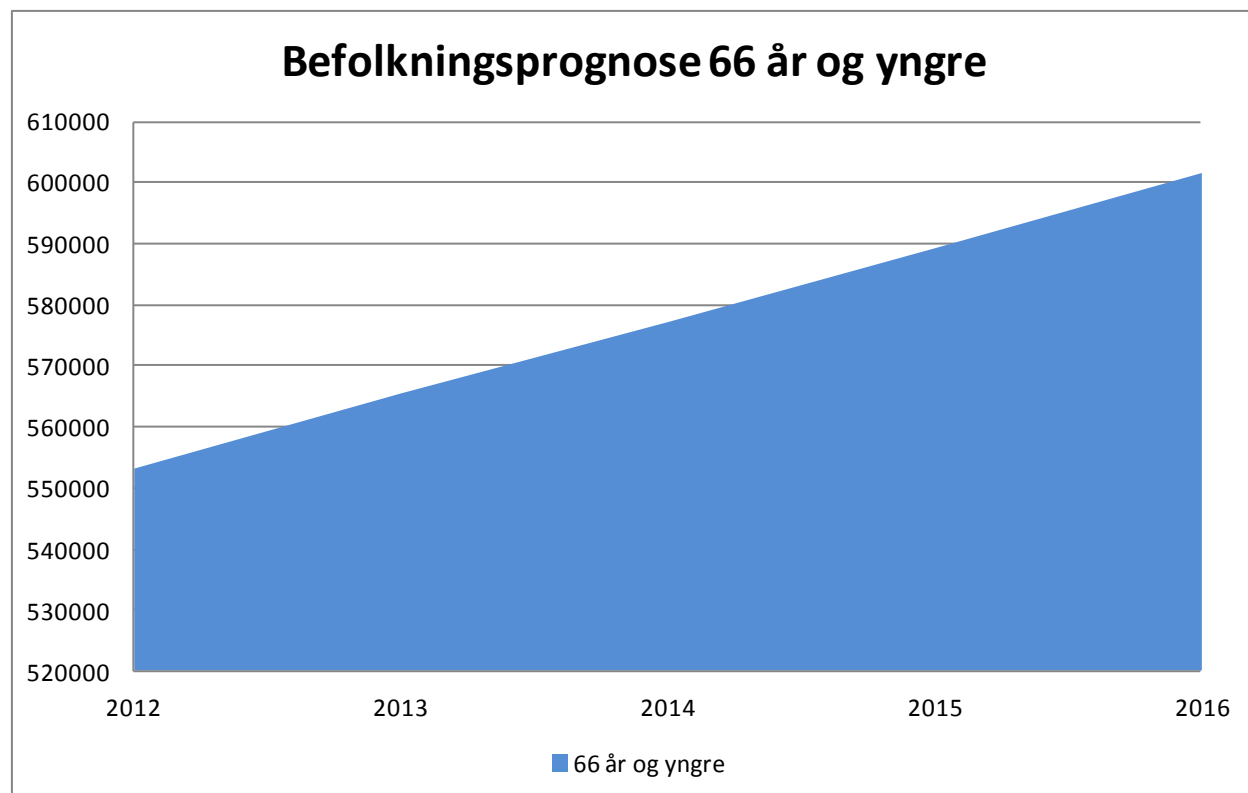
1. Ansvarsområde

Funksjonsområdet 3 Pleie og omsorg omfatter aktivisering og servicetilbud til eldre og funksjonshemmede, habilitering og rehabilitering, pleie og omsorgstjenester som praktisk bistand, hjemmesykepleie og annen hjelp til hjemmeboende, bo- og institusjonstilbud, samt transport for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

2. Situasjonsbeskrivelse

Økt behov i befolkningen

Fra 2012 til 2016 antas befolkningen i Oslo å øke med ca 55 000 innbyggere, fra ca 613 000 til 669 000. 87 % av økningen vil skje i aldersgruppen under 67 år. Aldersgruppen 67-79 forventes å øke kraftig i årene fremover. Det er naturlig nok i denne aldersgruppen hvor starten på den mye omtalte eldrebølgen avtegner seg først. Antallet personer over 80 år forventes redusert, og det antas at denne utviklingen ikke vil snu før i 2018. Antall personer over 90 år vil øke fra 2012 til 2016

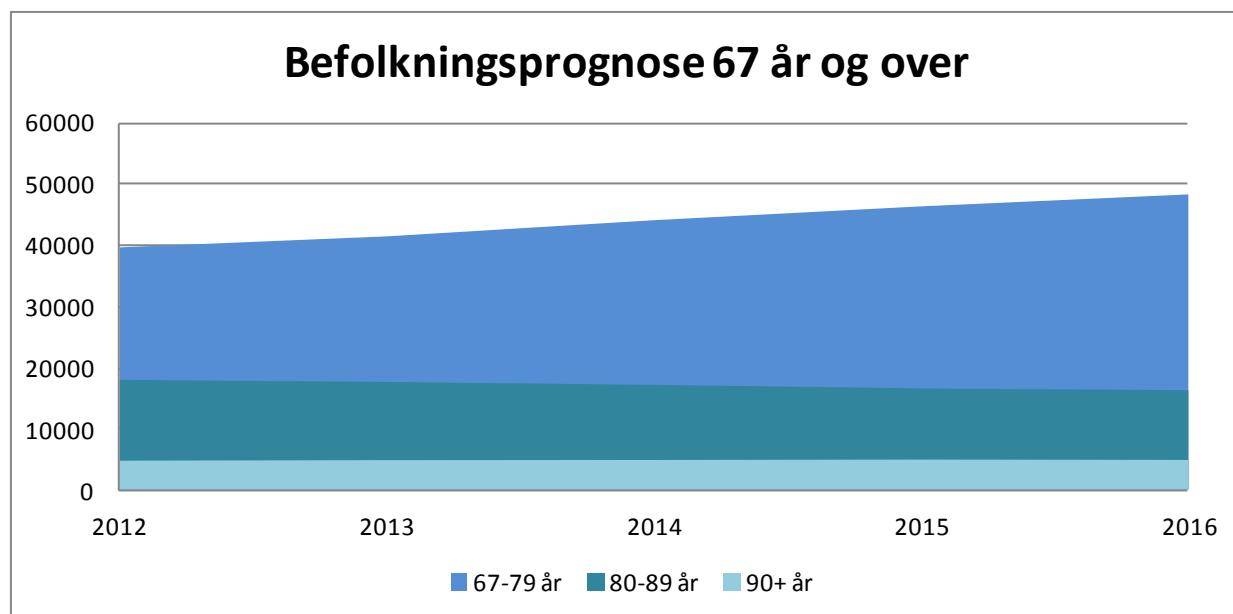
Kilde: UKE – befolkningsfremskrivning pr mai 2012

Brukere under 67 år omfatter både de som får tjenester i eget hjem, beboere i barneboliger, spesialtilpassede boliger og andre hjemlede boformer hvor bydelene fatter vedtak. Gruppen hadde i 2011 en brukerrate, dvs andelen innbyggere i aldersgruppen som mottar tjenester, på 1,03 % på hjemmetjenester og 0,12 % på lovhjemlede boformer. Brukerne er hovedsaklig personer med behov for omfattende og ofte livslange tjenester. Om lag 37 % av de samlede ressursene i pleie- og omsorgssektoren går til denne brukergruppen, og de utgjør 29 % av brukere av pleie- og omsorgstjenester.

Brukere under 67 år mottar i hovedsak hjemmetjenester, og i liten grad institusjonstjenester. I hjemmetje-

nestene utgjør yngre brukere ca 34 % av alle mottagere. De mottar flere typer hjemmetjenester og flere timer hjelp pr bruker enn eldre brukere. Ca 62 % av ressursene i hjemmetjenestene går til brukere under 67 år.

Lineær fremskrivning av tjenestebehovet med utgangspunkt i dagens brukerrater for brukere under 67 år tilsier at behovet for hjemmetjenester vil øke frem mot utgangen av 2016 i forhold til utgangen av 2011. Økningen vil innebære ca 590 flere mottakere av hjemmetjenester og behov for ca 70 flere institusjonsplasser.

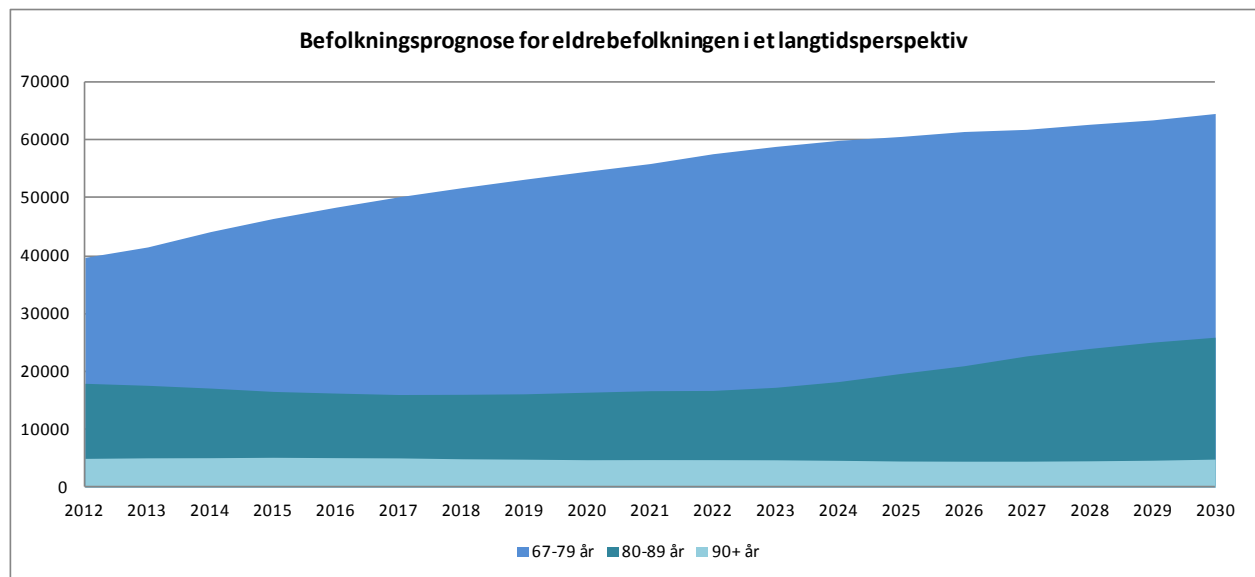

Kilde: UKE – befolkningsfremskrivning pr mai 2012

Alle aldersgrupper samlet

De demografiske endringene antas å medføre økt behov for både institusjons- og hjemmetjenester frem mot 2016. Økningen i aldersgruppene under 67 år, fra 67-79 år og 90+ år vil kunne utløse et større behov for tjenester enn den forventede reduksjon i tjenestebehov som følge av nedgangen i gruppen 80-89 år.

Dersom brukerraten forblir konstant forventes det at netto behov for hjemmetjenester vil kunne øke med ca 800 brukere samlet for alle aldersgrupper. Netto behov for heldøgns botilbud/institusjonsplasser øker med ca 100, hvorav 70 plasser for de under 67 år, og 30 plasser for de over 67 år frem mot 2016. Bolig med heldøgns bemanning/Omsorg+ vil kunne være en alternativ tjeneste til institusjon for noen av disse fremtidige tjenestemottagerne.

Kilde: UKE – befolkningsfremskrivning pr mai 2011

Befolkningsendring i eldrebefolkningen i et langtidsperspektiv

Fremskrivningen viser at befolkningen over 67 år vil øke jevnt frem mot år 2030. Frem til 2023 er det veksten i befolkningsgruppen 67-79 år som i hoved-

sak står for økningen i forhold til 2012. Befolkning 80+ vil reduseres frem til 2018 for så å øke gradvis igjen. Først i 2023 vil befolkningen 80+ igjen være lik i antall som i 2012. Fra 2024 øker befolkningen 80+ kraftig frem mot 2030

Utviklingstrekk for hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten - aktivitetsnivå per 31.12	2009	2010	2011	Endring 2009-2011	
Antall brukere med kun praktisk bistand	6 632	6 532	6 490	-142	-2,1 %
Antall brukere med kun hjemmesykepleie	4 522	4 348	4 368	-154	-3,4 %
Antall brukere med begge tjenester	5 846	5 754	5 715	-131	-2,2 %
Sum brukere hjemmetjenesten	17 000	16 634	16 573	-427	-2,5 %
Antall brukere under 67 år	5 610	5 562	5 601	-9	-0,2 %

Utviklingstrekk for brukerrater i hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten - brukerrater per 31.12.	2009	2010	2011	Endring 2009-2011	
Andel innbyggere under 67 år som mottar hjemmetjenester	1,1 %	1,0 %	1,0 %		0,0 %
Andel egne innbyggere 67-79 år med hjemmetjenester	8,7 %	8,3 %	7,8 %		-0,9 %
Andel egne innbyggere 80-89 år med hjemmetjenester	32,9 %	31,6 %	31,5 %		-1,4 %
Andel egne innbyggere 90 år + med hjemmetjenester	46,4 %	45,9 %	46,4 %		0,0 %

Utviklingstrekk for institusjon

Institusjon* - aktivitetsnivå per 31.12	2009	2010	2011	Endring 2009-2011	
Antall beboere i institusjon*	5 121	5 152	5 063	-58	-1,1 %
Antall beboere i institusjon* under 67 år	607	621	630	23	3,8 %

Utviklingstrekk for brukerrater på institusjon

Institusjon* - brukerrater per 31.12	2009	2010	2011	Endring 2009-2011	
Andel egne innbyggere 67-79 år som bor i institusjon *	2,1 %	2,1 %	2,0 %		-0,1 %
Andel egne innbyggere 80-89 år som bor i institusjon*	11,7 %	11,8 %	11,1 %		-0,6 %
Andel egne innbyggere 90 år + som bor i institusjon*	34,7 %	34,2 %	34,2 %		-0,5 %

Kilde: Oslostatistikken

*Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg og pleie

Samlet sett viser utviklingen for hjemmetjenester i perioden 2009-2011 at tjenestetilbudet for de yngre, under 67 år, er noe redusert. Brukerratene for gruppene 67-79 år og 80-89 år er noe redusert, mens andelen innbyggere over 90 år som mottar hjemmetjenester, er noe økt.

Fra 2010 ble det innført prissubsidier på sykehjemsplasser i Oslo. Resultatene viser at brukerraten for innbyggere 80-89 år i institusjon er noe redusert fra 11,8 prosent til 11,2 prosent og for de over 90 år fra 34,2 prosent til 33,9 prosent. For aldersgruppene 67-79 år er brukerratene uendret i 2011 sammenlignet med resultatet i 2009.

Byrådet forutsetter at tilskuddsordningen for brukere med ressurskrevende tjenester videreføres fra statens side med samme innretning i 2013 som for 2012. Oslo kommune mottok i 2012 statlig kompensasjon tilsvarende 480,6 mill. for til sammen 589 brukere for 2011.

Tiltakstrappen

Ved tildeling av tjenester og tiltak i Oslo kommune legges Leon-prinsippet (Laveste Effektive Omsorgsnivå) til grunn, som vist i Tiltakstrappen. Den viser hvordan pleie- og omsorgstjenestene skal innrettes for å møte flest mulig med et riktig tjenestetilbud.

Tiltakstrappen

				Sykehjem
			Intermediær enhet	Langtidsplasser
		Avlastningsopphold	Dagsenter for demente	Skjernet enhet
	Dagsenter	Korttidsopphold	Omsorgsbolig m bemanning	Spesialiserte plasser
Frivillighetstiltak	Hjemmesykepleie	Trygghetsavdeling	Bokollektiv for demente	(rus/psykiatri)
Senior-veileder	Transporttjeneste	Innsatsteam	Lindrende enhet	Yngre demente
Seniorsenter	Omsorgslønn	Omsorg+		
Praktisk bistand	Trygghetsalarm			
Midlertidige hjelpemidler	Hjelpemidler			
Vern for eldre	Matombringing			
Ergo- fysioterapi	Omsorgsbolig u bemanning			

Brukerne skal kunne bevege seg både opp- og nedover i tjenestekjeden. For hvert trinn oppover i trappen er det vanligvis behov for vesentlig økt ressursinnsats. I noen situasjoner kan et stort omfang av tjenester på lavere trinn koste mer enn tjenester på høyere trinn. Eksempelvis kan kommunens kostnader knyttet til drift av en institusjonsplass være lavere enn omfattende pleie- og omsorgstjenester i eget hjem.

Med utgangspunkt i LEON-prinsippet og omsorgstrappen videreutvikles tjenestene på tre hovedområder; forebyggende og aktivitetsskapende, tjenester i egen bolig, samt varige og tilrettelagte bo- og omsorgstilbud.

Byrådet vil prioritere rehabilitering og forebygging av ytterligere funksjonssvik for å forbedre eller opprettholde sitt funksjonsnivå. Målet er å hindre funksjonsvikt, slik at eldre skal kunne leve frie selvstendige liv og utsette behovet for å motta tjenester på høyere trinn i trappen. Det skal satses på områdene ernæring, tilrettelegging i hjemmet og dag- og aktivitetstilbud til hjemmeboende med demenssykdom.

Brukerne har ulike behov og ønsker. Tjenestetilbudet i bydelene er utbygget og dimensjonert forskjellig. Dette kan eksempelvis føre til at brukere med tilsynelatende like behov for pleie- og omsorgstjenester kan motta tjenester på forskjellige trinn i omsorgstrappen. Byrådet vil videreføre arbeidet med å skape større likhet i saksbehandling av søknader om tjenester og tiltak mellom bydelene.

Forebyggende og aktivitetsskapende tilbud

Byrådet vil at seniorsentrene skal være et tilbud til alle innbyggere over 67 år. Seniorsentrene bør kunne få flere oppgaver og sette oppsøkende virksomhet i fokus. Bruken av seniorsentrene kan økes ved å tilrettelegge tilbudene for nye brukergrupper.

Alle bydeler skal tilby en seniorveiledertjeneste som har ansvar for oppsøkende virksomhet hos de som er over 80 år og som ikke er i kontakt med kommunens tjenester. I tillegg skal det vurderes om andre mål-

grupper er aktuelle for dette. De senere år har det blitt lagt ned mye arbeid i å utvikle seniorveiledertjenesten.

Aktiviteter på dagtid er et viktig forebyggende tiltak for mennesker med funksjonsnedsettelse. Dagtilbudene skal være innrettet for å møte ulike behov. Der bydelene oppretter egne dagsentertilbud forutsettes at kvalitetskravene, som er utarbeidet for kjøp av dagsenterplasser i Oslo kommune, er retningsgivende.

Tilrettelagt transporttilbud

TT- ordningen skal være en del av Oslos kollektivtransporttilbud. Byrådet vil arbeide for et transporttilbud som medfører at flest mulig skal kunne delta i sosiale aktiviteter og samfunnet for øvrig, uten et spesialtilpasset individuelt transporttilbud. Byrådet har etablert TT-prosjekt 2011 – 2013 som bl.a. skal utarbeide forslag til en ny fremtidsrettet TT-ordning i Oslo. Brukerorganisasjonene og brukerrådene deltar aktivt i arbeidet.

Byrådet ønsker at en videre utvikling av TT i større grad skjer gjennom kollektivløsninger. Byrådet er opptatt av at behovet for individuelle spesialløsninger for brukere med særskilte behov skal ivaretas.

Samtidig vil byrådet fortsette å arbeide med universell utforming i det ordinære kollektivtilbudet slik at flest mulig kan benytte seg av dette.

Byrådet vil gå nærmere gjennom utformingen og nivået på TT-ordningen for 2013 og vil komme tilbake til dette i tilleggsinnstillingen. Samtidig er det som omtalt under et forsøk i andre fylker med et statlig ansvar for arbeids- og utdanningsreiser.

Det ble i 2001 etablert et forsøk med en statlig ordning for transport av studenter og arbeidstakere med funksjonsnedsettelse (AU-reiseordningen) for å sikre muligheter for deltagelse i arbeidsliv og utdanning. Forsøket ble etablert i ni fylker. I 2008 ble forsøket utvidet til å gjelde alle fylkeskommunene med unntak av Oslo. Det har vært litt ulik organisering i de ulike

fylkene, men fra 2008 er ordningen i sin helhet lagt til NAV. Avtaleinngåelse med transportørene og den praktiske koordineringen av kjøringen ivaretas av kjørekontorene i de regionale helseforetakene. Det er i statsbudsjettet for 2012 bevilget 30 mill.kr til ordningen. Ordningen er evaluert av Nordlandsforskning i en rapport fra januar 2012. Nordlandsforskning mener at ordningen nok er samfunnsmessig lønnsom og et viktig virkemiddel og bør etableres som et permanent tilbud. Rapporten tar for seg ulike alternativer med og uten Oslo og med ulike kriterier for å komme med i ordningen. Byrådet vil følge opp saken med sikte på at Oslo kommer med i den statlige ordningen.

Samlokalisering av den nyetablerte NAV hjelpemiddelsentral Oslo og Akershus på Økern og Hjelpemiddelteknisk enhet er gjennomført. Det er etablert et felles ordrekontor som håndterer brukerhenvendelser knyttet til hjelpemiddeltekniske tjenester på vegne av både NAV og Oslo kommune. Videre er det inngått et samarbeid om distribusjon av hjelpemidler, slik at hjelpemidlene distribueres direkte mellom NAV hjelpemiddelsentral Oslo og Akershus og bruker/brukersted. Rådgivningskontoret for hørselshemmede er også samlokalisert med NAV. Det vil i 2012 arbeides for ytterligere å øke synergieffekten av samlokaliseringen av de statlige og kommunale tjenestene, til beste for brukerne. Det arbeides for å overføre kommunens lager for midlertidig utlån på Grünerløkka til Hjelpemiddelteknisk enhet. Endringene bidrar til at personer med behov for hjelpemidler, får dette på en enkel og rask måte. Organiseringen sørger for en effektiv utkjøring, retur, montering og demontering av hjelpemidler.

Tjenester i egen bolig

Det er høy brukertilfredshet i hjemmetjenestene. I brukerundersøkelsen gjennomført i 2011 svarte 86 % av de som mottok hjemmesykepleie og 86 % av de som mottok praktisk bistand at de helhetlig sett var fornøyd med tjenestene. 88 % av brukere som hadde valgt privat leverandør av praktisk bistand var fornøyd eller svært fornøyd, mens 85 prosent av brukere med kommunale tjenester svarte det samme. Tilsvarende resultater i hjemmesykepleien var 93 % og 86 %. Svarprosenten på brukerundersøkelsen i 2011 var 37 %. Brukerundersøkelsene gjennomføres av eksterne, på oppdrag fra Helseetaten.

Oslo kommune har brukervalg både i hjemmesykepleien og i praktisk bistand. Tolv leverandører har tjenestekonsesjon for å levere praktisk bistand, seks av disse tilbyr også hjemmesykepleie. Avtalene med leverandørene løper til 31.03.2015. Nye leverandører kan årlig søke om tjenestekonsesjon i brukervalgsordningen.

Brukere som er avhengig av å kommunisere ved hjelp av tegnspråk, kan velge praktisk bistand fra den kommunale hjemmetjenesten for døve og døvblinde.

Byrådet har i 2012 utvidet brukervalgsordningen til også å omfatte brukerstyrt personlig assistanse (BPA).

Håndterminaler (PDA) er innført i hjemmetjenestene, også hos private leverandører i brukervalgsordningen. Antallet håndterminaler er økende.

Bydel Vestre Aker startet i 2012 et pilotprosjekt for etablering og utprøving av ordning med innsatsstyrt finansiering (ISF) i hjemmetjenesten, med henblikk på senere innføring av finansieringssystemet i alle bydelenes hjemmetjenester.

I 2010 ble det gjennomført en brukerundersøkelse blant berørte av ansvarsreformen for psykisk utviklingshemmede. Selv om undersøkelsen viser mange positive effekter, er det fortsatt utfordringer med hensyn til brukermedvirkning. Det er et potensial for å øke brukernes innflytelse over egen hverdag. Byrådet legger vekt på brukermedvirkning og det forutsettes at bydelene arbeider videre med å tilrettelegge for dette.

For personer, uansett alder, med behov for koordinerte og helhetlige tjenester skal Individuell Plan vurderes. Individuell plan er en lovpålagt tjeneste og ett viktig verktøy i utforming av tjenestetilbudet.

Det er viktig å støtte familien som omsorgsyrer når familiemedlemmer tar hovedansvaret for pleie- og omsorgstrengende. Byrådet forutsetter derfor at bydelene aktivt benytter hele tiltakstrappen og tilbyr supplerende hjemmetjenester, og/eller ordninger som avlastning, støttekontakt, omsorgslønn og/eller korttidsopphold i institusjon. Bydelene har også mulighet til å tilby korttidsopphold i Spania. Det forutsettes videre at bydelene følger opp den årlige brannkontrollen hos brukere som mottar hjemmetjenester.

Byrådet vil satse mer på tilbudet til hjemmeboende med demenssykdom både når det gjelder tidlig utredning og diagnostisering ved mistanke om demens og aktivitets-/dagtilbud for de som er rammet. Bydelene har i sin bestillerorganisasjon en demenskoordinator med særskilt ansvar for samarbeid med bruker, pårørende og kommunale og statlige virksomheter. Noen bydeler har etablert demensteam, som også deltar i utredning og diagnostiseringsarbeidet av personer med demenssykdom i samarbeid med fastlegene. Det er et mål at Individuell Plan i større grad benyttes i demensarbeidet. Geria, Oslo kommunes ressurscenter for alderspsykiatri og demens, har en koordinerende rolle i arbeidet med å gi bedre tilbud til personer med demenssykdom. Byrådet vil at det i 2013 skal etableres demensteam i alle bydeler, eventuelt ved at flere bydeler samarbeider om dette. Demensteamene skal sammen med bydelenes demenskoordinatorer bidra til at utredning og diagnostisering av personer med demens kan gjennomføres i kommunen. Geria viderefø-

rer sin koordinerende rolle i kommunens demensarbeid, gjennom det etablerte nettverket for bydelens demenskoordinatorer og demensteam.

Det er fra 2012 mulig å søke om statlig investeringsmidler til å etablere dagaktivitetstilbud. Ved utgangen av mai 2012 hadde tre bydeler søkt om slikt tilskudd. Byrådet vil at det gis dagaktivitetstilbud til personer med demenssykdom i alle bydeler. Tilbudene kan etableres lokalt i en eller flere bydeler og som byomfattende tilbud gjennom Sykehjemsetaten, og kan ha forskjellig innretning og lokalisering.

Byrådet vil i 2013 fortsatt ha fokus på ernærings situasjonen for pleie- og omsorgstjenestens brukere, og iverksette tiltak som kan bedre ernæringsstatus for hjemmeboende eldre. Lokale tiltak for å bedre eldres helse og hindre sykdomsutvikling og innleggelse i sykehus og sykehjem skal iverksettes. Eldresentrenes og sykehjemmenes mattilbud til hjemmeboende eldre og bydelenes øvrige tilbud knyttet til ernæring er kartlagt. På bakgrunn av dette materialet vil byrådet vurdere behov og se på muligheter for å gi et bedret ernæringstilbud til de hjemmeboende eldre.

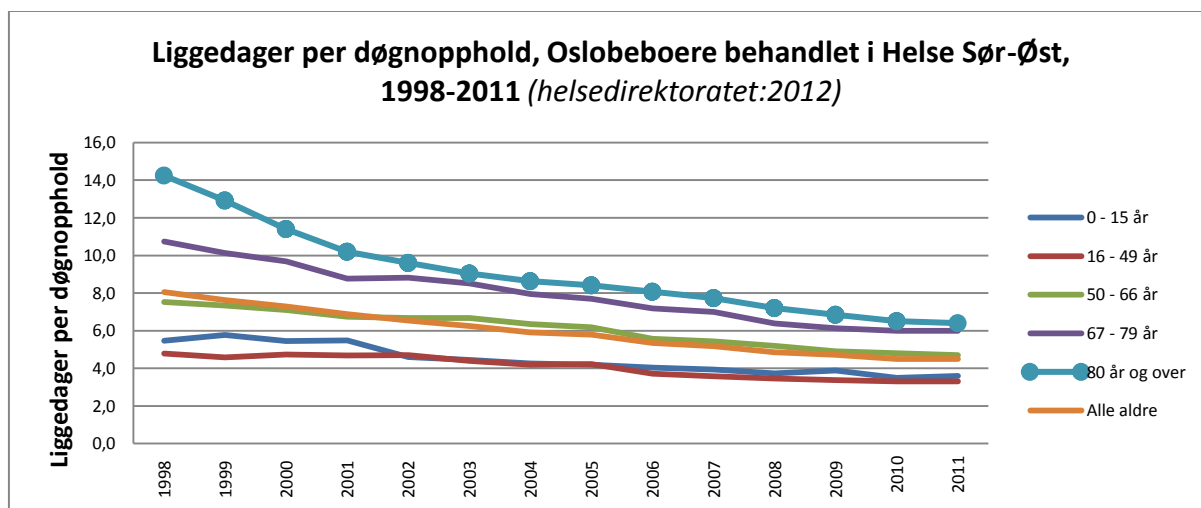
Samhandlingsreformen har medført at en større andel helsetjenester som tidligere ble utført i sykehusene nå utføres i kommunenes helse- og omsorgstjenester. Kommunen får større ansvar både for tjenestetilbud før og i etterkant av sykehusopphold. I enkelte tilfeller vil også kommunalt tilbud erstatte det tilbudet som sykehusene ga tidligere. Kommunene fikk fra 2012 ansvaret for tjenester til utskrivningsklare pasienter fra sykehusene fra første dag. Dette har gitt en stor økning i antallet meldinger om utskrivningsklare pasienter til bydelenes bestillerkontor. Dette har igjen økt presset både på sykehjemstilbudet, spesielt korttids plassene, men også på hjemmetjenestene. For kommunehelsetjenesten innebærer denne utviklingen, at det er behov for å etablere tilbud som kan ivareta økende pleie- og omsorgsbehov.

Oslo kommune og Helse Sør-Øst vil videreutvikle samarbeidet om å etablere samhandlingsarena Aker. Hovedmålet er å gi aktuelle pasientgrupper et rett tilbud på riktig nivå og gjennom dette bidra til å forebygge og redusere helseproblemer for den enkelte. Tjenestetilbudene som opprettes ved samhandlingsarena Aker skal hovedsakelig være byomfattende. Akutt døgntilbud og rehabilitering vil være sentrale oppgaver. Målgruppen er eldre med sammensatte lidelser, pasienter med livsstilssykdommer og kroniske lidelser. Det er i 2012 på samhandlingsarena Aker etablert spesialisert rehabiliteringstilbud med 21 plasser som driftes av Sykehjemsetaten.

Oslo Kommune har også igangsatt "Helsegrep for eldre" ved samhandlingsarena Aker, med delprosjektene geriatrik ressurssenter – inkludert GERIA, Almas visningsleilighet og døgnrehabilitering for eldre. Arbeidet med disse delprosjektene vil videreføres. Prosjektet gjennomføres i nært samarbeid med bydeler, etater og med Oslo universitetssykehus samt de øvrige sykehusene.

Mer effektiv medisinsk behandling og omlegging av spesialisthelsetjenesten har redusert liggetiden i sykehus. For Oslobeboere over 80 år har den gjennomsnittlige liggetiden pr opphold på sykehus sunket siden 1998, mens antall døgnopphold har økt. I samme periode har befolkningen i aldersgruppen variert lite. (23 568 i 1998, 24 431 i 2001, 24 556 i 2004 og 22 692 01.01.2012). Aldersgruppen over 80 år har en nedgang men antall personer over 90 år har økt.

I 2004 var andelen 90 år og eldre i aldersgruppen over 80 år ca 15,4 prosent mens 01.01.2012 var den samme andelen 21,1 prosent. Det er grunn til å tro at den økte andelen 90-åringer gir økt bruk av sykehus-tjenester.

Endringer i liggetiden for eldre personer med kroniske lidelser og utskrivingsklare pasienter skaper et press både på sykehjemstilbudet og hjemmetjenestene. Enkelte, ofte eldre pasienter, som skrives ut fra sykehus har behov for en periode med behandling og opptrening før de kan klare seg i eget hjem. Dette er pasienter som ikke har behov for fast sykehjemsplass, men heller ikke behov for fortsatt behandling på sykehusnivå. Intermediære enheter og rehabiliteringsplassene ved Samhandlingsarena Aker er tilbud som kan møte disse behovene. Fra 01.01.2012 er intermediære enheter overført fra bydelene til Sykehjemsetaten. Innholdet i de intermediære enhetene må hele tiden tilpasses bydelenes behov for riktig hjelpetilbud til brukerne.

Byrådet vil arbeide for at bydelene øker bruken av tidsbegrenset opphold og spesielt opphold til rehabilitering. Rehabilitering kan bidra til å heve livskvaliteten til den enkelte. Det har i de senere årene blitt lagt stadig økende vekt på utvikling av tilbudet. Det anslås at 3 til 5 prosent av eldrebefolkningen vil kunne ha helsegevinster ved et opphold i en rehabiliteringsenhet eller et annet tilrettelagt tilbud med aktiv opptrening.

Rehabilitering i sykehjem skal tilrettelegges i tett samarbeid mellom bydelene og sykehjemmene. Slike opphold må skilles klart fra ordinære sykehjemsopphold og korttidsopphold for avlastning og skal bestilles med klart definerte mål for oppholdet. Bydelene må også, i samarbeid med Sykehjemsetaten, aktivt bruke og videreutvikle dagtilbudet ved sykehjemmene for personer som bor hjemme, men som har behov for målrettet rehabilitering og aktivisering.

Oslos eldreomsorg står overfor store endringer i de kommende år for å kunne takle økningen i antall eldre. Det er behov for en aktiv eldreomsorg, som i større grad baserer seg på å forebygge funksjonssvikt og sette inn tidlige tiltak – altså hverdagsrehabilitering. Byrådet satser på rehabilitering, trening og hjelp til selvhjelp for at eldre skal kunne leve selvstendige liv og bo hjemme lengst mulig. Byrådet satser på ulike metoder for å understøtte økt aktivitet og bedre helse blant den eldre delen av befolkningen. Ressursene vil i større grad bli rettet mot forebygging og rehabilitering, økt bruk av frivillige for å aktivisere eldre. Byrådet vil ha flere fysioterapeuter og ergoterapeuter inn i eldreomsorgen, blant annet for å vurdere treningsbehov og tiltak som kan bidra til større livsmestring.

Varig og tilrettelagte bo- og omsorgstilbud

Det er fortsatt behov for å fremskaffe boliger til personer som selv ikke greier å skaffe seg et tilrettelagt botilbud. Byrådet forutsetter at bydelenes planlegging og tilrettelegging av nye boliger følger Husbankens

retningslinjer for utforming, standard og plassering av boliger.

Byrådet har etablert Omsorg+ som et tiltak mellom det tilbudet hjemmetjenesten kan gi personer som bor i sine egne hjem, og det tilbudet som gis i sykehjemmene. I henhold til Byrådssak 243/09 Omsorg+ - innhold og organisering, skal tilbudet ivareta behov for trygghet, aktivt arbeide for å bygge nettverk og å oppmuntre til aktivitet for eldre, som ikke har så stor funksjonssvikt at de trenger sykehjemsplass. Omsorg+ omfatter omsorgsboliger, døgnbemannet husvertstjeneste, middagsservering alle dager i uken og personalbase.

Byrådet har foretatt en gjennomgang av bydelenes tildelingspraksis av sykehjemsplasser og kartlagt ulikheter i saksbehandlingen og tildelingen. Arbeid for å etablere likhet mellom bydelene i søknads- og saksbehandlingsprosedyrer, tildelingspraksis og klagesaksbehandling videreføres.

Sykehjemsbehovsplan 2012-2022 - Utbygging av sykehjem og Omsorg+ i Oslo kommune er en rulering av Sykehjemsbehovsplan 2010-2020. Planen omfatter sykehjem og heldøgns botilbud for eldre.

I 2010, 2011 og 2012 har seks bydeler til sammen ferdigstilt 544 boliger innenfor Omsorg + konseptet. I 2014 vil 117 boliger ferdigstilles. Fram mot 2015 er planen å ferdigstille ytterligere 340 boenheter slik at målet på 1000 boenheter innen 2015 oppnås. Langsiktig mål er 50 – 100 boenheter i Omsorg+ i hver bydel.

Byrådet vil møte utfordringene innenfor eldreomsorgen ved å prøve ut velferdsteknologi (smarthusteknologi) i Omsorg+. I 2012 etableres et pilotprosjekt for utprøving i Omsorg+.

Det er innvilget EU midler til prosjekt *IKT i seniorers hjem* fra Interreg IV A Øresund-Kattegat-Skagerrak programmet. Etablering og evaluering av velferdsteknologi i Omsorg+ vil være Oslos bidrag til EU-prosjektet.

I økonomiplanperioden er det innarbeidet 1,96 mrd. til fornying av sykehjem og 250 mill. til generell rehabilitering av sykehjem. Det er innarbeidet 710 mill. til Omsorg+ i planperioden. Det vises til beskrevet i Kapittel 4 Byomfattende tiltak under Sykehjemsetaten og nærmere omtale i kapittel 9.1 Kultur og næring – eiendomsforetakene, under Omsorgsbygg.

Kvalitet

Riktig hjelp til riktig tid sikrer god kvalitet. For at brukerne skal få den omsorgen og tryggheten som er nødvendig må bemanningen være styrt av beboernes behov.

Behovsstyrt Bemanning (BOB) er et kompetansestyringssystem for hjemmesykepleie, sykehjem og bemannede boliger. Dette omfatter bl.a. en ordning med tjenesteansvarlig og primærkontakt, riktig bemanning ut fra brukernes helse- og livssituasjon, samt styrings- og beslutningsstøtte for ledere. I prosjektet Hjemme Best har bydelene og kommunale sykehjem kartlagt kompetansen i egen bemanning, og innført BOB i hele eller deler av virksomheten. Helseetaten vil følge opp den videre implementeringen i hjemmesykepleien, sykehjem og boliger, og måle faglige og økonomiske effekter i driften.

Helseetaten skal bistå bydelene med å innføre felles kvalitetskrav i hjemmetjenestene. Felles HSM-håndbok for hjemmetjenesten er utarbeidet som et redskap for bydelene i deres arbeid med helse, miljø og sikkerhet. Etaten skal også etablere en plattform og base for faglig, organisatorisk og teknologisk utvikling i hjemmetjenesten, i nært samarbeid med bydelene og leverandørene i brukervalgsordningen. Oppdraget omfatter også utvikling av modeller for samarbeid og samhandling som fremmer brukerinnflytelse og medvirkning.

Oslo kommune har vedtatt et felles kvalitetsmålingssystem for hjemmetjenestene og sykehjem, uavhengig av om tjenesten utføres av kommunen eller private leverandører. Systemet består av kvalitetsrevisjoner, brukerundersøkelser, pårørendeundersøkelser i sykehjem, registreringer av objektive kvalitetsindikatorer og resultat fra medarbeiderundersøkelser. Helseetaten vil i løpet av 2012 vurdere kvalitetsmålingssystemet med sikte på å forbedre dette.

Det er ønskelig å starte opp prøveprosjekter med behovstilpassede arbeidstidsordninger. Aktuelle tjenestesteder vil være der hvor beboerne vil tjene på mer forutsigbarhet i forhold til personalets tilstedeværelse over tid. Boliger til mennesker med nedsatt funksjonsevne eller psykiske lidelser, tiltak til barn og unge og visse grupper eldre vil kunne være aktuelle prøveprosjekter.

Bydelene skal ha internkontrollsystem for forvaltning av brukermidler i samlokaliserte boliger. Byrådet understreker nødvendigheten av effektive kontrollmekanismer. Det vises til byrådets sak nr 12/2010 Instruks for disponering av økonomiske midler tilhørende tjenestemottaker i institusjon og utenfor institusjon samt håndtering av tjenestemottagers egne midler – revidering.

Kompetanse og bemanning

Andelen årsverk i pleie- og omsorgstjenestene med fagutdanning i Oslo kommune var 65 % i 2011. Gjennomsnitt for landet utenom Oslo er 74 %. Oslo kommune har som mål å øke andelen faglærte i disse tjenestene.

Oslo kommune deltar i nettverk om strategisk kompetanseplanlegging i regi av Kommunenes Sentralforbund. Der er igangsatt et arbeid med å lage en overordnet strategisk kompetanseplan for pleie- og omsorgssektoren i Helseetaten i samarbeid med Sykehjemsetaten og et utvalg av bydelene deltar i arbeidet.

Denne planen vil gi en overordnet retning og styring av kompetanseutviklingen i kommunes pleie- og omsorgssektoren, slik at brukernes behov for tjenester kan imøtekommes på en faglig profesjonell måte i alle deler av tjenestene. Planen vil innbefatte fellestilltakene i regi av Helseetaten, og både ha rekrutting og øke andelen med fagutdanning som mål. Byrådet vil at bydelene og etatene skal videreføre dette arbeidet gjennom å revidere egne kompetanseplaner for pleie- og omsorgssektoren og forankre denne i kommunens overordnede plan.

Bydelene skal fortsatt stimulere sine ansatte i hjemmetjenestene og boliger til å delta på utdanningstilbudene som Oslo kommune tilbyr. På Helseetatens nettsider finnes informasjon om utdanningstilbudene. Blant kurstilbudene er norskttest, norskspråklig opplæring, norsk og helsefag, ulike grunnkurs i pleie- og omsorg, kurs i nasjonale fag, bestillerkompetanse, demensomsorg, helse- og omsorgslovgivning, ernæring, kompetansekartlegging mm. Blant formelt kompetansegivende fagutdanninger tilbys helsefagarbeiderutdanning, demensomsorgens ABC, lederutdanning for 1. linjeledere i pleie og omsorg samt støtte til studieavgift for videreutdanninger for høyskolepersonell. Byrådet tilbyr også engangstilskudd til bydelene for ferdig utdannede kandidater når bydelene har bidratt til at den ansatte har kunnet gjennomføre utdanningen.

Det skal legges til rette for flere læreplasser for lærlinger, elever og studenter. Videre må det arbeides for ulike attraktive karriereveier i tjenestene, slik at personer med opparbeidet kompetanse ønsker å fortsette å arbeide og videreutvikle seg i omsorgsyirket.

Gode ferdigheter både i muntlig og skriftlig norsk språk er en forutsetning for å kunne utøve gode brukerrettede tjenester. Målet er at ansatte i bydelenes pleie- og omsorgstjenester skal beherske norsk skriftlig og muntlig i tråd med Nasjonal norsksprøve 3 når de arbeider i pleien, og dette skal stilles som krav ved nyansettelser.

Kartlegging har vist mangelfulle språkferdigheter hos flere ansatte med minoritetsspråklig bakgrunn. Byrådet vil styrke arbeidet med norskopplæring for denne gruppen.

Byrådet vil at det skal stilles krav om bestått prøve i nasjonale fag før ansatte/søkere fra land utenfor Norden kan få ansettelse som helsefagarbeider i pleie- og omsorgstjenestene i Oslo kommune.

Befolkningen skal ha tillit til at helsepersonell yter faglig god og sikker helsehjelp. Helsedirektoratets veileder (2010) for arbeidsgivere i helsetjenesten ved tilsetting av helsepersonell (IS-1902 Gode rutiner – gode tilsettinger) gir nødvendige retningslinjer.

2. Mål

Byrådets mål er å:

- bidra til at flere eldre skal kunne bo hjemme og mestre egen hverdag
- videreutvikle seniorsenterene som en sosial og aktiv møteplass for flere eldre
- skape større trivsel og matglede rundt måltidene
- bedre ernærings situasjonen for brukere av hjemmetjenesten
- styrke demenskunnskapen i kommunens ulike tjenesteledd
- legge til rette for at kommunens tilbud innen pleie og omsorgssektoren fortsatt leveres av både kommunale, ideelle og private aktører
- ha lik praksis ved tildeling av sykehjem uavhengig av bydelstilhorighet
- bidra til økt trygghet og sosial aktivitet gjennom satsingen på Omsorg+boliger i alle bydeler
- tilby brukerne fleksible hjemmetjenester av god kvalitet
- legge til rette for flere mennesker med funksjonsnedsettelser skal få egen bolig
- gi forflytningshemmede mulighet til å leve frie og selvstendige liv.
- prøve ut behovstilpassede arbeidstidsordninger for å tilby brukere kontinuitet og ansatte mer fleksible arbeidstider

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- innføre hjelp til selvhjelp prinsippene i hjemmetjenestene og styrke arbeidet med forebygging og rehabilitering i eldreomsorgen
- innføre demenskoordinator og demensteam i alle bydeler
- utvikle et variert aktivitets- og dagtilbud for demente som bor hjemme
- følge opp boligbehovsplanen slik at flere funksjonshemmede kan få egen bolig
- legge til rette for at ideelle private og kommunale aktører kan videreutvikle sine tilbud i pleie og omsorgssektoren til det beste for brukerne
- øke lederkompetansen ved å styrke lederskoleringen i pleie og omsorgssektoren
- gi brukerne av helse- og omsorgstjenestene større medvirkning og valgfrihet
- styrke rehabiliteringstilbudet i pleie og omsorgstjenestene blant annet gjennom frisklivssentre, fysisk trening og forsterkede kortidsenheter på sykehjemmene
- styrke kunnskapen om ernæring, matglede og helse på eldresentrene, i hjemmetjenestene og på sykehjemmene
- investere i og ta i bruk ny velferdsteknologi i eldreomsorgen der dette gir mer frihet og selvstendighet for brukerne
- bygge flere Omsorg+boliger, jf. målet om å bygge 1000 boliger innen 2016
- videreføre arbeidet med å lage mer like prosesser i bydelene for behandling av søknad om sykehjemsplass
- etablere en overordnet og strategisk kompetanseplan for pleie og omsorgssektoren, med særlig fokus på å øke lederkompetansen
- videreutvikle kvalitetsmålingssystemene i pleie og omsorgssektoren

BYDELENE (EST OG KOU)
Budsjett 2013

Måltall FO3 Pleie og omsorg	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Andel av bydelens årsverk i pleie og omsorg med relevant fagutdanning 1)	65 %	65 %	65 %	66 %
Brukertilfredshet i hjemmetjenesten - andel fornøyde brukere	> 80 %	86 %	> 80%	>80%

1) Kilde: NLP (UKE-datavarehuset, (Kostrafunksjon 234,253,254)

Måltall og resultat omfatter fast ansatte og fastlønnede vikarer (ikke timelønnede vikarer)

Nøkkeltall for FO3 - Pleie- og omsorg (EST)	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Andel personer 80+ pr 31.12	3,9	3,8	3,7
Netto driftsutgifter pleie og omsorg pr innbygger 1)	10 825	11 676	12 487
Netto driftsutgifter pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester 1)	287 184	322 458	353 941
Netto driftsutgifter pr. hjemmetjenestemottaker 1)	149 293	170 354	192 660
Andel egne innbyggere 80 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	35,5	34,5	34,7
Andel egne innbyggere 66 år og under som mottar hjemmetjenester 2)	1,1	1,0	1,0
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som mottar hjemmetjenester 2)	8,7	8,3	7,8
Andel egne innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester 2)	32,9	31,6	31,5
Andel egne innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	46,4	45,9	46,4
Andel egne innbyggere 80 år og over som bor i institusjon 3)	16,1	16,3	16,0
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som bor i institusjon 3)	2,1	2,1	2,0
Andel egne innbyggere 80 - 89 år som bor i institusjon 3)	11,7	11,8	11,1
Andel egne innbyggere 90 år og over som bor i institusjon 3)	34,7	34,2	34,2
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold 4)	11,8	12,9	12,7

1) Netto driftsutgifter, kommuneregnskapet, Rapporteres kun ved årsslutt pr 31.12

2) Praktisk bistand og hjemmesykepleie (jfr. lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 første ledd nr. 6)

Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid.

I henhold til loven omfatter praktisk bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet,

herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

3) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg som er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 første ledd nr. 6, dvs boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon.

4) Sykehjem, hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

4) Sykehjem, hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

5. Budsjettekniske merknader

Det er fordelt 10 mill. til oppfølging av Demensplan 2015, til løpende lønns- og driftsutgifter knyttet til etablering av nye dagaktivitetstilbud for demente. Midlene er rapporteringspliktige, fordelt bydelene etter kriteriene på funksjonsområde 3 og er en videreføring av satsingen fra 2012 (helårseffekt). Det er

fordelt 4 mill. til styrking av språkkompetansen blant ansatte med minoritetsbakgrunn i pleie og omsorgstjenesten. Det er tilbakeført 5 mill. til bydelene fra avsatt på funksjonsområde 3.

I sykehjemsprisene er det innarbeidet 23 mill. i økt kostøre (matpenger).

Det er foretatt følgende avsetninger

<u>Avsetninger i (1 000 kroner)</u>	
Videreføring av prosjekter i eldreomsorgen (kap. 304)	12 400
Personelltiltak i eldreomsorgen (kap. 304)	5 000
Omstillings- og utviklingstiltak i bydelene (kap. 304)	4 000
Hjemme Best (kap. 304)	2 500
Ernæring hjemmebaserte tjenester (kap. 304)	3 000
Omsorg+ kompensasjonsordning (kap. 304)	5 000
IKT-tiltak pleie og omsorg (kap. 304)	5 000

<u>Videreføring av prosjekter i eldreomsorgen</u>	
Brukerundersøkelser	1 000
Kjøp av trygghetsalarmer	2 000
Kvalitetsrevisjoner, honorar mv.	2 800
Pårørendeskolen aldersdemens	550
TT-formål	5 000
Mindre prosjekter	1 050

<u>Særskilte tildelinger fordelt til bydelene (i 1 000 kroner)</u>	
Bydel Nordre Aker - Marka eldresenter	1 540
Bydel Sagene - komp. kapitalutgifter i kommunale omsorgsinst.	3 481
Bydel Alna - komp. kapitalutgifter i kommunale omsorgsinst.	13 815
Kompensasjonstilskudd bydeler som leier omsorgsboliger av private	12 502
Bydel St.Hanshagen - Sentrumsansvar	2 200
Fordelt alle bydeler - Demensplan 2015, dagaktivitetstilbud etter FO3 kriterier	10 000

6. Forslag til verbale vedtak

Levering av hjemmetjenester i brukervalgordning (H12/2012)

Byrådet gis fullmakt til å inngå nye avtaler med leverandører for levering av hjemmetjenester i brukervalgordning i hjemmetjenesten.

Oppholdsbetaling barn med særskilte behov

Det skal ikke tas oppholdsbetaling for tilbud før og etter skoletid til barn med særskilte behov i 8.-10. trinn og på videregående skole

Egenbetaling for renhold, matlaging m.m

Husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag – i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester 1)	Timesats i kroner	Utgiftstak i kroner pr måned/alt. pr år (timer)
Inntil 164 244 (under 2 G) 2)	28	kr 170 pr. mnd.
Fra 164 244 (2 - 3 G)	61	kr 6 100 pr. år (100 timer)
Fra 246 366 (3 - 4 G)	159	kr 15 900 pr. år (100 timer)
Fra 328 488 (4 G og over)	265	kr 26 500 pr. år (100 timer)

1) Alminnelig inntekt 2011 tillagt evt. utenlandsk pensjon og hjelpestønad til hjelp i huset, og fratrukket evt. omsorgslønn i alminnelig inntekt. Inntekten gjelder for husstanden, dvs. hjelpemottaker og ektefelle/partner/samboer, evt. også foreldres inntekt dersom hjelpemottaker er under 18 år.

2) Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G, skal samlet vederlag for tjenester ikke overstige et utgiftstak på kr 170 pr. måned i 2012, jfr. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 10. Utgiftstaket reguleres hvert år i statsbudsjettet som legges frem i oktober, og vil bli justert i samsvar med dette.

Egenbetaling for trygghetsalarm

Husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag – i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.	Månedssats
Fra 246 367 (over 3 G)	kr 209

Bydelene gis fullmakt til å avgjøre om de vil innkreve egenandeler på trygghetsalarm.

Konkurranseutsetting av heldøgns institusjoner til eldre(sykehjemsdrift) (H15/2012)

Byrådet gis innenfor sitt ansvarsområde fullmakt til å konkurranseutsette heldøgns institusjoner til eldre (sykehjemsdrift).

Funksjonsområde 4

Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram

Funksjonsområde 4 omfatter to deler, kvalifiseringsprogrammet og økonomisk sosialhjelp. Det er en tett sammenheng mellom bruken av kvalifiseringsprogrammet og utgiftene til økonomisk sosialhjelp. Kva-

lifiseringsprogrammet er dermed et sentralt tiltak som kan bidra til å redusere sosialhjelpsutbetalingene.

Kvalifiseringsprogrammet

Funksjonsområde	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011 *	Budsjett 2012	Forslag 2013
FO4 Kvalifiseringsprogram			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		366 019	378 463
Sum utgifter		366 019	378 463

* I 2011 var netto utgift på 309,9 mill. inkludert i regnskap FO1. KVP inngår f.o.m. 2012 i FO4.

1. Ansvarsområde

Kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad er et aktivt tiltak for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og med ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden. Gjennom tett oppfølging og et individuelt tilpasset program skal tiltaket legge til rette for at flere kommer i arbeid og aktivitet. Kvalifiseringsprogram er en lovpålagt oppgave for kommunene og en rettighet for de som fyller vilkårene for deltakelse, hjemlet i samme lov som økonomisk sosialhjelp.

form av ordinære statlige arbeidsmarkedstiltak eller skolegang. Ytterligere 24 % gikk over til arbeidsavklaringspenger/ uførepensjon eller avklaring av slike ytelser. Nær 13 pst av de avsluttede gikk tilbake til økonomisk sosialhjelp uten slik avklaring. De gjenværende 10 % fordeler seg på andre årsaker (f eks overgangsstønad og soning).

Kvalifiseringsprogrammet er ikke primært en stønadsordning, men en ordning for (re)habilitering til arbeid/aktivitet der relevante, individuelt tilpassede tiltak står helt sentralt. Gjennom deltakelse i kvalifiseringsprogrammet blir brukeren grundig kartlagt og andre rettigheter kan bli avklart. En forutsetning for at programmet skal lykkes er at det finnes tilstrekkelige og riktige tiltak i henhold til brukernes behov. Både statlige, kommunale og private tiltak kan benyttes.

2. Situasjonsbeskrivelse

Etter en innfasingsperiode har samtlige bydeler fra 2010 tilbudt kvalifiseringsprogram. Målgruppen for kvalifiseringsprogrammet omfatter i stor grad personer som ellers ville være avhengige av økonomisk sosialhjelp som grunnlag for sitt livsopphold. Flere personer på kvalifiseringsprogrammet innebærer derfor reduserte utgifter til økonomisk sosialhjelp, siden deltakerne i programmet mottar den lovbestemte kvalifiseringsstønad som lønn under deltakelse i programmet.

Totalt antall som har vært i kvalifiseringsprogram i Oslo i 2011 var 2 635 personer. Av disse var 1 649 i program pr 31.12 2011. 781 deltagere fullførte eller planmessig avsluttet sitt program, mens 166 droppet ut uten å kontakte sosialtjenesten om dette. I tillegg var det 39 deltakere som i løpet av 2011 flyttet ut av Oslo kommune. Av disse 781 deltagerne som fullførte eller planmessig avsluttet var det 53 % som gikk over til ordinært arbeid eller inn i arbeidsrettede løp i

I tillegg til kvalifiseringsstønaden, medfører derfor ordningen også utgifter til tiltak, ansattes lønn og øvrige administrative utgifter knyttet til drift av ordningen. Staten har finansiert beregnede, kommunale merkostnader ved ordningen – fra 2011 som en særskilt bevilgning innenfor rammetilskuddet. Den statlige finansieringen har innbefattet alle de nevnte utgiftskomponentene, fratrasket beregnede utgifter til sosialhjelp som kommunene likevel ville ha hatt dersom kvalifiseringsprogrammet ikke hadde eksistert. Kommunene må derfor selv bidra med midler tilsvarende beregnet, innspar sosialhjelp for å finansiere ordningen. Størrelsen på statens tilskudd til den enkelte kommune har vært basert på det antall deltakere staten har forventet at kommunen skal kunne ha.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- sørge for at personer i målgruppen for programmet får muligheter til å komme i arbeid eller annen aktivitet
- redusere bruken av sosialhjelp som livsgrunnlag og langtidsytelse for målgruppen

4. Strategier

For å nå målene vil byrådet:

- tilby individuelt tilrettelagt opplæring, arbeidspraksis og tiltak
- tilby individuell, tett og koordinert oppfølging og bistand

5. Merknader til driftsbudsjettet

Til grunn for budsjettet ligger videreføring i 2013 av forventet aktivitet i 2012 på 1650 deltakere i programmet i gjennomsnitt for året. Dette forutsetter at staten bidrar med midler i 2013 på samme nivå som i 2012. Byrådets ambisjon er å holde et aktivitetsnivå tilsvarende 1650 deltagere pr mnd gjennom hele året. Resultatene fra 2011 viser at bydelene varierte mellom 1455 deltagere ved utgangen av juli og 1682 deltagere ved utgangen av oktober. I gjennomsnitt var det 1 581 deltakere i program pr utgangen av hver måned i 2011. Bevilgningen gjelder kvalifiserings-

ordningen i sin helhet. Utgifter til lønn til programrådgivere, kontorhold/driftsutgifter, tiltakskostnader og stønad (lønnsart 089) til deltakere skal fortsatt regnskapsføres på kostrafunksjon 276.

Et sentralt premiss for aktivitetsnivået i programmet er den statlige bevilgningen som pt gis som en særskilt bevilgning i rammetilskuddet til kommunen. Med referanse til hvordan midlene bevilges til kommunen er det av betydning at regnskapet viser hvilke utgifter som påløper til ordningen totalt.

Avsetninger i (1 000 kroner)	
Kvalifiseringsprogram, aktive tiltak (kap. 308)	16 000

Økonomisk sosialhjelp

		Beløp i 1000 kr		
Funksjonsområde		Regnskap 2011	Budsjett 2012	Forslag 2013
FO4 Økonomisk sosialhjelp				
14	Overføringsutgifter	864 130	888 785	924 173
	Sum utgifter	864 130	888 785	924 173

1. Ansvarsområde

Sosialtjenesten skal arbeide for å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet og forebygge sosiale problemer. Økonomisk sosialhjelp er en subsidiær ytelse som gis når alle andre muligheter er prøvd. Ytelsen skal sees i sammenheng med andre tiltak som kan fremme overgang til arbeid og aktiv deltagelse.

2. Situasjonsbeskrivelse

I 2011 var det 17 948 hovedpersoner som mottok økonomisk sosialhjelp i Oslo. Dette var om lag samme nivå som i 2010, da antallet var 18 163, med en synkende tendens fra 2009 til 2011. Den gjennomsnittlige stønadslengden gikk ned i 2011, og var 5,8 måneder mot 6,1 måneder i 2010. Andelen stønadsmottakere i aldersgruppen 18-24 år gikk også ned og var 3,9 pst i 2011 mot 4,2 pst i 2010. Denne utviklingen bidro til at også gjennomsnittlig brutto utbetalt stønad pr. klient pr år gikk ned fra kr 54 356 i 2010 til kr 51 888 i 2011 (nominelle beløp).

3. Mål

Byrådets mål er å:

- sørge for at sosialhjelpsmottakere i størst mulig grad blir selvhjulpne
- sørge for at unge voksne raskt kommer i arbeid eller annen aktivitet

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- tilby kvalifisert råd og veiledning med sikte på å gjøre den enkelte mest mulig selvhjulpne
- sette vilkår ved tildeling av økonomisk sosialhjelp
- målrette innsatsen ved å prioritere aktive tiltak og kvalifiseringsprogrammet
- tilby unge sosialhjelpsmottakere opplæring, arbeidspraksis og tiltak som har positiv sysselsettingseffekt

Byrådet vil arbeide for at sosialhjelpsmottakere i størst mulig grad skal få tilbud om aktive tiltak som bidrar til å gjøre den enkelte selvhjulpent. Sosialtjenesten skal benytte adgangen til å stille vilkår ved tildeling av stønad aktivt. Særlig gjelder dette vilkår knyttet til aktivitet som kan bidra til at stønadsmottakeren kommer i arbeid eller annen form for aktivitet / sysselsetting som på sikt kan føre til arbeid. Kvalifiserings-programmet skal være et sentralt virkemiddel for ordningens målgruppe. Personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester skal motiveres for og tilbys individuell plan. Bydelene skal i samarbeid med brukeren og aktuelle instanser utarbeide og/eller medvirke til slik plan for de som ønsker det.

Sosialtjenesten har et særlig ansvar for å legge til rette for oppfølging av brukere som har vært under barneverntiltak og som trenger hjelp etter sosialtjenestelo-

ven. Tiltak som iverksettes, skal være aktivitetsrettet og ha som mål å gjøre vedkommende selvhjulpent.

Personer med omfattende rus-, psykiske - eller sosiale problemer skal motiveres til aktivitet. Dersom de deltar i sysselsettings- eller arbeidstreningstiltak, kan inntil kr. 1 500 pr. mnd. holdes utenfor utmåling av supplerende sosialhjelp. Det skal foretas en konkret og individuell vurdering av den enkeltes situasjon.

Bydelene har ansvar for behandling av statlige og kommunale bostøtteordninger, slik at ordningene kommer innbyggerne til gode og bidrar til å løfte brukere ut av sosialtjenesten. De kommunale bostøtteordningene er et supplement til statens bostøtteordninger, og skal bidra til at økonomisk vanskeligstilte kan klare sine boligutgifter.

5. Merknader til driftsbudsjettet

<u>Avsetninger i (1 000 kroner)</u>	
Bosettingstilskudd (kap. 308)	12 200

<u>Særskilte tildelinger fordelt til bydelene (i 1 000 kroner)</u>	
Bydel Grünerløkka - OsloPilot inkl. TOT.koordinator (netto)	6 000

6. Forslag til verbale vedtak

Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold

Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold pr. mnd justeres med 3,4 % (deflator), og fastsettes slik for 2013:

Enslig aleneboende	6 068
Ektepar/samboere	9 525
Enslig forsørgere	6 909
Barnetillegg 0-10 år	1 365
Barnetillegg 11-18 år	1 812
Unge hjemmeboende 18-23 år	1 812

Bydelene avsetninger eldre

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
304 Bydelene - avsetninger eldre (EST)				
10 Lønn og sosiale utgifter	520	0	0	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	28 292	46 500	39 245	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	560	0	0	
14 Overføringsutgifter	4 331	0	0	
Sum utgifter	33 703	46 500	39 245	
17 Refusjoner	-565	0	0	
18 Overføringsinntekter	-37 747	-5 000	-5 000	
Sum inntekter	-38 312	-5 000	-5 000	
Netto inntekter	-4 609	41 500	34 245	

Avsetningen gjelder Funksjonsområde 3 Pleie og omsorg.

Midlene til oppfølging av Demensplan 2015– dagaktivitetstilbud til demente og midler til styrking av Det er avsatt midler til følgende tiltak:

Videreføring av prosjekter i eldreomsorgen

Det er avsatt i alt 12,4 mill. til videreføring som følger:

Brukerundersøkelser	1 000
Kjøp av trygghetsalarmer	2 000
Kvalitetsrevisjoner	2 800
Pårørendeskolen aldersdemens	550
TT-tjenesten	5 000
Mindre prosjekter	1 050

Personelltiltak

Satsingen er videreført med 5 mill. og forutsetter at det mottas tilskudd fra Fylkesmannen tilsvarende.

Hjemme Best

Midler til oppfølging av brukervalg i bydelene er videreført med 2,5 mill

Ernæring eldreomsorg

Avsetningen på 3 mill. til tiltak for å bedre ernærings-situasjonen for pleietrengende i

hjemmetjenesten er videreført. Samhandlingsmidlene finansierer halvparten av satsingen.

språkkompetansen blant ansatte med minoritetsbakgrunn i pleie og omsorgstjenesten, er fordelt bydelene med henholdsvis 10 mill. og 4 mill., og etter kriteriene for funksjonsområdet.

:

Omsorg+ buffer

Kompensasjonsordningen for sentralt initierte omsorgsboligprosjekter er videreført med 5 mill.

Ordningen ble etablert i 2011 for å kompensere for utilsiktede konsekvenser i bydelene. Midlene er overførbare.

IKT-tiltak pleie og omsorg

Det er avsatt 5 mill. til videre utvikling og oppfølging av fagsystemet Gerica.

Omstillings- og utviklingstiltak i bydelene

Med referanse til de økonomiske rammebetingelsene er det avsatt 4 mill. til omstillings- og utviklingstiltak i bydelene.

Bydelene avsetninger helse og sosiale tjenester

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
308	Bydelene - avsetninger helse og sosiale tj. (EST)			
10	Lønn og sosiale utgifter	115	0	0
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	14 480	193 986	174 893
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	120	0	0
14	Overføringsutgifter	411	17 200	14 200
	Sum utgifter	15 127	211 186	189 093
17	Refusjoner	-251	0	0
18	Overføringsinntekter	-33 441	-57 685	-66 685
	Sum inntekter	-33 693	-57 685	-66 685
	Netto inntekter	-18 566	153 501	122 408

Funksjonsområde 1 Helse sosial og nærmiljø

Psykisk helsearbeid

Den generelle avsetningen til psykisk helsearbeid er videreført med 2,181 mill. Midlene er øremerket og rapporteringspliktige. Øvrig øremerket til psykisk helsearbeid er fordelt bydelene og fremkommer i Grønt hefte.

Storbyprosjekter

Midler til storbyprosjekter er videreført med 25,3 mill. og forutsetter at det mottas tilskudd fra staten tilsvarende.

Samhandlingsreformen – samhandlingstiltak

Avsetningen gjelder Samhandlingsarena Aker med 1,7 mill., Migrasjonshelse 1,5 mill. og botilbud psykisk helse med 4 mill.

Samhandlingsreformen – samhandling med sykehusene

Det er avsatt 3 mill. til Samarbeidsutvalget for prioritering av samhandlingsprosjekter, 1 mill. til sekretariatsfunksjon for tvisteutvalg og samarbeidsutvalg, 0,6 mill. til røntgen på hjul, 0,5 mill. til prosjekt akutt og subakutt funksjonssvikt eldre, samt 0,5 mill. til andel av stilling med Universitet i Oslo

Kjøp av helsetjenester i EØS-området

Avsetningen er videreført med 3,3 mill. og gjelder refusjonsordning innført i 2011 for utgifter til godkjente kommunehelsetjenester utført i EØS-land.

Folkehelsearbeid

Det er avsatt 0,3 mill. til oppfølging av folkehelseplan. Midlene til folkehelsekoordinator og folkehelsepris er overført Helseetaten med 1 mill.

Handlingsplan prostitusjon

Det er avsatt 0,250 mill. til oppfølging av planen.

Turnusleger - tilskudd

Kompensasjonsordning for bydelenes utgifter til turnusleger er videreført med 6,5 mill.

Vern mot menneskehandel

Midlene, 4,5 mill. gjelder eventuelle tiltak knyttet til de nye reglene i barnevernloven om midlertidig plassering av barn som er utsatt for menneskehandel i institusjon uten samtykke.

Sentrumsprosjektet

Satsingen er videreført med 6 mill., 3 mill. er finansiert med samhandlingsmidler.

Bosettingstilskudd flyktninger

Stimuleringstilskuddet er videreført med 0,1 mill. pr bosatt flyktning. Det er avsatt i alt 61 mill. til bosetting av 410 flyktninger og inntil 200 selvbosettere/familiegjenforente som utløser integreringstilskudd. I alt 12,2 mill. av avsetninger gjelder økonomisk sosialhjelp.

Kvalifiseringsprogram

Avsetningen er videreført med 16 mill. og gjelder styrking av bydelenes arbeid med kvalifiseringsprogram. Avsetningen brukes til forsøk med yrkesrettet norskopplæring i bydelene.

Omstillings- og utviklingstiltak i bydelene

Med referanse til de økonomiske rammebetingelsene er det avsatt 3 mill. til omstillings- og utviklingstiltak i bydelene.

Oppfølging bydeler, prosjekter og lønn

Det er avsatt 8 mill. til følggevirkninger av bydelsreformen og andre til utgifter i forbindelse med oppfølging av bydelene.

*Funksjonsområde 2B Oppvekst*Bystyremelding 2/2010 Ung i Oslo

Midler til oppfølging av meldingen er videreført ved at det er av satt 12,5 mill. til ungdomstilta

Følgende avsetninger er øremerket:

23080020 IKT tiltak sosialtjenesten FASIT (FO1)	6 300
23080025 IKT tiltak barnevern datavarehus (FO2B)	150
23080026 IKT tiltak kommunal bolig BIT (FO1)	5 000
23080028 IKT tiltak barnevern (FO2B)	100
23080038 IKT tiltak arbeidsplan (FO1)	4 000
23080054 IKT tiltak flyktninger/introduksjonsordningen	250
23080055 IKT tiltak helsestasjon (FO2B)	500
23080094 IKT tiltak individuell plan (FO1)	3 000
23080102 IKT tiltak bostøtte SAPO (FO1)	1 000

BYDELENE (EST OG KOU)
Budsjett 2013

Følgende avsetninger er øremerket	
23040010 Viderføring av prosjekter i eldreomsorgen (FO3)	12 400
23040026 Omsorg+ kompensasjonsordning (FO3)	5 000
23040016 Hjemme Best (FO3)	2 500
2304033 Ernæring eldreomsorg (FO3)	3 000
23040034 Omstillings- og utviklingstiltak i bydelene (FO3)	4 000
23040023 IKT tiltak pleie og omsorg (FO3)	5 000
23080034 Samhandlingsreform (FO1)	7 200
23080035 Samhandlingsreform - samh m sykehusene (FO1)	5 600
23080101 Omstillings- og utviklingsaktivitet i bydelene (FO1, FO2B)	3 000
23080037 Folkehelsearbeid (FO1)	300
23080039 Handlingsplan mot prostitusjon (FO1)	250
23080053 Prosjekter, oppfølging bydeler lønn (FO1)	8 000
23080096 Sentrumsprosjekt (FO1)	6 000
23080098 Bosettingstilskudd flyktninger (FO1)	48 800
23080098 Bosettingstilskudd flyktninger (FO4)	12 200
23080030 Bystyremelding 2/2010 Ung i Oslo (FO2B)	12 523
23040023 IKT tiltak pleie og omsorg (FO3)	5 000
23080020 IKT tiltak sosialtjenesten FASIT (FO1)	6 300
23080025 IKT tiltak barnevern felles datavarehus (FO2B)	150
23080028 IKT tiltak barnevern (FO2B)	100
23080026 IKT tiltak kommunal bolig BIT (FO1)	5 000
23080038 IKT tiltak arbeidsplan (FO1)	4 000
23080054 IKT tiltak flyktning/intro (FO1B)	250
23080055 IKT tiltak helsestasjon (FO2B)	500
23080094 IKT tiltak individuell plan (FO1)	3 000
23080102 IKT tiltak bostøtte SAPO (FO1)	1 000
33040011 Personelltiltak (FO3)	5 000
33080032 Genrell avsetning psykisk helsearbeid (FO1)	2 181
33080033 Storbyprosjekter (FO1)	25 280
33080034 Vern mot menneskehandel (FO2B)	4 500

Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer**Økonomiplanramme 2013-2016 bydelssektoren**

Bydelene (EST og KOU)

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *	20 681 190	20 760 252	20 833 495	20 838 704	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	20 681 190	20 681 190	20 681 190	20 681 190	20 681 190
Oppgaveendringer mellom sektorer		4 289	-7 711	-7 711	-7 711
Andre aktivitetsnøytrale forhold		-36 176	-115 176	-202 176	-202 176
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	20 681 190	20 649 303	20 558 303	20 471 303	20 471 303
Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		-24 000	-12 000	-12 000	-12 000
Spesifiserte rammeendringer		431 485	750 462	1 051 344	1 238 744
Uspesifiserte rammeendringer		-315 705	-511 380	-692 053	-792 391
Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		91 780	227 082	347 291	434 353
Forventet lønns- og prisutvikling		824 384	824 384	824 384	824 384
=ØKONOMIPLAN (brutto)	20 681 190	21 565 467	21 609 769	21 642 978	21 730 040
Salgs- og leieinntekter	-1 564 208	-1 608 133	-1 608 133	-1 608 133	-1 608 133
Refusjoner	-1 750 497	-1 810 014	-1 810 014	-1 810 014	-1 810 014
Overføringsinntekter	-476 905	-499 988	-491 988	-491 988	-491 988
=Sum driftsinntekter	-3 791 610	-3 918 135	-3 910 135	-3 910 135	-3 910 135
=ØKONOMIPLAN (netto)	16 889 580	17 647 332	17 699 634	17 732 843	17 819 905

2012 prisnivå

Reelle endring i prosent av aktivitet som i Dok 3	0,4 %	1,1 %	1,7 %	2,1 %

Oppgaveendringer mellom sektorer

7,7 mill. er trukket ut for opphør av forsøksordning med lokale veier fra 2013

3,5 mill. er justeringer mellom bydelsfordelt ramme og avsetningskapitlene.

Andre aktivitetsnøytrale forhold

10 mill. er fordelt bydelene til demensplan 2015, dagaktivitetstilbud demente

4 mill. er fordelt bydelene til norskopplæringstiltak i hjemmebaserte tjenester

8 mill. økt statstilskudd øremerket barnevern i 2013

133 mill. i 2013 overført fra kap. 305 for barnehageplasser etablert i 2011

61 mill. i 2013 overført fra kap. 305 for barnehageplasser etablert i 2012

18 mill. økt ramme til husleie i barnehager

Spesifisert rammeendring

Det er innarbeidet 109 mill. for demografiendringer på FO2B og FO3 i 2013 økende til 412 mill. i 2016.

Midlene fordeler seg med 31. mill på FO2B og 78 mill. på FO3 i 2013.

42,8 mill. er tilbakeført for merforbruk dekket over 2 år

18,2 mill. er trukket ut for inndekking av merforbruk over 2 år.

5,8 mill. er trukket ut og overført kap. 315 Helseetaten for drift av Geria, geriatrik ressurssenter, Almas visningsleilighet samt folkehelsekoordinatør og til folkehelseprisen

5,6 mill. er trukket ut og overført kap. 313 Sykehjemsetaten og kap. 314 Helseetaten til økte husleieutgifter for igangsatte aktiviteter på Samhandlingsarena Aker, økende til 6,6 mill. fra 2014

4 mill. er innarbeidet til bo-oppfølging i 2013 økende til 8 mill i 2014 og 12 mill. årlig fra 2015

3 mill. er innarbeidet til økte IKT-utgifter (fakturerings IKT fagsystemavdelingen kap.315)

2 mill. er innarbeidet til skolehelsetjeneste (i alt 7,5 mill)

1 mill. er trukket ut og lagt til kap. 315 Velferdsetaten for budsjettforutsetningen om 100 % belegg i boligene fra Storbyavdelingen overført 01.01.2012.

0,5 mill. er trukket ut og overført kap. 315 Velferdsetaten (Schwensensgate barnehage), teknisk justering for at direktetilskuddet til barnehagene er innlemmet i rammetilskuddet som tilfaller bydelene.

8 mill. i redusert inntektskrav som følge av at ordning med betaling etter vederlagsforskriften opphører ved alle rusinstitusjoner fra 01.01.2013.

Uspesifisert rammeendring drift

Rammereduksjonen i 2013 er i alt 315,7 mill.

Det er innarbeidet et generelt rammekutt på 288,9 mill. i 2013, økende til 457,9 mill. i 2014 og 630,3 mill. årlig fra 2015. Det er innarbeidet et rammekutt knyttet til forventet innsparing i TTordningen på 10 mill. i 2013, økende til 35 mill. i 2014, 45 mill. i 2015 og 55. mill årlig fra 2016. Innarbeidet i sykehjemprisene til kostøre mat. Matpenger med 23 mill. er ikke kompensert.

3.2 BYDELENE - barnehager

Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning har det overordnede ansvaret for barnehageområdet, herunder å sikre tilstrekkelig antall barnehageplasser for kommunens befolkning.

Bydelene har ansvaret for drift av barnehagene. Etablering av nye kommunale barnehageplasser skjer hovedsaklig i regi av Omsorgsbygg Oslo KF, som er byggherre og eier av de kommunale barnehagene.

Byrådets mål

- Høy kvalitet og likeverdig tilbud i Oslos barnehager
- Alle barn skal kunne norsk før skolestart
- Alle ansatte i barnehagene skal kunne godt norsk og ha kunnskaper om barns språkutvikling
- Det skal tilbys barnehageplass til flere barn enn de som omfattes av lovfestet rett til plass

Tiltak

- Styrke kvaliteten og barnehagen som læringsarena
- Bidra til kompetanseutvikling av ansatte i barnehagen
- Utvikle verktøy og rutiner for språkvurdering, godt språkmiljø i barnehagen og god oppfølging av barn som trenger språktiltak
- Styrke barnehagens samarbeid med barnevern og skole
- Øke brukerorienteringen gjennom bedre informasjon om barnehagetilbudet og økt medvirkning for foreldre og foresatte
- Etablere netto 500 barnehageplasser i 2013 og totalt 2 900 i økonomiplanperioden. Omlag 2 500 av plassene vil bli etablert i privat regi.

Utfordringer for å nå byrådets mål

Gode barnehager stimulerer barns naturlige nysgjerrighet og lærelyst, samtidig som de ivaretar barnets behov for trygghet, omsorg og lek. Et godt pedagogisk tilbud i barnehagen har positiv effekt på barns senere læring og muligheter i livet.

De ansattes kompetanse er avgjørende for kvaliteten på barnehagetilbudet. Til tross for en markant vekst i antall barnehageplasser, er andelen ansatte med dispensasjon fra kravet om førskolelærerutdanning noe lavere i 2011 enn i 2010. Over halvparten av førskolelærerne med dispensasjon har annen pedagogisk utdanning. Byrådet vil arbeide for å redusere andelen førskolelærere med dispensasjon ytterligere.

Med fortsatt utbygging av barnehageplasser vil behovet for førskolelærere være stort også i tiden

fremover. Gjennom flere år har Oslo kommune tilbudt arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning til assistenter ansatt i Oslos barnehager. Nærmere 100 ansatte er nå ferdig utdannet og ytterligere 128 assistenter er under utdanning.

Brukerundersøkelsen fra 2012 viser at foresatte er meget tilfreds med tilbudet i barnehagene. Underøkelsen viser at det er kvalitetsforskjeller, både mellom bydelene og mellom barnehager i samme bydel. Generelt sett er foresatte mest tilfreds med barnas trivsel og med personalet. Minst tilfreds er de med inne- og utemiljøet, og samarbeid og medvirkning.

Språk- og begrepsutvikling er helt sentralt i førskolealder. Forskning viser at det er sammenheng mellom svake språkferdigheter i førskolealder og frafall sene-

re i utdanningsløpet. For mange barn starter på skolen med for dårlige norskkunnskaper til å kunne følge ordinær undervisning. I 2011 hadde 70 % av de minoritetsspråklige barna som begynte i Oslo-skolen vedtak om særskilt norskopplæring etter opplæringsloven. Det betyr at de er vurdert til ikke å ha tilstrekkelige norskferdigheter til å følge ordinær opplæring. Dette utgjør 1 700 elever, tilsvarende hver fjerde av skoleårets 1. trinnselevere.

Gode barnehager som arbeider systematisk med barns språkutvikling, er viktig for å sikre at flere barn kan norsk før de begynner på skolen. Det er en utfordring at mange minoritetsspråklige barn går kort tid i barnehagen og derfor ikke får maksimalt utbytte av

språkstimulering før skolestart. For å sikre at flere barn lærer norsk før skolestart, setter byrådet av 7 mill. til en språkpakke til barnehagene. Midlene skal brukes til språkkartlegging i barnehagene, språktiltak for barn som trenger ekstra oppfølging og styrking av barnehageansattes kompetanse.

Prognosene viser fortsatt sterk vekst i barnebefolkningen i mange år fremover, også utover kommende økonomiplan. For å dekke behovet for nye barnehageplasser er det nødvendig å fokusere på nye utbyggingsmuligheter i kommunal og privat regi. Løpende vurdering av arealer til barnehage i plan-saker inngår i dette arbeidet.

Funksjonsområde 2A – Barnehager (KOU)

		Beløp i 1000 kr		
Funksjonsområde		Regnskap 2011	Budsjett 2012 *	Forslag 2013 *
Funksjonsområde 2A Barnehager (bydelsfordelt)				
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		4 791 445	5 181 489
	Sum utgifter		4 791 445	5 181 489
	Netto utgifter	4 728 914	4 791 445	5 181 489

* Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløpet gjengitt her er den andel for FO2A som byrådet har lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

Bydelene står imidlertid fritt i å disponere innenfor funksjonsområdene. For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2012 vises til vedlegg 3 i Dok.3/12.

1. Ansvarsområde

Barnehage er et pedagogisk tilbud som reguleres i lov om barnehager med forskrifter. Tilbudet omfatter både kommunale og ikke-kommunale barnehager. Barnehagene har ulike driftsformer og åpningstider, og omfatter også åpne barnehager og familiebarnehager.

2. Situasjonsbeskrivelse

Innhold i barnehagene

Selv om Oslo kommune har økt andelen pedagogiske ledere med førskolelærerutdanning, er det behov for flere førskolelærere. Oslo kommune har gjennom flere år tilbudt arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning til assistenter ansatt i Oslos barnehager. 100 førskolelærere er nå ferdig utdannet, og ytterligere 128 assistenter er under utdanning. I tillegg har

bydelene egne tiltak for å rekruttere og beholde førskolelærere.

Kartlegginger i bydelene og Oslo-barnehagens nye brukerundersøkelse for foresatte avdekker at en del ansatte må styrke sine norskferdigheter for i større grad å kunne bidra til et språkmiljø der alle barn lærer seg norsk. Byrådet har satt av midler til norskkurs i tillegg til bydelenes egen norskopplæring. Det er også innført krav om at alle nyansatte i barnehagene skal ha bestått norskprøve 3.

I de bydelene som tilbyr gratis kjernetid går nesten alle fire- og femåringer i barnehage. For barna i dette tilbudet legges det stor vekt på norskopplæring. Det gis også tilbud om norskopplæring og opplæring i det å bo i Norge til barnas foresatte.

I 2011 ble Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole tatt i bruk. Oslo-

standarden skal sikre at flest mulig barn får en god overgang til skolen og at skolen får relevant informasjon for tidlig tilrettelegging. Alle kommunale barnehager og skoler følger rutine i standarden, og private barnehager anbefales også å bruke den.

Det arbeides løpende med å styrke brukerorienteringen av barnehagetjenestene. I februar 2012 ble en ny barnehageportal på nett lansert. I portalen finnes strukturert informasjon om barnehagene, og det er mulig å sammenlikne flere barnehager. Barnehageportalen øker brukervennligheten ved at foreldre får bedre og lettere tilgang på informasjon. Samtidig kan barnehagene lettere synliggjøre sitt arbeid.

En ny brukerundersøkelse for foreldre og foresatte ble gjennomført i barnehagene i første kvartal i 2012. 64 % av respondentene svarte på brukerundersøkelsen, og resultatene viser at foresatte generelt er meget tilfreds med barnehagetilbudet. Gjennomsnittresultat på spørsmål om tilfredshet alt-i-alt er 5,0 på en skala fra 1-6, der 6 er best. Det er på samme nivå som i brukerundersøkelsen i 2010. Landsgjennomsnittet på samme spørsmål i KS sin brukerundersøkelse for

barnehagene (Bedre kommune) i 2011 ligger også på dette nivået.

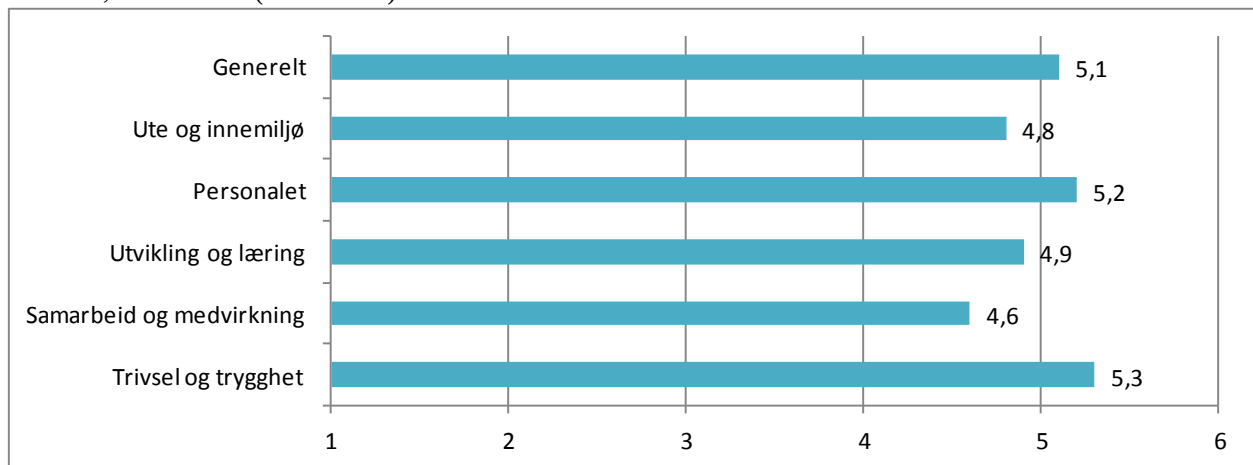
Brukerundersøkelsen viser også at tilfredshet, både generelt og på de ulike spørsmålene, varierer betydelig mellom barnehager, og at det derfor er potensial for å utvikle kvaliteten.

Det som kommer best ut i brukerundersøkelsen er spørsmål om trivsel og trygghet, og om barnehagens personale. Foresatte er mindre tilfreds med ute- og inneområder samt samarbeid og medvirkning.

Dagens fagsystem (SATS barnehage) er utdatert og bør skiftes ut. Dagens fagsystem gir ikke IT-støtte til arbeidet med å fordele barnehageplasser, noe som innebærer risiko for feil. Et nytt system vil redusere risikoen betraktelig og spare bydelene for mye manuelt arbeid, i tillegg til å møte brukernes forventning om tilgjengelighet, fleksibilitet og elektronisk kommunikasjon. Byrådet vil etablere et forprosjekt for å utrede kostnadsramme og overordnet kravspesifikasjon for anskaffelse av et nytt fagsystem for barnehager og vil komme tilbake med forslag til kostnadsramme.

Resultat fra brukerundersøkelse for Oslo-barnehagene 2012

Skala 1-6, der 6 er best (19 221 svar)

Nøkkeltall barnehage	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Innhold			
Andel av Oslobefolkningen som er "fomøyd" med barnehage (kommunal/ikke-kommunal) *	-	65%/75%	-
Andel barn 1-5 år fra språklige/kulturelle minoriteter med barnehageplass	66,5 %	68,8 %	69,5 %
Andel barn 1-5 år som ikke er fra språklige/kulturelle minoriteter med barnehageplass	90,3 %	91,2 %	92,4 %
Andel 1. trinns elever på/under bekymringsgrensen i leseferdighet (kartleggingsprøve: setningsforståelse)	13,6 %	8,0 %	9,5 %
Andel 1. trinns elever som får Særskilt språkopplæring (§2-8 Opplæringsloven)	25,0 %	26,6 %	26,9 %
Andel ansatte i alt i barnehagene med førskolelærerutdanning	27,3 %	27,7 %	28,7 %
Andel ansatte i alt i barnehagene med annen pedagogisk utdanning	5,4 %	8,0 %	8,5 %
Andel styrere/pedagogiske ledere med førskolelærerutdanning	71,7 %	72,0 %	73,4 %
Andel styrere/pedagogiske ledere med annen pedagogisk utdanning	6,7 %	14,7 %	14,4 %
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	136 017	149 965	161 621
Utbygging			
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (dekningsgrad)	71,7 %	73,6 %	74,1 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (dekningsgrad)	92,8 %	93,5 %	93,1 %
Antall barn 1-2 år med barnehageplass	12 562	13 277	13 527
Antall barn 3-5 år med barnehageplass	20 385	21 107	21 697

* Utføres hvert 3. år

Barnehageutbygging

Det har vært en kraftig vekst i barnebefolkningen i Oslo de senere årene, samtidig som andelen foresatte som etterspør barnehageplass har økt. Dette gjør at det samlede behovet for barnehageplasser øker raskt. Til tross for dette har Oslo klart å innfri lovfestet rett til barnehageplass.

Pr. 15.12.2011 hadde 35 550 barn plass i barnehage i Oslo. Dekningsgraden for barn i alderen 1-5 år var 84,8 %. I løpet av de fire siste årene har antall barn med barnehageplass økt med om lag 4 400. Samtidig har mange barn gått fra å ha deltids- til heltidsplass i barnehage. Den største andelen av de nye plassene har gått til barn under tre år, noe som er mer ressurskrevende enn plasser for større barn.

Private aktører står for en betydelig del av Oslos barnehetilbud. Pr. 15.12.2011 var det i overkant av 13 350 barn som hadde plass i privat barnehage i Oslo.

Finansiering av ikke-kommunale barnehager

I hht. forskrift om finansiering av ikke-kommunale barnehager skal kommunene kunngjøre nye tilskuddsatser for ikke-kommunale barnehager i budsjettet for 2013. Samtidig skal tilskuddsatsene beregnes med bakgrunn i gjennomsnittlig, budsjetterte kostnader for drift av kommunale barnehager.

I Oslo kommune ligger ansvaret for driften av de kommunale barnehagene hos bydelene og det er derfor ikke mulig å beregne tilskuddsatsene før bydelene har vedtatt sine budsjett. Bydelsbudsjettene blir normalt vedtatt i desember.

Byrådet tar derfor sikte på å vedta en egen sak om tilskuddsatser til ikke-kommunale barnehager i løpet av 1. kvartal 2013.

Byrådet ønsker å stimulere til økt privat etablering av barnehager og så lenge det er et behov for nye barnehageplasser i Oslo, kan private aktører som ønsker å etablere nye barnehager eller utvide eksisterende barnehager påregne tilskudd fra kommunen.

3. Mål

I økonomiplanperioden vil byrådet at:

- det skal være høy kvalitet og likeverdig tilbud i Oslos barnehager
- alle barn skal kunne norsk før skolestart
- alle ansatte i barnehagene skal kunne godt norsk og ha kunnskap om barns språkutvikling
- det skal tilbys barnehageplass til flere barn enn de som omfattes av lovfestet rett til plass

Måltall Barnehage	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Innhold				
Foreldreundersøkelse: Foreldres generelle tilfredshet*	-	-	5,2	5,2
Utbygging				
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	87,0 %	84,8 %	87,0 %	87,0 %

* Svar på spørsmål: "Alt i alt, hvor fornøyd er du med din barnehage?" (Skala 1-6 der 6 er best)

4. Strategier og tiltak

Byrådet ønsker å styrke barnehagen som læringsarena og viser til egen bystyremelding om Oslo-barnehagen.

For å oppnå målene på barnehagesektoren skal det arbeides med følgende strategier og tiltak:

Innhold i barnehagene

Byrådet har flere strategier for å øke kvaliteten på tilbudet:

- Videreutvikle kvalitetsstyringssystemet
- Øke kunnskapen om kvalitet og innhold i barnehagene
- Utvikle felles anbefalinger og rutiner for barnehagene

Konkrete tiltak i 2013 omfatter:

- Bidra til kompetanseutvikling av ansatte i barnehagen gjennom opplæring i barns språkutvikling og norskopplæring
- Utvikle verktøy og rutiner for språkvurdering, godt språkmiljø i barnehagen og god oppfølging av barn som trenger språktiltak
- Styrke barnehagens samarbeid med skolen gjennom oppfølging av *Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole*
- Styrke samarbeidet mellom barnehage og barnevern
- Utdanne førskolelærere gjennom arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning
- Øke brukerorienteringen i barnehagetilbudet gjennom bedre informasjon om barnehagetilbudet og økt medvirkning for foreldre og foresatte, blant annet gjennom
 - Ny brukerundersøkelse
 - Videreutvikling av barnehageportalen på nett

Barnehageutbygging

Det er forventet en fortsatt vekst i antall barn i barnehagealder i Oslo. Totalt er det i økonomiplanperioden innarbeidet midler til etablering av 2 900 barnehageplasser for å opprettholde barnehagedekningen og for å kunne oppfylle byrådets målsetting om at flere enn de som har lovfestet rett til barnehageplass skal få et tilbud. De neste ti årene er det totalt anslått et behov for om lag 8 800 nye barnehageplasser. Den største delen av veksten er forventet å komme i indre by. I følge befolkningsframskrivningene vil det også i 2013 være en vekst i antall barn 1-5 år.

I 2013 vil det bli etablert nærmere 500 nye barnehageplasser. Totalt er det 11 private utbyggingsprosjekter som er planlagt ferdigstilt i 2013 og samlet vil etableringen i privat regi utgjøre 480 plasser.

Byrådets strategi er at så stor andel som mulig av de nye barnehageplassene skal etableres av private aktører.

Konkrete tiltak er:

- Barnehagemuligheter og -behov vurderes i plan- og reguleringssaker. Innregulerte barnehagearealer blir tilbudt private aktører
- Barnehager i nye bygg etablert av kommunen vil bli driftet av private aktører gjennom tjenestekjøp
- Kommunale ferdigregulerte barnehagetomter i områder med behov for barnehageplasser blir tilbudt private utbyggere med en årlig nominell festeavgift på 5 000 kroner

I tillegg vil to kommunale utbyggingsprosjekter bli ferdigstilt i 2013.

- Ny barnehage i Landingsveien i Bydel Vestre Aker. Denne barnehagen skal erstatte barnehage ved Røa senter som må legges ned
- Utvidelse av barnehage i Hjelmgate i Bydel Frogner

Videre er det i 2013 planlagt at to kommunale barnehager som har tilhold i midlertidig lokaler skal avvikles.

I forbindelse med bystyrets behandling av *byrådssak 102 av 24.05.2012 Revidert budsjett – virkninger av regnskap 2011 mv* (bystyresak 195/12) ble byrådet bedt om å utrede grunnlaget for mulig salg av kommunale barnehager.

Det er inngått avtale med PWC om levering av en utredning om salg av kommunale barnehager. Frist for levering av sluttrapport er satt til 30.10.2012.

I områder med behov for nye barnehageplasser, og ikke tilstrekkelige private utbyggingsprosjekter, vil det bli satt i gang konseptvalgutredninger for å finne løsninger for etablering av nye barnehager i kommunal regi. De kommunale barnehagene vil bli driftet av private gjennom tjenestekjøp.

Midlertidige lokaler i områder med stort behov for flere barnehageplasser vil ikke bli avviklet i økonomiplanperioden.

I enkelte områder av byen er det spesielt utfordrende å få etablert nok barnehageplasser. Dette gjelder særlig indre by hvor det er fremskrevet en betydelig vekst i antall barn i barnehagealder og hvor det samtidig er knapphet på egnede barnehagetomter. I andre områder er barnehagedekningen god og det er samtidig rom for å utvide kapasiteten som kan dekke opp for eventuell etterspørselsvekst.

I analysen av behovet for nye barnehageplasser er Oslo delt inn i fem områder. Områdene er satt sammen av bydeler hvor etterspørselen etter barnehageplasser naturlig kan bli sett i sammenheng. Til grunn for behovsberegningen ligger kommunens fremskrivninger for antall barn 1-5 år (mellomalternativet) og anslått dekningsgrad ved full dekning for den enkelte bydel. Gjennomsnittlig dekningsgrad for byen samlet sett er 92 prosent for barn som etter alder har lovfestet rett til barnehageplass. For alle barn 1-5 år tilsvarer dette en dekningsgrad på ca 87 prosent.

Behovet for nye barnehageplasser fordeler seg på følgende måte:

Område 1 (Bydel Gamle Oslo, Bydel Grünerløkka, Bydel Bjerke)

I økonomiplanperioden er det anslått et behov for i overkant av 1 000 nye barnehageplasser. Totalt sett vil det de neste ti årene være behov for om lag 3 000 nye barnehageplasser. Det er planer om omfattende boligutbygging, særlig i områdene Bjørvika/Sørenga, Ensjø, Løren og Økern. Det er sikret barnehagearealer i de aller fleste boligprosjektene. Det er derfor forventet betydelig økning i antall private barnehager og at det hovedsakelig er disse som skal dekke behovet for nye barnehageplasser i området. I Bydel Bjerke er det behov for ytterligere kapasitetsutvidelser og det er derfor satt i gang utredning av mulige alternativer.

Område 2 (Bydel Sagene, Bydel St. Hanshaugen, Bydel Nordre Aker)

I økonomiplanperioden er det anslått et behov for 600 nye barnehageplasser. Det er etablert og under planlegging flere store barnehager i området, slik at det vil være god dekning de nærmeste årene. De store barnehagene ligger slik til at de har nedslagsfelt i flere bydeler og kan avlaste tilgrensende områder. På lang sikt (10 år) vil det være behov for nærmere 2 000 nye barnehageplasser. Det er størst press på sentrumsområdene og derfor satt i gang utredning for å finne flere mulige utbyggingsalternativer i Bydel St. Hanshaugen.

Område 3 (Bydel Frogner, Bydel Vestre Aker, Bydel Ullern)

I økonomiplanperioden er det anslått behov for om lag 200 nye barnehageplasser. Det er under planlegging utbyggingsprosjekter som vil dekke opp for dette behovet. Det er store utfordringer i å få dekket det lokale behovet i Bydel Frogner, mens det er bedre kapasitet i Bydel Vestre Aker og Bydel Ullern. De neste ti årene er det anslått et behov for nærmere 1 700 nye barnehageplasser i området. Behovet for nye plasser er i stor grad knyttet til de sentrumsnære områdene. Det er satt i gang utredning av mulige utbyggingsalternativer i Bydel Frogner.

Område 4 (Bydel Grorud, Bydel Stovner, Bydel Alna)

I økonomiplanperioden er det anslått et behov for om lag 650 nye barnehageplasser. I løpet av de neste ti årene er det anslått et behov for om lag 1 100 nye barnehageplasser. Det er få nye barnehager under planlegging. Det er derfor satt i gang to utredninger for å finne mulige utbyggingsprosjekter i Bydel Alna og Bydel Grorud.

Område 5 (Bydel Østensjø, Bydel Nordstrand, Bydel Søndre Nordstrand)

I økonomiplanperioden vil det ikke være behov for kapasitetsutvidelser i området. I et ti års perspektiv er det anslått et behov på nærmere 1 000 nye barnehageplasser. Det er få utbyggingsprosjekter under planlegging. Det er sikret barnehagearealer i boligplaner, men dette er ikke nok til å dekke den forventede økningen i behovet for barnehageplasser. Det er satt i gang to utredninger for å finne mulige utbyggingsprosjekter i hhv. Bydel Nordstrand og Bydel Østensjø.

Vedlikehold

Byrådet foreslår å investere 150 mill. i 2013 for å gjennomføre reetablering og akuttiltak/generell rehabilitering av barnehager. I rehabiliteringen skal det prioriteres forhold som innebærer umiddelbar sikkerhets- og/eller helserisiko for ansatte og barn, dernest forhold som gir følgeskader. Omsorgsbygg Oslo KF og bydelene har utarbeidet en liste over 19 prosjekter som skal prioriteres i planperioden. Det vises også til omtale under kap.9 Kultur og næring.

Avsetninger til nye barnehageplasser

Midler til drift av nye barnehageplasser er avsatt sentralt på kapittel 305 Bydelene – etablering av nye barnehager. Midler til drift av kommunale barnehager etablert før 2013 og private barnehager etablert før 2012, er tildelt bydelene gjennom den kriteriefordelte bydelsrammen. Midler som skal dekke bydelenes husleieutgifter for barnehager etablert før 2013 er fordelt til bydelene som en særskilt tildeling, se Grønt Hefte for detaljert informasjon.

5. Forslag til verbale vedtak

Forslag til satser for oppholdsbetaling i barnehager vil gå frem av del 15 Takster, avgifter og gebyrer.

Bydelene – etablering av nye barnehager

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
305	Bydelene - etablering av nye barnehager (KOU)			
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	102	144 419	64 454
	Sum utgifter	102	144 419	64 454
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	102	144 419	64 454

1. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisvekst, jf kapittel 14 Budsjettekniske merknader.

Midler til drift av nye barnehageplasser (etablert i 2012 for private eller senere – 2013 for kommunale) er avsatt på kapittel 305 Bydelene – etablering av nye barnehager. Midler knyttet til drift av barnehageplasser etablert før 2013 (2012 for private) blir tildelt bydelene gjennom kriteriefordelt ramme på funksjonsområde 2A. Midler som skal dekke bydelenes husleieutgifter for barnehager etablert før 2013 (2012 for private) blir fordelt til bydelene som en særskilt tildeling.

Følgende bevilgninger er budsjettet på kapitlet:

Nye ikke-kommunale barnehageplasser etablert i 2012

Bydelenes utgifter til likeverdig behandling for ikke-

kommunale plasser etablert i 2012 vil bli dekket av denne avsetningen. Det er avsatt 42,3 mill. til formålet i 2013. Tildelingen til bydelen vil være basert på etablering av ikke-kommunale plasser i løpet av året og vil bli fordelt i løpet av 2013.

Nye kommunale barnehageplasser etablert i 2013

Bydelsrammen reduseres med 7,1 mill. Dette skyldes avvikling av midlertidige barnehager som bydelene alt er tildelt midler for i den ordinære kriteriefordelingen.

Nye ikke-kommunale barnehageplasser etablert i 2013

Bydelenes utgifter til likeverdig behandling for ikke-kommunale plasser etablert i 2013 vil bli dekket sentralt. I 2013 er det avsatt 29,3 mill. Det er lagt til grunn 5/12 budsjettvirkning i etableringsåret.

Bydelene – diverse barnehagetiltak (KOU)

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
306 Bydelene - diverse barnehagetiltak (KOU)				
10 Lønn og sosiale utgifter	2	0	0	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	26 495	127 721	106 199	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	9 455	0	0	
14 Overføringsutgifter	12 421	0	0	
Sum utgifter	48 372	127 721	106 199	
16 Salgsinntekter	0	-29 000	-29 000	
17 Refusjoner	-4 158	0	0	
18 Overføringsinntekter	-117 698	0	0	
Sum inntekter	-121 856	-29 000	-29 000	
Netto inntekter	-73 484	98 721	77 199	

1. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisvekst, jf kapittel 14 Budsjettekniske merknader.

Følgende bevilgninger er budsjettet på kapitlet:

Læringsatsing

Byrådet har avsatt 11 mill. i 2013 for å sikre flere elever læreplass i kommunens virksomheter. En del av midlene vil bli benyttet til byrådets lærling-prosjekt.

Utdanning av assistenter til førskolelærere

Det er avsatt 15 mill. i 2013 til videreføring av eksisterende plasser ved arbeidsplassbasert førskolelærer-utdanning i samarbeid med Høgskolen i Oslo.

Språkstimulering for førskolebarn

Det er avsatt 28,3 mill. til språkstimuleringstiltak for førskolebarn i 2013. Midlene vil hovedsakelig bli benyttet til å etablere og videreføre språkstimuleringstilbud for barn som ikke er søkere til barnehageplass. En del av midlene vil bli benyttet til prosjektet *Oslo-barnehagen*. Gjennom dette prosjektet skal det bl.a. utvikles felles språktiltak for Oslo-

barnehagen. Deler av midlene vil bli benyttet til norskkurs for ansatte i barnehager.

Etablering av barnehager – diverse prosjekter og beredskapsplasser

Det er satt av 4,45 mill. til prosjekter for etablering av nye barnehageplasser. Avsetningen skal blant annet dekke utgifter til utrednings- og utviklingsprosjekter.

Avvikling av midlertidige barnehagelokaler

I 2013 er det avsatt 5 mill. til å dekke kostnader knyttet til avvikling av midlertidige lokaler. Dette er midlertidige lokaler som må avvikles.

Eventuell kompensasjon for økte utgifter til økonomisk likebehandling/tilskudd til private

Denne avsetning skal dekke opp for usikkerhet rundt tilskudd til private barnehager som skyldes uforutsett kapasitetsvekst og kostnadsvekst utover ordinær prisvekst. I 2013 er det avsatt 30,3 mill.

Språktiltak i barnehagen

Byrådet har satt av 7 mill. til språkkartlegging i barnehagene, språktiltak for barn som trenger ekstra oppfølging og styrking av barnehageansattes kompetanse. Midlene vil bli overført til kap. 306 i Tilleggsinnstillingen.

Tabell – øremerkede sentrale avsetninger:

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp (i 1000 kr)
2.306.0002	Læringesatsing	11 000
2.306.0003	Utdanning av assistenter til førskolelærere	15 000
2.306.0004	Språkstimulering; førskolebarn	28 300
2.306.0005	Etablering av barnehager – diverse prosjekter og beredskapsplasser	4 450
2.306.0006	Avvikling av midlertidige barnehagelokaler	5 000
2.306.0007	Ev. kompensasjon for økonomisk likebehandling/tilskudd til private	30 329

Oppført beløp er årets bevilgning til de ulike prosjektene. Midlene forutsettes brukt i 2013 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i

fremdriften som gjør at midlene ikke anvendes fullt ut, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

Byomfattende barnehageoppgaver

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013	
271 Byomfattende barnehageoppgaver (KOU)				
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	22 646	18 000	4 200	
03 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	255	0	0	
04 Overføringsutgifter	3 599	0	0	
Sum utgifter	26 501	18 000	4 200	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-3 599	-3 600	-840	
Sum inntekter	-3 599	-3 600	-840	
Netto utgifter	22 902	14 400	3 360	

1. Investeringsoversikt

271 Byomfattende barnehageoppgaver (KOU)		Kostnads-ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge-start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
106 039	Nye barnehageplasser - inventar og utstyr			4 200	16 220	5 700	13 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			4 200	16 220	5 700	13 000		
Finansiering:									
106 039	Nye barnehageplasser - inventar og utstyr	Overført mva refusjon		-840	0	0	0		
106 039	Nye barnehageplasser - inventar og utstyr	Inv. mva fra 2014		0	-3 244	-1 140	-2 600		
	Sum kapittel finansiering			-840	-3 244	-1 140	-2 600		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			3 360	12 976	4 560	10 400		

Inventar og utstyr – nye barnehager
Det er i økonomiplanperioden avsatt

investeringsmidler som hovedsakelig benyttes til inventar og utstyr i nye kommunale barnehager.

Økonomiplanskjema med spesifikasjon av endringer

Kapittel 305 Bydelene – etablering av nye barnehager

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	144,4	270,4	406,1	521,5	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	144,4	144,4	144,4	144,4	144,4
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-282,9	-370,7	-457,7	-457,7
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	144,4	-138,4	-226,2	-313,2	-313,2
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte					
+/- Spesifiserte rammeendringer		200,9	373,8	592,0	685,1
+/- Uspesifiserte rammeendringer					
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		200,9	373,8	592,0	685,1
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		2,0	2,0	2,0	2,0
=ØKONOMIPLAN (brutto)	144,4	64,5	149,6	280,8	373,9
Salgs- og leieinntekter					
Refusjoner					
Overføringsinntekter					
=Sum driftsinntekter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
=ØKONOMIPLAN (netto)	144,4	64,5	149,6	280,8	373,9

*) 2012 prisnivå

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Tekniske korrigeringer og overføring av midler til drift av kommunale og private plasser etablert i 2011 og kommunale plasser etablert i 2012 til bydelsrammen. Overføringen til bydelsrammen utgjør 220,3 mill per år i perioden 2013-2016.

Spesifiserte rammeendringer

Utvidelsen av barnehagekapasiteten for å møte befolkningsveksten er kompensert med 200,9 mill. i 2013 og vokser til 685,1 mill. i 2016.

Kapittel 306 Bydelene – diverse barnehagetiltak

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	127,7	126,0	109,4	83,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	127,7	127,7	127,7	127,7	127,7
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-129,0	-129,0	-129,0	-129,0
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	127,7	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte					
+/- Spesifiserte rammeendringer		106,2	119,0	99,8	101,1
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		104,9	117,7	98,5	99,8
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		2,6	2,6	2,6	2,6
=ØKONOMIPLAN (brutto)	127,7	106,2	119,0	99,8	101,1
Salgs- og leieinntekter	-29,0	-29,0	-29,0	-29,0	-29,0
Refusjoner					
Overføringsinntekter					
=Sum driftsinntekter	-29,0	-29,0	-29,0	-29,0	-29,0
=ØKONOMIPLAN (netto)	98,7	77,2	90,0	70,8	72,1

*) 2012 prisnivå

Spesifiserte rammeendringer

Merkostnader til avvikling av midlertidige barnehager er kompensert med 5 mill. i 2013, 28 mill. mindre enn i 2012. I 2014 øker avsetningen til 18,8 mill.

Til arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning er det avsatt 15 mill., som er 7 mill. mindre enn i 2012.

Det er avsatt 30 mill. årlig fra 2013 knyttet til usikkerhet rundt privat etablering av plasser og tilskuddsatser, 10 mill mer enn i 2012.

Uspesifiserte rammeendringer

Det er innarbeidet et rammekutt på 1,3 mill. på kapitlet.

Refusjoner

Det er forutsatt at inntektene knyttet til refusjon fra andre kommuner for bruk av barnehageplasser i Oslo videreføres på samme nivå som i 2012.

4. Eldre og sosiale tjenester

Byomfattende tiltak

Sektorområdet omfatter blant annet sykehjemmene, akuttmedisinsk beredskap/legevakt, offentlig tannhelsetjeneste, arbeid i tilknytning til folkehelse, smittevern og omsorgsrelaterte tjenester, sosiale boligvirkemidler, rehabiliteringsinstitusjoner for rusmiddelmissbrukere, barneverntiltak utenfor hjemmet og bolig- og avlastningstiltak for barn. Sektoren omfatter også kompetanseutvikling, støtte- og rådgivningsfunksjoner på helse og velferdsområdet, samt ulike tilskudd og avsetninger.

Det er bydelene som har ansvaret for å gi Oslos innbyggere nødvendige tjenester på velferdsområdet. Bydelenes tjenesteapparat skal vurdere behov for bistand og koordinere tiltak for enkeltpersoner der de har behov for bistand fra flere instanser. Etatene, som er byomfattende, er etablert for å drive og/eller formidle spesialiserte tilbud som ikke kan etableres like effektivt i bydelene. Bydelene bestiller tilbud i tråd med brukernes behov.

Områdene under sektorområdet eldre og sosiale tjenester griper inn i hverandre. Oppgavene som beskrives i denne delen må ses i sammenheng med de oppgavene som beskrives i kap. 3.1 Bydelene – EST.

Økonomiplanramme 2013-2016

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	7 966,1	7 860,3	7 851,8	7 796,0	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	7 966,1	7 966,1	7 966,1	7 966,1	7 966,1
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		-1,8	-3,0	-4,0	-4,0
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-3,8	-14,1	-56,1	-19,1
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	7 966,1	7 960,5	7 949,0	7 906,0	7 943,0
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		-27,9	-52,9	-52,9	-52,9
+/- Spesifiserte rammeendringer		52,3	59,5	66,5	70,5
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-54,7	-77,4	-100,2	-107,8
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-30,3	-70,8	-86,6	-90,2
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		339,9	339,9	339,9	339,9
=ØKONOMIPLAN (brutto)	7 966,1	8 270,1	8 218,1	8 159,3	8 192,7
Salgs- og leieinntekter	-203,4	-220,9	-220,9	-220,9	-220,9
Refusjoner	-4 226,5	-4 385,8	-4 378,2	-4 370,7	-4 370,7
Overføringsinntekter	-243,2	-243,6	-243,6	-243,6	-243,6
=Sum driftsinntekter	-4 673,1	-4 850,3	-4 842,8	-4 835,3	-4 835,3
=ØKONOMIPLAN (netto)	3 293,0	3 419,8	3 375,3	3 324,0	3 357,4

*) 2012 prisnivå

Netto driftsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr

Netto driftsbudsjett pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
176 Arbeidstrening OKF - overføring (EST)	16 934	16 934	16 934	16 934
313 Sykehjemsetaten (EST)	987 906	975 758	1 008 410	1 040 707
314 Helseetaten (EST)	711 909	709 008	714 323	717 491
315 Velferdsetaten (EST)	673 676	638 204	624 219	623 059
333 Samhandlingsreformen - medfinansiering (EST)	594 343	594 343	518 343	518 343
350 Trygdeordninger (EST)	6 035	5 831	5 627	5 627
360 Barne- og familieetaten - barnevern (EST)	173 324	171 696	172 665	171 765
362 Kriminalitetsforebygging blant ungdom (EST)	5 884	5 846	5 808	5 808
372 Byomfattende tiltak - avsetninger eldre (EST)	5 398	19 198	19 198	19 198
373 Byomf. tiltak - avsetn. helse og sosiale tj. (EST)	13 378	3 378	3 378	3 378
374 Prosjekteringsmidler (EST)	5 000	5 000	5 000	5 000
384 Bydelenes hjelpemiddeltjeneste (EST)	21 293	21 293	21 293	21 257
427 Tap på utlån (EST)	3 000	7 100	7 100	7 100
428 Sosiale boligvirkemidler (EST)	193 725	193 725	193 725	193 725
481 Handlingsprogram Oslo sør (EST)	8 000	8 000	8 000	8 000
Sum Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)	3 419 805	3 375 314	3 324 023	3 357 392

Beløp i 1000 kr

Netto driftsresultat pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
058 Arbeidstrening Oslo KF (EST)	0	0	0	0

Brutto investeringsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr

Brutto investeringsbudsjett	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
313 Sykehjemsetaten (EST)	5 000	35 500	35 500	10 000
314 Helseetaten (EST)	7 614	7 614	7 614	7 614
315 Velferdsetaten (EST)	76	76	76	76
360 Barne- og familieetaten - barnevern (EST)	2 300	2 300	2 300	2 300
427 Tap på utlån (EST)	5 710	5 710	5 710	0
481 Handlingsprogram Oslo sør (EST)	4 000	4 000	4 000	4 000
ØKONOMIPLAN (brutto)	24 700	55 200	55 200	23 990

Arbeidstrening Oslo KF – overføring

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
176 Arbeidstrening OKF - overføring (EST)			
Netto driftsresultat	15 854	16 377	16 934

1. Ansvarsområde

Arbeidstrening Oslo KF skal gi opplæring og arbeidsforberedende trening til personer som er bosatt i Oslo. Målgruppen er personer som har vanskeligheter med å ta eller opprettholde ordinært arbeid eller utdanning. Foretaket har kun arbeidsrettede tiltaksplasser, ingen varig tilrettelagte arbeidsplasser. Dette innebærer at alle deltakerne i utgangspunktet skal hjelpes ut i arbeid eller andre aktive tiltak, ikke inn i en trygdeordning. Foretaket kan også tilby bedriftsintern opplæring til kommunens ansatte, og selge bedriftsintern opplæring til andre.

Tiltaksdeltakerne henvises fra de lokale NAV-kontorene, bydelene, etater og foretak i Oslo kommune.

2. Situasjonsbeskrivelse

Byrådssak 274/11 Orientering om bedrifter for yrkeshemmede ble tatt til orientering av bystyret i desember 2011. Arbeidstrening Oslo KF skal utvikles i tråd med orienteringsmeldingen.

Arbeidstrening Oslo KF er tiltaksarrangør for NAV tiltak for det antall yrkeshemmede som staten og foretaket har inngått avtale om. NAV tiltak kjøper for tiden 36 AB-plasser (Arbeid med bistand) og 82 APS-plasser (Arbeidsplasser i skjermet virksomhet). Foretakets forutsigbarhet i avtalene med NAV er på seks mnd. Oslo kommune finansierer ytterligere 43 arbeidstreningsplasser. Foretaket baserer sin drift på tilskuddene fra NAV Stat og Oslo kommune, men henter også noen inntekter ved å selge ulike tjenester. Det fremgår av foretakets vedtekter at det skal drive forretningsmessig. Eventuelt overskudd skal, i henholdt til forskriftene for

arbeidsmarkedsbedrifter, forbli i foretaket til formålets beste.

Arbeidstrening Oslo KF har dreid sin virksomhet bort fra skjermede produksjonsaktiviteter og har nå som hovedstrategi å drive arbeidstrening ute i det ordinære arbeidsliv da dette viser seg å gi best formidlingsresultater. For å lykkes i å få deltakerne over i ordinært arbeid eller utdanning, må foretaket holde høy kvalitet i arbeidet med den enkelte og utnytte tiltaksplassene fullt ut. Dette forutsetter at tilbudet om plasser og treningsarenaer gjenspeiler behovene i målgruppen og etterspørselen i markedet. De interne arenaene driver kun med salg av tjenester som markedet etterspør, og foretaket satser bare på arbeidstreningsarenaer som gir deltakerne relevant arbeidserfaring i yrker som det er behov for. Foretaket driver i tillegg utstrakt kursvirksomhet og opplæring, bl.a. innen basisferdigheter for minoritetsspråklige.

Foretaket skal legge til rette for videre skolegang, bistå med avklaringer i forhold til uførepensjon og AAP (arbeidsavklaringspenger) og tilby tiltak for personer i kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsordningen. Fordeling av tiltaksplasser på de ulike arenaene vurderes i forhold til hvilke tjenester som etterspørres fra NAV og Oslo kommune, samt en løpende behovsvurdering av arbeidsmarkedets behov for arbeidskraft. Foretakets arbeidstreningsarenaer er relativt enkle å bygge opp og bygge ned, noe som gir den nødvendige fleksibilitet.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- bidra til at flest mulig kommer i varig, ordinært arbeid

Måltall for : Kap. 176 Arbeidstrening Oslo KF	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Antall deltakere	350	346	350	350
Ferdig attførte	150	157	115	170

Måltall 2011 er tilpasset redusert tilskudd fra staten til Arbeidstrening Oslo KF

Nøkkeltall for: Kap. 176 Arbeidstrening Oslo KF (EST)	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Antall godkjente plasser	198	161	161
Antall personer i tiltak ved utgangen av året	157	148	147

Pr 01.03.2010 reduserte NAV AB med 12 plasser og pr 15.07.2010 ble APS redusert med 25 plasser.

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet at bedriften skal:

- tilby arbeidsplasser som gjenspeiler behovene i målgruppen
- i samråd med utdanningsetaten øke antall lærlingeplasser slik at flere elever gis mulighet til å fullføre utdanning som lærling i bedriften
- samarbeide tett med andre bedrifter for å oppnå økt ressursutnyttelse og bedre resultat for brukerne

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,5 mill., jf. Kapittel 16
Budsjettekniske merknader

Sykehjemsetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013	
313 Sykehjemsetaten (EST)				
10 Lønn og sosiale utgifter	2 217 719	2 321 695	2 491 566	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	425 778	377 755	388 449	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	1 601 927	1 690 929	1 742 281	
14 Overføringsutgifter	63 794	22 737	24 608	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	27 387	0	0	
Sum utgifter	4 336 605	4 413 116	4 646 904	
16 Salgsinntekter	-17 545	-83 927	-87 007	
17 Refusjoner	-3 478 064	-3 426 558	-3 569 064	
18 Overføringsinntekter	-14 271	-2 824	-2 927	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-23 682	0	0	
Sum inntekter	-3 533 561	-3 513 309	-3 658 998	
Netto utgifter	803 044	899 807	987 906	

1. Ansvarsområde

Byrådets mål er at Oslo skal være en foregangsby på kvalitet i eldreomsorgen.

Sykehjemsetaten har ansvar for at innbyggere i Oslo til enhver tid kan få tilbud om sykehjemsplass når de har fått vedtak om dette. Sykehjemsetaten skal sørge for at sykehjemstilbudet er differensiert og tilpasset ulike brukergruppers behov. Det skal være riktig kapasitet og kvalitet på sykehjemstilbudene innen politisk vedtatte rammer.

Sykehjemsetaten har ansvar for driften av 29 kommunale alders- og sykehjem, dessuten kontraktsoppfølging av 20 alders- og sykehjem. I tillegg har etaten en rammeavtale med fem utenbys sykehjem om kjøp av inntil 110 plasser. Sykehjemsetaten tilbyr også korttids- og rehabiliteringsopphold i Spania. Etaten har et fortløpende ansvar for å tilpasse totalvolumet av sykehjemsplasser, sikre valgfrihet og likebehandling og utvikle differensierte tilbud i tråd med bystyrets vedtak og bydelenes bestillinger.

Ansvar for *intermediæravdelingene* er i 2012 overført fra bydelene til Sykehjemsetaten.

Sykehjemsetaten har også driftsansvaret for døgnerhabiliteringsavdelingen på Aker sykehus.

Sykehjemsetatens ansvarsområde er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, og det er etatens ansvar at sykehjemstilbudene tilfredsstiller de krav til kvalitet som følger av forskrift og bystyreverdtak.

Ansvar for indre vedlikehold og teknisk infrastruktur i sykehjemmene overføres Byrådsavdeling for kultur og næring - Omsorgsbygg Oslo KF fra og med 2013.

2. Situasjonsbeskrivelse

Pr. 01.01.2012 hadde gruppen personer over 90 år en brukerrate på sykehjemstjenester på ca. 34 %, mens aldersgruppen 80 - 89 år hadde en brukerrate på ca. 11 %.

Det forventes endringer i Sykehjemsetatens målgruppe i fremtiden. Prognoser viser at Oslo vil få flere eldre over 90 år i årene frem til 2016. Samtidig vil antall eldre i aldersgruppen 80-89 år reduseres, slik at aldersgruppene over 80 år samlet sett vil gå noe ned frem til 2020.

Samhandlingsreformen har medført nye oppgaver for den kommunale helse- og omsorgstjenesten. For Sykehjemsetaten har dette medført større pågang av behandlingstrengende pasienter fra sykehus. Sykehjemsetaten har ansvaret for å tilpasse totalvolumet av sykehjemsplasser i tråd med politiske vedtak og prioriteringer, og etablere nye tilpassede tilbud når behovet tilsier det. Per 31.12.2011 disponerte Sykehjemsetaten i alt 4 684 døgnplasser fordelt på ideelle, private og kommunalt drevne sykehjem. Per 30.04.2012 disponerte etaten 657 dagsenterplasser.

Byrådet vil videreføre tiltak for å bedre standarden på sykehjemstilbudene i Oslo. Antall tosenngrom skal fortsatt reduseres parallelt med at tilstrekkelig kapasitet sikres for å møte fremtidige utfordringer og behov for tjenester. Dette er nærmere beskrevet i Sykehjemsbehovsplanen.

I økonomiplanperioden er det innarbeidet midler til fornying av ytterligere to sykehjem. Det er innarbeidet totalt 1,96 mrd. til fornying av 576 plasser i fire sykehjem. De to sykehjemmene som er prioritert fornyet er Ullerntunet bo- servicesenter og Hoveseterhjemmet. I tillegg planlegges fornying av Lindeberg omsorgssenter og Ryenhjemmet. Byrådet har bevilget 250 mill. til generell rehabilitering/ vedlikehold av sykehjem i økonomiplanperioden

I eget verbalvedtak i budsjett for 2012-2015, er byrådet bedt om å legge frem sak vedrørende salg av Gamle Stovner sykehjem med sikte på offentlig-privat rehabilitering og drift av sykehjemmet.

Ut fra en kost-/nyttevurdering har byrådet i stedet foreslått salg av Gamle Stovner sykehjem med en forutgående omregulering av tomten til boligformål.

Det er gjennomført konseptvalgutredning for et nytt sykehjem på en kommunal tomt i Henrik Sørensens vei. Investeringsprosjektet kan gjennomføres som et OPS-prosjekt og antas å gi 144 sykehjemsplasser. Prosjektet utløser maksimalt investeringstilskudd fra Husbanken og sykehjemmet vil med stram fremdrift kunne stå ferdig i 2015.

Sykehjemsetaten skal tilpasse sykehjemstilbudet til beboere som trenger særskilt tilrettelagte tjenester. For enkelte grupper er det nødvendig å organisere virksomheten i egne enheter som kan utvikle spisskompetanse overfor målgruppene. Sykehjemsetaten skal påse at også sykehjem driftet av private og sykehjem som er drevet av ideelle organisasjoner får mulighet til å spesialisere sine tilbud.

Byrådet vil satse på byomfattende differensierte tilbud som for eksempel konseptet Grønn Omsorg/Inn på tunet til hjemmeboende med demens. Særlig for yngre personer med demens som er i god fysisk form og personer med demens i en tidlig fase er denne type tilbud som ikke er institusjonalisert viktig. Byrådet vil legge til rette for den type tilbud som ikke er konstruert, men vektlegger dagligdagse aktiviteter og følger ordinære gjøremål.

Byrådet vil legge til rette for at ektefeller eller partnere hvor begge er pleietrengende skal få bo sammen på sykehjem. Selv når bare den ene kvalifiserer for sykehjemsplass. Målet er at personer som lever sine liv sammen, skal kunne forsette med det også når sykehjemmet blir deres hjem.

I samarbeid med tidligere Rusmideletaten har Sykehjemsetaten etablert en avdeling med ni plasser for rusavhengige eldre med heldøgns pleie- og omsorgsbehov ved Stovnerskogen sykehjem. Fra 2013 utvides tilbudet med 5 til 14 plasser totalt.

Sykehjemsetaten har tidligere etablert to avdelinger for lindrende behandling, ved Lillohjemmet og Akerselva sykehjem, hver med åtte plasser. I tråd med vedtak i bystyret er Villa Enerhaugen utviklet til et senter som inneholder et utvidet og styrket tilbud til yngre personer med demens og deres pårørende.

Byrådet vil i 2013 ha fokus på ernærings situasjonen for pleie- og omsorgstjenestens brukere. Det skal iverksettes tiltak for å bedre ernæringsstatusen hos beboere i sykehjem for å hindre sykdomsutvikling og innleggelse i sykehus.

Det overordnede målet er at sykehjemmene skal være et hjem for beboerne og ha minst mulig institusjonspreg. Beboere i sykehjem skal så langt som mulig få anledning til å leve slik de levde før de kom til sykehjemmet. På sikt er det et mål at ingen ufrivillig skal måtte bo på dobbeltrom. På samme måte er det et mål at ektepar og samboere som ønsker å bo sammen skal få anledning til det. Alle sykehjem skal tilpasse tilbudet sitt slik at de eldre i stor grad bestemmer når de skal stå opp, spise, delta på aktiviteter, legge seg etc.

Sykehjemsetaten skal legge til rette for at mentalt friske beboere, som ønsker seg skjermet fra demensproblematikk, kan få et tilbud som legger til rette for dette. Etaten skal ivareta fritt valg av sykehjem for brukere med vedtak om langtidsopphold i sykehjem, så langt dette er praktisk mulig. Til enhver tid venter mellom 200 og 300 brukere på å få oppfylt sitt førstevalg av sykehjem (ca 5-8 %). I påvente av ledig plass ved

det ønskede sykehjemmet har brukerne tilbud ved et annet sykehjem.

Alle sykehjemmene skal ha ansatte som har spesielt ansvar for å gjennomføre tiltak som skaper trivsel og livsutfoldelse. Sykehjemsetaten skal arbeide for å rekruttere flere til frivillig innsats i sykehjemmene, og har ansvar for å koordinere og tilrettelegge for at frivillige som ønsker å delta får muligheten til det.

Sykehjemsetaten har innført nytt elektronisk arbeidsplansystem og Kvalitetsloven, som er et helhetlig elektronisk kvalitetssystem, i alle kommunale sykehjem. Disse systemene sikrer at lov og avtaleverk følges, i tillegg til at ressursplanlegging og kvalitetsstyring er blitt enklere og mer oversiktlig.

Abildsø sykehjem er utviklingssenter for sykehjem i Oslo. Utviklingssenteret har både kommunal og statlig finansiering til forskning og fagutvikling, som tar sikte på stadig å bedre sykehjemstilbudene og overføre kompetanse til de andre sykehjemmene i Oslo.

Sykehjemsetaten arbeider med å øke fagkompetansen i sykehjemmene. Kommunen har en rekke tiltak for å rekruttere og kvalifisere pleie- og omsorgspersonell. Det gis utdanningstilbud til ufaglærte og tilbys ulike typer etter- og videreutdanningstilbud. Sykehjemsetaten skal legge til rette for praksisplasser og sørge for at sykehjemmene ivaretar sin rolle som læringsarena for studenter, elever og lærlinger. I dag er det 30 læreplaner i sykehjem. Sykehjemsetaten skal fortsette sitt arbeid for å øke antall lærlinger i sykehjem. Sykehjemsetaten skal samarbeide tett med høyskolene i Oslo og Utdanningssetaten for å bidra til at sykehjemmene blir gode praksissteder for studenter og lærlinger.

Riktig hjelp til riktig tid sikrer god kvalitet. For at beboerne skal få den omsorgen og tryggheten som er nødvendig, må bemanningen være styrt av beboernes behov.

Behovsbasert bemanning (BOB) er kompetansestyringssystemet for sykehjem, hjemmesykepleie og bemannede boliger som sikrer dette. Dette omfatter en ordning med tjenesteanvarlig og primærkontakt, riktig bemanning ut fra brukernes helse- og livssituasjon og rapportering for styring. Kompetansestyringssystemet ble gradvis innført i sykehjemmene i perioden 2010 - 2012. Sykehjemsetaten skal evaluere innføringen av Behovsstyrt bemanning i sykehjemmene og undersøke hvilke resultater ordningen har gitt i forhold til kvalitet på sykehjemstilbudene, resultater

for beboerne, ansattes arbeidssituasjon og sykefravær.

Byråds mål er å øke kompetansen i norsk språk for ansatte med minoritetsspråklig bakgrunn. Derfor vil Sykehjemsetaten videreføre norskopplæring for ansatte i sykehjem som ikke tilfredsstiller etatens krav til norskkunnskaper. Ansatte i sykehjem skal beherske norsk skriftlig og muntlig i tråd med Nasjonal norskprøve 3 når de arbeider i pleien, og ha norskkunnskaper tilsvarende Nasjonal norskprøve 2 når de arbeider i driftsstillinger.

Sykehjemsetaten har kvalitetssikret sine rutiner ved ansettelse av personell som skal arbeide i sykehjemmene. Det skal foreligge skriftlige rutiner som omfatter ansettelse både av autorisert helsepersonell og annet personell som skal delta i tjenesteyting til brukere og beboere i sykehjem. For alt helsepersonell skal det gjennomføres kontroll av autorisasjon i helsepersonellregisteret til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH), både ved nyansettelse og reansettelse. Det skal også foretas kontroll av oppholds- og arbeidstillatelse for utenlandske statsborgere.

Kurs i nasjonale fag omfatter oppbygning og organisering av helsevesenet, helse- og sosialrett, rapportering og dokumentasjon, kulturforståelse - herunder yrkesetiske retningslinjer - og nasjonale satsningsområder. Byrådet vil at det skal stilles krav om bestått prøve i nasjonale fag før ansatte og søkere fra land utenfor Norden kan få ansettelse som helsefagarbeider i pleie- og omsorgstjenestene i Oslo kommune.

Befolkningen skal ha tillit til at helsepersonell yter faglig god og sikker helsehjelp. Helsedirektoratets veileder (2010) for arbeidsgivere i helsetjenesten (IS-1902 Gode rutiner – gode tilsetninger) gir nødvendige retningslinjer ved tilsetting av helsepersonell.

I tråd med bystyrets vedtak vil byrådet i 2013 konkurranseutsette to kommunale sykehjem for å bidra til økt mangfold i sykehjemstilbudet og økt valgfrihet for brukerne. Det skal planlegges for konkurranseutsetting av ytterligere to sykehjem i 2014. Sykehjemsetaten skal gjennomføre kontraktsoppfølging og kontroll av lønns- og arbeidsforhold i ideelt og privat drevne sykehjem i tråd med lover, forskrifter og kommunens føringer.

Ved beregning av enhetsprisen er det tatt utgangspunkt i antall sykehjemsplasser og fordeling av plasskategorier per mai 2012. I tillegg til dette kommer sykehjemsplasser utenbys. Ved opprettelse av nye typer plasser i løpet av budsjettåret, fastsettes en særskilt pris per plass basert på de

faktiske driftskostnadene. Dersom det er behov for et helt eget spesialtilpasset sykehjemstilbud til brukere som ikke kan nyttiggjøre seg Sykehjemsetatens eksisterende tilbud, skal det inngås en særskilt kontrakt mellom partene i hvert enkelt tilfelle.

Forslaget til pris ny pris pr vektet plass i 2013 er beregnet ut fra følgende forutsetninger:

Pris per vektet plass 2012	630 569
Økt kostøre på mat, totalt 23 mill.	4 413
Effektiviseringsuttak 6,027 mill.	-1 156
Sum før lønns- og prisjustering	633 826
Lønns- og prisjustering 3,67 %	23 261
Pris per vektet plass 2013	657 087

Kapitaldelen av sykehjemmenes husleiekostnad er ikke inkludert i pris og driftskostnad per plass.

Dette gir følgende priser for de ulike kategorier plasser sammenlignet med plassenes gjennomsnittlige driftskostnader:

	Pris 2012	Driftskostnad	Pris 2013	Prissubsidie
Ordinær langtidsplass	630 569	761 822	657 087	104 735
Korttidsplass	663 747	863 841	689 941	173 900
Aldershjemsplass	497 810	519 528	519 099	429
Plass i skjermet avdeling for demens	783 222	851 088	814 788	36 300
Forsterket plass - psykiatri	896 059	1 157 144	933 064	224 080
Forsterket plass - annet	1 128 370	1 526 961	1 176 186	350 775
Rehabiliteringsplass	696 935	1 099 758	729 367	370 391
Forsterket plass - lindrende behandling	663 747	1 329 300	689 941	639 359
Forsterket plass - MRSA	663 747	1 329 300	689 941	639 359
Forsterket plass - rusavhengighet	663 747	1 016 868	689 941	326 927
Dagsenterplass - ordinær	99 562	165 283	105 134	60 149
Dagsenterplass - rehabilitering	99 562	235 420	105 134	130 286
Dagsenterplass - demens	99 562	229 044	105 134	123 910
Samhandlingsplasser	663 747	882 969	689 941	193 028
Rehabiliteringsplass - Aker	696 935	1 099 758	729 367	370 391
Vurderingsplass	663 747	882 969	689 941	193 028

3. Mål

Byrådets mål er å:

- gjøre sykehjemmene til beboernes hjem der individuelle ønsker og behov blir ivaretatt
- lage en god ernærings situasjon for beboerne på sykehjem med sunn mat og trivsel rundt måltidene
- styrke den helsefaglige og medisinske kompetansen ved sykehjemmene
- sikre at alle sykehjemmene har et tilfredstillende pleietilbud for personer med demenssykdom
- øke kompetansen i norsk språk for ansatte med minoritetsspråklig bakgrunn
- gi beboere i sykehjem en hverdag med innhold og aktiviteter
- ha et lavt sykefravær blant ansatte i sykehjemmene
- ha god dialog med pårørende

Måltall Sykehjemsetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Brukertilfredshet i sykehjem - andel fornøyde brukere	80 %	83 %	85 %	85 %
Andel plasser i enerom av antall døgnplasser i drift	95 %	95 %	95 %	95 %
Andel korttidsplasser i sykehjem (ekskl. rehabiliteringsplasser)	15 %	10 %	15 %	15 %
Andel rehabiliteringsplasser i sykehjem	5 %	2 %	5 %	5 %
Fysioterapeut timer pr. uke pr. beboer i institusjon	0,55	0,55	0,55	0,55
Legetimer pr. uke pr. beboer i institusjon	0,41	0,44	0,44	0,44
Andel årsverk med fagutdanning 1)	80 %	88 %	85 %	85 %
Pårørendetilfredshet - andel fornøyde pårørende	80 %	89 %	85 %	85 %
Iverksettingstid for vedtak om institusjonsplass 2)	< 14dager	8,8 dager	< 14 dager	< 14 dager
Antall helsefagarbeiderlæringer i sykehjemmene	30	30	30	30

*1) Kostrafunksjon 234, 253 og 254. Omfatter kun fast ansatte og fastlønnede vikarer (ikke timelønnede vikarer).

*2) Med iverksettingstid menes tid fra vedtak er fattet til tildeling av plass/innflytningsdato

Nøkkeltall for Sykehjemsetaten	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
*1) Antall liggedøgn på langtidsopphold i institusjon	1 431 573	1 428 518	1 426 812
*1) Antall liggedøgn på tidsbegrenset opphold i institusjon	180 080	192 945	191 813
*2) Beleggsprosent, langtidsplasser i institusjon	Ikke målt	Ikke målt	97,7 %
*2) Beleggsprosent, korttidsplasser i institusjon	Ikke målt	Ikke målt	92,3 %
Antall innleggelser på trygghetsplass	1180	1126	1101
Andel som får oppfylt sitt førstevalg for langtidsopphold	Ikke målt	82,0 %	78,0 %
*2) Andel korttidsplasser i sykehjem	9,9 %	9,8 %	12,8 %
*2) Andel rehabiliteringsplasser	0,8 %	2,1 %	2,7 %
*2) Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	19,7 %	19,5 %	19,9 %
*2) Andel ansatte med 80 % stilling eller mer fordelt på			
- fast ansatte	62,0 %	57,4 %	55,3 %
- fast lønnede (fast ansatte og vikarer)	60,0 %	55,5 %	54,7 %
*2) Gjennomsnittlig antall ledige sykehjemsplasser pr. tertial	Ikke målt	Ikke målt	75,3
Sykefravær	11,9 %	10,5 %	11,1 %

*1) Antallet liggedøgn er beregnet for 9 mnd., perioden 01.04.2009 - 31.12.2009.

*2) Nye nøkkeltall fra 2011.

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- sørge for at beboere i størst mulig grad bestemmer over egen hverdag og innhold
- øke kunnskapen om ernæring og skape større trivsel og glede rundt måltidene
- videreføre satsing på trivselstiltak i sykehjemmene og styrke aktivitetene for beboerne i sykehjemmene, blant annet ved å utvide samarbeidet med pårørende og frivillige
- videreføre medikamenthåndteringsprosjekt for å sørge for mer kunnskap og riktigere bruk av medikamenter
- følge opp resultatene fra bruker- og pårørende undersøkelser
- øke lederkompetansen ved å styrke lederskoleringen i pleie og omsorgssektoren
- tilrettelegge for at ansatte kan delta i målrettede, kompetansehevende tiltak, sikre gode norskkunnskaper til de som trenger det samt stille krav til norskkunnskaper ved nyansettelser
- samarbeide tett med utdanningsinstitusjoner og gjøre sykehjemmene til godt kvalifiserte arenaer for studenter og lærlinger
- utvide bruken av IKT og omsorgsteknologi i sykehjemmene
- etablere flere differensierte dagtilbud for demente slik at tilbudene møter ulike behov
- videreføre arbeidet med å trappe ned antall dobbeltrom
- legge til rette for at sykehjemsbeboere både med og uten demensdiagnose får et tilpasset aktivitetstilbud

- fremskynde nytt OPS-sykehjem på Ellingsrud (Henrik Sørensensvei)

5. Merknader til driftsbudsjettet

Sykehjemsetaten er gitt generell reduksjon i rammen på 25,5 mill. I alt 6 mill. er tatt ut på enhetsprisen på sykehjemsplasser.

I etatens ramme er det innarbeidet i alt 14 mill til spesifikke tiltak. Det er prioritert 1 mill til Ringer i Vann, 2 mill til kompetanseheving IKT, 2 mill til Legemiddelprosjektet og 1 mill til bedret ernæring for sykehjemsbeboere. Midler til dagtilbud etter piloten "Grønn Omsorg" er innarbeidet med 1 mill. Trivselsmidlene er videreført med 4 mill. Det er bevilget 1 mill til lederskolering og 0,8 mill. til norskopplæring. Det er lagt inn 1,2 mill. til utvidelse med 5 institusjonsplasser for rusmisbrukere ved Stovnerskogen sykehjem.

Kvalitet i korttids- og rehabiliteringstilbudene i sykehjem videreført og innarbeidet med 20 mill.

Det er lagt inn 8,5 mill. til grunnfinansiering av 21 plasser ved rehabiliteringsavdelingen på Aker, og til utvidelse av avdelingen med 5 plasser til i alt 26 plasser fra 01.07.2013 med 1 mill. Midler til husleie er innarbeidet med 2,3 mill.

Økt kostøre til mat (matpenger) er videreført med 23 mill. og øker sykehjemspriene for 2013 tilsvarende.

Husleiekonsekvens av fornying sykehjem er innarbeidet med 33 mill. i 2015 og 70 mill. i 2016. Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 76,8 mill., jf. Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

6. Forslag til verbale vedtak

Pris pr vektet sykehjemsplass 2013

Pris pr vektet sykehjemsplass i 2013 fastsettes til kroner 657 087.

Salgspris for tjenester ved Villa Enerhaugen

Salgspris for tjenester ved Villa Enerhaugen skal være kostnadsdekkende og fastsatt i samsvar med vedtatte effektiviseringskrav og inntektsforutsetninger. Når avtaler om kjøp av tjenester inngås skal det være dialog med kjøperbydel om tjenesteinnhold. Justering av pris på avtaler om salg av tjenester til bydelene skal holdes innenfor kommunens deflator. Ved aktivitetsendringer i tjenestekjøpene skal avtalene reforhandles i dialog med kjøperbydelene

Betaling for plasser for MRSA-, lindrende behandling- og rusavhengighet

Det gjøres følgende unntak fra vedtakspunkt om vektet pris for sykehjemsplass: For plasser ved MRSA- og rusavdelinger samt avdelinger med lindrende behandling betales pris som for ordinær sykehjemsplass.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
313	Sykehjemsetaten (EST)			
00	Lønn og sosiale utgifter	2 796	0	0
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	16 463	5 000	5 000
04	Overføringsutgifter	3 447	0	0
	Sum utgifter	22 706	5 000	5 000
07	Refusjoner	-139	0	0
08	Overføringsinntekter	35	0	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-3 447	-800	-800
	Sum inntekter	-3 551	-800	-800
	Netto utgifter	19 155	4 200	4 200

Det er innarbeidet 5 mill. til inventar og utstyr i sykehjem i 2013, økende til 10 mill. årlig fra 2014. Det er innarbeidet 51 mill. i planperioden til inventar og utstyr i forbindelse med fornying av 2 sykehjem.

Investeringsoversikt

313 Sykehjemsetaten (EST)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
107 006	Inventar og utstyr sykehjem			5 000	10 000	10 000	10 000		Løpende
112 014	Sykehjem - inventar og utstyr	51 000		0	25 500	25 500	0	0	1/14 - 4/15
	Sum investeringsutgifter			5 000	35 500	35 500	10 000		
Finansiering:									
107 006	Inventar og utstyr sykehjem			Overført mva refusjon	-800	0	0	0	
107 006	Inventar og utstyr sykehjem			Inv. mva fra 2014	0	-1 600	-1 600	-1 600	
112 014	Sykehjem - inventar og utstyr			Inv. mva fra 2014	0	-5 000	-5 000	0	
	Sum kapittel finansiering				-800	-6 600	-6 600	-1 600	
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)				4 200	28 900	28 900	8 400	

Investeringsmidler til fornying av sykehjem og til generell rehabilitering sykehjem i planperioden

I økonomiplanperioden er det innarbeidet 1,96 mrd. til fornying av sykehjem. Det er i tillegg innarbeidet 100 mill. i 2013 og 50 mill. årlig i 2014, 2015 og 2016 til generell rehabilitering av sykehjem. Det vises til nærmere omtale i Kapittel 9.1 Kultur og næring – eiendomsforetakene under Omsorgsbygg.

Helseetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
314 Helseetaten (EST)				
10 Lønn og sosiale utgifter	0	392 063	411 853	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	96 136	97 093	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	0	341 412	360 050	
14 Overføringsutgifter	0	22 539	26 580	
Sum utgifter	0	852 150	895 576	
16 Salgsinntekter	0	-68 762	-74 202	
17 Refusjoner	0	-105 866	-109 465	
Sum inntekter	0	-174 628	-183 667	
Netto utgifter	0	677 522	711 909	

1. Ansvarsområde

Helseetaten bistår Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester med implementering, koordinering og oppfølging av overordnede handlingsplaner og vedtak innen helsesektoren. Etaten ivaretar en støtte- og rådgivningsfunksjon overfor bydelene, samt utviklingsarbeid innen områdene helse, herunder psykisk helse og helsestasjons- og skolehelsetjeneste og pleie og omsorg. Etaten koordinerer folkehelsearbeidet og er tillagt operative funksjoner som faglig premissgiver for bydelenes IKT-systemer på helse- og velferdsområdet. Helseetaten er Oslo kommunes fagetat på helseområdet og skal blant annet være en viktig faglig premissleverandør og samarbeidspartner for spesialisthelsetjenesten i utviklingen av Samhandlingsreformen.

Helseetaten ivaretar lovpålagte oppgaver forankret i smittevernloven og i helse- og omsorgsloven som trådte i kraft 01.01.2012, herunder kommunelegefunksjonen i byomfattende saker. Etaten er delegert myndighet etter smittevernloven og i den nye folkehelselovens kapittel 3 om miljørettet

helsevern i saker som gjelder to eller flere bydeler og ansetter kommuneoverlegen og smittevernoverlegen i Oslo. Etaten har en viktig rolle i kommunens helseberedskapsarbeid.

Etaten følger opp sektorovergripende kontrakter og driftsavtaler, herunder privatpraktiserende

fysioterapeuter med byomfattende avtale, trygghetsalarmer og brukervalgsordninger og har ansvar for utbetaling av basistilskudd til fastlegene og premie til Norsk pasientskadeerstatning.

Helseetaten har ansvar for at det blir gjennomført kvalitetsmålinger i sykehjem og hjemmetjenester. Kvalitetsmålingene består av kvalitetsrevisjoner, måling av objektive indikatorer, samt brukerundersøkelser i hjemmetjenestene og sykehjem, pårørendeundersøkelser i sykehjem og analyse av data fra medarbeiderundersøkelser i hjemmetjenester og sykehjem.

Rådgivningskontoret for hørselshemmede, hørsel- og språktester for førskolebarn og Vern for eldre ligger under etatens ansvarsområde.

Helseetaten følger opp tiltak i Folkehelseplanen.

Innen IKT har Helseetaten ansvar for sektorsystemene innenfor Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenesters ansvarsområder.

Etaten ivaretar operative funksjoner som Tannhelsetjenesten, Legevakten og Migrasjonshelse. Migrasjonshelse er et frivillig helsetilbud til flyktninger og innvandrere, og skal utvikles sammen med etatens helsetilbud til ankomsttransittmottak.

Legevakten

Legevakten skal tilby nødvendig helsehjelp og sosialfaglig bistand til personer som har et akutt

hjelpebehov og som bor eller oppholder seg i Oslo. Legevakten skal fungere som et sikkerhetsnett for befolkningen, og være tilgjengelig hele døgnet.

Legevaktens primæroppgaver er å motta, vurdere og sørge for nødvendig akutt helsehjelp til personer i Oslo. Legevakten kan gi hjelp selv eller henvise til annen instans etter en individuell vurdering av hvordan hjelpebehovet best kan dekkes. Legevakten gir dette tilbudet i samarbeid med Oslo universitetssykehus; Ullevål, som har ansvar for behandling av skader/sår ved egen poliklinikk i Legevaktens lokaler og for Psykiatrisk legevakt. Legevaktens ansvarsområde avgrenses av spesialisthelsetjenestens og bydelenes ansvarsområder.

I tillegg til akutt allmennmedisinske tjenester har legevakten ansvar for overgrepsmottak, Sosial ambulant akuttjeneste, døgnåpent telefonmottak bemannet med helsepersonell (legevaktsentralen), Observasjonsposten, samt Ruslegevakten. Legevakten har en særlig satsing på unge med rusproblemer gjennom prosjektet Ungdom & Rus.

Tannhelsetjenesten

Tannhelsetjenesten skal tilby forebygging, oppsøkende tilbud og behandling for prioriterte grupper, samt overvåke tannhelsen og arbeide for god tilgjengelighet til tjenestene. Tannhelsetjenestens virksomhet er hjemlet i lov om tannhelsetjenester. Loven spesifiserer hvilke grupper som er berettiget til et regelmessig og oppsøkende tilbud i Tannhelsetjenesten:

- a) barn og unge fra fødsel til og med det året de fyller 18 år
- b) psykisk utviklingshemmede i og utenfor institusjon
- c) grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie
- d) ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret
- e) andre grupper som det er fattet vedtak om i godkjent plan.

2. Situasjonsbeskrivelse

01.01.2012 ble Legevakten og Tannhelsetjenesten innlemmet i Helseetaten sammen med flere funksjoner som før dette ble ivaretatt av Helse- og velferdsetaten.

Fra 01.01.2012 ble Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og ny folkehelselov gjeldende. Samtidig ble samhandlingsreformen iverksatt.

I tillegg til økt befolkningsvekst er det dokumentert at det er store helseforskjeller mellom ulike befolkningsgrupper i Oslo. I tråd med ny folkehelselov må kommunen ha oversikt over

helsetilstanden til befolkningen slik at det er mulig å komme med tiltak for å forebygge sykdom og skader og redusere sosiale helseforskjeller.

“Oslohelsa” <http://oslohelsa.oslo.kommune.no/webview> er etatens nettside for helseovervåking som har som formål å publisere og analysere helsestatistikk på bydelsnivå i tråd med de krav som stilles til kommunene i den nye folkehelseloven. Dette bidrar til at bydelenes folkehelseiltak kan utvikles i tråd med lokale behov. Etaten koordinerer også arbeid med gjennomføring av folkehelseplan for Oslo.

Helseetaten bidrar til å realisere mål om god kvalitet i tjenestene blant annet gjennom å organisere nettverksgrupper for ulike faggrupper i bydelene og gjennom kvalitetskontroller og ansatte- og pårørendeundersøkelser. Etaten skal også bidra til å styrke brukermedvirkning og brukervalg. Det er gjennomført omfattende kompetansehevende tiltak for både faglært og ufaglært personell innen pleie og omsorg.

Oslos befolkning øker og kapasiteten ved dagens Legevakten er presset. Pasienttilstrømningen til Allmennlegevakten økte med 13,4 % i 2011. Flytting av legevaktsbasene på Ryen og Linderud til lokaler i Akuttmottaket på Aker er et viktig tiltak for å avhjelpe den store pågangen i Storgata 40. For å imøtekomme fremtidige behov arbeider byrådet for å etablere en ny moderne legevakt lokalisert ved Ullevål sykehus.

Legevaktssentralen har registrert en betydelig økning i antall mottatte telefoner i løpet av de siste årene, noe som har ført til at svartiden i perioder er for lang.

Nasjonalt legevaktsnummer skal etter planen innføres ved årsskifte 2012/2013. Det er en anledning til å sortere ut telefoner som ikke hører hjemme på legevaktssentralen og dermed oppnå kortere responstid.

Det ble registret en kraftig økning av alkoholkonsumet blant ungdom og de yngste voksne på slutten av 90-tallet. De senere år er det registret en nedgang i konsumet, men det er fortsatt høyt.

Prosjekt Ungdom & Rus har som formål å følge opp unge under 23 år som kommer til Legevakten med en rusrelatert problemstilling. Det er igangsatt et eget psykososialt intervensjonsprogram tilpasset målgruppen, ut fra kunnskap om at tidlig intervensjon kan forhindre rusavhengighet.

Gjennom utprøving av ulike tilnærmingsmåter og metoder skal prosjektet etablere nye rutiner for systematisk arbeid med målgruppen og for samarbeid på Legevakten. Hensikten med prosjektet er å gi ungdom med rusrelatert

problemstilling et enda bedre tilbud ved Legevakten, samt sikre at ungdommen får adekvat oppfølging etter konsultasjon dersom det vurderes at det er behov for det. Prosjektet etableres som et varig tiltak fra 2013.

Nye tall fra Folkehelseinstituttet viser at 8 % av alle barn og unge har psykiske lidelser. I tillegg til de vanskeligheter dette medfører for den enkelte er psykiske helseproblemer svært kostbare for samfunnet. I alt 40 % av langtidsfraværet skyldes psykiske lidelser.

Helseetaten vil i 2013 ha fokus på kompetanseheving og økt kunnskapsnivå på tjenestetilbud og boligtilbud til brukere som er psykisk syke og/eller har dobbeltdiagnoser. I tillegg vil arbeidet med koordinatorfunksjonen for Individuell plan styrkes for å sikre brukere med sammensatte behov gode og riktige tjenester.

Legevakten har en døgnåpen sosialtjeneste som ivaretar brukernes behov for sosiale tjenester når de ordinære tjenestene i bydelene er stengt. En viktig gruppe i dette arbeidet er bostedløse rusmisbrukere /rusavhengige i alle aldre, ofte med tilleggsproblemer knyttet til psykisk helse. Hensikten med tjenesten er å sikre at brukerne blir kartlagt, ivaretatt og videreformidlet til ansvarlig dagtjeneste. Tjenesten har et tett samarbeid med allmennlegevakten, bydelene, Velferdsetaten og spesialisthelsetjenesten for å bidra til varige tilbud som reduserer behovet for akutte tjenester. Innsatsen er spesielt rettet mot ungdom og rus for å hindre rekruttering til rusmiljøene i sentrum.

Oslo kommune er sammen med 11 andre hovedsamarbeidskommuner en del av *Meldingsløftet i kommunen*, et prosjekt i et program under Nasjonalt meldingsløft.

Formålet er utbredelse av basismeldinger mellom sykehus og kommune, og elektroniske meldinger mellom kommunale tjenester og alle fastleger. Arbeidet med implementering fortsetter. De fleste som har rettigheter etter tannhelsetjenesteloven benytter seg av det vederlagsfrie tannhelsetilbudet. Oppslutningen i Oslo er imidlertid for flere av gruppene lavere sammenlignet med den fylkeskommunale tannhelsetjenesten i resten av landet. Noe av dette har sammenheng med at Oslo er en storby med store sosiale ulikheter.

Det er et mål å redusere helseforskjellene gjennom å forbedre helsen til utsatte grupper. Tannhelse er et viktig innsatsområde i denne sammenheng.

Forpliktende samarbeidsavtaler er etablert med helsestasjonene, sykehjemmene og bydelenes hjemmetjenester. Gjennom samarbeid med andre aktører lokalt og på sentralt nivå vil videre satsing på helsefremmende og forebyggende tannhelsearbeid ha prioritet.

Ikke alle barn og unge får den oppfølging hjemmefra som skal til for at de skal kunne benytte seg av tannhelsetilbudet. I 2011 var 92 % i gruppe a – barn og unge under 18 år, som benyttet seg av tilbudet.

Beboere på institusjon vurderes å ha et tilfredsstillende tilbud. Alle får hvert år undersøkelse og tilbud om behandling. Oppslutningen fra brukerne av hjemmesykepleien er på ca 20 %. Landgjennomsnittet er på ca 30 %. Med bedre informasjon om tilbudet er det et mål å øke oppslutningen.

Tannhelsetilbudet til rusmiddelavhengige i institusjon ble opprettet i 2005 og er gradvis utvidet. Tannhelseregistreringer viser at målgruppen har generelt dårlig tannhelse. Dette tilbudet omfatter 1800 plasser og 29 % av brukerne benyttet tilbudet i 2011.

Bystyret har i forbindelse med tidligere behandlinger av tannhelseplaner og gjennom de årlige budsjettvedtak gitt sin tilslutning til at klinikkstrukturen i Tannhelsetjenesten må endres fra små til større enheter. Det vil si en klinikkstruktur som i større grad tar hensyn til tilgjengelighet, gir stordriftsfordeler, gir større sosiale og faglige miljøer, forenkler ledelse/administrasjon/informasjon og gir en stor utnyttelsesgrad av lokalene. Det vil i løpet av 2013 bli utarbeidet ny klinikkplan for perioden 2013-2020. Et av målene for planen vil være å vurdere større enheter for ytterligere å øke effektiviteten pr. klinikk.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- tilby likeverdige helsetjenester uavhengig av bakgrunn
- sørge for at folkehelsearbeidet preges av opplysningsarbeid, forebygging og rehabilitering
- bedre helsen inkludert tannhelsen til Oslos befolkning med fokus på utsatte grupper
- sikre bedre oppfølging av vold- og voldtektsrammede
- bidra til riktig bruk av spesialisthelsetjenesten

Prioritet	Ventetid	Måltall 2012	Måltall 2013
RØD	ingen	100 %	100 %
ORANGE	10 minutt	90 %	90 %
GUL	60 minutt	90 %	90 %
GRØNN	120 minutt	80 %	70 %
BLÅ	henvises til rådgivning hos sykepleier		

Nøkkeltall for: Legevakten (EST)	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Brutto driftsutgifter pr. innbygger	466	497	529
Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere	1,1	1,1	0,9

Måltall for : Tannhelsetjenesten i Helseetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Dekningsgrad (%)				
Gruppe a (0 – 18 år)	94	92	94	91
Gruppe b (psykisk utviklingshemmede)	84	78	84	83
Gruppe c (eldre, syke og uføre)	48	43	48	47
Gruppe d (de som fyller 19 eller 20 år)	65	57	65	64

Merknad: Dekningsgrad rapporteres kun som årsresultat.

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- opprettholde akuttjeneste og oppfølging av voldsrammede og overgrepsofre. Videreutvikle samarbeidet med politiet i disse sakene
- følge opp folkehelseplanen
- ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne
- foreslå helsefremmende og forebyggende tiltak som reduserer helseforskjeller
- utvikle legevaktsbase på Aker
- sørge for tilstrekkelig kapasitet i den kommunale tannhelsetjenesten.
- gjennom Meldingsløftet etablere trygg, elektronisk kommunikasjon mellom fastlegene og de øvrige helse- og omsorgstjenestene.
- innføre elektronisk meldingsutveksling med fastleger og sykehus
- etablere ny storbylegevakt
- forsvarlig bruk av differensierte innkallingsintervaller til tannhelsekontroll basert på individuelle behov
- øke brukermedvirkning
- medvirke til utvikling av Samhandlingsarena Aker
- videreutvikle samarbeidet med spesialisthelsetjenesten med spesiell vekt på personer med psykiske lidelser og personer med dobbeltdiagnose (rus og psykiatri)
- holde oversikt over befolkningens bruk av sykehustjenester som grunnlag for

oppgjørordningen mellom kommunen og staten

- ha gode fagsystemer med høy sikkerhet og løsninger for informasjonsutveksling
- at Tannhelsetjenesten arbeider for å avdekke overgrep og omsorgssvikt
- gi tilpasset råd og veiledning om kosthold og ernæring

5. Merknader til driftsbudsjettet

Helseetaten er gitt en generell rammereduksjon på 23,5 mill. Det er i tillegg innarbeidet et effektiviseringsuttak som følge av sentral etatsform 01.01.2012 på 0,5 mill.

Det er innarbeidet 5,8 mill. for økte utgifter knyttet til demografi. Basistilskuddet til fastleger før prisjustering er justert med 7,2 mill. Kompensasjon for økte utgifter Norsk Pasientskadeerstatning er videreført med 5,5 mill.

For å imøtekomme lovens krav til registrering av helsedata er det innarbeidet 1 mill. til opprettelse av 1 årsverk innenfor epidemiologi, statistikk og analyse. Bydelsrammen er økt med 3 mill. slik at IKT fagsystemavdelingen kan fakturere bydelene for tilsvarende beløp. IKT fagsystemavdelingen styrkes ut fra dette med ca 4 årsverk. Det er innarbeidet 3,5 mill. til videreføring av Prosjekt Ungdom og rus som et varig tiltak.

Samhandlingsmidler til Geriatrik ressurssenter og drift av Geria er overført fra kap. 308 Bydelene –

avsetninger helse og sosial med henholdsvis 1 mill. og 3,5 mill., samt 0,3 mill. for Almas visningsleilighet. Det er fra samme kapittel overført 1 mill. til utgifter knyttet til folkehelsearbeidet (koordinator, folkehelsepris med mer.)

Det er innarbeidet husleie for igangsatte aktiviteter ved Samhandlingsarena Aker med 3,8 mill. Det er avsatt midler til andre tiltak knyttet til Samhandlingsreformen sentralt, det vises til avsetningene på Kapittel 308 Bydelene –

Avsetninger helse og sosiale tjenester, beskrevet i Kapittel 3.1. Bydelene.

I etatens ramme er innarbeidet et tilskudd til tiltaket Sex og Samfunn med 4,050 mill.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med 33,5 mill. netto, jf. Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013	
314 Helseetaten (EST)				
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	7 614	7 614	
Sum utgifter	0	7 614	7 614	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-523	-523	
Sum inntekter	0	-523	-523	
Netto utgifter	0	7 091	7 091	

Investeringsoversikt

314 Helseetaten (EST)		Kostnads-ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge-start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
112 018	Helseetaten - inventar og utstyr			7 614	7 614	7 614	7 614		Løpende
	Sum investeringsutgifter			7 614	7 614	7 614	7 614		
Finansiering:									
112 018	Helseetaten - inventar og utstyr	Overført mva refusjon		-523	0	0	0		
112 018	Helseetaten - inventar og utstyr	Inv. mva fra 2014		0	-523	-523	-523		
	Sum kapittel finansiering			-523	-523	-523	-523		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			7 091	7 091	7 091	7 091		

Velferdsetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
315 Velferdsetaten (EST)				
10 Lønn og sosiale utgifter	0	538 578	573 891	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	153 516	139 595	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	0	183 639	189 486	
14 Overføringsutgifter	0	148 276	149 792	
Sum utgifter	0	1 024 009	1 052 764	
16 Salgsinntekter	0	-50 231	-59 177	
17 Refusjoner	0	-293 452	-303 028	
18 Overføringsinntekter	0	-16 546	-16 883	
Sum inntekter	0	-360 229	-379 088	
Netto utgifter	0	663 780	673 676	

1. Ansvarsområde

Velferdsetatens hovedarbeidsområder er byomfattende støttefunksjoner i tilknytning til sosialtjenesten og bruk av sosiale boligvirkemidler, byomfattende tiltak for rusmiddelmissbrukere, tilrettelagte botiltak og institusjoner. Etaten har ansvar for anskaffelser og kontraktsstyring på eget område, samt et spesielt ansvar for arbeid rettet mot åpne rusmiljøer i sentrum.

Velferdsetaten følger opp arbeidet med bydelenes handlingsplaner mot rus jfr. Byrådssak 223/11 Rusmiddelpolitiske strategier for Oslo kommune. Bystyremelding nr. 1/2010 – Rusomsorgen i Oslo, vedtatt i bystyret 16.2.2011, inneholder en rekke satsingsområder for byrådet innenfor rusfeltet. Velferdsetaten arbeider fortløpende med å igangsette og implementere de områdene i meldingen som er etatens ansvar. Tilbakemelding til bystyret om oppfølging og oppnådde resultat av rusmeldingens målsettinger skal gjøres innen 01.02. 2013.

Velferdsetaten har ansvar for kapittel 850 Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger, og for videreformidling av statlig tilskudd til enslige mindreårige flyktninger til bydelene, jfr. kapittel 372.

Velferdsetaten krever inn integreringstilskudd for flyktninger fra staten og andre kommuner. De fire siste årene har innsatsen på området vært høyt

prioritert og styrket med øremerkede midler til formålet.

Etaten har også ansvar for saksbehandling for kommunale tilleggssytelser, kapittel 350 Trygdeordninger.

Velferdsetaten er tildelt oppgaven som faglig sekretariat for Oslo kommunes klagenemnd på en rekke områder innen velferdsfeltet. Det gjelder også for klagesaker til Klagenemnda for transportsaker for forflytningshemmede i Oslo når det gjelder saker om tildeling av TT-kort og tilleggsreiser.

Sentrums- og storbyavdelingen (SAA) ble opprettet som en del av ny etatsstruktur, for bl.a. å ha et større og mer samordnet innsats på å redusere de åpne russcenene i Oslo sentrum. Avdelingen består av Pro Sentret, Fri Rettshjelp, Tolketjenesten, Uteseksjonen, MAR-Oslo, ambulante tjenester, feltpleietilbud, smittevernsarbeid, sprøyterom og akuttovernatningsplasser.

Mange av de gatenære tjenestene er omstrukturert og samlet i Prindsen Mottakssenter i Storgt. 36 c. Senteret har ansvar for samordning av innsatsen overfor rusmiddelmissbrukere som oppholder seg i sentrumsmiljøene, samt de som hyppig benytter akuttovernatningstilbudet.

Tilbudet i Prindsen Mottakssenter består av:

- Enhet for kartlegging, videreformidling og oppfølging. De skal ha ansvar for grundig helse- og sosialfaglig kartlegging og nødvendig oppfølging av alle som henvises til Prindsen Mottakssenter i tett samarbeid med bydel og andre aktører.
- Døgntilbud med 17 rom for både kvinner, menn og par – i hovedregel begrenset til 1-3 døgn.
- Smittevernsenhet som vil få ansvar for det smitteforbyggende arbeidet i rusmiljøene.
- Sprøyterom
- Feltpleiestasjon som skal tilby lavterskel helsetjenester til pasienter i aktiv rus.
- Ambulant team som skal gi akutt sosial- og helsefaglig ivaretagelse av rusmiddelmissbrukere

Velferdsetaten følger opp Bystyrets vedtak i Byrådssak 74 av 08.05.2012 om den åpne narkotikaomsetningen i Oslos sentrumsområder.

Velferdsetaten bistår Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester med oppfølging og implementering av Bystyremelding 2/2008 om sosiale boligvirkemidler. Etaten er faglig støttespiller for sosialt boligarbeid i bydelene og skal tilby kompetansehevede tiltak.

Velferdsetaten har byomfattende oppgaver innen administrasjon og forvaltning av de økonomiske boligvirkemidlene startlån, boligtilskudd, husleietilskudd og bostøtte. Videre forvalter etaten kommunens låneportefølje til boligformål, ca. 5 mrd. kroner.

Innen boligsosialt arbeid har etaten ansvar for følgende budsjettkapitler:

- 427 Tap på utlån,
- 428 Sosiale boligvirkemidler,
- 900 Renter (egne utlån),
- 920 Utlån egne midler,
- 926 Videreutlån,
- 927 Betjening av videreutlån.

Velferdsetaten drifter fire boliger for utviklingshemmede og selger plasser til bydelene. Boligene har totalt 19 plasser. En arbeidsplass med verksted for utviklingshemmede er tilknyttet to av boligene. Videre har etaten et botreningscenter for flyktninger med 42 leiligheter. Ungbo tilbyr botrening for vanskeligstilt ungdom og disponerer 250 leiligheter.

Bydelenes boligkontor tildeler boliger, mens oppfølging av ungdommene skjer i regi av de ansatte bokonsulentene i Ungbo.

Velferdsetaten har vel 700 institusjonsplasser for rusmiddelmissbrukere fordelt på 20 kommunale og 11 private institusjoner. Kontraktene med de private tjenesteyterne går over fem år og omfatter 217 plasser. Det kjøpes tjenester innenfor fire kategorier; rehabilitering, omsorg, korttid og rus/psykiatri. Velferdsetaten har ansvar for oppfølging av disse kontraktene for å sikre at brukerne får den kvalitet og det tilbud som kontraktene forutsetter. Kravene til og oppfølgingen av kommunale institusjoner og private tjenesteytere er lagt opp på en slik måte at det sikrer likebehandling mellom kommunale og private. Det er i 2012 opprettet et felles inntak til alle plasser som Velferdsetaten driver på rusområdet.

Velferdsetaten har ansvar for dialog og samarbeid med frivillige og ideelle organisasjoner, herunder utvikling og drift av frivillighetsportalen.no.

Etaten forvalter tilskudd til frivillige og ideelle organisasjoner til prioriterte aktiviteter innenfor helse- og sosialområdet.

Velferdsetaten er ansvarlig for inngåelse og oppfølging av kontrakter innen TT-tjenesten (transporttjenesten for mennesker med funksjonsnedsettelse). Etaten gjennomfører oppdrag på vegne av byrådsavdelingen, og har en rådgivende og koordinerende funksjon i bydelenes arbeid mot enkeltbrukere. Etaten skal bidra til en oversiktlig og helhetlig TT-tjeneste i Oslo.

2. Situasjonsbeskrivelse

Oslo har forholdsmessig mye større utfordringer bl.a. knyttet til rusmiddelmissbruk, menneskehandel, prostitusjon og kriminalitet sammenlignet med andre byer i Norge.

I de siste årene har åpenlys omsetning og bruk av narkotiske stoffer i Oslos sentrumsområder gitt grunn til bekymring. Områdene benyttes av mennesker fra ulike rusmiljøer i Oslo og landet for øvrig.

Oslo kommune har en opphopning av storbyproblematikk. Omsetning og misbruk av narkotika er synlig i bybildet. Oslo er i en særstilling fordi svært mange mennesker som er aktive i de åpne rusmiljøene, tilhører andre kommuner i Norge, eller er utenlandske borgere uten lovlig opphold.

Sentrumsarbeidet skal videreføres. Dette er et langsiktig samarbeid mellom Oslo kommune, politiet, frivillige organisasjoner og statlige helse- og justismyndigheter. Oslo kommune har utarbeidet

en handlingsplan for innsats rettet mot de åpne rusmiljøene som oppdateres regelmessig. Politiet har en tilsvarende handlingsplan og har økt sin tilstedeværelse i sentrum. Uteseksjonen overvåker, registrerer og rapporterer jevnlig for å kunne følge utviklingen i sentrum over tid. Innsatsen rettes nå også inn mot nattelivet fredag og lørdag i Oslo sentrum.

En særlig utfordring utgjør mennesker i rusmiljøene med alvorlige psykiske helseproblemer, også av kronisk karakter. Dette kan være personlighetsforstyrrelser, alvorlige karakteravvik, dysfunksjonell og sterkt utagerende adferd. Dette nødvendiggjør et bedre samarbeid på alle nivåer. Felles for alle disse gruppene er at de skal ha bistand som dekker mange og sammensatte problemer.

LASSO er et lavterskeltilbud med utdeling av buprenorfin for klienter som er tilknyttet Dalsbergstien hus. Formålet er å gi et ubyråkratisk tilbud til heroinmisbrukere som ikke klarer å nyttiggjøre seg ordinært LAR-tilbud slik at de raskt kan få alternativer til misbruket. LASSO vil bli videreført i 2013.

Pro Sentret som er Oslo kommunes hjelpetilbud overfor prostituerte, har registrert stor økning av prostituerte fra Vest-Afrika som kommer til Oslo på turistvisum, i hovedsak via Italia. Innslaget av prostituerte fra Romania og Bulgaria er også økende. Pro Senteret skal imidlertid primært jobbe med Oslo tilhørende personer.

Oslo kommunes kontor for fri rettshjelp gir fritt rettsråd til befolkningen i Oslo og omegn etter lov om fri rettshjelp av 13.06.1980, nr. 35. Kontoret er et særskilt retthjelpstiltak som er delvis finansiert med et statlig driftstilskudd. Byrådet vil rette en henvendelse til staten om den videre driften av kontoret med statlig fullfinansiering.

Velferdsetaten har i 2012 registrert at bydelene har økt etterspørsel etter startlån. Det er som følge av Finanstilsynets skjerpede krav om egenkapital på 15 % og begrensning i total lånebelastning. Utlånsrammen for startlån fra Husbanken er økt til 1,2 mrd., dels for å imøtekomme dette, og dels som virkemiddel i arbeidet med boligbehovsplanen.

En viktig del av Velferdsetatens aktivitet innen sosiale boligvirkemidler er arbeidet med boligbehovsplanen. Planen inneholder en omfattende kartlegging av bydelenes boligbehov i perioden 2013 til 2016. Byrådet ønsker at flere skal eie sin egen bolig, og at kommunale boliger i større grad benyttes som middel på vei mot egen bolig.

Byrådet ønsker også at det i større grad skal leies inn boliger fra det private markedet. Velferdsetaten bistår bydelene i anskaffelser, kontraktsforhandling og kontraktsinngåelse med private aktører.

Belegget ved de kommunale og private rusinstitusjonene var i 2011 på 95 %. Enkelte institusjoner mottar mange søknader og opererer med ventelister. Det er registrert en økning av antall søknader til tiltak som innebærer "bolig med oppfølging" og omsorgsinstitusjoner. For rusmestringsinstitusjoner og institusjoner innenbys med krav til rusfrihet er det motsatte tilfelle, antallet søknader er synkende.

De få rusinstitusjonene som ikke har gått over fra vederlagstrekk til husleie/ egenbetaling for klientene, innfører dette fra 01.01.2013. Det blir foretatt en teknisk budsjettjustering mellom Velferdsetaten til bydelene i tråd med dette.

Velferdsetaten har et måltall på maksimum en måned ventetid til inntak ved rusinstitusjoner. Antall personer som ventet mer enn en måned, har vært stabil på rundt 30-40 personer til enhver tid de siste årene, og i gjennomsnitt var det en ventetid på to måneder i 2011.

Mange rusklienter har over tid et stort antall inntak i lavterskelinstitusjoner uten krav til rusfrihet i stedet for varige tiltak. Dette har i mange år vært en utfordring på rusområdet i Oslo.

Lavterskelinstitusjonene er relativt store og har gjennomgående lavere bemanningsfaktor enn rehabiliterings- og omsorgsinstitusjonene. Velferdsetaten har omorganisert sitt inntaksarbeid for å få en bedre samlet oversikt over hvilke behov brukerne har.

Velferdsetaten forvalter en rekke tilskuddmidler innen helse- og sosialområdet. Tilskudd defineres som bevilgninger gitt av kommunen til mottakere utenfor den kommunale forvaltningen.

Tilskuddsbevilgninger ytes på ulike måter og har ulik form. I byrådssak 143/12 orienterte byrådet om at det er foretatt en gjennomgang av lover, regler og praksis knyttet til behandling av kommunale tilskuddsbevilgninger. Et sentralt punkt i saken er at det ikke kan gis tilskudd som kommer i konflikt med regelverket for offentlige anskaffelser eller som er i strid med EØS-avtalens forbud mot offentlig støtte.

Byrådet har derfor satt i gang en gjennomgang av disse med utgangspunkt i de forhold som taler for at enkelte av dagens tilskuddsordninger kan være å anse som anskaffelser. Byrådet trenger noe mer tid til å få fullført arbeidet med gjennomgangen av

tilskuddsordninger. En vil komme tilbake til dette i løpet av 2013.

Velferdsetaten har inngått flere nye transportkontrakter og følger nå opp til sammen 11 kontrakter innen transportordningen for forflytningshemmede. Dette er fem konsesjonskontrakter for drosje (fritidsreiser), kontrakt for direktebestilte drosjer (faste reiser), kontrakt for samkjørte drosjer (faste reiser), kontrakt for spesialbiltransport, kontrakt med kjørekontor, kontrakt med kortleverandør og kontrakt for sikkerhetskontroll av spesialbilene. Kjøp av transporttjenester på over 200 millioner årlig, som fordeler seg på nesten en million turer, håndteres av etaten på vegne av bydelene, som etterfaktureres for transport på vegne av egne brukere. Innen fritidsreiser kan TT-brukerne velge fritt mellom fem leverandører som har konsesjon med kommunen.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- holde oversikt over boligbehov og gi bistand til bydelene i boligarbeid
- tilby boliger og institusjonsplasser til vanskeligstilte inkludert mennesker med nedsatt funksjonsevne
- sikre at bydelene har tilgang til differensierte tilbud til rusmiddelmissbrukere
- tilby lavterskel helsetilbud til rusmiddelmissbrukere
- gi bistand til bydelene i kompetanseutviklingsarbeid
- sikre gode kollektivtilbud for forflytningshemmede som er tilpasset brukernes behov, som er sikkert, punktlig og fleksibelt

Velferdsetaten (VEL)	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Beleggsprosent i Ungbo	92 %	91 %	92 %	92 %
Beleggsprosent ved Schwensensgate bosenter	92 %	88 %	92 %	92 %
Ant. private og kommunale døgnplasser 1)	715	715	700	700
Beleggsprosent døgnplasser	95 %	94 %	95 %	95 %
Antall personer med ventetid mer enn 1 måned	0	40	0	0
Minimum gjennomføringsprosent på institusjonsopphold	60 %	70 %	60 %	60 %
<i>Resultat av brukerundersøkelser</i>				
- minimum fornøyde brukere	80 %	80 %	80 %	80 %
- maksimum svært misfornøyde brukere	5 %	8 %	5 %	5 %
Antall institusjonsplasser med gjennomsnittlig fornøydhetsindeks mindre enn 2,8	0	0	0	0

1) Måltallet gjenspeiler institusjonsplasser. Treningsleiligheter er trukket ut fra 2010. Måltall for 2012 er justert i tråd med faktisk belegg

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- implementere og følge opp boligbehovsplanen og bruken av sosiale boligvirkemidler
- gjennomføre tiltak i Handlingsplan for sentrumsarbeidet og justere tiltakene etter behov
- øke antall ansatte med høyskole- og universitetsutdanning ved rusinstitusjonene
- tilby boliger og boinstitusjoner ut fra brukernes behov
- utrede, etablere og forvalte en trygg, forutsigbar og kostnadseffektiv TT-ordning

med særlig fokus på brukere med størst behov for tilrettelagte transporttjenester og utvikling av kollektive løsninger for brukere som kan benytte dette

- videreføre arbeidet med omlegging av etatens tilskuddsordninger i tråd med prinsipper for tilskuddsforvaltning i byrådssak 143/12

5. Merknader til driftsbudsjettet

Velferdsetaten er gitt en generell rammereduksjon på 26,4 mill. Det er i tillegg innarbeidet et effektiviseringsuttak som følge av sentral etatsreform 01.01.2012 på 0,5 mill.

Det er lagt inn i alt 15,5 mill til videreføring av tiltak i rusomsorgen (opprettholdelse av rehabiliteringsplassene i rusomsorgen, Akuttinstitusjonen Prindsen, Stensløkka II og Sjøstrand Omsorgssenter)

Det er innarbeidet 3 mill. til videreføring av tiltaket Lasso – Lavterskel skadereducerende substitusjonsbehandling etablert i 2010. Tiltaket er delfinansiert av øremerkede samhandlingsmidler fra staten (i 2011: 1,2 mill.)

Det er foretatt en teknisk justering ved at 0,5 mill er overført fra bydelsrammen for barnehagetilbudet i Schwensensgate som følge av at det tidligere direkte tilskuddet fra Fylkesmannen til barnehagen er innlemmet i integreringstilskuddet som tilfaller bydelene.

TT- området er styrket med 3 mill. til faste stillinger.

Det er lagt inn 1 mill. i rammen knyttet til budsjettforutsetningen om fullt belegg i de tilrettelagte boligene for unge vanskeligstilte, overført fra Storbyavdelingen i sentral etatsreform.

Inntektssiden forutsettes økt med 8 mill. som følge av det skal fastsettes egenbetaling ved alle rusinstitusjonene. Ordning med betaling etter vederlagsforskriften avvikles.

Det er avsatt 1 mill. sentralt til utvikling av felles plattform IKT i 2013 i forlengelsen av sentral etatsreform.

I etatens ramme er tilskudd til Oslo krisesenter og Bokollektivet ved krisesenteret videreført.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 33,4 mill., jf. Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Innenfor etatens ramme er det fordelt i alt 97,9 mill. i tilskudd til større organisasjoner og tiltak, og til frivillighet.

Tilskuddene fordeler seg slik:

Kap.	Tilskuddet gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byrådets	Sum
				forslag i Sak1/2013	
				2011 - 2013	
315	Fransiskushjelpen - pleietjenesten	14 383	13 975	13 895	42 253
315	Frelsesarmeens Jobben	9 500	10 710	9 380	29 590
315	Fontenehuset i Oslo	5 500	5 500	5 430	16 430
315	Frelsesarmeens fyrlyskorps	5 500	5 500	5 387	16 387
315	Stiftelsen P22 - Motivasjonsavd.	4 200	5 500	3 900	13 600
315	Aktiv på dagtid v/Oslo idrettskrets	3 900	3 900	3 825	11 625
315	Fontenehuset Oslo øst	4 075	4 075	3 725	11 875
315	Natthjemmet	4 000	3 900	3 680	11 580
315	Helseforum for kvinner	3 500	3 500	3 455	10 455
315	Blå Kors Kontaktsenter	3 500	3 477	3 417	10 394
315	Landsforeningen for pårørende innenfor psykiatri - ressurscenter	2 940	2 940	2 790	8 670
315	Støttesenter mot incest (SMI)	2 617	2 617	2 617	7 851
315	Maritastiftelsen- Maritakafeen	2 650	2 651	2 596	7 897
315	Alternativ til vold – drift	2 489	2 400	2 350	7 239
315	Link Oslo - senter for selvhjelp og mestring	2 200	2 200	2 230	6 630
315	Marita bo v/Maritastiftelsen	2 105	2 105	2 100	6 310
315	Malmøgaten aktivitetssenter	1 520	1 520	1 867	4 907
315	SKBO Lønn som fortjent	1 225	1 259	1 229	3 713
315	Flyktningeguiden v/Oslo røde kors	1 100	1 050	1 030	3 180
315	Primærmedisinsk verksted v/Kirkens bymisjon	1 000	1 000	980	2 980
315	Pinsevennenes Evangeliesenter	1 000	1 000	1 000	3 000
315	Sykepleie på hjul	-	893	863	1 756
315	Dixi - ressurscenter for voldtatte	805	829	829	2 463
315	Norges Handikapforbund, Oslo	610	610	605	1 825
315	Nettsted om frivillighet	600	600	600	1 800
315	Nasjonalforening for folkehelsen - eldresentrene	580	580	580	1 740
315	Frelsesarmeens slumstasjon Oslo	602	600	580	1 782
315	Leieboerforeningen i Oslo LiO	560	560	560	1 680
315	Telefonkontakt for eldre og uføre	300	590	550	1 440
315	Juss Buss	570	570	550	1 690
315	Ungdom mot vold overf fra kap 372 i 2009	500	500	490	1 490
315	Senter for seksuelt misbrukte menn	424	424	464	1 312
315	HIV Norge	460	460	450	1 370
315	Gatejuristen	537	537	500	1 574
315	JURK	440	435	410	1 285
315	Nettverket for besøkstjenesten Oslo v/Oslo Røde Kors	400	400	400	1 200
315	Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon FFO	390	390	380	1 160
315	Nadheim	368	368	368	1 104
315	Amathea - veiledningstjeneste for gravide	350	350	345	1 045
315	Leieboerforeningen	377	332	332	1 041
315	Frivillig-Jeg-kampanjen v/Frivillighetssentralen i Oslo	330	330	330	990
315	Oslo Døveforening	390	390	315	1 095
315	Oslo kommunale leieboerorganisasjon	310	310	310	930
315	Norges Blindeforbund, Oslo	310	310	305	925
315	Interessegruppe for kvinner med spiseforstyrrelser	300	300	295	895
315	Norsk Pensjonistforbund, Oslo	300	300	295	895
315	Magasinet Frivillig - for frivillighetssentraler og frivillige org	160	160	160	480
315	Reform – mannstelefonen	150	150	140	440
Sum		90 027	93 057	88 889	271 973

Kap.	Midlene gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byrådets forslag i Sak 1/2013	Sum 2011 - 2013
	<u>Frivillighetsmidler</u>				
315	Retretten	800	875	875	2 550
315	Kirkens Bymisjon - FORUS Home-Start Familekontakten			600	600
315	Kirkens Bymisjon - Møtestedet		500	500	1 000
315	RIO-Rusmisbrukernes interesseorganisasjon	250	392	392	1 034
315	Frelesarmeen, "Vi over 60"-gruppene	300	300	300	900
315	Frelesarmeens barne og familievern - Home Start	90	90	295	475
315	Oslo Sanitetsforening - Home Start			295	295
315	Stiftelsen Betanien Oslo - Home Start	90	90	295	475
315	Oslo Røde Kors - Besøktjeneste	260	280	280	820
315	Fransiskushjelpen - Besøktjenesten	220	240	240	700
315	Angstringen Oslo	225	225	225	675
315	Blå Kors Øst - Home start	90	90	215	395
315	Oslo Røde Kors - Nettverk etter soning	285	285	200	770
315	Oslo Sanitetsforening - Veiledningssenteret for pårørende		200	200	400
315	Internasjonal helse - og sosialgruppe (IHSG)	150	175	175	500
315	Diakonissehuset Lovisenberg - Cathinka Guldberg-senteret - Sommerkonsert St. Hanshaugen	130	160	160	450
315	Landsforbundet Mot Stoffmisbruk, LMS i Oslo		160	160	320
315	Fransiskushjelpen - Sorgtjenesten	125	150	150	425
315	Actis - rusfeltets samarbeidsorgan i Oslo og Akershus	115	145	145	405
315	Døves Frivillighetssentral	120	120	120	360
315	Mental Helse Oslo		100	120	220
315	Gjeldsoffer-Alliansen avd. Oslo	100	110	110	320
315	Lions Club Grünerløkka	110	110	110	330
315	Familieklubbene i Oslo	80	100	100	280
315	Forbundet Mot Rusgift	130	100	100	330
315	Hørselshemmedes Landsforbund Oslo	100	100	100	300
315	Kirkens Bymisjon - Bymisjonssenteret Tøyenkirken	100	100	100	300
315	Norsk forbund for utviklingshemmede NUF	100	100	100	300
315	Operasjon Ved - Oslo	200	100	100	400
315	Oslo AEF (arbeidernes rus og sosialpolitiske forbund)	100	100	100	300
315	Oslo Røde Kors - Hjelpekorps	100	100	100	300
315	Solviks Venner	100	100	100	300
315	Kirkens Bymisjon - Kirkens SOS i Oslo	70	95	95	260
315	Frelesarmeens eldreomsorg - Mentor +			75	75
315	Oslo Idrettskrets - treningskontakt / støttekontakt		75	75	150
315	Foreningen Sjøen for Alle	50	70	70	190
315	Norsk Folkehjelp Oslo - Hjelpekorps	70	70	70	210
315	Oslo Røde Kors - Finnerud aktivitetssenter	60	70	70	200
315	WSO Oslo og Akershus - inkl Amaliedagene	90	90	70	250
315	Frivilligsentralene Oslo Vest - v/ Ullern Frivilligsentral	70	70	65	205
315	De norske Lenker Oslo 89	70	60	60	190
315	De Norske Lenker Oslo Nord	80	60	60	200
315	Kirkens Bymisjon - Vålerenga bo- og servicesenter - Erindringsskole	125	125	60	310
315	Fattighuset	180	150	50	380
315	Foreningen Norges døvblinde, Kontaktklubben for døvblinde i Oslo og omegn	50	50	50	150
315	Kirkens Bymisjon - Ammerudhjemmet bo- og kultursenter	80	80	50	210
315	Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende(LUPE) - Oslo og Akershus fylkeslag	50	50	50	150
315	Menigheten i Filadelfia	50	50	50	150
315	Norsk Folkehjelp Oslo - OASEN, Kvinner Krysser Grenser			50	50
315	Oslo Røde Kors - Stella Kvinnesenter			50	50
315	Torshovkorps	50	50	50	150

Kap.	Midlene gjelder	Vedtak	Vedtak	Byrådets	Sum
		2011	2012	forslag i Sak1/2013	2011 - 2013
	<u>Frivillighetsmidler forts.</u>				
315	Aleneforeldreforeningen	200	200	40	440
315	Foreningen 2 Foreldre	40	40	40	120
315	Foreningen for Fangers Pårørende (FFP)	30	40	40	110
315	De norske Lenker Oslo 79	30	35	35	100
315	Juba - Oslo og Akershus krets		35	35	70
315	Cerebral Parese- Foreningen, avd. Oslo/Akershus	30	30	30	90
315	Norsk Revmatikerforbund Oslo Fylkeslag	20	30	30	80
315	Demensforeningen, Alzheimerdagen	20	25	25	70
315	Landsforeningen for etterlatte etter selvmord - LEVE Oslo	20	25	25	70
315	Rådgivning om spiseforstyrrelser		25	25	50
315	Slagrammedes Forening i Oslo-SFiO	25	25	25	75
315	Aurora - støtteforening for mennesker med psykiske helseproblemer	30	30	20	80
315	Avholdslaget Kontakt	20	20	20	60
315	Bekhterevforeningen Oslo og omegn			20	20
315	Civitan Club Grefsen Kjelsås	20	20	20	60
315	Den uavhengige sosialrådgivningen	20	20	20	60
315	Døvekirkens eldreomsorg	20	20	20	60
315	Norges Helsedansforbund Oslo, Helsedansball	20		20	40
315	ADHD Norge Oslo	10	15	15	40
315	Autismeforeningen i Norge, Oslo fylkeslag	10	15	15	40
315	Foreningen for Søvnssykdommer, Oslo fylkeslag	15	15	15	45
315	Mariaforeningen	15	15	15	45
315	Parkinsonforeningen Oslo/Akershus	10	15	15	40
315	Ryggmargsbrokk- og hydrocephalusforeningens fylkeslag for Oslo, Akershus og Østfold (RHØST)	15	15	15	45
315	Afasiforeningen for Oslo og omegn	10	10	10	30
315	Blå Kors Utvikling Øst - Kvinneutvalget -		10	10	20
315	Landsforbundet for kombinert syns-og hørselshemmede/døvblinde				
315	LSHDB			10	10
315	Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløsningsplager(LKB), Oslo	10	10	10	30
315	Landsforeningen uventet barnedød, Oslo og Akershus			10	10
315	Norges ME-forening oslo og Akershus fylkeslag	10	10	10	30
315	NORILCO avd Oslo		0	10	10
315	Norsk thyreoideaforbund, Oslo lokallag			10	10
315	Ryggforeningen i Oslo og Akershus (RiOA)	10	10	10	30
315	Ammehjelpens Oslogruppe		5	5	10
315	Galebevegelsen	5	5	5	15
315	Onsdagsklubben på Nordtvet gård		5	5	10
315	Tro og Lys Lambertseter			5	5
	Avsatt til klagebehandling	75	75	121	271
	Sum frivillighetsmidler	6 355	7 762	9 043	23 160

6. Forslag til verbale vedtak

Forslag til vedtak:

Bydelsbetaling for opphold på rusinstitusjoner under Velferdsetaten

- a) Bydelsbetaling for opphold på samtlige rusinstitusjoner under Velferdsetaten prjusteres med 3,4 % og utgjør i 2013 kr 280 pr. døgn. pr. klient.
- b) Velferdsetaten gis i samarbeid med aktuell bydel fullmakt til å fastsette en høyere bydelsbetaling for særlig kostnadskreven klienter.

Egenbetaling ved rusinstitusjoner

Rusinstitusjoner som til nå har benyttet vederlagsforskriften for klienters egenbetaling går fra 01.01.2013 over til å benytte en fastsatt egenbetaling slik som de øvrige rusinstitusjonene. Det vises til verbalvedtak H26/2008: Byrådet gis fullmakt til å fastsette egenbetaling for klienter ved rusinstitusjoner der vederlagsforskriften ikke brukes.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
315	Velferdsetaten (EST)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	3 076	76
	Sum utgifter	0	3 076	76
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-615	-15
	Sum inntekter	0	-615	-15
	Netto utgifter	0	2 461	61

Investeringsoversikt

		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
315	Velferdsetaten (EST)								
Prosjektnr og navn:									
112 019	Velferdsetaten - inventar og utstyr			76	76	76	76		
	Sum investeringsutgifter			76	76	76	76		
Finansiering:									
112 019	Velferdsetaten - inventar og utstyr			Overført mva refusjon	-15	0	0	0	
112 019	Velferdsetaten - inventar og utstyr			Inv. mva fra 2014	0	-15	-15	-15	
	Sum kapittel finansiering				-15	-15	-15	-15	
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)				61	61	61	61	

Samhandlingsreformen – medfinansiering

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
333 Samhandlingsreformen - medfinansiering (EST)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	574 000	594 343
Sum utgifter	0	574 000	594 343
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	574 000	594 343

Midlene til kommunal medfinansiering er videreført og prisjustert.

Trygdeordninger

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
350 Trygdeordninger (EST)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	10	200	200
14 Overføringsutgifter	7 908	6 040	5 835
Sum utgifter	7 918	6 240	6 035
17 Refusjoner	-3	0	0
Sum inntekter	-3	0	0
Netto utgifter	7 915	6 240	6 035

Ordningene gjelder frikort.

Utgiftene reguleres i forskrift om tildeling av kommunalt frikort fastsatt av bystyret 13.06.2012.

Frikortordningen sikrer at personer med varig lav inntekt kan benytte seg av helsetjenester. Gjennom

frikortet dekkes egenandel på medisiner, ved legebesøk mv. for alders-, uføre-, etterlattepensjonister og personer med offentlig tjenestepensjon regulert i særlov, samt deres barn i alder 12-15 år.

Barne- og familieetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
360 Barne- og familieetaten - barnevern (EST)				
10 Lønn og sosiale utgifter	373 132	455 424	482 217	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	59 637	64 841	47 499	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	44 754	41 138	41 787	
14 Overføringsutgifter	9 418	6 463	6 547	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 088	0	0	
Sum utgifter	488 028	567 866	578 050	
16 Salgsinntekter	-4 274	-515	-533	
17 Refusjoner	-326 687	-400 630	-404 193	
18 Overføringsinntekter	-646	0	0	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-459	0	0	
Sum inntekter	-332 066	-401 145	-404 726	
Netto utgifter	155 962	166 721	173 324	

1. Ansvarsområde

Oslo kommune har et samlet og helhetlig ansvar for barnevernet. Bydelene har ansvaret for å gi barn, unge og familier hjelp og støtte i vanskelige situasjoner. Barne- og familieetatens oppgave er å skaffe bydelene kommunale og private barneverntiltak til barn og unge som skal plasseres utenfor hjemmet.

Etaten skal ivareta kommunens akuttberedskap utenom bydelsbarnevernets åpningstid. Etaten har ansvaret for kvalitetskontroll og godkjenning av kommunale og private barneverninstitusjoner i Oslo.

Etatens ansvarsområde omfatter barneverninstitusjoner, polikliniske tiltak, deler av det kriminalitetsforebyggende arbeidet, barneboliger, samt bolig- og avlastningstiltak for funksjonshemmede. Etaten har også ansvar for rekruttering og opplæring av fosterhjem. Videre fører etaten, på vegne av bydelene, saker i Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker.

Barne- og familieetaten har også ansvaret for å bistå bydelsbarnevernet med kunnskapsoverføring, samt kompetanse- og metodeutvikling for å bidra til å utvikle det helhetlige barnevernet i Oslo.

2. Situasjonsbeskrivelse

Bruken av institusjonsplasser i barnevernet var i 2011 noe lavere enn plantallet. Dette skyldes lavere etterspørsel etter akutt-plasser for ungdom, familie-plasser og hjemmebaserte tiltak. Barne- og familieetaten tilpasser tilbudet i tråd med endringer i etterspørselen fra bydelene, og det forventes at dette vil medføre en bedre kapasitetsutnyttelse.

Kapasitetsutnyttelsen i bolig- og avlastningstiltakene i 2011 var god. Det antas at resultatet i 2012 og 2013 vil ligge på samme nivå.

Barne- og familieetaten arbeider med å tilpasse tilbudet til bydelenes etterspørsel. Dette gjøres i tett dialog med bydelene. I 2012 utarbeides det en ny plan for hvordan etatens tiltak i perioden 2013-2016 skal videreutvikles for å kunne tilby bydelene de tiltakene de har behov for. Planen omfatter etatens egne tiltak, samt private tiltak som det inngås rammeavtaler med.

I utviklingsplanen skisseres hvilke tilpasninger av tilbudet som er aktuelle, og etaten har i tråd med dette blant annet åpnet en ny institusjon for yngre gutter ved Grepperød barnevernsenter. Institusjonen kan også ta i mot brukere med atferdsproblematikk.

Etterspørselen etter etatens bolig- og avlastningstiltak for funksjonshemmede er stabil, og kapasiteten vurderes å være tilfredsstillende. Bolig- og avlastningsavdelingen (BOA) har de senere år fått færre, men større og bedre tilpassede tjenestesteder. Både nåværende og innsøkende barn og unge har i hovedsak omfattende medisinsk og/eller atferdsmessig problematikk. Det har vært en økning i søknader og inntak av svært syke multifunksjonshemmede barn.

Barne- og familieetaten drifter i 2012 fire akuttinstitusjoner, to for barn med til sammen 12 plasser og to for ungdom med til sammen 11 plasser. Videre drifter etaten åtte langtidsinstitusjoner for ungdom med til sammen 43 plasser og én for barn med fem plasser. Etaten har også to familieinstitusjoner med til sammen ti plasser.

Barne- og familieetaten har inngått rammeavtaler med 12 leverandører, som omfatter 71 plasser i private institusjoner for ungdom med omfattende og sammensatte behov. I tillegg har etaten 9 rammeavtaler med til sammen 42 plasser i familiehjem tilknyttet institusjon. Det er videre inngått rammeavtaler med to ideelle leverandører av plasser i sentre for foreldre og barn. Avtalene omfatter 20 plasser.

Som følge av etatsreformen fikk Barne- og familieetaten fra 2012 ansvar for det tidligere

barnevernteamet i Helse- og velferdsetaten. Det ble opprettet en egen seksjon i etaten som fikk ansvar for kunnskapsoverføring, kompetanse- og metodeutvikling overfor barneverntjenestene i bydelene. Seksjonen har ansvar for flere byomfattende oppgaver; saksbehandling av søknader om adopsjon, fagkonsulenter barnevern på politistasjonene, fagkonsulent barnevern oppfølging av osloundom i fengsel og ledere for de fem oppfølgingsteamene for unge lovbrytere.

Antall saker til Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker økte med 22 % i 2011. Økningen gjelder særlig klagesaker på akuttvedtak, samt samværssaker og krav om tilbakeføring av omsorg. Økningen ser ut til å vedvare i 2012.

3. Mål

Byrådetts mål er å:

- tilby institusjonsplasser og fosterhjem som i omfang og kvalitet samsvarer med behovene
- gi bolig- og avlastningstilbud til barn med nedsatt funksjonsevne i tråd med brukergruppens behov
- sørge for at Oslos barnevern har høy kompetanse som sikrer likeverdige tjenester til alle brukere
- sikre at barn og unge i barnvernet fullfører skolegangen

Barne- og familieetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
<i>Tilbudshastighet</i>				
Akutt plasseringer (innen 2 timer)	100 %	100 %	100 %	100 %
Andre døgnplasseringer	30 dager	13 dager	30 dager	30 dager
Kapasitetsutnyttelse i institusjonsbarnevernet totalt 1)	81 %	71 %	81 %	81 %
- akuttinstitusjoner	xxx	xxx	xxx	70 %
- langtidsinstitusjoner	xxx	xxx	xxx	83 %
- beredskapshjem	xxx	xxx	xxx	80 %
- familiehjem	xxx	xxx	xxx	85 %
- familieinstitusjoner	xxx	xxx	xxx	80 %
Kapasitetsutnyttelse i bolig- og avlastningstiltak totalt	90 %	90,4 %	90 %	90 %
Andel fagutdannet personale innen barneverntiltak	>65 %	79,8 %	>70%	>75 %

1) Fra 2012 gjelder måltallet kun institusjonsbarnevernet. Fra 2013 diffrensières måltallet også på tiltakstype.

Nøkkeltall for: Kap. 360 Barne- og familieetaten (EST)	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Beredskapshjem og familiebasert	17 466	15 705	17 940
Barneverninstitusjon (kommunale)	23 308	22 982	19 405
Private barneverntiltak	27 416	26 667	30 547
Familiebasert tilknyttet institusjon	20 187	28 939	30 506
Hjemmebaserte barneverntiltak	16 097	14 224	11 339
Gruppeavlastning	2 712	2 492	10 069
Avlastnings- og barnebolig	9 988	10 201	2 334
Total produksjon (dag/døgn)	117 174	121 210	122 140
Antall barn med tiltak i løpet av året	707	721	712

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- at etaten videreutvikler tjenestetilbudet på bakgrunn av erfaringer og ny kunnskap om utsatte barn og unges behov
- bidra til at langturnus benyttes når det sikrer bedre tjenester til ungdommene
- sikre at barneverninstitusjonene holder god kvalitet, gjennom å utnytte kunnskapen fra arbeidet med godkjenning og kvalitetskontroll
- bidra til kunnskapsoverføring, kompetanse- og metodeutvikling, slik at fortrinnet ved det helhetlige ansvaret for barnevernet utnyttes best mulig

- rekruttere tilstrekkelig fosterhjem av riktig kvalitet
- styrke samarbeidet mellom skole, barnehage og barnevern

5. Merknader til driftsbudsjettet

Barne- og familieetaten er gitt en generell rammereduksjon på 19,1 mill. Inntektskravet knyttet til kjøp/ salg er justert ned med 5 mill.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med 18,4 mill., jf. Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
360 Barne- og familieetaten - barnevern (EST)				
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	2 683	2 300	2 300	
04 Overføringsutgifter	629	0	0	
Sum utgifter	3 312	2 300	2 300	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-629	-460	-460	
Sum inntekter	-629	-460	-460	
Netto utgifter	2 683	1 840	1 840	

Investeringsoversikt

360 Barne- og familieetaten - barnevern (EST)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
106 034	BFE - inventar og utstyr			2 300	2 300	2 300	2 300		Løpende
	Sum investeringsutgifter			2 300	2 300	2 300	2 300		
Finansiering:									
106 034	BFE - inventar og utstyr	Overført mva refusjon		-460	0	0	0		
106 034	BFE - inventar og utstyr	Inv. mva fra 2014		0	-460	-460	-460		
	Sum kapittel finansiering			-460	-460	-460	-460		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			1 840	1 840	1 840	1 840		

Kriminalitetsforebygging blant ungdom

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
362 Kriminalitetsforebygging blant ungdom (EST)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	221	5 878	5 884
14 Overføringsutgifter	8 365	0	0
Sum utgifter	8 586	5 878	5 884
18 Overføringsinntekter	-8 785	0	0
Sum inntekter	-8 785	0	0
Netto inntekter	-199	5 878	5 884

1. Ansvarsområde

Kapitlet omfatter kriminalitetsforebyggende arbeid innen SaLTo-modellen, tilskudd til kriminalitetsforebyggende arbeid i regi av frivillige organisasjoner og den statlige tilskuddsordningen *Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn*.

2011. De fleste ungdommene blir registrert for bare ett forhold. For de mest aktive unge gjengangerne med 4 eller flere lovbrudd var det igjen en tydelig nedgang i deres registrerte kriminalitet i Oslo. De som ble registrert for 4 eller flere lovbrudd i 2009 har i 2011 hatt en nedgang på nær 80 % i forhold til det antallet de var registrert med i 2009.

2. Situasjonsbeskrivelse

I SaLTo-modellen samordnes de kriminalitetsforebyggende ressursene i politiet og kommunen rettet mot barn og unge. Modellen er forankret i toppledelsen i Oslo kommune og Oslo politidistrikt, med politirådet som styringsgruppe for arbeidet.

SaLTo-sekretariatet i Velferdsetaten har ansvar for faglige oppdateringer og samarbeid på tvers av bydelene og andre relevante samarbeidspartnere.

I SaLTo handlingsprogram er overordnede tiltak samlet under ett og det angir retningen på SaLTo-arbeidet. Tiltak er sortert under innsatsområder, der eksempelvis "Forebygge radikaliserings og ekstremisme" er sortert under innsatsområde 3 "Forebygging og beredskap i forhold til konflikter og vold".

Samtlige bydeler har en SaLTo-koordinator og det er en egen koordinator for Oslo sentrum. Hver bydel og SaLTo sentrum har lokale styringsgrupper bestående av ledere fra kommune og politi og de har lokale handlingsplaner.

I de senere årene har det vært en jevn positiv nedgang i den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo. Trenden fortsatte i

3. Mål

Byrådets mål er å:

- redusere barne- og ungdomskriminaliteten

4. Strategier og tiltak

For å nå målet vil byrådet:

- videreutvikle SaLTo- modellen
- at bydelene prioriterer tidlig inngripen og samarbeid om gode forebyggende tiltak
- at det iverksettes gode tiltak for unge som er registrert for alvorlig eller gjentatt kriminalitet

Det er laget et handlingsprogram for SaLTo-arbeidet som inneholder en rekke enkelttiltak i regi av ulike kommunale instanser og politiet. Handlingsprogrammet er treårig og rulleres årlig.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på 0,1 mill.

Rammen omfatter avsetning til oppfølging av SaLTos strategi og handlingsplaner med 2,420 mill samt avsetning til kriminalitetsforebyggende arbeid med 3,464 mill.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,1 mill. jf Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Hjelpemiddelteknisk enhet

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
384	Bydelenes hjelpemiddeltjeneste (EST)			
10	Lønn og sosiale utgifter	22 526	16 278	16 929
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	5 735	4 690	4 364
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	49	0	0
14	Overføringsutgifter	629	0	0
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	884	0	0
	Sum utgifter	29 824	20 968	21 293
17	Refusjoner	-7 756	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-236	0	0
	Sum inntekter	-7 993	0	0
	Netto utgifter	21 831	20 968	21 293

1. Ansvarsområde

Hjelpemiddelteknisk enhet skal utføre oppgaver innen ordremottak og distribusjon av tekniske hjelpemidler på vegne av NAV hjelpemiddelsentral Oslo og Akershus og Oslo kommune. I tillegg skal enheten utføre montering, tilpasning og reparasjon av hjelpemidler i henhold til inngått rammeavtale mellom NAV hjelpemiddelsentral Oslo og Akershus og Oslo kommune.

samløkaliseringen av de statlige og kommunale tjenestene, til beste for brukerne.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- bidra til større brukertilfredshet gjennom bedre kvalitet i tjenesten
- øke effektiviteten i hjelpemiddelformidlingen

2. Situasjonsbeskrivelse

Den tidligere altnuligmannstjenesten i bydelene er fra 01.01.2010 samlet i Hjelpemiddelteknisk enhet. Enheten har ansvaret for distribusjon av hjelpemidler direkte til bruker. Tidligere hadde NAV ansvar for å bringe hjelpemidlene til bydelsvise lagre. Disse lagrene er avviklet. I tillegg arbeides det med å overføre kommunens lager for midlertidig utlån på Grünerløkka til enheten. Hjelpemiddelteknisk enhet og NAV hjelpemiddelsentral Oslo og Akershus har etablert et felles teknisk ordrekontor som håndterer brukerhenvendelser knyttet til hjelpemiddeltekniske tjenester på vegne av både NAV og Oslo kommune. Rådgivningskontoret for hørselshemmede er også samlokalisert med NAV. Det vil i 2012 arbeides for ytterligere å øke synergieffekten av

4. Strategier og tiltak

For å nå målet vil byrådet:

- fullføre arbeidet med å samlokalisere de kommunale og statlige tjenestene og øker samarbeidet til beste for brukerne

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på 0,4 mill.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med 0,7 mill. jf Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Byomfattende tiltak – avsetninger

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
372	Byomfattende tiltak - avsetninger eldre (EST)			
10	Lønn og sosiale utgifter	0	20 000	0
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	2 485	26 000	1 012
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	449	0	0
14	Overføringsutgifter	4 649	4 330	4 386
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 663	0	0
	Sum utgifter	9 246	50 330	5 398
17	Refusjoner	-720	0	0
18	Overføringsinntekter	-1 000	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 263	0	0
	Sum inntekter	-2 983	0	0
	Netto utgifter	6 263	50 330	5 398

Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på 0,2 mill. og en forventet prisutvikling på 0,074 mill. Midlene til videreføring av kvalitet i korttids- og rehabiliteringstilbudene i sykehjem er overført Sykehjemsetaten med 20 mill.

Avsetningen gjelder følgende:

-	tilskudd til sykehjemsprester	4 330
-	omstillings- og utviklingstiltak	994

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
372	Byomfattende tiltak - avsetninger eldre (EST)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	10 869	2 000	0
04	Overføringsutgifter	400	0	0
	Sum utgifter	11 269	2 000	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-400	-400	0
	Sum inntekter	-400	-400	0
	Netto utgifter	10 869	1 600	0

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
373	Byomf. tiltak - avsetn. helse og sosiale tj. (EST)			
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	4 607	13 378
	Sum utgifter	0	4 607	13 378
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	0	4 607	13 378

Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på 0,089 mill. og en forventet prisutvikling på 0,060 mill.

Avsetningen gjelder følgende tiltak:

- oppfølging av sosialtjenesten 1 300
- felles plattform IKT Velferdsetaten 1 000
- omstillings- og utviklingstiltak 1 018
- prosjekteringsmidler Storbylegevakt 10 000

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
373	Byomf. tiltak - avsetn. helse og sosiale tj. (EST)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	9 000	0
	Sum utgifter	0	9 000	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-1 800	0
	Sum inntekter	0	-1 800	0
	Netto utgifter	0	7 200	0

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
374	Prosjekteringsmidler (EST)			
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	0	5 000
	Sum utgifter	0	0	5 000
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	0	0	5 000

Det er avsatt 5 mill. til utredningskostnader i forbindelse med investeringsprosjekter i EST-sektoren (ekskl. sykehjemsprosjekter som forskutteres av Sykehjemsetaten). Midlene gjelder

forskuttering av utredningsutgifter frem til investeringsprosjektene er vedtatt og eventuelle utgifter på prosjekter som ikke blir gjennomført.

Tap på utlån

Driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
427 Tap på utlån (EST)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	19	0	0
14 Overføringsutgifter	151	3 000	3 000
Sum utgifter	170	3 000	3 000
17 Refusjoner	-2	0	0
Sum inntekter	-2	0	0
Netto utgifter	168	3 000	3 000

På dette kapitlet regnskapsføres netto avsetninger i forhold til rente- og gebyrfordringer eldre enn 90 dager for videreutlånsmidler fra Husbanken og egne utlån.

Kapitlet skal vise utviklingen i mislighold på Oslo kommunes portefølje for videreutlån. Det budsjetteres ikke med reelle tap som må avskrives, men dersom det likevel konstateres tap for ordningen med husbankmidler, vil dette bli finansiert av tapsfondet. Det vises til omtale av videreutlån under kapitlene 926 Videreutlån og 927 Betjening av videreutlån.

Utlånsporteføljen er budsjettert på kapittel 926 Videreutlån og kapittel 927 Betjening av videreutlån.

Den totale låneporteføljen bestod 01.07.2012 av totalt 6 849 lån på til sammen 4,98 mrd. Lån som er misligholdt med mer enn 90 dager hadde en samlet renterestanse på ca. 1,25 mill.

Avsetning til tapsfond er foretatt på kapittel 950 Bundne driftsfond for å dekke fremtidige tap på videreutlån.

Investeringsbudsjettet

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
427 Tap på utlån (EST)			
04 Overføringsutgifter	693	5 710	5 710
Sum utgifter	693	5 710	5 710
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-2 000	-2 000
Sum inntekter	0	-2 000	-2 000
Netto utgifter	693	3 710	3 710

Sosiale boligvirkemidler

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
428 Sosiale boligvirkemidler (EST)				
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	273	0	0	
14 Overføringsutgifter	416 478	419 542	417 542	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	0	0	0	
Sum utgifter	416 751	419 542	417 542	
17 Refusjoner	-160	0	0	
18 Overføringsinntekter	-264 639	-223 817	-223 817	
Sum inntekter	-264 798	-223 817	-223 817	
Netto utgifter	151 953	195 725	193 725	

1. Ansvarsområde

For å bistå personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, tilbys personrettede virkemidler slik at disse kan få bistand til å bli selvhjulpne.

Midlene til støtteordningene knyttet til boligtiltak føres på dette kapitlet, mens administrasjon av disse er ført dels under kapittel 315 Velferdsetaten, dels under bydelene. Avsetningen omfatter midler til støtte til kjøp og tilpasning av bolig, kommunale bostøtteordninger og tilgjengelighetstiltak i tilknytning til bolig.

2. Situasjonsbeskrivelse

Støtte til finansiering av kjøp og tilpasning av bolig inkluderer videreutlån fra Husbanken og boligtilskudd. I 2012 bevilget Husbanken 88 mill. til personrettet boligtilskudd til etablering og tilpasning. Videreutlån budsjetteres på kapittel 926 Videreutlån og kapittel 927 Betjening av videreutlån. Sosiale boligvirkemidler omfatter også flere kommunale bostøtteordninger. Husleietilskudd etter opphevelse av husleiereguleringen hører også med blant de sosiale boligvirkemidlene.

Ved rentefastsettelse på videreutlån benyttes adgangen til å øke husbankrenten med 0,25 prosentpoeng til dekning av administrative kostnader i bydelene, se kapittel 927 Betjening av videreutlån.

3. Mål

Byrådets mål er at:

- boligtilskudd til etablering og tilpasning av bolig skal brukes aktivt for å gi vanskeligstilte og mennesker med nedsatt funksjonsevne en selvstendig bolig
- de kommunale bostøtteordningene skal være et supplement til statlig bostøtte

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- bruke boligvirkemidlene aktivt som et verktøy for sosial mobilitet
- sørge for god utnyttelse av den statlige bostøtteordningen
- følge nøye med på utviklingen av støttestrukturen husleietilskudd etter opphør av husleiereguleringen
- videreføre ordningen med generelle tilgjengelighetstiltak i fellesarealer for å bedre tilgjengeligheten for eldre og funksjonshemmede i byens boligmasse.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Rammen for boligkommunal bostøtte (BKB) er videreført. Uttrekk knyttet til husleiereguleringsloven fra budsjett 2010 er videreført med nye 2 mill.

Handlingsprogram Oslo sør

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
481	Handlingsprogram Oslo sør (EST)			
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	8 000	8 000
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	69	0	0
	Sum utgifter	69	8 000	8 000
18	Overføringsinntekter	-2 000	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-69	0	0
	Sum inntekter	-2 069	0	0
	Netto inntekter	-2 000	8 000	8 000

1. Ansvarsområde

Gjennom Handlingsprogram Oslo sør samarbeider Oslo kommune med staten, i henhold til en felles tiårig satsing om å styrke oppvekst- og levekår i Bydel Søndre Nordstrand.

2. Situasjonsbeskrivelse

Oslo kommune har ansvar for den helhetlige satsingen i Bydel Søndre Nordstrand. Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester koordinerer arbeidet. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har ansvar for å koordinere statens innsats, mens Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har ansvar for praktisk oppfølging overfor Oslo kommune.

Intensjonsavtalen om et tiårig samarbeid mellom stat og kommune om Handlingsprogram Oslo sør ble undertegnet i 2008. Den kommunale satsingen startet opp i 2007. De økonomiske rammene avklares i de årlige budsjettprosessene.

Det kommunale tilskuddet forvaltes av Bydel Søndre Nordstrand, hvor konkrete programtiltak prioriteres av bydelsutvalget og Utdanningsetaten innenfor de rammer som er gitt under hovedmålene. Bydelsutvalget har også forslagsrett til byrådet i forhold til avsatte investeringsmidler. Investeringsforslag fra skolene/Utdanningsetaten formidles gjennom bydelen. Bydelen koordinerer tiltak som gjennomføres i regi av Utdanningsetaten, andre etater, frivillige organisasjoner eller private aktører, samt sørger for årlig rapportering fra samtlige tiltak. Tiltak i regi av bydelen og

Utdanningsetaten skal styrke hverandre og gi synergieffekt.

3. Mål

Byrådets mål er å:

- forsterke integrering og inkludering, samt bedre folkehelsen og bomiljøene
- mobilisere befolkningen, herunder barn og unge og lokale organisasjoner, til å delta i utvikling og gjennomføring av prosjekter og tiltak

4. Strategier og tiltak

For å nå målene vil byrådet:

- styrke barnehage, skole og fritidsmiljø også med sikte på bedret språkutvikling
- arbeide for et høyt læringsutbytte, redusert fravær og motvirke frafall i den videregående opplæringen
- sørge for treffsikre kvalifiseringstiltak for å øke deltakelse i arbeidsliv og hindre fattigdom og utestengelse
- rette oppmerksomhet mot jenter og kvinners deltakelse i utdanning, arbeidsliv og samfunnsliv
- mobilisere befolkningen, bydelsutvalg, borettslag og sameier, lokale og frivillige organisasjoner og næringslivet til samarbeid om stedsutvikling og styrking av lokalsamfunnet
- styrke folkehelsearbeidet i bydelen

Byrådet understreker at bydelsutvalget og befolkningen, herunder barn og unge, i størst mulig grad skal trekkes med i utvikling av og gjennomføring av prosjekter og tiltak. Midlene skal ikke benyttes til å finansiere eksisterende tiltak, men til nye prosjekter og tiltak eller til videreutvikling av eksisterende tiltak. Prosjekter og tiltak skal rettes spesielt mot de delene av befolkningen som er mest utsatt for

levetårssulemper, og mot boområder med særlige belastninger. Midlene fordeles med 3 mill. til Utdanningsetaten og 5 mill. til Bydel Søndre Nordstrand, hvorav hver av partene skal bidra med 0,5 mill. til evaluering og administrasjon av prosjektet. Investeringsmidlene kan fordeles til tiltak både i regi av bydelen, Utdanningsetaten, andre etater og frivillige organisasjoner.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
481	Handlingsprogram Oslo sør (EST)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	4 000	4 000
	Sum utgifter	0	4 000	4 000
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-640	-640
	Sum inntekter	0	-640	-640
	Netto utgifter	0	3 360	3 360

Arbeidstrening Oslo KF

Arbeidstrening Oslo KF skal gi opplæring og arbeidsforberedende trening til personer som er bosatt i Oslo kommune. Målgruppen er personer som har vanskelig med å ta ordinært arbeid eller utdanning eller nyttiggjøre seg av andre kvalifiseringstilbud i regi av lokale NAV-kontor. Foretaket skal legge til rette for videre skolegang og bistå med avklaringer i forhold til varig uførepensjon eller AAP (arbeidstreningsspenger). Arbeidstrening Oslo KF mottar tilskudd fra staten

etter forskrift om arbeidsmarkedstiltak for tiltak som foretaket arrangerer.

Foretakets aktivitet må tilpasses gjeldende økonomiske rammebetingelser, etterspørsel etter tiltaksplasser og egenproduserte varer og tjenester. Videre må foretaket prioritere i tråd med byrådets aktivitetsbestilling slik det fremgår i kapittel 176 Arbeidstrening Oslo KF - overføring.

Driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr

Netto driftsresultat pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
058 Arbeidstrening Oslo KF (EST)	0	0	0	0

Samlet oppstilling av tilskuddsmidler – midler frivillighet

tall i tusen

Kap.	Tilskuddet gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byrådets forslag i Sak1/2013	Sum 2011 - 2013
314	Sex og samfunn	4 135	4 135	4 050	12 320
315	Fransiskushjelpen - pleietjenesten	14 383	13 975	13 895	42 253
315	Frelesarmeens Jobben	9 500	10 710	9 380	29 590
315	Fontenehuset i Oslo	5 500	5 500	5 430	16 430
315	Frelesarmeens fyrlyskorps	5 500	5 500	5 387	16 387
315	Stiftelsen P22 - Motivasjonsavd.	4 200	5 500	3 900	13 600
315	Aktiv på dagtid v/Oslo idrettskrets	3 900	3 900	3 825	11 625
315	Fontenehuset Oslo øst	4 075	4 075	3 725	11 875
315	Natthjemmet	4 000	3 900	3 680	11 580
315	Helseforum for kvinner	3 500	3 500	3 455	10 455
315	Blå Kors Kontaktsenter	3 500	3 477	3 417	10 394
315	Landsforeningen for pårørende innenfor psykiatri - ressursenter	2 940	2 940	2 790	8 670
315	Støttesenter mot incest (SMI)	2 617	2 617	2 617	7 851
315	Maritastiftelsen- Maritakafeen	2 650	2 651	2 596	7 897
315	Alternativ til vold – drift	2 489	2 400	2 350	7 239
315	Link Oslo - senter for selvhjelp og mestring	2 200	2 200	2 230	6 630
315	Marita bo v/Maritastiftelsen	2 105	2 105	2 100	6 310
315	Malmøgaten aktivitetssenter	1 520	1 520	1 867	4 907
315	SKBO Lønn som fortjent	1 225	1 259	1 229	3 713
315	Flyktningeguiden v/Oslo røde kors	1 100	1 050	1 030	3 180
315	Primærmedisinsk verksted v/Kirkens bymisjon	1 000	1 000	980	2 980
315	Pinsevennes Evangeliesenter	1 000	1 000	1 000	3 000
315	Sykepleie på hjul	-	893	863	1 756
315	Dixi - ressursenter for voldtatte	805	829	829	2 463
315	Norges Handikapforbund, Oslo	610	610	605	1 825
315	Nettsted om frivillighet	600	600	600	1 800
315	Nasjonalforening for folkehelsen - eldresentrene	580	580	580	1 740
315	Frelesarmeens slumstasjon Oslo	602	600	580	1 782
315	Leieboerforeningen i Oslo LiO	560	560	560	1 680
315	Telefonkontakt for eldre og uføre	300	590	550	1 440
315	Juss Buss	570	570	550	1 690
315	Ungdom mot vold overf fra kap 372 i 2009	500	500	490	1 490
315	Senter for seksuelt misbrukte menn	424	424	464	1 312
315	HIV Norge	460	460	450	1 370
315	Gatejuristen	537	537	500	1 574
315	JURK	440	435	410	1 285
315	Nettverket for besøkstjenesten Oslo v/Oslo Røde Kors	400	400	400	1 200
315	Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon FFO	390	390	380	1 160
315	Nadheim	368	368	368	1 104
315	Amathea - veiledningstjeneste for gravide	350	350	345	1 045
315	Leieboerforeningen	377	332	332	1 041
315	Frivillig-Jeg-kampanjen v/Frivillighetssentralen i Oslo	330	330	330	990
315	Oslo Døveforening	390	390	315	1 095
315	Oslo kommunale leieboerorganisasjon	310	310	310	930
315	Norges Blindeforbund, Oslo	310	310	305	925
315	Interessegruppe for kvinner med spiseforstyrrelser	300	300	295	895
315	Norsk Pensjonistforbund, Oslo	300	300	295	895
315	Magasinet Frivillig - for frivillighetssentraler og frivillige org	160	160	160	480
315	Reform – mannstelefonen	150	150	140	440
Sum		94 162	97 192	92 939	284 293

Kap.	Midlene gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byrådets forslag i Sak 1/2013	Sum 2011 - 2013
	<u>Frivillighetsmidler</u>				
315	Retretten	800	875	875	2 550
315	Kirkens Bymisjon - FORUS Home-Start Familekontakten			600	600
315	Kirkens Bymisjon - Møtestedet		500	500	1 000
315	RIO-Rusmisbrukernes interesseorganisasjon	250	392	392	1 034
315	Frelsesarmeen, "Vi over 60"-gruppene	300	300	300	900
315	Frelsesarmeens barne og familievern - Home Start	90	90	295	475
315	Oslo Sanitetsforening - Home Start			295	295
315	Stiftelsen Betanien Oslo - Home Start	90	90	295	475
315	Oslo Røde Kors - Besøkstjeneste	260	280	280	820
315	Fransiskushjelpen - Besøkstjenesten	220	240	240	700
315	Angstringen Oslo	225	225	225	675
315	Blå Kors Øst - Home start	90	90	215	395
315	Oslo Røde Kors - Nettverk etter soning	285	285	200	770
315	Oslo Sanitetsforening - Veiledningssenteret for pårørende		200	200	400
315	Internasjonal helse - og sosialgruppe (IHSG)	150	175	175	500
315	Diakonissehuset Lovisenberg - Cathinka Guldberg-senteret - Sommerkonsert St. Hanshaugen	130	160	160	450
315	Landsforbundet Mot Stoffmisbruk, LMS i Oslo		160	160	320
315	Fransiskushjelpen - Sorgtjenesten	125	150	150	425
315	Actis - rusfeltets samarbeidsorgan i Oslo og Akershus	115	145	145	405
315	Døves Frivillighetssentral	120	120	120	360
315	Mental Helse Oslo		100	120	220
315	Gjeldsoffer-Alliansen avd. Oslo	100	110	110	320
315	Lions Club Grünerløkka	110	110	110	330
315	Familieklubbene i Oslo	80	100	100	280
315	Forbundet Mot Rusgift	130	100	100	330
315	Hørselshemmedes Landsforbund Oslo	100	100	100	300
315	Kirkens Bymisjon - Bymisjonssenteret Tøyenkirken	100	100	100	300
315	Norsk forbund for utviklingshemmede NUF	100	100	100	300
315	Operasjon Ved - Oslo	200	100	100	400
315	Oslo AEF (arbeidernes rus og sosialpolitiske forbund)	100	100	100	300
315	Oslo Røde Kors - Hjelpekorps	100	100	100	300
315	Solviks Venner	100	100	100	300
315	Kirkens Bymisjon - Kirkens SOS i Oslo	70	95	95	260
315	Frelsesarmeens eldreomsorg - Mentor +			75	75
315	Oslo Idrettskrets - treningskontakt / støttekontakt		75	75	150
315	Foreningen Sjøen for Alle	50	70	70	190
315	Norsk Folkehjelp Oslo - Hjelpekorpsset	70	70	70	210
315	Oslo Røde Kors - Finnerud aktivitetssenter	60	70	70	200
315	WSO Oslo og Akershus - inkl Amaliedagene	90	90	70	250
315	Frivilligsentralene Oslo Vest - v/ Ullern Frivilligsentral	70	70	65	205
315	De norske Lenker Oslo 89	70	60	60	190
315	De Norske Lenker Oslo Nord	80	60	60	200
315	Kirkens Bymisjon - Vålerenga bo- og servicesenter - Erindringsskole	125	125	60	310
315	Fattighuset	180	150	50	380
315	Foreningen Norges døvblinde, Kontaktklubben for døvblinde i Oslo og omegn	50	50	50	150
315	Kirkens Bymisjon - Ammerudhjemmet bo- og kultursenter	80	80	50	210
315	Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende(LUPE) - Oslo og Akershus fylkeslag	50	50	50	150
315	Menigheten i Filadelfia	50	50	50	150
315	Norsk Folkehjelp Oslo - OASEN, Kvinner Krysser Grenser			50	50
315	Oslo Røde Kors - Stella Kvinnesenter			50	50
315	Torshovkorpsset	50	50	50	150

Kap.	Midlene gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byrådets forslag i Sak1/2013	Sum 2011 - 2013
	<u>Frivillighetsmidler forts.</u>				
315	Aleneforeldreforeningen	200	200	40	440
315	Foreningen 2 Foreldre	40	40	40	120
315	Foreningen for Fangers Pårørende (FFP)	30	40	40	110
315	De norske Lenker Oslo 79	30	35	35	100
315	Juba - Oslo og Akershus krets		35	35	70
315	Cerebral Parese- Foreningen, avd. Oslo/Akershus	30	30	30	90
315	Norsk Revmatikerforbund Oslo Fylkeslag	20	30	30	80
315	Demensforeningen, Alzheimerdagen	20	25	25	70
315	Landsforeningen for etterlatte etter selvmord - LEVE Oslo	20	25	25	70
315	Rådgivning om spiseforstyrrelser		25	25	50
315	Slagrammedes Forening i Oslo-SFiO	25	25	25	75
	Aurora - støtteforening for mennesker med psykiske				
315	helseproblemer	30	30	20	80
315	Avholdslaget Kontakt	20	20	20	60
315	Bekhterevforeningen Oslo og omegn			20	20
315	Civitan Club Grefsen Kjelsås	20	20	20	60
315	Den uavhengige sosialrådgivningen	20	20	20	60
315	Døvekirkens eldreomsorg	20	20	20	60
315	Norges Helsedansforbund Oslo, Helsedansball	20		20	40
315	ADHD Norge Oslo	10	15	15	40
315	Autismeforeningen i Norge, Oslo fylkeslag	10	15	15	40
315	Foreningen for Søvnssykdommer, Oslo fylkeslag	15	15	15	45
315	Mariaforeningen	15	15	15	45
315	Parkinsonforeningen Oslo/Akershus	10	15	15	40
	Ryggmargsbrokk- og hydrocephalusforeningens fylkeslag for				
315	Oslo, Akershus og Østfold (RHØST)	15	15	15	45
315	Afasiforeningen for Oslo og omeng	10	10	10	30
315	Blå Kors Utvikling Øst - Kvinneutvalget -		10	10	20
	Landsforbundet for kombinert syns-og hørselshemmede/døvblinde				
315	LSHDB			10	10
	Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløsningsplager(LKB),				
315	Oslo	10	10	10	30
315	Landsforeningen uventet barnedød, Oslo og Akershus			10	10
315	Norges ME-forening oslo og Akershus fylkeslag	10	10	10	30
315	NORILCO avd Oslo		0	10	10
315	Norsk thyreoideaforbund, Oslo lokallag			10	10
315	Rygghforeningen i Oslo og Akershus (RiOA)	10	10	10	30
315	Ammehjelpens Oslogruppe		5	5	10
315	Galebevegelsen	5	5	5	15
315	Onsdagsklubben på Nordtvet gård		5	5	10
315	Tro og Lys Lambertseter			5	5
	Avsatt til klagebehandling	75	75	121	271
	Sum frivillighetsmidler	6 355	7 762	9 043	23 160

tall i tusen

	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byrådets forslag i Sak1/2013	Sum 2011 - 2013
Byomfattende tiltak - tilskudd, midler frivillighet totalt				
314 Tilskudd	4 135	4 135	4 050	12 320
315 Tilskudd	90 027	93 057	88 889	271 973
315 Frivillighetsmidler	6 355	7 762	9 043	23 160
Sum	100 517	104 954	101 982	307 453

Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	7 966,1	7 860,3	7 851,8	7 796,0	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	7 966,1	7 966,1	7 966,1	7 966,1	7 966,1
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		-1,8	-3,0	-4,0	-4,0
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-3,8	-14,1	-56,1	-19,1
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	7 966,1	7 960,5	7 949,0	7 906,0	7 943,0
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		-27,9	-52,9	-52,9	-52,9
+/- Spesifiserte rammeendringer		52,3	59,5	66,5	70,5
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-54,7	-77,4	-100,2	-107,8
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-30,3	-70,8	-86,6	-90,2
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		339,9	339,9	339,9	339,9
=ØKONOMIPLAN (brutto)	7 966,1	8 270,1	8 218,1	8 159,3	8 192,7
Salgs- og leieinntekter	-203,4	-220,9	-220,9	-220,9	-220,9
Refusjoner	-4 226,5	-4 385,8	-4 378,2	-4 370,7	-4 370,7
Overføringsinntekter	-243,2	-243,6	-243,6	-243,6	-243,6
=Sum driftsinntekter	-4 673,1	-4 850,3	-4 842,8	-4 835,3	-4 835,3
=ØKONOMIPLAN (netto)	3 293,0	3 419,8	3 375,3	3 324,0	3 357,4

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

-0,4 % -0,9 % -1,1 % -1,1 %

Oppgaveendringer mellom sektorer

Gjelder tekniske forhold knyttet til justering mellom rammer jf sentral etatsreform.

Kap. 373 Byomfattende tiltak – avsetninger helse og sosial

Det er innarbeidet 10 mill. i prosjekteringsmidler til Storbylegevakt

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Kap. 313 Sykehjemsetaten

Det er lagt inn 33 mill. til økt husleie i 2015 som følge av fornying sykehjem økende til 70 mill. i 2016.

Kap. 374 Prosjekteringsmidler (EST)

Det er innarbeidet 5 mill. i prosjekteringsmidler til Omsorg+boliger, boliger til vanskeligstilte og personer med nedsatt funksjonsevne

Kap. 314 Helseetaten

Det er trukket ut 8 mill. i redusert pensjonskostnad økende til 9 mill i 2014 og 10 mill. i 2015 som følge av at Tannhelsetjenesten er avviklet som foretak og lagt inn under Helseetaten. Det er lagt inn 5,5 mill. til økte utgifter Norsk Pasientskadeerstatning i 2013. Det er justert for helårseffekt av lønnsoppgjør 2011 ref. Byrådssak 102/12 Fremføringssaken med 0,6 mill.

Tidsbegrensede tiltak

Kap. 313 Sykehjemsetaten

5 mill. i pukkellkostnad for å sikre flere sykehjemsplasser er trukket ut. 10 mill. til implementering av Lotte-modell i sykehjem er ikke videreført.

Kap. 333 Samhandlingsreformen – medfinansiering

Det er tilbakeført 0,8 mill. fra finansiering av tilskudd i 2012. Fra 2015 reduseres midler avsatt til medfinansiering av sykehustjenester med 76 mill.

Kap. 315 Velferdsetaten

Det er i 2013 lagt inn 22,6 mill. (i alt 24,9 mill i 2013 jf. spesifisert rammeendring) til tilskudd til større organisasjoner og tiltak samt frivillighet. Det er lagt inn 2,4 mill. til Pro-senteret i 2013.

Kap. 372 Byomfattende tiltak – avsetninger eldre

Midler relatert til Ammerudlund og Midtåsenhjemmet (Adecco) er trukket ut fra 2013 med 13 mill.

Kap. 372 Byomfattende tiltak – avsetninger eldre

Midler til pilotprosjekt Smarthus er ikke videreført (5 mill.)

Spesifiserte rammeendringer

Justering for demografiske forhold er fra og med 2013 definert som spesifisert rammeendring.

Kap. 313 Sykehjemsetaten

Det er innarbeidet 8,5 mill. i rammefinansiering for 21 plasser i rehabiliteringsavdelingen på Aker, og 1 mill. for utvidelse med 5 plasser med halvtårs-virkning i 2013, helårsvirkning fra 2014 med 2 mill. årlig og kompensasjon for husleie inkl treningsareal med 2,3 mill. årlig. Det er innarbeidet 20 mill. årlig til videreføring av kvalitet i korttids- og rehabiliteringstilbudene i sykehjemmene. Det er innarbeidet 1,2 mill. årlig til utvidelse med 5 plasser for rusmiddelmissbrukere ved Stovnerskogen sykehjem. I 2013 er det innarbeidet 1 mill. til prosjektet Ringer i vann, 2 mill. til legemiddelprosjekt, 4 mill. til trivselstiltak i sykehjemmene, 1 mill. til ernæringsprosjekt, 1 mill. til dagtilbud etter piloten "Grønn Omsorg", 2 mill. til kompetanseheving IKT, 1 mill. til lederskolering og 0,8 mill til norskopplæringstiltak. Økt kostøre mat (matpenger) er videreført med 23 mill. årlig og lagt på sykehjemsprisen.

Kap. 314 Helseetaten

Prosjekt Ungdom og rus er innarbeidet som et varig tiltak med 3,5 mill. årlig. Det er innarbeidet 1 mill. til årsverksressurs på epidemiologi, det er innarbeidet 1 mill. til geriatrisk resurssenter, 3,5 mill. til drift Geria og 0,3 mill. til Almas visningsleilighet. Det er lagt inn 1 mill. til folkehelse, folkehelsekoordinator, folkehelsepris mv. Det er innarbeidet 3 mill. til styrking av IKT-fagsystemavdeling med økt fakturering til bydelene og påfølgende økt inntekt tilsvarende. Det er innarbeidet 3,8 mill. i husleie knyttet til aktivitet på Aker (ekskl. rehabiliteringsavdelingen med treningsareal). Det er innarbeidet 4,050 mill. til videreføring av tilskudd Sex og samfunn.

Kap. 315 Velferdsetaten

Det er innarbeidet 1,3 mill. til videreføring av styrking innkrevingsfunksjon integreringstilskudd. Det er innarbeidet 5 mill. til videreføring av akuttinstitusjonene Prindsen og 2 mill. til videreføring av Stensløkka II. Det er innarbeidet 5 mill. i 2013 og 2014 til videreføring av Sjøstrand omsorgssenter. Det er lagt inn 3 mill. til Lasso og 3,5 mill. til opprettholdelse av antall institusjonsplasser. Det er lagt inn 3 mill. til personellressurs på TT området i 2013, videreført med 2 mill. årlig fra 2014. Det er foretatt en teknisk justering ved at 0,5 mill. er overført fra bydelsrammen for barnehagetilbudet i Schwensensgate som følge av at det tidligere direkte tilskuddet fra Fylkesmannen til barnehagen er innlemmet i integreringstilskuddet som tilfaller bydelene. Det er innarbeidet 1 mill. knyttet til budsjettforutsetningen om 100 % belegg i boligene overført fra Storbyavdelingen 1.1.2012. Inntektsforventningen er økt med 8 mill. som følge av at det skal betales husleie ved alle rusinstitusjoner fra 2013. Det er innarbeidet 2,25 mill. til tilskudd større organisasjoner og tiltak/frivillige (se også tidsbegrensede tiltak)

Kap. 360 Barne- og familieetaten

Inntektsforventningen knyttet til kjøp/salg er med referanse til rammekuttet redusert med 5 mill. det er innarbeidet 1 mill. til videreføring av Solhagan.

Uspesifiserte rammeendringer

Det er innarbeidet et rammekutt på 54,6 mill. i 2013 økende til 107,8 mill. i 2016.

Det er foretatt omprioriteringer innenfor de byomfattende tiltakene med 42 mill. i 2013 og 2014, redusert til 37 mill. fra 2015.

5. KUNNSKAP OG UTDANNING

Sektoransvaret omfatter Oslo-skolen og barnehagene.

Mål og satsingsområder for barnehagene er beskrevet nærmere i del 3.2 Bydelene - barnehager.

I Sak 1 Del 1 er sektoren omtalt under overskriftene: Kunnskapsbyen og Ung by.

Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren (KOU) 2013-2016

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjettet	Dok 3	Budsjett - økonomiplan			
	2012	2013	2014	2015	2016
Sum utgifter	10 682 073	11 507 418	11 781 264	12 069 861	12 309 557
Sum inntekter	-1 222 273	-1 430 526	-1 430 526	-1 430 526	-1 430 526
Netto utgifter	9 459 800	10 076 892	10 350 738	10 639 335	10 879 031

Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 22,8 %

På kunnskap- og utdanningssektoren skal det i 2013 brukes

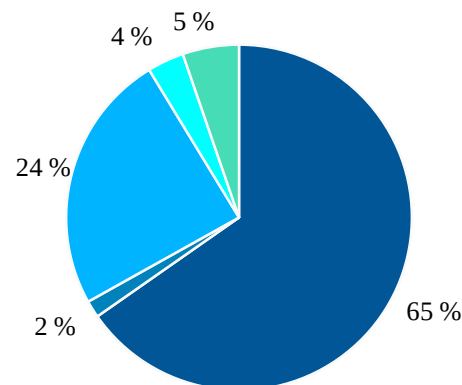
6,9 mrd. til grunnskoleopplæring
0,6 mrd. til aktivitetsskolen
2,7 mrd. til videregående opplæring
0,7 mrd. til voksenopplæring

Byrådet har styrket budsjettet i 2013 med 273 mill.
til nye tiltak på sektoren.

Det skal i økonomiplanperioden etableres
11 000 skoleplasser i grunnskole, videregående
skole og i voksenopplæringen.

Undervisningsbygg Oslo KF skal investere 11,8 mrd.
i skolebygg i økonomiplanperioden (se omtale under
del 9 Kultur og næring).

Sektorens hovedområder

- Grunnskole
- Aktivitetsskolen
- Videregående skole
- Voksenopplæring
- Annet

Byrådets mål

- Alle skal lære mer – elevenes grunnleggende ferdigheter og kunnskaper i basisfagene skal styrkes
- Flere elever og læringer skal fullføre og bestå videregående opplæring
- Alle skal ha et godt lærings- og arbeidsmiljø, preget av ro og orden
- Skolekapasiteten skal dekke fremtidig elevtallsvekst

Tiltak

- Forsterket innsats i lesing, skriving og regning, med spesiell vekt på overgangene mellom barnehage og skole, barnetrinn og ungdomstrinn og mellom ungdomstrinn og videregående opplæring
- Forsterke satsingen på tidlig innsats – fange opp og følge opp utsatte barn
- Økt satsing på talentfulle elever
- Styrket innsats mot bråk, uro og problematferd i skolen
- Tiltak for økt kvalitet i fag- og yrkesopplæringen i Oslo. Øke tilbudet av læreplasser i kommunale virksomheter
- Systematisere og anvende informasjon om skolene for å styrke opplæringstilbudet og redusere kvalitetsforskjellene mellom skolene
- Videreføre ordningen med to ekstra uketimer til undervisning i basisfag på grunnskolens barnetrinn
- Rekruttere, beholde og videreutdanne landets beste lærere
- Etablere over 11 000 nye skoleplasser i 2013-2016

Utfordringer for å nå byrådets mål

Oslo-skolen skal gi alle elever mulighet til å realisere sine evner og talenter. Elevene skal utfordres, inspireres og motiveres til å sette ambisiøse mål for egen læring og utvikling. Oslo-skolen skal bidra til sosial mobilitet og flere elever skal fullføre og bestå et 13-årig opplæringsløp.

Byrådet har som mål at innen 2015 skal 90 % av elevene i Oslo-skolen fullføre og bestå videregående opplæring. For å nå dette målet skal Oslo-skolen intensivere det systematiske arbeidet med å redusere frafallet i skolen. Innsatsen begynner tidlig med kartlegging, dokumentasjon og tett oppfølging av den enkelte elev. Grunnleggende ferdigheter og kunnskaper i basisfagene er prioriterte områder.

Samlet sett viser resultater fra kartlegginger og nasjonale prøver en positiv utvikling for Oslo-skolen. Samtidig er det fortsatt behov for å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter og resultater i basisfagene. Nasjonale prøver viser en tilbakegang i lesing på 5. trinn, men fremgang i lesing og regning på 8. trinn.

Om lag 40 % av elevene i Oslo-skolen har minoritetsbakgrunn. Flere skoler med høy andel minoritets elever har gode læringsresultater, men mangfoldet i skolen byr også på utfordringer. Mange barn starter på skolen med mangelfulle norskerdigheter.

Minoritetsspråklige elever med svake norskkunnskaper og vedtak om særskilt språkopplæring etter opplæringsloven, er sterkt representert i gruppen med lave faglige prestasjoner.

Det er til dels store kvalitetsforskjeller innad på skoler og mellom skoler og skolegrupper. Mange skoler har også ujevn resultatutvikling over tid. En hovedutfordring fremover er å utjevne kvalitetsforskjellene, slik at alle elever i Oslo-skolen får et likeverdig skoletilbud.

En av skolens viktigste oppgaver er å sikre at alle elever, uansett sosial bakgrunn, gis en mulighet til å realisere sitt talent. Forskning viser at norsk skole i stor grad reproducerer sosiale forskjeller. Samtidig viser rapporten *Elevers prestasjonsutvikling – hvor mye betyr skolen og familien* (NIFU STEP 2011) at Oslo er den kommunen i Norge som i størst grad klarer å kompensere for de forskjellene elevene tar med seg inn i skolen.

Oslo-skolen skal bidra til sosial mobilitet i en by der de sosiale og økonomiske forskjellene er større enn i noen andre byer i Norge. Elevenes bakgrunn varierer betydelig mellom skoler og innad i skoler. Derfor er det spesielt viktig, og utfordrende, å tilby hver enkelt elev tilpasset opplæring slik at de kan få realisert sine

muligheter. Det er en viktig utfordring for Oslo-skolen å bidra til å redusere de sosiale forskjellene ytterligere.

Å hindre frafall og øke andelen som fullfører og består videregående opplæring er en av hovedutfordringene for norsk skole. Sannsynligheten for å fullføre et opplæringsløp henger tett sammen med elevenes kunnskaper og ferdigheter når de begynner i videregående opplæring. I dag går for mange elever ut av grunnskolen med svake forutsetninger for å lykkes i et videre utdanningsløp.

Mange elever i fag- og yrkesopplæringen er for dårlig kvalifiserte til å møte arbeidslivets krav. Dette fører til at lærebedrifter vegrer seg mot å tilby læreplass. Resultatet er for stort frafall blant de yrkesfagselevne som ikke får tilbud om læreplass og må ta den avsluttende bedriftsopplæringen i skole. En sentral utfordring i arbeidet med å redusere frafall blant yrkesfagselever er å sørge for at et tilstrekkelig antall lærlinger får læreplass.

Den sterke elevtallsveksten i Oslo-skolen gjør det utfordrende å rekruttere tilstrekkelig antall dyktige lærere. Høyt kvalifiserte og gode lærere og skoleledere er en forutsetning for høyt læringstrykk og gode elevresultater. Oslo-skolen skal være den mest attraktive arbeidsplassen i skole-Norge. Byrådet vil videreføre målrettede tiltak for å rekruttere de beste lærerne til skolene med de største utfordringene.

Den offentlige skolen skal gi et godt tilpasset opplæringstilbud til alle elever. Elever som strever med de grunnleggende ferdighetene skal få utfordringer tilpasset sitt nivå. Det samme gjelder også for elever med store ambisjoner og kapasitet.

Skolen må legge til rette for at elever får mulighet til å dyrke og utvikle sitt talent. Oslo-skolen har gode erfaringer med tiltak for talentfulle elever, blant annet i form av at elever tar fag på høyere nivå og særskilte

talentsatsinger. Oslo-skolen må i større grad identifisere elevenes talenter, og legge til rette for at elevene kan dyrke disse.

Oslo er en internasjonal by som konkurrerer med andre byer og regioner i Europa om å være attraktiv for næringsliv og arbeidstakere. Språkkunnskapene blant norske elever må heves for at elevene skal kunne konkurrere i et internasjonalt arbeidsmarked.

Det er sammenheng mellom elevenes lærings- og arbeidsmiljø og prestasjoner i skolefagene. Resultater fra Elevundersøkelsen viser høy grad av trivsel i Oslo-skolen, men det er fremdeles utfordringer knyttet til ro, orden, faglig konsentrasjon og forsentkomming. Det er en økning i antallet henvisninger til PPT knyttet til problematferd, og skolene opplever at utfordringene relatert til atferdsvansker hos enkelte elever er økende.

Høy elevtallsvekst

Samlet elevtallsøkning i grunnskolen og videregående skole frem til 2023 er anslått til i overkant av 17 000 elever, fordelt på rundt 14 000 elever i grunnskolen og i overkant av 3 000 elever i videregående skole. Dette innebærer at Oslo-skolen årlig må gi plass til 1 700 nye elever. De siste ti årene har det blitt rundt 12 000 flere elever i Oslo-skolen. Veksten har hovedsaklig kommet etter 2006. De siste årenes vekst i barnekullene innebærer at mange skoler allerede i dag har en høy oppfyllingsgrad. Behovet for nye skoleplasser er dermed stabilt høyt i lang tid fremover. Veksten er ulikt fordelt i byen, og fremskrivingene viser kraftigst vekst i sentrum og sentrumsnære områder. Elevtallsveksten vil være størst i grunnskolen, men videregående skole vil også ha stor vekst fremover.

Elevtallsveksten utløser behov for betydelige investeringer i nye skolearealer, og økt behov for driftsmidler.

Økonomiplanramme 2013-2016

Driftsbudsjettet

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	10 682,1	10 876,2	11 080,5	11 333,3	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	10 682,1	10 682,1	10 682,1	10 682,1	10 682,1
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		32,0	32,0	32,0	32,0
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		143,2	138,2	138,2	138,2
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	10 682,1	10 857,3	10 852,3	10 852,3	10 852,3
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte					
+/- Spesifiserte rammeendringer		272,9	629,6	996,1	1 274,7
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-2,1	-80,0	-157,9	-196,8
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		270,8	549,6	838,2	1 077,9
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		379,4	379,4	379,4	379,4
=ØKONOMIPLAN (brutto)	10 682,1	11 507,4	11 781,3	12 069,9	12 309,6
Salgs- og leieinntekter	-418,1	-475,4	-475,4	-475,4	-475,4
Refusjoner	-800,4	-951,1	-951,1	-951,1	-951,1
Overføringsinntekter	-3,8	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
=Sum driftsinntekter	-1 222,3	-1 430,5	-1 430,5	-1 430,5	-1 430,5
=ØKONOMIPLAN (netto)	9 459,8	10 076,9	10 350,7	10 639,3	10 879,0

*) 2012 prisnivå

En detaljert beskrivelse av endringene fremgår under tilsvarende tabell bakerst i sektoromtalen.

Netto driftsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr

Netto driftsbudsjett pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
200 Utdanningsetaten (KOU)	308 726	307 777	306 828	305 728
203 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (KOU)	144 697	146 376	147 879	149 315
210 Grunnskolen (KOU)	6 200 942	6 305 694	6 424 358	6 508 565
211 Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (KOU)	161 548	160 958	160 367	159 805
230 Videregående skoler (KOU)	2 316 772	2 396 535	2 419 252	2 423 922
231 Fagopplæring (KOU)	87 115	86 766	86 417	86 075
250 Fagskolen (KOU)	27 227	27 120	27 013	26 907
260 Spesialundervisning i egne grunnskoler (KOU)	354 954	353 530	352 107	350 717
261 Spesialundervisning i egne videreg. skoler (KOU)	54 713	54 499	54 285	54 076
290 Oslo musikk- og kulturskole (KOU)	50 859	50 670	50 481	50 298
294 Voksenopplæring (KOU)	345 484	352 090	345 772	344 460
A04 Ufordelte midler for sektor - KOU	23 855	108 723	264 576	419 163
Sum Kunnskap og utdanning (KOU)	10 076 892	10 350 738	10 639 335	10 879 031

Brutto investeringsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr

Brutto investeringsbudsjett		Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
200	Utdanningsetaten (KOU)	253 490	102 560	50 035	20 250
271	Byomfattende barnehageoppgaver (KOU)	4 200	16 220	5 700	13 000
ØKONOMIPLAN (brutto)		257 690	118 780	55 735	33 250

Utdanning

Situasjonsbeskrivelse

Nye befolkningsfremskrivninger

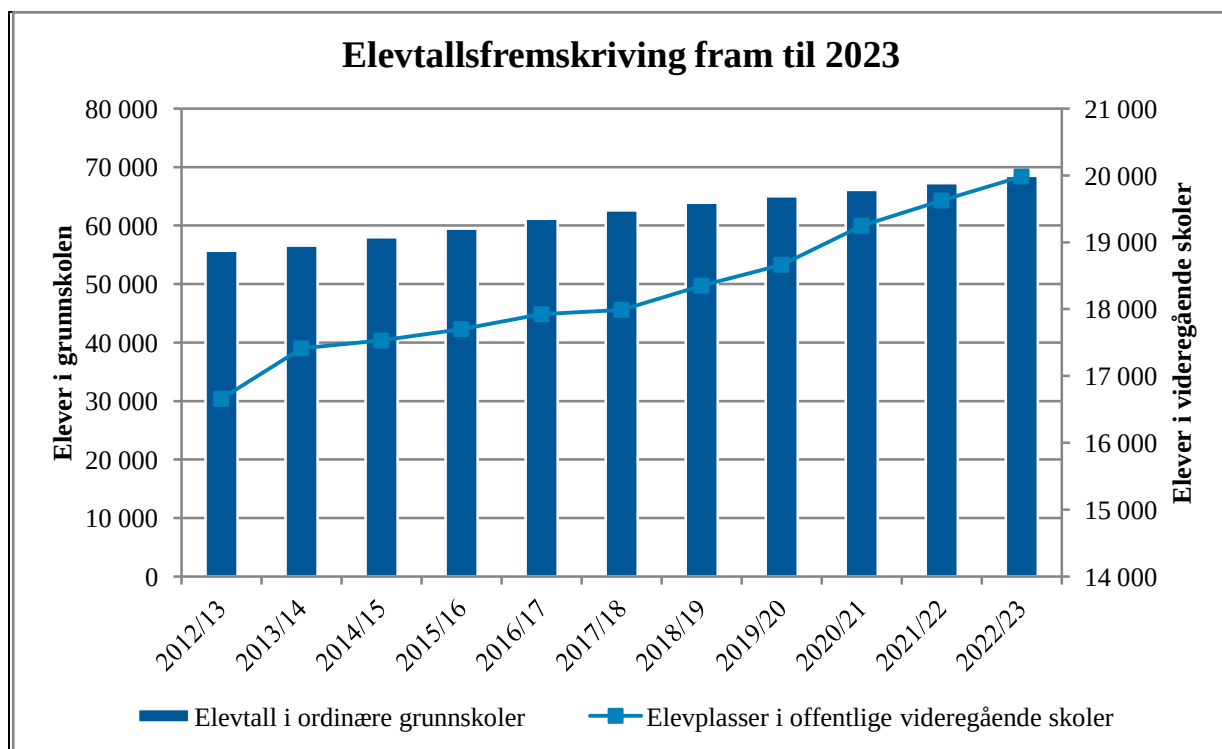
Befolkningsfremskrivningene fra mai 2012 viser ingen store endringer for byen totalt i forhold til skolebehovsplanen 2012-2022. I grunnskolen ventes rundt 14 000 flere elever i løpet av neste tiårsperiode. Dette betyr at skolene om ti år har 25 prosent flere elever enn inneværende skoleår.

I de sentrumsnære bydelene blir veksten noe høyere enn tidligere forutsatt, og særlig i Oslo vest og

sentrum nord. For Groruddalen øst er fremskrivningstallene nedjustert i siste del av perioden.

Elevtallsveksten ventes å bli særlig høy på de laveste klassetrinnene, og gjør det nødvendig å etablere tilstrekkelig med plasser i elevens nærområder slik at skoleveien ikke blir for lang.

For videregående skole forventetes en økning på rundt 3 000 elever i perioden frem til 2023.

Nøkkeltall utdanning	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Grunnskoleopplæring			
Antall elever totalt funksjon 202	52 599	53 855	-
Antall elever totalt funksjon 202 og 214 (1)		-	55 418
- herav spesialundervisning, private og kommunale	4 036	4 529	4 735
- herav elever med særskilt norskopplæring	12 582	13 748	14 306
Korrigert brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning pr elev funksjon 202 (konsem)	64 361	72 326	-
Korrigert brutto dr.utg. til grunnskoleundervisning pr elev funksjon 202 og 214 (konsem)	-	-	75 592
PP - tjenesten			
Elever til vurdering (3)	7 371	7 185	5 800
Gjennomsnittlig behandlingstid for PPT-utredning per elev (dager) (3)	166	109	78
Vurderte enkeltbarn/elever per årsverk (3)	41	40	32
Aktivitetsskolen (funksjon 215)			
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (%)	66,7	67,5	69,4
Korrigerte brutto driftsutgifter til SFO, pr komm. bruker	26 093	29 231	32 040
Fagopplæring i arbeidslivet (funksjon 570)			
Antall lærlinger, bostedsfylke Oslo	1 676	1 636	1 634
herav lærlinger med rett, bostedsfylke Oslo	1 132	1 117	1 087
Antall lærlinger, læreplassfylke	2 571	2 557	2 618
Antall bestått fag- og svenneprøver	976	1 005	1033
Antall lærekontrakter i kommunens virksomheter (2) (3)	105	116	120
Videregående opplæring (funksjon 510-560)			
Antall elever ved fylkeskommunale videregående skoler	15 775	15 297	16041
Antall elever pr. lærerårsverk (fylkeskommunale skoler)	11,2	10,6	11
Andelen elever og lærlinger som er i yrkesfaglige studieprogram/studieretning (bostedsfylke)	34,4	34,8	33,9
Korr bto driftsutg 510-560 Videregående opplæring i skole, per elev	123 542	134 339	131 749
Musikk- og kulturskole (funksjon 383)			
Antall elever (i grunnskolealder) i kommunens musikk- og kulturskole (3)	4 963	4 876	5914
Antall elever i grunnskolealder på venteliste (3)	840	1 232	971
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	9 663	10 588	10 319
Voksenopplæring (funksjon 213)			
Antall deltakere i grunnskoleopplæring for voksne	673	1 472	1 475
Antall deltakere i spesialundervisning for voksne	654	686	665
Antall deltakere i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (3)	6 972	6 736	4 322

(1) Fra og med 2011 består elevtallet i KOSTRA både av elever i ordinære grunnskoler og spesialskoler på grunnskolenivå, funksjon 202 og 214.

(2) Lærekontrakter i bydeler, etater og kommunale foretak. Fra 2009 telles også kontrakter inngått av private opplæringskontorer

(3) Kilder: PPT: UDE (Dagny), Fagopplæring: VIGO, OMK: GSI, VO:UDE

Fullføre og bestå

Nesten alle ungdommer starter i videregående opplæring etter endt ungdomsskole. Om lag 75 % av Oslo-elevene fullfører og består opplæringen. Byrådets mål er at innen 2015 skal 90 % av elevene i Oslo fullføre og bestå videregående opplæring. Utfordringene er særlig store innen yrkesfagene.

Økt gjennomstrømning forutsetter at elevene følges tett gjennom hele skoleløpet. Tidlig kartlegging, målrettede tiltak og åpenhet om resultater er sentrale virkemidler i Oslo-skolen. Økt kunnskap om årsaker til frafall og negativ resultatutvikling for enkeltelever har ført til økt bevissthet om kritiske faser i opplæringsløpet. Det må rettes en særlig innsats mot

overgangene mellom barnehage og skole, barnetrinn og ungdomstrinn, og mellom ungdomstrinn og videregående skole.

Innenfor rammen av *Handlingsprogram 7 – 11* vies overgangene barnetrinn-ungdomstrinn og ungdomstrinn-videregående skole spesiell oppmerksomhet. Når det gjelder yrkesfagelevens overgang fra vg2 til lære i bedrift, arbeider byrådet målrettet for å skaffe flere læreplasser. Det arbeides spesielt med å øke antall læreplasser i kommunale virksomheter. Det er opprettet et eget prosjekt med ansvar for å koordinere satsingen på lærlinger i kommunen. Prosjektet skal følge opp at kommunens virksomheter imøtekommer behovet for nye læreplasser.

De siste årene er det iverksatt flere tiltak for å bedre kontinuitet og kvalitet i opplæringsløpet. Prosjekt for fag- og yrkesopplæringen i Oslo (PROFF) skal øke kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen og bedre gjennomstrømningen i videregående opplæring. Erfaringene fra PROFF-prosjektet vil i skoleåret 2012-2013 danne grunnlag for en tilsvarende innsats rettet mot å redusere frafall og øke gjennomstrømningen på de studieforberedende utdanningsprogrammene.

Våren 2012 la byrådet frem en egen sak om videreutvikling av rådgivningstjenesten i Oslo-skolen. I saken redegjøres det for den videre satsning innen karriereveiledningen. Det legges særlig vekt på hvordan samarbeidet mellom skole, næringsliv og forskning kan utvikles og formaliseres. God rådgivning på alle nivåer i opplæringsløpet er et viktig verktøy i arbeidet mot feilvalg og frafall.

Økt læringsutbytte

Oslo-elevne presterer godt i nasjonale sammenligninger. Det er likevel en del elever som går ut av skolen uten de nødvendige ferdigheter og kunnskaper. For andre elever er læringstrykket for svakt, og skolen for lite ambisiøs på elevenes vegne. Kunnskap om resultater på den enkelte skole brukes for å sette inn målrettede tiltak for å øke elevenes læringsutbytte og bedre læringsmiljøet.

Videreutvikling av digitale verktøy skal gi bedre muligheter for å dokumentere enkeltelevens læringsutbytte og dermed legge til rette for at det kan iverksettes tiltak som sikrer progresjon i læringsresultater på individ- og gruppenivå.

Forsterket innsats på skoler med mange minoritetspråklige

Det er tilrettelagt for en forsterket innsats på skoler med høy andel minoritetsspråklige elever, fordi flere av skolene har vist svak resultatutvikling over tid. Tiltak som forlenget skoledag på mellom- og ungdomstrinnet videreføres med 2 timer ukentlig i henholdsvis matematikk og norsk. Dette gjennomføres i Groruddalen og Søndre Nordstrand og i enkelte skoler i Oslo indre øst.

Tidlig innsats

Elever med særlige behov er avhengige av riktig hjelp til rett tid. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) skal hjelpe skolene med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elevene. For å sikre at elever som henvises fra ulike skolegrupper skal få lik hjelp, ble det høsten 2011 opprettet fem fagteam på tvers av de seks PPT-kontorene. Det arbeides med å styrke samordningen og utviklingen av felles faglige rutiner for PPT. Saksbehandlingstid og ventetid for utredning i PPT er redusert de senere årene. Behandlingstiden for PPT-utredning i 2011 var i gjennomsnitt 78 dager.

Problematferd i skolen

Det er økende utfordringer knyttet til å håndtere uro, bråk og utagerende atferd i skolen. Situasjonen er så alvorlig at det er nødvendig med en ekstra innsats på området.

Antallet elever med behov for ekstra hjelp og støtte øker mer enn den generelle elevtallsveksten, og skolens etterspørsel etter støttetjenester er nå større enn kapasiteten. For å møte denne utfordringen vil byrådet øke bevilgningen med 6 mill. til styrking av støttetjenesten for problematferd.

Bedre læringsmiljø

Elevundersøkelsen viser at elevene trives i Oslo-skolen, men det er fremdeles utfordringer knyttet til ro, orden og faglig konsentrasjon. Nytt reglement for orden og oppførsel i Oslo-skolen vil tre i kraft fra 01.01.2013. Dette skal bidra til å oppfylle målsetningen om et godt læringsmiljø. Lærlingundersøkelsen 2011 viser at det fortsatt er behov for oppfølging av bedriftenes arbeid med lærlingene.

Det er nulltoleranse mot mobbing i Oslo-skolen. Det er undertegnet et eget Oslo-manifest mot mobbing og Oslo kommune har sluttet seg til det nasjonale *Manifest mot mobbing*.

Aktivitetsskolen

Kvaliteten på Aktivitetsskoletilbudet er blitt forbedret de siste årene. Oslo-standarden for Aktivitetsskolen ble iverksatt 01.08.2011. Standarden skal sikre at rammeplanen følges opp av alle skolene, og styrke samarbeidet mellom skole og aktivitetsskole og dialogen og mellom de foresatte og Aktivitetsskolen. Kompetanse- og kvalitetshevede tiltak gjennomføres for å styrke de ansattes kvalifikasjoner og for å få flere elever til å bruke Aktivitetsskolen. Dekningsgraden har økt de siste årene. Brukerundersøkelsen viser at foresatte opplever kvaliteten på Aktivitetsskolen som gjennomgående god etter innføring av Oslostandarden. Likevel er det fortsatt ulikheter i den opplevde kvaliteten mellom aktivitetsskolene.

Leksehjelp

Hjelp til lekser og faglig fordypning, samt eksamens- og prøvetrening, er sentrale tiltak for å øke elevenes læringsutbytte. Leksehjelpstilbudet i Oslo-skolen består av skolebasert leksehjelp, lekkesentre og leksehjelp i regi av frivillige organisasjoner. Elevundersøkelsen viser at Oslo-elevne i større grad enn elever i landet for øvrig benytter seg av tilbud om organisert leksehjelp. Ordningen med lovfestet tilbud om leksehjelp for 1.-4. trinn ble iverksatt skoleåret 2010/2011.

Tilrettelegging for talentfulle elever

I Oslo får spesielt dyktige og talentfulle elever muligheten til å utvikle sine evner og anlegg innenfor den offentlige skolens rammer. Byrådet vil forsterke satsingen på Oslo-skolens talenter i 2013, og foreslår å

styrke budsjettet med 6 mill. til formålet. Eksisterende tilbud skal utvides, samtidig som talentsatsingen i Oslo-skolen utvides med flere tilbud, særlig innen realfag.

Skoleåret 2011/2012 tok 335 elever på ungdomstrinnet fag på videregående nivå, hovedsakelig i matematikk og engelsk. Ordningen videreutvikles fra skoleåret 2012/2013. Et langsiktig mål er at 10 % av elevene på 10. trinn skal lese fag og fullføre eksamen på videregående skoles nivå.

Samarbeidet med Universitetet i Oslo gir særlig talentfulle elever i videregående skole mulighet til å ta emner i språk og realfag ved universitetet. Høsten 2012 har 35 elever fra skoler i Oslo og Akershus meldt seg på matematikkstudier ved Universitetet i Oslo. Dette tilbys elever i videregående skole som er ferdig med videregående-matematikk tidligere enn normalt, og har fått karakteren fem eller bedre. Skoleåret 2012/2013 har videregående-elevene for første gang fått sin egen klasse ved UiO, med undervisning på kveldstid. Dette gjør det lettere å kombinere den forserte opplæringen med vanlig skolegang. Ordningen er et samarbeid mellom Universitetet i Oslo, Akershus fylkeskommune og Oslo kommune.

Høsten 2012 ble det ved seks skoler igangsatt et byomfattende tilbud om faglig fordypning i matematikk til særlig interesserte og faglig flinke elever på 8. trinn. Tilbudet skal også omfatte elever som ønsker en raskere progresjon som grunnlag for forsert løp i faget.

Talentsatsingen omfatter også byomfattende tilbud i klassisk ballett til elever på ungdomstrinnet ved Ruse-løkka skole i samarbeid med Den Norske Opera og ballett, og et talenttilbud i musikk fra 5. trinn ved Majorstuen skole, i samarbeid med Barratt Dues musikkinstitut. Byrådet vil videreutvikle musikktilbudet i videregående skole, sett i sammenheng med musikktilbudet i grunnskolen.

Tysksatsning

Dagens svake interesse for tysk språk og kultur er en utfordring for norsk næringsliv og utdanningssystem. Byrådet ønsker at flere Oslo-elever skal velge tysk som fremmespråk. På denne bakgrunn er det inngått en samarbeidsavtale mellom Oslo og Berlin. Avtalen gjelder utveksling av elever i videregående skole, slik at Oslo-elever kan ta andre året i videregående opplæring ved en skole i Berlin. Tilbudet er byomfattende og administreres fra Nordstrand videregående skole, og skoleåret 2011/2012 deltok 15 elever. Skoleåret 2012/2013 er antallet utvidet til 21 elever. Byrådet ønsker å videreutvikle ordningen slik at også Berlin-elever kan komme til Oslo. Byrådet har videre tatt et initiativ overfor NHO, Universitetet i Oslo og Statoil, med ambisjoner om å etablere oppfølgingstilbud til utvekslingseleven når de vender hjem fra

Tyskland. Byrådet vurderer også å inngå en bredere samarbeidsavtale med Berlin på områdene utdanning og forskning, kultur og innovasjon og næring.

Sommerskolen

Interessen for deltagelse i Sommerskolen Oslo var rekordstor i 2012, med nesten 13 000 påmeldte elever. Dette er en økning på ca. 17 % fra 2011. Målet er å gi 90 % av søkerne sitt førstevalg og alle elever som ønsker det et tilbud. Flere elever skal gjennom sommerskolen få tilbud om eksamensrettede kurs.

Oslo musikk- og kulturskole

Fra skoleåret 2010/11 til skoleåret 2011/12 økte OMK elevtallet med omtrent 1 000 elever. Elevtallet pr 01.10.2011 var 6 766. Det vil i 2012 bli startet opp en ny kulturstasjon på Rommen skole i bydel Stovner. Byrådet mener at kulturstasjonen på Rommen, i tillegg til andre planlagte kulturstasjoner, vil bidra positivt til at OMK blir en mer synlig aktør i byens kulturliv.

Totalt vil byrådet realisere tre nye kulturstasjoner i årene fremover. Det skal startes opp ny kulturstasjon på Bjørnholt skole i Søndre Nordstrand og på nye Lindeberg skole eller Gran skole i Groruddalen. Det er også igangsatt arbeid med planlegging av kulturstasjon på den nye grunnskolen i Nydalen, som skal stå ferdig i 2016.

Voksenopplæring

Elevtallet i grunnskoleopplæring for voksne har økt betraktelig, som følge av at mange innvandrere mistet retten til gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2010. Byrådet har avsatt betydelige midler i økonomiplanperioden for å innfri elevenes rett til grunnskoleopplæring.

Voksenopplæringen opplever også en stor økning i antall oppmeldte til privatiskeksamen. I 2011 ble 39 694 eksamensprøver for privatister gjennomført. Dette er nesten en dobling av antallet eksamener siden 2008.

3. Mål

I økonomiplanperioden vil byrådet at:

Alle skal lære mer – elevenes grunnleggende ferdigheter og kunnskaper i basisfagene skal styrkes

- Elevenes lese-, skrive- og regneferdigheter, samt evnen til å uttrykke seg muntlig og bruke digitale verktøy skal forbedres
- Elevenes kompetanse i norsk, matematikk, engelsk, naturfag og 2. fremmedspråk skal styrkes
- Alle elever i Aktivitetsskolen skal sikres et aktivitetstilbud som støtter opp under skolens arbeid med ferdigheter og fag

- Kvaliteten på spesialundervisningen skal styrkes
- Det skal gis undervisningstilbud tilpasset elever med spesielle talenter
- Flere elever på 10. årstrinn skal lese fag på videregående skoles nivå

Flere elever og lærlinger skal fullføre og bestå videregående opplæring

- Innen 2015 skal 90 % av elevene fullføre og bestå videregående opplæring.
- Det skal sikres tilstrekkelig tilgang på læreplasser og bedre samsvar mellom søkning og tilbud
- Andelen lærlinger/lærekandidater som består fag-/svenneprøven og kompetanseprøven skal økes
- Antall hevede lærekontrakter skal reduseres

Alle skal ha et godt lærings- og arbeidsmiljø, preget av ro og orden

- Andelen elever, lærlinger og ansatte som gir uttrykk for at lærings- og arbeidsmiljøet preges av ro og orden skal økes
- Andelen elever som gir uttrykk for bråk, uro og forsentkomming i undervisningssituasjonen skal reduseres
- Andelen elever som opplever et skolemiljø fritt for mobbing, rasisme, vold og rusmisbruk skal økes

Skolekapasiteten skal dekke fremtidig elevtallsvekst

- Det fysiske læringsmiljøet skal understøtte god læringskvalitet
- Alle barn i grunnskoleopplæring skal ha tilbud om grunnskoleopplæring i sitt nærområde

Måltall utdanning	Resultat 2011	Måltall 2011	Resultatutvikling 2009-2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Grunnoplæringen					
Elevundersøkelsen: Sosial trivsel 7.trinn*	4,4	4,4	0	4,5	4,6
Elevundersøkelsen: Trivsel med lærerne 7. trinn*	4,1	4,2	0,1	4,3	4,3
Elevundersøkelsen: Mobbing 7.trinn**	1,4	1	0	1	1
Elevundersøkelsen: Faglig veiledning 7.trinn*	3,5	3,7	0	3,8	3,8
Elevundersøkelsen: Sosial trivsel 10.trinn*	4,3	4,4	0	4,5	4,5
Elevundersøkelsen: Trivsel med lærerne 10. trinn*	3,8	4	0	4,1	4,1
Elevundersøkelsen: Mobbing 10.trinn**	1,4	1	0	1	1
Elevundersøkelsen: Faglig veiledning 10.trinn*	3,2	3,3	0,1	3,4	3,4
5. årstrinn					
Nasjonale prøver, norsk lesing 5. trinn, andel elever på nivå 1	24,6 %	15,0 %	-0,4 %	10,0 %	18,0 %
Nasjonale prøver, norsk lesing 5. trinn, andel elever på nivå 3	31,6 %	40,0 %	2,3 %	45,0 %	39,0 %
Nasjonale prøver, regning 5. trinn, andel elever på nivå 1***	-	15,0 %	-1,7 %	13,0 %	18,0 %
Nasjonale prøver, regning 5. trinn, andel elever på nivå 3***	-	39,0 %	2,4 %	45,0 %	40,0 %
Nasjonale prøver, engelsk lesing 5. trinn, andel elever på nivå 1***	-	10,0 %	-0,5 %	10,0 %	13,0 %
Nasjonale prøver, engelsk lesing 5. trinn, andel elever på nivå 3 ***	-	38,0 %	0,5 %	47,0 %	42,0 %
8. årstrinn					
Osloprøven naturfag - 8. trinn (0-50 poeng)***	-	33,5	-2,6	35	35
Nasjonale prøver, norsk lesing 8. trinn, andel elever på nivå 1 og 2	24,3 %	15,0 %	-1,4 %	13,0 %	18,0 %
Nasjonale prøver, norsk lesing 8. trinn, andel elever på nivå 4 og 5	43,9 %	44,0 %	5,5 %	50,0 %	48,0 %
Nasjonale prøver, regning 8. trinn, andel elever på nivå 1 og 2	20,6 %	15,0 %	1,5 %	13,0 %	17,0 %
Nasjonale prøver, regning 8. trinn, andel elever på nivå 4 og 5	42,4 %	45,0 %	-0,8 %	50,0 %	48,0 %
Nasjonale prøver, engelsk lesing 8. trinn, andel elever på nivå 1 og 2	23,0 %	15,0 %	0,1 %	13,0 %	16,0 %
Nasjonale prøver, engelsk lesing 8. trinn, andel elever på nivå 4 og 5	43,3 %	44,0 %	3,5 %	47,0 %	47,0 %

* Skala fra 1-5, der 1 er dårligst og 5 best

** Skala fra 1-5, der 1 er best og 5 dårligst

*** Resultat 2011 ikke tilgjengelig, Resultatutvikling 2009-2010

Måltall utdanning	Resultat 2011	Måltall 2011	Resultat-utvikling 2009-2011	Måltall 2012	Måltall 2013
9. årstrinn					
Nasjonale prøver, norsk lesing 9. trinn, andel elever på nivå 1 og 2****	16,8 %	15,0 %	0,8 %	14,0 %	13,0 %
Nasjonale prøver, norsk lesing 9. trinn, andel elever på nivå 4 og 5****	55,1 %	58,0 %	-1,6 %	59,0 %	60,0 %
Nasjonale prøver, regning 9. trinn, andel elever på nivå 1 og 2****	16,5 %	13,0 %	1,9 %	12,0 %	11,0 %
Nasjonale prøver, regning 9. trinn, andel elever på nivå 4 og 5****	51,5 %	53,0 %	-0,1 %	54,0 %	55,0 %
10. årstrinn					
Norsk hovedmål skriftlig, gj. snittlig eksamenskarakter	3,5	4	0	4	3,8
Matematikk skriftlig, gj.snittlig eksamenskarakter	3,4	3,7	-0,3	3,8	3,8
Engelsk skriftlig, gj.snittlig eksamenskarakter	3,8	4	-0,1	4	4,1
Vg 1					
Digitale ferdigheter, Osloprøven - gj. snittlig andel riktig svar (%)	61,7 %	69,0 %	5,5 %	71,0 %	68,0 %
Elevundersøkelsen: Sosial trivsel Vg1*	4,3	4,3	0	4,4	4,5
Elevundersøkelsen: Trivsel med lærerne Vg1*	3,8	4	0,1	4,1	4,1
Elevundersøkelsen: Mobbing Vg1 **	1,3	1	0	1	1
Elevundersøkelsen: Faglig veiledning Vg1*	3,1	3,3	0	3,4	3,4
Vg 3					
Norsk skriftlig hovedmål, gj. snittlig eksamenskarakter	3,3	3,6	0	3,6	3,6
Matematikk skriftlig, gj.snittlig eksamenskarakter	3,3	4	-0,2	4	3,8
Engelsk skriftlig, gj.snittlig eksamenskarakter	3,5	3,6	0,1	3,7	3,8
Fullført og bestått opplæring (%)	74,8 %	87,0 %	0,8 %	90,0 %	80,0 %
Fagopplæring					
Andel Oslo-lærlinger med ungdomsrett som har inngått lærekontrakt og fullfører og består	63,1 %	68,0 %	-4,6 %	69,0 %	70,0 %
Andel fag-/svenneprøver bestått, totalt	87,6 %	88,0 %	2,0 %	90,0 %	92,0 %
Voksenopplæringen					
Andel elever bestått skriftlig norskpørve av de som gikk opp til prøven (VO)	57,9 %	70,0 %	-2,1 %	75,0 %	70,0 %
Grunnskoleopplæring: Andel fullført siste år i grunnskoleopplæring %	76,4 %	90,0 %	-11,6 %	95,0 %	95,0 %
Andel fag i videregående opplæring med beståttkarakter av alle fellesfag (VO)	96,4 %	98,0 %	-0,9 %	99,0 %	98,0 %

* Skala fra 1-5, der 1 er dårligst og 5 best

** Skala fra 1-5, der 1 er best og 5 dårligst

**** Ny prøve i 2010, resultatutvikling 2010-2011

Resultatmålene i budsjettet har hittil vært satt ut fra svært ambisiøse krav om måloppnåelse på viktige områder. Byrådet har fortsatt ambisiøse mål for elevene. Resultatmålene for 2013 er imidlertid justert noe ned for blant annet nasjonale prøver, da måleskalaen endres fra år til år avhengig av elevprestasjoner sett i forhold til et nasjonalt gjennomsnitt. Dette gjelder også til en viss grad for eksamensresultater. Måloppnåelsen i Oslo vil på samme måte påvirkes av resultatet på nasjonalt nivå.

4. Strategier og tiltak

Kunnskapspakken videreføres og forsterkes i 2013 med vekt på følgende tiltak:

Grunnleggende ferdigheter

- Implementere og følge opp skolenes bruk av veiledende læringsmål i norsk, matematikk og naturfag
- Bruk av kartleggingsverktøyet *Alle teller* gjøres obligatorisk på alle trinn i grunnskolen
- Skoler med utfordringer innenfor begynneropplæringen i matematikk skal få tilbud om skoletilpasset veiledning

- Alle skoler skal ha en egen ressurslærer i norsk og matematikk
- Videreføre handlingsplan for lesing og skriving 1.-13. trinn
- Lesing og skriving som grunnleggende ferdighet skal ivaretas i alle fag
- Alle skoler skal ta i bruk IKT i undervisningen på en måte som fremmer elevenes ferdigheter og læring på tvers av fag
- Styrke kvaliteten på skolenes vurderingspraksis i fag

Basisfagene

- Tilby skoletilpasset veiledning og skolering i matematikk og naturfag og sikre at alle skoler har tilstrekkelig formalkompetanse i matematikk og naturfag
- Styrke skolenes kompetanse i analyse og målrettet oppfølging av resultatene i Prøveplanen Oslo
- Elever med spesielle talenter skal gis tilbud tilpasset elevgruppen
- Styrke kvalitet og bredde i opplæring i fremmedspråk som forutsatt i Handlingsplan for fremmedspråk i opplæringen
- Videreføre Handlingsprogram 7.-11.trinn for forsterkning av overgangene

- Ordningen med to ekstra uketimer til undervisning i basisfag videreføres
- Alle elever skal få tilbud om leksehjelp med faglig fordypning

Læringsmiljø

- Følge opp forpliktelsene i Oslo-manifestet mot mobbing
- Følge opp skolenes implementering av nytt ordensreglement for Oslo-skolen
- Sikre at elevenes trygghet, trivsel og omsorg ivaretas i tråd med kravene i Oslostandarden for Aktivitetsskolen

I tillegg til Kunnskapspakken vil følgende tiltak vektlegges:

Atferdsproblemer

- Opprette nye akuttplaner for å avhjelpe nærskolene i krisesituasjoner
- Opprette et ambulerende team for å bistå nærskolene ved akutte hendelser
- Styrke den generelle kompetansen om klasseromsledelse og læringsmiljø ved nærskolene

Kompetanse

- Styrke innsatsen for rekruttering av lærere og ledere til Oslo-skolen
- Videreutvikle Lærerløftet Oslo for etter- og videreutdanning

Talentsatsing

- Videreutvikle ordninger for at elever kan ta fag på høyere nivå
- Gi alle elever i grunnskolen mulighet til å prøve ut aktiviteter innenfor ulike utdanningsprogram i videregående opplæring
- Videreutvikle talenttilbud i musikk i grunnskole og vgs.
- Videreføre talenttilbud i dans ved Ruseløkka skole
- Videreutvikle talenttilbud i realfag

Fullføre og bestå

- Forbedre systemer og prosedyrer for overgang fra ungdomstrinnet til videregående skole
- Legge til rette for økt samarbeid mellom skoler og bransjer, der profilering av yrkesfagene, orga-

nisering av opplæringen og god karriereveiledning skal prioriteres

- Tilby intensivkurs og eksamensforberedende kurs
- Opprette et prosjekt for å følge opp kommunale virksomheters arbeid med å øke inntak av lærlinger
- Styrke og kvalitetsutvikle karriereveiledningen i Oslo-skolen

Samarbeid med andre

- Styrke samarbeidet med barnevernet
- Styrke samarbeidet med barnehagene
- Styrke samarbeidet mellom skole og hjem
- Forsterke samarbeidet med næringslivet, universiteter og høyskoler for økt kvalitet i opplæringen, herunder Ungt entreprenørskap

Den kulturelle skolesekken

- Sikre at Den kulturelle skolesekken gir alle elever i grunnsopplæringen (1.-13.trinn) anledning til å ta aktivt del i kunst- og kulturopplevelser

Skolekapasitet

I den vedtatte skolebehovsplanen 2012-2022 gis det en overordnet oversikt over forventet behov for skoleplasser i planperioden og hvordan disse skal realiseres. For de fleste områder går nødvendig kapasitetsutvidelse som planlagt. I noen områder er utfordringene spesielt store.

Den kraftige veksten i de sentrumsnære områdene gir utfordringer med å skaffe aktuelle tomter. Høy mobilitet og endrede flyttemønstre gir utfordringer med å dimensjonere skolekapasiteten. Inntaksområdene gjennomgås derfor årlig og nødvendige endringer blir gjort for å gi elevene større forutsigbarhet slik at det skal være plass ved den skolen der de skrives inn.

Endringer i elevtallsfremskrivningene og endret prosjektutvikling gir grunnlag for å foreslå enkelte justeringer av tiltak i den vedtatte skolebehovsplan. Den nye elevtallsfremskrivningen fra mai 2012 viser en forsterket vekst i elevtall på barnetrinnet i sentrum vest sammenlignet med elevtallsfremskrivningen fra mai 2011.

Byrådet fremmer derfor eget forslag om Uranienborg skole omtalt under. For Groruddalen øst er fremskrivingstallene nedjustert i siste del av perioden

Strategiene som ligger til grunn for tiltakene i Skolebehovsplan 2012-2022 legges til grunn også i det videre arbeidet med å nå behovet for skoleplasser i kommende år. Dette er:

1. Utnytte kapasiteten i eksisterende skoleanlegg.
2. Erverv av tomter for bygging av nye skoler.
3. Utvidelse av eksisterende skolebygg.
4. Innleie av arealer
5. Omgjøring av eksisterende skoleanlegg fra videregående skoler til grunnskole, og fra 1-10 skoler til 1-7 skoler. Dette er mest aktuelt når tomteerverv eller utvidelse ikke gir tilfredsstillende løsning for å ivareta nærskoleprinsippet.
6. Gjennomføre midlertidige løsninger i pressområder

Øvrige justeringer i skolebehovsplan 2012-2022:

Skole	Endringer	Ferdigstillelse
Goruddalen u-trinn	brukes ikke som erstatningslokale	2019
Stasjonsfjellet	To byggetrinn, 2013 og 2014	2014
Ullem OCCI	Utsatt oppstart	
Nordtvet	Utsatt oppstart	2013
Nordseter	To byggetrinn slås sammen til ett	2014
Trasop	Fremskyndet	2013
Valle vgs	Utsatt oppstart	2015
Teglverkstomta	Fremskyndet	2015
Ekeberg	Fremskyndet	2014
Munkerud	Vedtatt skolebehovplan 2010	2016
Ny skole sentrum vest	ikke avklart tomt	

På bakgrunn av behovsanalysen og vedtak og flertallsmerknader fra bystyrets behandling av skolebehovsplan 2012-2022, er det igangsatt utarbeidelse av et mindre antall konseptvalgutredninger. Resultatet av disse vil i hovedsak bli presentert i "Skolebehovsplan 2014-2024".

Bestillingsoversikten

Bestillingsoversikten viser de prosjektene som har vært gjennom ekstern kvalitetssikring del 2 (KS2) og hvor det under kap. 9.1 Kultur og næring – foretak foreslås kostnadsramme for prosjektene. Husleievirkningen fremgår av bestillingsoversikten under.

Kapittel	Nettoøkning elev- plasser	Sum årlig husleie - tusen kr	Endret husleie innarbeidet i økonomiplan - tusen kr	Husleie bereg- nes fra
210 Grefsen 8-10/U3	420	22 900	200	3-13
210 Stasjonsfjellet - klimaskjerm	36	10 700	100	3-14
210 Stasjonsfjellet - kapasitetsutvidelse	84	2 800	2 800	3-13
210 Bjørnsletta, omgjøring til 1-10	524	32 100	200	3-14
210 Sofienberg ungdomsskole	540	27 600	-	3-14
210 Grefsen 1-7	230	370 100	100	3-14
210 Majorstuen 1-10	232	44 600	4 400	3-14
210 Nordtvet 1-7	210	28 700	1 300	3-13
230 Bjerke vgs	180	34 300	2 500	3-13
230 Kuben yrkesarena	110	128 500	5 700	3-13
294 Quo Vadis Menn	-	14 200	-	3-13
210 Trasop - utvidelse	294	19 900	7 800	3-13
210 Gamle Løren (byggetrinn 1)	392	23 370	23 370	3-14
210 Møllergata*	196	11 400	11 400	3-14
210 Øraker - byggetrinn 2*	90	10 400	10 400	3-15
210 Tonsenhagen	196	25 400	7 900	3-14
210 Ris*	150	8 700	4 400	3-16
230 Hellerud	90	-	-	3-13

* Stipulert husleie. Mindre justeringer innarbeides i Tilleggsinnstillingen.

Følgende prosjekter er vedtatt tidligere:

Grefsen 8-10-skole

Ny ungdomsskole med kapasitet for 420 elever. Avtalt ferdigstillelse er skolestart 2013.

Stasjonsfjellet 8-10-skole (2. byggetrinn)

Nytt ventilasjonsanlegg og klimaskjerm installeres for å øke elevkapasiteten. Prosjektet gjennomføres koordinert med utbygging av skolen med ytterligere en klasserekke. Utbyggingen ferdigstilles i 2013 og nybygget benyttes som erstatningslokaler ved gjennomføring av ventilasjonsprosjektet som er planlagt ferdigstilt i 2014.

Bjørnsletta, omgjøring til 1-10-skole

Ny 1-10-skole med plass til 792 elever, spesialavdelinger for autister og liten flerbrukshall planlegges i nybygg. Avtalt ferdigstillelse for ny Bjørnsletta skole er skolestart i 2014.

Sofienberg, omgjøring til 8-10-skole

Skoleanlegget Sofienberg omgjøres til 8-10-skole med kapasitet for 540 elever. Avtalt ferdigstillelse er skolestart i 2014.

Grefsen 1-7-skole

Grefsen barneskole utvides ned kapasitet til 790 elever. Avtalt ferdigstillelse for skolebygget er skolestart i 2014. Prosjektering av standard idrettshall med samlingssal 200 m² pågår. Flerbrukshallen vil ferdig-

stilles høsten 2015 og det vil bli behov for en midlertidig løsning første skoleår.

Majorstuen 1-10-skole

Majorstuen skole skal totalrehabiliteres og utvides med kapasitet til 960 elever inkludert elitetilbud i musikk. 1.-4. trinn vil benytte utvidelsen av Skøyen skole som erstatningslokaler 2012-14. 5.-10. trinn har midlertidig tilhold i de nye skolelokalene i FO-bygget. Planlagt ferdigstillelse av Majorstuen er skolestart i 2014.

Nordtvet 1-7-skole

Utvivelse av Nordtvet skole gir en kapasitetsøkning på 210 elever på barnetrinnet. Prosjektet er delt i to byggetrinn for i størst mulig grad å kunne gjennomføre byggearbeidene i sommerferiene når det ikke er skole i drift. Prosjektet planlegges derfor ferdigstilt først til skolestart 2013.

Bjerke videregående skole

Bjerke vgs. totalrehabiliteres og utvides med utdanningsprogrammene studiespesialisering og musikk, dans og drama. Bredtvet vgs. benyttes som erstatningslokaler i byggeperioden 2011-13. Avtalt ferdigstillelse er skolestart i 2013.

Kuben yrkesarena

Det er vedtatt ny videregående skole for 1 013 elever. Anlegget erstatter Sogn vgs, som vil bli samlokalisert med Fagskolen i Oslo og Læringsenteret. Skolen

utvides også med ytterligere arealer. Se under om privat innleie. Avtalt ferdigstillelse er skolestart 2013.

Quo Vadis menn – Osterhausgate

Elvebakken vgs' tidligere lokaler i Osterhausgate rehabiliteres og tilpasses til bruk for Quo Vadis menn. Avtalt ferdigstillelse er 3. kvartal 2013.

Følgende skoleprosjekter har vært gjennom ekstern kvalitetssikring del 2 og er nye på bestillings-oversikten:

Ris 8-10-skole

Rehabilitering og utbygging av Ris skole gir en utvidelse med 150 elever til samlet kapasitet på 598 elever. Prosjektet planlegges ferdigstilt til skolestart 2016.

Trasop 1-7-skole

Utvidelse av Trasop gir en kapasitetsøkning på ca 300 elever. Prosjektet planlegges ferdigstilt til skolestart 2013. Skolen ses i sammenheng både økonomisk og fremdriftsmessig med utvidelsen av Godlia skole som ligger på nabotomten.

Hellerud videregående skole

Mindre tiltak ved Hellerud vgs. gir en kapasitetsøkning på 90 elevplasser fra høsten 2013

Øraker 8-10-skole (byggetrinn 2)

Øraker utvides med rundt 90 elever på ungdomstrinnet fra 2015. Imidlertid ga byggeprosjektet ved Bjørnsletta et behov for avlastingslokaler i byggeperioden. Dette ble løst ved Øraker skole fra 2012,

noe som også gir varig kapasitetsvekst for skolen. Nytt auditorium planlegges ferdigstilt 1. kvartal 2013.

Gamle Løren (trinn 1), ny 1-7-skole

Rehabilitering og senere utvidelse av Gamle Løren skole til ny barneskole gir først etablering av fire parallellers småskole (1.-4. trinn) og så mellomtrinn (5.-7. trinn) ved utbygging. Første byggetrinn planlegges ferdigstilt til skolestart 2014 for ca. 400 elever og andre byggetrinn til skolestart 2017.

Møllergata 1-7-skole

For å kunne løse kapasitetsbehovet i sentrum øst utvides Møllergata skole ved å ta i bruk bygg som i dag står tomt. Dette gir en utvidelse for ca. 200 elever på barnetrinnet. Prosjektet planlegges ferdigstilt til skolestart 2014.

Tonsenhagen 1-7-skole

Utvidelse av Tonsenhagen skole gir en økning på rundt 200 elever på barnetrinnet, samt nye bibliotekarealer. Prosjektet planlegges ferdigstilt til skolestart 2014.

Privat innleie

Det er gjennomført forhandlinger med ulike private aktører om innleie av tilleggsareal/nytt areal for enkelte videregående skoler og voksenopplæringen. Leiekontraktene er/vil bli forelagt bystyret. Husleievirkninger for nye husleieprosjekter er innarbeidet med forbehold om bystyrets godkjenning.

Bestillingsoversikten suppleres med disse innleieprosjektene:

Kapittel	Privat innleie	Nettoøkning elevplasser	Sum årlig husleie - tusen kr	Endret husleie innarbeidet i økonomiplan - tusen kr	Husleie beregnes fra
230	Ullem OCCI	210	22 100	-	3-14
230	Ullem, tilleggsareal	90	4 000	-	3-14
230	Sjømannsskolen	630	21 000	-	3-13
230	Kuben, tilleggsareal	450	19 000	-	3-13
230	Nydalen	180	3 000	-	3-13
294	Qou vadis kvinner	150	15 300	-	3-13
294	Skullerud VO	-	1 300	1 300	2-12
294	Oslo VO Smedstua til Helsfyr	-	17 000	10 000	1-13
210	Gran	540	19 110	6 583	3-15
210	Veitvet	281	28 505	18 980	3-15

Følgende prosjekter er vedtatt tidligere:

Ullern videregående skole, samarbeid med Oslo

Cancer Cluster Innovasjonspark (OCCI)

Overordnet samarbeidsavtale, husleieavtale og skolefaglig samarbeidsavtale mellom Utdanningsetaten og OCCI ble godkjent av bystyret desember 2010. Det

vil bli en økning på 210 elevplasser i forhold til gammel skole. Ullern videregående skole har erstatningslokaler i Cort Adelers gate 30 (tidligere Ingeniørhøyskolen). I tillegg til allerede avtalt areal vil det leies inn tilleggsareal til skolen for å dekke ytterligere 90 elevplasser. Prosjektet er forsinket. Byrådet kommer tilbake til bystyret med saken.

Quo Vadis kvinner – Schouskvartalet

Bystyret vedtok husleieavtale mellom Oslo kommune og KLP om nye arealer for Quo Vadis i Trondheimsveien 2 i sak 13/2012. Det planlegges lagt til rette for rundt 520 elevplasser for voksne i lokalene. Avtalt ferdigstillelse er skolestart 2013. Eksisterende areal ved Vahl skole frigjøres til ordinær skoledrift.

Sjømannsskolen

Sjømannsskolen etableres som ny videregående skole med studiespesialisering og internasjonal baccalaureate (IB). Skolen planlegges for 630 elever. Bystyret vedtok leiekontrakt for Sjømannsskolen i sak 201/2012. Prosjektet planlegges ferdigstilt til skolestart 2013.

Kuben yrkesarena - tilleggsareal

Bystyret vedtok regulering og husleieavtale for tilleggsarealer i Kabelgaten i august 2012. De innleide tilleggsarealene vil bli en del av Kuben yrkesarena. Tilleggsarealene vil gi en økning på 450 plasser for studiespesialiserende opplæringsløp med spesialisering innenfor teknologi og entreprenørskap. Arealene er planlagt ferdigstilt til skolestart 2013.

Nydalen videregående skole

Det er planlagt for utvidet kapasitet ved Nydalen vgs. med grunnskoleopplæring for 16-19-åringer (minoritetsspråklige) ved innleie av tilleggsarealer. Fremdrift fastsettes i husleieavtalene og ses også i sammenheng med bruk av Sogn vgs.

Følgende nye innleieprosjekter/OPS-prosjekter er innarbeidet:

Oslo VO Smedstua

Oslo VO Smedstua flyttes til Helsfyr for å frigjøre arealene på Smedstua til barneskole. Det er innarbeidet driftsvirkningen fra 1. kvartal 2013 med forbehold om bystyrets godkjenning av leiekontrakten.

Gran 8-10-skole og Veitvet 1-10-skole, OPS

Felles konkurranse for Gran og Veitvet ble utlyst høsten 2011 med prekvalifisering av leverandører. Tilbudskonkurranse med forhandlinger er avsluttet og det er skrevet kontrakt med leverandør med forbehold om bystyrets godkjenning. Husleievirkningen er innarbeidet, men disse kan bli justert noe.

Gran skole skal etter planen ferdigstilles til skolestart 2015 for 540 elever.

Veitvet skole planlegges med flerbrukshall og skal gi en nettoøkning på 281 elevplasser i forhold til dagens skole.

Ufordelte midler

I Sak 1 avsettes det videre ufordelte midler til å dekke investeringer og driftsmidler for planlagte skole-

prosjekter som ennå ikke har vært gjennom ekstern kvalitetssikring del 2 (KS2). Fra denne avsetningen vil bestillingslisten bli supplert med prosjekter i Tilleggsinnstillingen.

Bruk av Sogn videregående skole fra 2013

Sogn videregående skole står ledig fra skolestart 2013 etter at Kuben yrkesarena står ferdig. Det er behov for å ta deler av skoleanlegget i bruk til midlertidige skolelokaler/erstatningslokaler; i perioden 2013-2019. Studiespesialisering ved Berg og Fagerborg flytter hit i en midlertidig periode. I tillegg vil byrådet vurdere skolen benyttet til andre midlertidige behov.

Budsjettmessige konsekvenser og øvrige detaljer vil fremmes i Tilleggsinnstillingen.

I løpet av 2013 forventes også 15-17 prosjekter omtalt i skolebehovsplanen klar for prosjektgjennomføring. Byrådet kommer tilbake til dette.

Uranienborg, restrukturering

I skolebehovsplanen for 2012-22 foreslo byrådet at Uranienborg skole gjøres om fra en 2 parallels barne- og ungdomsskole til en 4 parallells barneskole. Forslaget var basert på sterk elevtallsvekst i området og behovet for å utvide barneskolekapasiteten i området for å ivareta nærskoleprinsippet for elevene på 1.-7. trinn. Det er videre forutsatt at elevene på ungdomstrinnet flytter til Fagerborg skole, Majorstuen skole og/eller ny ungdomsskole i sentrum vest. Omstruktureringen av Uranienborg skole forutsatte kun innvendige ombyggingsarbeider og ingen tilbygg. Bystyret fattet følgende vedtak i forbindelse med skolebehovsplanen 2012-22:

Byrådet bes vurdere og beregne hvorvidt Uranienborg skole kan bygges ut med flerbrukshall og/eller ny fløy og dernest en vurdering om Uranienborg skole bør endres til en 1-7 skole.

Utdanningsetaten og Undervisningsbygg Oslo KF (UBF) har vurdert fire ulike alternativer, hvorav to med flerbrukshall. Økonomisk vil det være liten forskjell om skolen restruktureres til 4-parallell barneskole eller utvides til 3-parallells barne- og ungdomsskole. Imidlertid viser den nye elevtallsfremskrivningen fra mai 2012 en enda sterkere vekst i elevtall i sentrum vest sammenlignet med elevtallsfremskrivningen fra mai 2011. Fremskrivningen viser særlig knapp kapasitet på barnetrinnet. Å opprettholde Uranienborg som barne- og ungdomsskole vil innebære at mange elever på barnetrinnene som i dag sogner til skolen må begynne på andre skoler. Byrådet fraråder dette sterkt. UBF har videre utredet kostnadene ved en nedgravd flerbrukshall. En slik hall vil få svært høye kostnader siden den må graves ned under bakken og høyspentkabel må flyttes. Byrådet foreslår derfor at skolen omstruktureres til 1-7 skole uten flerbrukshall.

Utdanningsetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
200	Utdanningsetaten (KOU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	152 782	230 028	226 956
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	89 942	29 206	68 416
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	98 394	75 651	82 359
14	Overføringsutgifter	16 884	9 374	0
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	55 383	0	0
	Sum utgifter	413 386	344 259	377 731
16	Salgsinntekter	-1 152	-32 153	-2 226
17	Refusjoner	-138 663	-38 978	-66 779
18	Overføringsinntekter	-8	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-52 141	0	0
	Sum inntekter	-191 964	-71 131	-69 005
	Netto utgifter	221 422	273 128	308 726

1. Ansvarsområde

Utdanningsetaten har ansvar for drift, utvikling, oppfølging og veiledning av utdanningsvirksomheten hjemlet i opplæringsloven, lov om fagskoleutdanning, voksenopplæringsloven og introduksjonsloven, og retningslinjer som Oslo kommune fastsetter.

Utdanningsetaten skal sørge for at skolene følger opp læringsresultater, brukerundersøkelser og annen informasjon i sitt arbeid med å videreutvikle Oslo-skolen. Elevenes opplæring skal evalueres kontinuerlig og systematisk for å sikre god undervisning og faglig fremgang.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelsen i den innledende omtalen under Utdanning (side5-8).

3. Mål

Byrådet vil at Utdanningsetaten skal realisere de mål som er angitt under Utdanning (side 8-10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal Utdanningsetaten benytte de strategier og tiltak som er angitt under Utdanning (side 10-11).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Avsetningen på 30 mill til paviljongene på Engebråten er videreført.

Avsetningen på 5 mill. til prosjektering av OPS-prosjekter er videreført.

Midler til indre vedlikehold av skolene er fra 2012 tilbakeført fra Undervisningsbygg Oslo KF til Utdanningsetaten. Kapitlet er derfor styrket med 32 mill.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 8,6 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader. Det er teknisk innarbeidet 45,5 mill. til dekning av økte utgifter til Oslo pensjonsforsikring (OPF).

Det er avsatt 10,3 mill. til kompensasjon for gratis utlån av kommunale lokaler til frivillige organisasjoner.

Toll- og avgiftsdirektoratet har vedtatt at avgiftsfritaket for elektrisk kraft produsert i energigjenvinningsanlegg ikke lenger skal være en refusjonsordning, men en ordning hvor kraften leveres uten fakturering av avgift. Bevilgningen på kapitlet foreslås derfor redusert med 15 mill.

Årlig driftsstøtte til Elevorganisasjonen i Oslo videreføres, jf. verbalvedtak K43/2009.

Det er foretatt følgende tekniske justeringer:

- 1,1 mill. til AFP/uføre er overført andre kapitler under etaten
- Nye satser OPF for 2011 på 36,5 mill. er omfordelt til etatens øvrige kapitler
- Økning på 2 mill. til økte kostnader til SPK

6. Forslag til verbale vedtak

Uranienborg skole omstruktureres til 4 parallells barneskole uten flerbrukshall. Kostnadsramme for prosjektet legges frem etter godkjent og kvalitets-sikret forprosjekt.

Bystyrets verbalvedtak K29/2007 krever at Utdanningsetaten legger til rette for at skolene kan benytte Skole-Linux. Kun tre skoler benytter denne løsningen i dag. En utvikling av Skole-Linux vil gi en årlig besparelse i størrelsesorden 2 mill. I tillegg vil kravet om Skole-Linux virke fordyrende ved inngåelse av neste InnsIKT-avtale.

Byrådet foreslår at verbalvedtak K29/2007 utgår, og at Utdanningsetaten ikke lenger pålegges å legge til rette for at skoler skal benytte Skole-Linux.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
200	Utdanningsetaten (KOU)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	24 960	178 030	253 490
03	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	34 682	0	0
04	Overføringsutgifter	11 643	0	0
	Sum utgifter	71 284	178 030	253 490
07	Refusjoner	-3 871	0	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-3 275	-35 606	-50 698
	Sum inntekter	-7 146	-35 606	-50 698
	Netto utgifter	64 138	142 424	202 792

1. Investeringsoversikt

		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
200	Utdanningsetaten (KOU)								
Prosjektnr og navn:									
106 040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr			248 490	87 560	35 035	5 250		Løpende
111 001	IKT-infrastruktur - skoler			5 000	15 000	15 000	15 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			253 490	102 560	50 035	20 250		
Finansiering:									
106 040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr	Overført mva refusjon		-49 698	0	0	0		
106 040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr	Inv. mva fra 2014		0	-17 508	-7 007	-1 050		
111 001	IKT-infrastruktur - skoler	Overført mva refusjon		-1 000	0	0	0		
111 001	IKT-infrastruktur - skoler	Inv. mva fra 2014		0	-3 000	-3 000	-3 000		
	Sum kapittel finansiering			-50 698	-20 508	-10 007	-4 050		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			202 792	82 052	40 028	16 200		

Inventar og utstyr – nye skoler

Det er avsatt midler til inventar og utstyr til nye skoleprosjekter som står på bestillingsoversikten. For inventar og utstyr til Kuben yrkesarena har det vært gjennomført ekstern kvalitetssikring (KS2) og det er tidligere avsatt 158 mill. til dette formålet i 2013.

InnsIKT til nye skoler

Det er i 2012 avsatt 4,7 mill. til InnsIKT-løsning i nye skoler. Fra 2013 er det lagt til grunn at slike anskaffelser ivaretas innen rammen av avsetningen til inventar og utstyr.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
203	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (KOU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	114 841	123 172	134 953
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	22 821	18 615	18 950
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	9	0	0
14	Overføringsutgifter	4 732	3 150	3 191
	Sum utgifter	142 403	144 937	157 094
16	Salgsinntekter	-60	-213	-220
17	Refusjoner	-13 515	-11 777	-12 177
	Sum inntekter	-13 575	-11 990	-12 397
	Netto utgifter	128 828	132 947	144 697

1. Ansvarsområde

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) skal bistå skolene med å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov og sørge for at det blir utarbeidet sakkyndig utredning der loven krever det. PPT er hjemlet i opplæringsloven, og skal samarbeide med andre aktuelle kommunale og statlige instanser.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelsen i den innledende omtalen under Utdanning (side 5-8).

3. Mål

Byrådet vil at PPT skal realisere de mål som er angitt under Utdanning (side 8-10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal PPT benytte de strategier og tiltak som er angitt under Utdanning (side 10-11).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 5,1 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er lagt inn en økning på 2,9 mill. for å møte elevtallsveksten. Det vil bli foretatt ny elevtelling pr. 01.10.2012. Byrådet vil i Tilleggsinnstillingen justere for konsekvensen av denne.

Det er foretatt følgende tekniske justeringer:

- 2,2 mill. til OPF for 2012 er overført fra kap. 200 Utdanningsetaten
- Overføring av midler for Majorstuteamet fra kap. 210 på 1,5 mill.

Grunnskolen

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
210	Grunnskolen (KOU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	3 626 899	3 816 902	4 113 731
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	636 645	540 851	528 942
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	1 642 760	1 753 028	1 721 678
14	Overføringsutgifter	255 760	1 042	151 993
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	27	0	0
	Sum utgifter	6 162 091	6 111 823	6 516 344
16	Salgsinntekter	-16 086	-39 490	-14 983
17	Refusjoner	-434 293	-187 714	-296 462
18	Overføringsinntekter	-4 004	-3 827	-3 957
	Sum inntekter	-454 383	-231 031	-315 402
	Netto utgifter	5 707 708	5 880 792	6 200 942

1. Ansvarsområde

Undervisningen ved grunnskolene er hjemlet i opplæringsloven. Det er 124 ordinære grunnskoler. I tillegg er det to 8-13-skoler; Bjørnholt skole og Fyrstikkallen skole.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelsen i den innledende omtalen under Utdanning (side 5-8).

3. Mål

Byrådet vil at grunnskolene skal realisere de mål som er angitt under Utdanning (side 8-10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal grunnskolene benytte strategier og tiltak angitt under Utdanning (side10-11).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Til ordinære skolelokaler er det lagt inn en husleieøkning på 29,4 mill. i forhold til 2012-budsjettet.

Idrettens andel av husleie for nye flerbrukshaller overføres til Bymiljøetaten i egen sak.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 172,6 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er lagt inn en økning på 75,7 mill. for å dekke merutgiftene til undervisning som følge av elevtallsvekst. Det er lagt til grunn en økning på 1 369 elever, fra en forutsetning om 55 449 i 2012 til 56 818 i 2013. Det vil bli foretatt ny elevtelling pr. 01.10.2012. Byrådet vil i Tilleggsinnstillingen justere for konsekvensen av denne.

Bevilgningen på kapitlet er foreslått styrket med 6 mill. til talentsatsing og 6 mill. til særskilt innsats overfor elever med atferdsvansker.

Det er innarbeidet en rammereduksjon på 2 mill. på kapitlet.

Innenfor rammen er det avsatt 1,5 mill. til obligatorisk seksualundervisning på grunnskolens ungdomstrinn og i videregående skole.

Kunnskapspakken, tiltakspakken for lærerrekruttering og styrkingstiltak på skoler med høy andel minortet-selever videreføres.

Styrkingen av spesialundervisningen som ble lagt inn i 2010-budsjettet er videreført med 40,9 mill.

Lærerløftet Oslo videreføres med 17 mill.

Det er avsatt 3,9 mill. til kjøp av skolebibliotek-tjenester som et samarbeid mellom Utdanningsetaten og Kulturetaten.

Det er foretatt følgende tekniske justeringer mellom Utdanningsetatens kapitler:

- Økning AFP og uføre fra kap. 200 Utdannings-etaten med 0,5 mill.
- Økning OPF fra kap. 200 Utdanningsetaten med 13,6 mill.
- Overføring av 1,5 mill. til kap. 203 PPT.
- 1,9 mill. fra kap. 260 Spesialundervisning i egne grunnskoler til spesialgrupper
- 8,9 mill. er overført fra andre kapitler til indre vedlikehold

Det er avsatt følgende beløp til leksehjelp i regi av frivillige organisasjoner:

Kap. nr	Søknaden gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byråds forslag i Sak 1/2013	Sum 2011-2013
210	Tilskudd leksehjelp	1 000	1 050	1 050	3 100
210	Tamilsk Ressurs- og Veiledningssenter - leksehjelp	600	600	600	1 800
210	Oslo Røde Kors - leksehjelp	2 500	2 600	2 600	7 700
SUM		4 100	4 250	4 250	12 600

Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen)

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
211	Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (KOU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	453 331	383 063	508 241
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	56 478	62 284	57 297
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	4 047	17 456	4 608
14	Overføringsutgifter	8 187	3 208	8 315
	Sum utgifter	522 043	466 011	578 461
16	Salgsinntekter	-336 065	-271 295	-363 239
17	Refusjoner	-51 231	-51 909	-53 674
18	Overføringsinntekter	-206	0	0
	Sum inntekter	-387 502	-323 204	-416 913
	Netto utgifter	134 541	142 807	161 548

1. Ansvarsområde

Aktivitetsskolen er hjemlet i opplæringsloven og er et tilbud til alle barn fra 1.-4. årstrinn og barn med spesielle behov fra 5.-7. årstrinn.

2. Situasjonsbeskrivelse

Ved 99 ordinære kommunale grunnskoler med 1.-4. årstrinn har elevene tilbud om aktivitetsskole før og etter skoletid. Ved 95 av disse skolene er tilbudet kommunalt, og ved fire av skolene er tilbudet privat/foreldredrevet. Fire aktivitetsskoletilbud er knyttet til spesialskoler.

3. Mål

Byrådet vil at Aktivitetsskolen skal realisere de mål som er angitt under Utdanning (side 8-10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal Aktivitetsskolen benytte strategier og tiltak angitt under Utdanning (side 10-11).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 7,1 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er foretatt følgende tekniske justeringer:

- Økning OPF er overført fra kap. 200
- Utdanningsetaten med 11,4 mill.
- 0,2 mill. fra kap. 200 Utdanningsetaten til AFP/Uføre

Forslag til satser for oppholdsbetaling i Aktivitetsskolen vil gå frem av del 15 Takster, avgifter og gebyrer.

Videregående skoler**Driftsbudsjettet**

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
230	Videregående skoler (KOU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	1 306 918	1 279 059	1 461 517
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	265 537	299 251	281 521
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	511 135	694 644	612 286
14	Overføringsutgifter	154 009	33 563	120 104
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	164	0	0
	Sum utgifter	2 237 762	2 306 517	2 475 428
16	Salgsinntekter	-28 821	-38 919	-27 834
17	Refusjoner	-166 403	-140 520	-130 822
18	Overføringsinntekter	-7 936	0	0
	Sum inntekter	-203 160	-179 439	-158 656
	Netto utgifter	2 034 602	2 127 078	2 316 772

1. Ansvarsområde

Den videregående opplæringen skal videreutvikle den enkelte elevs anlegg og gi et godt grunnlag for videre

utdanning og arbeid. Undervisningen ved de ordinære videregående skolene er hjemlet i opplæringsloven.

2. Situasjonsbeskrivelse

Oslo kommune har 23 ordinære videregående skoler hvorav to er kombinerte skoler med elever på 8-13.trinn (Bjørnholt og Fyrstikkalleen). Det vises for øvrig til omtale under Utdanning (side 5-8).

3. Mål

Byrådet vil at de videregående skolene skal realisere de mål som er angitt under Utdanning (side 8-10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal de videregående skolene benytte de strategier og tiltak som er angitt under Utdanning (side 10-11).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Til ordinære skolelokaler er det lagt inn en husleieøkning på 47,5 mill. i forhold til 2012-budsjettet.

Idrettens andel av husleie for nye flerbrukshaller overføres til Bymiljøetaten i egen sak.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 63,5 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er lagt inn en økning på 87,2 mill. for å dekke merutgiftene til undervisning som følge av elevtallsvekst. Det er lagt til grunn en økning på 1 139 elever, fra en forutsetning om 14 473 i 2012 til 15 612 i 2013. En del av økningen, tilsvarende 500 elever, er en teknisk korrigering av feil grunnlagstall i Dok. 3 for 2012. Den reelle elevtallsøkningen fra 2012 til 2013 er anslått til 639 elever. Det vil bli foretatt ny elevtelling pr. 01.10.2012. Byrådet vil i Tilleggsinnstillingen justere for konsekvensen av denne.

Det er avsatt kr. 350 000 til Ungt Entreprenørskap.

Det er foretatt følgende tekniske justeringer:

- Justering av midler til AFP/uføre fra kap. 200 Utdanningsetaten på 0,2 mill.
- Justering av midler til OPF fra kap. 200 Utdanningsetaten på 4,1 mill.
- 7,2 mill. til kap. 210 Grunnskolen til indre vedlikehold
- 0,6 mill. til kap. 261 Spesialundervisning i egne videregående skoler

Fagopplæring

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
231 Fagopplæring (KOU)				
10 Lønn og sosiale utgifter	9 354	8 832	9 970	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	16 800	8 764	9 232	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	118 696	128 440	146 290	
14 Overføringsutgifter	429	0	0	
Sum utgifter	145 280	146 036	165 492	
16 Salgsinntekter	-373	-233	-393	
17 Refusjoner	-59 204	-61 464	-77 984	
18 Overføringsinntekter	-1 003	0	0	
Sum inntekter	-60 580	-61 697	-78 377	
Netto utgifter	84 700	84 339	87 115	

1. Ansvarsområde

Utdanningsetaten skal på vegne av Oslo kommune fremskaffe læreplasser, formidle elever fra skole til bedriftsopplæring og avvikle fag- og svenneprøver. Etaten er sekretariat for Yrkesopplæringsnemnda og har det administrative og faglige ansvaret for gjennomføring av opplæringslovens bestemmelser om fagopplæring. Gjennom veiledning av lærebedriftene skal etaten skape bedre kvalitet på fagopplæringen i arbeidslivet.

2. Situasjonsbeskrivelse

I 2011 ble det godkjent 1 403 nye lærekontrakter i 78 lærefag med lærebedrifter i Oslo. Dette er en økning på 43 kontrakter fra 2010. I tillegg ble det for lærlinger hjemmehørende i Oslo godkjent 82 kontakter med bedrifter i andre fylker. Det ble inngått 120 nye lærekontrakter i kommunens egne virksomheter (bydeler, etater og kommunale foretak)

I 2011 var det 796 søkere til læreplass. Av disse ble 446 formidlet til Oslo-bedrifter og 45 fikk kontrakt i andre fylker.

Arbeidet med å sikre tilgangen på kvalifiserte læreplasser for alle faggrupper videreføres. Det arbeides systematisk med markedsføring, informasjon og veiledning for å fremskaffe flere lærebedrifter.

Det vises til bystyrets behandling 28.09.2011 av sak 311/11 *Økt inntak av lærlinger i Oslo kommunes virksomheter*. I saken la byrådet til rette for økt inntak av lærlinger i kommunale virksomheter med et årlig måltall på 355 lærekontakter innen utgangen av 2015. Hver virksomhet skal lage en plan for rekruttering av lærlinger. Det er etablert et eget prosjekt for å følge opp arbeidet med å øke antall lærekontrakter.

3. Mål

- Antall lærebedrifter skal økes
- Andel lærlinger/lærekandidater som består fag-/svenneprøven og kompetanseprøven skal økes
- Antall hevinger av lærekontrakter skal reduseres

4. Strategier og tiltak

- Øke tilbudet av læreplasser i kommunale virksomheter betydelig
- Bistå kommunens virksomheter med å ta inn lærlinger, herunder opprette et eget prosjekt i Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning med ansvar for å koordinere satsingen på lærlinger i kommunen
- Systematisk oppfølging og veiledning av lærebedriftene og opplæringskontorene
- Styrke yrkes- og karriereveiledningen
- Gi målrettet opplæring til faglig ledere og instruktører i bedrifter og bransjer som ikke har tilfredsstillende utvikling på målene om at lærlingene skal fullføre og bestå
- Samarbeide med Akershus fylkeskommune og arbeidslivets organisasjoner om flere læreplasser i nye virksomheter
- Informere og kurse instruktører m.v. i de kommunale virksomhetene om inntak av lærlinger

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,8 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Fagskolen

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
250	Fagskolen (KOU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	23 614	20 536	21 422
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	5 885	5 702	5 805
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	589	0	0
14	Overføringsutgifter	348	0	0
	Sum utgifter	30 436	26 238	27 227
16	Salgsinntekter	-295	0	0
17	Refusjoner	-1 172	0	0
18	Overføringsinntekter	-4 920	0	0
	Sum inntekter	-6 387	0	0
	Netto utgifter	24 049	26 238	27 227

1. Ansvarsområde

Fagskoleutdanningen er hjemlet i lov om fagskoleutdanning. Fylkeskommunene har ansvar for at det i fylket finnes tilbud av godkjent fagskoleutdanning, som tar hensyn til behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt innen prioriterte samfunnsområder.

2. Situasjonsbeskrivelse

Fagskolen i Oslo (FiO) skal sikre fagskoleutdanning av høy kvalitet gjennom en offentlig godkjenningsordning. FiO ledes av et styre og er organisatorisk plassert under Utdanningsetaten i Oslo kommunes styringslinje. Fagskoleutdanningen har et omfang på minimum et halvt studieår og maksimum to studieår.

Tilbudene som gis innen fagskoleutdanning må være godkjent av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT). Fagskolen i Oslo tilbyr studenter hel- og deltidskurs innenfor tekniske fag og helsefag. Studiene bygger på fullført videregående opplæring fra et yrkesfaglig utdanningsprogram, fag-/svennebrev eller tilsvarende realkompetanse.

FiO er vedtatt flyttet til Kuben yrkesarena for yrkesfag og skal samlokaliseres med den videregående skolen og Lærlingesenteret for byggfag. Fagskolen i Oslo vil dermed fra 2013 bli en del av en arena for

yrkesfag med gode muligheter for samarbeid og utveksling av kompetanse mellom videregående opplæring, bedrifter og fagskoleutdanningen.

3. Mål

Studentene ved Fagskolen i Oslo skal sikres et godt utdanningstilbud og et godt fagmiljø.

4. Strategier og tiltak

- Videreføre Fagskolen i Oslo på dagens nivå
- Vektlegge kvaliteten i utdanningstilbudet
- Heve undervisningspersonalets kompetanse
- Øke antall partnerskapsavtaler med bedrifter i aktuelle bransjer
- Samarbeide med kommunale og private institusjoner om gode og tilpassede undervisningstilbud i helse- og sosialfag
- Bidra til at Kuben blir en faglig møteplass der skolen og arbeidslivet samarbeider tett om fagutvikling og innholdet i utdanningen
- Fagskolen skal i samarbeid med Utdanningsetaten videreutvikle samarbeidet mellom fagskolene i Oslo og Akershus

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,9 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er omfordelt 0,1 mill. fra kap. 200 Utdannings-etaten til dekning av pensjonsutgifter (OPF).

Spesialundervisning i egne grunnskoler

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
260 Spesialundervisning i egne grunnskoler (KOU)			
10 Lønn og sosiale utgifter	247 765	279 457	265 281
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	53 734	51 134	60 165
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	53 321	50 283	50 960
14 Overføringsutgifter	11 930	5 188	6 268
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	2	0	0
Sum utgifter	366 751	386 062	382 674
16 Salgsinntekter	-3 219	-5 291	-2 369
17 Refusjoner	-32 729	-35 517	-25 351
18 Overføringsinntekter	-1 640	0	0
Sum inntekter	-37 588	-40 808	-27 720
Netto utgifter	329 163	345 254	354 954

1. Ansvarsområde

Oslo kommunes spesialskoler er en del av den spesialpedagogiske tiltakskjeden i kommunen. Opplæringen ved spesialskolene er hjemlet i opplæringsloven.

I tillegg til undervisning av egne elever skal skolene gi veiledning og fungere som spesialpedagogiske kompetansesentra for de ordinære grunnskolene i Oslo.

Det vises for øvrig til situasjonsbeskrivelse under Utdanning (side 5-8).

2. Situasjonsbeskrivelse

De 8 kommunale spesialskolene Blindernveien, Haukåsen, Lønnebakken, Norvoll, Ullevålsveien, Vestre Aker, Vetland og Voksentoppen skoler er omfattet av det sentrale inntaket til byomfattende tilbud til spesialundervisning. Brusetskollen skole og Sedsvoll skole gir tilbud om korttidsopphold til elever fra ordinære grunnskoler. Sykehusskolen og Nordre Aker skole gir opplæring for elever i helseinstitusjoner. Sollerudstranda skole er en alternativ skole for elever på ungdomstrinnet.

3. Mål

Byrådet vil at spesialskolene skal realisere de mål som er angitt under Utdanning (side 8-10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal spesialskolene benytte de strategier og tiltak som er angitt under Utdanning (side 10-11).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 11,1 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er foretatt følgende tekniske justeringer:

- Justering av midler til OPF fra kap. 200 Utdanningsetaten på 1,5 mill.
- 0,1 mill. fra kap. 200 Utdanningsetaten til AFP/Uføre
- 1,9 mill. til kap. 210 Grunnskolen til spesialgrupper
- 1 mill. til kap. 210 Grunnskolen til indre vedlikehold

Spesialundervisning i egne videregående skoler**Driftsbudsjettet**

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
261	Spesialundervisning i egne videreg. skoler (KOU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	46 777	48 427	50 643
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	7 884	6 255	6 927
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	0	464	480
14	Overføringsutgifter	1 480	622	630
	Sum utgifter	56 141	55 768	58 680
16	Salgsinntekter	0	-107	-111
17	Refusjoner	-4 689	-3 729	-3 856
18	Overføringsinntekter	-42	0	0
	Sum inntekter	-4 732	-3 836	-3 967
	Netto utgifter	51 409	51 932	54 713

1. Ansvarsområde

Opplæringstilbudet skal legge til rette for at elever med ungdomsrett og unge voksne elever med særskilt behov kan utvikle kunnskaper og ferdigheter. Spesialundervisningen i egne videregående skoler er hjemlet i opplæringsloven.

Nordvoll skole, avdeling for videregående opplæring, gir særskilt tilrettelagt opplæring for elever med autisme.

Det vises for øvrig til situasjonsbeskrivelsen under Utdanning (side 5-8).

2. Situasjonsbeskrivelse

Det blir gitt tilrettelagt opplæring ved Eikelund, Kirkeveien og Kongsskogen videregående skoler for elever som er under psykisk helsevern. Skolene gir tilbud til elever med ungdomsrett og unge voksne som ikke har fullført videregående skole, og dekker i hovedsak eksamensrettet undervisning innenfor studieforberedende utdanningsprogram og helse- og sosialfag. Det er ingen aldersbegrensning oppad ved inntak, men de fleste elevene er mellom 16 og 30 år.

3. Mål

Byrådet vil at spesialskolene skal realisere de mål som er angitt under Utdanning (side 8-10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal spesialskolene benytte de strategier og tiltak som er angitt under Utdanning (side 10-11).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 2 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er foretatt følgende tekniske justeringer:

- Justering av midler til OPF fra kap. 200 Utdanningsetaten på 0,3 mill.
- 0,6 mill. fra kap. 230 Videregående skoler

Oslo musikk- og kulturskole

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
290 Oslo musikk- og kulturskole (KOU)				
10 Lønn og sosiale utgifter	57 355	47 697	61 366	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	9 873	12 802	12 014	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	526	536	554	
14 Overføringsutgifter	1 157	232	235	
Sum utgifter	68 911	61 267	74 169	
16 Salgsinntekter	-18 495	-11 859	-18 466	
17 Refusjoner	-8 612	-3 685	-4 844	
18 Overføringsinntekter	-16	0	0	
Sum inntekter	-27 123	-15 544	-23 310	
Netto utgifter	41 788	45 723	50 859	

1. Ansvarsområde

Undervisningen ved Oslo musikk- og kulturskole (OMK) er hjemlet i opplæringsloven.

OMK skal være kommunens ressurscenter for musikk- og kulturoppklæring for barn og unge. OMK skal, alene eller i samarbeid med andre profesjonelle aktører og det frivillige musikkliv, gi barn og unge et godt undervisningstilbud innen ulike kunsthøgskole. Elever med særlige evner skal gis mulighet til å utvikle sitt talent.

2. Situasjonsbeskrivelse

Undervisningen ved OMK foregår på ca. 60 skoler, i tillegg til egne kulturstasjoner på Schous, Sinsen, Manglerud og Grønland. Det vil i løpet av 2012 åpne en ny kulturstasjon på Rommen.

OMK ga per 1.10.2011 tilbud til 6 766 elever, hvorav 5 914 i grunnskolealder. Per 1.10.2011 var det 1 267

elever på venteliste, hvorav 971 i grunnskolealder. Ventelisten er hovedsakelig innen instrumentalloppklæring.

Byrådet viser til verbalvedtak K15 fra bystyrets behandling av Sak 1 2010, som lyder:

1. Byrådet bes legge til rette for at Musikk- og kulturskolen kan overta ytterligere to etasjer på Schous bl.a. for å kunne videreføre det tilbudet i dans som er etablert på Ruseløkka skole. For øvrig brukes de ekstramidlene som tilføres i budsjettet, til å redusere ventelistene og til å opprettholde samarbeidet med korpene og skolens orkestre, uten at takstene økes ut over normal prisstigning.

2. Bystyret ber byrådet i denne sammenheng utrede muligheten for at kommunen etablerer et samarbeid med ideelle og private aktører, basert på rammeavtaler om kjøp av kultur- og musikkskoletilbud.

I tilknytning til vedtaket ble budsjetttrammen for OMK økt med 4 mill. Det er utredet leie av nye

etasjer på Schous og fremforhandlet et løsningsforslag. Forslaget innebærer at alle de tilførte midlene vil bli disponert på leie av arealer. Dette medfører at det ikke vil gjenstå midler til drift av de nye etasjene eller oppfølging av de andre momentene i verbalvedtak K15/2010.

Etter en samlet vurdering mener byrådet det vil være mest hensiktsmessig at elevene på Ruseløkka forblir i midlertidige lokaler, inntil elevene får permanente lokaler i den nye videregående skolen som er planlagt i den tidligere Statens håndverks- og kunstindustriskole. De tilførte midlene foreslås benyttet i sin helhet til den delen av verbalvedtaket som omhandler å opprettholde samarbeid med kor, korps og orkestre samt reduksjon av venteliser, herunder drift av nye kulturstasjoner.

Oslo musikk- og kulturskole vil ved fremtidige vurderinger av nye opplæringstilbud vurdere samarbeid med private og frivillige aktører. Lov om offentlige anskaffelser og kommunens utdypende regelverk vil danne rammeverk for slike eventuelle samarbeid.

Byrådet anser med dette verbalvedtak K15/2010 som utkvittert.

3. Mål

- OMK skal gi kunstfaglig opplæring av høy kvalitet til barn og unge
- OMK skal være en synlig aktør i byens kulturliv
- Elever med særskilt talent skal gis mulighet til å utvikle seg mot et profesjonelt nivå

4. Strategier og tiltak

Som oppfølging av bystyrets vedtak i sak 425 *Fremtidig drift av Oslo musikk- og kulturskole* – Byrådssak 162 av 01.07.2010 vil byrådet opprette tre nye kulturstasjoner i årene fremover. Det skal startes opp ny kulturstasjon på Bjørnholt skole i Søndre Nordstrand og på nye Lindeberg skole eller Gran skole i Grorudalen. Det er også igangsatt arbeid med planlegging av kulturstasjon på den nye grunnskolen i Nydalen, som skal stå ferdig i 2016.

For øvrig vil følgende tiltak benyttes for å videreutvikle kulturskoletilbudet i Oslo:

- Videreføre samarbeidet med kor, korps og orkestre
- Videreføre samarbeidet med grunnskolene og bydelene
- Videreføre samarbeidet med Barratt Dues Musikk-institutt
- Øke antall elevplasser på musikkopplæring, der ventelistene er lengst

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,7 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er satt av 0,5 mill. til samarbeid med private tilbydere.

OMK skal ha gratis lokaler i de kommunale byggene.

Byrådet foreslår å styrke bevilgningen til OMK med 2 millioner kroner til etablering av nye kulturstasjoner i 2013.

Det er omfordelt 1,4 mill. fra kap. 200 Utdannings-etaten til dekning av pensjonsutgifter (OPF).

Forslag til satser for egenbetaling i Oslo musikk- og kulturskole vil gå frem av del 15 Takster, avgifter og gebyrer.

Voksenopplæring

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
294	Voksenopplæring (KOU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	426 164	384 384	506 516
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	78 680	116 988	67 425
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	54 995	91 262	69 721
14	Overføringsutgifter	35 214	4 721	26 601
	Sum utgifter	595 053	597 355	670 263
16	Salgsinntekter	-44 100	-18 494	-45 599
17	Refusjoner	-305 387	-265 099	-279 180
18	Overføringsinntekter	-241	0	0
	Sum inntekter	-349 728	-283 593	-324 779
	Netto utgifter	245 326	313 762	345 484

1. Ansvarsområde

Voksenopplæring skal gi voksne mulighet til å tilegne seg nødvendige kunnskaper og ferdigheter for videreutdanning, deltagelse i arbeidslivet og personlig utvikling. Voksenopplæringen er hjemlet i opplæringsloven og introduksjonsloven.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelse under Utdanning (side 5-8).

3. Mål

Byrådet vil at Oslo Voksenopplæring skal realisere de mål som er angitt under Utdanning (side 8-9).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal Oslo Voksenopplæring benytte de strategier og tiltak som er angitt under Utdanning (side 10-11)

5. Merknader til driftsbudsjettet

Til ordinære skolelokaler er det lagt inn en husleieøkning på 24,2 mill. i forhold til 2012-budsjettet.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 11,3 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Styrkingen på 50 mill. fra 2012-budsjettet følge av økt aktivitet i grunnskoleopplæringen for voksne er redusert med 5 mill.

Det er foretatt følgende tekniske justeringer:

- Justering av midler til OPF fra kap. 200 Utdanningsetaten på 1,9 mill.
- 0,8 mill. til kap. 210 Grunnskolen til indre vedlikehold

Samlet oppstilling av tilskuddsmidler

Beløp i 1000 kr

Kap. nr	Søknaden gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byråds forslag i Sak 1/2013	Sum 2011-2013
200	Elevorganisasjonen i Oslo	155	161	165	481
210	Tilskudd leksehjelp	1 000	1 050	1 050	3 100
210	Tamilsk Ressurs- og Veiledningssenter - leksehjelp	600	600	600	1 800
210	Oslo Røde Kors - leksehjelp	2 500	2 600	2 600	7 700
230	Ungt Entreprenørskap	350	350	350	1 050
SUM		4 605	4 761	4 765	14 131

Økonomiplanskjema med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	10 682,1	10 876,2	11 080,5	11 333,3	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	10 682,1	10 682,1	10 682,1	10 682,1	10 682,1
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		32,0	32,0	32,0	32,0
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		143,2	138,2	138,2	138,2
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	10 682,1	10 857,3	10 852,3	10 852,3	10 852,3
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte					
+/- Spesifiserte rammeendringer		272,9	629,6	996,1	1 274,7
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-2,1	-80,0	-157,9	-196,8
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		270,8	549,6	838,2	1 077,9
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		379,4	379,4	379,4	379,4
=ØKONOMIPLAN (brutto)	10 682,1	11 507,4	11 781,3	12 069,9	12 309,6
Salgs- og leieinntekter	-418,1	-475,4	-475,4	-475,4	-475,4
Refusjoner	-800,4	-951,1	-951,1	-951,1	-951,1
Overføringsinntekter	-3,8	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
=Sum driftsinntekter	-1 222,3	-1 430,5	-1 430,5	-1 430,5	-1 430,5
=ØKONOMIPLAN (netto)	9 459,8	10 076,9	10 350,7	10 639,3	10 879,0

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

2,5 %

5,1 %

7,7 %

9,9 %

Oppgaveendringer mellom sektorer

Sektoren er styrket med 32 mill. som følge av at midler til indre vedlikehold av skolene er tilbakeført fra Undervisningsbygg Oslo KF.

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Fra 2013 er det trukket ut 5 mill. som følge av mer effektive skolearealer. Fra 2014 økes uttrekket til 10 mill.

Det er trukket ut 15 mill. som følge av at husleiene ikke lenger skal dekke el-avgift til Energigjenvinningsetaten.

Det er kompensert 2 mill. for økt innbetaling til Statens Pensjonskasse.

Etatens utgiftsside er økt med 161,2 mill. årlig som tilsvarer økte inntekter i Utdanningsetaten.

Spesifiserte rammeendringer

Det er lagt inn 9,1 mill. årlig til valgfag på 8. trinn.

Det er lagt inn 6 mill. årlig til økt talentsatsing i skolen og 6 mill. årlig til særlig ressurskrevende elever.

Det er satt av 2 mill. årlig til oppstart og drift av nye kulturstasjoner under Oslo musikk- og kulturskole.

Avsetningen til økt aktivitet i grunnskoleopplæringen for voksne er videreført med 45 mill., en reduksjon på 5 mill. fra 2012.

Det er lagt inn 89,1 mill. til økt husleie for skolene i 2013. Avsetningen i 2016 utgjør 771 mill.

Etaten er styrket med 165,7 mill. i 2013 for å møte elevtallsveksten i grunnskoler og videregående skoler. I 2016 utgjør styrkingen med 495,6 mill.

Uspesifiserte rammeendringer

Det er lagt inn et rammekutt på 2,1 mill. i 2013, som vokser til 196,8 mill. i 2016.

Forventet lønns- og prisutvikling

Det er innarbeidet forventet lønns- og prisutvikling, jf. omtale under kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Salgs- og leieinntekter

Inntektsforutsetningene er oppjustert med 41,8 mill. som følge av regnskapsresultatene de senere år. Inntektene er dessuten prisjustert med 15,6 mill.

Refusjoner

Inntektsforutsetningene er oppjustert med 119,5 mill. som følge av regnskapsresultatene de senere år. Refusjonene er dessuten prisjustert med 31,3 mill.

Overføringsinntekter

Inntektene videreføres på samme nivå som i 2012, men prisjustert.

6 BYUTVIKLING

Byutviklingssektoren omfatter kommunens planlegging og oppfølging innenfor arealforvaltning, byggesaker, kulturminnevern, bytransformasjon og eiendomsutvikling. Oppgavene innen dette området utføres i hovedsak av Byantikvaren, Eiendoms- og byfornyelsesetaten og Plan- og bygningsetaten.

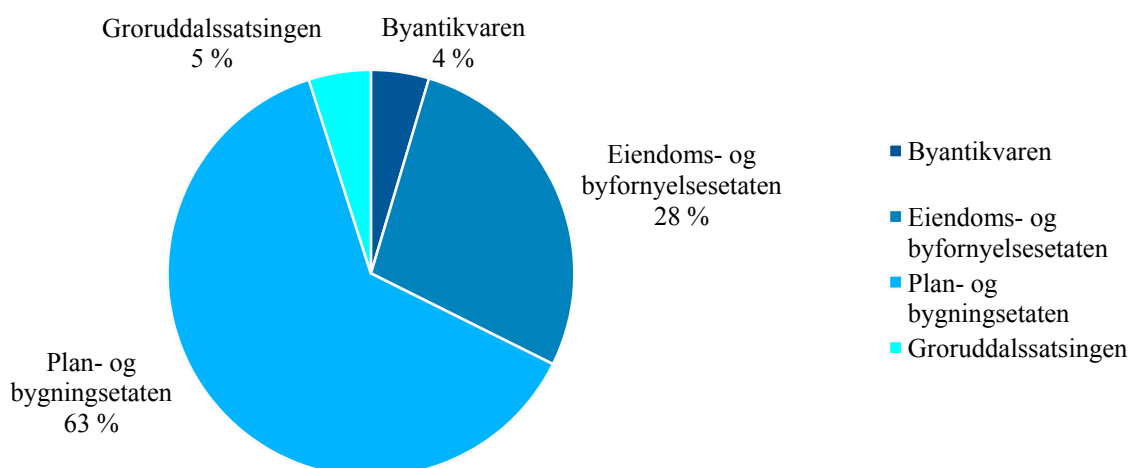
I Sak 1 Del 1 er sektoren omtalt under overskriften By i vekst.

Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren (BYU) 2013-2016

Beløp i 1000 kr

	Dok 3 2012	Budsjett - økonomiplan			
		2013	2014	2015	2016
Driftsbudsjettet					
Sum utgifter	589 152	606 530	599 953	603 375	601 085
Sum inntekter	-359 916	-361 752	-361 932	-363 932	-363 932
Netto utgifter	229 236	244 778	238 021	239 443	237 153

Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 1,2 %

Byrådets mål

- Oslo skal være en attraktiv by å bo, leve, arbeide og etablere seg i
- Tilrettelegge for økt boligbygging og planlegge for nødvendig sosial og teknisk infrastruktur
- Realisere Fjordbyen
- Forbedre miljø- og boforholdene i Groruddalens utsatte områder
- Utvikle bærekraftig regionalt utbyggingsmønster

Tiltak

- Videreføre arbeidet med sentrale byutviklingsområder, så som Bjørvika, Filipstad, Kvadraturen, Ensjø, Økern og Vollebekk
- Arbeide for effektiv, oversiktlig og forutsigbar plan- og byggesaksbehandling
- Gjennomføre Groruddalssatsingen og videreføre prosjektet Levende Oslo
- Delta i regionalt samarbeid om areal og transport
- Prioritere plan- og byggesaksbehandling av saker om utbygging av skoler, barnehager, sykehjem og store boligprosjekter

Utfordringer for å nå byrådets mål

Oslo har, med sin nærhet til fjorden, marka, parker, friområder og vassdrag, en sammenhengende blågrønn struktur som gir en helt spesiell natur- og rekreasjonsressurs for byens innbyggere og besøkende. Den verdien som ligger i de blågrønne omgivelsene skal bevares og videreutvikles.

Oslo og hovedstadsregionen opplever sterk befolkningsvekst. Byrådet mener vekst er grunnleggende positivt og vitner om en attraktiv by, som tiltrekker seg innbyggere og næringsaktivitet. Det var 613 285 innbyggere i Oslo per 01.01.2012. De 10 siste årene har byen vokst med om lag 100 000 innbyggere, med tilhørende behov for boliger, arbeidsplasser, service- og rekreasjonstilbud. Oslos befolkning har vokst mer de siste 10 årene enn i de foregående 50 årene. I befolkningsfremskrivningene utført i mai 2012 forventes Oslos befolkning å vokse med nesten 221 000 personer frem mot 2030, til vel 834 000 innbyggere.

Den sterke befolkningsveksten stiller store krav til utbygging av boliger, arbeidsplasser, teknisk og grønn infrastruktur, barnehager, skoler m.v. Byens ulike delområder er gjenstand for utvikling og forandring, med omdanning av store arealer til ny bruk og økende press på de ubebygde arealene. Byrådet arbeider for en god og fremtidsrettet arealplanlegging som kan styrke og videreutvikle Oslos rolle som hovedstad og regional utviklingsaktør. Arealbruks- og transportstrategiene for Oslo skal legge til rette for at Osloregionen er en

konkurransedyktig og bærekraftig region. I visse områder, særlig i indre by, er det knyttet økende utfordringer med å finne egnede arealer til offentlige formål/sosial infrastruktur. Etablering av nye fellesfunksjoner, spesielt skole, barnehage og eldreomsorg, må i hovedsak skje på ubebygde tomter regulert til byggeområder, ved omregulering/bruksendring av eksisterende bebyggelse, samt i transformasjonsområder. Arealer til sosial infrastruktur skal sikres ved mer sambruk av areal til ulike aktivitetstyper, bedret egendekning innen nye utviklings-/utbyggingsprosjekter og erverv av ønskede arealer der det er nødvendig.

En bærekraftig byutvikling og sikring av de blågrønne omgivelsene forutsetter at utbygging skjer gjennom fortetting og transformasjon innen nåværende byggesone. Byrådet er opptatt av at en slik fortetting ikke må føre til redusert tilgjengelighet til naturområdene i marka og fjorden, eller reduksjon av byens grøntarealer. Byens kvalitet sikres gjennom blant annet utforming av ny bebyggelse som er tilpasset eksisterende bebyggelse, slik at historiske, estetiske og visuelle karaktertrekk ivaretas og videreutvikles. Byrådet legger vekt på at utbyggingen er fremtidsrettet, energieffektiv og godt tilrettelagt for innbyggere og virksomheter. Dette følges opp gjennom ny utvikling i sentrum, ved fjorden, i stasjonsnære områder, i knutepunkter, nærsentre og langs viktige kollektivårer. Realisering av Fjordbyen, samordnet utvikling av arealene inntil Oslo sentralstasjon og utbygging av Follobanen er sentrale strategier. Gjennom dette vil byrådet styrke

grunnlaget for kollektivtransport og sikre tilgangen til eksisterende og nye arbeidsplasser og tjenester for byens innbyggere.

Ved arbeidet med Kommuneplan 2008 – Oslo mot 2025 ble det registrert et potensial for bygging av 81 500 boliger og et arbeidsplasspotensial på drøyt 165 000, uten å flytte markagrensen eller berøre friområder og grønne lunger. Deler av dette potensialet er allerede realisert, og byrådet vil gjennom arbeidet med Kommuneplan 2013 legge til rette for at Oslo kan vokse videre på en bærekraftig måte og at kommunen kan løse oppgavene som følger av befolkningsveksten.

FutureBuilt er et tiårig utviklingsprogram mellom Drammen og Oslo kommune, samt flere statlige organer for å utvikle klimanøytrale forbilde prosjekter. Sekretariatet for Oslo kommunes deltakelse er lagt til Plan- og bygningsetaten. Samarbeidet om FutureBuilt har kommet godt i gang, og flere av kommunens egne område- og byggeprosjekter inngår nå i utviklingsprogrammets prosjektportefølje.

Byrådet viderefører samarbeidet med staten om å forbedre miljø, samferdsel, bomiljø og levekår i Groruddalen. Prioriterte områder er opprusting av nærmiljøer, etablering av gode møteplasser, utdanning, kultur og inkludering. God koordinering av forvaltningsnivåer og sektorer bidrar til at den samlede innsatsen i Groruddalen gir størst mulig forbedringer i henhold til intensjonene. Partene har i løpet av Groruddalssatsingens 5 første år (2007-2011) bidratt med om lag 885 mill. i ekstraordinære midler, og det er gjennomført i alt 259 tiltak. Det arbeides med en rekke tiltak/prosjekter i inneværende år. Satsingen vil pågå ut 2016 hvor Oslo kommune og staten samlet bruker minst 100,0 mill. ekstra hvert år på Groruddalen.

Byens torg og møteplasser er viktige arenaer for både innbyggere og besøkende. I tillegg til de eksisterende, er det også behov for å etablere og utvikle nye møteplasser i bydelene. De forskjellige møteplassene har ulik bruk og funksjon, men felles for alle er at de trenger en god standard og regelmessig vedlikehold. Det er for perioden 2007-2011 bevilget totalt 86,0 mill. til oppgradering av plasser. I tillegg foreslår byrådet å bevilge 15,0 mill. i 2013 til utvikling og opprusting av byens torg og møteplasser.

Byrådet viderefører "Levende Oslo" – et samarbeidsprosjekt mellom Oslo kommune, staten og privat næringsliv for å videreutvikle og utvide arbeidet med å gjøre byens sentrum mer tilgjengelig og attraktivt. Det legges vekt på forvaltning av sentrumsområdet, opparbeidelse av sentrale gater og plasser, samt drift og vedlikehold, arrangementer, sikkerhet og trygghet m.v. Arbeidet i Levende Oslo er

organisert med en politisk styrt samarbeidsgruppe, som leder arbeidet og representerer eierskap og beslutningstakere, og et strategisk rådgivende funksjonsutvalg, som representerer ulike brukergrupper og utøvende organisasjoner. Levende Oslo vil i 2013 ferdigstille prosjektet "Tilgjengelighet til publikumsrettete virksomheter i Karl Johans gate", bl.a. ved å legge fram eksempler på gjennomførbare løsninger for ombygging av inngangsparti i den verneverdige bebyggelsen i Karl Johans gate som tilfredsstiller krav til universell utforming samtidig som bygningenes verneverdi ivaretas. I 2013 sluttføres en bylivsundersøkelse som vil gi økt kompetanse om omfanget av bylivet i Oslo sentrum, indikasjon på potensial for økt byliv, samt forslag til strategier og tiltak for utnyttelse av potensialet. Strategiene vil bli lagt til grunn for videre innsats for utvikling av Oslo sentrum som en attraktiv, tilgjengelig og levende bydel.

Byrådet legger vekt på å profilere og fremme Oslos interesser som storby og hovedstadsregion gjennom internasjonalt samarbeid, hvor arbeidet i størst mulig grad kobles til konkrete oppgaver som allerede foreligger for utvikling av Oslo by. Aktiv deltakelse i internasjonalt arbeid skal være en integrert del av kommunens ordinære virksomhet. Byrådet ønsker å styrke kunnskapen om storbyutvikling gjennom dialog med andre byer og byregioner gjennom deltakelse i storbynettverkene EURO CITIES og METREX.

Byrådet arbeider med å videreutvikle og målrette det kommunale tjenestetilbudet slik at det best mulig blir tilpasset brukernes individuelle behov. Kommunens virksomhet skal være preget av forutsigbarhet og åpenhet, slik at brukerne og andre har tillit til beslutningsprosesser og ressursbruk. Det legges vekt på innsyn, dialog og aktiv deltakelse fra brukergruppene. Byrådet ønsker å redusere kommunale saksbehandlingstider og forenkle søknadsprosesser.

Kommuneplan 2013

Arbeidet med Kommuneplan 2013 følger planbestemmelsene i ny plan- og bygningslov som trådte i kraft 01.07.2009. Kommuneplanen vil bestå av en samfunnsdel, strategisk arealkart og juridisk bindende arealdel. Byrådet legger til rette for at aktører i bysamfunnet, nabokommuner og relevante regionale og statlige instanser trekkes inn i arbeidet med Kommuneplan 2013.

Byrådet fremmet 16.03.2012 forslag til planstrategi og planprogram for Kommuneplan 2013 – Oslo mot 2030. Saken ligger høsten 2012 til behandling i bystyrets organer.

Regionalt plansamarbeid

Byrådet arbeider parallelt med kommuneplanarbeidet også med regionalt plansamarbeid for samordnet areal og transport. Det legges vekt på tett dialog og gjensidig påvirkning mellom kommuneplanprosessen og regionplanprosessen. Akershus fylkesting og Oslo bystyre behandlet henholdsvis 26.03.2012 og 28.03.2012 planstrategi og planprogram for arbeidet med Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus. Planprogrammet er sluttbehandlet hos fylkesplanmyndighetene, mens planstrategien er oversendt Regjeringen v/ Miljøverndepartementet for endelig godkjenning.

Arbeidet med den regionale planen ivaretas av et felles plansekretariat bestående av sekretariatsleder og medarbeidere fra henholdsvis Oslo kommune, Akershus fylkeskommune og fra kommunene i Akershus. Det er etablert en politisk styringsgruppe som har ansvar for å treffe nødvendige beslutninger om prosess og innhold, innstille på saker, blant annet høringsforslag og endelig planforslag, som fremmes for videre politisk behandling og sikre forankring i de politiske organene medlemmene representerer. I tillegg er det opprettet en politisk referansegruppe og en administrativ referansegruppe for å bidra med råd og innspill. Planarbeidet vil strekke seg over to år.

Økonomiplanramme 2013-2016**Driftsbudsjett**

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	589,2	583,1	578,5	581,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	589,2	589,2	589,2	589,2	589,2
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-4,5	-4,5	-4,5	-4,5
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	589,2	584,7	584,7	584,7	584,7
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		0,5	-1,5	-1,5	-1,5
+/- Spesifiserte rammeendringer				8,0	8,0
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-9,6	-14,2	-18,7	-21,0
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-9,1	-15,7	-12,2	-14,5
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		31,0	31,0	31,0	31,0
=ØKONOMIPLAN (brutto)	589,2	606,5	600,0	603,4	601,1
Salgs- og leieinntekter	-286,5	-290,0	-290,1	-290,1	-290,1
Refusjoner	-69,2	-70,5	-70,5	-72,5	-72,5
Overføringsinntekter	-4,2	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
=Sum driftsinntekter	-359,9	-361,8	-361,9	-363,9	-363,9
=ØKONOMIPLAN (netto)	229,2	244,8	238,0	239,4	237,2

*) 2012 prisnivå

En detaljert beskrivelse av endringene fremgår under tilsvarende tabell bakerst i sektoromtalen.

Netto driftsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr				
Netto driftsbudsjett pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
400 Eiendoms- og byfornyelsesetaten (BYU)	-2 585	-4 105	555	-116
482 Handlingsprogram Groruddalen (BYU)	30 000	30 000	30 000	30 000
520 Byantikvaren (BYU)	24 224	24 040	23 856	23 765
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)	193 139	188 086	185 032	183 504
Sum Byutvikling (BYU)	244 778	238 021	239 443	237 153

For nærmere informasjon vises det til særskilt omtale av driftsbudsjettet under det enkelte kapittel.

Brutto investeringsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr				
Brutto investeringsbudsjett	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
416 Fornebu-utbyggingen (BYU)	17 300	15 000	249 800	77 000
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	293 200	320 000	50 000	50 000
482 Handlingsprogram Groruddalen (BYU)	20 000	20 000	20 000	20 000
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)	6 000	6 000	6 000	6 000
ØKONOMIPLAN (brutto)	336 500	361 000	325 800	153 000

På kapittel 416 er det innarbeidet midler i samsvar med oppdaterte planer for utbyggingen av infrastrukturen m.v. på Fornebu.

På kapittel 425 er det innarbeidet totalt 268,0 mill. i 2013 og 320,0 mill i 2014 til strategisk og kontraktsforpliktete eiendomsserverv, kjøp som ledd i transformasjon og tilrettelegging for bolig- og byutvikling m.v. I tillegg er det i 2013 innarbeidet 8,0 mill. til rehabilitering av Ingierstrand bad, 15,0 mill.

til torg og møteplasser og 2,2 mill. til gassanlegg på Rommen.

På kapittel 482 er det innarbeidet 20,0 mill. årlig, noe som er antatt investeringsandel innenfor en samlet særskilt Groruddalssatsing på totalt 50,0 mill.

På kapittel 609 er det innarbeidet 6,0 mill. årlig til ajourhold og modernisering av IKT-utstyr.

Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
400	Eiendoms- og byfornyelsesetaten (BYU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	83 006	88 621	94 796
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	116 952	63 419	61 161
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	675	0	0
14	Overføringsutgifter	19 966	12 150	12 308
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	11 943	0	0
	Sum utgifter	232 541	164 190	168 265
16	Salgsinntekter	-151 464	-116 921	-120 896
17	Refusjoner	-67 316	-47 086	-48 687
18	Overføringsinntekter	-8 941	-1 225	-1 267
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-11 965	0	0
	Sum inntekter	-239 685	-165 232	-170 850
	Netto inntekter	-7 144	-1 042	-2 585

1. Ansvarsområde

Eiendoms- og byfornyelsesetaten skal bidra til at Oslo blir en funksjonell og miljøvennlig by med flere boliger, bedre bomiljø og bidra til byutvikling i tråd med Kommuneplan 2008 – Oslo mot 2025.

Etaten ivaretar bykassens eierinteresser og er ansvarlig for eiendomsforvaltning, utvikling og salg. Etaten bidrar også til gjennomføring av byutvikling, transformasjon og boligbygging gjennom utbyggings- og utbedringsavtaler, samt er pålagt oppgaver etter lov om planlegging og byggesaksbehandling med forskrifter, lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder, lov om konsesjon og om forkjøpsrett for det offentlige ved erverv av fast eiendom og lov om oreigning av fast eiendom.

2. Situasjonsbeskrivelse

Etatens kjerneoppgave er eieroppfølging, forvaltning, utvikling og salg av kommunal grunn, samt kjøp av eiendommer til kommunale formål. Gjennom eiendomsreformen er eier- og forvalterrollen til en betydelig del av kommunens bebygde eiendommer overført til kommunale eiendomsforetak. Etaten ivaretar eierrollen for den delen av kommunens eiendomsmasse som ikke er lagt til foretakene.

Forvaltningen av deler av denne eiendomsmassen er lagt til Kulturetaten og Bymiljøetaten.

Etatens eierrolle innebærer at etaten har hjemmelsfullmakt, sikrer oversikt over alle kommunens eiendommer gjennom Oslo kommunes eiendomsregister (OKER), samt kjøper, selger, fester bort eller avgjør saker om rettigheter til bykasseeiendom som skal tinglyses. Etatens rolle som strategisk eier er styrket gjennom ansvar for kommunens strategiske eiendomskjøp og som koordinerende virksomhet for ledigstilt eiendom. Dette innebærer at etaten skal ajourføre OKER, som fra og med våren 2012 også oppdateres for foretakenes eiendommer. Etaten innhenter jevnlig rapporter fra foretakene og utarbeider oversikter over ledige eiendommer med sikte på å avklare alternativ kommunal bruk, rivning eller salg. I tillegg skal etaten gjennomgå og kvalitetssikre virksomhetenes eiendomsporteføljer med sikte på ny bruk, mer hensiktsmessig regulering eller salg. Etaten er gitt i oppgave å fremskaffe eiendommer etter bestilling fra foretakene og andre virksomheter, dels gjennom kjøp i markedet og dels ved omdisponering/ utvikling av kommunal eiendom. Etatens eiendomsoversikter vil sammen med behovsplaner fra de ulike sektorene, være sentrale verktøy for planlegging og gjennomføring av eiendomsutvikling og kjøp i årene fremover.

Etaten har ansvaret for å følge opp arbeidet med tilrettelegging og utvikling av kommunens eiendommer gjennom eiendomsutvikling og salg, samt fremforhandling av utbyggingsavtaler i utpekte områder. Arbeidet omfatter markedsanalyse, kartlegging av behov for infrastruktur, vurdering av gjennomføringsmodeller, utarbeidelse av reguleringsforslag, teknisk klargjøring av arealer, utbyggingsavtaler og eventuelt salg. Etaten er også gitt ansvaret for flere krevende eiendomsutviklingsoppgaver. Dette gjelder både kommunal eiendom og utvikling av privat eiendom gjennom bruk av utbyggingsavtaler. Felles for aktivitetene er økt fokus på universell utforming og miljømessige kvalitetsmål.

Etaten ivaretar sekretariatsfunksjonen til koordineringsgruppen for Fjordbyen og leder samarbeidsgruppen, som skal sikre en effektiv og helhetlig gjennomføring av Fjordbyplanen i henhold til bystyrets målsettinger. Etaten har videre ansvaret for en koordinert oppfølging og gjennomføring av utbyggingsavtalen for Bjørvika, med et særlig fokus på utbyggingsvolumer og konsekvenser av avvik i forhold til reguleringsplanen. Oppfølging av inngåtte samarbeidsavtaler, planprosesser i Bjørvika, koordinering av kommunal innsats, medvirkning og kontrollvirksomhet vil utføres i hele avtaleperioden, dvs. 15-20 år. Det planlegges om lag 4 300 boliger i Bjørvika.

Etaten har også et særskilt ansvar for Ensjøutbyggingen. Planleggingsprogrammet ble vedtatt i 2004, og byutviklingen vil foregå over en periode på om lag 20 år. Ensjø skal i henhold til programmet transformeres fra bilby til boligby, og det vil bli bygget nærmere 7 000 boliger, i tillegg til næringsarealer og ny sosial og teknisk infrastruktur. Det er nå inngått 15 utbyggingsavtaler som muliggjør bygging av 3 900 boliger og et vesentlig innslag av næringsarealer. Utbyggingsavtalene vil over tid gi bidrag fra grunneiere til bygging og oppgradering av kommunal infrastruktur i området for 420 mill. Det er i tillegg registrert prosjekter med et potensial på om lag 350 mill. i grunneierbidrag, og arbeidet med utbyggingsavtaler videreføres i 2013.

Etaten samarbeider med Plan- og bygningsetaten om utvikling og gjennomføringsstrategier for prioriterte utviklingsområder i Groruddalen, som Breivoll, Stubberud, Furuset og Haugerud. Hovedfokus vil være å sikre kommunens grunneierinteresser, samt å tilrettelegge for gjennomføring av utbyggingsavtaler.

Etaten forestår forvaltning og utleie av bykassens grunneiendommer, tomtearealer og bygninger. Etaten leier ut areal som ikke forvaltes av annen kommunal virksomhet, areal som ikke er opparbeidet i tråd med

reguleringen og areal som planlegges solgt. Etaten fester også bort bykassegrunn. Nye festeavtaler inngås i beskjedent omfang og gjelder i all hovedsak nominelle avtaler knyttet til idretts- og barnehageformål. Utleie av bebygde eiendommer skjer hovedsakelig til markedspris. Forutsetningen for etatens bygningsforvaltning har vært at den skulle være midlertidig i påvente av beslutninger om alternativ bruk eller salg. Tilførsel av mer komplisert bygningsmasse, kombinert med krevende utviklingsprosesser, har imidlertid medført at etatens bygningsforvaltning har blitt av mer permanent karakter. Av denne grunn har etaten styrket bygningsforvaltningen for å sikre forsvarlig oppfølging.

Etaten kartlegger og overvåker forurenset bykassegrunn, samt forestår eventuelle tiltak for å hindre uønsket påvirkning av miljøet fra forurensede lokaliteter. Kjente forurensede lokaliteter, som de gamle kommunale avfallsfyllingene på Rommen og Stubberud, overvåkes og driftes etter føringer fra miljømyndighetene. I 2012 gjennomføres det oppgraderingstiltak på oppsamlingssystemet for gass og overvann på Rommen for å forbedre drenering av overflaten, samt optimalisere fangst og utnyttelse av deponigass. Det er i tillegg innarbeidet midler i budsjettet for 2013 for å bedre etterdrift av deponiet, samt tilrettelegge for fremtidig bruk av deponi-overflaten. Det er i 2012 også igangsatt et prosjekt for kartlegging av villfyllinger i Groruddalen. Prosjektet løper over 2 år og har til formål å kartlegge status og tiltaksbehov på de mest forurensede fyllingene.

Etaten administrerer og koordinerer arbeidet med "Levende Oslo", et samarbeidsprosjekt mellom Oslo kommune, staten og privat næringsliv, for å gjøre Oslo sentrum mer tilgjengelig og attraktivt. Innsatsområder er opparbeidelse av gater og plasser med vekt på god design, universell utforming og tilgjengelighet, samt forvaltning av sentrumsområdet med vekt på drift og vedlikehold, arrangementer og trygghet.

3. Mål

Byrådets mål er:

- Tydelig ivaretagelse av kommunens eieransvar/ eierinteresser for bykassens eiendommer
- Strategisk og markedsmessig utvikling og tilpassing av bykassens eiendommer
- God forvaltning og utleie av bykassens eiendommer
- Bidra til økt boligbygging og ønsket byutvikling

Måltall for: Kap. 400 Eiendoms- og byfornyelsesetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Tomtefestekontrakter	655	646	655	637
Tomteleiekontrakter	700	743	700	735
Antall områdeplaner/reguleringsplaner	5	2	6	Utgår
Inngåtte utbyggingsavtaler	5	2	3	1
Avtaler om miljøoppfølgingsprogram	0	0	2	Utgår

4. Strategier og tiltak

Byrådet vil prioritere:

- Ajourføre og kvalitetssikre Oslo kommunes eiendomsregister for å ha god oversikt over kommunens eiendommer
- Ajourføre oversikter over ledige eiendommer og tilrettelegge for avklaringer av alternativ kommunal bruk eller avhending
- Gjennomføre salg av eiendommer som kommunen selv ikke har bruk for
- Kjøpe/fremforhandle avtaler om kjøp av arealer/eiendommer til prioriterte kommunale formål i samsvar med bestillinger
- Gjennomføre effektiv forvaltning og utleie av bykassens grunneiendommer, tomtearealer, bygninger m.v.
- Bjørvika; følge opp inngåtte samarbeidsavtaler, planprosesser, koordinering av kommunal innsats, medvirkning m.v. innen utbygging av området.

- Ensjøområdet; fortsette å koordinere arbeidet med å fremforhandle utbyggingsavtaler med grunneierne i området
- Fjordbyen; koordinere de kommunale aktørene og ivareta eiendomsrettslige forhold
- Aktivt medvirke i Groruddalssatsingen
- Inneha kompetanse vedrørende boligmarkedet og boligbygging, herunder markedsfaktorer, kostnadsindikatorer, bo-trender, boligproduksjon, tekniske forskrifters innvirkning, boligproduksjonsdrivere/hindringer m.v.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,8 mill. og etatens andel av sektorens rammereduksjon, jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Fornebu-utbyggingen

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
416 Fornebu-utbyggingen (BYU)				
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	349	16 500	17 300	
04 Overføringsutgifter	5 687	0	0	
Sum utgifter	6 036	16 500	17 300	
06 Salgsinntekter	-20 000	-294 300	-376 600	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-87	0	0	
Sum inntekter	-20 087	-294 300	-376 600	
Netto inntekter	-14 051	-277 800	-359 300	

Investeringsoversikt

416 Fornebu-utbyggingen (BYU)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
100 165	Fornebu	1 112 600	978 500	17 300	15 000	24 800	77 000	0	1/10 - 4/20
106 020	Fornebu - banebetjening	280 000		0	0	225 000	0	55 000	
	Sum investeringsutgifter			17 300	15 000	249 800	77 000		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			17 300	15 000	249 800	77 000		

Investeringene på Fornebu styres gjennom et felles infrastrukturprosjekt og et prosjekt for opprydding av forurensing. Prosjektene gjennomføres i regi av staten (v/Statsbygg) og Oslo kommune. Opprydding av forurenset grunn er i det alt vesentlige slutført. Fremdriften i infrastrukturprosjektet (teknisk og grønn infrastruktur) er i samsvar med planen i hovedsak avsluttet.

Oslo kommune og Fornebu Boligspas AS inngikk i 2001 kjøpekontrakt om overdragelse av Oslo kommunes eiendomsmasse på Fornebu. I henhold til kjøpekontrakten overtar kjøper de enkelte delområder mot betaling. Partene har senere inngått endringsavtale, oppgjørsavtaler mv. til kjøpekontrakten. Som følge av markedsutviklingen og forsinket fremdrift i boligutbyggingen, har partene fremforhandlet en Endringsavtale-II til kjøpekontrakten for Fornebu. Hovedstrukturene i Endringsavtale-II er forskyvning av de resterende oppgjørene med i hovedsak 3 år og endringer i garantistrukturen for fremtidige oppgjør. I tillegg vil Fornebu Boligspas AS gjennomføre enkelte oppgjør uavhengig av fremdrift vedrørende overordnede samferdselsforhold.

I henhold til kjøpekontrakten med senere endringer er oppgjør for 2012 på om lag 296,0 mill. Innbetalingen er sikret gjennom de endringer som ble gjort i kontrakten i 2009. Det er videre planlagt innbetalinger på om lag 557,0 mill. i 2013. Om lag 105 mill. av deloppgjøret er sikret, mens resterende deloppgjør er usikre, da de er avhengig av at rekkefølge-bestemmelsene knyttet til bane ikke vil være til hinder for utvikling av tomtene. I tillegg er det avtalt at Oslo kommune skal ha tilbakebetalt en andel av Fornebu Boligspas fortjeneste på deler av

de såkalte husbankboligene. Beløpet forfaller til betaling i takt med at boligene bygges ut, og tidspunkt og størrelse på fremtidige delbetalinger er derfor usikre når kommer til innbetaling. Beløpet er begrenset til 125,0 mill. (2005-kr). Etter innbetaling av 7,7 mill. i 2012, blir gjenstående beløp til indeksregulering 134,5 mill. Antatte innbetalinger i perioden 2013-2016 er på 15,0 mill., 23,0 mill. og 14,0 mill. Resterende beløp forfaller etter hvert som husbankboligene selges og overtas av kjøperne. Restbeløpet lagt i år 2016, selv om det rent faktisk vil bli fordelt over flere år.

Når det gjelder infrastrukturkostnadene er disse noe usikre i omfang, da de søkes tilpasset utbyggernes fremdrift. Det er avsatt 17,3 mill. i 2013, 15,0 mill. i 2014, 24,8 mill. i 2015 og 77,0 mill. for perioden 2016-2020. Ruter har utredet ulike kollektivtrafikk-løsninger for betjening av Fornebu. Det er lagt vekt på at en løsning for Fornebu sees i sammenheng med kollektivtrafikksystemet for Oslo i et langsiktig perspektiv. Det innebærer at etterspørsel, trafikk mål og kapasitet i banenett og på gate og vei i Oslo sentrum og indre by for øvrig er sentrale forhold. Ruter har anbefalt at metro via Skøyen velges som hovedløsning i kollektivtrafikkbetjeningen av Fornebu. Det er forutsatt at grunneierne på Fornebu, Oslo kommune og Statsbygg, skal bidra med delfinansiering av etablering av kollektivtrafikk-løsning. Grunneierbidraget er beregnet til totalt 500,0 mill., hvorav Oslo kommunes andel er på 280,0 mill. I vedtatt budsjett for 2012 og økonomiplan 2012-2015 ble det foretatt en vurdering av periodiseringen, og 225,0 mill. ble innarbeidet i 2015.

Andre utbyggingsformål

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
425 Andre utbyggingsformål (BYU)				
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	66 620	568 000	293 200	
03 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	4	0	0	
04 Overføringsutgifter	1 478	0	0	
Sum utgifter	68 102	568 000	293 200	
06 Salgsinntekter	-182 370	-125 000	-75 000	
07 Refusjoner	-22	0	0	
08 Overføringsinntekter	-650	0	0	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 478	-1 600	-4 600	
Sum inntekter	-184 520	-126 600	-79 600	
Netto inntekter	-116 418	441 400	213 600	

Investeringsoversikt

425 Andre utbyggingsformål (BYU)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
106 017	Kontraktsforpliktet kjøp			10 000	20 000	20 000	20 000		Løpende
107 009	Eiendomsservv/-kjøp, initiere transformasjon m.v.			258 000	300 000	30 000	30 000		Løpende
108 053	Ingierstrand bad, rehab av bygninger	46 500	38 500	8 000	0	0	0	0	4/08 - 4/13
109 004	Opprustning torg og møteplasser	101 000	86 000	15 000	0	0	0	0	1/07 - 4/13
113 020	Rommen gass	2 200		2 200	0	0	0	0	1/13 - 4/13
	Sum investeringsutgifter			293 200	320 000	50 000	50 000		
Finansiering:									
108 053	Ingierstrand bad, rehab av bygninger	Overført mva refusjon		-1 600	0	0	0		
109 004	Opprustning torg og møteplasser	Overført mva refusjon		-3 000	0	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-4 600	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			288 600	320 000	50 000	50 000		

Det foreslås budsjettet med 10 mill. i 2013 og deretter en årlig bevilgning på 20 mill. til kontraktsforpliktete erverv. Midlene nyttes til gjennomføring av kontraktsforpliktete kjøp, innløsninger som følge av reguleringsvedtak, makeskifter og erstatninger ved rettssaker og ekspropriasjoner.

Det foreslås budsjettet med 258,0 mill. i 2013 og 300,0 mill. i 2014 til eiendomsservv primært for tomter til kommunale formål som skoler, barnehager og omsorgsinstitusjoner, samt til kjøp av grunneiendommer for å utløse boligbygging i transformasjonsområder, fortetting/utbedring i eksisterende boligområder, samt kjøp av tilgrensede eiendommer for å øke eiendomsverdier. Kjøpene

styres i stor grad av sektorenes behovsplaner; skolebehovsplan, sykehjemsbehovsplan, behov for kommunaltekniske anlegg m.v. Arbeidet som gjennomføres av arealbehovsprosjektet i forbindelse med Kommuneplan 2013-arbeidet, vil gi et bedre grunnlag for strategisk planlegging. Behovskartlegging for hele Kommuneplanperioden sett opp mot tilgjengelige kommunale eiendomsressurser, vil styrke kommunens strategiske utgangspunkt til å foreta gode kjøpsbeslutninger.

Det foreslås budsjettet med 8,0 mill. i 2013 til rehabilitering av Ingierstrand bad. Samlet bevilgning til Ingierstrand bad er med dette 46,5 mill. Arbeidene skjer i nært samarbeid med Riksantikvaren og med Oppgård kommune. Målet for prosjektet er å

gjenskape restaurantbygget til sin opprinnelige tilstand som sommerrestaurant. Det foreslås i tillegg innarbeidet 15,0 mill. til utvikling og opprusting av eksisterende torg og møteplasser og 2,2 mill. til utbedring, arrondering og dreningen av gassanlegg på Rommen.

Eiendomssalg foreslås satt til 75,0 mill. årlig, i all hovedsak forutsatt realisert ved salg av eiendommer som ikke egner seg til annet kommunalt bruk; ferdig klargjorte nærings- og boligtomter, utviklings-eiendommer, grunneiendommer m.v.

Groruddalssatsingen

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
482	Handlingsprogram Groruddalen (BYU)			
14	Overføringsutgifter	0	30 000	30 000
	Sum utgifter	0	30 000	30 000
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	0	30 000	30 000

1. Ansvarsområde

Groruddalssatsingen er Oslo kommunes og statens innsats for å bedre miljø, samferdsel, bomiljø og oppvekstvilkår i Groruddalen. Groruddalssatsingen ledes gjennom årlige politiske møter mellom miljøvernministeren og byrådslederen, samt berørte statsråder og byråder.

2. Situasjonsbeskrivelse

I Politisk møte januar 2006 ble organiseringen av den kommunale og statlige innsatsen knyttet til de enkelte programområder vedtatt. I møtet i januar 2007 ble det inngått en intensjonsavtale om det langsiktige samarbeidet om Groruddalen for perioden 2007-2016. Intensjonsavtalen er det overordnede styringsdokumentet for samarbeidet mellom Oslo kommune og staten for gjennomføringsarbeidet. De årlige politiske møtene gir mål og retning for arbeidet, drøfter helheten og de økonomiske rammer for samarbeidet.

Plankontoret for Groruddalen er initiativtaker, pådriver og ansvarlig for informasjonsarbeid, oppfølging av rapporteringssystem og sekretariat for Samarbeidsutvalget for Groruddalen. I tillegg omfatter ansvarsområdet samordning av de kommunale aktørene i satsingen og samordning og koordinering av samarbeidet med de statlige aktørene.

Ansvar for planlegging, oppfølging og gjennomføring av prioriterte tiltak tilligger de aktuelle virksomhetene.

I vedtatt økonomiplan for 2012-2015 er det satt av 50,0 mill. årlig, under forutsetning at staten bevilger tilsvarende beløp. Dette er midler som kommer i tillegg til midler som bevilges over ordinære budsjettkapitler. Staten har gjennom Intensjonsavtalen forpliktet seg til dette, men fordelingen av midlene blir først offentliggjort i statsbudsjettet. Kommunale og statlige midler fordeles på fire programområder. Fra og med mars 2010 ble programområde 3 delt i to programgrupper.

Programområder:

1. Miljøvennlig transport
2. Alna, grønnstruktur, idrett og kulturmiljø
3. Bolig-, by- og stedsutvikling
programgruppe 3A – områdeløft og bomiljøtilskudd
programgruppe 3B – områdeplanlegging
4. Oppvekst, utdanning, levekår, kulturaktiviteter og inkludering

Til hvert programområde er det nedsatt en gruppe som utarbeider hvert sitt handlingsprogram, og som sammen med statens koordinator (Miljøverndepartementet) og Plankontoret for Groruddalen, har til oppgave å sikre en helhetlig og samordnet bruk av statens og kommunens midler. Handlingsprogrammene og tildelingen av de

kommunale midlene for 2013 skal behandles av Samarbeidsutvalget for Groruddalen høsten 2012. Byrådet vil primo 2013 foreta endelig fordeling.

Det er utarbeidet et sett med hoved- og delmål for hvert programområde. Hovedutfordringen er å oppnå en balansert tildeling av midler, som bidrar til å opprettholde bredden i satsingen. Samtidig skal hvert programområde, gjennom tildelingen, settes i stand til å gjennomføre tiltak og aktiviteter som vil bidra til oppnåelse av deres hoved- og delmål.

Staten og Oslo kommune har i løpet av Groruddalssatsingens 5 første år (2007-2011) bidratt med om lag 885 mill. i ekstraordinære midler, og det er gjennomført i alt 259 tiltak. I løpet av 2011 ble det gjennomført en midtveisevaluering av satsingen. Oppdraget ble utført av Norsk institutt for by- og regionforskning og Transportøkonomisk institutt. Evalueringen skulle undersøke og vurdere virkningene av tiltakene som er gjennomført så langt. Rapporten ble lagt frem 13.12.2011 og konkluderte med at Groruddalssatsingen i all hovedsak er på vei i retning av målene. Det påpekes at det er en god sammenheng mellom de fleste tiltakene som initieres, og det man ønsker å oppnå. Rapporten trekker særlig frem at det er en koordinert satsing og ikke kun en rekke løsrevne enkelttiltak. Dette bidrar til økt sannsynlighet for måloppnåelse.

3. Mål

Hovedmålet for Groruddalssatsingen er en bærekraftig byutvikling, synlig miljøopprusting, bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår. Byrådet ønsker å videreutvikle et lokalt og inkluderende samarbeid med beboere, organisasjoner, borettslag, næringsliv, bydeler og offentlige

institusjoner. Groruddalens identitet og stolthet skal styrkes.

4. Strategier og tiltak

Kommunens overordnede strategier for satsingen er nedfelt i Helhetlig utviklingsplan for Groruddalen. Disse er samordnet med statens strategier og omfatter i hovedsak fire temaer; styrking av blågrønne strukturer, kollektivtilbud, kulturminnevern og kulturaktivitetstilbud og opprusting av levekårsutsatte områder. På tiltaksnivå har hver av programgruppene utviklet sine egne strategier. Disse varierer fra et bredt utvalg av saksområder til strategier som innebærer et konsentrert fokus på tiltak innenfor et begrenset antall mindre geografiske områder.

Politisk møte har lagt til grunn at det som en del av de blågrønne strukturene i Groruddalen, skal etableres en bydelspark i hver bydel; Bjerkedalen park i Bydel Bjerke, Verdensparken i Bydel Alna, Grorudparken i Bydel Grorud og Linjeparken i Bydel Stovner.

Byrådet fremmet 26.06.2012 forslag til kommunedelplan for Alna miljøpark. Planforslaget tilrettelegger for et sammenhengende blågrønt belte langs Alna og Tokerudbekken, og det danner et godt grunnlag for å sikre Alnavassdraget som det sentrale blågrønne båndet i Groruddalen og byområdet ned til Middelalderparken. Planen ligger høsten 2012 til behandling i bystyrets organer.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er ført opp 30,0 mill. årlig, noe som er antatt driftsandel innenfor en samlet særskilt Groruddalssatsing på totalt 50,0 mill.

Øremerkede kommunale midler

		Beløp i 1000 kr
Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.482.01	Groruddalssatsingen	30 000

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet. Midlene forutsettes brukt i 2013 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i

fremdriften som gjør at midlene fullt ut ikke anvendes, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

Investeringsbudsjettet

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
482 Handlingsprogram Groruddalen (BYU)			
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	20 000	20 000
Sum utgifter	0	20 000	20 000
Netto utgifter	0	20 000	20 000

Investeringsoversikt

482 Handlingsprogram Groruddalen (BYU)	Kostnads-ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge-start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:								
107 010 Groruddalsprogrammet			20 000	20 000	20 000	20 000		1/07 - 4/16
Sum investeringsutgifter			20 000	20 000	20 000	20 000		
Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			20 000	20 000	20 000	20 000		

Det er ført opp 20,0 mill. årlig, noe som er antatt investeringsandel innenfor en samlet særskilt Groruddalssatsing på totalt 50,0 mill. Det forutsettes at alle investeringstiltak som bevilges midler innenfor

Groruddalssatsingen, kapittel 482, har kartlagt og kostnadsberegnet eventuelle driftsfølggevirkninger og man samtidig har avklart fremtidig finansiering av disse kostnadene.

Byantikvaren**Driftsbudsjettet**

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
520 Byantikvaren (BYU)			
10 Lønn og sosiale utgifter	21 053	20 095	21 169
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	6 557	6 044	4 907
14 Overføringsutgifter	5 511	4 889	1 925
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	15	0	0
Sum utgifter	33 136	31 028	28 001
16 Salgsinntekter	-2 576	-2 000	-1 500
17 Refusjoner	-3 407	-3 202	-2 277
18 Overføringsinntekter	-4 092	-3 000	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-15	0	0
Sum inntekter	-10 091	-8 202	-3 777
Netto utgifter	23 046	22 826	24 224

1. Ansvarsområde

Byantikvaren skal bidra til at kulturminnene ivaretas som en vesentlig del av all offentlig og privat arealplanlegging, byggevirksomhet og forvaltning av fysisk miljø. Byrådet ønsker at den moderne byutviklingen skal ta hensyn til den historiske byen, dens visuelle uttrykk og autentisitet.

Byantikvaren ivaretar antikvariske interesser i Oslo, er kommunens rådgiver i antikvariske spørsmål i henhold til plan- og bygningsloven og behandler kulturminnevernssaker som staten har gitt Oslo delegert ansvar for i henhold til lov om kulturminner. Byantikvaren utarbeider også egne planforslag og saker av betydning for kulturminnevernet, samt administrerer tilskuddsmidler til fredede og verneverdige bygninger.

2. Situasjonsbeskrivelse

Byantikvaren arbeider for at Oslos lange og mangfoldige historie skal gjenspeiles i utvalget av bevarte bygninger, anlegg, bygningsmiljøer og kulturlandskap. Byrådet legger vekt på at etaten forestår en forutsigbar og løsningsorientert saksbehandling, hvor det gis rådgivning av høy kvalitet og god brukerservice. Byrådet understreker at hensynet til bevaring og kulturminnevern er viktige identitetsskapende elementer i byutviklingen.

Hovedmengden av saksbehandlingsressursene hos Byantikvaren er knyttet til uttalelser i plan-, bygge- og rivesaker, samt arbeidet med arkeologiske registreringer i regulerings- og byggesaker og formidling av tilskudd til verneverdige bygninger.

Uttalelser til plan- og byggesaker blir prioritert, da disse har lovpålagte tidsfrister. Etaten utarbeider alternative planforslag der det er nødvendig, verneplaner og fredningssaker, samt yter service og rådgivning til publikum. Etaten legger vekt på å følge opp bystyremelding 4/2003 Kulturminnevern i Oslo med tilhørende arbeidsoppgaver. I tillegg deltar etaten i arbeidet med Groruddalssatsingen, hvor oppgavene blant annet omfatter formell sikring av prioriterte kulturminner og planarbeid knyttet til skjøtsel, vedlikehold og formidling.

Byantikvaren skal være en aktiv og synlig premissleverandør for byutvikling og bevaring med høyt faglig nivå. Byantikvaren viderefører moderniseringsprosessen som ble igangsatt i 2011. Arbeidet skal sikre en mer effektiv og produktiv organisasjon for fremtiden og et godt samarbeid med andre kommunale virksomheter. Siktemålet er tydeligere prioriteringer, effektivisering og produktivitetsforbedringer, samt godt håndtering av oppgavemengde og arbeidsbelastning. Overgang til elektronisk saksbehandling anses som kritisk for effektivisering av etatens administrasjon og rasjonalisering av saksbehandlingsprosessen generelt, og etaten har påbegynt dette arbeidet.

Byantikvaren tilbyr saksbehandlerbetjent publikumsmottak, hvor publikum gis tilbud om avklaringer over disk og behandling av enklere saker. Ordningen med kundemottak videreføres, da dette gir gode effekter, herunder effektiv saksbehandling og fornøyde brukere. I tillegg videreføres arbeidet med utvikling av informasjonsark og veiledere, samt deltakelse i flere større plan- og utredningsarbeider, som Levende Oslo, FutureBuilt og tverretatlige fora for utbygging av sosial infrastruktur.

Nøkkeltall for: Kap. 520 Byantikvaren	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Automatisk fredede kulturminner	87	184	160
Dispensasjons- og byggesaker etter kulturminnelov	58	66	72
Byggesaker etter plan- og bygningslov	1 004	1 085	1 188
Rivesaker etter plan- og bygningslov	272	307	319
Plansaker, inkl. konsekvensutredninger	185	153	95

3. Mål

Byrådets mål er

- Oslos lange og mangfoldige historie skal gjenspeiles i utvalget av bevarte bygninger, anlegg, bygningsmiljøer og kulturlandskap
- Ivareta kulturminner som en vesentlig del av all offentlig og privat arealplanlegging, byggevirksomhet og forvaltning av fysisk miljø

- Formidle Oslos historie og de kulturhistoriske verdiene som knytter seg til bygningsarven og de arkeologiske kulturminnene til et bredt publikum
- Byantikvaren skal være en faglig god rådgiver i bevaring og utvikling av byens kulturminner og kjennetegnes av forutsigbar og løsningsorientert saksbehandling

Måltall for: Kap. 520 Byantikvaren	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Saksbehandlingstid, dager	30	27,1	30	30

4. Strategier og tiltak

Lov- og vedtaksfestet saksbehandling skal ha høyeste prioritet, herunder uttalelser til Plan- og bygningsetaten i forbindelse med plan-, bygge- og rivesaker, arkeologiske registreringer i forbindelse med reguleringsaker og behandling av dispensasjonssøknader iht. kulturminneloven. Utover dette vil byrådet prioritere:

- Byantikvaren skal gjennom tydelig dialog og tidlig avklaringer bidra til å avklare kulturminneinteressene
- utarbeide alternative forslag til reguleringsplaner for å ivareta verneinteresser
- utarbeide fredningssaker for bygninger/områder der fredning er varslet
- utarbeide egne reguleringsforslag der områder bør reguleres til bevaring, saker hvor det er nedlagt midlertidig forbud mot tiltak prioriteres særskilt
- rådgivning, formidling, informasjon/service og veiledningsmateriell
- saksbehandlerbemannet kundemottak der enkle saker kan tas "over disk"

- fordeling av tilskuddsmidler til fredede og verneverdige anlegg i privat eie
- aktiv medvirkning i Groruddalssatsingen
- tilrettelegge for konservering og skjøtsel av Oslo kommunes middelalderruiner i samarbeid med Riksantikvaren og etatene som har forvaltningsansvaret for ruinene
- ajourføre og kvalitetssikre innføringer på Gul liste
- implementering av elektronisk saksarkiv/saksbehandling

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,4 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader. Byrådet viderefører ordningen med kommunalt tilskudd til verneverdige bygninger i privat eie. Bevilgningen for 2013 foreslås satt til 1,5 mill.

Øremerkede kommunale midler

Beløp i 1000 kr

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.520.01	Tilskudd verneverdige bygninger	1 500

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet. Selv om tilskuddsmidler til verneverdige bygninger i all hovedsak fordeles det enkelte år til prioriterte tiltak, kan selve utbetalingen først finne sted kommende år.

Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke fullt ut anvendes, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

Plan- og bygningsetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
609	Plan- og bygningsetaten (BYU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	291 047	299 207	319 834
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	52 626	12 555	9 173
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	27 186	34 038	32 407
14	Overføringsutgifter	24 473	18 134	18 850
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	6 526	0	0
	Sum utgifter	401 857	363 934	380 264
16	Salgsinntekter	-173 314	-167 568	-167 568
17	Refusjoner	-47 407	-18 914	-19 557
18	Overføringsinntekter	-230	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-4 992	0	0
	Sum inntekter	-225 943	-186 482	-187 125
	Netto utgifter	175 914	177 452	193 139

1. Ansvarsområde

Plan- og bygningsetaten er kommunens faginstans for kart-, plan- og byggesakstjenester med offentlig forvaltning av arealer og bebyggelse i Oslo. Etaten skal forestå profesjonell og brukerorientert forvaltning innen sitt myndighetsområde.

Plan- og bygningsetaten skal være pådriver i Oslos byutvikling ved å gi faglige råd og veiledning til byrådet, til aktører i byutviklingen og samfunnet for øvrig om arealmessig og arkitektonisk utvikling og vern av byen. Etaten skal utøve profesjonell service og forvaltning til næringsliv, boligbyggere og andre brukere eller berørte parter av kart-, plan- og byggesakstjenester, herunder tilrettelegge for brukermedvirkning.

Ansvarsområdet omfatter oppgaver innenfor blant annet lov om planlegging og byggesaksbehandling med forskrifter, lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Markaloven), lov om eiendomsregistrering (Matrikkeloven), lov om kartlegging, deling og registrering av grunneiendom (Delingsloven), lov om eierseksjoner (Eierseksjoneringsloven), lov om konsesjon og om forkjøpsrett for det offentlige ved erverv av fast eiendom (Konsesjonsloven), lov om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven), lov om

vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven), lov om kulturminner (Kulturminneloven) og lov om infrastruktur for geografisk informasjon (Geodataloven).

2. Situasjonsbeskrivelse

Plan- og bygningsetaten skal ta et aktivt ansvar for byens arealmessige og arkitektoniske utvikling og bidra til å sette dagsorden for byutvikling i hovedstadsområdet. Etaten arbeider for å sikre forutsigbare og løsningsorienterte tjenester med høy kvalitet og brukerservice, basert på god faglig saksbehandlingskompetanse.

I befolkningsfremskrivningene utført mai 2012 forventes Oslos befolkning å vokse med nesten 221 000 frem mot 2030, til totalt 834 000 innbyggere. Dette innebærer et årlig tilretteleggingsbehov frem mot 2030 for noe over 12 000 personer. Den sterke befolkningsveksten gir behov for etablering av boliger, næringsvirksomhet, trafikale løsninger, samt servicefunksjoner som barnehager, skoler, idrettsanlegg, friområder m.v. Oslo kommune og statlig sektor har samtidig vedvarende høy byggeaktivitet knyttet til byens vekst, herunder nasjonale prosjekter og service-/infrastruktur i vid forstand.

Etatens hovedutfordring vil være å ha en aktiv rolle i byutviklingen ved:

- å være byens forvaltningsmyndighet i enkeltsaker som berører byggetiltak, deling av eiendom, seksjonering m.v.
- å legge til rette for politiske drøftelser og vedtak om byens arealbruk både på kommune-, område- og detaljnivå
- å legge til rette for medvirkningsprosesser både i forhold til langsiktig strategisk byutvikling og i mer konkrete, områdebegrensede reguleringsplaner

Oslos del av den regionale veksten skal løses innenfor byggesonen som rommer et betydelig arealpotensial, men hvor de store nybyggingsvolumene som behøves vanskelig kan realiseres gjennom spredte fortetningsprosjekter. Veksten må realiseres gjennom helhetlige, fremtidsrettete plangrep på områdenivå. Utfordringen forsterkes av sterk regional vekst og nødvendigheten av samordning med den regionale areal- og transportstrukturen for blant annet å møte klima- og miljøutfordringene i tråd med angitte målsettinger.

Befolkningsveksten krever planmessig tilrettelegging for fremtidig byvekst og infrastruktur. Uten overordnet plangrunnlag vil Oslo ikke kunne etablere nødvendig planberedskap til å håndtere veksten som forventes i kommende tiår. Forutsigbare arealbruks- og kvalitetsnormer er viktige for at markedet skal fungere godt. Kommuneplanarbeidet og de større områdeplanene/-programmene vil være grunnsteinen i denne tilretteleggingen. Staten har en sentral rolle og viktig kompetanse i arbeidet med regionalt plan-samarbeid og koblingen til Oslopakke og Nasjonal Transportplan (NTP). Blant viktige saker kan nevnes; dobbeltspor Oslo-Ski, nye tunneller for tog og bane i sentrum og økt tilrettelegging for sykkelveier.

En intensivert planlegging og saksbehandling spenner fra oversiktsplanlegging, område- og detaljregulering, produksjon av byggesaker, informasjon, kontroll, dokumentasjon, samt dialog og samhandling med ulike aktører/partner. Staten har de siste årene økt fokus på tilsyn med den utbyggingen som skjer. Økende folkemengde, tettere boformer og sterkere utnyttning av bygninger gjør at regelverket som skal sikre gode og trygge boliger, ofte settes på prøve. Tilsynsoppfølgingen vil bli videreført kommende år.

Det forventes at flere av de store byutviklingsprosjektene i 2013 og årene fremover vil kreve betydelige saksbehandlingsressurser, ikke minst i forbindelse med behandling av innsendte planer og byggesaker. Flere av allmenningene i Bjørvika forventes å komme i byggesaksfasen i 2013. Plan for storutbygging av Økern senterområde er vedtatt av Oslo kommune, og saken ligger høsten 2012 i Miljøverndepartementet for avgjørelse. Staten har samarbeidet med de sentrale aktørene (Boligutvalget)

for å identifisere regelverkstiltak som kan føre til økt boligbygging i Oslo. Forslag til tiltak omfatter blant annet forenklet bruk av plansystemet tilpasset Oslos særegenheter.

Det er vedtatt ambisiøse mål for å fremme en mer klimanøytral og energiforsvarlig byutvikling. Utfordringen er å stille riktige krav samtidig som detaljkravene avveies i forhold til behovet for utbygging. Fokuset de nærmeste årene vil blant annet være på utvikling og bruk av ROS- og temakart, håndtering av overvann, utvikling av krav til grønn overflatefaktor for å sikre en trygg og fremtidsrettet byutvikling og fortetting. Banenett og kollektivframkommelighet er helt sentrale tiltak. Kollektivtrafikkens nøkkelfaktor i å sikre høy personmobilitet og tilgjengelighet i fremtidens Osloregion har aktualisert arbeidet med å avklare traseer for fremtidige tunneler for jernbane og T-bane gjennom sentrumsområdet. Dette vil berøre prosjekter og eventuelt båndlegge områder som kan bli berørt av aktuelle trasevalg.

Bymessig fortetting medfører stadig mer krevende konflikter mellom friareal/bebygget areal og vern/fornyelse som en velkjent utfordring (to-dimensjonale arealer). I tillegg krever fortetting og miljø i økende grad ny og mer omfattende underjordisk infrastruktur for energiforsyning, vann og transportanlegg (tre-dimensjonale arealer). Økt utnyttelse av undergrunnen fører til økt risiko for konflikter og økt risiko for skade på installasjoner både under bakken og på overflaten. Spesielt kan nevnes fare for setningsskader på bebyggelse ved senkning av grunnvannstand, samt at boring av dype energibrønner utgjør en potensiell fare for å kunne treffe andre undergrunnsinstallasjoner som tunneler og bergrom. Staten har ferdigstilt et forprosjekt for økt kunnskap om undergrunnen i Oslo. Byrådet vil videreføre dette arbeidet. Det etableres et samarbeidsprosjekt mellom Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten med sikte på en mer fremtidsrettet, helhetlig og bærekraftig forvaltning og bruk av undergrunn i Oslo kommune, som grunnlag for å styre tiltak i undergrunn og redusere konflikt-potensial, skaderisiko og potensielt erstatningsansvar.

Etatens myndighetsutøvelse skal ivareta bokvalitet, bevaring av kulturminner, sikre grønt- og utearealer, teknisk og sosial infrastruktur, nye hensyn gjennom marka- og naturmangfoldlovene, samt miljø- og nabohensyn. Kravene som skal ivaretas i det enkelte byggeri blir stadig mer komplekse, f.eks. kravene til klimavennlighet og universell utforming. I tillegg blir avveiningen av ulike sektorinteresser stadig mer krevende. Staten opplever at bransjen har utfordringer med å tilpasse seg lovgivningens nye krav slik at etaten også har en viktig rolle ved veiledning og opplæring av brukerne. Staten skal sikre en riktig balanse mellom rask behandling og forsvarlig

kvalitet, både faglig i henhold til plan- og bygningslovens krav og de rettigheter og hensyn som er nedfelt i blant annet forvaltningsloven.

Etaten gjennomfører systematiske produktivitetstiltak ved hjelp av prosessutvikling, forenklinger i prosedyrer, økt innsats på kompetanseutvikling og styrket lederoppfølging av produksjonen. Etaten har innført balansert målstyring med månedlig oppfølging gjennom avdelingsvise målekort med tilhørende resultatindikatorer. Det langsiktige forbedringsarbeidet har handlet om IKT-støttede prosessforbedringer hvor hovedprosessene for byggesaker, innsendte planer, måle- og delesaker, geodataproduksjon og egenplanoppgaver har vært prioritert. Likeledes ble det i 2008 startet et arbeid for å erstatte det gamle kvalitetssystemet med et nytt kvalitetsstyringssystem (KSS). Arbeidet med å implementere rammeverket for nytt system har pågått de siste årene, herunder inkl. konsekvensene av ny plan- og bygningslov. Arbeidet med KSS vil gå over flere år, noe som reflekterer at det er krevende å gjennomføre grunnleggende forbedringsarbeid samtidig som løpende saksproduksjonen skal ivaretas. Det er et mål at KSS skal gi trinnvise produktivitets- og kvalitetsgevinster etter hvert som systemet implementeres for ulike saksområder og i forvaltningen. Etaten har i tillegg tatt i bruk Lean-metodikk for å kartlegge og fjerne hindringer/flaskehalser i byggesaksbehandlingen.

Brukerorienteringen skal videreutvikles i forhold til tjenesteproduksjon og planprosesser. Styret

brukerorientering og flere selvbetjeningsløsninger krever investeringer i endrede arbeidsprosesser, nye systemer, opplæring og dialog, for at brukerne da kan utarbeide bedre søknader og minske/lette etatens påfølgende arbeid med saksbehandlingen. I mai 2012 gjennomførte etaten workshops med eksterne forslagsstillere for å få innspill til forbedringer i planprosessen. Det ble identifisert forbedringspunkter og tilhørende tiltak er iverksatt. Det arbeides med tiltak for ytterligere å tilrettelegge og tilgjengeliggjøre informasjon og dokumentasjon i saker. Dette inngår i arbeidet med å øke servicegrad og tilgjengelighet for etatens brukere. Etaten har over tid arbeidet med å gjøre den interne dokumenthåndteringen mer elektronisk og etablere søkbart elektronisk arkiv. Saksbehandlingen skjer stort sett elektronisk og dokumentene er søkbare. Saksinnsyn er etablert for at brukerne skal kunne følge saksbehandlingen og få tilgang til dokumenter i aktuelle saker.

I vedtatt økonomiplan for Oslo kommune er det innarbeidet betydelige midler til investeringer i sosial og teknisk infrastruktur. For å sikre god styring av investeringene, bedre koordinering mellom kommunale virksomheter og rask fremdrift, er det etablert en samordnet investerings- og planprosess for kommunale prosjekter. Prosessen innebærer utvidet veiledning og planinnsats av overordnede og reguleringsmessige forhold for bedre alternativvalg, redusert risiko og større forutsigbarhet i den formelle regulerings- og byggesaksprosess.

Nøkkel tall for: Plan- og bygningsetaten	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Kommune(del)planer, fylkes (del)planer	3	3	0
Egne reguleringssaker	33	30	14
Innsendte reguleringssaker	90	79	72
Antall regulerte boligenheter	1 220	1 277	1 846
Byggesaker	5 990	6 385	7 365
Godkjente boligenheter	2 214	2 910	3 726
Deletilatelser	161	260	183
Målebrevsaker	227	288	336
Seksjoneringssaker	380	308	353
Grunnkart - ferdig redigert - i dekar	60 000	83 160	71 580

Etaten har pr. 31.08.2012 mottatt 3 782 byggesaker, noe som er en reduksjon i forhold til samme tid i 2011. Reduksjonen skyldes i all hovedsak endring av søknadsplikt for bad/våtrom.

Pr. 01.01.2012 var det 1 580 byggesaker i etatens saksportefølge, og pr. 31.08.2012 er dette antallet redusert til 1 160.

3. Mål

Byrådets mål er:

- Tilrettelegge for strategiske byplangrep med et arealeffektivt utbyggingsmønster, attraktive knutepunkter med blandet bruk og et godt kollektivtilbud
- Tilrettelegge for boligbygging med tilhørende sosial og teknisk infrastruktur for å håndtere forventet befolkningsvekst
- Bevare og videreutvikle Oslos blågrønne omgivelser, samt sikre en bærekraftig byutvikling med gode steds- og miljøkvaliteter.
- Sikre arkitektonisk og funksjonell kvalitet og attraktive byområder i alle deler av byen
- Etaten skal gjennom tidlig avklaringer, tydelig dialog og forventningsavklaring, effektivisere planprosessen og levere i henhold til avtalt fremdrift
- Etaten skal forestå en forutsigbar og løsningsorientert saksbehandling, hvor det gis rådgivning av høy kvalitet og god brukerservice
- Sikre en robust etat med effektiv administrasjon

Måltall for: Kap. 609 Plan- og bygningsetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Plansaker (innsendte):				
- fra komplett sak er mottatt til offentlig ettersyn ¹	12 uker	12,1 uker ²	12 uker	12 uker
- fra vedtak om offentlig ettersyn til oversendelse BYU/BUK	19 uker	27,2 uker ²	19 uker	21 uker
Byggesaker:				
- søknad om tiltak/tillatelse til tiltak, §§20-1 og 20-2 - frist 3 uker ¹	3 uker	4,0 uker	3 uker	3 uker
- søknad om tiltak/tillatelse til tiltak, §§20-1 og 20-2 - frist 12 uker ¹	12 uker	9,0 uker	12 uker	12 uker
- klagesaker (uten disp.saker) ¹	8 uker	12,0 uker	8 uker	8 uker
Måle- og delesaker:				
- deletillatelser ¹	12 uker	11,6 uker	12 uker	12 uker
- matrikkelbrev ¹	16 uker	22,0 uker	16 uker	16 uker

¹ Lovpålagt tidsfrist iht plan- og bygningslov

² Resultat inneholder avtalt fremdrift

Angitte måltall er i hovedsak lovpålagte tidsfrister iht. lov om planlegging og byggesaksbehandling. Resultattall for 2011 er gjennomsnittlige saksbehandlingstider.

4. Strategier og tiltak

Plan- og bygningsetaten skal legge vekt på god informasjon og service overfor publikum og kvalitetsmessig god, rask og forutsigbar saksbehandling. Byrådet vil videreføre og forbedre arbeidet for at saksbehandlingstiden i plan- og byggesaker er i samsvar med lovpålagte frister. I tillegg vil byrådet prioritere:

- utarbeide arealdel til Kommuneplan 2013
- forenkle arbeidsprosessene for innsendte detaljreguleringer slik at saksbehandlingstiden reduseres
- arbeide videre med Boligutvalgets konklusjoner for mer effektiv saksbehandling av boligprosjekter
- følge opp plansamarbeidet Oslo og Akershus
- følge opp Kommuneplan 2008 – Oslo mot 2025
- følge opp Fjordbyarbeidet

- følge opp Groruddalssatsingen
- følge opp FutureBuilt-arbeidet
- sikre bedre telefontilgjengelighet og gi raskere svar på brukerhenvendelser
- skole-, barnehage-, sykehjems-/Omsorg+-prosjekter
- større boligprosjekter/saker
- infrastruktur for kollektivtransport
- følge opp arbeidet med Oslopakke 3
- følge opp strategisk plan for universell utforming

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 21,4 mill. og etatens andel av sektorens rammereduksjon, jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader. Oslo Arkitekturtriennale skal arrangeres for femte gang høsten 2013 (OAT2013). Bystyret har i budsjettet for 2010-2011 bevilget 1,65 mill. i støtte til OAT2013 til planlegging og forberedelse av Oslo Arkitekturtriennale høsten 2013. Byrådet foreslår at det bevilges 2,0 mill. i 2013 i støtte til gjennomføring av Oslo Arkitekturtriennale 2013.

Øremerkede kommunale midler

Beløp i 1000 kr

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.609.04	Fjordbyen	4 000
2.609.07	Bjørsvika	3 500
2.609.09	FutureBuilt	2 000

Oppført beløp er årets bevilgning til de ulike prosjektene. Midlene forutsettes brukt i 2013 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer

forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene fullt ut ikke anvendes, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

Investeringsbudsjettet

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)			
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	6 299	6 000	6 000
04 Overføringsutgifter	1 534	0	0
Sum utgifter	7 833	6 000	6 000
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 534	-1 000	-1 000
Sum inntekter	-1 534	-1 000	-1 000
Netto utgifter	6 299	5 000	5 000

Investeringsoversikt

609 Plan- og bygningsetaten (BYU)	Kostnads-ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge-start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:								
106 019 PBE IKT-utstyr			6 000	6 000	6 000	6 000		Løpende
Sum investeringsutgifter			6 000	6 000	6 000	6 000		
Finansiering:								
106 019 PBE IKT-utstyr	Overført mva refusjon		-1 000	0	0	0		
106 019 PBE IKT-utstyr	Inv. mva fra 2014		0	-1 000	-1 000	-1 000		
Sum kapittel finansiering			-1 000	-1 000	-1 000	-1 000		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			5 000	5 000	5 000	5 000		

Det foreslås bevilget 6,0 mill. til ajourhold og modernisering av etatens IKT-utstyr.

Samlet oppstilling av tilskuddsmidler

Beløp i 1000 kr					
Kap. nr.	Søknaden gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byrådets forslag i Sak 1/2013	Sum 2011-2013
520	Tilskudd til verneverdige bygninger i privat eie	3 500	1 500	1 500	6 500
609	Tilskudd Oslo Arkitekturtriennale 2013	150	1 500	2 000	3 650
Sum		3 650	3 000	3 500	10 150

Økonomiplanskjema med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.					
Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	589,2	583,1	578,5	581,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	589,2	589,2	589,2	589,2	589,2
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-4,5	-4,5	-4,5	-4,5
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	589,2	584,7	584,7	584,7	584,7
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		0,5	-1,5	-1,5	-1,5
+/- Spesifiserte rammeendringer				8,0	8,0
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-9,6	-14,2	-18,7	-21,0
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-9,1	-15,7	-12,2	-14,5
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		31,0	31,0	31,0	31,0
=ØKONOMIPLAN (brutto)	589,2	606,5	600,0	603,4	601,1
Salgs- og leieinntekter	-286,5	-290,0	-290,1	-290,1	-290,1
Refusjoner	-69,2	-70,5	-70,5	-72,5	-72,5
Overføringsinntekter	-4,2	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
=Sum driftsinntekter	-359,9	-361,8	-361,9	-363,9	-363,9
=ØKONOMIPLAN (netto)	229,2	244,8	238,0	239,4	237,2

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

-1,6 % -2,7 % -2,1 % -2,5 %

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Det er ved utarbeidelse av budsjettforslaget for 2013 gjort enkelte justeringer/korreksjoner mellom ulike artsgrupper for å gi mest mulig riktig artsgruppedistribusjon, jf. Kap. 520 Byantikvaren.

Tidsbegrensede tiltak – spesifiserte

Bystyrets særskilte bevilgning på 1,5 mill. i 2012 til planlegging/forberedelse av Oslo Arkitekturtriennale 2013 er ikke videreført. Byrådet foreslår at det bevilges 2,0 mill. i 2013 som tilskudd til gjennomføring av Oslo Arkitekturtriennale 2013.

Spesifiserte rammeendringer

Det er fra og med 2015 innarbeidet 8,0 mill. årlig til etterdrift av Grønmo, hvorav et årlig bidrag på 2,0 mill. fra Renovasjonsfondet.

Uspesifiserte rammeendringer

Det er innarbeidet en rammereduksjon på 9,6 mill. i 2013, stigende til 21,0 mill. i 2016, jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Forventet lønns- og prisutvikling

Det er innarbeidet forventet lønns- og prisutvikling på 31,0 mill i 2013, jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

7 MOS Miljø og samferdsel

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har det overordnede ansvaret for områdene miljø, klima og bærekraftig utvikling, biologisk mangfold, friluftsliv, landbruk, veier, kollektivtransport, trafiksikkerhet, offentlig parkering, kommunens skoger, parker og friområder, idrett, beredskap, brann og redning og energigjenvinning.

Sektorens ressursbruk oppsummeres dermed i temaene godt miljø, gode byrom, god mobilitet og god forvaltning.

I Sak 1 Del 1 omtales sektoren under overskriftene: Bærekraftig bytransport, Blågrønn by og Trygg og velorganisert by.

Miljø og samferdsel, miljø (MOS)

Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren

Beløp i 1000 k

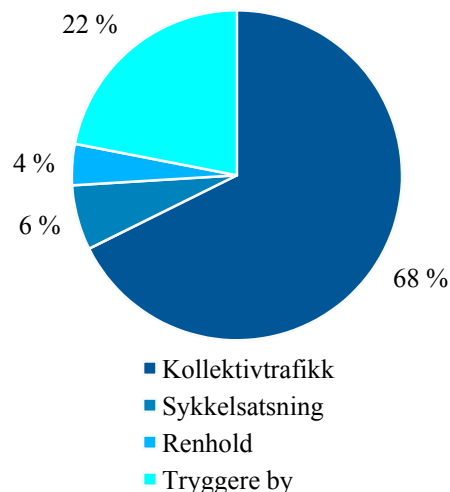
Driftsbudsjettet	Dok 3	Budsjett - økonomiplan			
	2012	2013	2014	2015	2016
Sum utgifter	3 762 210	3 935 741	3 837 830	3 817 513	3 805 337
Sum inntekter	-1 518 546	-1 634 114	-1 645 463	-1 642 323	-1 637 323
Netto utgifter	2 243 664	2 301 627	2 192 367	2 175 190	2 168 014

Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 7,8 %

I 2013 skal Oslo kommune bruke:

- 1 554,0 mill. til kjøp av kollektive transporttj.
- 148,0 mill til videre sykkelsatsing
- 92,5 mill til renhold
- 504,0 mill til tiltak for en tryggere by (oslovakter, belyningsplan, beredskap, brann og redning etc.)

Sektorens hovedområder

Byrådets mål og tiltak

Bærekraftig bytransport

Byrådets mål:

- Redusere Oslos klimagassutslipp med 50 % innen 2030 i forhold til 1991-nivå
- Brukervennlig, effektivt og pålitelig kollektivtilbud
- Prioritering av klimanøytrale transportløsninger
- Enkelt og trygt å sykle i Oslo
- Mer miljøvennlig godstransport

Tiltak:

- Utvide kapasiteten i kollektivtrafikken og stille miljøkrav til drosjenæringen
- Igangsette arbeid med anskaffelse av ny trikkepark og opprette et prosjekt for å gjennomføre den nødvendige oppgraderingen av trikkeinfrastrukturen
- Implementere nullutslippsstrategi med etablering av 200 elbil ladeplasser i 2013 og videreutvikle byrådets hydrogensatsing
- Satse en halv milliard kroner på sykkel 2013-2016
- En effektiv havn med tilbud om landstrøm, satsning på grønn varedistribusjon

Utfordringer for å nå byrådets mål

Oslo vokser raskt, og for å kunne håndtere økt transportbehov som følge av befolkningsveksten er det nødvendig med økt satsing på kollektivtransport. I rushtiden til og fra Oslo sentrum er kollektivtrafikken den dominerende transportformen med en markedsandel på ca 80 %, og er helt avgjørende for byområdets funksjonsdyktighet og miljø. Kollektivreiser står nå for 44 % av den motoriserte trafikken i Oslo. Videreføring av en lav pris på månedskort er en viktig del av byrådets satsing på kollektivtransport.

God mobilitet er et viktig satsingsområde for byrådet. En effektiv kombinasjon av transportformer med en tydelig prioritering av gående, syklende og kollektivtrafikk, samt å prioritere klimanøytrale transportløsninger er avgjørende for å nå byens ambisiøse klimamålsettinger. I 2013 og i økonomiplanperioden satser byrådet spesielt på fornying av trikkeparken, og forventer å bruke opp mot 2,0 mrd på nødvendig oppgradering av trikkeinfrastrukturen de kommende årene. Dette er hovedsakelig midler fra Oslopakke 3.

Eksisterende trikkenett bør videre utvides gjennom etablering av nye trikkelinjer i fjordbyen, for å kunne betjene de nye byutviklingsområdene langs byens fjordside. Byrådet vil også legge frem sak om mulig forlengelse av eksisterende trikkelinje fra Sinsen til Tonsenhagen.

Byrådet foreslår å øke tilskuddet for kjøp av transporttjenester gjennom Ruter AS til 1 554,0 mill. i 2013. Byrådets mål med å kjøpe kollektive transporttjenester er å bidra til å gi publikum et godt

og effektivt transporttilbud og bidra til reduksjon i klimagassutslipp og luftforurensing fra veitrafikken. Tilbudet skal være så godt at det er enkelt for alle å velge bane, trikk, buss eller båt.

Kapasitet i rushtiden er en utfordring. I 2013 vil byrådet øke frekvensen og øke kapasiteten på flere av de tunge kollektivrutene. Viktige prosjekter er ferdigstilling av Lambertseterbanen, innfasing av full toglangde på Furusetbanen og Grorudbanen og 7,5 min. rute på Røa-banen. Byrådet vil videre arbeide for nytt planfritt kryss på Vinderen, og starter opp arbeidet med byggingen av Lørenbanen i 2013. I tillegg vil byrådet legge frem en sak om ny stasjonsstruktur for Frognersteterbanen og utrede forlengelse av T-banen til Tryvann.

Byrådet vil i 2013 se på muligheten for å utvide fergetrafikken i fjordbyen og vurdere nye og hensiktsmessige anløpspunkter og kaianlegg for fergetrafikken.

Avtalen om Oslopakke 3 ble reforhandlet våren 2012. Den gir rom for økt satsing på kollektivtrafikk fremover blant annet gjennom økte midler til oppgraderingstiltak på trikk- og T-baneinfrastruktur. Oslopakke 3 innebærer også videreføring av satsingen på sykkeltiltak.

Byrådet vil øke kollektivtransportandelen ytterligere, noe som vil kreve store investeringer i årene fremover. Oslo kommune har ikke tilstrekkelige ressurser til å kunne følge opp den veksten som nå forventes. Derfor er det behov for et sterkere statlig engasjement både i investeringer og drift av kollektivtilbudet. Signalene i transportetatens planforslag om nye ordninger for å støtte utviklingen

av storbyområdenes kollektivtransportsystemer må følges opp. På bakgrunn av de siste årenes oppnådde resultater for kollektivtrafikken, mener byrådet at Oslo kommune burde tildeles belønningsmidler slik klimaforliket legger opp til.

Frem til 2013 har det blitt etablert ca. 500 parkeringsplasser for elbil som et ledd i byens nullutslippssatsing. Byrådet vil i 2013 etablere 200 nye ladestasjoner for elbiler. Byrådet vil videreføre sin satsing på hydrogen, og vil fase inn krav om nullutslippsteknologi eller klimanøytralitet for busser som betjener ruter i Oslo. I ny drosjeforskrift for Oslo kommune foreslås det å gi løyvemyndigheten hjemmel til å stille miljøkrav til drosjenæringen. Byrådet vil starte innfasingen av slike krav i 2013.

Byrådet er opptatt av fremdriften i utbyggingen av sykkelveinettet. Byrådet vil videreføre sykkelprosjektet og utarbeide ny sykkelstrategi i 2013. Arbeidet på strekningene Tvetenveien fra Haugerudveien til Trosterud, Torggata, sykkelgate fra Hausmanns gate til Ring 1 og Miljøgate Sognsveien fortsetter.

Byrådet vil også etablere flere sykkelparkeringsplasser i sentrum og forbedre vintervedlikeholdet av bestemte sykkeltraseer. Helhetlige og funksjonelle parkeringsløsninger er viktig for å oppnå god fremkommelighet og sikkerhet. Byrådet vil i 2013 etablere et kommunalt parkeringsorgan som skal redusere parkeringsplasser på gateplan og dermed forbedre fremkommeligheten for gående, syklist, kollektivtrafikk og varelevering. Å vurdere etablering av underjordiske parkeringshus blir en del av dette. Prosjektet Grønn bydistribusjon skal utvikle løsninger for å oppnå en mer effektiv og miljøvennlig varedistribusjon i Oslo sentrum. Byrådet vil legge til rette for å innføre beboerparkering i bydeler som vedtar å innføre ordningen.

Oslo kommune har et betydelig ansvar for at person- og godstransporten skjer på en effektiv, miljøvennlig og sikker måte i hovedstaden. Staten på sin side har ansvaret for et riksveinett bestående av E18 og E6, Ring 1 og Ring 3, Rv 4 nord for Sinsenkrysset og Østre Aker vei, Rv 163. Staten har også ansvaret for jernbanen og driften av den. Det kommunale veinettet er ca. 1280 km, med Bymiljøetaten som ansvarlig etat. I økonomiplanperioden vil det bli ferdigstilt et helt nytt lokalveinett i Bjørvika.

Blå – grønn by

Byrådets mål:

- Brukervennlige, rene og godt vedlikeholdte byrom
- Effektiv ressursutnyttelse og kretsløpsbasert avfallshåndtering
- God luftkvalitet, rent vann og reduserte klimagassutslipp
- God tilgang til grøntområder og anlegg for idrett, rekreasjon og fysisk aktivitet
- Forvalte Oslos biologiske mangfold og kulturlandskap på en bærekraftig måte

Tiltak:

- Holde parker og grøntområder, veier, fortau og plasser rene, og i god stand
- Videreføre satsingen på utvidet kildesortering ved å etablere ny gjenbruksstasjon på Smestad
- Fase ut bruk av fossil energi til oppvarming innen 2020
- Legge frem en melding om bad og svømmehaller i Oslo og utarbeide skjøtselsplan for grøntområdene i byggesonen
- Etablere grøntkorridorer langs elvene i forbindelse med byutviklingen og opparbeide turveier langs elver

Utfordringer for å nå byrådets mål

Oslo er en by i sterk vekst, og man ser en økende bruk av kommunens sentrumsområder og friområder. Det er en utfordring å sørge for at infrastruktur og tjenestetilbud bygges ut i takt med befolkningen, og samtidig sikre at man velger gode miljøløsninger og dermed bidrar til at Oslo fortsetter å være en internasjonalt ledende miljøby i tråd med byrådets målsettinger.

Byrådet vil styrke renholdet i sentrumsnære områder. Det er viktig for byrådet at befolkningen har god

tilgang til grøntarealer, og at disse fremstår som rene, velstelte og trivelige. Byrådet vil derfor i 2013 særskilt vektlegge kontinuerlig skjøtsel og renhold i parker og grøntområder. Opprettelsen av Bymiljøetaten gir muligheter for mer samordning i utvikling og forvaltning av byrommene, og byrådet vil følge opp dette i 2013. Ruskenaksjonene bygger på dugnadsånden hos enkeltmennesker, borettslag, sameier, hagelag, barnehager, skoler, organisasjoner og næringslivet. Rusken er en viktig pådriver i arbeidet for en ren og pen by, og Ruskenaksjonen videreføres.

Oslo kommune har siden 2001 styrket sin innsats mot tagging gjennom Stopp Tagging-kampanjen. Byrådet har høyt fokus på å utvikle strategier for å få ned kostnadene forbundet med taggefjerning. Et viktig tiltak er å iverksette taggefjerning så raskt som mulig. Byrådet ønsker å ytterligere forbedre innsatsen for å fortløpende fjerne tagging på bygg, skinnegående trafikk og installasjoner.

Som et ledd i arbeidet med energieffektivisering for å redusere klimagassutslipp vil byrådet kartlegge Oslos potensial for produksjon av fornybar energi og videreutvikle kommunens rolle fra å være avfallsbehandler til å bli produsent av fornybar energi. Oslo kommunes mål er å halvere klimagassutslipp innen 2030 og utvikle strategier for å møte fremtidige klimaendringer. I tillegg ønsker byrådet økt aktivitet på å realisere et betydelig potensial for energieffektivisering, blant annet ved å utarbeide energisparekontrakter som ny finansieringsløsning.

Et viktig verktøy for kommunens arbeid med miljø og klima er Handlingsplan for miljø og klima som ble vedtatt av byrådet i 2012 (sak 1032/12). Oppfølging av denne vil være høyt prioritert i 2013, og gjennomføringen av tiltakene i handlingsplanen vil stå sentralt i kommunens miljøetsatsing i økonomiplanperioden. Det er en forutsetning at alle Oslo kommunes virksomheter skal være miljøsertifisert. Utfasing av oljefyring med overgang til fornybar energi er avgjørende for å nå kommunens mål om å redusere klimagassutslipp.

Miljøportalen, som viser Oslos miljøstatus, skal videreutvikles. Byrådet vil følge opp revidert handlingspakke for bedre luftkvalitet, og ny regional kartlegging av støy skal gjennomføres.

Luftkvaliteten i byen har blitt bedre, og byrådet arbeider for at Oslo skal oppfylle nasjonale krav og

EU-krav til støy- og luftforurensning. Byrådet vil følge opp dette arbeidet og vil arbeide langsiktig for reduksjon i luftforurensningen samtidig som akutt tiltak skal kunne iverksettes. Byrådet vil opprettholde piggedekkgebyret som et permanent miljøtiltak for å redusere mengden svevestøv. Byrådet vil redusere saltingen av veier og vurdere alternative metoder.

Idretten er en viktig arena for integrering av både barn, ungdom og voksne i nærmiljøet. Det gode samarbeidet med idretten er svært viktig. Eksisterende idrettsanlegg representerer store verdier, og byrådet vil ta vare på disse verdiene gjennom vedlikehold av anlegg. Vedlikeholdsbehovet skal kartlegges. Byrådet vil i 2013 legge frem en melding om bad og svømmehaller i Oslo. Meldingen vil inneholde en helhetlig vurdering av eksisterende infrastruktur og tilbud, og muligheter for utvikling og effektivisering. Byrådet er opptatt av å sikre fortsatt gode rammevilkår for idretten, og vil arbeide for at byrommene sammen med friluftsområdene og idrettsanleggene er godt tilrettelagt for fysisk aktivitet.

Holmenkollen nasjonalanlegg er et av byens største varemerker. Anlegget gir byens innbyggere et meget godt tilbud innenfor et bredt spekter av vinteridrett. Anlegget gir både et topp- og breddetilbud som kan brukes både sommer og vinter.

Tilgang til grøntområder og muligheter for et mangfold av fysisk aktivitet er viktig. Marka og øyene er sentrale i denne sammenheng, og byrådet vil bevare Markagrensen og arbeide for å etablere en sammenhengende kyststi langs fjorden. Byrådet vil prioritere tiltak knyttet til parker og turveger gjennom Groruddalsprosjektet samt god miljøkvalitet på byens vassdrag. Lukkete elve- og bekkestrekn timer skal gjenåpnes der det er mulig.

Trygg og velorganisert by

Byrådets mål:

- God beredskap mot brann og uønskede hendelser
- Være godt forberedt mot nye utfordringer i forbindelse med ekstremvær
- Trygg offentlige byrom

Tiltak:

- Beredskapen skal styrkes gjennom utvidelse av 110-sentralen
- Satsning på prosjekt for overvannshåndtering og økt innsats på forebyggende arbeid
- Videreføre en ordning med Oslovakter for nærmiljøpatruljering og igangsetting av belysningsplanen

Utfordringer for å nå byrådets mål

De siste årene har flere hendelser satt søkelys på tryggheten i hovedstaden. Den 22.07.11 ble Oslo utsatt for den verste terroraksjonen på norsk jord i fredstid. Evaluering av kommunens innsats i forbindelse med hendelsene 22.07.11 viste at kommunen hadde god beredskap.

Gjennom Beredskapssetaten fortsetter byrådet sitt arbeid for å videreutvikle sitt beredskapsarbeid mot hendelser som kan medføre alvorlige forstyrrelser i kommunens tjenesteproduksjon. Alle kommunens virksomheter skal utarbeide og oppdatere egne beredskapsplaner. Prioriteringer er å rådgi, veilede og føre tilsyn, samt gjennomføre øvelser slik at alle kommunens virksomheter med stor beredskapsmessig betydning har en øvet og kompetent organisasjon med oppdaterte og effektive planverk. Beredskapsplanverket i kommunale virksomheter og bydeler skal samordnes.

01.01.2010 ble kommunene pålagt en generell beredskapsplikt ved *ny lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)*. Denne pålegger kommunene å se beredskapsarbeidet i kommunen i sammenheng og planlegge ut fra dette. Byrådet er i ferd med å foreta en helhetlig gjennomgang av beredskapsfunksjonen i Oslo kommune.

Oslo har mange utfordringer i arbeidet med brannvern og beredskap mot brann og andre ulykkeshendelser. Oslo er et kommunikasjonsknutepunkt og senter for mange viktige samfunnsfunksjoner. Risikobildet når det gjelder branner og ulykker er forholdsvis stabilt, men det er nødvendig å ta hensyn til ny risiko i det moderne samfunnet, som terror og viljestyrte handlinger.

Byrådet tilfører økte ressurser til 110-sentralen. Kravene til dagens nødsentraler er høye, og det kreves stadig mer av etaten på informasjonsspredning og innsatsdokumentasjon.

Det regionale perspektivet er viktig også her, og Brann- og redningsetaten skal samarbeide med nabobrannvesen for å styrke totalberedskapen i Oslo og sikre regionen en best mulig beredskap. Arbeidet med å påvirke utviklingen av nasjonal beredskap og regelverket innen brannvern og beredskap i tråd med de erfaringer som gjøres i Oslo fortsetter.

Befolkningsvekst og nye utfordringer med forventet ekstremvær legger økt press på etaten, og byrådet foreslår å styrke Brann- og redningsetatens budsjett med 7,0 mill. i 2013.

Klimaendringer har allerede bidratt til mer ekstremvær. Mer ekstremnedbør vil kunne utløse flere jordras, og det kan forventes sterkere vinder. Dette vil medføre utfordringer for kommunal beredskap, og byrådet arbeider systematisk med dette, blant annet gjennom et eget overvannsprosjekt.

Byrådet vil også videreføre ordningen med Oslovakter, ved en kombinasjon av kommunalt ansatte og innleid vektermannskap. Oslovaktene skal særlig operere om kveldene og nettene i helgene, og suppleres av vekterstøtte når det anses nødvendig. Gjennomføring av belysningsplanen er også et viktig tiltak for å gjøre byen tryggere.

Byen opplevde i 2011 en markant økning i antall overfallsvoldtekter. For å finne gode løsninger for å gjøre byen tryggere, nedsatte byrådet en hurtigarbeidende gruppe med representanter fra byutviklingssektoren, miljø- og samferdselssektoren samt politi og utelivsbransjen for å vurdere innsats og tiltak i bekjempelse av voldtekt. Dette var forankret i vedtak i bystyret av 28.09.2011. Oppfølging er lagt til Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Gruppen har overlevert sin sluttrapport med anbefalte langsiktige tiltak. Disse omhandler trygghetsskapende tiltak og behov for tilstedeværelse i det offentlige rom, behov for sterkere samarbeid på tvers av sektorer, tiltak innen helsesektoren, holdningsarbeid overfor barn og unge, skolens rolle i det forebyggende arbeid, håndhevelse av skjenkebestemmelsene og behov for ulike informasjonskampanjer. Byrådet vil fremme egen sak om oppfølging av forslagene.

Byrådet vil tilrettelegge for trygge skoleveier med fokus på økt trafikksikkerhet for barn. Dette omhandler utbedring og bygging av fortau, gang/sykkelveier, trafikkskilt, trafikksignalanlegg, gangbruer, oppmerking, humper, opphøyde gangfelt og forsøk med variabel fartsgrense i skoletiden ved to skoler. Det tilbys bistand i forbindelse med gjennomføring av skoleveisplaner. Det er et eget samarbeidsutvalg for sikring av skoleveier med kommunen, politi, Ruter AS og Trygg Trafikk. Alle som starter på skolen får informasjon om «følgevenn», grønn caps og refleksvekst. Det er skolepatrulje ved 56 skoler. Iverksatte tiltak innen trygg skolevei vil bli rapportert i Bymiljøetatens årsberetning.

Økonomiplanramme 2013-2016

MOS Miljø og samferdsel

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	3 762,2	3 627,0	3 608,5	3 587,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	3 762,2	3 762,2	3 762,2	3 762,2	3 762,2
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		-2,5	-4,5	-4,5	-4,5
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-62,1	-63,3	-64,4	-65,5
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	3 762,2	3 697,6	3 694,5	3 693,3	3 692,2
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		74,0	-6,0	-6,0	-6,0
+/- Spesifiserte rammeendringer		70,8	78,4	81,4	81,4
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-32,9	-55,3	-77,5	-88,6
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok		111,9	17,1	-2,1	-13,2
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		126,3	126,3	126,3	126,3
=ØKONOMIPLAN (brutto)	3 762,2	3 935,7	3 837,8	3 817,5	3 805,3
Salgs- og leieinntekter	-936,9	-1 003,5	-1 028,8	-1 027,4	-1 027,4
Refusjoner	-561,0	-604,1	-600,1	-598,4	-593,4
Overføringsinntekter	-20,7	-26,5	-16,5	-16,5	-16,5
=Sum driftsinntekter	-1 518,5	-1 634,1	-1 645,5	-1 642,3	-1 637,3
=ØKONOMIPLAN (netto)	2 243,7	2 301,6	2 192,4	2 175,2	2 168,0

*) 2012 prisnivå

En detaljert beskrivelse av endringene fremgår under tilsvarende tabell med økonomiplanskjema bakerst i sektoromtalen.

Netto driftsbudsjett per kapittel

Beløp i 1000 kr

Netto driftsbudsjett pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
184 Beredskapsetaten (MOS)	82	82	81	81
542 Bymiljøetaten (MOS)	573 095	573 526	566 024	559 671
547 Oslo 2022 (MOS)	80 000	0	0	0
643 Renovasjonsetaten - næring (MOS)	-1 740	-2 087	-2 090	-2 340
645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)	-97 309	-95 406	-95 421	-92 668
646 Energigjenvinningsetaten - næring (MOS)	-138 131	-153 840	-154 684	-156 931
650 Brann- og redningsetaten (MOS)	325 437	325 053	329 828	329 828
711 Kjøp av transporttjenester (MOS)	1 554 049	1 538 934	1 525 347	1 524 268
752 Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (MOS)	2 072	2 033	2 033	2 033
761 Sykkelprosjektet (MOS)	4 072	4 072	4 072	4 072
Sum Miljø og samferdsel, miljø (MOS)	2 301 627	2 192 367	2 175 190	2 168 014

Brutto investeringsbudsjett per kapittel

Beløp i 1000 kr

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brutto investeringsbudsjett				
542 Bymiljøetaten (MOS)	430 332	373 967	347 030	350 670
645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MO)	34 500	15 000	15 000	15 000
646 Energigjenvinningsetaten - næring (MOS)	30 000	30 000	30 000	0
650 Brann- og redningsetaten (MOS)	6 000	6 000	6 000	7 000
761 Sykkelprosjektet (MOS)	144 000	122 000	135 500	135 000
ØKONOMIPLAN (brutto)	644 832	546 967	533 530	507 670

Beredskapsetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
184	Beredskapsetaten (MOS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	4 819	4 664	5 003
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	1 888	1 086	1 106
14	Overføringsutgifter	226	0	0
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 083	0	0
	Sum utgifter	8 015	5 750	6 109
16	Salgsinntekter	-5 744	-5 829	-6 027
17	Refusjoner	-919	0	0
18	Overføringsinntekter	-183	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-775	0	0
	Sum inntekter	-7 622	-5 829	-6 027
	Netto utgifter	393	-79	82

1. Ansvarsområde

Beredskapsetaten har det overordnede ansvaret for beredskapsarbeidet i kommunen. Etaten skal sørge for at kommunens beredskapsmessige plikter i krig og fred blir ivarettatt på en tilfredsstillende måte. Etaten skal bidra til at alle kommunale virksomheter er i best mulig stand til å møte ulykker, katastrofer og uønskede hendelser. Etaten skal gi veiledning til og føre tilsyn med alle kommunale virksomheters beredskapsarbeid.

Beredskapsetatens virksomhet styres av lov om særlige tiltak under krig, krigsfare og lignende forhold, lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven), lov om helsemessig og sosial beredskap, lov om forsynings- og beredskapstiltak og lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven).

2. Situasjonsbeskrivelse

Beredskapsetaten gjennomfører overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse for kommunen og sørger for at det overordnede beredskapsplanverket holdes oppdatert og koordinert til enhver tid.

Beredskapsetaten har hovedfokus på øvelser og tilsyn slik at alle virksomheter med stor beredskapsmessig betydning for kommunen har en øvet og kompetent organisasjon med oppdaterte og effektive planverk. Dette for å kunne møte vanskelige og krevende situasjoner som ulykker og større eller mindre kriser.

Systemer

Oslo kommune har innført en robust sambandsreserve i krisehåndteringsledelse ved å innføre nye TETRA-apparater. Det er innført et Web basert krisestøtteverktøyet DSB-CIM. Det er også etablert SMS-varslings til alle definerte kontakter i kommunens krisehåndteringsteam. Kommunen gjennomførte derfor rask varslings og stor mobilisering da Oslo og Norge ble rammet av terror den 22. juli 2011.

Samarbeid

Beredskapsetaten deltar i internasjonale, nasjonale og regionale forum og nettverk. Etaten arrangerer beredskapsforum, der representanter fra kommunen, staten og politiet deltar og bidrar til koordinering av beredskapsplaner og erfaringsutveksling.

Beredskapsetaten involveres årlig i store nasjonale øvelser som Politiets øvelse, Lokal Rednings Sentral redningsøvelse for Oslo politidistrikts, Sivil-Nasjonal-Øvelse i regi av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og andre store byomfattende øvelser.

Tilfluktsrom

Beredskapsetaten forvalter og leier ut 10 offentlige tilfluktsrom i byen. Kommunen har også vedlikeholdsansvaret. Det er utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse av tilfluktsrommene. I årene fremover vil det være behov for vedlikehold og oppgradering av tilfluktsrommene.

Utfordringer

Forskriften til sivilbeskyttelsesloven ble vedtatt i 2011 og en veileder til loven ble vedtatt februar 2012. Loven gir beredskapsetaten utfordringer med implementering, oppfølging og tilsyn av de krav som stilles til kommunen generelt og virksomheten spesielt når nå kommunen har et beredskapsansvar innenfor hele sitt *geografiske område*.

Det registrerer en økende interesse og pågang fra kommunens virksomheter og andre aktører vedrørende sikkerhet, beredskap og krisehåndtering. Generell informasjon og veiledningsmateriell ligger på etatens nettsider.

3. Målsetninger

- Forebygge uønskede hendelser som kan medføre alvorlige forstyrrelser i kommunens tjenesteproduksjon eller fare for liv og helse
- Dersom uønskede hendelser likevel inntreffer skal de håndteres slik at konsekvensene for mennesker, miljø og infrastruktur blir minst mulig
- Oslo kommunes tilfluktsrom skal forvaltes miljø- og kostnadseffektivt

4. Strategier og tiltak

Etaten vil videreføre arbeidet med å øke kompetansenivået på beredskapsarbeid for nøkkelpersonell i kommunen. Det skal legges spesiell vekt på øving av ledelsesapparatet, som det sentrale krisehåndteringsteamet og de lokale krisehåndteringsstabene i bydelene og virksomhetene.

Alle virksomheter i Oslo kommune med beredskapsmessig betydning for kommunen skal ha en øvet og kompetent organisasjon med oppdatert og effektivt planverk. Planverkene skal være samordnet og koordinert med andre kommunale virksomheter og med politi, Fylkesmann og andre aktuelle samarbeidspartnere. For at Oslo kommune skal framstå som enhetlig er det viktig at Beredskapsetaten følger opp og støtter virksomhetene i dette arbeidet, samt legger føringer for utforming, gjennomføring og kvalitet.

I ROS-analyser og beredskapsplanverk skal klimaendringer og ekstremvær vurderes.

Konkrete tiltak:

- Sivilbeskyttelsesloven med forskrifter og sikkerhetsloven med forskrifter skal implementeres i alle kommunens virksomheter
- Fremlegge oppdatert overordnet risikokart minimum tertialvis
- Gjennomføre minst 2 øvinger av kommunens overordnede krisehåndteringsteam i 2013
- Gjennomføre minst 10 øvelser i bydeler og virksomheter med beredskapsmessig betydning for byen i 2013
- Gjennomføre minimum 10 tilsyn i bydeler og virksomheter med beredskapsmessig betydning for byen i 2013 for å se at krav i sikkerhetsloven med forskrift overholdes
- Kommunens tilfluktsrom skal i fredstid leies ut med en pris som reflekterer markedet.
- Byrådet vil iverksette en vurdering av beredskapsfunksjonen i Oslo kommune. I vurderingen vil byrådet se på hvordan beredskapsfunksjonen skal ivaretas for å være best mulig rustet til å møte fremtidige utfordringer knyttet til sterk befolkningsvekst, miljøutfordringer, sårbar infrastruktur og alvorlige uønskede hendelser. Beredskapsarbeidet skal være en integrert del av den daglige virksomheten i kommunen. Etatens operative ansvar, sett i forhold til en døgntilgjengelig "byvaktordning" og kommunal krisestøtteenhet/kriseledelse, vil også vurderes. Resultatene fra evalueringen av kommunens innsats etter 22.07.2011 vil også inngå i denne vurderingen.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,16 mill.

Bymiljøetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
542	Bymiljøetaten (MOS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	9 969	491 714	462 498
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	19 561	750 125	740 163
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	46	65 885	67 475
14	Overføringsutgifter	2 291	142 843	139 635
	Sum utgifter	31 868	1 450 567	1 409 771
16	Salgsinntekter	-631	-487 592	-485 102
17	Refusjoner	-4 674	-353 563	-325 051
18	Overføringsinntekter	0	-20 651	-26 523
	Sum inntekter	-5 305	-861 806	-836 676
	Netto utgifter	26 563	588 761	573 095

1. Ansvarsområde

Bymiljøetaten har det overordnede ansvar for planlegging og utvikling, forvaltning og drift av kommunale byrom i Oslo. I byrommet inngår fellesarealer som veier og gater, torg og møteplasser, parker, friområder, kommunale idrettsanlegg og friluftsanlegg, samt kommunale landskapsrom i Marka og indre Oslofjord.

Bymiljøetaten har det overordnede miljøansvaret i kommunen. Etaten skal være en pådriver for de gode miljøløsningene, og på den måten synliggjøre Oslo kommunes miljøarbeid både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Bymiljøetaten skal sørge for et rent, ryddig og trivelig bymiljø, en variert natur og god tilgang til rekreasjon i grøntområder.

Etaten er delegert myndighet etter friluftsløven, miljøinformasjonsloven, viltloven, hundeloven, lakse- og innlandsfiskloven, forurensningsloven, motorferdselsloven, jordloven, skogbruksloven, odelsloven, konsesjonsloven, vegloven, vegtrafikkloven, plan- og bygningsloven og yrkestransportloven, samt forskrifter til disse. Etaten er også delegert myndighet til å håndheve deler av politivedtekten for Oslo.

2. Situasjonsbeskrivelse

Bymiljøetaten ble opprettet 01.05.2011 etter vedtak i byrådet 17.12.2010, sak 1130.1/10. Fra samme dato ble Samferdselsetaten, Trafikketaten, Friluftsetaten, Idrettsetaten og Enøketaten formelt avviklet.

Ansvaret for transportløyveområdet ble overført fra Næringsetaten til Bymiljøetaten 24.10.2011.

Ved nedleggelsen av Enøketaten ble ansvarsområdet overført til Bymiljøetaten. Byrådet avga 25.08.2011 sak 199/11 "Opprettelse av klima- og enøkforetak i Oslo kommune" med innstilling til bystyret om ny organisering av dette ansvarsområdet. Klima og energi Oslo KF omtales i kapittel 8.

I tillegg til de nedlagte etatenes samlede ansvars- og myndighetsområde har Bymiljøetaten overtatt ansvaret for arealer som er regulert til vei, fortau, gågate og torg, herunder Stortorget og Youngstorget, fra Eiendoms- og byfornyelsesetaten, og miljørettet helsevern som ikke er av medisinsk faglig art, fra Helse- og velferdsetaten. Etableringen av Bymiljøetaten gir muligheter for å tenke stordriftsfordeler og effektivisering.

Etaten har forvaltningsansvaret for Oslos andel av Marka, parker, friområder, badestrender, veier, torg, møteplasser og kommunale parkeringsplasser. Driften er i all hovedsak konkurranseutsatt.

Bymiljøetaten viderefører arbeidet med trafiksikkerhetstiltak og vedlikehold og nødvendig oppgradering av de kommunale veiene for å sikre og bedre fremkommeligheten for utrykningskjøretøy, kollektivtrafikk, varetransport og syklist. Oslo kommune er delegert myndighet gjennom vegtrafikkloven til å håndheve og regulere parkering på gategrunn. Dette gjøres i regi av Bymiljøetaten. Vinterstid gjennomføres daglig kontroll av

eiendommer for å avdekke fare for ras av snø og is fra tak, samt rasavvisere som står ute mer enn sju dager. Videre kontrolleres at piggdekkgebyr er betalt, og uregistrerte kjøretøy på gateplan blir fjernet.

Bymiljøetaten er kommunens kompetansesenter på miljøområdet og ivaretar mange av kommunens klima- og miljøoppgaver. Viktige arbeidsområder er blant annet klimatilpasning og klimagassutslipp, luftkvalitet, støy, forsøpling, vassdrag og biologisk mangfold. Etaten overvåker miljøtilstanden, oppdaterer og sammenstiller miljøfakta, formidler miljøinformasjon og varsler innbyggerne når det oppstår høye forurensningsnivåer. Etaten skal påse at klima, miljø, natur, grøntstruktur og rekreasjon ivaretas på en hensiktsmessig og fremtidsrettet måte i byutviklingen. Det er opprettet en egen miljødivisjon slik at Bymiljøetaten skal være kommunens pådriver for gode miljøløsninger, og på den måten synliggjøre Oslo kommunes miljøarbeid både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Idretten er den største frivillige aktiviteten i byen. Oslo Idrettskrets (OIK) er kommunens idrettsråd og viktigste samarbeidspartner i arbeidet med å legge til rette for idrettsaktivitet i byen. Holmenkollen nasjonalarena er et fullverdig anlegg for på topp- og breddeidrett. Det nye breddeanlegget med 4 rekrutteringsbakker for hopp og ca 5 km asfaltert rullekitrasé er ferdigstilt og i full drift fra høsten 2012.

Befolkningsprognosene tilsier at Oslo får en økning på ca 14 000 grunnskoleelever fra 2013 til 2023, noe som medfører økt behov for anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Bymiljøetaten har ansvar for å ivareta kommunens satsing på idrett. Etaten forvalter 36 store og små haller, 12 bad, 207 fotballbaner (73 kunstgress-, 86 gress- og 48 grusbaner), 4 stadionanlegg for friidrett, 5 ishaller, 5 kunstfrosne bandybaner, 4 alpinanlegg, 4 langrennsanlegg og 3 hoppanlegg, m.fl. Storsatsingen på bygging av kunstgressbaner siden 2002 og frem til nå har gitt 45 kunstgressbaner som resultat, og ytterligere 10 nye kunstgressbaner er under utførelse/planlegging.

3. Mål

- Oslo skal være trygg, vakker, miljøvennlig og sporty

4. Strategier og tiltak

Bymiljøetatens formål er å ha ansvar for planlegging, utvikling, forvaltning og drift av kommunale byrom. Etaten skal:

- arbeide for at byrommene er gode og trygge oppholdsrom for alle brukergrupper
- utvikle og drifte transportårene slik at fremkommelighet og trafiksikkerhet fremmes

- legge til rette for og oppmuntre til at kommunale fellesarealer brukes til arrangementer og aktiviteter
- arbeide for at byrommene sammen med friluftsområdene og idrettsanleggene gir gode muligheter for helsefremmende utfoldelse
- finne gode miljøløsninger for Oslo by

I tillegg skal etaten ha fokus på:

- Sterkere publikums- og kundeorientering
- Mer effektiv etat med høyere tjenestekvalitet
- Å dra nytte av mulige synergieffekter

Bymiljøetaten skal sørge for rene, ryddige og trivelige byrom, en variert natur og god tilgang til rekreasjon i grøntområder. Renhold i sentrumsnære områder styrkes i 2013 med ytterligere 10,0 mill.

Etaten skal videreutvikle arbeidet for en ren og ryddig by i nært samarbeid med kommunale etater, næringsliv, statsforvaltningen og politi. Rusken er i dag landets største dugnad for å skape en ren, ryddig og trivelig by. Årlig engasjerer Rusken 150 000-180 000 innbyggere i alle aldre. Ruskenaksjonene sparer fellesskapet for betydelige utgifter hvert år og har en viktig holdningsskapende verdi.

Byrådet vil videreføre sin satsing på kunstgressbaner, og vil avsette midler til rehabilitering av 4 kunstgressbaner i 2013. Disse er Jordal kunstgress, Gressbanen, Stubberudmyra og Ullern. Dette vil bli sett i sammenheng med byrådets helhetlige gjennomgang av investeringsprosjekter på idrettsiden, og avsetning av midler til kunstgressbanene gjøres i Tilleggsinnstillingen.

Stopp Tagging-kampanjen som Bymiljøetaten har ansvar for, er et omfattende tiltak for å forebygge og fjerne tagging på kommunale bygg og installasjoner, og et viktig bidrag i arbeid for at Oslo skal ha rene, trygge og trivelige byrom. Kampanjens hovedaktiviteter er delt mellom satsninger på forebyggende aktiviteter og taggefjerning på kommunal eiendom og for private (Stopp Tagging-ordningen). Stopp Tagging-ordningen er et tilbud til private gårdeiere, borettslag, boligsameier og andre som ønsker en fasade uten tagging. Ordningen omfatter alle bydeler.

Kampanjen er knyttet til Rusken. I tillegg er det satt sammen en egen ressursgruppe bestående av representanter fra blant annet forebyggende virksomhet, politi og andre etater og virksomheter i kommunen. Målet er å bidra til dialog og prosess for å samordne tiltak og kunnskap om tagging. Andre aktiviteter har vært ekstra innsats for å fjerne tagging i sentrumsbydelene før 17. mai, ekstra oppmerksomhet i Groruddalen og Oslo Streetbasket

Cup som er del av Oslo kommunes forebyggende arbeid mot tagging og ungdomskriminalitet. Det er Bymiljøetatens oppgave å finne gode miljøløsninger for Oslo by, samt sørge for god fremkommelighet og tilgjengelighet for alle. Et sentralt tema i etatens miljøarbeid er «grønn mobilitet». Det innebærer at bysamfunnet skal innrettes slik at miljøvennlig mobilitet leder til bedre luftkvalitet, mindre støy og reduksjon i klimagassutslippene. Aktuelle tiltak er økt tilrettelegging for bruk av sykkel, fokus på drosjenæringen og varedistribusjonen. Bymiljøetaten følger opp bystyrets vedtak om å etablere for elbiler, og det skal etableres ytterligere 200 nye ladestasjoner for elbiler i 2013. Byrådet vil legge til rette for å innføre beboerparkering i bydeler som vedtar å innføre ordningen.

Ny lokal forskrift for forvaltning av drosjeområdet i Oslo forventes å tre i kraft i 2013. I forskriften foreslås det blant annet å gi løyvemyndigheten hjemmel til å stille miljøkrav til drosjenæringen.

Ordningen med Oslovakter videreføres i 2013 med en kombinasjon av etatens egne ansatte og innleid vektermannskap. Oslovaktenes nærvær i bybildet skal forebygge og bidra til en tryggere by. Også gjennomføring av belyningsplanen er et viktig tiltak for å gjøre byen tryggere. I tillegg til dette, vil innføring av dynamisk gatebelysning føre til 70 prosent reduksjon av energiforbruket.

Handlingsplan for miljø og klima 2012-2015, vedtatt i byrådet 12.04.2012 (sak 1032/12), inneholder prioriterte tiltak som skal gjennomføres i økonomiplanperioden (se også budsjettets miljøprofil). Handlingsplanen bygger på gjeldende vedtak på miljø- og klimaområdet, og er i tråd med byrådserklæringen som danner det politiske grunnlaget for byrådet. Bymiljøetaten har særskilt ansvar for oppfølging av de prioriterte tiltakene i handlingsplanen og har koordinerings- og rapporteringsansvar på tiltak som blir gjennomført i løpet av økonomiplanperioden.

Etaten har stort vedlikeholdsetterslep på veier, bruer, parker og idrettsanlegg. Etaten vil i 2013 utarbeide en handlingsplan for å få til et periodisk vedlikehold av alle anlegg.

Bymiljøetaten skal skape gode muligheter for barn og voksne i hele byen til å utøve idrett og være i fysisk aktivitet. Etaten skal videreføre det gode samarbeidet med Oslo Idrettskrets og idrettslag som har driftsavtaler med kommunen. Videre vil etaten prioritere rehabilitering og vedlikehold av eksisterende anlegg for idrett og fysisk aktivitet, samt sørge for god fremdrift i realiseringen av påbegynte og vedtatte investeringsprosjekter. Bymiljøetaten skal legge til rette for at Oslo skal være en internasjonalt attraktiv idrettsby. Etaten skal påse at Holmenkollen nasjonalanlegg forvaltes og driftes slik at verdiene ivaretas og videreutvikles. Byrådet vil i 2013 fremme en byrådssak om anleggssituasjonen og behovene for badeanlegg.

Det er etablert et kundesenter i Bymiljøetaten. Det vil ta i bruk ny teknologi for å få raskere og enklere kontakt mellom kommune og kunde. Etaten skal ved økt medvirkning ha fokus på å utvikle tjenestene til beste for kundene. I tilknytning til kundesenteret skal etaten også etablere et informasjonssenter hvor hele etatens bredde kan presenteres, med et særskilt fokus på miljøoppgavene som kommunen har ansvar for.

Med etableringen av Bymiljøetaten gis det muligheter for en bedre tilrettelegging av Oslo som arrangementsarena. Det er etablert en Arrangements- og utleieavdeling i etaten for å tilrettelegge for enklere utleie til arrangementer og aktiviteter. Byrådet ønsker at kommunen skal bli en bedre tilrettelegger for ulike arrangementer, og anser at det er et stort potensial for å samordne informasjon og gjøre byen mer oversiktlig som arrangementsarena, forenkle søknadsprosesser, redusere antall kontaktpunkter og gi gode rammer for arrangører.

Bymiljøetatens ramme omfatter avsetning for tilskudd på 61,5 mill. til følgende:

	<i>Vedtatt budsjett 2011</i>	<i>Vedtatt budsjett 2012</i>	<i>Forslag 2013</i>
Rammetilskudd Oslo Idrettskrets	35 480 000	38 000 000	38 735 000
Seniorprosjektet OIK	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Idrett og utfordring OIK	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Storbyarbeidet OIK	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Norway Cup	2 000 000	4 000 000	4 000 000
TAC: The Arctic Challenge og VM Freestyle 2013	1 300 000	1 300 000	3 500 000
Sommerpatruljen OIK	350 000	350 000	350 000
EKT	300 000	300 000	300 000
Hageformål	104 000	104 000	104 000
Oslofjordens Friluftsråd (OF)	1 884 000	1 915 000	2 150 418
Oslo og Omland Friluftsråd (OOF)	1 197 000	1 217 000	1 217 000
Østensjøvannets venner	100 000	100 000	100 000
Oslo Elveforum	150 000	150 000	150 000
Maridalens venner	800 000	800 000	800 000
Dyrebeskyttelsen Oslo/Akershus	250 000	250 000	250 000
Norsk Naturarv	750 000	750 000	750 000
Tilskudd større idrettstiltak og andre organisasjoner	1 200 000	2 211 000	1 476 000
Tilskudd Oslomarkas fiskeadministrasjon	295 000	305 642	305 642
Superrusken Grorudalen	100 000	100 000	100 000
Skjærgårdstjenesten	916 000	885 000	912 082
Tilskudd til friluft- og naturvernorganisasjoner	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Samlet tilskudd	53 476 000	59 037 642	61 500 142

Forskrift om tilskudd som i dag gjelder friluft- og naturvernorganisasjoner, skal utvides til også å omfatte idrettsorganisasjoner. Det tas sikte på at den nye forskriften skal tre i kraft i 2013.

Bymiljøetaten har ansvaret for å administrere ordningen med tilskudd til friluft- og naturvernorganisasjoner, som innebærer at tilskuddsordningen hvert år skal kunngjøres med søknadsfrist 15. januar i dagspressen og på Oslo kommunes internettsider.

Tilskuddet til Arctic Challenge og VM Freestyle 2013 fordeles med 1,75 mill. til TAC og 1,75 mill. til Norges skiforbund til dekning av arenakostnader til halfpipe ifm VM i Freestyle og The Arctic Challenge.

Bidrag fra Skjærgårdstjenesten til stell av øyene er budsjettet med 2,8 mill. som inntekt.

Småbåtfondets inntekter kommer fra arealleie og bryggemeteravgift, og settes inn på rentebærende konto. Småbåttutvalget disponerer fondet innenfor godkjent budsjett.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 24,7 mill.

Byrådet legger opp til en økning i parkeringsavgiften på 10 % utover prisstigning. Økningen benyttes til styrket renhold.

Byrådet har lagt inn 2,0 mill. til fyllstasjoner for hydrogenbiler (HYOP).

Bogstad Vinterparadis gis et driftstilskudd på inntil 1,0 mill. etter behov til kunstisbanen på Bogstad. Byrådet setter som vilkår at banen stilles gratis til disposisjon for idretten, og at Oslo idrettskrets fordeler treningstid som for de kommunale anleggene.

Ullern idrettspark gis et driftstilskudd på inntil 1,0 mill. etter behov til kunstgress- og kunstisbanen på Ullern. Byrådet setter som vilkår at banen stilles gratis til disposisjon for idretten, og at Oslo idrettskrets fordeler treningstid som for de kommunale anleggene.

Vann- og avløpsetaten overtar ansvaret for vannrelaterte områder fra Bymiljøetaten. Dette innebærer i første omgang ansvaret for fontene, åpning av bekker og ansvaret for vedlikehold av dammene i marka.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
542	Bymiljøetaten (MOS)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	463 870	430 332
	Sum utgifter	0	463 870	430 332
07	Refusjoner	0	-38 850	-41 850
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-35 400	-25 162
	Sum inntekter	0	-74 250	-67 012
	Netto utgifter	0	389 620	363 320

1. Investeringsoversikt – med prosjektbeskrivelser

542 Bymiljøetaten (MOS)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
109 011	Friluftsliv: Diverse mindre prosjekter			6 350	6 350	6 350	6 350		Løpende
109 012	Utstyr, transportmidler, maskiner			2 000	2 000	2 000	2 000		Løpende
108 015	Skogavgiftsfondfinansiert tiltak			320	320	320	320		Løpende
106 025	Idrett: Diverse mindre prosjekter			5 000	5 000	5 000	5 000		Løpende
107 041	Maskiner/biler/utstyr IDR			2 000	2 000	2 000	2 000		Løpende
110 018	Skytebane i fjell Åsland	85 000	55 000	30 000	0	0	0	0	1/11 - 4/13
107 001	Samferdsel: Ensjø-prosjektet			48 100	50 000	50 000	50 000		Løpende
113 005	Program Gateopprustning			40 000	50 000	50 000	50 000		Løpende
113 006	Aksjon skolevei			7 462	8 500	8 500	8 500		Løpende
113 007	Støy og luftforurensing			8 500	8 355	8 500	8 500		Løpende
113 008	Trafikksanering/fartssoning			4 300	3 000	3 000	3 000		Løpende
113 009	Universiell utforming			6 400	10 660	10 660	10 660		Løpende
113 010	Mindre utbedringer			21 000	15 621	21 000	21 000		Løpende
108 030	Utredning / prosjekter			11 800	10 150	6 000	6 000		Løpende
108 033	Parkeringsautomat./parkometre			3 200	3 200	3 200	3 200		Løpende
108 034	Opparbeidelse p-plasser			1 500	1 500	1 500	1 500		Løpende
108 035	Utstyr, transportmidler, maskiner			900	900	900	900		Løpende
111 021	Trikk - Dronning Eufemias gate	170 000	74 000	31 000	31 000	21 000	13 000	0	1/11 - 4/16
112 001	Diverse trafikksikkerhet			36 500	35 105	25 400	25 400		Løpende
112 002	Kollektivprioriteringer			63 000	130 306	121 700	133 340		Løpende
112 028	Oppgradering Ensjø T-banestasjon	241 000	140 000	101 000	0	0	0	0	3/12 - 4/13
	Sum investeringsutgifter			430 332	373 967	347 030	350 670		
	Finansiering:								
106 025	Diverse mindre prosjekter	Tilskudd fra andre		-500	-500	-500	-500		
107 001	Ensjø-prosjektet	Overført mva refusjon		-4 300	0	0	0		
107 001	Ensjø-prosjektet	Inv. mva fra 2014		0	-3 300	-3 300	-4 000		
107 001	Ensjø-prosjektet	Tilskudd fra andre		-30 000	-54 000	-44 000	-48 000		
107 041	Maskiner/biler/utstyr IDR	Overført mva refusjon		-400	0	0	0		
107 041	Maskiner/biler/utstyr IDR	Inv. mva fra 2014		0	-400	-400	-400		
108 030	Utredning / prosjekter	Overført mva refusjon		-400	0	0	0		
108 030	Utredning / prosjekter	Inv. mva fra 2014		0	-150	0	0		
109 011	Diverse mindre prosjekter	Tilskudd fra staten		-5 350	-5 350	-5 350	-5 350		
109 011	Diverse mindre prosjekter	Tilskudd fra andre		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000		
109 012	Utstyr, transportmidler, maskiner	Overført mva refusjon		-400	0	0	0		
109 012	Utstyr, transportmidler, maskiner	Inv. mva fra 2014		0	-400	-400	-400		
110 018	Skytebane i fjell Åsland	Overført mva refusjon		-6 000	0	0	0		
110 018	Skytebane i fjell Åsland	Tilskudd fra andre		-5 000	0	0	0		
112 001	Diverse trafikksikkerhet	Overført mva refusjon		-4 500	0	0	0		
112 001	Diverse trafikksikkerhet	Inv. mva fra 2014		0	-2 105	-1 400	-2 000		
112 002	Kollektivprioriteringer	Overført mva refusjon		-6 500	0	0	0		
112 002	Kollektivprioriteringer	Inv. mva fra 2014		0	-3 906	-4 000	-4 000		
113 006	Aksjon skolevei	Overført mva refusjon		-462	0	0	0		
113 006	Aksjon skolevei	Inv. mva fra 2014		0	-500	-500	0		
113 007	Støy og luftforurensing	Overført mva refusjon		-500	0	0	0		
113 007	Støy og luftforurensing	Inv. mva fra 2014		0	-355	-500	0		
113 008	Trafikksanering/fartssoning	Overført mva refusjon		-300	0	0	0		
113 009	Universiell utforming	Overført mva refusjon		-400	0	0	0		
113 009	Universiell utforming	Inv. mva fra 2014		0	-660	-660	0		
113 010	Mindre utbedringer	Overført mva refusjon		-1 000	0	0	0		
113 010	Mindre utbedringer	Inv. mva fra 2014		0	-621	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-67 012	-73 247	-62 010	-65 650		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			363 320	300 720	285 020	285 020		

Byrådet legger opp til en helhetlig gjennomgang av investeringsprosjekter på idrett til Tilleggsinnstillingen for budsjett 2013.

Ensjøprosjektet

Gjennomføringsorganisasjonen for utbygging av teknisk og grønn kommunal infrastruktur på Ensjø er lagt til Bymiljøetaten. Det foreslås 48,1 mill. i 2013 50, 0 mill. hvert år i resten økonomiplanperioden.

Program gateopprusting

Ombyggingen av Klingenberggata, mellom Olav Vs gate og Haakon VII's gate, stod ferdig i 2012. Byrådet foreslår at arbeidene i Olav Vs gate starter i 2013 med fullføring i 2014. I økonomiplanperioden settes det av 30 mill. i 2013 og 30 mill. i 2014. Opprusting av Bogstadveien inngår også i programposten. Restkostnader for opparbeidelsen av Carl Berners plass dekkes over denne posten.

Trafikksikkerhet, herunder Aksjon skolevei

Det foreslås en ramme på 48,3 mill. kroner til diverse trafikksikkerhetstiltak, trafikksanering, fartssoneingstiltak og aksjon skolevei. Aktuelle prosjekter er utbedringer av ulykkespunkter, planlegging og prosjektering av ulykkesutsatte kryss, bygging av fortau i Holmen veien, Etterstadsletta, Hellerusfaret og Ryghs vei, rehabilitering av sone 30-skilting og oppmerking av humper og opphøyd gangfelt. I 2013 vil etaten starte arbeid med planlegging av miljøgate i Brobekkveien-Refstadveien.

Kollektivprioriteringer

Det foreslås en ramme på ca. 200 mill. kroner til kollektivtiltak i 2013. Til Ensjø T-banestasjon foreslås 101 mill. kroner og 31 mill. til trikk i Dronning Eufemias gate. Bymiljøetaten arbeider videre med Bogstadveien i 2013 og bidrar i opprustingen av trikketraseen i Grefsenveien fra Hans Nielsens Hauges gate til Vitaminveien.

Oslo 2022

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
547 Oslo 2022 (MOS)				
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	0	80 000	
Sum utgifter	0	0	80 000	
Sum inntekter	0	0	0	
Netto utgifter	0	0	80 000	

1. Ansvarsområde

Oslo 2022 har ansvaret for å utarbeide søknad om å få de XXIV olympiske vinterleker til Norge i 2022 i henhold til bystyrets vedtak i sak 156/12 Olympiske leker/Paralympics 2022 – Utarbeidelse av søknad av 06.06.2012, ref byrådssak 65/12 av 03.05.2012.

2. Situasjonsbeskrivelse

Oslo 2022 ble etablert ved byrådsvedtak av 12.06.2012, sak 1052.1/12 Utarbeidelse av søknad om OL/PL til Norge i 2022 – Etablering av midlertidig etat. De olympiske vinterleker/paralympics er det største og mest krevende vintersportsarrangement som gjennomføres.

En søknad om et OL/PL er todelt. Den ene delen er en søknad om statsgaranti og rettes til staten ved Kulturdepartementet. Søknad om statsgaranti skal oversendes staten ved Kulturdepartementet innen

01.06.2013. Det er en forutsetning at søknaden underlegges statlig kvalitetssikring før statsgaranti kan gis.

Den andre delen av søknaden er besvarelse av en *Questionnaire* fra IOC. IOC har strenge krav til hvordan en søknad skal bygges opp. Søknaden deles i 3 såkalte *Volumes* med ulike delprosjekter under hvert *Volume*.

Det er et omfattende arbeid som kreves som grunnlag for de to søknadsdelene, hele 17 deltemaer skal utredes og sammenstilles. Etaten har derfor lagt stor vekt på å knytte til seg kompetanse på det høye nivå som søknadsarbeidet krever. Dersom det besluttes at søknaden skal sendes, vil søkere i så fall være Oslo kommune, Norges Idrettsforbund og Norges olympiske og paralympiske komite med staten som garantist. Ut fra OLs nasjonale karakter i sin dimensjon og kompleksitet er det for etaten av største

betydning at søknadsarbeidet gjennomføres i tett dialog med idretten og aktuelle nabokommuner. Berørte departementer og direktorater vil bidra med nødvendige planer, utredninger og fakta etter bestilling fra Oslo kommune.

Oslo 2022 er opptatt av å utvikle en god kommunikasjon med andre aktører og interessenter for å sikre en bredest mulig forankring av arbeidet, noe som anses som viktig for at Oslo eventuelt skal kunne bli en vinnerkandidat som vertskap for lekene i 2022.

3. Mål

- Søknaden skal ha en kvalitet som kan kvalifisere for statsgaranti
- Søknaden skal ha en kvalitet som tilfredsstiller IOC's krav og kan vinne konkurransen mot andre søkerbyer

4. Strategier og tiltak

Oslo 2022 skal legge kommunens prinsipper for virksomhetsstyring til grunn for sitt arbeid for å oppnå en effektiv gjennomføring av bystyrets oppdrag.

Oslo 2022 skal legge Oslo kommunes prinsipper for gode investeringsprosesser til grunn for sitt utredningsarbeid for å sikre best mulig kvalitet i underlagsmaterialet.

Oslo 2022 skal i utviklingen av et overordnet konsept planlegge en prosess som foruten kommunens egne virksomheter inkluderer næringslivet, utdanningsinstitusjoner og andre aktører. Involvering og forankring anses viktig for å vekke begeistring og understøtte kvaliteten på søknaden.

Oslo 2022 skal i søknadsarbeidet se hen til allerede vedtatte kommunale og statlige planer for å oppnå et best mulig samsvar med andre prioriterte samfunnsoppgaver.

5. Merknader til driftsbudsjettet

I byrådssak 65/12 står følgende: "Til utarbeidelse og kvalitetssikring av en søknad anslås et behov på 50 mill kroner for andre halvår 2012 og 80 mill kroner frem til levering av søknaden i 2013. Byrådet vil komme tilbake til inndekning av kostnadene i forbindelse med sak om virkning av årsregnskapet for 2011 samt i budsjett 2013."

Ved bystyrets behandling av byrådssak 102 av 24.05.2012 Revidert budsjett – Effekt av regnskap 2011 m.v. i møte 13.06.2012, sak 195, ble 50 mill. avsatt på Kap. 126 Diverse avsetninger og tiltak under byrådsavdelingene for å dekke kostnadene til søknadsarbeidet i 2012 og 80 mill. ble avsatt på Kap. 940 Fond for driftsmidler til søknadsarbeidet i 2013 frem til vedtak i bystyret. De avsatte midler overføres kap. 547 Oslo 2022.

Renovasjonsetaten – næring

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
643	Renovasjonsetaten - næring (MOS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	19 468	16 363	20 271
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	43 224	28 869	31 309
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	15 516	19 618	13 456
14	Overføringsutgifter	57	45	14
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	4 617	0	0
	Sum utgifter	82 881	64 895	65 050
16	Salgsinntekter	-77 435	-59 042	-66 790
17	Refusjoner	-757	-5 552	0
18	Overføringsinntekter	-13	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-4 617	0	0
	Sum inntekter	-82 821	-64 594	-66 790
	Netto utgifter	60	301	-1 740

1. Ansvarsområde

Renovasjonsetaten – næring, skal sikre at det er et avfallshåndteringstilbud til alle. Tilbudet er servicepreget og rettet mot næringsdrivende med mindre mengder avfall. Etaten har ansvaret for etterdriften av de avsluttede deponiene på Grønmo. Resterende deler av Grønmo deponi skal avsluttes og sluttarronderes.

I tillegg belastes kapitlet for aktiviteter knyttet til Rusken og lopper samt felleskostnader til stab og støttefunksjoner fra kapittel 640 Renovasjonsetaten – selvkost.

2. Situasjonsbeskrivelse

For næringsdrivende med mindre mengder avfall har kommunen fremdeles et servicetilbud. Dette omfatter innsamling av rest- og papiravfall, mottak av farlig avfall og mottak av avfall på gjenbruksstasjoner. Etaten utfører også etterdrift av Grønmo deponi. Deponiet er stengt, men tidligere mottatt avfall, herunder organisk avfall, medfører aktivitet bl.a. knyttet til metangass og sige vann fra deponiet.

Det arbeides med et forprosjekt for avslutning av de tidligere avfallsdeponiene på Grønmo. For å sikre lovpålagt avslutning og etterdrift av deponiene på Grønmo har Oslo kommune ivarettatt kravet om finansiell sikkerhet for etterdrift i minst 30 år, ved at bykassen stiller en finansiell garanti. Kostnadene ved etterdrift av deponiene på Grønmo fordeles med 26 % på selvkostregime for renovasjon og 74 % på bykassen. Parallelt med dette gjennomfører etaten tiltak for økt gassuttak i den delen av deponiet som allerede er i en etterdriftsfase. Det arbeides også med en reguleringsplan for området.

På de gjenbruksstasjonene som har kapasitet, kan næringsdrivende med mindre mengder avfall levere opp til 5 m³ avfall mot betaling tilsvarende minimum selvkost.

Næringsdrivende kan levere park-, hageavfall og hestemøkk på mottaks- og komposteringsanlegget på Grønmo.

Nøkkeltall for: Kap. 643 Renovasjonsetaten - næring	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Totalt næringsavfall i tonn	32 230	29 454	27 070
Antall besøkende på gjenbruksstasjonene	31 141	32 893	36 660

3. Mål

- hente inn ca 13 000 tonn næringsavfall i innsamlingen og levere dette direkte til forbrenning i EGE sitt anlegg.
- hente inn inntil 800 tonn kildesortert avfall som sorteres på de samme betingelser som for husholdningene.
- 31 % av alt næringsavfallet skal gå til materialgjenvinning i 2013.

Måltall for: Kap. 643 Renovasjonsetaten - næring	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Materialgjenvinning i % av totalt avfall	40 %	36 %	35 %	31 %
Henteordning restavfall direkte til forbrenning (tonn/år)	15 000	14 483	13 000	13 000
Henteordning kildesortert avfall til sortering (tonn/år)				800

4. Strategier og tiltak

- Gjennomføre tiltak for å øke uttaket av gass i den delen av deponiet som allerede er i en etterdriftsfase.
- Gjennomføre forprosjekt for avslutning av de tidligere avfallsdeponiene på Grønmo.
- Næringskunder som sorterer mat- og plastavfall på samme betingelser som husholdningene blir en del av utvidet kildesortering i Oslo. Avfallet leveres sammen med husholdningsavfallet til Energigjenvinningsetaten (EGE) sine optiske sorteringsanlegg.
- Videreføring og nysalg av næringskunder med papirabbonnement.
- Tettere kundeoppfølging på gjenbrukstasjonene for å sikre at egnede fraksjoner havner riktig i forhold til behandlingsmåte.
- Tillate en forsiktig økning i henting av kildesortert avfall, gitt at kapasiteten hos EGE er tilfredsstillende.
- Når Grønmo deponi er ferdig avsluttet er planen å overføre etterdriften til Eiendoms- og byfornylsetaten.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto -0,4 mill.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
643 Renovasjonsetaten - næring (MOS)				
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	880	0	0	
Sum utgifter	880	0	0	
Netto utgifter	880	0	0	

Energigjenvinningsetaten – Husholdninger

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
645	Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	54 101	67 363	78 266
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	100 249	118 563	130 905
14	Overføringsutgifter	-30	0	0
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	34 891	0	0
	Sum utgifter	189 212	185 926	209 171
16	Salgsinntekter	-46 619	-59 255	-78 852
17	Refusjoner	-152 148	-153 632	-227 628
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-34 891	0	0
	Sum inntekter	-233 659	-212 887	-306 480
	Netto inntekter	-44 447	-26 961	-97 309

1. Ansvarsområde

Energigjenvinningsetaten - husholdning skal sørge for tilstrekkelig behandlingskapasitet for husholdningsavfall fra Oslo. Etatens hovedoppgave er å utsortere og materialgjenvinne matavfall og plastemballasje, samt energigjenvinne restavfallet fra husholdningene i Oslo.

Etaten etablerer og drifter sorteringsanlegg for utsortering av plastemballasje og matavfall fra husholdningene, behandlingsanlegg for matavfall der biogass og biorest (gjødselsprodukt) fremstilles, samt to forbrenningsanlegg med til sammen 5 ovnslinjer. Driften av anleggene er regulert gjennom gjeldende lover, regler og utslippstillatelser gitt av Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMA).

Varmeenergien produsert ved anleggene skal i henhold til avtale leveres til Hafslund Fjernvarme AS sitt fjernvarmenett. Driften er regulert gjennom sikkerhets- og miljømyndigheter.

2. Situasjonsbeskrivelse

Husholdningsavfall behandles til selvkostpris. Det innebærer at det er fullfinansiert gjennom renovasjonsgebyret i Oslo. Dette er i henhold til

forurensningsloven § 34. Det betyr at alle tiltak som iverksettes i økonomiplan perioden vil bli belastet Renovasjonsetaten i samme periode.

Etaten drifter to anlegg for optisk utsortering av plastemballasje og matavfall med kapasitet på til sammen 150 000 tonn/år. Ett på hvert av forbrenningsanleggene Haraldrud (100 000 tonn/år) og ett på Klemetsrud (50 000 tonn/år).

Det er inngått en avtale om å etablere et biogassanlegg for behandling av matavfall i Nes kommune. Biogassanlegget vil gi fornybar drivstoff fra matavfall til kjøretøyer og biogjødselprodukter til landbruket. Romerike biogassanlegg (RBA) på Esva miljøpark vil stå ferdig desember 2012.

Etaten har et høyt fokus på anskaffelser, og har videreutviklet føringer for hvordan dette skal gjennomføres i organisasjonen. EGE styrker organisasjonen med ytterligere fokus på innkjøp og kontraktsoppfølging. EGE har store kontrakter med garantioppfølging som krever sterk oppfølging fremover i forbindelse med bygging av de nye anleggene.

Nøkkeltall for: Kap. 645 Energigjenvinningsetaten - Husholdninger	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Total husholdningsavfall i tonn	256 846	252 316	134 406
Klager på lukt		<10	<10
Matavfall utsortert tonn/år		1 864	6 517
Plastavfall utsortert tonn/år		505	2 124
Totalt utsortert tonn/år			67 089

3. Mål

- Drift og etablering av anlegg skal sikre nødvendig behandlingskapasitet for Oslos husholdningsavfall
- Driften ved anleggene skal optimaliseres for størst mulig ressursutnyttelse på en miljø- og kostnadseffektiv måte

Måltall for: Kap. 645 Energigjenvinningsetaten - Husholdninger	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Produsert energi (GWh/år)	250	305	250	262
Energiutnyttelse i %	85 %	89 %	90 %	90 %
Antall brudd på utslippstillatelser	0	9	0	0
Andel utsorterte fargede poser i %	95 %	90 %	95 %	95 %
Klager på lukt			<10	<10

4. Strategier og tiltak

EGE vil starte prøvedrift av nytt biogassanlegg på Nes ca 01.01.2013. Etaten planlegger en forsiktig start av produksjonen med små kvanta matavfall for å bygge opp bakteriekulturen i anlegget. Driftskostnader med bemanning på 8 personer fra oppstart er beregnet til 28 mill i 2013. EGE vil drifte anlegget med eget personell.

EGE vil fase inn flytende biogass (LBG) til erstatning for natur gass (LNG). Biogassen blir markedsført og distribuert av AGA AS i henhold til avtale med EGE for perioden 2012 til og med 2019. Etaten driver med produkt og markedsutvikling av biogjødsel. Det er et mål at all biogjødsel avsettes i markedet.

EGEs investeringsprogram EGE 2010, enstemmig vedtatt av bystyret, medfører investeringer i et biogassanlegg som skal gi fornybar drivstoff fra matavfall til kjøretøyer, tilsvarende et drivstofforbruk for 150 busser i året. Biogassproduksjon starter i desember 2012. I økonomiplanperioden 2013-2016 vil byggeprogrammet EGE 2010 være ferdig, og EGE vil komme inn i en ny fase med fokus på drift og effektivisering av alle de investeringer som er gjennomført siden 2008.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,56 mill.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)				
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	340 141	197 000	34 500
	Sum utgifter	340 141	197 000	34 500
08	Overføringsinntekter	-6 811	-35 000	0
	Sum inntekter	-6 811	-35 000	0
	Netto utgifter	333 330	162 000	34 500

1. Investeringsoversikt – med prosjektbeskrivelser

645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger	Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:								
113 011 Energigjenvinningsetaten diverse			22 500	15 000	15 000	15 000		Løpende
112 015 Avfallshåndtering sikre bunkerstyring	12 000		12 000	0	0	0	0	1/13 - 4/13
Sum investeringsutgifter			34 500	15 000	15 000	15 000		
Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			34 500	15 000	15 000	15 000		

Energigjenvinningsetaten – Næring**Driftsbudsjettet**

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
646 Energigjenvinningsetaten - næring (MOS)				
10 Lønn og sosiale utgifter		53 861	39 712	42 389
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		126 936	140 242	153 056
14 Overføringsutgifter		-24	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner		99 839	0	0
Sum utgifter		280 612	179 954	195 445
16 Salgsinntekter		-200 410	-259 482	-291 126
17 Refusjoner		-43 727	-38 818	-42 450
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner		-99 839	0	0
Sum inntekter		-343 976	-298 300	-333 576
Netto inntekter		-63 364	-118 346	-138 131

1. Ansvarsområde

Energigjenvinningsetaten – næring skal selge energigjenvinningskapasitet utover husholdningenes behov for behandlingskapasitet.

Energigjenvinningskapasiteten skal selges til andre kommuner og næringsdrivende på kommersielle vilkår. Driften av anleggene er regulert gjennom gjeldende lover, regler og utslippstillatelser gitt av Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMA).

Fjernvarmen som produseres gjennom forbrenning leveres som grunnlast til fjernvarmenettet i Oslo. Varmeenergien selges til Hafslund Fjernvarme AS. Etatens produksjon av strøm selges til Undervisningsbygg KF, via Nordpool og Hafslund Strøm. Driften er regulert gjennom sikkerhets- og miljømyndigheter.

2. Situasjonsbeskrivelse

Næringsavfall behandles til markedspris. I kapittel 646 Energigjenvinningsetaten – næring fremkommer

økonomien til den kommersielle driften. Overskuddet fra dette kapitlet tilfaller bykassen i Oslo kommune, gjennom salg av forbrenningstjenester og produksjon av energi.

Energigjenvinningsetaten næring drifter tre ovnslinjer på og to turbiner med generatorer Klemetsrud energianlegg.

EGE har sikret salgsavtaler i Norge og utlandet med kunder for å fylle opp kapasiteten på Klemetsrud energigjenvinningsanlegg. Etaten har kontraktfestet leveranser av avfall for de kommende år med nabokommuner, avfallsentreprenører og avfallsmeglere. For å sikre full produksjon i vinterperioden har virksomheten utviklet en strategi for vinteravfall. Virksomheten mottar avfall fra det europeiske markedet som en del av leveransene. Det gir EGE forutsigbarhet med tilfredsstillende avfallsleveranser fremover.

Et vesentlig formål med disse avtalene er foruten å sikre brensel gjennom vinteren å starte avfallsleveranser til svenske anlegg og dermed redusere ubalansen i markedet for å øke prisene i markedet for energigjenvinning av avfall i det svensk/norske markedet.

Etaten har utviklet scenario for ulike prisbaner for energigjenvinning av avfall i Europa i årene fremover. EGE monitorer markedet for forbrenningstjenester og gjør lønnsomhet og risikovurderinger når EGE tar posisjoner i dette markedet for å få best mulig pris.

Energigjenvinningsetaten bidrar på flere områder for å nå målene angitt i byøkologisk program 2012-2015. Det innebærer blant annet satsing på fjernvarme, fornybar strøm og innfasing av biogass som drivstoff til kjøretøy som erstatning til diesel.

Energirik deponigass på Grønmo utnyttes til miljøvennlig energiproduksjon, i stedet for utslipp av klimagassen metan, som opprettholder og forsterker klimaendringsprosessen som pågår.

Nøkkeltall for: Kap. 646 Energigjenvinningsetaten - næring	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Avfall mottatt til forbrenningsanlegget Næring (t/år)	256 846	252 316	173 351
Klager på lukt		<2	0
Energi i avfallet Klemetsrud MWh/tonn		2,2	2,3

3. Mål

- Driften ved anleggene skal optimaliseres for størst mulig ressursutnyttelse på en miljø- og kostnadseffektiv måte
- Den kommersielle driften skal være industriell med fokus på optimalisering av inntekter

Måltall for: Kap. 646 Energigjenvinningsetaten - næring	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Produsert energi (GWh/år)	475	439	600	795
Energiutnyttelse i %	83 %	73 %	84 %	85 %
Antall brudd på utslippstillatelser	0	58	0	0
Klager på lukt			<10	<10
Energi i avfallet MWh/tonn			2,5	2,5
Mengde produsert biogass fra VAV Nm ³	1 700 000	1 700 000	2 200 000	2 200 000
Andel solgt drivstoff	98 %	98 %	98 %	98 %

4. Strategier og tiltak

EGE skal selge tjenester med å energigjenvinne brennbart restavfall i markedet, levere fornybar varme til fjernvarmenettet i Oslo og fornybar elektrisk kraft. Salg av energigjenvinning av brennbart restavfall og energi foregår til markedsbetingelser.

For å nå målet om full energiutnyttelse på Klemetsrudanlegget kreves det høy oppetid gjennom hele året. EGE vil ha behov for å forsterke vedlikeholdsinnsatsen over tid for å oppnå inntekts- og resultatnivået i budsjettet. Byrådet vil i 2013 vurdere organiseringen av anleggene under Energigjenvinningsetaten.

For å bidra til balanse i markedet for energigjenvinning av avfall i det svensk/norske markedet skal etaten inngå prosjektavtaler om mottak av europeisk deponiavfall. Etaten skal delta i prosess i regi av Avfall Sverige, Avfall Norge og Avfall Danmark for å utvikle balanse i markedet og informere om Oslo kommunes kretsløpsbaserte avfallskonsept.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 5,4 mill.

Investeringsbudsjettet

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
646 Energigjenvinningsetaten - næring (MOS)			
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	390 418	101 000	30 000
Sum utgifter	390 418	101 000	30 000
Netto utgifter	390 418	101 000	30 000

1. Investeringsoversikt – med prosjektbeskrivelser

646 Energigjenvinningsetaten - næring (MOS)	Kostnads-ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge-start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:								
111 014 EGE diverse			30 000	30 000	30 000	0		
Sum investeringsutgifter			30 000	30 000	30 000	0		
Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			30 000	30 000	30 000	0		

Brann- og redningsetaten

Driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
650 Brann- og redningsetaten (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	289 574	321 880	345 391
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	56 074	33 023	42 819
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	18 579	21 242	21 625
14 Overføringsutgifter	9 869	165	167
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	6 848	0	0
Sum utgifter	380 943	376 310	410 002
16 Salgsinntekter	-59 611	-65 676	-75 583
17 Refusjoner	-19 378	-9 454	-8 982
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-4 454	0	0
Sum inntekter	-83 443	-75 130	-84 565
Netto utgifter	297 500	301 180	325 437

1. Ansvarsområde

Brann- og redningsetaten skal verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker.

Brann- og eksplosjonsvernloven pålegger kommunen ansvaret for å sørge for etablering og drift av et brannvesen som kan ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver etter loven på en effektiv og sikker måte. Dimensjonering av etaten styres av forskrift om organisering og dimensjonering

av brannvesen med innbyggertall og risikobilde som inngangsparametere.

2. Situasjonsbeskrivelse

Oslo har mange utfordringer i arbeidet med brannvern og beredskap mot brann og andre ulykkeshendelser. Byen gjennomgår en stadig fortetting. Oslo er et kommunikasjonsknutepunkt og senter for mange viktige samfunnsfunksjoner. Risikobildet når det gjelder branner og ulykker er forholdsvis stabilt, men det er nødvendig å ta hensyn til ny risiko i det moderne samfunnet som terror og viljestyrte handlinger.

Antallet branner som etaten rykker ut til holder seg på et stabilt nivå, ca 400 pr år, selv om befolkningen øker. I 2011 omkom det 6 personer i brann i Oslo. Risikogruppene omfatter eldre som bor hjemme eller i omsorgsbolig, de som har redusert boevne og personer med annen sikkerhetskultur og begrensede ferdigheter i norsk/engelsk. Brannforebyggende tiltak i form av økt sikkerhet i boliger vektlegges og det forutsettes en bred deltagelse fra mange aktører i kommunen i det brannforebyggende arbeidet. Etaten samarbeider med Omsorgsbygg KF og Boligbygg KF om å brannsikre byens boliger for omsorgstrengende(omsorgsboliger). Alle boligene blir vurdert og det settes opp en risikobasert plan for utbedring av brannsikkerheten.

Det er høy byggeaktivitet i Oslo og byen fortettes. Det er en utfordring å sikre god framkommelighet for Brann- og redningsetatens utrykningskjøretøyer og god tilrettelegging for slokke- og redningsinnsats i de enkelte objekter. Etaten er inne i de enkelte byggesaker og gir uttalelser vedrørende tilgjengelighet med mål om økt person- og verdisikring i byutviklingen.

Etaten gjennomfører hyppige nattkontroller rettet mot utesteder. Eierne av byggene må i tillegg delta på ordinære tilsyn. Det avdekkes jevnlig utesteder med så store branntekniske avvik at det er nødvendig med strakstiltak eller umiddelbar bruksnektelse. Det benyttes også tvangsmulkt som virkemiddel mot gjentatte overtredelser av brannlovgivningen.

Geografisk plassering av brannstasjonene er hensiktsmessig i forhold til eksisterende bebyggelsesmønster. Gjennomsnittlig innsatstid ved branner og ulykker er mellom 5 og 6 min, noe som er under dimensjoneringsforskriftens minimumskrav på 10 min. Det er etablert bistandsavtaler med nabokommunene og utrykninger skjer stadig over kommunegrensene.

Det er opprettet en hendelseslogg på etatens nettside. Denne vil gi en fortløpende kortfattet informasjon om branner og ulykker i byen.

Nøkkeltall for: Kap. 650 Brann- og redningsetaten	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Gjennomsnitt innsatstid beregnet av alle utrykninger	5 min 45 sek	5 min 50 sek	5 min 50 sek

3. Mål

- Antall omkomne i brann i Oslo skal reduseres
- Økt brannsikkerhet i kulturhistoriske og samfunnskritiske objekter
- Liv, miljø og verdier skal kunne reddes gjennom en godt organisert og effektiv beredskap

Måltall for: Kap. 650 Brann- og redningsetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Brannforebyggende virksomhet:				
Forebyggende tilsyn i særskilte brannobjekter	2 600	2 600	2 600	2 600
Lovpålagte tilsyn i særskilte brannobjekter	100 %	100,0 %	100 %	100 %
Antall tilsyn i 1890-bygårder				600
Tilsyn og feiing av ildsteder				25 %
Bemannings:				
Årsverk funksjon 338 forebyggende pr. 1000 innbyggere	0,14	0,14	0,14	0,09
Årsverk funksjon 339 forebyggende pr. 1000 innbyggere	0,60	0,56	0,60	0,54

4. Strategier og tiltak

Etaten skal videreutvikle det forebyggede arbeidet slik at skadesituasjonen beveger seg fra stabil til en situasjon med tydelig nedgang i antall omkomne og skadeomfang. Måltrettet brannverninformasjons- og motivasjonsarbeid skal gi kunnskap og adferdsendring som gir økt brannsikkerhet. Den

enkelte må få kunnskap om at man selv har ansvar for å forebygge branner.

Etaten skal fortsette sitt brede informasjonsarbeid om automatiske slokkeanlegg og anbefale dette som det viktigste sikringstiltaket først og fremst i gamle bygårder, omsorgsboliger og fredet bebyggelse i Oslo.

Tilsyn i bygårder og særskilte risikoobjekter skal gjennomføres etter risiko, med fokus på branntekniske oppgraderinger og ressurseffektivitet. Det skal utvikles en risikoindeks for prioritering av tilsyn. For økt brannsikkerhet i utelivsbransjen, skal eiere og bransjen bevisstgjøres gjennom flere risikobaserte tilsyn. Det skal være tett oppfølging og gjentatte kontroller, samt dialog med bransjen. Det skal samarbeides med andre tilsynsmyndigheter og politiet.

Det skal reageres raskt på ulovlige boforhold som medfører høy brannrisiko.

Etaten vil samarbeide tett med nabobrannvesen for å sikre regionen en best mulig beredskap. Etaten vil fortsette samarbeidet med Norske Redningshunder og Norsk Luftambulans i NORSAR (Norwegian search and rescue team) som besitter redningsutstyr til bruk ved redningsaksjoner i utlandet.

Brann- og redningsetaten var sterkt involvert i håndteringen av terrorangrepet 22. juli 2011. Hovedbrannstasjonen ble rammet av den kraftige eksplosjonen. Likevel rykket mannskapene ut og det ble etter hvert gjennomført en omfattende innsats der også nabokommunene bidro med ressurser. Det nye nødnett fungerte tilfredsstillende. Etaten gjennomførte søk, redning, brannsløkking og sikring i

en stor bygningsmasse og hadde også en redningsdykkerbil involvert i søksarbeidet på Utøya. Det har vært gjennomført en omfattende utskifting av vinduer, porter og dører på Hovedbrannstasjonen.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har evaluert brannvesenets innsats 22. juli og konkluderer med at det ble gjennomført en godt organisert innsats i regjeringskvartalet. Det har vært stor interesse fra media knyttet til etatens innsats generelt og opplevelser fra enkeltmannskaper og ledere spesielt. Etaten er førsteinnsatsstyrke og en sentral beredskapsressurs ved håndteringen av nærmest ethvert ulykkesscenario og understreker betydning av å opprettholde en god beredskap i Oslo. Det har vært sterkt fokus på økning av politiets beredskap etter 22. juli. Det er også nødvendig å tilføre ressurser til 110-sentralen. Kravene til dagens nødsentraler er høye og det kreves stadig mer av etaten i forhold til informasjonsspredning og innsatsdokumentasjon.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er foreslått 7,0 mill. til styrking av 110-sentralen og til forebyggende arbeid.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 20,7 mill.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
650	Brann- og redningsetaten (MOS)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	12 890	6 000	6 000
04	Overføringsutgifter	2 278	0	0
	Sum utgifter	15 167	6 000	6 000
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-2 613	-360	-360
	Sum inntekter	-2 613	-360	-360
	Netto utgifter	12 555	5 640	5 640

1. Investeringsoversikt – med prosjektbeskrivelser

650 Brann- og redningsetaten (MOS)	Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:								
113 012 Utstyr, transportmidler, maskiner			6 000	6 000	6 000	7 000		Løpende
Sum investeringsutgifter			6 000	6 000	6 000	7 000		
Finansiering:								
113 012 Utstyr, transportmidler, maskiner		Overført mva refusjon	-360	0	0	0		
113 012 Utstyr, transportmidler, maskiner		Inv. mva fra 2014	0	-360	-360	-420		
Sum kapittel finansiering			-360	-360	-360	-420		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			5 640	5 640	5 640	6 580		

Kjøp av transporttjenester**Driftsbudsjettet**

Beløp i 1000 kr			
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.	2011	2012	2013
711 Kjøp av transporttjenester (MOS)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	6 870	0	0
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	1 504 249	1 492 663	1 554 049
Sum utgifter	1 511 119	1 492 663	1 554 049
18 Overføringsinntekter	-6 937	0	0
Sum inntekter	-6 937	0	0
Netto utgifter	1 504 182	1 492 663	1 554 049

1. Ansvarsområde

Budsjettkapittelet omfatter Oslo kommunes kjøp av kollektive transporttjenester.

Ruter AS er Oslo kommune og Akershus fylkeskommunes bestillerorgan for kollektivtransport og mottar tilskudd til kjøp av kollektivtilbud. Byrådet vil bruke 1 554,0 mill. til kjøp av kollektive transporttjenester i 2013.

Kollektivtrafikksektoren i Oslo er organisert i tre selskaper Ruter AS, Oslo vognselskap AS (OVS) og Kollektivtransportproduksjon AS (KTP AS). I tillegg har Bymiljøetaten som veiholder ansvaret for holdeplasser og tiltak for kollektivtrafikk i vei.

Ruter AS eies av Oslo kommune sammen med Akershus fylkeskommune og har som formål å drive et helhetlig, rasjonelt og markedstilpasset kollektivsystem for hele regionen. Ruter AS inngår avtaler med operatører om all rutegående kollektivtransport i Oslo og Akershus, med unntak av togtrafikk, i henhold til rammebestillinger fra Oslo kommune og Akershus fylkeskommune. Ruter AS er

videre eiernes sentrale kompetanseorgan for kollektivtrafikk.

Ruter AS mottar også midler fra Oslopakke 3 som kanaliseres inn i driften og som det inngås avtaler med KTP AS om vedrørende oppgradering av trikk- og T-baneinfrastruktur.

OVS AS eier og er ansvarlig for den langsiktige forvaltningen av trikk- og T-banevognparken.

Kollektivtransportproduksjon AS forvalter baneinfrastrukturen, leverer vognvedlikehold og har datterselskapene Trikken AS, Oslo T-banedrift AS og Unibuss AS som driver operatørvirksomhet gjennom kjørekontrakter med Ruter AS.

2. Situasjonsbeskrivelse

Kollektivtrafikken vokste med 4,7 % i 2011 og er i 2012 fortsatt i vekst. Kollektivandelen av motoriserte reiser var på 44 % i 2011. En grunnleggende vekst kommer fra økt befolkning, men trafikken øker særlig der det satses på tilbudsforbedringer.

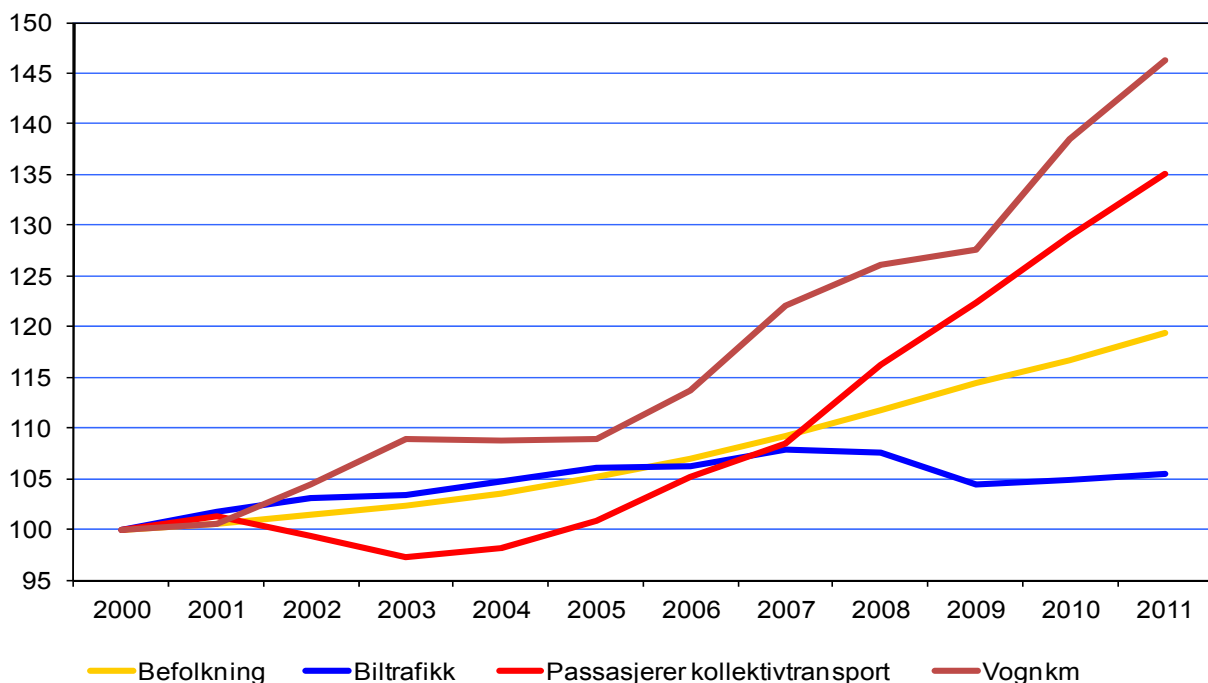
Kundetilfredsheten var i 2011 på 92 % i følge målingene Ruter AS har fått gjennomført.

En full samordning av prisstrukturen i Oslo og Akershus var en av de klare forventningene da Ruter AS ble etablert. I oktober 2011 ble det innført en forenklet pris- og sonestruktur i Oslo og Akershus, med en betydelig reduksjon av antall soner. Når det gjelder elektronisk billettering benytter nå 97 % av kunder som kan bruke elektronisk billett denne typen billett.

I morgenrushet er det tilnærmet 100 % belegg på alle driftsarter inn mot sentrum. Trafikken ut av sentrum

er på denne tiden nesten tom, og trekker derfor ned beleggsprosenten. Denne effekten ser vi også på ettermiddagen når kundene reiser hjem fra jobb i motsatt retning. For Ruter AS sitt nett totalt er beleggsprosenten på 23,4 %, T-bane har en beleggsprosent på 12,6 %, trikk på 26,9 % og bybuss på 31 %. Det er med andre ord mye ledig kapasitet i systemet. Utfordringen er å fordele trafikken i større grad over døgnet. Grunnen til at beleggsprosenten på T-bane er så vidt lav, er at kapasiteten er kraftig utvidet på enkelte strekninger og det tar tid før kapasiteten utnyttes.

Indeksutvikling Oslo. År 2000=100

Kostnadene knyttet til infrastruktur er i liten grad reflektert i tabellen over. Det eksisterer i dag et moderniseringsbehov beregnet til ca. 7, 0 mrd i trikk – og T-banenettet selv om det er gjort betydelige investeringer de senere årene.

Det forventes en befolkningsvekst på 30 % i Oslo- og Akershus frem mot 2030. Det er behov for en satsing på utvidelser av tilbudet og bygging av tung infrastruktur som bane til Fornebu og ny sentrumstunnel for T-bane innen overskuelig fremtid. Det er også behov for en fornying av trikkevognparken.

Miljø

Et effektivt kollektivtilbud er et sentralt virkemiddel for å nå byrådets miljømål både når det gjelder lokal og global forurensing. Trikk og T-bane kjøres på sertifisert grønn strøm. Videre satses det på flere

miljøvennlige drivstofftyper som biodiesel, biogass og hydrogen, for blant annet å nå målet om klimanøytral bussdrift innen 2020. Det settes stadig høyere miljøkrav i Ruter AS sine bussanbud. Når det gjelder utslipp fra buss gikk utslipp av både CO₂ og NO_x ned i 2011 sammenliknet med året før.

3. Målsetninger

- Kollektivtrafikken skal ta den vesentligste delen av veksten i motorisert trafikk
- Tilfredsheten med kollektivtilbudet i Oslos befolkning skal være høy
- Mest mulig kollektivreiser for de samlede ressursene
- Mest mulig effektiv drift
- Fremkommelighet for kollektivtransport skal bedres

- Driften av kollektivtrafikken skal være mest mulig miljøvennlig
- Infrastrukturen for kollektivtrafikk skal driftes, vedlikeholdes og utvikles slik at verdiene ivaretas

4. Strategier og tiltak

Rutetilbudet i Oslo er godt og skal videreføres på dagens nivå. Kollektivtrafikken skal også møte befolkningsveksten i byen og det arbeides derfor med mange tiltak for å utvide kapasiteten, Lørenbanen er et eksempel. Sentralt for å sikre påliteligheten i kollektivsystemet er det at infrastrukturen er i god stand og at fremkommeligheten for kollektivtrafikken bedres. I lokalt forslag til Oslopakke 3 er det satt av midler til opprustning av T-banen og trikkenettet i Oslo.

Forslaget til revidert Oslopakke 3 for perioden 2013-32 vil dekke foreliggende ettersleps- og moderniseringsbehov i T-bane- og trikkenettet. Midlene rekker imidlertid ikke til å hindre at nye etterslep oppstår. Byrådet vil igangsette arbeidet med en konkret plan for oppgradering og modernisering av baneinfrastruktur, basert på nye økonomiske rammer i Oslopakke 3.

I 2013 vil det viktigste oppgraderingsprosjektet være ferdigstilling av oppgradering av Lambertseterbanen.

Bygging av Lørenbanen vil startes opp i 2013, med forbehold om statlig godkjenning av handlingsprogrammet til Oslopakke 3, og vil etter planen stå ferdig for drift i første halvdel av 2016.

Innfasingen av de siste 32 settene av T-banevogner, som i hovedsak vil leveres i 2013, vil gi full toglangde på Lambertseterbanen, full toglangde på Grorudbanen alle avganger og 7,5 min rute på Røabanen med full toglangde. Byrådet vil videre legge frem sak om ny stasjonsstruktur for Frognerseterbanen og utrede forlengelse av T-banen til Tryvann.

Byrådet vil i 2013 komme tilbake til bystyret med en løsning for midlertidig stasjon på Gulleråsen.

Arbeidet med å implementere gatebruksplanen er sentral for å øke fremkommeligheten for kollektivtrafikk i sentrum. Videre er det viktig at kollektivtrafikken prioriteres på hovedveiene inn mot Oslo.

For å sikre at et godt trikketilbud fremover er det nødvendig å gjøre utskiftninger i trikkevognparken. Byrådet vil derfor, sette i gang arbeidet med anskaffelse av nye trikker i 2013.

Byrådet er videre opptatt av fremdrift for realisering av bane til Fornebu, og vil arbeide for at finansiering for denne kommer på plass.

Byrådet mener det er muligheter for å utvikle kollektivtrafikken på sjøen og vil konkretisere oppfølging av Ruter AS sin båtstrategi i 2013.

Byrådet vil holde månedskortprisen fortsatt lav for å gjøre kollektivtrafikken til et attraktivt valg.

Byrådet vil videre arbeide med ulike modeller for effektivisering og alternativ finansiering av kollektivtrafikken. Å få på plass en hensiktsmessig organisering av kollektivselskapene med klare roller og ansvar samt en struktur som sikrer transparens og effektiv utnyttelse av ressursene i kollektivtransporten i Oslo er en prioritert oppgave. Det er viktig at Oslo kommune fremstår som en tydelig eier og stiller klare og målbare krav til kollektivselskapene. Som et ledd i dette arbeidet vil byrådet, i tråd med verbalvedtak S46 om Framtidig drift av kollektivtransporten, legge fram en sak om framtidig drift av kollektivtransporten, herunder vurdere positive og negative sider ved en eventuell konkurranseutsetting.

Byrådet vil fortsatt stille strenge miljøkrav til kollektivdriften med sikte på CO2 nøytraldrift innen 2020 og være en pådriver for bussteknologi som bidrar til å bedre luftkvaliteten i Oslo.

Oslopakke 3

Kollektivtrafikken tildeles betydelige midler fra Oslopakke 3. I forslag til handlingsprogram for Oslopakke 3 i 2013 er det for Oslos del forutsatt:

- 359,0 mill. kr til drift og mindre investeringer.
- 425,0 mill. kr til større oppgraderinger av trikk- og T-banenettet.
- 276,0 mill. kr til bygging av Lørenbanen i 2013.

Endelig godkjenning av handlingsprogrammet vil skje gjennom Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2013.

Det vil også foretas flere større investeringer knyttet til kollektivtrafikken over Bymiljøetatens budsjett (b.la Ensjø stasjon, oppgradering av Bogstadveien og trikk i Dronning Eufemiasgate).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Byrådet foreslår 1 554,0 mill. til kjøp av transporttjenester i Oslo i 2013. kjørekontraktene Ruter AS har med operatørene

Det er innarbeidet forventet prisutvikling med netto 43,8 mill.

Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
752	Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (MOS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	11	0	0
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	6 846	0	0
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	0	1 361	1 286
14	Overføringsutgifter	1 653	776	786
	Sum utgifter	8 510	2 137	2 072
17	Refusjoner	-2 874	0	0
	Sum inntekter	-2 874	0	0
	Netto utgifter	5 636	2 137	2 072

1. Strategier og tiltak

Overføringer til andre gjelder 0,040 mill. i medlemsavgift til Trygg trafikk. For øvrig brukes avsetningen til diverse utredninger og prosjekter blant annet innen miljø og kollektiv- og samferdselsspørsmål.

Oslo kommunes andel av drift av Regionkontor landbruk, som er et interkommunalt samarbeid mellom fem kommuner bevilges over dette kapitlet.

Det er innarbeidet forventet prisutvikling med netto 0,05 mill.

Sykkelprosjektet

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
761	Sykkelprosjektet (MOS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	489	0	0
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	1 259	4 008	4 072
14	Overføringsutgifter	4	0	0
	Sum utgifter	1 752	4 008	4 072
17	Refusjoner	47	0	0
	Sum inntekter	47	0	0
	Netto utgifter	1 799	4 008	4 072

Hovedsykkelveinettet er ca 180 km. Kommunen har ansvaret for ca 90 km, hvorav 63 km er ferdig bygd. Byrådet er opptatt av fremdriften i utbyggingen av sykkelveinettet. Eksisterende sykkelstrategi går ut i 2015. Byrådet iversetter derfor arbeidet med ny sykkelstrategi i 2013.

I 2013 fortsetter arbeidet med strekningene Tvetenveien fra Haugerudveien til Trosterud, Torggata, sykkelgate fra Hausmanns gate til Ring 1 og Miljøgate Sognsveien. I tillegg til hovedsykkelveinettet jobbes det også med andre viktige traseer for syklistene som Maridalsveien (Carl Kjelsens

vei-Hammeren), Sørkedalsveien og Ring 2 (Blindernveien-Vogts gate). De to førstnevnte er særlig viktige, og hyppig brukt som treningsarena for aktive syklister og mosjonister. Et annet viktig tiltak sykkelprosjektet har iverksatt er et prøveprosjekt med toveis sykkeltrafikk i enveiskjørt gater. Kirkegata og Skippergata er prøvegater hvor det er merket opp sykkelfelt i begge retninger samt sykkelbokser i kryss. Sykkelboksene og sykkelfeltene er også merket med rødt belegg.

Sykelprosjektets prioriterte oppgave er å finne gjennomførbare løsninger for alle gjenstående traseer av hovedsykkelveinettet innen utgangen av 2012, slik

at det kan etableres et sammenhengende nett i Oslo. Sykelprosjektet skal samarbeide med kommunale og statlige organer og interesseorganisasjoner for å tenke nytt og finne gjennomførbare løsninger på gjenstående traseer.

Det er i 2012 startet opp anlegg som har behov for anleggsmidler også fra 2013-budsjettet. Disse er Tvetenveien fra Haugerudveien til Trosterud, Torggata, sykkelgate fra Hausmannsgate til Ring 1 og Miljøgate Sognsveien.

Det er innarbeidet en prisutvikling med netto 0,07 mill.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
761 Sykelprosjektet (MOS)				
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	78 677	129 500	144 000	
04 Overføringsutgifter	2 895	0	0	
Sum utgifter	81 572	129 500	144 000	
07 Refusjoner	-257	0	0	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-4 500	-5 000	
Sum inntekter	-257	-4 500	-5 000	
Netto utgifter	81 315	125 000	139 000	

1. Investeringsoversikt – med prosjektbeskrivelser

761 Sykelprosjektet (MOS)		Kostnads-ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge-start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
111 013	Gang- sykkelveier og sykkelparkering			144 000	122 000	135 500	135 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			144 000	122 000	135 500	135 000		
Finansiering:									
111 013	Gang- sykkelveier og sykkelparkering	Overført mva refusjon		-5 000	0	0	0		
111 013	Gang- sykkelveier og sykkelparkering	Inv. mva fra 2014		0	-5 000	-5 500	-5 000		
	Sum kapittel finansiering			-5 000	-5 000	-5 500	-5 000		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			139 000	117 000	130 000	130 000		

Gang- sykkelveier og sykkelparkering

Hovedsykkelveinettet er nå inne i en fase der det er de store kostnadskrevende prosjektene som er kommet til utførelse. Disse prosjektene vil ha anlegg som strekker seg over flere år.

Det er i 2012 startet opp prosjekter som blir ferdigstilt i 2013 dette er:

- Tvetenveien fra Haugerudveien til Trosterud

- Torggata, sykkelgate fra Hausmannsgate til Ring 1
- Miljøgate Sognsveien

Nye prosjekter som er planlagt med oppstart i 2013 og ferdigstilling i 2014 er:

- Tvetenveien fra Ole Deviksvei til Haugerudveien

Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	3 762,2	3 627,0	3 608,5	3 587,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	3 762,2	3 762,2	3 762,2	3 762,2	3 762,2
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		-2,5	-4,5	-4,5	-4,5
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-62,1	-63,3	-64,4	-65,5
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	3 762,2	3 697,6	3 694,5	3 693,3	3 692,2
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		74,0	-6,0	-6,0	-6,0
+/- Spesifiserte rammeendringer		70,8	78,4	81,4	81,4
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-32,9	-55,3	-77,5	-88,6
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok		111,9	17,1	-2,1	-13,2
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		126,3	126,3	126,3	126,3
=ØKONOMIPLAN (brutto)	3 762,2	3 935,7	3 837,8	3 817,5	3 805,3
Salgs- og leieinntekter	-936,9	-1 003,5	-1 028,8	-1 027,4	-1 027,4
Refusjoner	-561,0	-604,1	-600,1	-598,4	-593,4
Overføringsinntekter	-20,7	-26,5	-16,5	-16,5	-16,5
=Sum driftsinntekter	-1 518,5	-1 634,1	-1 645,5	-1 642,3	-1 637,3
=ØKONOMIPLAN (netto)	2 243,7	2 301,6	2 192,4	2 175,2	2 168,0

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

3,0 %

0,5 %

-0,1 %

-0,4 %

Oppgaveendringer mellom sektorer

Endringen er i hovedsak knyttet til videreføring av sykkelprosjektet.

Uspesifiserte rammeendringer

Sektorens andel av rammereduksjon er jevnt fordelt mellom sektorens etater.

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Endringen er i hovedsak virkning av opprettelse av Bymiljøetaten. På kap. 650 er det lagt inn 2,0 mill. som ekstraordinær kompensasjon for lønnsoppgjøret.

Forventet lønns- og prisutvikling

Det er innarbeidet forventet lønns- og prisutvikling med 126,3 mill.

Tidsbegrensede tiltak – spesifiserte

På kap. 547 er det lagt inn 80,0 mill. til søknadsprosess OL2022. På kap. 542 er det tatt ut midler til prosjektering nytt bad etter Drammensbadet 1,0 mill., Prosjektering Grorud og Lambertseter idrettshaller 3,0 mill. og Norway Cup 2,0 mill.

Salgs- og leieinntekter

Endringen fra 2012 til 2013 er i hovedsak knyttet til kap. 645.

Overføringsinntekter

Endringen fra 2012 til 2013 er i hovedsak knyttet til kap. 645.

Spesifiserte rammeendringer

På kap. 542 er det lagt inn 7,0 mill. til driftsfølggevirkning idrettsanlegg. Kap. 645 er det justert for oppstart av biogassanlegget på Nes og oppstart sorteringslinje C totalt 19,7 mill. Kap. 646 er det justert med 15,8 mill. og skyldes i hovedsak en justering mellom kap. 645 og 646. Kap. 650 er det lagt inn 7,0 mill. til styrking 110-sentralen og styrking av forebygging. Kap. 711 er det lagt inn en økning på 18,7 mill. til kjøp av transporttjenester.

8 MOS Selvfinansierende

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har det overordnede ansvaret for områdene miljø, klima og bærekraftig utvikling, veier, kollektivtransport, trafikkssikkerhet, offentlig parkering, havn, kommunens skoger, parker og friområder, idrett, beredskap, brann og redning, energigjenvinning, enøktiltak, vann, avløp og renovasjon.

Vann, avløp og renovasjon er selvfinansierende tjenester. Dette innebærer at disse tjenestene finansieres av gebyrer, regulert i egne lover og forskrifter basert på en forutsetning om at disse skal beregnes etter selvkostprinsippet. Det fremgår av retningslinjene for beregning av selvkost at brukerne kun betaler for tjenester de selv har nytte av, og dagens brukere skal ikke subsidiere bruken til andre generasjoner.

Sektoren omfatter også de kommunale foretakene (KF) Oslo Havn KF og Klima og energi Oslo KF. I tillegg til å tilrettelegge for effektiv havnedrift og forvalte havnens eiendommer, har Oslo Havn KF en viktig rolle som tilrettelegger for gode miljøløsninger. Oslo Havn KF er også en av byens største byutviklingsaktører. All virksomhet i havna er basert på symmetrisk utvikling mellom havneutvikling og byutvikling. Klima og energi Oslo KF forvalter Oslo kommunes Klima- og energifond. Fondets midler skal stimulere tiltak som gir reduserte klimagassutslipp, redusert eller mer effektiv energibruk og/eller bedre luftkvalitet i tråd med fondets vedtekter.

I Sak 1 Del 1 er selvkostdelen av samferdsels og miljøsektoren i all hovedsak omtalt under overskriftene: Blå-grønn by, Bærekraftig bytransport, og Trygg og velorganisert by.

Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)

Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjettet	Dok 3	Budsjett - økonomiplan			
	2012	2013	2014	2015	2016
Sum utgifter	1 354 002	1 456 459	1 435 881	1 359 514	1 371 584
Sum inntekter	-1 724 480	-1 776 371	-1 820 919	-1 864 875	-1 910 241
Netto utgifter	-370 478	-319 912	-385 038	-505 361	-538 657

Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 2,9 %

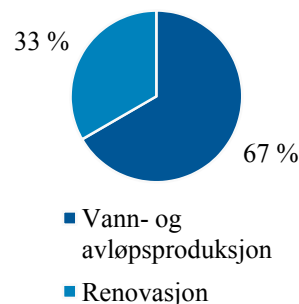
Store investeringer på sektorområdet:

Voldsløkkatunnelen: 629,0 mill.

Midtgardsormen-avløp: 1 302,0 mill.

Smestad gjenbruksstasjon: 271,0 mill.

Sektorens hovedområder

Byrådets mål og tiltak**Bærekraftig bytransport****Byrådets mål:**

- Halvere klimagassutslipp innen 2030 i forhold til nivået i 1991
- Prioritering av klimanøytrale transportløsninger
- Mer miljøvennlig godstransport

Tiltak:

- Produksjon av biogass
- En effektiv havn med tilbud om landstrøm og satsning på grønn varedistribusjon

Utfordringer for å nå byrådets mål

Gjennom Vann- og avløpsetaten vil byrådet videreføre biogassproduksjon til bruk som drivstoff for kjøretøy, og uthenting av varmeenergi fra avløpsvann ved bruk av varmepumper. Biogass produseres under nedbrytning av organiske stoffer og det er et av de mest miljøvennlige drivstoff tilgjengelig i dag. Denne benyttes i dag som drivstoff til busser i Oslo området.

Fram til 2030 forventes godstrafikken på Østlandet å øke med 50 prosent eller mer. Oslo kommune har et betydelig ansvar for at godstransporten skjer på en effektiv, miljøvennlig og sikker måte i hovedstaden. Dette er et liberalisert marked, og gjennom Oslo Havn KF har Oslo kommune en viktig oppgave med å tilrettelegge for effektiv og miljøvennlig sjøtransport.

Oslo havn er Norges største importhavn for forbruksvarer og er nært knyttet til

logistikkvirksomheten på Alnabru. Her har Oslo kommune gjennom ny reguleringsplan lagt til rette for et utvidet og mer effektivt terminalområde, som samtidig legger til rette for miljøvennlig godstransport.

Oslo Havn KF er en brukerfinansiert virksomhet som har ansvaret for havneinfrastrukturen og oppsyn med trafikken i havnedistriktet mens driften på havna i hovedsak skjer gjennom private aktører. Oslo Havn KF er i en konkurransesituasjon i forhold til andre havner – og særlig i forhold til veitransport. For å nå målet om å flytte gods fra veg til kjørl er det derfor også viktig for Oslo havn å yte best mulig service til norske og utenlandske kunder gjennom å tilrettelegge for en rasjonell og effektiv gods- og passasjerhåndtering. Oslo Havn KF fortsetter med utbygging av landstrøm for passasjerskip, dette vil bidra til reduksjon av klimagassutslipp og lokal luftforurensning.

Blå – grønn by**Byrådets mål:**

- Brukervennlige, rene og godt vedlikeholdte byrom
- Effektiv ressursutnyttelse og kretsløpsbasert avfallshåndtering
- God luftkvalitet, rent vann og reduserte klimagassutslipp
- Forvalte Oslos biologiske mangfold og kulturlandskap på en bærekraftig måte

Tiltak:

- Holde parker og grøntområder, veier, fortau og plasser rene, og i god stand
- Videreføre satsingen på utvidet kildesortering ved å etablere ny gjenbruksstasjon på Smestad
- Fase ut bruk av fossil energi til oppvarming innen 2020
- Etablere grøntkorridor langs elvene i forbindelse med byutviklingen og opparbeide turveier langs elver

Utfordringer for å nå byrådets mål

Byrådet vil at Oslo skal være en internasjonal ledende miljøby hvor det skal være enkelt å velge miljøvennlige løsninger. Et viktig tiltak er å fortsette etablering av gjenbruksstasjoner og mini-gjenbruksstasjoner, herunder gjenbruksstasjon på Smestad. I tillegg skal byrådet sikre gode hente- og bringeordninger for farlig avfall og bedre

bringeordninger for ukurant avfall, som grovavfall og hageavfall, samt arbeide videre for å sikre økt ombruk.

Byrådet arbeider for å nå målet om 50 % materialgjenvinning av husholdningsavfallet innen 2014. Innføring av kildesortering og utsortering av plastemballasje og matavfall ble i juni 2012 fullført,

og hele byen omfattes nå av ordningen. Informasjonsarbeidet i forbindelse med dette fortsetter ut økonomiplanperioden, og byrådet vil videreutvikle ordningen til også å omfatte offentlige bygg. Erfaringsvis vil det ta 3-5 år før abonnentene har etablert rutiner i forhold til nye kildesorteringsløsninger. Næringslivet har selv ansvar for å levere alt eget avfall til godkjent mottak, men byrådet legger til rette for et servicetilbud til næringsdrivende med mindre mengder avfall.

Oslo har etablert verdens største optiske sorteringsanlegg for avfall, og ny tredje ovnslinje har ført til økt kapasitet for effektiv energigjenvinning av avfall. Byrådet vil i 2013 vurdere organiseringen av anleggene under Energigjenvinningssetaten. Bygging av behandlingsanlegg for matavfall (biogassanlegg) i Nes kommune ferdigstilles vinteren 2012/13. Biogassen vil gå til drivstoff for blant annet busser og renovasjonsbiler og er et viktig ledd i byrådets arbeid for å fremme klimanøytrale transportløsninger. Biogjødsel fra anlegget vil tilbys bønder i regionen som et alternativ til kunstgjødsel. Bystyret har satt som mål at alle oljefyrer i hele byen skal fases ut innen 2020.

Oslo kommunes Klima- og energifond skal stimulere til tiltak som gir redusert eller mer effektiv energibruk og reduserte klimagassutslipp fra virksomheter og aktiviteter i Oslo. Måltallet for 2013 er at klimautslippene skal få en ny varig reduksjon på 17 500 tonn CO₂-ekvivalenter. Arbeidet med å videreutvikle et energi- og klimaregnskap for egne

virksomheter er innarbeidet i handlingsplan for miljø og klima vedtatt av byrådet i 2012. I 2013 kan det gis tilsagn om tilskudd innenfor en ramme på 65 mill. kroner og tilsagn om lån innenfor en ramme på 65 mill. kroner. Det kan maksimalt gis kr. 3 mill. i lån til et enkelt prosjekt.

Vann er en viktig ressurs, og vannkvaliteten og sikkerheten ved vannleveransen er avhengig av god kvalitet på vannledningsnettet. Byrådet vil arbeide for å fortsatt sikre trygg og god vannkvalitet og vannleveranser uten avbrudd, og arbeidet med vedlikehold og rehabilitering av vannledningsnettet fortsetter. Anleggene Vettakollen høydebasseng, Voldsløkkatunnelen og reservevannsledning mellom Oslo vest og Bærum øst vil ytterligere øke leveringssikkerheten. Byrådet øker innsatsen for forbedring av vannkvaliteten i vassdragene og i fjorden, og prosjektet Midgardsormen ferdigstilles i 2014. Dette innebærer en opprusting av avløpsnettet i indre by, noe som vil gi en kapasitetsøkning på avløpssiden og hindre at forurenset avløpsvann renner ut i Akerselva og i fjorden. Dette vil gi betydelig miljøgevinster for byen. Arbeidet med ny vannkilde for Oslo er høyt prioritert.

Byrådet vil forsterke arbeidet med gjenåpning av vassdrag for å styrke en blågrønn struktur og for å møte framtidige klimaendringer med blant annet økt nedbør. Prognoser for klimaendringer med økt overvann innarbeides i fornyelsesplaner for avløpsnettet.

Trygg by

Byrådets mål:

- God beredskap mot brann og uønskede hendelser
- Være godt forberedt mot nye utfordringer i forbindelse med ekstremvær

Tiltak:

- Avløpsvann skal håndteres på en slik måte at byens miljø, fjorden, trivsel og biologisk mangfold ivaretas
- Satsning på prosjekt for overvannshåndtering og økt innsats på forebyggende arbeid

Utfordringer for å nå byrådets mål

Klimaendringer har allerede bidratt til mer ekstremvær. Mer ekstremnedbør vil kunne utløse flere jordras, og det kan forventes sterkere vinder med påfølgende ulykker og skader. Dette vil medføre utfordringer for kommunal beredskap, og byrådet arbeider systematisk med dette. Som følge av

befolkningsveksten og de forventede klimautfordringene har byrådet startet arbeidet med en langsiktig strategi for overvannshåndtering i Oslo. Formålet med strategien er å sikre en overvannshåndtering som minimerer skader og ulemper på eiendommer og infrastruktur, møter klimautfordringen og bruker overvann som ressurs i bylandskapet.

Økonomiplanramme 2013-2016

MOS selvfinansierende

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	1 354,0	1 343,4	1 326,4	1 227,0	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	1 354,0	1 354,0	1 354,0	1 354,0	1 354,0
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		29,1	30,5	14,9	14,9
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	1 354,0	1 383,1	1 384,5	1 368,9	1 368,9
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte					
+/- Spesifiserte rammeendringer		27,7	7,5	-51,5	-38,5
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-1,8	-3,6	-5,4	-6,3
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok		25,9	3,9	-56,8	-44,8
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		47,4	47,4	47,4	47,4
=ØKONOMIPLAN (brutto)	1 354,0	1 456,5	1 435,9	1 359,5	1 371,6
Salgs- og leieinntekter	-1 717,5	-1 769,2	-1 813,7	-1 857,7	-1 903,0
Refusjoner	-7,0	-7,2	-7,2	-7,2	-7,2
Overføringsinntekter					
=Sum driftsinntekter	-1 724,5	-1 776,4	-1 820,9	-1 864,9	-1 910,2
=ØKONOMIPLAN (netto)	-370,5	-319,9	-385,0	-505,4	-538,7

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012 1,9 % 0,3 % -4,2 % -3,3 %

En detaljert beskrivelse av endringene fremgår under tilsvarende tabell med økonomiplanskjema bakerst i sektoromtalen.

Netto driftsbudsjett per kapittel

Beløp i 1000 kr

Netto driftsbudsjett pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
620 Vann- og avløpsetaten - forvaltning (MOS)	-344 811	-422 541	-508 936	-529 436
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	24 889	37 503	3 575	-9 221
Sum Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)	-319 922	-385 038	-505 361	-538 657

Brutto investeringsbudsjett per kapittel

Beløp i 1000 kr

Brutto investeringsbudsjett	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
620 Vann- og avløpsetaten - forvaltning (MOS)	949 100	967 508	906 000	662 000
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	283 000	13 000	13 000	15 000
ØKONOMIPLAN (brutto)	1 232 100	980 508	919 000	677 000

Kommunal foretak

Netto driftsresultat per KF

Beløp i 1000 kr

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Netto driftsresultat pr kapittel				
051 Klima og energi Oslo KF (MOS)	38 194	38 194	38 057	38 057
060 Oslo Havn KF (MOS)	-24 200	-25 175	-24 175	-22 175

Brutto investering pr KF

Beløp i 1000 kr

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brutto investeringsbudsjett				
060 Oslo Havn KF (MOS)	308 830	213 030	163 730	165 830
ØKONOMIPLAN (brutto)	308 830	213 030	163 730	165 830

Vann- og avløpsetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
620	Vann- og avløpsetaten - forvaltning (MOS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	240 375	251 099	270 337
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	252 627	290 858	339 512
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	193 961	190 978	197 471
14	Overføringsutgifter	4 881	10 759	10 899
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	236 810	0	0
	Sum utgifter	928 654	743 694	818 219
16	Salgsinntekter	-1 012 041	-1 097 562	-1 155 815
17	Refusjoner	-17 211	-6 978	-7 215
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-236 808	0	0
	Sum inntekter	-1 266 059	-1 104 540	-1 163 030
	Netto inntekter	-337 405	-360 846	-344 811

1. Ansvarsområde

Vann- og avløpsetaten skal dekke byens innbyggere og næringslivskunder sine behov for drikkevann og håndtering av avløpsvannet slik at byens miljø, fjorden, trivsel og biologiske mangfold blir ivaretatt. Etaten skal dekke brukernes behov for service- og forvaltningstjenester. Etaten skal ha en offensiv forvaltning hvor ressurser og energipotensial utnyttes på en miljøvennlig måte. Oppgavene skal løses på en miljø- og kostnadseffektiv måte.

Etaten skal ivareta oppgaver knyttet til planlegging, utbygging, drift og vedlikehold av kommunale anlegg for vannforsyning og avløpshåndtering. Lovgrunnlaget for etatens myndighetsansvar er særskilt knyttet til forurensningsloven, forurensningsforskriften, plan- og bygningsloven, vannressursloven, drikkevannsforskriften, vannforvaltningsforskriften samt lov om kommunale vass- og kloakkavgifter.

2. Situasjonsbeskrivelse

Høy befolkningsvekst, flere ekstremværsituasjoner og klimaendringer, god vassdragforvaltning, hindring av forurensning av økosystemene, innfasing av ny teknologi, samt økt fokus på reduksjon av klimagassutslippene i Oslo og Osloregionen medfører fortsatt behov for ulike løsninger på kort og lengre sikt.

En befolkningsøkning på over 30 % de neste 15-20 årene vil kreve kapasitetsutvidelse på mange områder. Byens innbyggere må sikres nok vann, noe som innebærer behov for en kapasitetsutvidelse av forsyningsanleggene samt sikring av reservevann. På avløpssiden er dagens rensekapasitet allerede overbelastet, og en utvidelse av rensekapasiteten er helt nødvendig. Som en følge av økt forsyningsbehov og mer avløpsvann grunnet både befolkningsvekst og økt nedbør, må Oslos ledningsnett utvides.

Ved store tilførsler har Bekkelaget renseanlegg ikke nok kapasitet til å behandle avløpsvannet gjennom alle rensetrinn. Anlegget mottar betydelig større stoffmengder enn det er dimensjonert for, samt at kravet til nitrogenfjerning er skjerpet. Det planlegges en utvidelse av rensekapasiteten.

Ved å fornye vannledningsnett vil faren for ledningsbrudd reduseres. Ledningsbrudd kan medføre stopp i vannleveranse, kjelleroversvømmelser samt under gitte forutsetninger forurensning vannet med kokeanbefalinger til følge. Dette er hendelser som er belastende for byens innbyggere.

Etaten legger stor vekt på å redusere risikoen for kjelleroversvømmelser i områder der ledningskapasiteten ikke er tilstrekkelig. Et foreldet avløpsnett kan føre til ukontrollerte utslipp og forurensning av vassdragene. Installering av overvåkingsutstyr i kummer med overløp forventes å

gi et enda bedre grunnlag for raskt å rette opp driftsforstyrrelser.

Drikkevannskvalitet fra vannbehandlingsanleggene og på nettet blir fulgt opp ved prøvetaking og analyser Dette er med på å sikre at kravene i drikkevannsforskriften blir oppfylt.

Vann- og avløpsetaten er en miljøetat. Dette innebærer at etatens kjerneoppgaver i seg selv er viktige miljøtiltak. I tillegg legger etaten til rette for en bærekraftig håndtering av vann og avløp på mange nivå. Etaten bidrar til å nå Oslo kommunes miljømål fastsatt bl.a. i Handlingsplan for miljø og klima 2012-2015.

Etaten overtar ansvaret for vannrelaterte områder fra Bymiljøetaten. Dette innebærer i første omgang ansvaret for fontene, åpning av bekker og forvaltningsansvaret dammene i marka.

Østensjøvannet har ikke god nok vanngjennomstrømning. Dette har resultert i flomsituasjoner i hekketiden og erosjon langs bredden. Byrådet vil i 2013 sette av midler til nytt overløp i Østensjøvannet. Tiltaket er også i tråd med ønske fra Fylkesmannen om en løsning for regulering av vannstanden.

I alle etatens prosjekt stilles det krav til kildesortering av bygg- og anleggsavfall. I tillegg blir generelle miljøkrav håndtert i etatens miljøstyringssystem (ISO14001) som brukes aktivt.

Det jobbes kontinuerlig med implementering av risikovurderinger i hele organisasjonen på flere områder. Målet er å styrke den enkelte medarbeiders kompetanse innenfor området, og gjøre arbeidet praktisk håndterbart. Fra 2011 ble det innført risikovurderinger av etatens målsettinger for året. Det gjennomføres også egne risikovurderinger i henhold til ISO14001 sertifiseringen.

Nøkeltall for: Kap. 620 Vann- og avløpsetaten	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Produksjon (volum):			
<u>Vann:</u>			
Vannproduksjon målt i mill m3 pr. år	94,7	100	95,5
Antall ledningsreparasjoner	172	260	222
Antall brudd på servicegarantien som er registrert	0	16	3
<u>Avløp:</u>			
Behandlet avløpsvann, mill m3 pr. år	115	110	121
Antall kjelleroversvømmelser på grunn av kloakkstopp	17	11	7
Antall kjelleroversvømmelser i forbindelse med nedbør	4	2	2

3. Mål

- Behovet for rent drikkevann til byens innbyggere og næringslivskunder skal dekkes.
- Avløpsvann skal håndteres på en slik måte at byens miljø, fjorden, trivsel og biologisk mangfold ivaretas
- Etaten skal ha tilfredse kunder

Måltall for: Kap. 620 Vann- og avløpsetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Produksjon (volum):				
<u>Vann:</u>				
Hygienisk vannkvalitet målt ved % godkjente prøver (kostra)	100,00 %	99,3 %	100,0 %	100,0 %
Andel produsert vann med to hygieniske barrierer				>99%
Vannkvalitet (fargetall) målt ved % godkjente prøver (kostra)	95,0 %	99,3 %	95,0 %	97,0 %
Produktivitet:				
<u>Avløp:</u>				
Ant. avvik på utslippstillatelse Bekkelaget (nitrogen og fosfor)				0
Ant. TKB gjnst. pr. 100 ml. Vann for badeplasser				<500
<u>Kunde:</u>				
Respondentene i undersøkelser skal være tilfreds med våre tjenester				>80%
<u>Miljø:</u>				
Biogassproduksjon andel oppgradert biometan				=>80%
<u>Økonomi:</u>				
Gjennomføringsprosent for investeringsbudsjettet				>65%

4. Strategier og tiltak

For å sikre kvalitet og kapasitet i drikkevannsbehandlingen må Oslos reservevannskapasitet oppgraders. I dette arbeidet inngår utredning og implementering av desinfeksjon på reserveanleggene Langlia og Alnsjøen. Tilsvarende vil etaten igangsette bygging av UV-anlegg på gamle Oset vannbehandlingsanlegg (vba) og utvide desinfeksjonskapasiteten ved Skullerud vba. Etaten vil også utrede behovet for større bufferkapasitet i forhold til høydebasseng knyttet til vannbehandlingsanleggene. Dette vil kunne kompensere for kortere avbrudd i produksjonen.

Fornyng av ledningsnett vil redusere brudd i vannforsyningen, lekkasjer og risiko for innlekking av forurenset vann. Dobbelttidig vannforsyning vil også bidra til å sørge for at etaten har en sikker drikkevannsleveranse.

Etaten jobber med en strategi for å få redusert vannforbruket i Oslo. Etaten vil vurdere ulike virkemidler overfor husholdningsabonnenter, blant annet vil informasjonskampanjer for å øke bevisstheten rundt bruk av vann kunne bidra til å redusere vannforbruket.

Midgardsormen - Oslos største miljøprosjekt - ferdigstilles i 2014. Dette vil gi kapasitetsøkning på avløpssiden, og vil hindre forurenset avløpsvann i å renne ut i Akerselva, indre havnebasseng og i Oslofjorden. Dette vil gi betydelig miljøgevnister for Oslo.

Overvannsmengden og intensiteten økes som konsekvens av klimaendringene. Mengden overvann til avløpsnett skal reduseres. En god overvannshåndtering skal redusere risiko for skader og ulemper på eiendommer og infrastruktur, samt

utnytte overvann som en ressurs i byutviklingen. Redusert overvann på avløpsnett vil kunne bidra til å redusere belastningen på renseanlegget. Det er igangsatt et arbeid med å utarbeide en overvannsstrategi i samarbeid med Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten. Vann- og avløpsetaten jobber også systematisk med bransjerettet informasjon om gjeldende krav for tilknytning og påslipp til offentlig avløpsnett.

Etaten fortsetter å kjøpe inn flere miljøvennlige biler. Bilene som kjøpes inn for levering i 2012 vil alle ha Euro 5 motorer. Dette vil redusere utslippet betydelig i forhold til bilene som blir skiftet ut. Der det er mulig anskaffes biler som bruker nullutslippsteknologi.

I løpet av 2013 vil det installeres et minikraftverk på St Hanshaugen høydebasseng. Det arbeides videre med planlegging av flere kraftverk av samme type. Dette vil gi leveranser av fornybare overskuddsenergi til el-nettet.

Det planlegges å endre oppvarmingsmetoden av Helsfyr driftsstasjon fra elektrisitet til fjernvarme. Arbeidet med omleggingen stater i 2013 og effekten vil først bli merkbar i 2014.

Etaten har videre planer om å skifte ut reduksjonsventiler med strømproduserende enheter. Etaten skal fortsette med energieffektivisering av vann og avløpssystemet og modernisering av pumper.

Vann- og avløpsetaten vil bidra i prosjektet undergrunnskartlegging med 1,5 mill.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 29,6 mill.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
620 Vann- og avløpsetaten - forvaltning (MOS)				
00 Lønn og sosiale utgifter	65 653	0	0	
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	871 946	914 000	949 100	
03 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	1 514	0	0	
04 Overføringsutgifter	731	0	0	
Sum utgifter	939 843	914 000	949 100	
06 Salgsinntekter	-779	0	0	
07 Refusjoner	-7 423	-2 200	-2 200	
Sum inntekter	-8 203	-2 200	-2 200	
Netto utgifter	931 640	911 800	946 900	

1. Investeringsoversikt – med prosjektbeskrivelser

620 Vann- og avløpsetaten - forvaltning (MOS)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
103 035	Svenstua-Vettakollen basseng	322 000	233 892	68 000	20 108	0	0	0	3/06 - 4/12
103 037	Skullerud-Enebakkveien	100 000	49 000	0	0	47 000	0	4 000	1/06 - 4/12
104 003	Bjørsvika	150 000	69 195	10 000	7 000	10 000	0	53 805	1/05 - 4/13
104 006	Enebakkveien-Åsland Hvl.	50 000	20 000	20 000	10 000	0	0	0	1/07 - 4/14
107 032	Voldsløkkatunnelen	629 000	200 000	0	129 000	220 000	80 000	0	
107 038	Akerselva nedre	67 000	50 000	17 000	0	0	0	0	1/09 - 4/13
108 001	Midtgardsormen - avløp Cuba-Bjørsvika-Bekkela	1 302 000	975 200	189 900	136 900	0	0	0	1/08 - 4/13
109 008	Frognerelven	110 000	72 000	28 000	10 000	0	0	0	1/09 - 4/13
109 009	Hoffselven	108 000	55 000	19 000	34 000	0	0	0	1/10 - 4/15
110 009	Akerselva øvre - del II	80 000	55 000	20 000	5 000	0	0	0	1/10 - 4/16
110 010	Alna II	170 000	60 000	30 000	30 000	50 000	0	0	1/11 - 4/18
111 009	Majorstutunnelen	117 300	110 800	2 200	-200	1 100	0	3 400	1/11 - 4/12
113 013	Videreføring saneringsplan vann			132 000	138 000	145 000	152 000		Løpende
113 014	Div. prosjekter initiert av hovedplan vann			20 000	20 000	20 000	0		Løpende
113 015	Ufordelte prosjekter			393 000	427 700	412 900	430 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			949 100	967 508	906 000	662 000		
Finansiering:									
113 015	Ufordelte prosjekter	Tilskudd fra andre		-2 200	-2 200	-2 200	0		
	Sum kapittel finansiering			-2 200	-2 200	-2 200	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			946 900	965 308	903 800	662 000		

Svenstua-Vettakollen basseng

Høydebassenget vil sikre vannforsyningen ved pumpehavari og strømbrydd. Reguleringsplanen er godkjent av bystyret. Stadfestelse av reguleringsplan foreligger fra Miljøverndepartementet, og prosjektet forventes ferdig første halvdel 2014. Den totale kostnadsrammen utgjør 322,0 mill. og periodisering er noe endret.

Skullerud-Enebakkveien

Ny vannledning fra Skullerud til Enebakkveien er ment å styrke en vanskelig forsyningssituasjon i bydel Søndre Nordstrand og skal samtidig betjene det nye

utbyggingsområdet på Gjersrud Stensrud. KVU ble levert i oktober 2011, og oppdraget om videreføring ble gitt i januar 2012. Tidligste anleggsstart er første kvartal 2015. Allerede bevilgede midler benyttes til prosjektering. Periodiseringen av prosjektet er endret.

Bjørsvika

Prosjektet følger den øvrige utbyggingen i området. Dette har medført en forskyvning av investeringene.

Voldsløkkatunnelen

En helsemessig trygg transport av vann til sentrum skal sikres ved bygging av ny vannledning i tunnel fra

Oset vannbehandlingsanlegg til Voldsløkka. Kostnadsrammen er på 629,0 mill. Planlagt ferdigstilling er 2016.

Midtgardsormen – avløp Cuba-Bjørвика-Bekkelaget
Dette prosjektet er et av Oslos viktigste miljøtiltak og er etatens prosjekt for fornyelse og modernisering av avløpsnettet i indre by. Prosjektet vil også bidra til å sikre og forbedre vannkvaliteten i indre Oslofjord.

Det er en målsetting i prosjektet at vannkvaliteten i Akerselva og indre fjordbasseng ikke skal påvirkes negativt av overløpsutslipp eller overvann fra området som omfattes av Midtgardsormen. Det er også et mål at etatens energiforbruk skal reduseres ved å snu vannstrømmer fra VEAS til Bekkelaget renseanlegg. Fremdrift er i henhold til plan.

Renovasjonsetaten – selvkost

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
640	Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	99 811	109 078	125 220
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	254 165	353 002	340 232
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	151 153	148 046	171 100
14	Overføringsutgifter	261	182	1 688
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	14 271	0	0
	Sum utgifter	519 662	610 308	638 240
16	Salgsinntekter	-619 163	-619 940	-613 341
17	Refusjoner	-4 052	0	0
18	Overføringsinntekter	-105	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-14 271	0	0
	Sum inntekter	-637 591	-619 940	-613 341
	Netto inntekter	-117 929	-9 632	24 899

1. Ansvarsområde

Renovasjonsetaten selvkost er etatens forvaltningsdel og skal ivareta kommunens ansvar og myndighet innen den tvungne kommunale renovasjon (husholdningsavfall) på en miljø- og kostnadseffektiv måte.

2. Situasjonsbeskrivelse

Avfallsplan for Oslo kommune 2006-2009 (sak 239/06) er førende for Renovasjonsetatens arbeid. Avfallsplanen legger blant annet opp til 50 % materialgjenvinning av husholdningsavfallet innen 2014 ved å innføre utvidet kildesortering (KiO) av matavfall og plastemballasje. Samtidig skal farlig avfall tas forsvarlig hånd om.

Tjenester

Etatens tjenester rettet mot husholdningene er innsamling av rest- og papiravfall fra alle husstander, mottak av avfall på to store gjenbruksstasjoner, 6

minigjenbruksstasjoner, sesongbaserte hageavfallsmottak, over 664 returpunkter for glass- og metallemballasje, 35 miljøstasjoner for farlig avfall og årlig innsamling av farlig avfall og juletrær i hele byen. I tillegg mottas tekstiler i utplasserte tekstiltårn i hele byen gjennom et samarbeid med private aktører.

Gjenvinning

Utsortering av matavfall og plastemballasje i restavfallsbeholderen startet opp høsten 2009 i utvalgte deler av byen. Kildesortert matavfall og plastemballasje, i hhv. grønne og blå poser, sorteres ut fra restavfallet i kommunens optiske sorteringsanlegg som driftes av Energigjenvinningsetatens (EGE). Ved utgangen av 2012 har alle byens innbyggere tilbud om å sortere matavfall og plastemballasje. Oslo Kommune har nå en svært god og moderne ordning for avfallsinnsamling og avfallshåndtering.

I 2011 var gjenvinningen av husholdningsavfallet på 94 %. Oslo kommune har dermed nådd det nasjonale målet om at minst 75 % av alt husholdningsavfall skal gjenvinnes (sum av material- og energigjenvinning).

Tilfredshet med tjenesteproduksjon

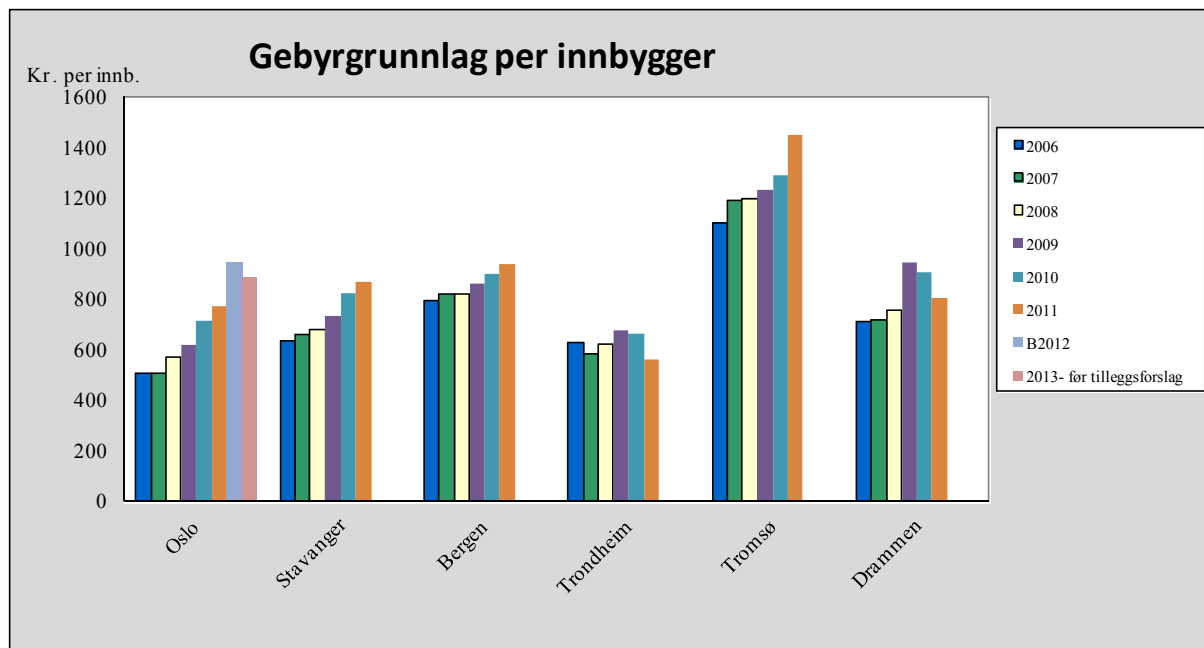
Husholdningenes tilfredshet med tjenesteproduksjonen måles med avfallsbransjens kundetilfredshetsindeks. I 2010 oppnådde Oslo kommune en score på 73 poeng. Dette er blant de beste kommunene i Norge.

Konkurransetsetting og gebyr

Innsamling av avfall fra husholdningenes avfallsbeholdere er konkurranseutsatt. I innsamlingskontraktene er miljøfaktorer vektlagt, og renovasjonsbilene som benyttes går på biogass. Innsamlet restavfall, matavfall og plastemballasje leveres til Energigjenvinningsetatens anlegg til selvkostpris. Mottatt hageavfall, inkl. juletrær,

komposteres og selges på etatens mottaksanlegg for kildesortert avfall. Alt øvrig kildesortert avfall fra innsamlings- og mottakstjenestene er konkurranseutsatt og avhendes i markedet. Et kundeinformasjons- og kontrollsystem sørger for at informasjonsflyten mellom kunde, transportør og etaten fungerer godt.

Tatt i betraktning de gode renovasjonstjenestene Oslo tilbyr er gebyret per innbygger fortsatt lavt. I tillegg kan husholdningene levere grovavfall på gjenbruksstasjonene opp til 3 kubikk per levering uten ekstra kostnad. Renovasjonsgebyret beregnes ut i fra størrelsen på restavfallsbeholderen. Dette gir husholdningene incentiver til å redusere mengden restavfall ved å sortere ut mest mulig av avfallet ved å benytte tjenester som papirinnsamling, gjenbruksstasjoner, returpunkter, miljøstasjoner og hageavfallsmottak.

Kapittel 640 Renovasjonsetaten - selvkost er rendyrket til å omfatte den tvungne kommunale renovasjonen og gir direkte uttrykk for selvkostberegningen. Renovasjonsgebyret fastsettes iht. retningslinjer fra Kommunal og regionaldepartementets (H-2140), samt SFT's veileder "Veiledning om beregning av kommunale avfallsgebyrer" (TA-2001/2004).

Hovedutfordringer

Ved innføring av utvidet kildesortering i Oslo (KiO) er nå de største utfordringene å:

- få god nok sorteringsatferd hos innbyggerne til å nå etatens mål
- redusere mengden løst grovavfall og hageavfall i avfallsbeholderen

Nøkkeltall for: Kap. 640 Renovasjonsetaten – selvkost	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Avfallsmengder			
Totalt husholdningsavfall i tonn	224 998	227 296	240 208
Mengde husholdningsavfall pr. innbygger i kg	383	379	392
Antall besøkende på gjenbruksstasjonene	537 871	571 481	647 475

3. Mål

- Effektiv ressursutnyttelse og kretsløpsbasert avfallshåndtering
 - 50 % materialgjenvinning av husholdningsavfallet innen 2014
 - 0,3 % farlig avfall i 2014
 - Avfall til ombruk fra etatens anlegg i 2014 doubles ifht. 2010
- Riktige priser og gebyrer
- God service til innbyggerne med fokus på medvirkning
 - Kundetilfredshet på 75 i 2014

Operative mål i 2013

- 47 % materialgjenvinning av total innsamlet og mottatt husholdningsavfall
- 60 % av alle i Oslo by skal ha veldig høy eller høy tillit til at det som kildesorteres gjenvinnes
- 55 % av alle i Oslo by skal være veldig positive til påstanden "Oslo kommune legger forholdene godt til rette slik at det er enkelt for meg å kildesortere"
- Maksimalt 0,37 % farlig avfall i etatens avfallsstrømmer der farlig avfall ikke skal forekomme
- 730 tonn ombruksvarer skal leveres ut fra etatens egne anlegg

Måltall for: Kap. 640 Renovasjonsetaten – selvkost	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Ombrukstonnasjen ut fra egne anlegg i tonn		439		730
Materialgjenvinning i % av totalt avfall	40 %	33 %	43 %	47 %
Farlig avfall i avfallsstrømmer der det ikke skal være farlig avfall				0,37 %
Kundetilfredshetindeksen (KTI)			74	74
Tilfro til systemet				>=60%
Antall klager (innsamlingen) i % av antall tømninger	0,05 %	0,08 %	0,05 %	0,05 %
KOSTRA-indikatorer				
Gebyrgrunnlag per innbygger i kr.	938	774	946	890

4. Strategier og tiltak

Ombruk

Tilpasse og forbedre tilbudet for ombruksartikler på gjenbruksstasjonene gjennom:

- Vurdering og uttak av nye egnede avfallsfraksjoner
- Bedre tilrettelegging for publikums uttak av ombruksartikler fra etaten anlegg, dette innebærer utbedringer av eksisterende lagrings/utstillingsplasser, men også utplassering av nye.

Materialgjenvinning

- Veileder for praktisering av ny renovasjonsforskrift skal utarbeides. I dette arbeidet vil det sees på muligheten for å innføre differensiert renovasjonsgebyr avhengig av brukerens sorteringsadferd og kvalitet.
- Arbeidet med å oppsøke borettslag og sameier med mål om å optimalisere den enkelte renovasjonsløsning videreføres. Dette innebærer bl.a. å forbedre merking, brukervennlig plassering

av beholdere, etablere tilstrekkelig beholdervolum og tømmeffrekvens.

- For innsamling av glass og metallemballasje innføres nivåmålere i returpunktene med behovsstyrt tømning. Der det er behov, skal tettheten av returpunkter økes.
- For å redusere mengden grovavfall i blå og grønne avfallsposer gjennomføres et nytt forsøk med "mobile gjenbruksstasjoner".
- Arbeidet med å utarbeide nye renovasjonskontrakter for innsamling av avfall igangsettes (5.generasjon).

Farlig avfall

- Videreføre arbeidet med permanent lokalisering av logistikk-senteret for farlig avfall.
- Tilrettelegge for å måle mengden farlig avfall i avfallsstrømmer som etaten kontrollerer, der det ikke skal forekomme farlig avfall, gjennom plukkanalyser.
- Identifisering, utsortering og forsvarlig behandling av nye fraksjoner.

Kundetilfredshet

- Arbeidet med å utvikle løsninger som gjør det enkelt å komme i kontakt med etaten og gi tilbakemelding fortsetter.
- Tilrettelegge for brukervennlige og tilgjengelige renovasjonstjenester.
- Gode informasjons- og kommunikasjonstiltak skal videreføres for å gi befolkningen tilstrekkelig informasjon om kommunens kretsløpsbaserte avfallssystem.
- Det detaljprosjekteres og klargjøres for ny toetasjers gjenbruksstasjon på Smestad i Oslo Vest.
- Husholdningene skal fortsatt ha et tilbud om "gratis" leveranser av 0 - 3 m3 avfall ved gjenbruksstasjonene, mens leveranser på 3 - 5 m3 avfall belastes et gebyr.

Samarbeidet med frivillige organisasjoner for å legge til rette for økt ombruk/materialgjenvinning av bl.a. tekstiler skal videreføres. Prøveprosjektet med retur av restavfall fra tekstilnnsamlingsordningen i regi Fretex og Uff videreføres i ett år.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 14,3 mill.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)				
00 Lønn og sosiale utgifter	618	0	0	
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	28 692	23 000	283 000	
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	143 042	0	0	
Sum utgifter	172 352	23 000	283 000	
Netto utgifter	172 352	23 000	283 000	

1. Investeringsoversikt – med prosjektbeskrivelser

640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
113 016	Gjenbruk diverse			5 000	5 000	5 000	10 000		Løpende
113 017	Diverse IT-prosjekter			2 000	5 000	5 000	5 000		Løpende
113 018	Diverse prosjekter			5 000	3 000	3 000	0		Løpende
113 025	Smestad gjenbruksstasjon	271 000		271 000	0	0	0	0	1/13 - 4/14
Sum investeringsutgifter				283 000	13 000	13 000	15 000		
Sum kapittel finansiering				0	0	0	0		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)				283 000	13 000	13 000	15 000		

Smestad gjenbruksstasjon

Prosjektet gjelder bygging av permanent innebygget moderne gjenbruksstasjon for Oslo vest med tilrettelegging for økt ombruk og materialgjenvinning. Gjennomføringen av dette prosjektet vil gi Oslo kommune den tredje store

gjenbruksstasjonen. Dette er i tråd med de målsetninger som er nedfelt i avfallsplanen. Reguleringsplanen for Ullernchaussen 26 ble vedtatt 20.09.2010, sak 328. I henhold til reguleringsplanen skal det bygges en innelukket gjenbruksstasjon.

Oslo Havn KF

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
060 Oslo Havn KF (MOS)			
Netto driftsresultat	-61 713	-34 000	-24 200

1. Ansvarsområde

Oslo Havn KF skal sørge for en effektiv og rasjonell havnedrift for å tilrettelegge for effektiv og miljøvennlig sjøtransport, føre oppsyn med trafikken i havnedistriktet, samt forvalte havnens eiendommer og innretninger på en økonomisk og miljømessig måte.

Virksomheten i Oslo Havn KF reguleres av lov om havner og farvann som trådte i kraft 01.01.2010 med tilhørende forskrifter, av forskrift om bruk av og orden i Oslo havnedistrikt vedtatt av Oslo havnestyre 23. mai 1995 og godkjent av Kystdirektoratet 22. juni 1996, samt vedtekter for Oslo Havn KF, fastsatt av Oslo bystyre 26.05.2004. I forbindelse med ny lov om havner og farvann vedtok bystyret nye vedtekter for Oslo Havn KF i 2011.

Oslo havn KF har ansvar for at krav til havnesikkerhet for godkjente havner/havneavsnitt i henhold til internasjonale regler oppfylles.

De økonomiske forutsetningene for havnevirksomheten er gitt gjennom havne- og farvannsloven, som bl.a. fastsetter at havnekapitalen skal holdes regnskapsmessig adskilt fra kommunens øvrige midler og at havnekapitalen kun skal benyttes til havnevirksomhet.

2. Situasjonsbeskrivelse

Oslo havn er Norges viktigste importhavn. Havnetrafikken er i nær relasjon til øvrig godstransport i regionen. Oslo Havn KF står i en konkurransesituasjon i forhold til andre havner og -særlig - i forhold til veitransport. Det er derfor viktig for foretaket å kunne yte best mulig service til norske og utenlandske kunder ved å tilrettelegge for en rasjonell og effektiv gods- og passasjerhåndtering.

Avgjørende faktorer for den godsmengde og den trafikk som går over Oslo havn bestemmes i stor grad av forhold som foretaket selv ikke har herredømme over. I særdeleshet det generelle økonomiske aktivitetsnivå. De statlige kystgebyrene som losavgift m.m. bidrar tungt til at skipsanløp av Oslo er dyrt. De

kommunale havneavgiftene utgjør derimot en relativt liten del av kostnadene for skip som anløper Oslo.

Det forventes en sterk svekkelse av driftsresultatet i perioden, fra 34,0 mill. i 2012 til 22,1 mill. i 2016. Det er da forutsatt ikke opptak av nye lån og dermed ingen økning av finanskostnadene. Hovedelementene i denne utviklingen er reduserte leieinntekter og økte lønns- og sosiale kostnader.

Det vil ikke være mulig å sikre det økonomiske grunnlaget for å opprettholde HAV's rolle som landets viktigste stykkgodshavn og møte de forventede voksende godsvolumer knyttet til befolkningsøkningen i Oslo-regionen, med sterkt reduserte inntekter fra utleie av eiendom. Det arbeides med konsepter for hvordan foretaket kan beholde eiendommer, direkte eller gjennom datterselskapet HAV Eiendom A/S, som grunnlag for langsiktige driftsinntekter. Oslo Havn KF er også en av byens største byutviklingsaktører. All virksomhet i havna er basert på symmetrisk utvikling mellom havneutvikling og byutvikling.

Det meste av trafikken over Oslo havn består av transport av varer og passasjerer til og fra utlandet. Dette gjør aktivitetsnivået svært følsomt overfor svingninger i internasjonal økonomi. Finanskrisen og det økonomiske tilbakeslaget i 2009 førte til en markert nedgang i trafikken. I ettertid har trafikkutviklingen vært preget av store svingninger uten stabil oppgangstendens, noe som gjenspeiler den vedvarende usikkerheten i internasjonal økonomi.

I 2011 var det en sterk økning i tørrbulk, importbiler og antall cruisepassasjerer. Containertrafikken hadde en mindre økning, mens godstrafikken med utenriksfergene gikk markant ned. Total godsmengde økte med 5,7 % i forhold til 2010, mens totalt antall passasjerer i utenrikstrafikk økte med 4,1 %. Totalt antall skipsanløp økte med 8,4 % og samlet tonnasje med 2,9 %. Gjennomsnittlig skipsstørrelse har altså gått noe ned, noe som skyldes en kraftig økning i antall anløp av mindre tørrbulkskip i innenriksfart.

Finansiering av investeringene i økonomiplanperioden og årene deretter vil i økende grad måtte skje ved uttak fra datterselskapet HAV Eiendom A/S (HAV E). Dette er i tråd med havneplanen, hvor det er forutsatt at salg av byutviklingseiendommer skal finansiere omstruktureringen av havna på mindre arealer. I

tillegg legges det i økonomiplanperioden opp til bidrag fra drift, men på et lavere og avtagende nivå i forhold til de senere årene. Det forutsettes ingen nye låneopptak i HAV E. Uttak for 2013 er avklart i HAV E's styre, uttak i resten av økonomiplanperioden 2014 - 2016 er ikke endelig avklart med styret i HAV E og må ses som tentative forslag til uttak:

Årstall	2012	2013	2014	2015	2016
Uttak inntil	150,0 mill	200,0 mill	140,0 mill	150,0 mill	150,0 mill

Det er lagt til grunn at uttakene ikke skal sette HAV E i en slik situasjon at selskapet må ta opp lån for å oppfylle uttakskravene. Det forutsettes at havnestyret som generalforsamling i HAV E fatter de nødvendige vedtak.

Disse betydelige finansielle bidragene fra HAV E er avgjørende for å kunne slutføre utbyggingen på Sjursøya inkl. overflytting fra Ormsund containerterminal til Sjursøya.

3. Målsetning

- Sjøtransportens andel av godstransport skal økes
- Gods- og passasjerhåndtering skal være rasjonell og effektiv
- Krav til sikkerhet for godkjente havner/havneavsnitt skal oppfylles
- Redusere klimagassutslipp og luftforurensning tilknyttet havneområdet ved etablering av landstrøm
- Bidra til god gjennomføring av Fjordbyen i det sentrale havneområdet

4. Strategier og tiltak

Avgjørende faktorer for godsmengden og trafikk som går over Oslo havn bestemmes i stor grad av forhold som foretaket selv ikke har herredømme over. I særdeleshet det generelle økonomiske aktivitetsnivå.

Det arbeides målrettet for å tiltrekke trafikk gjennom markedsføring. I 2013 videreføres den betydelige styrkingen av markedsføringsaktivitetene som ble foretatt fra 2012. Kontrakter med havneoperatører søkes utformet slik at havnas kapasitet utnyttes effektivt og gir økonomiske incentiver til økt trafikk.

Oslo havn KF har gjennom flere år holdt havneavgiftene nede – sågar ved flere anledninger satt disse ned – og har ved det søkt å bidra til slik utvikling. Foretaket har i den anledning overfor departementet og kystverket klart gitt uttrykk for at også de statlige kystgebyrer bør gjennomgås i det øyemed å gjøre sjøtransporten mer konkurransedyktig i forhold til veitransport.

På cruisesiden har foretaket så langt det har latt seg gjøre tilrettelagt for flere sammenfallende anløp. Det har de senere år vært gjennomført turn-around for cruiseskip i Oslo havn. I tillegg har foretaket også tilrettelagt for flere anløp ved å ta i bruk kaiareal som tidligere er benyttet til andre formål. I perioder er tilgjengelig kaikapasitet fullt utnyttet. Det er således svært begrenset rom for ytterligere økning. Sørenga kan ikke lenger benyttes som kai. I noen år fremover vil Filipstad kunne benyttes.

Landstrøm

Oslo Havn KF og Color Line samarbeider om å tilrettelegge for landstrøm ved Hjortnesterterminalen. Oslo Havn KF bidro med kr 2 millioner til prosjektet i 2011. Utslippene av CO2 forventes å reduseres med opptil 3 500 tonn per år ved at et fartøy innføres i 2011 og et i 2012. I tillegg til klimagevinsten er det også betydelige reduksjoner i utslipp av NOx og PM10.

Oslo Havn KF har avsatt totalt kr 9 millioner i økonomiplanperioden 2012 – 2015 til landstrøm. Vurdering av landstrømmuligheter fortsetter på Søndre Akershuskai og Vippetangen. Utenlandsfergene og cruiseskip er mulige målgrupper.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Tallene i økonomiplan 2013 - 2016 drift for inntektssiden for foretaket er satt i faste 2013-priser. Dette innebærer at når prisene for hele perioden er satt slik, ligger det en forutsetning at prisene reguleres i takt med prisutviklingen for øvrig i samfunnet for at tallene skal beholde sin reelle verdi.

Leieinntektene faller etter som havnearealer avgis til byutvikling. Etter en gjennomgang av kontraktsmasse for arealer og bygninger er leieinntektene korrigert for kjente kontraktsopphør. Kontraktsmassen er prisjustert iht. justeringsklausul som normalt benyttes i HAVs kontrakter. Oppsigelser av leiekontrakter registreres og overvåkes slik at man til enhver tid er å jour med situasjonen. Det er lagt til grunn at leieinntektene i løpende priser vil være omtrent uendret fra 2012 til 2013. De budsjetterte driftsinntekter for øvrig tar utgangspunkt i prognose over trafikkutviklingen og forutsetning om en

gjennomsnittlig økning av HAV's tariffpriser på 2,0 %.

Som det framgår, forventes det en sterk svekkelse av driftsresultatet i perioden, fra 34,0 mill. kr. i 2012 til 22,1 mill. kr. i 2016. Det er da forutsatt ikke opptak av nye lån og dermed ingen økning av finanskostnadene. Hovedelementene i denne utviklingen er reduserte leieinntekter og økte lønns- og sosiale kostnader.

En stor del av de økte lønnskostnadene gjelder økt bemanning i krandriften knyttet til en utvidelse av kranparken i perioden. Dette medfører også en økning av andre driftsutgifter. Det forventes på sikt en økning av lo/lo-trafikken som vil bidra til en forbedring av driftsøkonomien. For perioden fram til 2016 er det imidlertid bare forventet en beskjeden

volum- og inntektsøkning som er innarbeidet. HAV's prissatser og kontraktsvilkår overfor terminaloperatører må utformes slik at framtidig positivt dekningsbidrag sikres.

Det vil ikke være mulig å sikre det økonomiske grunnlaget for å opprettholde HAV's rolle som landets viktigste stykkgodshavn og møte de forventede voksende godsvolumer knyttet til befolkningsøkningen i Oslo-regionen, med sterkt reduserte inntekter fra utleie av eiendom. Som nevnt ovenfor, arbeides det med konsepter for hvordan foretaket kan beholde eiendommer, direkte eller gjennom datterselskapet HAV Eiendom A/S, som grunnlag for langsiktige driftsinntekter. Effekter av dette kan ikke forventes før etter økonomiplanperioden og er ikke innarbeidet.

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
060 Oslo Havn KF (MOS)			
Sum investeringsutgifter	120 614	226 156	308 830
Sum finansiering	-120 614	-226 156	-308 830

1. Investeringsoversikt – med prosjektbeskrivelser**Investeringsbudsjettet**

Prosjektnr	Beløp i 1000 kr			
	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
060 Oslo Havn KF (MOS)				
106900 IKT og annet utstyr	8 880	7 530	7 180	8 180
106910 Farled og div mindre prosjekter	13 100	21 600	13 200	25 200
106920 Vesthavna	32 900	16 900	15 500	35 000
106940 Sydhavna (inkl kraner)	250 300	163 550	124 400	93 300
106950 Omstruktureringsprosjekter	3 150	2 950	2 950	3 650
107930 Ren Oslofjord	500	500	500	500
Sum investeringsutgifter	308 830	213 030	163 730	165 830
Avsetning til Havnefond KF	0	0	10 445	6 345
Sum finansieringsbehov	308 830	213 030	174 175	172 175
Salg av driftsmidler	-15 000	0	0	0
Overføring fra driftsbudsjettet	-24 200	-25 175	-24 175	-22 175
Utbytte fra HAV Eiendom AS	-200 000	-140 000	-150 000	-150 000
Bruk av havnefondet	-69 630	-47 855	0	0
Sum finansiering	-308 830	-213 030	-174 175	-172 175

Farled og div. mindre prosjekter**Landstrøm**

Det er lagt til rette for landstrøm på de nyeste kaiene, og det er utarbeidet forprosjekter for alle kaier. Fremføring av landstrøm til fergene til Color Line på Hjortnes er etablert i løpet av 2011.

I 2012 er det bevilget kr. 5,0 mill. for å dekke HAVs andel av kostnader for trekking av kabel for landstrøm på Akershusstranda og Vippetangen. Det pågår også dialog med DFDS om opplegg for landstrøm til Utstikker 2. Dette kan gjennomføres i 2012 og 2013 hvis rederiet gjør nødvendige investeringer på båtene. For å koble landstrøm til cruiseferter er det imidlertid nødvendig med en frekvensomformer. Dette er et anlegg som tar stor plass og vanskelig kan plasseres på Vippetangen uten reguleringsmessig prosess, utgifter til frekvensomformer er forventet påløpt i 2016. Dette er derfor tatt inn som en premiss i utarbeidelse av reguleringsplan for Vippetangen. Budsjettet beløp i 2013 vil dekke eventuell sluttbevilgning til Utstikker 2 samt konsulentbistand for videre arbeid med å etablere landstrøm.

Det avsettes 2,0 mill for 2013. For 2014 og 2015 settes det av 1,0 mill, for 2016 settes det av 20,0 mill.

Vesthavna

Dette prosjektet består av flere delprosjekter som:

Trafikksikring Hjortnes**Kloakkanlegg**

Det var tidligere budsjettet for anlegg av kloakkmottak for fergene til Color Line, men dette ble ikke gjennomført grunnet usikkerhet om anlegget ville bli tatt i bruk. Det må avklares om Color Line er innstilt på å forberede sine skip for levering av kloakk. Hvis dette er aktuelt må det etableres et kloakkmottak på kai. En bevilgning forutsetter at HAV finner en løsning/inngår avtaler (justering av kaivederlag el.) som sikrer at tiltaket som minimum er selvfinansierende.

Akershusstranda

I 2003 avholdt daværende Oslo havnevesen arkitektkonkurranse for Akershusstranda. Det ble så utarbeidet både et kostnadsoverslag for hele vinnerprosjektet samt byggeplan for den delen som opprinnelig var planlagt gjennomført i 2005. Prosjektet ble deretter utsatt og bevilgede midler omdisponert.

Det er under utarbeidelse belyningsplan for Akershusstranda, hvor belyningen skiftes ut i 2012 og 2013. Det er satt av 6,0 mill til dette i 2012.

I tillegg planlegges det for en *oppgradering av havnepromenaden* på Nordre Akershus kai i 2013. Dette vil blant annet omfatte benkerekke inn mot festningsmurene, oppgradering av dekke og nye nedgravde avfallsløsninger. Videre er det ønskelig å gradvis heve den estetiske standarden i området. Det foreslås derfor budsjettert midler i 2013 til planlegging og prosjektering av Akershusutstikkeren.

Det avsettes 10,0 mill i 2013. For 2014 - 2016 avsettes det kr 5,0 mill årlig.

Sydhavna

Bystyrevedtaket av 26.08.2009 om reguleringsplan Sydhavna er en viktig milepæl i utviklingen av Fjordbyen og for den videre havneutvikling. Det er inngått avtale med Statoil om fraflytting fra deres nåværende anlegg på Sjursøya slik at arealet forventes å kunne stilles til HAVs rådighet i 2013. Det legges opp til videreføring av den planlagte utbyggingen av Sjursøya containerterminal. Etter sanering m.m. av området kan utbygging gjennomføres fram til 2015, før overflyttingsprosessen fra Ormsund påbegynnes. I prosjektet inngår kjøp av flere kraner. Fullføring av Sjursøya containerterminal prioriteres. I økonomiplanperioden blir det startet opp med planlegging vedrørende utbygging på Kongshavn.

Containerkraner (SSG) og Stablekraner prosjekt 81200400

I forbindelse med utbygging av Sjursøya containerterminal er det forutsatt at det må anskaffes nye kraner, noe som allerede er forutsatt i gjeldende økonomiplan.

Til kontrahering og anskaffelse av 8 nye stablekraner (RTG/RMG) og 3 nye containerkraner (SSG) til terminalen på Sjursøya og overflytting av containerkraner fra Ormsund til Sjursøya er det satt av til containerkraner (SSG) 52,5 mill i 2013 og til stablekraner (RTG/RMG) 52,5 mill i 2013. For 2014 avsettes til sammen 37,0 mill, 2015 til sammen 38,0 mill og 2016 til sammen 40,0 mill.

For 2014 avsettes **1,0 mill**, 2015 avsettes **0,6 mill**.

Sjursøya containerterminal Fase 2 – prosjekt 80401000

Revidert Strategisk Plan 2003 angir investering i høyeffektiv containerterminal på Sjursøya. Konsekvensutredning og reguleringsplan for etablering av den nye terminalen ble godkjent hhv i mai og oktober 2004. En ny reguleringsplan for hele Sydhavna ble vedtatt 26.08.2009. Denne erstatter reguleringsplanen av oktober 2004.

Totalt til Sjursøya Containerterminal i 2013:

Generelle kostnader:	18,5 mill
Sanering (rive bygg og anlegg etter Statoil):	3,0 mill
Arealer	60,0 mill
Bygg	33,3 mill
Randsoner	22,7 mill
Havnevei/spor	2,0 mill
Kai	1,0 mill
Totalt	140,5 mill

Klima og energi Oslo KF

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
051 Klima og energi Oslo KF (MOS)			
Netto driftsresultat	0	38 194	38 194

1. Ansvarsområde

Foretaket forvalter Oslo kommunes Klima- og energifond. Fondets midler skal stimulere tiltak som gir reduserte klimagassutslipp, redusert eller mer effektiv energibruk og/eller bedre luftkvalitet i tråd med fondets vedtekter.

Kjernevirksomheten er en tilskuddsordning som skal stimulere private byggeiere i Oslo til å gjennomføre tiltak som reduserer klimagassutslippene i tillegg til å redusere og effektivisere energibruken. Omlegging til energibruk som gir renere luft i Oslo er også et viktig mål.

Foretaket vil ha det overordnede ansvaret for å organisere og koordinere kommunens innsats knyttet til å oppnå varige reduksjoner i stasjonær energibruk og klimagassutslipp. Videre skal foretaket behandle søknader og informere om kommunens støtteordninger i form av tilskudd og lån. Videre skal foretaket videreutvikle klima- og energiregnskapet for Oslo kommune

2. Situasjonsbeskrivelse

Oslo klima og energi KF ble vedtatt opprettet i byråd i august 2011 på grunnlag av bystyrevedtak 194/11. Opprettelse og styring av kommunale foretak er hjemlet i kommunelovens kap.11. Byrådets utgangspunkt for valg av organisasjonsform er å sikre best mulig måloppnåelse og effektive virkemidler for å redusere klimagassutslipp og energibruk i Oslo. Foretaket får overført ansvaret for forvaltning av Klima- og energifondet samt tilliggende oppgaver og inngåtte avtaler fra Bymiljøetaten, disse ble før 01.05.2011 ivarettatt av Enøkietaten. Foretaket vil samlokaliseres med Bymiljøetatens kundesenter for å kunne bidra aktivt med klimarelaterte kundetjenester og informasjon.

I EØS-avtalens regler om offentlig støtte må alle nye støttetiltak notifiseres. Dette gjelder også endringer i eksisterende støtteordninger. Siden 1992 når EØS-avtalen trådte i kraft er det foretatt vesentlige endringer i kommunens støtteordning. Søknad om notifikasjon av støtteordningen fra Klima- og energifondet er derfor påkrevd. Arbeidet er igangsatt

med bistand fra Kommuneadvokaten. Erfaringer fra Enova tilsier at denne prosessen er tidkrevende og kan forventes å ta halvannet år eller mer. Støttesatsene vil bli gjennomgått i forbindelse med notifikasjonsprosessen.

I underkant av 40 prosent av Oslos klimautslipp kommer fra stasjonær energibruk. Oljefyringen er den viktigste utslippskilden. Siden 1991 har utslippene økt med 50 000 tonn CO₂-ekvivalenter til 500 000 i 2009. Utfasing av oljefyring med overgang til fornybar energi helt avgjørende. Reduksjon av lokal forbrenning har også en positiv effekt på lokal luftkvalitet.

Det har vært formidabel økning i antall søknader de siste par år. Både 2010 og 2011 var rekordår når det gjelder søknader om tilskudd fra Klima- og energifondet. Virksomheten mottok 3 448 søknader i 2011 som er ny rekord. Tidligere rekord var 3 219 mottatte søknader i 2010.

Fra 2008 ble tilsagnsrammen for tilskudd fra Klima- og energifondet økt fra 35 til 50 mill. I 2010 ble tilsagnsrammen økt ytterligere til 65 mill. kroner. Forpliktelsene i form av gitte tilsagn på tilskudd som er gyldige men ikke forfalt, var per 31.08.2012 på 103,0 mill. og tilsagn om lån pr. 31.08.2012 på 72,0 mill.

Renteinntekter fra Klima- og energifondet er den eneste inntekten foretaket har. På grunn av økte rammer for tilsagn om tilskudd de siste årene og lave renter over tid, har gapet mellom utgifter og inntekter økt. Dette har ført til økt bruk av kapitalen. Hvis Klima- og energifondet ikke blir tilført ny kapital vil fondet forventes å være på ca kr. 470 mill. per 31.12.2012.

Gjennomførte klima- og enøktiltak har gitt større varig reduksjon i klimautslipp enn forventet. I 2011 ble det oppnådd varig reduksjon av klimautslipp på 17 673 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette er 13 353 tonn mer enn opprinnelig måltall. Reduksjonen i klimautslipp tilsvarer årlig kjøring av 8 550 biler.

Foretaket tjenesteproduksjon vil i hovedsak utføres av andre gjennom konkurranseutsatte kjøp av tjenester i markedet.

Den viktigste risikoen for foretaket er tilskuddsutbetalingene. Det gjennomføres kontroll med utbetalingene gjennom utstrakt bruk av sidemannskontroller, kontroller av alle fakturaer fra gjennomførte prosjekter, samt jevnlig stikkprøvekontroller.

3. Målsetninger

- Forvalte Klima- og energifond på en effektiv og målrettet måte
- Bidra til at bruk av fossil energi til oppvarming av bygg fases ut før 2020
- Bidra til effektivisering av stasjonær energibruk

I tabellen for måltall kan man se hvilken klimaeffekt tilskuddsordningen fra Klima- og energifondet forventes å oppnå i 2013. Måltallet for 2013 er at klimautslippene skal få en ny varig reduksjon på 17 500 tonn CO₂-ekvivalenter.

4. Strategier og tiltak

Foretaket skal organisere og koordinere kommunens innsats knyttet til å oppnå varige reduksjoner i stasjonær energibruk og klimagassutslipp. Innfasing av fornybare energikilder og effektivisering av stasjonær energibruk er også et viktig satsingsområde. Forvaltning av Klima- og energifondet i tråd med fondets vedtekter vil være foretakets hovedaktivitet i 2012. Foretaket skal innenfor sine budsjettmessige rammer legge fram forslag til utvikling av sitt ansvarsområde.

Foretaket skal bidra til å øke kommunens kompetanse innenfor klima og enøk og ha faglig utredningskapasitet. Foretaket skal ha et særlig ansvar for å utvikle nye tjenester for å sikre finansiering av energieffektivisering rettet mot industrielle kunder, borettslag og mindre enheter, for eksempel gjennom at foretaket utvikler og koordinerer anbud for gjennomføring av enøktiltak med tredjepartsfinansiering.

Resultatet fra utredningen av strategi for energieffektiv og mer klimanøytral byggmasse i Oslo forventes å gi et solid bidrag til at kommunen skal nå sine ambisiøse mål.

Virksomheten vil utvide samarbeidet med Enova med tanke på mulighet for å samordne støtteordningene, slik at Oslos innbyggere får bedre nytte av den landsdekkende støtteordningen.

Verbalvedtak og fondsbruk

Forbruket av Klima- og energifondet styres gjennom verbalvedtak som gir rammer for tilsagn om tilskudd og lån. Utbetalingene av tilskuddene kommer normalt ikke før 1-3 år etter at tilsagn er gitt. Det er derfor bare en viss sammenheng mellom tilsagnsrammen for 2012 og utbetalingsbudsjettet for samme år. Det foreslås følgende verbalvedtak for 2012:

I 2013 kan Bymiljøetaten - Enøk gi tilsagn om tilskudd innenfor en ramme på 65,0 mill. kroner og tilsagn om lån innenfor en ramme på 65,0 mill. kroner. Det kan maksimalt gis kr. 3 mill. i lån til et enkelt prosjekt.

Byrådet gis fullmakt til å overføre midler fra kap 051 Klima og energi Oslo KF til kap. 770 Enøk.

Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	1 354,0	1 343,4	1 326,4	1 227,0	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	1 354,0	1 354,0	1 354,0	1 354,0	1 354,0
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		29,1	30,5	14,9	14,9
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	1 354,0	1 383,1	1 384,5	1 368,9	1 368,9
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte					
+/- Spesifiserte rammeendringer		27,7	7,5	-51,5	-38,5
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-1,8	-3,6	-5,4	-6,3
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok		25,9	3,9	-56,8	-44,8
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		47,4	47,4	47,4	47,4
=ØKONOMIPLAN (brutto)	1 354,0	1 456,5	1 435,9	1 359,5	1 371,6
Salgs- og leieinntekter	-1 717,5	-1 769,2	-1 813,7	-1 857,7	-1 903,0
Refusjoner	-7,0	-7,2	-7,2	-7,2	-7,2
Overføringsinntekter					
=Sum driftsinntekter	-1 724,5	-1 776,4	-1 820,9	-1 864,9	-1 910,2
=ØKONOMIPLAN (netto)	-370,5	-319,9	-385,0	-505,4	-538,7

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

1,9 %

0,3 %

-4,2 %

-3,3 %

Andre aktivitetsnøytrale forhold

På kap. 640 Renovasjonsetaten – selvkost er det innarbeidet økte behandlingskostnader med 29,1 mill. for levering av avfall til kap. 645 Energigjenvinningsetaten - husholdning.

Spesifiserte rammeendringer

På kap. 620 Vann- og avløpsetaten er det innarbeidet økte utgifter til VEAS mv. med 45,0 mill. På kap. 640 Renovasjonsetaten – selvkost er det innarbeidet endringer i behandlingskostnader og kostnader Kildesorteringsprosjektet med -17,3 mill.

Uspesifiserte rammeendringer

Sektorens andel av rammereduksjon er jevnt fordelt mellom sektorens etater.

Forventet lønns- og prisutvikling

Det er innarbeidet forventet lønns- og prisutvikling med 47,4 mill.

Salgs- og leieinntekter

Endringene her gjenspeiler foreslåtte gebyrendringer for vann, avløp og renovasjon.

9 KULTUR OG NÆRING

Sektor for kultur og næring omfatter kulturtilbud, næringspolitikk og samordning av kommunens integrerings- og mangfoldsarbeid, i tillegg til gravferd og tilskudd til Den norske Kirke og andre tros- og livssynssamfunn. Området omfatter videre kommunens eierfunksjoner i flere aksjeselskaper og eiendomsforvaltning. Eiendomsforetakene står for utbygging, drift og vedlikehold av kommunens formålsbygg, som skoler, barnehager, sykehjem, omsorgsboliger og kommunale boliger.

I Sak 1 Del 1 er sektoren i hovedsak omtalt under overskriftene ”Talentenes by”, i tillegg til emner under ”Byen for alle”, ”Byen for de eldre”, ”Kunnskapsbyen”, ”Ung by” og ”Trygg og velorganisert by”.

Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren kultur og næring (KON) 2013-2016

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjettet	Dok 3	Budsjett - økonomiplan			
	2012	2013	2014	2015	2016
Sum utgifter	1 069 853	1 102 007	1 071 433	1 057 060	1 052 572
Sum inntekter	-223 649	-230 062	-229 834	-230 006	-228 992
Netto utgifter	846 204	871 945	841 599	827 054	823 580

Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 2,2 %

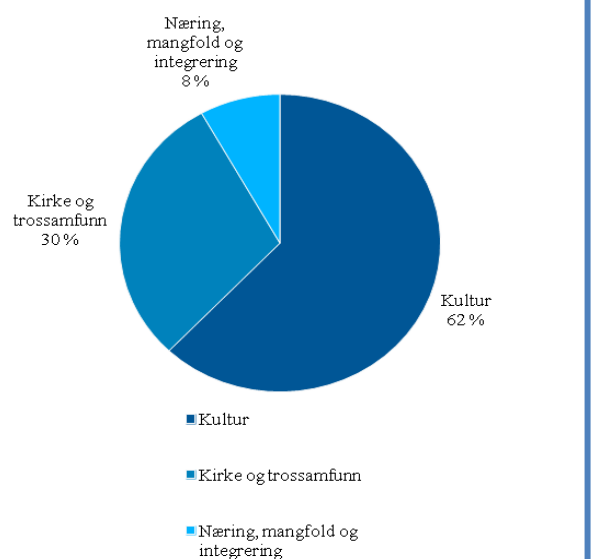
I økonomiplanperioden er det innarbeidet midler til følgende investeringer:

- ✓ 2,6 mrd. til utbygging av nytt hovedbibliotek

Sektoren har ansvar for eiendomsforetakene, som skal investere for:

- ✓ 11,8 mrd. i skoler
- ✓ 1,5 mrd. i barnehager
- ✓ 2,2 mrd. i sykehjem
- ✓ 710 mill. i Omsorg+ prosjekter
- ✓ 1,15 mrd. til boliger for vanskeligstilte og personer med funksjonsnedsettelse

Sektorens hovedområder

Byrådets mål

- Oslo skal være åpen, inkluderende og attraktiv å leve, arbeide og etablere seg i
- Oslo skal ha et kunnskapsbasert næringsliv med høy verdiskaping
- Oslo skal være en by der kunst og kultur utvikles, utforskes, forvaltes og formidles
- Oslo skal tilby alle barn og unge kunstopplevelser og deltakelse i kreativt kulturliv
- Oslo skal være en trygg hovedstad med en velfungerende, variert og bærekraftig utelivsbransje
- Byrådet skal ivareta, optimalisere og realisere kommunens verdier i aksjeselskaper og foretak

Tiltak

- Utarbeide strategier for utvikling av Oslos attraktivitet og profilering av Oslo
- Iverksette charteret for integrerende byer, i tråd med politikken for OXLO – Oslo Extra Large
- Etablere næringsutviklingsselskap for å styrke Oslos posisjon som etablerings- og investeringsområde
- Bygge nytt hovedbibliotek, gjennomføre Munch-jubileet; ”MUNCH 150”, og fremme sak om nytt Munch-museum
- Tilrettelegge for utvikling av byens kulturinstitusjoner, musikkhovedstaden samt tilrettelegge for innovasjon og samarbeid mellom kultur og næring

Utfordringer for å nå byrådets mål

Befolkningsveksten er en stor utfordring for Oslo, men byr også på muligheter. Kommunens strategier må bygge på at byen er i forandring. En by som er attraktiv å leve, arbeide og etablere seg i, vil være en by der talenter, evner og muligheter utvikles, og hvor verdier og livskvalitet skapes. Byens mål og vekst vil kreve at så vel kulturlivet som næringslivet finner nye løsninger på de grunnleggende oppgavene.

Byen vil stille andre krav til et mangfoldig, tilgjengelig og utfordrende kulturtilbud. Hovedstaden har de beste forutsetninger for å bidra til å fremme høy kunstnerisk kvalitet, og må som storby være foregangsarenaen der kunst og kultur utvikles, utforskes, forvaltes og formidles. Ved tilrettelegging - framfor egenaktivitet - vil Oslo kommunes oppgave bli å inspirere byens kultur- og næringsliv til å finne og dyrke talentene og skape den attraktive hovedstaden. Oslo kommune skal videreutvikle driftstilskudd, arbeidslokaler og aktivitetsarenaer, og stille disse til rådighet for byens kunst- og kulturaktører. Dette vil gjøre byens kulturinstitusjoner, kunstnere og kulturaktører bedre i stand til å utvikle, skape og tilby gode kulturopplevelser. Sammenhengen med byens identitet og verdivekst gjennom næringsutvikling og arbeidsplasser er viktig. Hovedstaden må også oppleves som en trivelig og trygg hovedstad, med seriøs drift av serverings- og skjenkesteder, omfattet av en forutsigbar og konsekvent alkoholpolitikk. Internasjonal profilering av Oslo som et attraktivt sted å besøke, studere, arbeide og bosette seg er en stor oppgave, så vel som markedsføring av Oslo som kongressby og foretrukket alternativ for store nasjonale og internasjonale arrangementer.

Oslo konkurrerer med andre europeiske storbyregioner om talenter og kunnskapsarbeidere, bedriftsetableringer og investeringer. Oslo er en by i vekst, og næringslivet har et stort behov for kvalifisert arbeidskraft. Oslo er en åpen, inkluderende og internasjonal by med en høyt utdannet og mangfoldig arbeidsstyrke og et variert næringsliv. Utvikling at Oslos attraktivitet og profilering av hovedstadens fortrinn som næringsregion internasjonalt skal målrette den næringspolitiske innsatsen.

Arbeidsmarkedet i Norge er attraktivt for europeere rammet av finanskrisen og høy arbeidsledighet. Minoritetsungdom skal ha like gode utsikter til å få jobb som majoritetsungdom. Skolen er et viktig virkemiddel for å fremme sosial mobilitet. Integrering er også næringspolitikk. Her vil det være en viktig oppgave for kommunen å sørge for at ressursene finner hverandre. Arbeidsinnvandrere skal så raskt som mulig inn i jobber som matcher medbrakt kompetanse, og andelen innvandrerkvinner i arbeidslivet må øke.

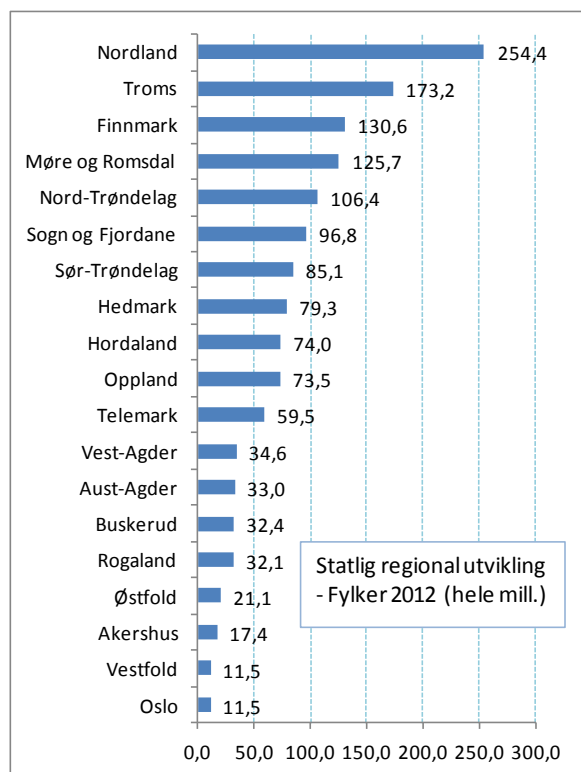
Eie av egen bolig fremmer integrering og styrker nabolagets kvalitet og sosiale kapital. I områder med levekårsproblemer er det behov for bistand til skoler, idrettslag, foreninger og borettslag som strever i rollen som nabolagets vertskap.

Selv om byen er åpen for nye impulser og nye mennesker, krever mangfoldet i språk, etnisitet, kultur og religion en større oppslutning om felles verdier som demokrati, likeverd og personlig frihet. Alle som bor i Oslo har et felles ansvar for å skape et varmere, mer tolerant og inkluderende bysamfunn. Tillit, tilhørighet og opplevelsen av å delta på lik fot med andre er det beste vernet mot ekstremisme og hat.

Oslo har et mangfoldig og sterkt kulturliv og bærekraftige kulturnæringer. Oslo er ”...liten til å være så stor”, det vil si stor nok til å romme kultur- og nærmiljøer med tilstrekkelig bredde og tyngde, men samtidig internasjonalt sett liten og intim. Dette gjør det lett å møtes og knytte kontakter på tvers av sjangere og næringer. Dette gir byen et stort potensial, men det er en utfordring å utløse dette ved i større grad stille alternative offentlige ressurser til rådighet. Nettverk og arealer, eiendom, parker og tomme bygninger kan stilles til disposisjon for kunstnere, kulturnæringene og kreativ industri. Byens parker og naturområder må i tillegg til rekreasjon, i større grad inspirere byens befolkning til å ta arealene i bruk til alternative aktiviteter. Det må åpnes nye rom og muligheter for så vel kultur som nye næringer, på arenaer som hittil har vært uutnyttet. Slik inspireres og utvikles byens talenter og muligheter.

Oslo har med sine 44 % landets høyeste andel av befolkningen med høyere utdanning, og FoU-utgiftene på 24 443 kroner per innbygger er høyere enn noe annet fylke i landet. Byens rundt 70 000 studenter utgjør en viktig ressurs som fremtidig ressurs for Oslos arbeids- og næringsliv. Som talentenes by skal Oslo styrke posisjonen som et attraktivt område for oppstart og lokalisering av næringsvirksomhet. Oslo må ved styrket attraktivitet tiltrekke seg gode kunnskapsarbeidere, bedrifter og investeringer. En styrket og offensiv næringsutvikling, ved blant annet et nytt næringsutviklingsselskap, må stimulere til økt entreprenørskap og innovasjon, samt forestå internasjonal profilering av næringsliv og kunnskaps- og FoU-miljøer. En viktig oppgave vil bli å styrke samarbeid mellom sentrale næringsutviklingsaktører gjennom økt samhandling mellom næringsliv, kunnskapsinstitusjoner og andre offentlige partnere.

Regionale næringspolitiske virkemidler må bidra til et forsterket regionalt samarbeid om forskning og innovasjon.

Figuren viser fylkesfordeling av statlig tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling i 2012 (kap 551, post 60. Kilde: KRD 2012)

Etableringsraten i Oslo er landets høyeste og Oslo rangerer høyt internasjonalt som etableringsby. Det er likevel en utfordring å utløse hovedstadens potensial. Økt etablering må stimuleres og det må legges til rette for at det skal være enkelt å etablere og drive næringsvirksomhet i Oslo, med god veilednings- og etableringstjenester på flere språk. Saksbehandlingen skal være forutsigbar, brukertilpasset og effektiv.

Hovedstadens mange kulturinstitusjoner er avgjørende for at flest mulig kan oppleve et mangfold av ulike kulturtilbud og kunstneriske uttrykk - og selv delta i et aktivt kulturliv. Arbeidet med å gjennomføre realiseringen av nytt hovedbibliotek i Bjørvika som en moderne kunnskapsallmenning, et nytt nasjonalanlegg for kunnskap og skapende interaksjon, er en stor oppgave for byen. Likeledes gir Edvard Munchs kunst - som en del av verdens kulturarv - kommunen et stort ansvar, både for formidling og for å sikre kunsten for fremtiden. Utvikling av fremtidens bibliotek og etablering av et nytt Munch-museum må bli et felles løft for hele byen.

Byens særstilling som landets musikkhovedstad er en styrke og en ikke fullt utnyttet mulighet, som kan gi vekst i kulturnæringene og kulturtilbudet. Det er en viktig oppgave å bidra til at barn og unge får gode muligheter til kunst- og kulturopplevelser og deltakelse i kreativt kulturliv. Det må oppnås mer i et sterkere samvirke mellom byens mange tilbud for barn og unge - i skoledagen, i fritidstilbud i bydelene,

i byens bibliotek, museer, teatre, musikkscener, kulturskoler, ferieleirer, organisasjoner m.v. Kultureiendommer, historiske gårdsanlegg og kulturminneområdene er identitetskapende arenaer for Oslo, og skal i større grad stilles til rådighet for lokalmiljøene, byens kunstnere, kulturliv og kulturnæring. Vedlikeholdet og driftssiden av disse eiendommene er krevende, men vil være et viktig bidrag til utnyttelse av byens ressurser. Oslos kirkebygg er en del av byens kulturarv, og er i tillegg til kirkens egen bruk, verdifull arena for ulike kulturarrangementer. Kirkene har fortsatt et stort vedlikeholdsbehov, og den samlede kapasiteten må tilpasses det reelle behovet.

Eiendom og aksjeselskaper

Ved gjennomføring av eiendomsreformen ble det etablert kommunale eiendomsforetak som forvalter størstedelen av kommunens bebygde eiendommer. Evalueringen av reformen konkluderte med at etablering av eiendomsforetakene var riktig og nødvendig for å oppnå bedret og mer profesjonell forvaltning av kommunens eiendommer. Byrådsavdelingene, bydelene, etater og andre kommunale virksomheter har ansvaret for å kartlegge behovet for eiendom og bestille dette av eiendomsforetakene eller andre private aktører. Eiendomsforetakene skal tilby gode og brukertilpassede bygg til en kostnadseffektiv pris og innenfor tidsfristene som settes. Foretakene vedlikeholder eksisterende bygg, rehabiliterer og moderniserer skoler og sykehjem samt bygger nye, nødvendige arealer for kommunal tjenesteproduksjon. Arbeidet med eiendomsreformen skal videreføres, for å sikre en bedre og mer egnet forvaltning av byens samlede eiendomsmasse.

Innenfor skolesektoren er det store utfordringer grunnet den høye elevtallsveksten som er forventet å utgjøre i overkant av 17 000 elever frem mot 2023. En rekke nye skoler er under prosjektering og bygging for å levere bestilte skolearealer i samsvar med skolebehovsplanen. Planlagt byggevolum er formidabelt, og skal realiseres innenfor knappe frister.

Eiendomsforetakene skal regelmessig gjennomføre analyser og vurderinger av om eiendomsmassen er hensiktsmessig gitt brukernes etterspørsel og bygningenes standard, kvalitet og verdiutvikling. Byrådet ønsker å øke bruken av standardiserte løsninger og kostnadskonsepter som vil bidra til lavere byggekostnader og raskere byggeprosesser. Det er utviklet standardiserte løsninger for skolebygg og barnehager og det skal utvikles tilsvarende løsninger til sykehjem og omsorgsboliger. Siktemålet er å ha effektive prosesser, kvalitet og kostnadsoptimalisering. Der det er hensiktsmessig skal eiendomsforetakene konkurransutsette forvaltnings- og driftstjenester.

Kommunens eiendommer er i hovedsak godt utnyttet, men det kan i påvente av avklaringer om framtidig bruk eller salg oppstå midlertidig ledighet. Det er en

utfordring å utnytte også denne kapasiteten på en måte som kan styrke Oslo som en attraktiv nærings- og kulturarena.

Byrådsavdeling for kultur og næring har ansvaret for kommunens eierskap i E-CO Energi AS, Hafslund ASA, Oslo Vognselskap AS, Oslo Vei AS, Oslo Kino AS, Filmparken AS, Oslo Konserthus AS, AS Rosenkrantzgt. 10, Oslo Nye Teater AS, Forskningsparken AS og Kabelgata 10 AS.

Kommunens verdier i disse selskapene er betydelige. Gjennom aktiv og profesjonell eierstyring av selskapene sikres ivaretagelse av fellesskapets verdier, optimalisering og eventuelt realisering på en betryggende måte. Bystyret vedtok i 2012 ti prinsipper for eierstyring av aksjeselskaper. Disse skal være førende for alle selskaper der kommunen har aksjemajoritet eller er eneeier. Byrådet følger opp prinsippene og påser at disse implementeres i eierstyringen av selskapene.

Økonomiplanramme 2013-2016

Driftsbudsjettet

Beløp i mill.					
Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	1 069,9	1 023,3	1 009,2	1 002,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	1 069,9	1 069,9	1 069,9	1 069,9	1 069,9
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	1 069,9	1 065,2	1 065,2	1 065,2	1 065,2
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		5,1	-21,0	-30,2	-30,2
+/- Spesifiserte rammeendringer		1,0	1,0	0,4	-1,8
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-9,3	-13,9	-18,4	-20,7
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-3,2	-33,8	-48,2	-52,7
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		40,0	40,0	40,0	40,0
=ØKONOMIPLAN (brutto)	1 069,9	1 102,0	1 071,4	1 057,1	1 052,6
Salgs- og leieinntekter	-157,7	-164,2	-164,0	-164,8	-165,1
Refusjoner	-33,6	-32,8	-32,8	-32,8	-32,8
Overføringsinntekter	-32,4	-33,0	-33,0	-32,4	-31,0
=Sum driftsinntekter	-223,6	-230,1	-229,8	-230,0	-229,0
=ØKONOMIPLAN (netto)	846,2	871,9	841,6	827,1	823,6

*) 2012 prisnivå

En detaljert beskrivelse av endringene fremgår under tilsvarende tabell i siste del av sektoromtalen.

Netto driftsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr

	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Netto driftsbudsjett pr kapittel	2013	2014	2015	2016
354 Enhet for mangfold og integrering (KON)	10 472	10 350	10 229	10 168
455 Næringsutvikling (KON)	24 525	24 523	24 521	24 520
459 Næringsetaten (KON)	18 765	18 448	18 731	19 173
501 Kultureiendommer (KON)	25 268	25 162	24 456	23 003
502 Kulturetaten (KON)	463 243	448 443	443 644	442 244
504 Munch-museet (KON)	73 780	68 246	67 711	67 443
581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)	202 651	193 958	186 065	185 718
590 Gravferdsetaten (KON)	53 241	52 469	51 697	51 311
Sum Kultur og næring (KON)	871 945	841 599	827 054	823 580

Brutto investeringsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr

	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Brutto investeringsbudsjett	2013	2014	2015	2016
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (KON)	110 000	60 000	60 000	50 000
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (KON)	0	55 000	0	0
185 Forskjellige utbedringstiltak (KON)	10 000	15 000	15 000	15 000
501 Kultureiendommer (KON)	5 200	5 200	5 200	5 200
502 Kulturetaten (KON)	27 000	24 000	21 000	20 000
503 Kulturbyggene i Bjørvika (KON)	130 000	442 000	974 000	774 000
581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)	50 000	40 000	20 000	20 000
590 Gravferdsetaten (KON)	18 500	18 500	18 500	18 500
ØKONOMIPLAN (brutto)	350 700	659 700	1 113 700	902 700

Kultur, næring, mangfold og integrering

1. Situasjonsbeskrivelse

Tilgjengelige kunst- og kulturtilbud

Oslos innbyggere har tilgang til et stort omfang av kunst- og kulturtilbud, og benytter seg mer av tilbudet enn i andre storbyer og i landet for øvrig. De tre kommunale museene Munch-museet, Stenersen-museet og Vigeland-museet med Vigelandsparken er viktige institusjoner i dette kulturtilbudet. Interesse for kulturbruk henger gjerne sammen med utdanningsnivå og tilgjengelighet, og det er en sammenheng mellom foreldrenes utdanningsnivå og barnas interesse for kultur, i særlig grad for besøk på kunstutstillinger og museer. Byens befolkning er mangfoldig sammensatt; sosioøkonomisk, aldersmessig og etnisk. Dette krever at Oslos kunst- og kulturtilbud også er mangfoldig innrettet og at nye formidlingsteknikker utprøves. Utforskning, fremmede impulser, midlertidighet og transformasjon er begreper som vil benyttes for å stimulere til utvikling av nye og uventede former for kunst- og kulturformidling. Det er en verdi at hovedstaden kan ha en styrke til å sikre at alle skal få likeverdig tilgang til kunst- og kulturopplevelser, uavhengig av økonomiske og sosiale skillelinjer.

Deichmanske bibliotek har som byens folkebibliotek ansvar for litteratur- og informasjonsformidling, lesestimulering og kulturformidling. Biblioteket yter service til alle skoler og barnehager, samt institusjoner. Tjenesten er organisert i nettverk med hovedbibliotek og 16 større og mindre bibliotekfilialer. To av disse er kombinasjonsbibliotek (folkebibliotek og skolebibliotek). Teknologisk utvikling stiller store krav til biblioteksektoren og informasjonstilgangen finner også nye former. Tilbudet skal følge den teknologiske utviklingen som aktive bidragsytere i utvikling av kunnskapssamfunnet. Konkurransen med andre informasjonstjenester vil påvirke bibliotekets fremtidige rolle. Bibliotekene er den kulturinstitusjon som benyttes mest av innbyggere med annen kulturell og språklig bakgrunn enn etnisk norsk. I byens flerkulturelle samfunn har bibliotekene en viktig funksjon som integreringsarena. Tjenesten bidrar til mangfoldet ved å formidle materiale og kulturytringer fra mange forskjellige land, og bidrar samtidig til å fremme interesse for og bruk av norsk litteratur, språk og kultur.

Kulturlivet og byens kulturelle møtesteder gjør Oslo til en attraktiv og levende by. Skoler, bibliotek, fritidsklubber, kulturskole, kirkebygg og andre offentlige tilbud er en viktig del av dette. De er møtesteder for frivillig innsats og kan gi rom for utvikling av den

enkeltet talent. Kunst- og kulturinstitusjoner og virksomheter som mottar kommunalt tilskudd skal tilrettelegge for at nye publikumsgrupper kan benytte seg av tilbudene.

Kunst, kultur og næring utvikles, utforskes, forvaltes og formidles

Samlingen i Munch-museet i Oslo rommer mer enn 1 100 malerier, 4 700 tegninger og 15 500 grafiske blad, og regnes som Norges viktigste bidrag til den internasjonale kunsthistorien. Munch-museet og Stenersensamlingen er organisert som en selvstendig etat. Siden 2010 er Munch-museets rammer kraftig styrket, med 19,7 mill. i 2011, deretter videreført med 9,2 mill. årlig. Styrkingen av forvaltningen av utplassert kommunal kunst er videreført med 1 mill. årlig.

Den unike kulturarven Munchs kunst representerer, fortjener en formidling til et stort publikum - lokalt som internasjonalt. Museets formidling tilrettelegges slik at den når ut til et bredt publikum gjennom ulike kanaler. Kunnskapsformidling til skolene, utstillinger, omvisninger, arrangementer og nettbasert formidling skal bidra til økt kunnskap og opplevelse av Munchs arbeider. Oslos elever på 7. trinn besøker Munch-museet for å bli kjent med kunstneren og hans verk. Forsking og nyutvikling knyttet til Munch/Vigelandts arbeider stimuleres årlig gjennom kommunale forskningsstipender.

Oslo kommune har en ordning som sikrer kunst i nye kommunale bygg og uterom. I vedtatt ny ordning om avsetning til kunst fra 2013 endres gjeldende ordning fra 2 % av byggekostnadene pr enkeltprosjekt, til at 0,5 % av kommunens samlede investeringsbudsjett avsettes til kunstprosjekter (ekskl. avgiftsfinansierte investeringer m.v.). Dette sikrer bedre proporsjonalitet mellom kommunens investeringsvolum og antall kunstprosjekter, og oppfyller i større grad bystyrets intensjon om å bedre den kunstneriske utsmykningen av bygg og uterom for kommunal virksomhet.

Oslo har kulturbygg, atelierer, scener og øvingslokaler av betydelig nasjonalt og internasjonalt format som i tillegg til skolelokaler, biblioteklokaler og lokaler i bydelenes regi bidrar til et godt og mangfoldig kulturtilbud. Den kulturelle infrastrukturen styrkes ved å utvikle dette tilbudet av kulturelle flerbruksarealer. Med byens sterke befolkningsvekst er det også et voksende behov for en stor variasjon av arenaer for utfoldelse og opplevelse av kunst og kultur. Kommunens rolle som tilrettelegger består også av å forvalte,

utvikle, vedlikeholde, drifte og fremskaffe egnede lokaler til ulike kunst- og kulturformål, samt sørge for rasjonell bruk av kommunens historiske gårdsanlegg. Styrkingen av innsatsen for løpende vedlikehold i 2011 av kultureiendommer og Hudøy ferieleir videreføres med 5,2 mill. årlig. I 2013 starter realiseringen av skulptur- og kulturminneparken på Ekeberg, som vil bety et verdifullt tilskudd som arena for både rekreasjon og kulturopplevelser.

Sjangervekslingen mellom deler av næringslivet og kulturlivet gir hovedstaden et fortrinn og en inspirerende vekstutfordring. Ved i større grad å stille offentlige ressurser til rådighet - spesielt ved bruk av nettverk og arealer, eiendom, parker og bygninger som "flerbruksarealer" for kulturnæring og kreativ industri, kan også midlertidig ledighet utnyttes.

Stipendordningen innen kulturfeltet ble fornyet i 2010-2011, og omfatter seks kategorier, hvorav noen av satsningsområdene er emner relatert til Edvard Munchs og Gustav Vigelandts kunst, unge kunstnertalent, kunstnere i etableringsfasen og internasjonal kunstnerutveksling.

Mangfoldig kulturliv, landets musikkhovedstad

Kommunens tilskudd til kunst- og kulturtiltak omfatter både de store etablerte kulturinstitusjonene, større festivaler, forestillinger og konserter. Gjennom tilskuddene bidrar Oslo kommune til nyskaping og utvikling, og til å ta vare på kulturarven.

Oslo er Norges musikkhovedstad og det meste av norsk musikkbransje holder til i Oslo. Byen er vertskap for sentrale utdanningsinstitusjoner innen musikk og har flest konsertscener for populærmusikk og jazz i landet. Oslo har et stort antall musikkarrangementer sammenliknet med andre større byer i Norden, og Europa for øvrig. Dette er et godt grunnlag for styrking av rekrutteringssituasjonen med sikte på internasjonalisering av oslobaserte utøvere. Videre vil de kunne bidra til samarbeid og erfaringsutveksling på tvers av kultur- og næringsområder, som filmkultur, matkultur, musikk, design og kunst.

Som eier av Oslo konserthus har kommunen et samarbeid med staten og Oslo-Filharmonien. Schous kulturbryggeri med øvingshotell, opplevelsessenter for populærmusikk og kulturstasjon for barn og unge skal bidra til vekst og utvikling for mangfold og talent innen musikk og kunsthøgskolen. Øvingshotellets 49 små og store rom med timebasert utleie utgjør landets beste og største øvingskompleks – populært for tusenvis av amatører og profesjonelle musikere. Popsenteret har gjennom sitt første ordinære driftsår utviklet en svært variert kjede av opplevelsesstilbud, som belyser musikkgledden både i fortid og framtid. Schous kulturstasjon, en del av Oslo musikk- og kunsthøgskolen, tilbyr opplæring i teater, dans og visuelle kunsthøgskolen for barn, unge og voksne.

Gjennom tilbud i Den kulturelle skolesekken får Oslos elever en rekke kulturopplevelser, og samarbeidet mellom Utdanningsetaten og Kulturetaten om dette videreføres.

Den attraktive næringsarenaen

Oslo er landets foretrukne alternativ for kunnskapsarbeidere fra inn- og utland og en internasjonalt konkurransedyktig kunnskaps- og næringsregion. Det er attraktivt å studere, bo og leve i Oslo, og det er lett å etablere næringsvirksomhet. Oslo kommune samarbeider med andre utviklingsaktører i regionen om næringsutvikling og internasjonal profilering av Oslo som attraktivt etablerings- og investeringsområde.

Oslo kommunes næringspolitikk retter seg mot gründere og småbedrifter, så vel som store internasjonale bedrifter og konsern. Dette omfatter veiledning og tilrettelegging for entreprenørskap, innovasjon og profilering. Næringslivets og kunnskapsinstitusjonenes behov ligger til grunn for kommunens engasjement nasjonalt og internasjonalt.

Oslo er blant de raskest voksende byene i Europa og Osloregionen. Befolkningsvekst representerer et verdiskapingspotensial for Oslo. I europeisk sammenheng innehar Osloregionen høyt utdannet arbeidsstyrke, høy etableringstakt og et variert næringsliv. Arbeidsinnvandringen og den flerkulturelle arbeidsstyrken representerer et spesielt potensial for talentutvikling og verdiskaping.

Osloregionen er et tyngdepunkt for forskningsvirksomhet (FoU) i Norge. Nær 45 prosent av all FoU-virksomhet (målt i årsverk så vel som utgifter) er konsentrert i denne regionen.

Bystyret har vedtatt en forskningsstrategi for Oslo og Akershus, som er styrende for det regionale forskningsfondets virksomhet. Oslo kommune samarbeider med Akershus fylkeskommune, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Innovasjon Norge og andre regionale aktører om næringsutvikling og internasjonal profilering. Oslo kommune forvalter statlige midler til næringsutviklingen gjennom regionalt innovasjonsprogram og programmet Virkemidler for regional FOU og innovasjon (VRI).

Kunnskap Oslo er en allianse av institusjoner for forskning og høyere utdanning i Oslo, samt andre kunnskapsfokusede aktører. Disse arbeider for å utvikle Oslo som et kunnskaps- og beslutnings-sentrum i nasjonal og internasjonal sammenheng. Samarbeidet fokuserer på å styrke rekrutteringen til forskning og studier, under strategiområdet ”Bredere rekruttering til forskning og studier”.

Det ble i 2011 etablert 10 365 nye foretak i Oslo. Mer enn en tredjedel av nyetableringene i Oslo er innen finans og forretningsmessig tjenesteyting. Service-

kontoret for næringslivet betjente 14 921 henvendelser, kursdeltakere og veiledninger for etablerere og næringsdrivende i 2010.

Oslo Innovation Week er utviklet til Europas største møteplass for gründere, entreprenører, investorer, forskere og bedriftsledere. Oslo Innovation Week arrangeres for sjuende året på rad i 2013.

Oslo er et attraktivt besøksmål, en foretrukket cruise-destinasjon og vertskapsby for store internasjonale begivenheter og arrangementer. Oslo kommune samarbeider med reiselivsnæringens destinasjons- og markedsføringselskap VisitOSLO AS for profilering av Oslo. ”Turist i egen by” ble arrangert for sjette gang i 2012 med 11 500 besøkende.

Trygg utvikling i en spennende hovedstad

Et variert uteliv er en berikelse for byen. Utelivet skal være til glede for beboere og tilreisende, og skape arbeidsplasser og inntekter. Serveringsnæringen i Oslo utgjør nesten 1 300 bedrifter og omsetter for 6 milliarder kroner årlig. Serverings- og skjenkenæringen skal gis gode og forutsigbare rammebetingelser.

Oslo kommunes alkoholpolitikk for bevillingsperioden 2012-2016 ble vedtatt av bystyret 15.02.2012 i sak om kommunale salgs- og skjenkebevillinger i Oslo. Vedtaket legger til grunn tettere oppfølging av enkeltsteder hvor det erfaringsmessig vurderes behov for dette, herunder bruk av vilkår ved vedtak om bevillinger, samt utvidelse av prøveordning hvor samtlige bydeler kan fastsette åpningstider for egen bydel. Videre er det et mål med mer fokus på utelivs-diskriminering, mer målrettede skjenkekontroller, videreføring av ordningen med Vertskapsbevis, gjennomføring av prosjektet Sammen lager vi utelivet tryggere (SALUTT) og et mer formalisert og styrket samarbeid med andre offentlige høringsinstanser og kontrollorganer.

Formålet med kontrollvirksomhet er å sørge for like konkurransevilkår i næringen. Ved kommunens økte satsing og innsats knyttet til arbeidet mot økonomisk kriminalitet i utelivsbransjen, er samarbeid med andre kontrollinstanser utviklet og intensivert. Næringsetaten skal gjennomføre 20 % av sine kontroller i sam-

arbeid med Skatteetaten, Oslo kemnerkontor og politiet. Kontrollene blir målstyrt ut fra stedenes historikk og gjennom samarbeid med politiet.

I samarbeid med Helsedirektoratet, Politidirektoratet og Politiet har Oslo kommune igangsatt prosjektet ”Sammen Lager vi Utelivet Tryggere” (SALUTT), hvor Oslo kommune er prosjekteier. Prosjektets formål er å redusere og forebygge overskjenking, skjenking til mindreårige, vold og ordensforstyrrelser ved å ha en positiv dialog med utelivsbransjen, opplæring av bransjen, samt økt kontroll og tilsyn. Prosjektet har hentet inspirasjon og erfaringer fra STAD-prosjektet i Stockholm. Prosjektet er foreløpig geografisk avgrenset til området rundt Rådhuset, men målet er at prosjektet skal utvides til hele byen.

Mangfold, toleranse og inkludering

Oslo er en internasjonal og etnisk mangfoldig by, hvor 28 % av innbyggerne har bakgrunn fra mer enn 150 land. Integreringspolitikk skal legge til rette for at alle – uansett bakgrunn – har mulighet til å realisere sine valg og bruke sine ressurser, og skaffe seg utdanning og arbeid som basis for selvstendige liv. Integreringen går svært bra i Oslo, men det er fremdeles en rekke områder å gripe fatt i.

Skolen er et særlig viktig virkemiddel for å fremme sosial mobilitet. Mange minoritetslever faller fra i utdanningsløpet. Byrådet i Oslo arbeider aktivt for å motvirke dette.

Integrering er også næringspolitikk. Norske bedrifter har problemer med å skaffe kvalifisert arbeidskraft. Internasjonal benchmarking viser at Oslo taper i konkurransen med byer i Nord-Europa, som destinasjon for høyt kvalifiserte arbeidsinnvandrere. Innvandrere utsettes for diskriminering, og utenlandsk utdanning og arbeidserfaring verdsettes ofte for lavt. Andelen minoritetskvinner i arbeidslivet er for lav.

Byrådet la i høst fram byrådssaken Mangfold, ressurser og muligheter – om OXLO, Oslo Extra Large”. Prinsippene i det europeiske charteret for integrerende byer ligger til grunn for integrerings- og mangfoldsarbeidet. Byrådsavdeling for kultur og næring har ansvar for samordning av kommunens innsats.

2. Mål

Byrådets mål er:

Oslo skal være åpen, inkluderende og attraktiv å leve, arbeide og etablere seg i

- **Oslo skal ha et kunnskapsbasert næringsliv med høy verdiskaping**
 - Oslo skal tiltrekke seg kunnskapsarbeidere og talenter
 - Oslo skal tiltrekke seg internasjonale selskaps-etableringer og investeringer
 - Tilrettelegge for samarbeid mellom næringsliv, forskning og høyere utdanning
 - Oslo kommune skal bidra med gode rammebetingelser for nasjonale og internasjonale aktører og investeringer
 - Oslo kommune skal være en effektiv og forutsigbar tjenestetilbyder overfor byens næringsliv og befolkning
 - Oslo skal være et attraktivt besøksmål og foretrukket stedsvalg for store nasjonale og internasjonale begivenheter og arrangementer
- **Oslo skal være en by der kunst, kultur og næring utvikles, utforskes, forvaltes og formidles**
 - Det skal bygges et nytt museum for Munchs kunst og Stenersen-samlingen
 - Munchs kunst, Stenersenmuseets samlinger og Vigelandts kunst skal ha en forsvarlig forvaltning, kunstsamlingene skal konserveres, og formidles til et bredt og sammensatt publikum
 - Et moderne nytt hovedbibliotek med innovativt innhold skal etableres i Bjørvika
 - Biblioteket skal utvikle sin posisjon som litteraturens viktigste arena i hovedstaden ved å tilby oppdaterte tjenester og tilføre brukerne kunnskap, kompetanse og kulturopplevelser
 - Kultureiendommer, historiske gårdsanlegg og kulturminneområdene skal være viktige arenaer for byens kulturaktiviteter. Kommunens eiendom, arealer, og ressurser skal i større grad stilles til disposisjon for flere formål for kultur, kultur-næringer og kreativ industri
 - Tilskuddordningene skal bidra til at Oslos samlede kunst- og kulturtilbud blir nyskapende, mangfoldig, inkluderende og tilgjengelig og med høy kvalitet
 - Oslos styrke som en musikkhovedstad skal videreutvikles
- Forbindelsen mellom lokale arenaer i bydelene og byens sentrale kultur- og næringsaktører skal kartlegges og utvikles.
- **Oslo skal tilby alle barn og unge kunst-opplevelser og deltakelse i kreativt kulturliv**
 - Barn og unge skal tilbys positive opplevelser i møte med kunst og kultur
 - Biblioteket skal være lærings- og kunnskapsarena for barn og unge
 - Bibliotekene skal som kulturell møteplass stilles til rådighet som arena for utøvere av litteratur- og aktivitetstilbud for barn og ungdom
 - Schous kulturbryggeri skal inneholde attraktive og innovative musikktilbud for barn og unge
 - Unge skal kunne oppleve kultur og musikk uavhengig av aldersgrenser/alkoholsalg
- **Oslo skal være en trygg hovedstad med en velfungerende, variert og bærekraftig utelivs-bransje**
 - Næringsetaten skal være en brukerorientert virksomhet med fokus på effektivitet og forutsigbar saksbehandling og nøyaktighet i tjenesteytingen
 - Oslo kommune skal bidra til å bekjempe økonomisk kriminalitet i utelivet og sikre seriøs drift av serverings- og skjenkesteder
 - Overskjenking, skjenking til mindreårige, vold og annen kriminalitet i tilknytning til utelivet skal forhindres
 - Interaktive tjenester og annen elektronisk samhandling skal videreutvikles
 - Oslo kommune skal bidra til at Oslo er en by med et inkluderende og variert uteliv, uten noen form for etnisk diskriminering
- **Oslo skal være en mer tolerant og inkluderende by**
 - Oslo skal iverksette charteret for integrerende byer, og åpne for mangfoldets muligheter
 - Alle innbyggere skal ha gode muligheter for å klare seg selv, skaffe seg utdanning og arbeid, og trygge boforhold
 - Oslo kommune skal styrke beredskapen mot hatretorikk og hets mot minoriteter

3. Strategier og tiltak

Inkluderende, kunnskapsbasert næringsliv med høy verdiskaping

- Næringspolitiske mål, strategier og tiltak beskrevet i Næringspolitisk handlingsplan for Oslo kommune følges opp.
- Nytt næringsutviklingsselskap etableres for å styrke Oslos attraktivitet som etablerings- og internasjonal næringsregion.
- Samarbeidet med regionale og statlige aktører om næringsutvikling, entreprenørskap, innovasjon og internasjonal profilering videreføres i Regionalt innovasjonsprogram og regional partnerskapsarena.
- Oslo kommune skal delta i Forskningsrådets regionale innovasjonsprogram Virkemidler for regional FOU og innovasjon (VRI) for perioden 2011-2013.
- Kunnskap Oslo skal sette rekruttering av kunnskapsarbeidere og studenter og talentutvikling i fokus, og kunnskapssektorens attraktivitet utvikles og markedsføres internasjonalt.
- Oslo skal være et naturlig sted for lokalisering av næringsinkubatorer, spesielt for "barselstøtte" innen kultur- og kreative næringer.
- Oslo skal samarbeide med reiselivsnæringen for å utvikle Oslo som foretrukket alternativ for store begivenheter og arrangementer.
- Oslo Innovation Week videreutvikles som årets største europeiske møteplass for nærings-, kunnskaps- og innovasjonsmiljøer.
- Utrede et prosjekt om samarbeid og synliggjøring av innvandrere som en ressurs for arbeids- og næringslivet i Oslo - et differensiert tilbud til arbeidsinnvandrere, minoritetsstudenter og unge voksne som matcher kompetanse og arbeidstager på vei ut i arbeidslivet.
- Utarbeide felles innovasjonsstrategi med Akershus fylkeskommune.
- Utvikle strategiske planer for sektorovergrepene profilering av Oslo
- Utvikle kommunale tjenester med sikte på rask og forutsigbar saksbehandling tilpasset næringslivets forutsetninger og behov.

Utvikling, utforskning, forvaltning og formidling

- Gjennomføre Munch-jubileet "MUNCH 150" i 2013 i samarbeid med Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.
- Gjennomføre forprosjekt for "Diagonale" – det nye hovedbiblioteket i Bjørvika.
- Fortsette konservering av Munchs kunstverk.
- Kunstverksdatabase skal brukes som verktøy for kontroll med kommunens kunstverk.
- Vedlikehold av kultureiendommer – atelierer og historiske anlegg skal videreføres

- Legge til rette for attraktive arrangementer og festivaler som fremmer Oslo som landets musikkhovedstad.
- Schous kulturbryggeri videreutvikles som arena for byens musikkliv.
- Nye økonomiske ordninger etableres for å inspirere byens talenter og fremme innovasjon.
- Bidra til internasjonalisering og delta i internasjonal kompetanseutvikling.
- Arenaer for rekruttering og eksponering av byens musikk talenter videreføres ved styrking og videreutvikling av Oslos åpne musikkfestdag mm.
- Ateliertilbudet skal forvaltes i tråd med kommunes kulturprofil.
- Tilby atelierer for kunstnere, øvingsrom for musikk og diverse kunst- og kulturstipender - ved søknadsbehandling av stipend legges det vekt på å støtte opp under kommunens strategier og tiltak.
- Byens samlede areal til kulturaktiviteter og kunstnerisk virksomhet kartlegges, for i større grad å stille arenaer, kommunens eiendommer til disposisjon til tverrkunstnerisk virksomhet, herunder kortsiktige prosjektlokaler.
- Plan for utvikling av Middelalderbeltet gjennomføres og Plan for konservering av middelalder ruinene følges opp.

Barn og unge i talentenes by

- Barneverkstedstilbudet i kommunens museer videreutvikles.
- Bibliotekene skal vektlegge lesestimuleringstiltak og leseglede hos barn og unge.
- Biblioteket skal gi større rom for byens utøvere av litteratur- og aktivitetstilbud for barn og ungdom
- Popsenteret (Populærmusikkens hus i Oslo) skal tilby rom for innovative musikkaktører med barn og unge som målgruppe
- Øvingshotellet skal utnytte kapasiteten til rekruttering av ungdom, i samarbeid med byens musikkorganisasjoner
- Tiltak og arenaer for at ungdom kan delta i kultur og musikktilbud uavhengig av aldersgrense som følge av alkoholsalg skal utredes.

Trygg og effektiv næringshovedstad

- Gjennomføre samarbeidsprosjektet *Sammen lager vi utelivet tryggere* (SALUTT)
- Næringslivskontroller gjennomføres målrettet, basert på stedets og eiers historikk.
- 20 % av Næringsetaten kontroller skal gjennomføres i samarbeid med andre kontrollinstanser. Søknadsprosesser skal utvikles som mer smidige og med effektive saksbehandling, inkludert raske sanksjoner
- Veiledningstilbud etableres for skjenkesteder og det skal legges til rette for dialog med disse

- Gjennomføre 20 skjenkekontroller med sikte på å avdekke etnisk diskriminering i utelivet

Tolerant og mangfoldig

- Iverksette charteret for integrerende byer, signert av Oslo i 2010 - jf. sak om ”Mangfoldets muligheter om integrerings- og mangfoldspolitikken i Oslo”.
- Støtte opp om velforeninger, leieboer- og huseierforeninger som har tiltak mot diskriminering
- Støtte opp flerkulturelle skole- og ungdomsmiljø gjennom ordningen Born & raised in Oslo
- Styrke beredskapen mot hatretorikk og hets mot minoriteter på internett
- Systematisere dokumentasjon om kommunens innsats og resultater i integrerings- og mangfoldsarbeidet
- Synliggjøre innvandrere som en ressurs for arbeids- og næringslivet i Oslo
- Bistå sivile aktører som gjør en innsats for nyankomne innvandrere

Enhet for mangfold og integrering

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
354	Enhet for mangfold og integrering (KON)			
10	Lønn og sosiale utgifter	4 702	4 817	5 010
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	2 810	2 274	2 118
14	Overføringsutgifter	9 303	10 349	8 660
	Sum utgifter	16 816	17 440	15 788
16	Salgsinntekter	-275	0	0
17	Refusjoner	-215	-219	-226
18	Overføringsinntekter	-4 560	-4 923	-5 090
	Sum inntekter	-5 050	-5 142	-5 316
	Netto utgifter	11 766	12 298	10 472

1. Ansvarsområde

Enhet for mangfold og integrering (EMI) i Bydel Grünerløkka skal drive byomfattende mangfolds- og integreringsarbeid i henhold til byrådets overordnede mål, følge opp OXLO-arbeidet, forvalte tilskuddsordninger, og informere om kommunens innsats og resultater på området.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelse i den innledende omtalen (side 7-9).

3. Mål

Det vises til de mål for mangfold og integrering som er angitt i den innledende omtalen (side 10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal EMI iverksette strategier og tiltak som er angitt i den innledende omtalen (side 11-12), med særlig vekt på tiltakene i byrådssak nr.152/12 "Mangfold, ressurser og muligheter – om OXLO, Oslo Extra Large":

- Synliggjøre innvandrere som en ressurs for arbeids- og næringslivet i Oslo
- Følge opp OXLO-saken
- Stimulere rekruttering av minoriteter i foreldreutvalg og brukerfora

- Støtte opp om innvandrersorganisasjoner

Byrådet vil støtte opp om innsatsen til idéelle og frivillige organisasjoner, med prioritering av tiltak og prosjekter på disse områder:

- Motivering av ungdom og unge voksne til å fullføre utdanning og søke arbeid
- Likestilling mellom kjønnene, og tiltak for jenter i idrett, kultur og foreningsliv
- Mobilisering av foreldre og unge voksne til deltakelse i aktiviteter for barn og unge
- Beredskap mot hatretorikk og hets mot minoriteter
- Idédugnad om mangfold og demokrati i samarbeid
- Synliggjøring av LHBT (lesbiske, homofile, biseksuelle, transseksuelle) i skolen og i minoritetsmiljøer

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,17 mill. for 2013.

Det er innarbeidet en rammereduksjon på 0,2 mill. på kapitlet. Engangstiltak på til sammen 1,8 mill. er ikke videreført i 2013, hvorav 1,0 mill. til Human Rights Service og 0,8 mill. til Mirasenteret.

Søknadsfristen for tildelinger av kommunale midler for 2013 er 01.02.2013. Tilskuddene ytes etter kommunens regelverk for tilskuddsforvaltning.

Kap. nr.	Avsetningen gjelder (tall i 1000)	2011	2012	Sak 1 2013
354	Avsetning til tiltak innen mangfold og integrering	8 826	9 070	8 660

* Avsetningen inkluderer ca 5 mill. i statstilskudd til integrering.

Næringsutvikling

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013	
455 Næringsutvikling (KON)				
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	1 671	92	92	
14 Overføringsutgifter	34 093	35 988	33 446	
Sum utgifter	35 763	36 080	33 538	
17 Refusjoner	-23	-13	-13	
18 Overføringsinntekter	-9 000	-9 000	-9 000	
Sum inntekter	-9 023	-9 013	-9 013	
Netto utgifter	26 740	27 067	24 525	

1. Ansvarsområde

Næringsutvikling omfatter tiltak rettet mot å fremme nyetableringer, innovasjon og vekst i næringslivet, internasjonal profilering og samhandling mellom bedrifter og forsknings- og kunnskapsinstitusjoner. Kapitlet omfatter tiltak for styrking av Oslo som etablerings- og besøksdestinasjon.

Kapittel 455 Næringsutvikling forvaltes av Byrådsavdelingen for kultur og næring.

2. Situasjonsbeskrivelse

Kapitlet finansierer deler av kommunens rolle som tilrettelegger for utvikling av næringslivet for å skape en konkurransedyktig region, sikre sysselsettingen og profilere Oslo som investeringsmål. Oslo skal være en attraktiv by for innbyggerne, men også for turister, kongresser og andre større arrangementer.

Det vises til situasjonsbeskrivelse i den innledende omtalen (side 7-9).

Nøkkeltall for: Kap. 455 Næringsutvikling	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
<i>Næringslivet i Oslo:</i>			
Antall bedrifter	65 668	67 652	68 887
Omsetning (i 1 000 kr)	6 002 834	6 264 300	6 614 400
Sysselsatt	314 847	319 883	330 068
Antall nyetableringer		9 818	10 840

3. Mål

Byrådet vil realisere de mål for næringsutvikling som er angitt i den innledende omtalen (side 10).

Måltallstabellen omfatter tiltak som tidligere ble ivaretatt av Næringsetaten, men som nå skal legges til nytt næringsutviklingsselskap, jf omtale under.

Måltall for: Kap. 455 Næringsutvikling	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
<i>Servicekontoret for næringslivet:</i>				
Antall henvendelser	10 000	10 182	10 000	10 000
Antall deltakere på etablererkurs/informasjonskvelder	4 000	4 561	4 000	4 000
Antall forretningsplan veiledninger	150	178	150	150

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byråds mål skal det prioriteres de strategier og tiltak som er angitt under den innledende omtalen (side 11-12), med særlig vekt på tiltakene i Næringspolitisk handlingsplan. Det er lagt til grunn at det i 2013 etableres et nytt næringsutviklingsselskap for Oslo kommune. Selskapets oppgaver vil være internasjonal profilering, etablererveiledning og tilrettelegging for næringsutvikling. Det vil parallelt med budsjettet legges frem egen byrådssak om etablering av nytt næringsutviklingsselskap.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,3 mill. for 2013. Engangstiltak på til sammen 4,1 mill. er ikke videreført, hvorav 4,0 mill. til VisitOSLO og 0,1 mill. i enkelttilskudd. Videre er rammen redusert med 3,0 mill. vedrørende utviklingskostnader for Oslo Teknopol i 2012.

Som følge av etableringen av et nytt næringsutviklingsselskap fra 2013, vil Servicekontoret for næringslivet i Næringsetaten overføres det nye selskapet. Kapittel 459 Næringsetaten er derfor redusert med 2,3 mill. som er overført til kapittel 455 Næringsutvikling. Til sammen er det foreslått en overføring av 10,7 mill. årlig til det nye næringsutviklingsselskapet.

Kapittelrammen omfatter blant annet følgende avsetninger/tilskudd:

5. Merknader til driftsbudsjettet

Kap. nr.	Avsetningen gjelder (tall i 1000)	2011	2012	Sak 1 2013
455	Avsetning til regionale næringsutviklingsprosjekter (Overføring fra KRD)	9 000	9 000	9 000
455	Avsetning til vertskapsfunksjon og profilering av Oslo som reisemål*	17 600	17 600	10 600
455	Avsetning til øvrige tiltak innen næringsutvikling, inkl. tiltak for entreprenørskap og forskning blant unge	1 200	1 200	3 238
455	Avsetning for næringsutviklingsselskap/profilering/servicekontorfunksjon **	3 400	3 400	10 700

*Beløpene i 2011 og 2012 inkluderer 4,0 mill. i styrking ved bystyrets budsjettbehandling

** Avsetning til nytt næringsutviklingsselskap i 2013 inkluderer også overføring av Servicekontoret for næringslivet fra Næringsetaten

Næringsetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
459	Næringsetaten (KON)			
10	Lønn og sosiale utgifter	30 063	29 171	25 198
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	12 858	11 914	12 347
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	336	316	327
14	Overføringsutgifter	3 626	2 317	2 347
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	725	0	0
	Sum utgifter	47 608	43 718	40 219
16	Salgsinntekter	-20 064	-17 844	-17 580
17	Refusjoner	-5 193	-3 365	-1 579
18	Overføringsinntekter	-2 609	-2 295	-2 295
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-691	0	0
	Sum inntekter	-28 557	-23 504	-21 454
	Netto utgifter	19 051	20 214	18 765

1. Ansvarsområde

Næringsetaten har ansvar for å gjennomføre kommunens saksbehandling av søknader om bevilninger etter serveringsloven og alkoholloven, samt kinokonsesjoner etter lov om film og videogram. Næringsetaten har videre ansvar for kontrollvirksomhet for å sikre at lover og retningslinjer for salgs- og skjenkevirksomheten overholdes. Etaten består av bevillingsseksjon, kontrollseksjon, og administrasjonsseksjon. Servicekontoret for næringslivet overføres kapittel 455 Næringsutvikling (nytt næringsutviklingsselskap).

Næringsetatens overordnede mål er å bidra til at Oslo blir en attraktiv by med hensyn til etablering og utvikling av næringsvirksomhet, herunder bidra til at Oslo skal være en trygg hovedstad og ha seriøs drift av serverings- og skjenkesteder. Næringsetaten skal forestå profesjonell og brukerorientert forvaltning innenfor sitt myndighetsområde. Etatens mål er til

enhver tid å gi kunder og brukere best mulig service og informasjon, og skape forutsigbarhet for at beslutninger og vedtak har god kvalitet. Næringsetatens driftsansvar er redusert i forbindelse med overføring av transportområdet til Bymiljøetaten, jf. byrådssak 1088.1/11. Næringsetaten er faglig sekretariat for Klagenemnda for transportsaker for forflytningshemmende.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelse i den innledende omtalen (side 7-9).

Oslo kommunes alkoholpolitikk for bevillingsperioden 2012 - 2016 ble vedtatt av bystyret 15.02.2012 i sak 52/12 om kommunale salgs- og skjenkebevilninger i Oslo og fornyelsen for neste periode.

Nøkkeltall for: kap 459 Næringsetaten	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Salgs- og skjenkebevillinger	1 419	1 451	1 454
Kontroller av salgs- og skjenkebevillinger	-	6 771	6 700
Rapporter*	-	215	255
Inndragninger pga skjenkeovertredelser	-	11	24
Inndragninger pga vandel	-	0	1
Inndragninger pga manglende gebyr	-	15	12

* Etter endt kontroll skriver Næringsetatens skjenkekontrollører rapporter når de mener de har observert et brudd på alkoholoven eller alkoholforskriften. Disse rapportene vurderes av jurister i Næringsetaten etter å ha mottatt tilsvarende fra bevillingshaver. Antall rapporter kan dermed ikke likestilles med avdekkede brudd på alkoholoven eller forskrift.

Næringsetaten tilrettelegger for digitalt førstevalg i kommunikasjon mellom innbyggere/næringsliv og etaten. Målet er økt brukertilfredshet gjennom økt selvbetjening, mer presis kommunikasjon med hensyn til innhold, raskere kommunikasjon og enklere tilgang til informasjon for interessenter og allmennheten.

3. Mål

Næringsetaten skal løpende evaluere og analysere bruk av ressurser og sikre faglig god kvalitet og forutsigbarhet for brukerne. I arbeidet for å realisere byrådets mål skal Næringsetaten gjennomføre de strategier og tiltak som er angitt under den innledende omtalen (side 10). Spesielt skal etaten:

- være en brukerorientert virksomhet med fokus på effektivitet, forutsigbar saksbehandling og nøyaktighet i tjeneteytingen
- bidra til å bekjempe økonomisk kriminalitet i utelivet og sikre seriøs drift av serverings- og skjenkesteder
- bidra til å forhindre og redusere overskjenking, skjenking til mindreårige, vold og annen kriminalitet i tilknytning til utelivet
- bidra til at Oslo er en by med et inkluderende og variert uteliv, uten noen form for etnisk diskriminering
- videreutvikle interaktive tjenester og annen elektronisk samhandling

Måltall for: Kap. 459 Næringsetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Søknad om ny serverings- og skjenkebevilling inkl. eierskifte				
Normert saksbehandlingstid for saker uten bemerkninger/andel vedtak i hht normtid	40 dager/65%	45dager/37 %	45 dager/70%	45 dager/70%
	60dager/ 70%	90 dager / 87%	90 dager/ 75%	90 dager/ 75%
Normert saksbehandlingstid for saker med bemerkninger hvor det innhentes ytterligere opplysninger/andel vedtak i hht normtid				
Søknad om ny salgsbevilling inkl. eierskifte				
Normert saksbehandlingstid for saker uten bemerkninger/andel vedtak i hht normtid	60dager/ 50 %	60 dager/ 69%	60 dager/ 50%	60 dager/50%
Normert saksbehandlingstid for saker hvor det innhentes ytterligere opplysninger/andel vedtak i hht normtid	90 dager/ 75%	90 dager/ 87 %	90 dager/ 75%	90 dager/ 75%
Øvrig måltall				
Normert saksbehandlingstid for klagebehandling *)				60 dager/75%
Antall kontroller i samarbeid med andre kontrollinstanser	-	-	-	20 %
Forebyggende veiledning (antall steder)	10	21	50	100

*) nytt måltall 2013

Det anses som hensiktsmessig at det rapporteres på færre måltall fra Næringsetaten enn tidligere. De måltallene det nå rapporteres på gir et tilstrekkelig

bilde av Næringsetatens definerte mål, arbeid og måloppnåelse.

Normtider for Næringsetatens saksbehandling er saksbehandlingstiden inklusiv den tid som medgår for høringsinstansene. Normalt bruker høringsinstansene inntil 30 dager på å avgi sin høringsuttalelse. Flere bydeler bruker inntil seks uker på en høringsuttalelse. For effektivisering og forenkling underlegges søknader om serverings- og skjenkebevilling felles behandling. Derfor slås normtidene sammen til én måling, men slik at tiden justeres noe for mer kompliserte saker.

Det skal utføres flere samarbeidskontroller med andre offentlige kontrollmyndigheter, dette er innført som et nytt måltall for etaten. Etaten skal utvikle kommunikasjonen med bransjen, og derfor økes antall veiledninger. Det er for 2013 innført nytt måltall for normert saksbehandlingstid for klagesaker.

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal Nærings- etaten gjennomføre strategier og tiltak som er angitt under den innledende omtalen (side 11-12), og spesielt:

- Gjennomføre samarbeidsprosjektet *Sammen lager vi utelivet tryggere* (SALUTT)
- Næringslivskontroller gjennomføres målrettet, basert på stedets og eiers historikk, samt at 20 % av Næringsetaten kontroller skal gjennomføres i samarbeid med andre kontrollinstanser
- Kommunens virksomhet skal utvikles som brukerorienterte, med et høyt faglig nivå
- Søknadsprosesser skal utvikles som mer smidige og med effektive saksbehandling, inkludert raske sanksjoner
- Etablert samarbeid med høringsinstansene for salgs- og skjenkeløyver skal videreutvikles og nye samarbeid skal etableres
- Gjennom informasjons- og kompetanseutveksling skal samarbeidspartene øke kompetansen og dermed bidra til strategiske kontrolltiltak ovenfor næringslivet
- Veiledning og dialog med bransjen for å fremme seriøs drift av serverings- og skjenkesteder
- Veiledningstilbud etableres for skjenkesteder og det skal legges til rette for dialog
- Øke kompetansen for å avdekke økonomisk kriminalitet og fokus på innhenting av presis og nødvendig informasjon for å treffe riktige vedtak
- Videreutvikle samarbeidet og informasjonsutvekslingen med Oslo kemnerkontor, Skatt Øst, politiet, Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemda. Etablere samarbeid med Mattilsynet, Arbeidstilsynet og tollmyndigheten
- Gjennomføre en målrettet kontrollvirksomhet av serverings- og salgs- og skjenkesteder
- Gjennomføre samarbeidskontroller med andre instanser
- Gjennomføre 20 skjenkekontroller med sikte på å avdekke etnisk diskriminering i utelivet
- Videreutvikle og administrere ordningen med Vertskapsbevis.
- Videreutvikle elektroniske skjema og tilpasse eksisterende fagsystemer, og legge til rette for at prøver gjennomføres elektronisk

5. Merknader til driftsbudsjettet

Næringsetatens finansieringsmodell er basert på egne inntekter gjennom gebyrer for omsetning av alkoholholdig drikk, gebyr for skjenkebevilling for enkeltanledninger og avgift ved avleggelse av etablerer- og kunnskapsprøver. Gebyrinntektene er følsomme for konjunktursvingninger, og utgjør således en usikkerhet i budsjetteringen. Satsene for bevillingsgebyr er økt fra 01.01.2012 i forskrift av 8. des. 2011 nr.1218 § 6- 2 til alkoholloven. Omsetningsavgiften er basert på fjorårets omsetning hos det enkelte salgs- og skjenkested og inntektene påvirkes således utelukkende av antall liter omsetning, det vil si konsum.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,0 mill. for 2013. Det er innarbeidet en rammereduksjon på 0,7 mill. på kapitlet. Det er videre trukket ut 1,0 mill. til salgs- og skjenkebevilling som ble gjennomført i 2012.

Som følge av etableringen av et nytt næringsutviklingsselskap fra 2013, vil Servicekontoret for næringslivet i Næringsetaten overføres det nye selskapet. Kap. 459 Næringsetaten er derfor redusert med 2,3 mill., som er overført til kap. 455 Næringsutvikling

Kultureiendommer

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
501 Kultureiendommer (KON)				
10 Lønn og sosiale utgifter	5 878	7 042	7 324	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	36 286	32 381	32 371	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	1 653	0	0	
14 Overføringsutgifter	10 301	11 047	11 191	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	24 946	0	0	
Sum utgifter	79 064	50 470	50 886	
16 Salgsinntekter	-19 553	-21 745	-22 484	
17 Refusjoner	-22 897	-847	-876	
18 Overføringsinntekter	-1 000	-2 249	-2 258	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-5 510	0	0	
Sum inntekter	-48 960	-24 841	-25 618	
Netto utgifter	30 104	25 629	25 268	

1. Ansvarsområde

Kulturetaten forvalter kulturbygg, kulturminner og historiske gårdsanlegg i Oslo. Etaten forvalter 41 kultureiendommer med 73 bygninger, har forvaltningsansvar for Middelalderbeltet med store kulturminneareal, drift og vedlikehold av Oslos ruiner og følger opp feriekolonien på Hudøy med 64 ulike

bygninger. Etaten har ansvar for kommunale driftstilskudd til historiske gårdsanlegg og nærmiljøtilbud.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelse i den innledende omtalen (side 7-9).

Nøkkeltall for: kap. 501 Kultureiendommer	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Antall Kultureiendommer	41	41	41
Antall bygninger	73	73	73
Hudøy m ²	7 330	7 330	7 330
Kultureiendommer bebygd areal m ²	70 373	70 373	70 373
- andel kulturlokaler (%)	33 %	33 %	37 %
- Andel atelierer (%)	27 %	27 %	42 %
- Andel museer (%)	19 %	21 %	21 %
*Kulturminneareal, park og ruiner m ²	90 743	90 743	90 743

Kulturetaten forvalter, utvikler, vedlikeholder, drifter og fremskaffer egnede lokaler til ulike kunst- og kulturformål, samt sørge for rasjonell bruk av kommunens historiske gårdsanlegg. Forskrift og instruks for tildeling av atelierer ble vedtatt i 2008, og danner grunnlag for løpende tildeling av ledige atelierplasser.

Arbeidet med Middelalderbeltet er en prioritert oppgave og omfatter Middelalderparken, Minneparken og Bispeborgen. Arbeidet med konservering av

Middelalderruinene i Oslo i samarbeid mellom Riksantikvaren og Oslo kommune videreføres innen en 10-årsplan. Arbeidet ble påbegynt i 2007.

Det er utarbeidet driftsplaner og gjennomført tilstandskartlegging for alle kultureiendommer, og disse danner grunnlag for vedlikeholdsplaner for den enkelte eiendom.

3. Mål

Kulturetaten skal realisere de mål for kultureiendommene som er angitt i den innledende omtalen (side 10).

Måltall for: kap. 501 Kultureiendommer	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Nye atelierer*	15	19	0	0
Nye gjesteatelierer med egen bolig	1	2	0	0
Fellesverksteder**	0	0	0	2
Utleid areal***	98 %	99 %	99 %	98 %

*Antall nye atelierer, gjesteatelierer og gjestebolig er knyttet til Olaf Ryes plass 2

**Nye fellesverksteder, Frysja kunstsenter og Fotofellesverksted Villa Romsli.

***Ledigheten gjelder bygg som ikke inngår i fordelingen som gjennomføres i Tidelingsutvalget for atelier.

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal Kulturetaten benytte de strategier og tiltak som er angitt under den innledende omtalen (side 11-12). I tillegg prioriteres følgende tiltak:

- Forvalte ateliertilbudet i tråd med kommunes kulturprofil
- Etablere fellesverksteder for kunstnere, artister og kulturnæring
- I større grad stille flerbruksarenaer og eiendommer til disposisjon også til tverrkunstnerisk virksomhet, herunder kortsiktige prosjektløkalder

- Intensivere arbeidet med løpende vedlikehold av kultureiendommene
- Følge opp "Plan for konservering av middelalder-ruinene"
- Følge opp plan for utvikling av Middelalderbeltet

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,2 mill. for 2013. Det er innarbeidet en rammereduksjon på 0,5 mill. på kapitlet.

Avsetningen til ruinkonservering utgjør 4 mill., hvorav 2 mill. dekkes av Riksantikvaren.

Øremerkede kommunale midler

Beløp i 1000 kr

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
35010002	Konservering av middelalderruiner	4 000

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet/de ulike prosjektene. Midlene forutsettes brukt i 2013 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer

forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke anvendes fullt ut, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
501	Kultureiendommer (KON)			
00	Lønn og sosiale utgifter	1 434	0	0
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	47 796	5 200	5 200
04	Overføringsutgifter	11 936	0	0
	Sum utgifter	61 166	5 200	5 200
07	Refusjoner	-389	0	0
08	Overføringsinntekter	-450	0	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-19 436	-1 040	-1 040
	Sum inntekter	-20 275	-1 040	-1 040
	Netto utgifter	40 891	4 160	4 160

6. Investeringsoversikt

		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
501	Kultureiendommer (KON)								
Prosjektnr og navn:									
106 021	Hudøy, rehabilitering av bygninger			200	200	200	200		Løpende
107 002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer			5 000	5 000	5 000	5 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			5 200	5 200	5 200	5 200		
Finansiering:									
106 021	Hudøy, rehabilitering av bygninger	Overført mva refusjon		-40	0	0	0		
106 021	Hudøy, rehabilitering av bygninger	Inv. mva fra 2014		0	-40	-40	-40		
107 002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer	Overført mva refusjon		-1 000	0	0	0		
107 002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer	Inv. mva fra 2014		0	-1 000	-1 000	-1 000		
	Sum kapittel finansiering			-1 040	-1 040	-1 040	-1 040		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			4 160	4 160	4 160	4 160		

Hudøy - rehabilitering av bygninger

Bygningsmassen på Hudøy omfatter 64 bygninger. Det budsjetteres årlig 0,2 mill. i økonomiplan-perioden til rehabilitering av bygninger.

Kultureiendommer - rehabilitering

Kultureiendommene har et betydelig vedlikeholds- etterslep. Utgifter til rehabilitering dekkes i liten grad inn ved husleieøkning, da leien for disse eiendommene er subsidiert. Det avsettes derfor løpende midler til rehabilitering og sikring av kultureiendommene.

Kulturetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
502	Kulturetaten (KON)			
10	Lønn og sosiale utgifter	189 505	215 406	229 660
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	133 478	81 986	78 495
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	20 752	27 316	28 245
14	Overføringsutgifter	225 664	199 269	199 479
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	8 331	0	0
	Sum utgifter	577 730	523 977	535 879
16	Salgsinntekter	-13 850	-34 082	-35 241
17	Refusjoner	-58 780	-22 582	-23 350
18	Overføringsinntekter	-22 078	-13 583	-14 045
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-3 268	0	0
	Sum inntekter	-97 975	-70 247	-72 636
	Netto utgifter	479 755	453 730	463 243

1. Ansvarsområde

Kulturetatens ansvarsområde omfatter Deichmanske bibliotek, Vigeland-museet med skulpturene i Vigelandsparken, Byarkivet, Kunst i Oslo, kultureiendommer inkl. Schous kulturbryggeri, tilskuddsordninger til kunst- og kulturformål og tiltak for barn og unge samt tilskudd til kulturhus. Foruten Vigeland-museets samling, forvalter Kulturetaten også all annen kunst i Oslo kommunes eie, bortsett fra samlingene i Munch-museet og Stenersenmuseet.

Kulturetaten er kommunens faginstans på kulturfeltet, med hovedvekt på arkiv, bibliotek og museum, samt i saker som angår bildende kunst utenom Munch-museet og Stenersenmuseet. Etaten har faglig ansvar for tilsyn med kunstverk i offentlige bygg og skulpturer i kommunal eie. Kulturetaten er sekretariat og faglig leder av Oslo kommunes kunstordning. Deichmanske bibliotek er kommunens faginstans i biblioteksaker. Etaten bidrar til tilbudet i Den kulturelle skolesekken, ivaretar Oslo kommunes ansvar for skolekonsertordningen, er ansvarlig for den nye kulturtortordningen for ungdom og for forvaltning av tilskudd til kulturhus. Kulturfeltet og etatens drift er regulert i en rekke lover, regler og forskrifter for arkiv, bibliotek, museum, tilskuddsordninger m.v.

Kulturetaten er Oslo kommunes overordnede faginstans for dokumentbehandling og arkiv, og er myndighet for kommunens samlede arkivoversikt.

Kulturetaten har rollen som operativ bestiller for å sikre en gjennomføring i tråd med kommunenes behov og i tråd med Deichmanske biblioteks visjoner og ambisjoner for nytt hovedbibliotek i Bjørvika. Bibliotekfaglige hensyn skal ivaretas, og kvalitets-sikres, gjennom Kulturetatens definerte bestillerrolle i utbyggingsprosessen. Se øvrig omtale av kulturbyggene under kap. 503 Kulturbyggene i Bjørvika. Realisering av skulptur- og kulturminnepark på Ekeberg, finansiert av C. Ludens Ringnes Stiftelse, er startet i 2012. Oppfølgingsansvar for avtalen ligger til etaten.

Ny ordning om kunst i kommunale bygg og uterom trer i kraft fra 2013. I henhold til gjeldende ordning skal 2 % av byggekostnadene avsettes til kunstnerisk utsmykning av kommunale bygg. I henhold til ny ordning skal 0,5 % av kommunens samlede investeringsbudsjett, unntatt avgiftsfinansierte investeringer m.v., avsettes til kunstprosjekter. Dette vil sikre proporsjonalitet mellom kommunens investeringsvolum og antall kunstprosjekter, og i større grad oppfylle bystyrets intensjon om å bedre den kunstneriske utsmykningen av kommunale bygg.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelse i den innledende omtalen under Kultur (side 7-9).

Nøkkeltall for: kap 502 Kulturetaten	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Bibliotek:			
Antall besøk pr. innbygger	4,4	4,1	3,7
Antall internettbesøk pr. innbygger	1,3	1,5	1,6
Netto driftsutgifter pr. innbygger, kr	240,7	247,5	255,6
Forbruk bok og medier pr. innbygger, kr	20,33	18,6	16,8
Totalt antall utlån	2 561 991	2 649 727	2 683 602
Utlån pr. innbygger inkl. fornyelser *	4,45	4,46	4,42
Aktive lånere i % av antall innbyggere **	18 %	18 %	18 %
Førstegangsutlån pr. innbygger	-	3,4	3,3
Åpningstimer pr. 1000 innbygger pr. uke	1,09	1,1	1,1
Gjennomsnittlig åpningstimer pr. uke, hovedbiblioteket ***			58
Gjennomsnittlig åpningstimer pr. uke, snitt øvrige 16 filialer ***			580
Ant enhenter m/internet tilgang pr. 1000 innbygger	0,18	0,21	0,23
Lesesal-/studieplasser	756	708	898
Byarkivet:			
Gjennomsnittlig åpningstimer pr. uke	24	24	18
Oppbevarte arkiver, hyllemeter	19 399	19 850	20 043
Tilvekst av papir-arkiver (hyllemeter)	369	451	190
Oppbevarte elektroniske arkiver (uttrekk)	35	36	38
Skriftlige forespørsler Byarkivet	2 088	1 818	1 613
Popsenteret:			
Gjennomsnittlig åpningstimer pr. uke			42
Øvingshotellet:			
Gjennomsnittlig åpningstimer pr. uke			70,9
Vigeland-museet:			
Gjennomsnittlig åpningstimer pr. uke	28	30	31
Tilskuddsordningene:			
Totalt ant søkere kunst- og kulturtilskudd:			
Oslo kommunes kunst- og kulturstipend			601
Mindre, løpende kunst- og kulturtiltak			235
Driftstilskudd til kunst- kulturinstitusjoner			149

*) Tallet for 2011 inkluderer også tall fra fengselsbibliotekene når det gjelder utlån

**) Med aktive lånere menes de som har lånt de siste 12 mnd.

***) Gjelder normaldrift, midlertidig stengte perioder pga ombygging og lignende er ikke hensyntatt.

3. Mål

Kulturetaten skal realisere de mål som er angitt i den innledende omtalen under Kultur (side 10).

Måltall for: 502 Kulturetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Publikumsbesøk pr. år				
Bibliotek	2 400 000	2 225 286	2 300 000	2 400 000
Vigeland-museet	13 000	13 743	25 000	25 000
Popsenteret	-	-	30 000	50 000
Øvingshotellet	-	74 783	90 000	100 000
Byarkivet	2 300	2 418	2 300	3 000
Oslo-bilder (Byarkivet)	-	-	-	210 000
Antall arrangementer pr. år				
Popsenteret	-	-	25	70
Byarkiv	-	9	11	20
Oslo Ladegård	-	-	25	25
Vigeland-museet - antall utstillinger	3	4	4	4
Antall aktiviteter og tilbud rettet mot barn og unge				
Antall arrangement barn og unge, bibliotek	950	1 075	800	1 100
Antall deltagere arrangement barn og unge bibliotek pr. år	-	25 085	-	26 000
Klassebesøk på bibliotek eller på skole	-	1 224	-	1 300
Antall deltagere på klassebesøk på bibliotek eller skole	-	32 000	-	33 000
Klassebesøk Popsenteret pr. år	-	-	4 500	6 000
Arrangement barn og unge Vigeland-museet pr. år	-	2	-	4
Øvrig bruk av tjenestetilbud				
Antall nye lånere bibliotek	30 000	26 972	30 000	30 000
Antall brukerorienteringer, bibliotek	-	539	-	530
Antall brukte øvingstimer Øvingshotellet	-	26 980	35 000	40 000
Arkivbefaringer og inspeksjoner Byarkivet	10	5	12	12

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal etaten benytte strategier og tiltak angitt i den innledende omtalen under Kultur (side 11-12).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 16,7 mill. for 2013. Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på 5,8 mill. Engangstiltak i 2012 på til sammen 5,4 mill. innen tilskudds-avsetninger er ikke videreført.

Det er i rammen forutsatt salg av skolebibliotek tjenester for 3,9 mill. som et samarbeid mellom Utdanningsetaten og Kulturetaten. Driftsrammen omfatter 1,5 mill. for skolekonsertordningen.

Innen kapitlets ramme omdisponeres ressurser på Deichmanske bibliotek tilsvarende 2 stillinger, slik at Nydalen filial åpnes og bemannes. For å styrke etatens evne til å bidra i utviklingen av byens kulturliv, omdisponeres ressurser for 1 stilling fra Deichmanske bibliotek til tilskuddsforvaltning. Endringene forutsettes gjennomført innen bibliotek tjenestens administrasjon/sentrale funksjoner uten å svekke åpningstid eller filialstruktur for øvrig.

Kulturetaten skal fortsette arbeidet med å oppfylle intensjonen for Schous kulturbyggeri, slik at Popsenteret og Øvingshotellet utvikles som nye selvstendige institusjoner, på linje med byens øvrige kulturinstitusjoner. Det er innarbeidet en rammeøkning på netto 4 mill. til drift av Popsenteret og Øvingshotellet.

Kapittelrammen omfatter blant annet følgende avsetninger/tilskudd:

Kap. nr.	Avsetningen gjelder driftsavsetninger og tilskudd (tall i 1000)	2011	2012	Sak 1 2013
502	Avsetning til kunst, kultur m.v.*	168 512	163 912	152 146
502	Avsetning til løpende kunst- og kulturtiltak	1 099	2 121	6 100
502	Avsetning til innovasjon innen kultur			6 100
502	Avsetning til konsertstøtte frivillige sang/musikktiltak	700	700	700
502	Avsetning - friv. barne/ungd-organisasjoner	10 500	9 500	9 500
502	Avsetning - skolekor, korps, orkestre	9 000	9 000	9 000
502	Avsetning - ferieleirer frivillige, barn/unge	5 400	5 400	5 400
502	Avsetning – lokale og sentr. barne-/undomsråd, musikkråd, infotiltak	7 615	7 700	7 600

* Enkelte justeringer av tiltak er gjennomført mellom ordinær drift og avsetninger. Avsetningene i 2011 og 2012 er justert slik at de er sammenlignbare med 2013.

Tilskuddene ytes etter kommunens regelverk for tilskuddsforvaltning. Tilskudd til kunst og kultur omfatter årlig driftsstøtte til større kunst- og kulturinstitusjoner, støtte til enkeltprosjekter, forestillinger, utstillinger m.v. samt tiltak som skolekonsertordning og stipender/priser. En detaljert fordeling av forslaget vil bli gitt i notat til bystyrets organer.

Kunst- og kulturtilbudet skal være tilgjengelig for alle, og oppmerksomhet om plikten til generell

tilrettelegging (universell utforming), jf. lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne, skal skjerpes. Det skal være en forutsetning for kommunale tilskudd at innehavere av ledsagerbevis for funksjonshemmede som kjøper billett til ordinær pris til et arrangement, gis rett til gratis billett for sin ledsager, eller at det tilbys rabattordninger som gjør at billettprisene for den funksjonshemmede og ledsager samlet ikke overstiger prisen for én ordinær billett.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr.	Regnskap	DOK 3	Forslag	
	2011	2012	2013	
502 Kulturetaten (KON)				
00 Lønn og sosiale utgifter	1 453	0	0	
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	4 301	0	27 000	
04 Overføringsutgifter	809	0	0	
Sum utgifter	6 562	0	27 000	
07 Refusjoner	-69	0	0	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-5 064	0	0	
Sum inntekter	-5 133	0	0	
Netto utgifter	1 430	0	27 000	

6. Investeringsoversikt

502 Kulturetaten (KON)	Kostnadsramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:								
113 001 Kunstnerisk utsmykking			27 000	24 000	21 000	20 000		
Sum investeringsutgifter			27 000	24 000	21 000	20 000		
Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			27 000	24 000	21 000	20 000		

Kunst i offentlige bygg og uterom i Oslo

Avsetningen er et løpende prosjekt med 27 mill. kroner i 2013, som skal benyttes til kunstprosjekter under Oslo kommunes kunstordning for offentlige bygg og uterom. Ordningen administreres av Kulturetaten etter fastsatt regelverk.

Avsetningen skal utgjøre 0,5 % av kommunens samlede årlige investeringsvolum ekskl. avgiftsfinansierte investeringer (VAR sektor), og vil bli oppdatert i Tilleggsinnstillingen når endelig forslag til kommunens samlede investeringsbudsjett foreligger.

Kulturbyggene i Bjørvika

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
503 Kulturbyggene i Bjørvika (KON)				
10	Lønn og sosiale utgifter	1 991	0	0
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	30 085	0	0
14	Overføringsutgifter	4 455	0	0
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	6 829	0	0
Sum utgifter		43 360	0	0
17	Refusjoner	-11 038	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-247	0	0
Sum inntekter		-11 284	0	0
Netto utgifter		32 076	0	0

1. Ansvarsområde

Kulturbyggene i Bjørvika er opprettet som en midlertidig etat som skal ivareta byggherrefunksjon for nytt hovedbibliotek og nytt Munch-museum.

2. Situasjonsbeskrivelse

Bystyret vedtok 14.12.2011 at byrådet skal utrede alternative lokaliseringer av nytt Munch-museum henholdsvis på Tøyen og Nasjonalgalleriet/Tullinløkka. Utredningene foreligger nå, og byrådet vil fremme byrådssak basert på utredningene i løpet av høsten.

I forbindelse med bygging av nytt hovedbibliotek, har etaten engasjert Advansia AS som prosjektledelse med operativt ansvar for planlegging og gjennomføring. Selskapet rapporterer til etaten som byggherretat. Det er engasjert egne miljørådgivere som har deltatt i alle ledd i prosjekteringsarbeidet med sikte på å nå prosjektets ambisiøse miljømål.

3. Mål

Etaten skal realisere de mål som er angitt i den innledende omtalen under Kultur (side 10).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal etaten benytte strategier og tiltak angitt i den innledende omtalen under Kultur (side 11-12).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Regnskapstall fra 2011 gjelder planlegging av Munch-museum (Lambda). Etter at bystyret ønsket ny lokalisering, ble utgifter og inntekter knyttet til planleggingen i henhold til kommunale regnskaps- og budsjettforskrifter ført i driftsregnskapet.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
503	Kulturbyggene i Bjørvika (KON)			
00	Lønn og sosiale utgifter	1 991	0	0
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	36 992	270 000	130 000
04	Overføringsutgifter	6 583	0	0
	Sum utgifter	45 565	270 000	130 000
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-6 583	-54 000	-21 000
	Sum inntekter	-6 583	-54 000	-21 000
	Netto utgifter	38 982	216 000	109 000

Investeringsoversikt

503 Kulturbyggene i Bjørvika (KON)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
110 022	Nytt hovedbibliotek	2 645 100	325 100	130 000	442 000	974 000	774 000	0	1/13 - 4/16
	Sum investeringsutgifter			130 000	442 000	974 000	774 000		
Finansiering:									
110 022	Nytt hovedbibliotek		Overført mva refusjon	-21 000	0	0	0		
110 022	Nytt hovedbibliotek		Inv. mva fra 2014	0	-86 000	-190 000	-145 000		
	Sum kapittel finansiering			-21 000	-86 000	-190 000	-145 000		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			109 000	356 000	784 000	629 000		

Styringsdokument, inkludert forprosjekt, ble ferdigstilt mai 2012. Kvalitetssikring (KS2) av de samme dokumentene ble gjennomført i august 2012, og viser en total kostnadsramme på 2,645 mrd. (P85). KS2 avdekket ikke mangler ved styringsdokumentet, og

konklusjonen til kvalitetssikrer er at det var et godt gjennomarbeidet forprosjekt. Under forutsetning av at bystyret behandler og godkjenner saken 4. kvartal 2012, vil detaljprosjekteringen starte i januar 2013 og det nye biblioteket kunne stå ferdig i løpet av 2016.

Munch-museet

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
504 Munch-museet (KON)				
10 Lønn og sosiale utgifter	45 389	46 865	50 073	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	40 671	33 871	36 582	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	9 616	11 011	11 385	
14 Overføringsutgifter	7	0	0	
Sum utgifter	95 683	91 747	98 040	
16 Salgsinntekter	-13 962	-23 462	-24 260	
17 Refusjoner	-6 358	0	0	
18 Overføringsinntekter	-237	0	0	
Sum inntekter	-20 557	-23 462	-24 260	
Netto utgifter	75 126	68 285	73 780	

1. Ansvarsområde

Munch-museet og Stenersensamlingen ble etablert som etat i 2010 for å styrke museenes profil, og utvikling av Oslo som Edvard Munchs by. Etatens ansvarsområde omfatter Munch-museet og Stenersen-museet. Munch-museet forvalter en av Norges viktigste kunstsamlinger som inneholder mer enn 1 100 malerier, 4 500 tegninger og skisser og 15 500 grafiske blad. I tillegg kommer Edvard Munchs trykkplater og litografiske steiner, hans skrifter og brev samt en stor mengde arkivalie og dokumentasjon. Samlingen representerer verdier på flere titalls milliarder kroner, og regnes som Norges viktigste bidrag til den inter-nasjonale kunsthistorien. I tillegg kommer Stenersensamlingene med kunst donert av Rolf E. Stenersen, Amaldus Nielsen og Ludvig O. Ravensberg.

Etaten bidrar til tilbudet i Den kulturelle skolesekken gjennom aktiviteter på Munch-museet og Stenersen-museet, herunder det obligatoriske tilbudet til alle elever i syvende klassetrinn, "Blikk på Munch".

Gjennom aktiv satsning på moderne og målrettet formidling og attraktive utstillinger av egne samlinger og samtidskunst, skal etaten bidra til at dagens to museer når et bredt publikum og nye brukergrupper. Markedsføring og synliggjøring av tilbudet, forskning og konservering av samlingene er forutsetninger for at dette skal lykkes. Ordningen med fri adgang i vinterhalvåret ble opphevet 01.01.2012.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelse i den innledende omtalen under Kultur (side 7-9).

3. Mål

Byrådet vil at etaten Munch-museet skal realisere de mål som er angitt i den innledende omtalen under Kultur (side 10).

Måltall for: 504 Munch-museet	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Munch				
Totalt antall besøkende	140 000	123 154	170 000	175 000
Antall omvisninger		800	800	900
Den kulturelle skolesekken, tot. antall deltakere	5 850	6 530	5 850	6 000
Stenersen				
Totalt antall besøkende	27 000	17 192	30 000	25 000
Antall omvisninger	30	27	30	30
Den kulturelle skolesekken, tot. antall deltakere	400	-	400	400

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal etaten benytte strategier og tiltak angitt i den innledende omtalen under Kultur (side 11-12).

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 3,3 mill. for 2013. Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på 1,3 mill. på kapitlet.

Rammen er styrket med 3,5 mill, slik at samlet avsetning for gjennomføring av Munch-jubileet ”MUNCH 150” i 2013, blir 5 mill.

Øremerkede kommunale midler

Beløp i 1000 kr

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.504.0001	Munch, økt konservering, flytteforberedelse m.v.	8 685
2.504.0002	Munch, oppfølging immaterielle rettigheter	1 150
2.504.0003	MUNCH 150, Munch-jubileet i 2013	5 000

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet/de ulike prosjektene. Midlene forutsettes brukt i 2013 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer

forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke anvendes fullt ut, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

Kirker, tros- og livssynssamfunn og gravferd

Innledningsvis gis en beskrivelse av situasjonen for kirker, tros- og livssynssamfunn og gravferd i Oslo, og en fremstilling av de målsettinger, strategier og tiltak som legges til grunn for kap. 581 Den norske kirke og andre trossamfunn og kap. 590 Gravferds-etaten.

1. Situasjonsbeskrivelse

Den norske kirke i Oslo hadde ved inngangen til 2012 345 000 medlemmer, og i byens 57 menigheter ble det i 2011 avholdt gudstjenester med over 459 000 deltakere. I tillegg ble det i kirkene avholdt 1 906 konserter og kulturarrangementer med 166 000 fremmøtte. Oslo domkirke har hatt en spesiell rolle og betydd mye som samlingspunkt for mange mennesker etter terrorhandlingene 22. juli. 113 000 mennesker i Oslo var tilsluttet andre tros- og livssynssamfunn ved utgangen av 2011. Oslo-kirken og tros- og livssynssamfunnenes aktivitet utgjør et viktig element i kulturlivet i Oslo.

Kirkelig fellesråd i Oslo ivaretar administrative og økonomiske oppgaver på vegne av de 57 menighetene i Oslo og har ansvar for bygging, drift og vedlikehold av totalt 64 kirker og kapell. Byens kirkebygg har en lang historie med flittig bruk, noe som gir Kirkelig fellesråd en ansvarsfull oppgave med å unngå forfall og skape trygge forhold for de besøkende. Drift av kirkens og trossamfunnenes aktivitet finansieres i henhold til gjeldende regelverk.

I Oslo har Kirkelig fellesråd forvaltningsansvaret for kirkegårder og gravlunder, mens Oslo kommune ved Gravferdssetaten etter avtale har ansvaret for gravferdsdriften. Avtalen av 2002 er midlertidig forlenget ut 2012 i påvente av avklaring i bystyret og hos fellesrådet høsten 2012 i sak om fremtidig gravferdsforvaltning og drift i Oslo. Byrådets innstilling overfor bystyret, byrådssak 142/12, er en framtidig løsning hvor kommunen etter gravferdsloven § 23 annet ledd har ansvar for gravferdsvirksomheten i

Oslo. Løsningen forutsetter egen avtale og enighet med Kirkelig fellesråd i Oslo om en slik modell. Avtalen må godkjennes av departementet (FAD). Budsjettmessige konsekvenser av valgt modell vil bli innarbeidet i Tilleggsinnstillingen dersom enighet om ny modell er avklart før den tid.

Kirkelig fellesråd i Oslo har anslått vedlikeholds- etterslepet i kirken til ca. 500 mill. Prioritering og valg av rehabiliteringsprosjekter skjer av Kirkelig fellesråd etter føringer fra kommunen etter bystyrets vedtak om budsjettramme for kirkeinvesteringer.

Alle kremasjoner i Oslo foregår i Alfaset krematorium. Gravferd skal skje med verdighet og respekt for den enkeltes tro eller livssyn. Det er behov for økt gravplasskapasitet i Oslo Syd, og byrådet bevilget for 2012 3 mill. til forprosjektering av nye gravplasser ved Klemetsrud og 5 mill. til opparbeidelse av nye urnegraver og minnelund på Klemetsrud kirkegård.

2. Mål

Byrådets mål er at:

- **Oslo skal gi rom for religiøst og kulturelt mangfold**
 - Gravferd skal skje med verdighet og respekt for den enkeltes tro eller livssyn
 - Kirkegårder og gravlunder skal holdes i orden og det skal sørges for tilstrekkelig gravareal
 - Kirkeforfall skal reduseres

3. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal følgende strategier og tiltak benyttes:

- Rehabiliterer kirker
- Vedlikeholde eksisterende gravareal og utvide gravkapasiteten

Den norske kirke og andre trossamfunn

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
581	Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)			
14	Overføringsutgifter	182 593	184 802	202 651
	Sum utgifter	182 593	184 802	202 651
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	182 593	184 802	202 651

1. Ansvarsområde

Oslo kommunes økonomiske ansvar for kirkene er regulert i lov om Den norske kirke av 07.06.1996 nr. 31 (kirkeloven) § 15.

Tilskudd til trossamfunn er hjemlet i lov om trudomsamfunn og ymist anna av 13.06.1969 nr. 25. Tilskuddet til livssynssamfunn er hjemlet i lov om tilskott til livssynssamfunn av 12.06.1981 nr. 64. Livssyns- og trossamfunnene gis tilsvarende enhetsbeløp pr. medlem som ytes i tilskudd pr. medlem i Den norske kirke. Det er kun samfunn som mottar stats-tilskudd som kan motta kommunalt tilskudd.

Overføring av avsetningene til Kirkelig fellestråd i Oslo og til tros- og livssynssamfunn administreres av Gravferdsetaten.

2. Situasjonsbeskrivelse

I Oslo er det 57 menigheter. Kirkelig fellestråd i Oslo er en administrativ og demokratisk styrt enhet som skal drifte menighetene og ta vare på kirkebyggene. I 2011 ble det gitt tilskudd til andre tros- og livssyns-

samfunn med et samlet medlemstall på 113 529. Dette er en økning på 9 513 medlemmer sammenlignet med det som det ble utbetalt for i 2010. Prognosen for medlemsforholdet mellom Den norske kirke og tros- og livssynssamfunn er for 2013 på ca. 73 % / 27 %. Det vises for øvrig til situasjonsbeskrivelse i den innledende omtalen av Kirker, trossamfunn og gravferd (side 30).

3. Mål, strategier og tiltak

Det vises til målsetninger, strategier og tiltak i omtalen av Kirker, trossamfunn og gravferd (side 30).

4. Merknader til driftsbudsjett

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med 6,7 mill. for 2013. Det er innarbeidet en rammereduksjon på 0,7 mill. på kapitlet.

Rammen er økt med 4,6 mill. i økt avsetning for driftstilskudd. I tillegg er det som følge av investeringsmidler til Nordstrand kirke på 20,0 mill. innarbeidet 7,2 mill. til andre trossamfunn. Tilsvarende beløp er innarbeidet for 2014.

Beregnet i forhold til prognose for medlemstall, budsjetteres tilskudd som følger:

Kap.	Avsetningen gjelder	(tall i 1000)	2011	2012	Sak 1 2013
581	Den norske kirke, driftstilskudd (iht kirkeloven)		117 155	118 495	125 000
581	Den norske kirke, vedlikeholdstilskudd (iht kirkeloven)*		9 000	9 300	9 500
581	Tros- og livssynssamfunn, tilskudd (iht lov om trdomssamfunn mv)		46 246	57 007	68 151

* Mva-refusjon for vedlikehold inntektsføres direkte i Kirkelig fellesråds regnskap for samme formål, slik at tilskuddet fra Oslo kommune og mva-refusjon utgjør til sammen 11,9 mill.

Avsetning til vedlikehold av kirkegårder og gravlunder (brutto 3 mill.) budsjetteres på kap. 590 Gravferdsetaten. Avsetningen til tilskudd for tros- og livssynssamfunn er beregnet på grunnlag av både avsetninger i driftsbudsjettet til Den norske kirke og

bevilgningen i investeringsbudsjettet for kirkerehabiliteringer. Økningen i avsetning til tros- og livssynssamfunn i 2013 følger av investering i Nordstrand kirke, jf merknad over.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
581	Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	14 622	0	0
04	Overføringsutgifter	58 484	30 000	50 000
	Sum utgifter	73 106	30 000	50 000
	Netto utgifter	73 106	30 000	50 000

5. Investeringsoversikt

581	Den norske kirke og andre trossamfunn	Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
110 005	Rehabilitering kirker			30 000	20 000	20 000	20 000		Løpende
113 022	Nordstrand kirke	40 000		20 000	20 000	0	0	0	1/13 - 4/16
	Sum investeringsutgifter			50 000	40 000	20 000	20 000		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			50 000	40 000	20 000	20 000		

Rehabilitering kirker

Kirkelig fellesråd i Oslo har beregnet et betydelig vedlikeholdsetterslep på kirkene og kapellene i Oslo. Det budsjetteres med 30 mill. i 2013 og 20 mill. årlig i 2014, 2015 og 2016 til rehabilitering av kirker og kapell. Kirkelig fellesråd får som byggherre mva-refusjon, slik at de foreslåtte bevilgningene brutto tilsvarer en prosjektramme på henholdsvis 37,5 mill. i 2013 og 25 mill. årlig utover i økonomiplanperioden

til å innhente etterslepet. Gjennomføring og aktiviteter innen bevilget ramme forutsettes å skje i samsvar med en årlig rullert plan for vedlikeholdsetterslep.

Nordstrand kirke, utvidelse

I henhold til bystyresak 285/90 avsettes 20 mill. i hvert av årene 2013 og 2014 til utvidelse av Nordstrand kirke. Dette tilsvarer en bevilgning på 50 mill. inkludert mva til prosjektet.

Gravferdsetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
590 Gravferdsetaten (KON)				
10 Lønn og sosiale utgifter	86 721	97 029	103 039	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	36 673	22 305	19 652	
14 Overføringsutgifter	6 014	2 285	2 315	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	7 543	0	0	
Sum utgifter	136 951	121 619	125 006	
16 Salgsinntekter	-67 657	-60 551	-64 641	
17 Refusjoner	-14 641	-6 580	-6 804	
18 Overføringsinntekter	-298	-309	-320	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-3 013	0	0	
Sum inntekter	-85 609	-67 440	-71 765	
Netto utgifter	51 343	54 179	53 241	

1. Ansvarsområde

Begravelser og kremasjoner er regulert i lov om gravplasser, kremasjon og gravferd, forskrift om lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd og vedtekter for kirkegårder og gravlunder i Oslo. Gravferdsetaten skal ivareta kommunens lovpålagte ansvar for begravelser ved dødsfall hvor ingen sørger for gravferden.

Anlegg, drift og forvaltning av gravplasser og gravferdsdrift er regulert i lov, forskrift og vedtekter. Kirkelig fellesråd i Oslo og Oslo kommune har en 10-årig avtale av 2002 om kommunal gravferdsdrift. Avtalen av 23.08.2002 er midlertidig forlenget ut 2012 i påvente av avklaring i bystyret og hos fellesrådet høsten 2012 i sak om fremtidig gravferdsforvaltning og drift i Oslo. Byrådets innstilling overfor bystyret, byrådssak 142/12, er en framtidig løsning hvor kommunen etter gravferdsloven § 23 annet ledd har ansvar for gravferdsvirksomheten i Oslo. Løsningen forutsetter egen avtale og enighet

med Kirkelig fellesråd i Oslo om en slik modell. Avtalen må godkjennes av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD). Eventuelle budsjettmessige konsekvenser av valgt modell vil bli innarbeidet i Tilleggsinnstillingen dersom framtidig driftsmodell er avklart før denne legges frem.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vises til situasjonsbeskrivelse i den innledende omtalen av Kirker, trossamfunn og gravferd (side 30). Gravferdsdriften omfatter 20 kirkegårder/gravlunder og ett krematorium. Krist kirkegård er en museumskirkegård som ikke er i bruk. Areal som vedlikeholdes omfatter 1 823 dekar. Etaten gir faglig bistand i begravelser, og ivaretar kommunens lovfestede ansvar for å sørge for gravferd i de tilfeller hvor ingen andre påtar seg denne. Ca. 5 000 Oslo-innbyggere dør årlig. Andel kremasjoner utgjør 70-75 %.

Nøkkeltall for: Kap. 590 Gravferdsetaten	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Vedlikeholdt areal (dekar)	1 823	1 823	1 823
Vedlikeholdt areal (dekar) pr årsverk	13,3	13,3	13,3
Antall nedsatte kister	1 116	978	876
Antall nedsatte umer	3 407	2 998	3 135
Antall kremasjoner	3 629	3 976	3 577
Antall graver med sommerstell	53 234	52 622	52 160
Antall graver med høstpynt	49 120	48 089	47 662

3. Mål

Gravferdsetaten skal realisere de mål som er angitt i den innledende omtalen av Kirker, trossamfunn og gravferd (side 30).

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal etaten benytte strategier og tiltak angitt i den innledende omtalen av Kirker, trossamfunn og gravferd (side 30).

Det er gjennomført et forprosjekt for utvidelse av nye gravplasser ved Klemetsrud kirkegård innenfor et areal på 30 dekar, som ligger i tilknytning til dagens kirkegård og det nye feltet for urnegraver som blir etablert i 2012. Prosjektet gir et nødvendig antall nye graver for muslimer i Oslo og er lokalisert i Oslo syd som har mange innbyggere med muslimsk bakgrunn. Kvalitetssikring av prosjektet pågår (KS2), og byrådet

vil komme tilbake til vurdering av prosjektet etter at kvalitetssikringen er fullført.

5. Merknader til driftsbudsjett

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 4,0 mill. for 2013.

Det er innarbeidet en rammereduksjon på 2,0 mill. på kapitlet. Engangstiltak på 3,0 mill. til prosjektering av nytt gravareal er trukket ut i 2013.

Avsetning til vedlikehold av kirkegårder og gravlunder på netto 2,4 mill, brutto 3 mill. videreføres. Anvendelse av denne avsetningen forutsetter et samarbeid med Kirkelig fellesråd i Oslo om prioritering av de mest nødvendige utbedrings- og vedlikeholdsprosjektene på kirkegårder og gravlunder.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
590 Gravferdsetaten (KON)				
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	18 737	18 500	18 500	
04 Overføringsutgifter	4 530	0	0	
Sum utgifter	23 267	18 500	18 500	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-4 530	-3 700	-3 700	
Sum inntekter	-4 530	-3 700	-3 700	
Netto utgifter	18 737	14 800	14 800	

6. Investeringsoversikt

		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
590 Gravferdsetaten (KON)									
Prosjektnr og navn:									
106 028	Nye graver på eksisterende gravlunder			3 500	3 500	3 500	3 500		Løpende
108 066	Kalking av plastgraver			15 000	15 000	15 000	15 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			18 500	18 500	18 500	18 500		
Finansiering:									
106 028	Nye graver på eksisterende gravlunder			-700	0	0	0		
106 028	Nye graver på eksisterende gravlunder			Inv. mva fra 2014	0	-700	-700	-700	
108 066	Kalking av plastgraver			Overført mva refusjon	-3 000	0	0	0	
108 066	Kalking av plastgraver			Inv. mva fra 2014	0	-3 000	-3 000	-3 000	
	Sum kapittel finansiering			-3 700	-3 700	-3 700	-3 700		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			14 800	14 800	14 800	14 800		

Nye graver på eksisterende gravlunder

Avsetningen på 3,5 mill. benyttes til klargjøring og ferdigstillelse av områder på eksisterende kirkegårder/gravlunder hvor nye graver tas i bruk, herunder nødvendig utskifting av leirholdig jord m.v.

Kalking av plastgraver

Kalking av plastgraver har tre hovedmålsettinger:

- Å ivareta kommunens overordnede målsetting om at gravferden skal skje med verdighet og respekt

- Frigjøre gravarealer
- Ivareta de ansattes arbeidsmiljø.

gravarealer og bety økonomiske besparelser. En avsetning på 15 mill. er beregnet å dekke utgiftene til kalking av vel 3 000 graver pr. år.

Prosjektet videreføres med 15 mill. i 2013 og tilsvarende videre i økonomiplanperioden. Arbeidet vil på sikt redusere kommunens behov for nye

Omsorg Oslo KF

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
052 Omsorg Oslo KF (KON)			
Netto driftsresultat	8 007	0	0

Kommunal konkurranse Oslo KF ble opprettet 1.1.2001, og endret navn til Omsorg Oslo KF april 2010. Foretaket er ansvarlig for å utarbeide og gi internt bud ved konkurranseutsetning innen pleie- og omsorgssektoren i Oslo. Omsorg Oslo KF skal drive etter konkurransemessige prinsipper slik at inntekter skal dekke foretakets kostnader gjennom inngåtte leverandørkontrakter.

Omsorg Oslo KF drifter i dag Ammerudlunden sykehjem.

Omsorg Oslo KFs virksomhet og utvikling avhenger av antallet konkurranser som utlyses samt foretakets evne til å drive konkurransedyktig og vinne konkurranser. Foretakets ambisjon er å vinne flere konkurranser i årene fremover. Foretaket har arbeidet mye med sitt nye driftskonsept for å styrke sin konkurranseevne. Foretakets visjon er "God omsorg, aktiv hverdag". Foretakets nye målsetninger gjenspeiler foretakets driftsprofil av sykehjem med vekt på at beboeren er "sjef i eget liv". Omsorg Oslo KF bruker

betegnelsen beboer og ikke pasient, fordi sykehjemmet skal oppleves som et hjem for beboerne der de bare er pasienter når de er i en behandlingssituasjon.

Foretaket nye funksjonsmodell definerer tre hovedfunksjoner som skal dekkes i en sykehjemsavdeling; hotellfunksjonen, pleie- og omsorgsfunksjonen og aktivitets- og nærværsfunksjonen. Modellen spesifiserer tydelig hvilke oppgaver som skal utføres i løpet av et døgn og hvilken kompetanse og bemanning som kreves for å løse oppgavene. Ettersom Omsorg Oslo KF ser på sykehjem som en bolig og ikke et sykehus, legges det spesielt vekt på kompetanse for å skape et godt miljø knyttet til aktivitets- og nærværsfunksjonen.

I henhold til Oslo kommunes økonomireglement skal bstyret stille krav til netto driftsresultat i foretaket og fastsette størrelse på utbytte. Det foreslås at krav til netto driftsresultat for 2013 settes til 0. Videre foreslås det at krav om overføring fra foretaket til bykassen for 2013 settes til 0.

9.1 KULTUR OG NÆRING - EIENDOMSFORETAKENE

Oslo kommune har tre eiendomsforetak: Boligbygg Oslo KF, Undervisningsbygg Oslo KF og Omsorgsbygg Oslo KF. Foretakene har eierskapet og forvaltningsansvaret for bygningsmassen i sin portefølje.

Byrådets mål

- **Byrådet skal bygge, rehabilitere vedlikeholde og forvalte miljø- og brukervennlige formålsbygg (skoler, barnehager, sykehjem, omsorgsboliger, boliger for vanskeligstilte/ mennesker med nedsatt funksjonsevne mv)**

Foretakene skal:

- **ha fornøyde kunder og brukere**
- **levere til avtalt kostnad, tid og kvalitet**
- **være miljøledende**
- **være en attraktiv arbeidsgiver**
- **være en profesjonell eiendomsutbygger og –forvalter. Realverdien av eiendommene skal ivaretas.**

Tiltak

- Eiendomsforetakene skal tilby gode, miljøeffektive og brukertilpassede bygg til en kostnadseffektiv pris og innenfor avtalte tidsfrister.
- Bygge nok, og gode, formålsbygg – til rett tid og rett pris
- Være en aktiv og tydelig eier av foretakene
- Gjennomføringsevnen skal styrkes gjennom å videreutvikle kommunenes verktøy og metoder for styring og kvalitetssikring av prosjektene.
- Videreutvikle bruk av standardiserte løsninger for å få ned byggekostnadene samt raskere byggeprosesser.
- Benytte ulike former for samarbeid i økende grad for å løse viktige utbyggingsoppgaver.
- Bidra til tilstrekkelige kommunale arealer
- Bedre og mer effektive samhandlingsprosesser mellom bestiller og utfører.
- Arbeide aktivt mot korrupsjon og andre misligheter.
- Være i forkant og møte bestillers behov og forventninger.
- Foretakene skal arbeide for redusert energibruk, miljøvennlig materialbruk og lokalisering av bygg samt systematisk og tydelig intern satsning på miljø.
- Foretakene skal utvikle, beholde og rekruttere dyktige medarbeidere.

Utfordringer for å nå byrådets mål

Eiendomsforetakene

Ved gjennomføring av eiendomsreformen, ble det etablert nye eiendomsforetak som forvalter størstedelen av kommunens bebygde eiendommer. Evalueringen av reformen konkluderte med at etablering av eiendomsforetakene var riktig og nødvendig for å oppnå bedret og mer profesjonell forvaltning av kommunens eiendommer. En av de viktigste oppgavene er å ta vare på verdiene som ligger i byggene og eiendommene. Byrådsavdelingene, bydeler, etater og andre kommunale virksomheter har ansvaret for å kartlegge behovet for eiendom og bestille av eiendomsforetakene eller andre private aktører. Eiendomsforetakene skal tilby gode og brukertilpassede bygg til rett tid og konkurransedyktige betingelser.

Etablering av eiendomsforetak har bidratt til effektiv måloppnåelse gjennom bl.a. satsning på vedlikehold av eksisterende bygg, rehabilitering og modernisere skoler og sykehjem samt bygge nye nødvendige arealer for kommunal tjensteproduksjon. I dag er bl.a. lovfestet krav til full barnehagedekning innfridd. Mange av byggene er gamle og det er et stort vedlikeholdsetterslep. Kostnadsdekkende leie er innført for å dekke livssyklus-kostnadene med unntak av boliger som leies ut til leietakere der det innkreves gjengs leie. Husleien skal ikke bare dekke byggekostnadene, men også de forventede kostnadene i byggets levetid. Det inkluderer vedlikehold, oppgraderinger og andre utgifter.

Befolkningen øker raskt og medfører stort behov for utbygging av kommunale tjenester. Utbyggingen medvirker til betydelige høyere finanskostnader og det er viktig at foretakene har en effektiv drift med fokus på nøkterne løsninger.

Innenfor skolesektoren er det store utfordringer i forhold til den høye elevtallsveksten som er forventet å utgjøre i overkant av 17 000 elever frem mot 2023. En rekke nye skoler er under prosjektering og bygging for å levere bestilte skolearealer i samsvar med skolebehovsplanen. Byggevolumet er formidabelt og setter store krav til foretakenes økonomistyring og gjennomføringsevne. Det er viktig at foretakene utvikler, beholder og rekrutterer dyktige medarbeidere.

Byrådet har stort fokus på å videreutvikle foretakenes leverandørrolle gjennom tydelig fokus på at foretakene leverer til rett tid og innenfor vedtatt kostnadsramme. Videre legges det vekt på at foretakene har nødvendig kompetanse i forhold til prosjektplanlegging/-oppfølging.

Eiendomsforetakene skal regelmessig gjennomføre analyser og vurderinger av om eiendomsmassen er hensiktsmessig i forhold til brukernes etterspørsel, i forhold til bygningenes standard, kvalitet og verdiutvikling. Byrådet ønsker å øke bruken av standardiser-

te løsninger og kostnadskonsepter som vil bidra til lavere byggekostnader og raskere byggeprosesser. Det er utviklet standardiserte løsninger for skolebygg og barnehager og det skal utvikles tilsvarende løsninger til sykehjem og omsorgsboliger. Siktemålet er å ha effektive prosesser, kvalitet og kostnadsoptimalisering. Der det er hensiktsmessig skal eiendomsforetakene konkurranseutsette forvaltnings- og driftstjenester.

Miljøtiltak

Oslo skal ha en miljøeffektiv forvaltning av sine eiendommer og bygge energi- og miljøeffektivt. Oslo kommune har vedtatt at alle kommunale bygg som bygges fra og med 2014 som hovedregel skal følge passivhusstandard. Det vil innebære betydelig lavere energiforbruk enn i tilsvarende bygg uten slik standard. Dette er en forsering i forhold til pålegget fra EU, og en noe raskere innføring enn det som er planlagt på nasjonalt nivå. For nybygg er det viktig å fokusere på varmegjenvinning, ventilasjonsluftmengde, samt bruk av vinduer og dører med høy grad av isolering.

Det forventes at foretakene innfører energisparende tiltak også på eksisterende bygg. Ved rehabilitering av bygg bør det fokuseres på varmegjenvinning i alle bygg, og lufttetthet. I tillegg kan satsning på mer energieffektive vinduer og dører gi en betydelig effekt. Det kan skje gjennom etablering av varmepumpeanlegg, fjernvarme, solenergisystemer, energieffektiv belysning, smarthusteknologi og system for automatisk energiovervåkning. Oljefyring er nå utfaset i foretakenes ordinære porteføljer.

Rapportering

Kommunens eiendomsforetak forvalter store verdier og skal drive kostnadseffektivt. Foretakene skal rapportere på følgende indikatorer i årsberetningen:

- rentabilitet - foretakets overskuddsskapende evne (forrentning av total kapital og egen kapital)
- likviditet - foretakets betalingsevne uten økt trekk fra bykassen
- soliditet - foretakets evne til å tåle tap
- finansiering - formuens og kapitalens struktur
- effektivitet / brukertilfredshet / ledighet
- forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdsutgifter pr. m²

Eiendomsforetakene skal optimalisere verdiene og redusere kostnadene knyttet til eiendom. Foretakene må derfor videreføre arbeidet med forsterket produksjons- og internkontroll:

- Følge opp økonomireglementets pkt. 4 Instruks for investeringer, om forbedret kvalitetssikring av større investeringer. Foretakene skal gjennomføre det enkelte investeringsprosjekt innenfor den

- styringsrammen som fastsettes (ekskl. sentralt avsatt usikkerhetsavsetning)
- Skillet mellom begrepene vedlikehold og investering. Det forventes at foretakene er kjent med hvilke krav som stilles for å klassifisere en utgift som en investering (Kommunal regnskapsstandard nr. 4).
 - Foretakene skal sørge for at godtgjørelse for administrasjon og prosjektering som belastes investeringsprosjekter er direkte henførbare til prosjektet, jfr. rundskriv 24/2011.
 - Foretakenes styrer og ledelser skal videreføre arbeidet med å gjennomgå og forbedre foretakenes kontroll- og tilsynsrutiner, samt fullmaktsstrukturer og ha et spesielt fokus på arbeidsdeling mellom anskaffelses- og utbetalingsrutiner.
 - Foretakenes styrer skal iverksette dokumenterbar særskilt kontroll av time-entrepriser.
 - Foretakene skal sørge for at det foreligger gjenomarbeidede og realistiske budsjetter, at det foretas jevnlig fremdrifts- og budsjettoppfølging, både av vedlikehold, rehabiliterings- og investeringsprosjekter, samt jevnlig oppfølging av driftsbudsjettet.
 - Foretakene skal utarbeide og ajourføre månedlige oversikter over alle vesentlige bygge- og rehabiliteringsprosjekter inkludert vedtatt ferdigstillingsdato og kostnadsramme inklusive angivelse av avvik og tiltak for å lukke avvik

- oversiktene skal behandles av styrene på hvert styremøte og oversendes eier
- oversiktene skal innholde fremdriften i alle større prosjekt i forhold til avtalt ferdigstillingsdato
- oversiktene skal innholde kostnadsutviklingen i hvert prosjekt i forhold til vedtatt budsjetteramme
- ved eventuelle avvik skal det umiddelbart iverksettes nødvendige tiltak
- ved vesentlige avvik skal foretaket uten opphold informere eieravdelingen om situasjonen og hvilke tiltak som er iverksatt
- Foretakene skal benytte kommunens økonomisystem Agresso til budsjettering og løpende regnskapsføring.

For å sikre fremdrift og ferdigstilling av nye bygg til riktig tid, skal eiendomsforetakene til enhver tid ha ajourførte oversikter over alle vesentlige prosjekter. Oversiktene skal vise godkjent budsjett, vedtatt ferdigstilling, påløpte og forventede kostnader sett i forhold til opprinnelig kostnadsramme og forventet ferdigstilling. Foretakene skal videre avlegge slutt-rapporter for bygg- og anleggsprosjekter i tråd med rundskriv 22/2006. Styregodkjente slutt-rapporter skal sendes overordnet byrådsavdeling.

Økonomiplanramme 2013-2016

Netto driftsresultat pr kommunalt foretak

Beløp i 1000 kr

	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Netto driftsresultat pr kapittel	2013	2014	2015	2016
053 Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	-679 000	-100 000	-100 000	-100 000
055 Boligbygg Oslo KF (KON)	-93 000	0	0	0
059 Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	-183 000	0	0	0

For nærmere informasjon vises det til særskilt omtale av driftsbudsjettet under det enkelte kapittel.

Brutto investeringsbudsjett pr kapittel

	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Brutto investeringsbudsjett	2013	2014	2015	2016
170 Omsorg Oslo KF - tilskudd (KON)	0	0	0	0
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (KON)	110 000	60 000	60 000	50 000
173 Undervisningsbygg Oslo KF - overføring (KON)	0	0	0	0
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (KON)	0	55 000	0	0
185 Forskjellige utbedringstiltak (KON)	10 000	15 000	15 000	15 000
ØKONOMIPLAN (brutto)	120 000	130 000	75 000	65 000

Sektorområdets investeringer i økonomiplanperioden er:

Kap. 172: Det er innarbeidet 60 mill. i investeringstilskudd til Boligbygg Oslo KF relatert til Omsorg+ prosjekter i 2013 og 10 mill. i årene 2014 og 2015. I tillegg er det innarbeidet 50 mill. i årlig investerings- tilskudd til boliger for vanskeligstilte og personer med nedsatt funksjonsevne.

Kap. 175: I 2014 er det innarbeidet 55 mill. i investeringstilskudd til Omsorg+ prosjekter.

Kap. 185: Det er ført opp 10,0 mill. i 2013 samt 15 mill. årlig i resten av økonomiplanperioden til tilgjengelighetstiltak for orienterings- og bevegelses- hemmede.

Brutto investeringsbudsjett pr. kommunalt foretak

Beløp i 1000 kr

	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Brutto investeringsbudsjett	2013	2014	2015	2016
053 Undervisningsbygg Oslo KF (KON)	3 045 800	3 961 300	2 805 900	1 980 000
055 Boligbygg Oslo KF (KON)	725 000	725 000	435 000	375 000
059 Omsorgsbygg Oslo KF (KON)	964 000	1 486 000	1 027 000	453 000
ØKONOMIPLAN (brutto)	4 734 800	6 172 300	4 267 900	2 808 000

For nærmere informasjon vises det til særskilt omtale av investeringsbudsjettet under det enkelte foretak.

Boligbygg Oslo KF – overføring

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
172	Boligbygg Oslo KF - overføring (KON)			
04	Overføringsutgifter	0	0	110 000
	Sum utgifter	0	0	110 000
	Netto utgifter	0	0	110 000

Investeringsoversikt

		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
172	Boligbygg Oslo KF - overføring (KON)								
Prosjektnr og navn:									
107 068	Investeringsstilskudd - Omsorg+			60 000	10 000	10 000	0		
113 021	Boligstilskudd vanskeligstilte			50 000	50 000	50 000	50 000		
	Sum investeringsutgifter			110 000	60 000	60 000	50 000		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			110 000	60 000	60 000	50 000		

Byrådet foreslår at det i budsjettet for 2013 innarbeides 60 mill. i investeringsstilskudd relatert til Omsorg+- prosjekter samt 10 mill. i årene 2014 og 2015. Videre foreslås det 50 mill. i årlig investeringsstilskudd til boliger for vanskeligstilte og personer

med nedsatt funksjonsevne i økonomiplanperioden. Endelig fordeling av midlene mellom Omsorgsbygg Oslo KF og Boligbygg Oslo KF vil bli tilpasset der hvor prosjektene blir realisert.

Omsorgsbygg Oslo KF – overføring

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
175	Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (KON)			
04	Overføringsutgifter	21 900	17 000	0
	Sum utgifter	21 900	17 000	0
	Netto utgifter	21 900	17 000	0

Investeringsoversikt

175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (KON)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
111 005	Investeringsstilskudd til Omsorg+ prosjekter	55 000		0	55 000	0	0	0	1/14 - 4/14
	Sum investeringsutgifter			0	55 000	0	0		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			0	55 000	0	0		

Prosjektbeskrivelse

Byrådet foreslår at det i budsjettet for 2014 innarbeides 55 mill. i investeringsstilskudd til Omsorg+ prosjekter. Endelig fordeling av midlene mellom

Omsorgsbygg Oslo KF og Boligbygg Oslo KF vil bli tilpasset der hvor prosjektene blir realisert.

Forskjellige utbedringstiltak**Investeringsbudsjettet**

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
185 Forskjellige utbedringstiltak (KON)			
01 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	80	10 000	10 000
04 Overføringsutgifter	11 623	0	0
Sum utgifter	11 703	10 000	10 000
08 Overføringsinntekter	-1	0	0
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-20	-1 600	-1 600
Sum inntekter	-21	-1 600	-1 600
Netto utgifter	11 682	8 400	8 400

Investeringsoversikt

185 Forskjellige utbedringstiltak (KON)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
106 015	Tilrettelegging for funksjonshemmede			10 000	15 000	15 000	15 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			10 000	15 000	15 000	15 000		
Finansiering:									
106 015	Tilrettelegging for funksjonshemmede	Overført mva refusjon		-1 600	0	0	0		
106 015	Tilrettelegging for funksjonshemmede	Inv. mva fra 2014		0	-2 400	-2 400	-2 400		
	Sum kapittel finansiering			-1 600	-2 400	-2 400	-2 400		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			8 400	12 600	12 600	12 600		

Prosjektbeskrivelse

Det foreslås bevilget 10 mill. til å bedre tilgjengelighet for orienterings- og bevegelseshemmede i kommunale bygninger. Tiltakene planlegges og gjennom-

føres i nært samarbeid med brukerne og i samsvar med en prioritert arbeidsplan. Arbeidsplanen utarbeides for hvert budsjettår, basert på prioritering av angitte behov.

Undervisningsbygg Oslo KF

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
053 Undervisningsbygg Oslo KF (KON)			
Netto driftsresultat	-480 180	-635 000	-679 000

Undervisningsbygg Oslo KF skal føre regnskap etter kommunelovens bestemmelser. I tillegg skal det lages oppstillinger etter regnskapslovens bestemmelser.

1. Ansvarsområde

Foretakets formål er å ivareta eieransvaret for Oslo kommunes skole- og undervisningseiendommer, samt å sikre Oslo kommune en langsiktig portefølje av gode og hensiktsmessige skole- og undervisningslokaler. Undervisningsbygg Oslo KF skal også ivareta eierskapet for, vedlikeholde og utvikle idrettsanlegg og bad i tilknytning til skoler.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det skal gjennomføres betydelige investeringer i økonomiplanperioden for å oppfylle krav til nye skoleplasser. Skolebehovsplanen 2012-2022 viser et stort behov for utbygging de neste årene. Det er igangsatt planlegging, prosjektering og bygging av rundt 11.000 plasser i økonomiplanperioden. I tillegg er det flere prosjekter som ønskes ferdige tidligere enn beskrevet i planen ettersom de skal benyttes til midlertidige lokaler samt behov for flere plasser enn planen tilsier. Det er stor risiko rundt fremdrift og innbyrdes avhengighet mellom forskjellige prosjekter.

Undervisningsbygg legger vekt på å ha nødvendige faglige kvaliteter for å være den foretrukne leverandør til bestiller av skolebygg, Utdanningsetaten. Med et økende behov for elevplasser i Oslo, er det viktig å fokusere på robuste og kostnadseffektive løsninger. Det krever stort fokus på prosjektplanlegging gjennom bl.a. god samhandling med bestiller, bygge enklere og billigere.

Det må være tydelige krav til leverandører, minimalt med endringer i prosjektfasen samt bruk av standardiserte løsninger.

Foretaket skal prioritere preventiv og verdibevarende forvaltning, drift og vedlikehold av skoleanlegg slik at vedlikeholdsetterslepet innhentes og realverdien av eiendommene ivaretas. Foretaket må prioritere riktige rehabiliteringsprosjekter.

Det er store behov for oppgraderinger og utvikling av eiendomsmassen, eksempelvis ventilasjon, elektriske anlegg med mer. Det forventes at foretaket viser omstillingsevne og tar i bruk innovative løsninger.

Foretakets samlede eiendomsmasse har en bokført verdi på 18,8 mrd. I tillegg har foretaket omløpsmidler på om lag 0,4 mrd. Egenkapitalen utgjør 2,9 mrd., noe som gir en egenkapitalandel på 14,1 %.

3. Mål

Styret for Undervisningsbygg Oslo KF rapporterer til byråden for kultur og næring. Foretaket skal realisere målene som er angitt i den innledende omtalen (side 38). Byrådet legger videre til grunn følgende overordnede mål for 2013:

- ferdigstille bestilte skoleanlegg til avtalt tid
- gjennomføre akutttiltak, samt planmessig vedlikehold og rehabilitering for å bedre kvaliteten på undervisningsarealene
- følge opp skolebehovsplanen i samarbeid med Utdanningsetaten.
- fortsette utviklingen av kostnadseffektive standardløsninger
- Forebygge svindel og korrupsjon ved å videreføre arbeidet med foretakets kontrollrutiner.
- utvikle eiendommene slik at de er tilrettelagt for en effektiv tjenesteproduksjon og overordnede pedagogiske forutsetninger
- opprettholde realverdien eiendommene representerer i forhold til forretningsmessige prinsipper
- ivareta kostnadseffektiv forvaltning, drift og vedlikehold, utvikling og eventuell utfasing av eiendommene

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal foretaket benytte strategier og tiltak angitt i den innledende omtalen av eiendomsforetakene (side 38).

Foretaket skal løpende oppdatere oversikter som angir enhetskostnader for rehabilitering, ombygging og nybygging innen sentrale satsingsområder samt analysere kostnadsutvikling og fremdriftsevne.

5. Merknader til driftsbudsjettet

I henhold til Oslo kommunes økonomireglement skal bystyret stille krav til netto driftsresultat i foretaket og fastsetting av størrelsen på overføringskravet. For Undervisningsbygg Oslo KF er det innarbeidet et overføringskrav på 1,289 mrd. Overføringskravet er økt med 32 mill. etter at indre vedlikehold er overført foretaket fra Utdanningsetaten med tilhørende økning av husleien. Det foreslås at krav til netto driftsresultat for 2013 settes til 679 mill., hvorav 579 mill. er mva-refusjon fra budsjettert investeringsaktivitet. Midlene forutsettes å inngå som delfinansiering av foretakets investeringer. Det vises til kapittel 898 Overføringer fra KF m.v. for nærmere angivelse av overføringer fra foretaket til bykassen.

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
053 Undervisningsbygg Oslo KF (KON)			
Sum investeringsutgifter	2 342 268	2 803 600	3 045 800
Sum finansiering	-2 342 268	-2 803 600	-3 045 800

Budsjettet for kommunale foretak skal vedtas av bystyret som sum investeringer og sum finansiering med spesifisering av finansieringskildene, jf.

kommunens økonomireglement. Dette medfører at investeringssiden skal budsjetteres som brutto investeringer med spesifisert finansiering.

Investeringsbudsjettet

Prosjektnr	Beløp i 1000 kr			
	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
053 Undervisningsbygg Oslo KF (KON)				
106500 Generell rehabilitering	300 000	300 000	300 000	300 000
106520 Kapasitetsutvidelse/rehab/nybygg mv.	1 325 800	1 561 300	435 900	105 000
109500 Investering avsetn - ikke fordelt	1 420 000	2 100 000	2 070 000	1 470 000
113560 Kapasitetsutvidelse/nybygg - barnehager	0	0	0	105 000
Sum investeringsutgifter	3 045 800	3 961 300	2 805 900	1 980 000
Lån i Lånefondet	-2 366 800	-3 108 300	-2 172 900	-1 504 000
Overføring fra driftsbudsjettet	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Overføring fra driftsbudsjettet - inv.mva.	-579 000	0	0	0
Investeringsmva- - ny ordning fra 2014	0	-753 000	-533 000	-376 000
Sum finansiering	-3 045 800	-3 961 300	-2 805 900	-1 980 000

Byrådet viderefører det pågående arbeidet for å gjennomføre generell rehabilitering, og det foreslås å gi foretaket en investeringsramme på 300 mill. årlig i perioden 2013 – 2016. Høyeste prioritet har mangler som innebærer umiddelbar sikkerhets-/helserisiko for elever og lærere/ansatte, dernest forhold som gir følgeskader.

Vedlikeholdsetterslepet er redusert fra ca 4,5 mrd. i 2002 til ca 1,1 mrd. i 2012. Ved å opprettholde ovennevnte bevilgning vil vedlikeholdsetterslepet etter hvert bli innhentet. Likevel må det påregnes et høyere investeringsbehov fordi det vil være regningssvarende å foreta nødvendige oppgraderinger samtidig som vedlikeholdsetterslepet innhentes, for eksempel kan det være nødvendig å installere nytt ventilasjons-

anlegg og etterisolere samtidig som vedlikeholdsarbeidene utføres.

I 2016 er det innarbeidet 105 mill. til nybygg av barnehager. Dette gjelder to barnehager i tilknytning til skoler.

Prosjektkategorien "Kapasitetsutvidelse/rehabilitering/nybygg mv." inneholder midler til investeringsprosjekter som enten er under realisering eller har kommet så langt i planlegging/prosjektering, at byrådet har godkjent nærmere fastsatte rammer for gjennomføring. For 2013 utgjør dette 1,326 mrd.

Dette gjelder følgende prosjekter/skoler/m.v.;

Prosjektnr. 106520 fordeles på følgende skoler:

Beløp i 1000 kr

	Ferdig- stillelse	Kostnads- ramme	Bevilget tom. 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
<i>Nybygg og totalrehabilitering</i>							
Grefsen U3	3-13	299 100	171 800	82 900	44 400		
Stasjonsfjellet 8-10, klimaskjerm	3-14	64 800	32 400	6 400	26 000		
Bjørnsletta - omgjøring 1-10 skole	3-14	584 200	251 600	195 200	91 700	45 700	
Sofienberg 8-10	3-14	257 900	21 900	25 400	171 600	39 000	
Grefsen 1-7	3-14	495 100	119 700	201 700	120 400	53 300	
Majorstuen 1-10	3-14	605 000	175 000	112 600	276 900	40 500	
Ris 8-10	3-16	495 000		25 000	133 000	187 000	100 000
Trasop 1-7, utvidelse	3-13	125 700	30 000	85 700	10 000		
Nordtvet 1-7, utvidelse	3-13	20 600	13 900	6 700			
Stasjonsfjellet 8-10, kapasitetsutvidelse	3-13	46 000	20 000	26 000			
Gamle Løren, byggetrinn 1	3-14	260 500	15 000	122 900	102 600	20 000	
Møllergata 1-7, utvidelse	3-14	155 000		93 500	45 600	15 900	
Øraker 8-10, byggetrinn 1 og 2	3-15	60 000	14 000		15 000	26 000	5 000
Tonsenhagen 1-7, utvidelse	3-14	125 000	18 500	74 500	23 500	8 500	
Bjerke vgs. m/idrettshall og bad	3-13	366 000	255 300	36 800	73 900		
Kuben (Risløkka)	3-13	1 990 000	1 393 800	208 200	388 000		
Quo Vadis Menn	3-13	151 000	90 000	22 300	38 700		
		6 100 900	2 622 900	1 325 800	1 561 300	435 900	105 000

Når det gjelder prosjektkategorien "Investerings-avsetning – ikke fordelt", er det kun angitt en overslagsavsetning. Etter hvert som nye prosjekter, jf. skolebehovsplanen og omtale under Del 5 kunnskap og utdanning, blir bestilt utredet/prosjektert i regi av Undervisningsbygg Oslo KF, vil foretaket følge opp

arbeidet i samsvar med Økonomireglementets pkt. 4 Instruks for investeringer. For ytterligere opplysninger vedrørende rehabilitering, nybygging m.v. vises det til omtale under Utdanningsetatens budsjettkapittel, se del 5 Kunnskap og utdanning.

Boligbygg Oslo KF

Driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr

Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.	2011	2012	2013
055 Boligbygg Oslo KF (KON)			
Netto driftsresultat	-7 799	-46 000	-93 000

Boligbygg Oslo KF skal føre regnskap etter kommunelovens bestemmelser. I tillegg skal det lages oppstillinger etter regnskapslovens bestemmelser.

1. Ansvarsområde

Boligbygg Oslo KF er etter formålsparagrafen et sosialt virkemiddel for Oslo kommune, og skal frem-skaffe boliger til grupper av befolkningen som det er ønske om å tilgodese med bolig. Samtidig setter formålsparagrafen krav til forretningsmessig drift, og

setter begrensninger for hvem foretaket skal selge sine tjenester til. Boligbygg Oslo KF skal være en konkurransedyktig leverandør av boliger. Foretaket skal arbeide videre for å effektivisere forvaltningen, bl.a. ved å konkurranseutsette tjenester. Driften skal generere inntekter som dekker alle kostnader, være kostnadseffektiv, gi avkastning på kapitalen og legge økonomisk grunnlag for videre positiv utvikling av bomiljøet i de kommunale eiendommene

2. Situasjonsbeskrivelse

Foretaket har målsetning om lav ledighet for at flest mulig boliger skal være tilgjengelige for bydelene til enhver tid. Antall boliger som ledigstilles og som må istandsettes er for tiden ca 1 100 boliger årlig. Det er nødvendig at foretaket har en målrettet satsning på gode driftstjenester. Samtidig er eiendomsporteføljen fortløpende under vurdering for å sikre at foretaket har hensiktsmessige eiendommer.

Foretakets samlede eiendomsmasse har en balanseført verdi på 6,8 mrd. I tillegg har foretaket omløpsmidler på om lag 0,1 mrd. Egenkapitalen utgjør 2,4 mrd., noe som gir en egenkapitalandel på 34,1 %.

3. Mål

Styret for Boligbygg Oslo KF rapporterer til byråden for kultur og næring. Foretaket skal realisere målene som er angitt i den innledende omtalen (side 38). I tillegg legger byrådet til grunn følgende overordnede mål for 2013:

- holde ledigheten i den totale eiendomsmassen under 4 %
- holde forvaltnings- og driftskostnadene lave, slik at mest mulig av driftsbudsjettet brukes til vedlikehold
- prioritere vedlikehold som bedrer sikkerhet og trivsel for leietakerne
- videreføre rehabiliteringsarbeidene for å bedre kvaliteten på boligmassen. Det etterstrebes rentabilitet ved alle investeringer

- selge uhensiktsmessige eiendommer innenfor budsjettets ramme og kjøpe i bydeler med underdekning etter bestilling fra den enkelte bydel
- intensivere kontrollen med økonomiske og administrative rutiner for anskaffelser
- opprettholde særskilt fokus på brannforebygging og -sikring.

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal foretaket benytte strategier og tiltak angitt i den innledende omtalen av eiendomsforetakene (side 38).

Foretaket skal løpende oppdatere oversikter som angir enhetskostnader for rehabilitering, ombygging og nybygging innen sentrale satsingsområder samt analysere kostnadsutvikling og fremdriftsevne.

5. Merknader til driftsbudsjettet

I henhold til Oslo kommunes økonomireglement skal bystyret stille krav til netto driftsresultat i foretaket og fastsetting av størrelsen på overføringskravet. For Boligbygg Oslo KF er det innarbeidet et overføringskrav på 380,6 mill. Det vises til kapittel 898 Overføringer fra KF m.v. for nærmere angivelse av overføringer fra foretaket til bykassen. Det foreslås at krav til netto driftsresultat for 2013 settes til 93 mill. Midlene er mva-refusjon fra budsjettrett investeringsaktivitet og forutsettes å inngå som delfinansiering av foretakets investeringer.

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
055 Boligbygg Oslo KF (KON)			
Sum investeringsutgifter	312 794	395 000	725 000
Sum finansiering	-312 794	-395 000	-725 000

Budsjettet for kommunale foretak skal vedtas av bystyret som sum investeringer og sum finansiering med spesifisering av finansieringskildene, jf. kom-

munens økonomireglement. Dette medfører at investeringssiden skal budsjetteres som brutto investeringer med spesifisert finansiering.

Prosjektnr	Beløp i 1000 kr			
	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
055 Boligbygg Oslo KF (KON)				
106600 Rehabiliterings-/utviklingsprosjekter	110 000	110 000	110 000	110 000
106610 Kjøp av boligeiendom	60 000	60 000	60 000	60 000
109610 Presteboliger - kjøp/rehabilitering	5 000	5 000	5 000	5 000
111600 Ufordelt Omsorg+	200 000	150 000	60 000	0
111605 Boliger til vanskeligstilte	150 000	200 000	0	0
113605 Ufordelt avsetn. boliger til vanskeligstilte	200 000	200 000	200 000	200 000
Sum investeringsutgifter	725 000	725 000	435 000	375 000
Lån i Lånefondet	-281 500	-319 000	-36 000	-99 000
Lån i Husbanken	-105 000	-105 000	-105 000	-105 000
Salg av eiendom	-66 000	-66 000	-66 000	-66 000
Tilskudd fra staten	-69 500	-82 000	-137 000	-25 000
Tilskudd fra bykassen	-110 000	-60 000	-60 000	-50 000
Overføring fra driftsbudsjettet - inv.mva.	-93 000	0	0	0
Investeringsmva- - ny ordning fra 2014	0	-93 000	-31 000	-30 000
Sum finansiering	-725 000	-725 000	-435 000	-375 000

Byrådet foreslår et eiendomssalg på inntil 66 mill. i 2013. Det skal legges vekt på å selge eiendommer det ikke lønner seg å rehabilitere, herunder eiendommer med stort vedlikeholdsbehov, og å redusere drifts- og vedlikeholdskostnadene. Foretaket skal seksjonere større eiendommer som eventuelt legges ut for salg.

Byrådet foreslår å bevilge totalt 1,150 mrd. til boliger for vanskeligstilte/mennesker med nedsatt funksjonsevne. 800 mill. av midlene vil bli fordelt senere mellom Omsorgsbygg Oslo KF og Boligbygg Oslo KF i henhold til hvor prosjektene blir realisert. For ytterligere opplysninger om disse investeringene vises det til del 3.1 bydelene. Byrådet foreslår videre å innarbeide totalt 410 mill. i økonomiplanperioden til Omsorg+-prosjekter. Når det gjelder disse prosjektene så skal disse planlegges og utvikles etter bestilling fra og i samarbeid med byrådsavdeling eldre og sosiale tjenester. Endelig fordeling av

midlene mellom Omsorgsbygg Oslo KF og Boligbygg Oslo KF vil bli tilpasset der hvor prosjektene blir realisert.

Det legges opp til å videreføre den pågående rehabiliteringsprosessen med totalt 110 mill. årlig i økonomiplanperioden. Det forutsettes eiendomskjøp på inntil 65 mill. inkl. presteboliger.

Styret i Boligbygg Oslo KF har fullmakt til å omdisponere investeringsmidler mellom prosjektene kjøp av eiendom, presteboliger og rehabiliterings-/ utviklingsprosjekter.

Omsorgsbygg Oslo KF

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
059 Omsorgsbygg Oslo KF (KON)			
Netto driftsresultat	-62 289	-111 500	-183 000

Omsorgsbygg Oslo KF skal føre regnskap etter kommunelovens bestemmelser. I tillegg skal det lages oppstillinger etter regnskapslovens bestemmelser.

1. Ansvarsområde

Omsorgsbygg Oslo KF skal gjennom godt vedlikeholdte og tilpassede bygninger tilby høy kvalitet på byggene som benyttes til blant annet kommunens pleie- og omsorgstjenester, tiltak for barn og unge og kulturtilbud. Foretaket skal legge forretningsmessige prinsipper til grunn innenfor de rammer som gjelder for kommunal virksomhet. Foretaket eier, forvalter og utvikler kommunens omsorgsbygg, barnehager, diverse kulturbygg samt diverse bygg til andre formål. Foretakets eiendommer skal utvikles og restruktureres for å dekke bydelenes og etatenes bestillinger.

2. Situasjonsbeskrivelse

Foretaket skal bistå med å opprettholde målet om full barnehagedekning i henhold til lovfestet rett til barnehageplass. Det legges vekt på bruk av standardiserte løsninger for bl.a. å oppnå lave enhetskostnader og kort byggetid. Foretaket utreder fortløpende aktuelle prosjekter innen sykehjem, Omsorg + og omsorgsboliger. Det krever at foretaket til enhver tid har oversikt over eiendomsporteføljen og kan tilby løsninger i samsvar med behovet.

Foretaket skal prioritere preventiv og verdibevarende forvaltning, drift og vedlikehold av eiendomsporteføljen for å sikre at vedlikeholdsetterslepet innhentes og realverdien av eiendommene ivaretas.

Foretakets samlede eiendomsmasse har en bokført verdi på 11,6 mrd. I tillegg har foretaket omløpsmidler på om lag 0,13 mrd. Egenkapitalen utgjorde 4 mrd., noe som gir en egenkapitalandel på 34 %.

3. Mål

Styret for Omsorgsbygg Oslo KF rapporterer til byråden for kultur og næring. Foretaket skal realisere målene som er angitt i den innledende omtalen (side 38). I tillegg legger byrådet til grunn følgende overordnede mål for 2013:

- Ferdigstille bestilte barnehager til avtalt tid slik at Oslo kommunes mål om full barnehagedekning opprettholdes.
- Påbegynne Omsorg+-prosjekter i samsvar med bestillers ønsker.
- Påbegynne sykehjem i samsvar med bestillers ønske.
- Videreutvikle kostnadsbesparende standardløsninger

4. Strategier og tiltak

I arbeidet for å realisere byrådets mål skal foretaket benytte strategier og tiltak angitt i den innledende omtalen av eiendomsforetakene (side 38). Foretaket skal løpende oppdatere oversikter som angir enhetskostnader for rehabilitering, ombygging og nybygging innen sentrale satsingsområder samt analysere kostnadsutvikling og fremdriftsevne.

5. Merknader til driftsbudsjettet

I henhold til Oslo kommunes økonomireglement skal bystyret stille krav til netto driftsresultat i foretaket og fastsetting av størrelsen på overføringskravet. For Omsorgsbygg Oslo KF er det innarbeidet et overføringskrav på 428,1 mill. i 2013. Det vises til kap. 898 Overføringer fra KF m.v. for nærmere angivelse av overføringer fra foretaket til bykassen. Det foreslås at krav til netto driftsresultat for 2013 settes til 183 mill. Midlene er mva-refusjon fra budsjettert investeringsaktivitet og forutsettes å inngå som delfinansiering av foretakets investeringer.

Omsorgsbygg KF skal overta ansvaret for indre vedlikehold og teknisk infrastruktur på sykehjemmene

fra og med 01.01.2013. Byrådet vil komme tilbake til justert driftsramme mellom Sykehjemsetaten og Omsorgsbygg i Tilleggsinnstillingen.

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
059 Omsorgsbygg Oslo KF (KON)			
Sum investeringsutgifter	526 288	586 000	964 000
Sum finansiering	-526 288	-586 000	-964 000

Omsorgsbygg Oslo KF er etablert som kommunalt foretak og medfører at bystyret skal vedta budsjettet som sum investeringer og sum finansiering med

spesifisering av finansieringskildene, jf. kommunens økonomireglement. Investeringsiden skal budsjetteres som brutto investeringer med spesifisert finansiering.

Prosjektnr	Beløp i 1000 kr			
	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
059 Omsorgsbygg Oslo KF (KON)				
106720 Kap.utvidelse/nybygg – barnehager	64 000	486 000	177 000	95 000
106730 Reetablering og rehabilitering – bhg	150 000	150 000	150 000	150 000
109700 Generell rehabilitering – sykehjem	100 000	50 000	50 000	50 000
111710 Ufordelt sykehjem	400 000	750 000	650 000	158 000
111711 Ufordelt omsorg+	250 000	50 000	0	0
Sum investeringsutgifter	964 000	1 486 000	1 027 000	453 000
Lån i Lånefondet	-781 000	-1 069 000	-568 000	-103 000
Tilskudd fra staten	0	-80 000	-264 000	-264 000
Tilskudd fra bykassen	0	-55 000	0	0
Overføring fra driftsbudsjettet - inv.mva.	-183 000	0	0	0
Investeringsmva- - ny ordning fra 2014	0	-282 000	-195 000	-86 000
Sum finansiering	-964 000	-1 486 000	-1 027 000	-453 000

Det er i økonomiplanperioden innarbeidet 1,96 mrd. til investeringer i sykehjem. Det er Sykehjemsetaten og byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester som er bestiller av total rehabilitering og nye sykehjem. Det arbeides fortsatt med å konkretisere de enkelte prosjekter. I tillegg forslås det også innarbeidet 100 mill. i 2013 og 50 mill. årlig i 2014, 2015 og 2016 for å gjennomføre generell rehabilitering innenfor foretakets sykehjem.

Det er i økonomiplanperioden innarbeidet 300 mill. til Omsorg+ prosjekter. Omsorg+ prosjektene skal planlegges og utvikles etter bestilling fra og i samarbeid med byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester. Endelig fordeling av midlene vil bli fordelt mellom Omsorgsbygg Oslo KF og Boligbygg Oslo KF der hvor prosjektene blir realisert.

Byrådet prioriterer å rehabilitere barnehagene for 150 mill. årlig i økonomiplanperioden. Overføringskravet reduseres med et beløp tilsvarende finanskostnadene. Når det gjelder generell rehabilitering, skal foretaket prioritere forhold som innebærer umiddelbar sikkerhets-/ helseisiko for ansatte og barn, dernest forhold som gir følgeskader.

Byrådsavdeling for kultur og utdanning er bestiller av barnehager, herunder å sikre et tilstrekkelig antall barnehageplasser. Omsorgsbygg Oslo KF er en viktig leverandør av lokaler til barnehager, og foretaket gis en ramme for investeringer i nye barnehageplasser på 64 mill. i 2013 og om lag 822 mill. samlet for økonomiplanperioden.

Samlet oppstilling av tilskuddsmidler

Kultur, næring, mangfold og integrering 2013

Kap. nr.	Avsetningen gjelder (tall i 1000)	2011	2012	Sak 1 2013
354	Avsetning til tiltak innen mangfold og integrering	8 826	9 070	8 660
455	Avsetning til regionale næringsutviklingsprosjekter (Overføring fra KRD)	9 000	9 000	9 000
455	Avsetning til vertskapsfunksjon og profilering av Oslo som reisemål*	17 600	17 600	10 600
455	Avsetning til øvrige tiltak innen næringsutvikling, inkl. tiltak for entreprenørskap og forskning blant unge	1 200	1 200	3238
455	Avsetning for næringsutviklingsselskap/profilering/servicekontorfunksjon **	3 400	3 400	10 700
502	Avsetning til kunst, kultur m.v.	168 512	163 912	152 146
502	Avsetning til løpende kunst- og kulturtiltak	1 099	2 121	6 100
502	Avsetning til innovasjon innen kultur			6 100
502	Avsetning til konsertstøtte frivillige sang/musikktiltak	700	700	700
502	Avsetning - friv. barne/ungd-organisasjoner	10 500	9 500	9 500
502	Avsetning - skolekor, korps, orkestre	9 000	9 000	9 000
502	Avsetning - ferieleirer frivillige, barn/unge	5 400	5 400	5 400
502	Avsetning - lokale+sentr. barne/undomsråd, musikkråd, infotiltak	7 615	7 700	7 600
581	Den norske kirke, driftstilskudd (iht kirkeloven)	117 155	118 495	125 000
581	Den norske kirke, vedlikeholdstilskudd (iht kirkeloven)***	9 000	9 300	9 500
581	Tros- og livssynssamfunn, tilskudd (iht lov om trdomssamfunn mv)	46 246	57 007	68 151

*Beløpene i 2011 og 2012 inkluderer 4,0 mill. i styrking ved bystyrets behandling av budsjett.

** Avsetning for næringsutviklingsselskap i 2013 inneholder også overførte ressurser fra Næringssetaten for Servicekontoret for næringslivet.

*** Mva-refusjon for vedlikehold inntektsføres direkte i Kirkelig fellesråds regnskap for samme formål, slik at tilskuddet fra Oslo kommune og mva-refusjon utgjør til sammen 11,9 mill.

Økonomiplanoversikt med spesifikasjoner av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	1 069,9	1 023,3	1 009,2	1 002,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	1 069,9	1 069,9	1 069,9	1 069,9	1 069,9
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	1 069,9	1 065,2	1 065,2	1 065,2	1 065,2
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		5,1	-21,0	-30,2	-30,2
+/- Spesifiserte rammeendringer		1,0	1,0	0,4	-1,8
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-9,3	-13,9	-18,4	-20,7
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-3,2	-33,8	-48,2	-52,7
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		40,0	40,0	40,0	40,0
=ØKONOMIPLAN (brutto)	1 069,9	1 102,0	1 071,4	1 057,1	1 052,6
Salgs- og leieinntekter	-157,7	-164,2	-164,0	-164,8	-165,1
Refusjoner	-33,6	-32,8	-32,8	-32,8	-32,8
Overføringsinntekter	-32,4	-33,0	-33,0	-32,4	-31,0
=Sum driftsinntekter	-223,6	-230,1	-229,8	-230,0	-229,0
=ØKONOMIPLAN (netto)	846,2	871,9	841,6	827,1	823,6

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

-0,3 % -3,2 % -4,5 % -4,9 %

Oppgaveendringer mellom sektorer

Driftsmidler på netto 2,3 mill. for Servicekontor overføres fra kap. 459 Næringsetaten til kap. 455 Næringsutvikling. Korreksjon av tidligere overføring av transportseksjonen mellom MOS- og NOK-sektor 0,6 mill.

(kap. 581), og 4,6 mill. i økt driftstilskudd til kirke og trossamfunn (kap. 581), 4,0 mill. til økt drift Popsenteret/ Øvingshotellet (videreført med 2,0 mill. i 2014) (kap. 502) og 3,5 mill. for styrket avsetning til Munch-jubileet (totalt 5,0 mill.) (kap.504).

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Det er trukket ut 3,0 mill. i 2013, og gjelder omstillingskostnader som ble bevilget i forbindelse med omstilling og avvikling av Oslo Teknopol i 2012.

Spesifiserte rammeendringer

Det er trukket ut 1,0 mill. til salgs- og skjenkebevilgning som ble gjennomført i 2012. Midlene legges inn igjen i slutten av økonomiplanperioden som følge av kommunevalget.

Tidsbegrensede forhold – spesifiserte

Det er fra 2013 trukket ut 1,8 mill. i engangstiltak på kap. 354, 4,1 mill. på kap. 455, 5,35 mill. på kap. 502. Det er videre trukket ut 3,0 mill. i forprosjektmidler til gravplasser på kap. 590. Fra 2014 er rammen redusert med 8,0 mill. i redusert avsetning til trossamfunn i samsvar med redusert avsetning til kirkerehabilitering.

Uspesifiserte rammeendringer

Sektoren har en rammereduksjon på 9,3 mill. i 2013, økende til 20,7 mill. siste året i økonomiplanperioden. Sektorens rammereduksjon er forholdsmessig fordelt mellom sektorens kapitler, for nærmere spesifisering vises det til omtale under det enkelte kapittel.

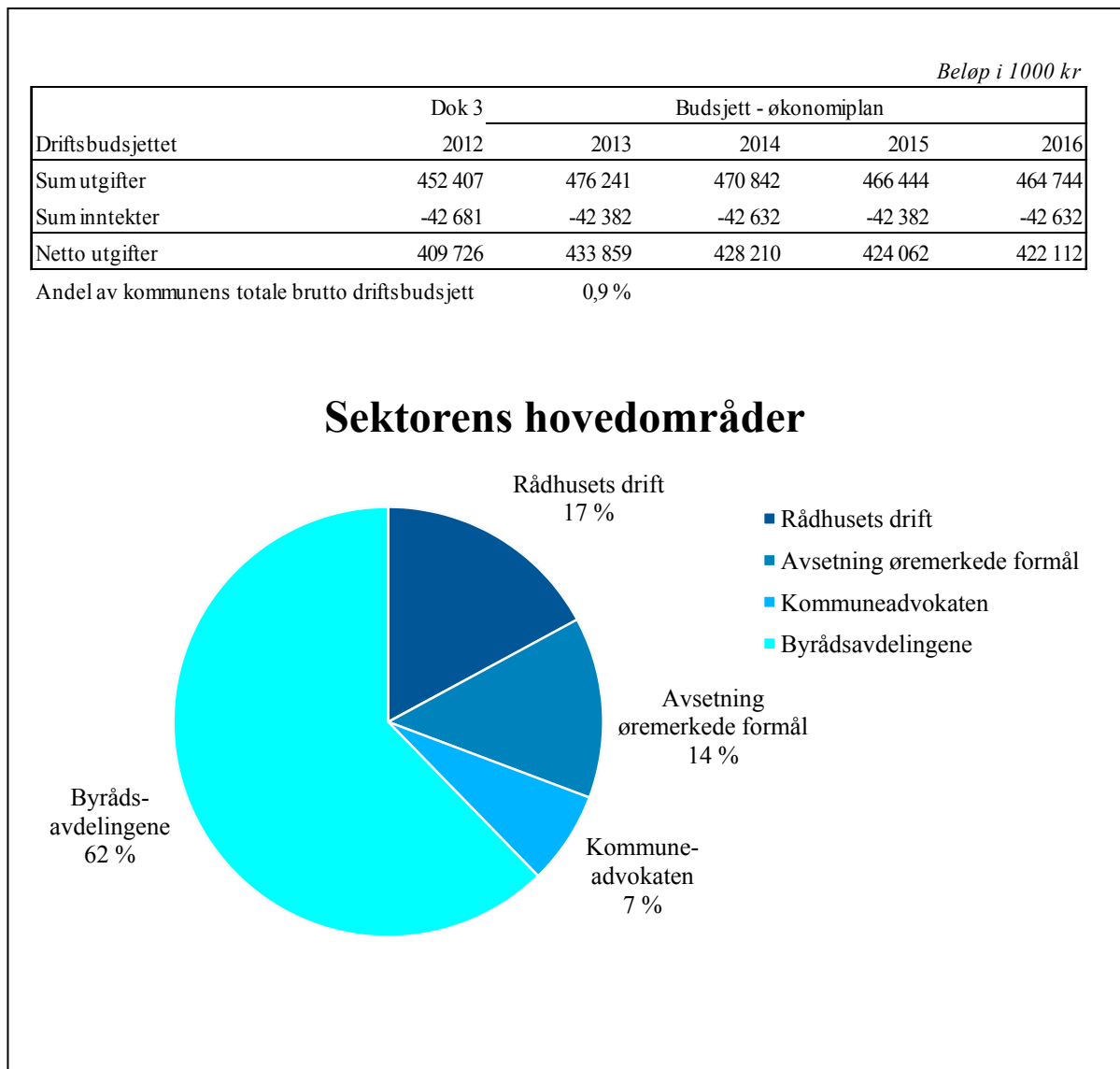
Rammen er økt med 7,2 mill. i 2013 og 2014 for trossamfunn som følge av prosjekt Nordstrand kirke

Forventet lønns- og prisutvikling

Det er innarbeidet forventet lønns- og prisutvikling på til sammen 40 mill. i 2013.

10 BYRÅDSLEDERENS KONTOR

Budsjettet omfatter drift av byrådet og byrådsavdelingene, Rådhusets forvaltningstjeneste og Kommuneadvokaten. I Sak 1 Del 1 er sektoren omtalt under overskriften Trygg og velorganisert by.

Byrådets mål

- Oslo skal være blant de mest innovative og konkurransedyktige byene i Europa
- Oslo kommune skal ha åpenhet, god informasjon og kommunikasjon mellom innbyggerne og virksomhetene
- Oslo kommune skal ha god og effektiv saksbehandling
- Oslo kommunes organisering skal tilpasses de utfordringer kommunen står overfor
- Oslo kommune skal arbeide for å gjøre Osloregionen til en sterk regional og internasjonal aktør

Tiltak

- Utvikle kommunens nettsider som hovedkanal for kommunikasjon med innbyggere, brukere mv.
- Etablere og videreutvikle kompetansehevende tiltak innen saksbehandlingsområdet
- Vurdere og videreutvikle kommunens organisasjon og styringssystem
- Videreføring av Sentral etatsreform
- Fremme Oslos interesser som storby og hovedstadsregion regionalt og internasjonalt
- Styrke Oslos rolle som ledende regional utviklingsaktør

Utfordringer for å nå byrådets mål

Oslo en utadvendt by

Globalisering og økende internasjonal integrasjon representerer store utfordringer for Oslo, men også store muligheter.

Som hovedstad spiller Oslo en nasjonal rolle gjennom ivaretagelse av nasjonale funksjoner innenfor politikk, kultur og næringsliv. Oslo er beslutnings-senter, innfallsport til Norge og sentral for profilering og markedsføring av Norge og norske interesser på internasjonale arenaer.

Som senter i Osloregionen har Oslo også en viktig regional rolle. Regionalt utviklingsarbeid vil bli tillagt stor vekt. Dette er i tråd med gjeldende Kommuneplan 2008 – Oslo mot 2025. Her understrekes viktigheten av samarbeid og koordinering innenfor storbyområdet for å få realisert de visjoner og mål som trekkes opp i planen. Samarbeidsalliansen Osloregionen inngår her som et viktig virkemiddel.

Storbyer og hovedsteder i Europa konkurrerer i økende grad om menneskelige ressurser, innovasjon og bærekraftig økonomisk vekst. Oslo skal være en

attraktiv by for innbyggere, arbeidstakere, næringsliv, investorer og turister. Byrådet vil arbeide aktivt for å profilere Oslo som en internasjonal nærings- og kunnskapsregion i samarbeid med andre aktører. Hovedstadsregionen skal profileres og markedsføres i samarbeid med næringsliv og forsknings- og kunnskapsmiljøer innen regionens sterke næringsklynger.

I samsvar med strategi for Oslo kommunes internasjonale arbeid (bystyrevedtak 17.02.2010) vil byrådet arbeide for å styrke båndene til Oslos internasjonale samarbeidspartnere, særlig innenfor rammen av det nordiske samarbeidet og gjennom nettverksorganisasjonen Eurocities. Samarbeidet med Osloregionens Europakontor i Brussel skal videreføres. Oslo kommune skal gjennom involvering av ulike fagområder delta i og hente inspirasjon fra internasjonale nettverk og EU/EØS-prosjekter. Regionale utviklingsprosjekt gjennom Interreg programmene står her sentralt, og gir mulighet til regional utvikling innenfor en rekke områder i vårt geografiske nærrområde.

Kommunen er til for innbyggerne

Byrådet vil arbeide for å gjøre kommunen lett tilgjengelig og oversiktlig for publikum. Effektiv organisering og bruk av moderne teknologi vil bidra til bedre ressursutnyttelse og større treffsikkerhet i tjenestene. Oslo kommunes nettsider er den viktigste kanalen i kommunens informasjonsarbeid. For at kravet til moderne elektronisk kommunikasjon med innbyggerne skal bli ivaretatt, er det igangsatt et arbeid for å utvikle kommunens nettsider med interaktive tjenester for publikum og brukere. Informasjon skal være lett tilgjengelig for alle grupper og være kontinuerlig oppdatert.

Byrådet vektlegger god forvaltningsskikk og effektiv saksbehandling og vil videreutvikle kompetansehevende tiltak innen saksbehandlingsområdet gjennom bruk av ulike formidlingskanaler. Som eksempel vektlegges etablering og videreutvikling av intranettsider på de mest sentrale områdene innen forvaltningsområdet. Kommunens juridiske strategi gjennomgås for å ivareta blant annet kommunens myndighetsutøvelse og saksbehandling, og styring og organisering.

Klar styring gir bedre tjenester

Oslo kommune møter utfordringer gjennom veksten i befolkningen, endringer i befolkningssammensetningen og endringer i befolkningens forventninger til kommunen. Etter byrådets vurdering er det viktig å ha en overordnet politisk og administrativ organisering som er tilpasset disse utfordringene. Klare styrings- og ansvarsforhold er sentralt i denne forbindelse. I tillegg er det viktig å ha en organisering som til enhver tid sikrer en riktig balanse mellom fokus på sektorene og behovet for en samordnet og helhetlig styring av kommunens samlede virksomhet. Oslo kommune skal utøve god virksomhetsstyring og arbeide kontinuerlig med kvalitetsforbedringer i de interne kontrollsystemer.

Arbeidet med forebygging av korrupsjon står på dagsorden i hele kommunens organisasjon. Fra byrådets side vil arbeidet prioriteres gjennom å ta imot, vurdere og følge opp varsler om korrupsjon og misligheter, gjennomgå styrings- og kontrollsystemer på prioriterte risikoområder og gjennomføre risikoanalyser og oppfølgende revisjonsoppdrag. Nettverk for forebygging av korrupsjon i kommunen vil bli videreført.

Økonomiplanramme 2013-2016

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	452,4	444,1	440,7	437,3	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	452,4	452,4	452,4	452,4	452,4
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	452,4	447,4	447,4	447,4	447,4
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		-1,9	-3,9	-3,9	-3,9
+/- Spesifiserte rammeendringer		9,0	9,0	8,0	8,0
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-2,6	-6,0	-9,4	-11,1
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		4,5	-0,9	-5,3	-7,0
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		24,3	24,3	24,3	24,3
=ØKONOMIPLAN (brutto)	452,4	476,2	470,8	466,4	464,7
Salgs- og leieinntekter	-7,9	-6,8	-7,0	-6,8	-7,0
Refusjoner	-34,8	-35,6	-35,6	-35,6	-35,6
Overføringsinntekter					
=Sum driftsinntekter	-42,7	-42,4	-42,6	-42,4	-42,6
=ØKONOMIPLAN (netto)	409,7	433,9	428,2	424,1	422,1

*) 2012 prisnivå

En detaljert beskrivelse av endringer fremgår av tilsvarende tabell bakerst i sektoromtalen.

Netto driftsbudsjett pr. kapittel

Beløp i 1000 kr

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Netto driftsbudsjett pr kapittel				
120 Byråd/byrådsavdelingene (BLK)	288 135	285 881	283 627	282 471
126 Div.avsetn.og tidsb. tiltak under byrådsavd. (BLK)	57 876	57 367	55 858	55 637
140 Kommuneadvokaten (BLK)	25 030	24 910	24 791	24 689
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	59 318	58 552	58 286	57 815
191 Tilfeldige utg. etter byrådets bestemmelse (BLK)	3 500	1 500	1 500	1 500
Sum Byrådslederens kontor (BLK)	433 859	428 210	424 062	422 112

Brutto investeringsbudsjett

Beløp i 1000 kr

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brutto investeringsbudsjett				
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	7 000	2 000	2 000	2 000
ØKONOMIPLAN (brutto)	7 000	2 000	2 000	2 000

I 2013 er det satt av 2 mill. til generell rehabilitering i Rådhuset og 5 mill. til ombygging av anretning til kontorer.

Byråd/byrådsavdelingene**Driftsbudsjettet**

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
120 Byråd/byrådsavdelingene (BLK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	213 416	229 758	246 137
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	55 292	49 736	50 475
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	742	0	0
14 Overføringsutgifter	7 027	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	0	0	0
Sum utgifter	276 477	279 494	296 612
16 Salgsinntekter	0	-227	-235
17 Refusjoner	-25 867	-7 971	-8 242
18 Overføringsinntekter	-393	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-2	0	0
Sum inntekter	-26 261	-8 198	-8 477
Netto utgifter	250 216	271 296	288 135

1. Ansvarsområde

Oslo skal være en foregangskommune for god brukerservice og effektiv oppgaveløsning. Det skal arbeides for tillit og godt samspill mellom byens befolkning, kommunale virksomheter, ansatte og folkevalgte organer. Gjennom aktivt informasjonsarbeid skal kommunens omdømme som tjenesteyter og arbeidsplass styrkes.

Oslo kommunes parlamentariske styringssystem er hjemlet i kommunelovens kapittel 3.

Byrådet er kommunens utøvende organ og øverste ledelse for kommunens administrasjon. Den enkelte byråd har direkte instruksjonsmyndighet og parlamentarisk ansvar på sitt område og er den øverste leder av respektiv byrådsavdeling.

Byrådsavdelingene utgjør kommunens sentrale administrative apparat og har tre hovedfunksjoner:

- å være faglig sekretariat for politisk ledelse
- å føre tilsyn, utøve styring og kontrollere underliggende virksomheter
- å være forvaltningsorgan innenfor definerte ansvarsområder

2. Situasjonsbeskrivelse

Byrådsavdelingenes oppgaver som administrativ ledelse for kommunen og som sekretariat for byrådet, medfører omfattende og ulike oppgaver.

Byrådsavdelingene vil fortsette arbeidet med å gjøre Oslo til en enklere og mer brukervennlig kommune.

3. Merknader til driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet er ført opp med midler til lønn og drift av byrådsavdelingene herunder midler til videreutvikling av datastøttet saksbehandling og elektronisk saksflyt i byrådsavdelingene. For øvrig er det på kapitlet visse drifts- og utviklingstiltak som gjelder hele kommunen, som IKT-utvikling, ledelsesutvikling, etatssjefssamlinger, gjennomføring av juridisk strategi, tiltak informasjon, tiltak intern revisjon, forvaltning og drift av kommunens Internett- og intranettsider samt kontingenter for medlemskap i ulike organisasjoner, herunder Samarbeidsalliansen Osloregionen.

Det er innarbeidet forventet lønns- og prisutvikling med netto 17 mill. jf kap. 16 Budsjettekniske merknader.

Diverse avsetninger og tidsbegrensede tiltak under byrådsavdelingene

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
126	Div.avsetn.og tidsb. tiltak under byrådsavd. (BLK)			
10	Lønn og sosiale utgifter	26 926	13 501	14 041
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	48 004	37 259	29 771
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	7 505	7 577	7 835
14	Overføringsutgifter	13 196	9 604	9 729
	Sum utgifter	95 630	67 941	61 376
17	Refusjoner	-28 702	-3 385	-3 500
18	Overføringsinntekter	-10 747	0	0
	Sum inntekter	-39 450	-3 385	-3 500
	Netto utgifter	56 181	64 556	57 876

1. Ansvarsområde

Kapitlet benyttes til å dekke utgifter til utrednings- og evalueringsoppgaver i forbindelse med byrådsavdelingenes arbeid med å gjennomføre byrådets og bystyrets vedtak, herunder utgifter til ekstraordinære, tidsbegrensede tiltak. Videre dekkes over kapitlet visse avsetninger og fellesfunksjoner som gjelder hele kommunen og som ikke naturlig hører hjemme på andre kapitler.

I tillegg kommer midler til ulike formål som dekning av utgifter som påløper ved avvikling eller omstilling i kommunale virksomheter og hvor ansvar blir overført til den sentrale administrasjonen, midler til leie av lokaler til byrådsavdelingene utenfor Rådhuset, tiltak i forbindelse med kommunens internasjonale engasjement og midler til saksomkostninger, erstatninger ved saksanlegg og andre forhold hvor Oslo kommune ved byrådsavdelingene, er partsrepresentant.

2. Merknader til driftsbudsjettet

På kapitlet ligger en avsetning på 4,3 mill. til gjennomføring av utviklings- og utredningstiltak, ulike evalueringer, kommuneovergripende brukerundersøkelser og omstillings- og moderniserings-tiltak.

Kapitlet omfatter også tiltak i forbindelse med bystyresak 468/2005 Strategi for samarbeid med kunnskapsinstitusjoner og kunnskapsmiljøer i Oslo, kommunens deltakelse i Oslo-forskning og kontingent til KS.

Kapitlet skal også dekke tiltak i forbindelse med Oslo kommunes internasjonale engasjement som deltakelse

i Osloregionens Europakontor, Eurocities, Göteborg-Oslo samarbeidet/Den Skandinaviske Arenaen og delegasjonsbesøk og deltakelse i andre internasjonale fora. Det er også satt av 2,5 mill. til deltakelse i EU/EØS regionale utviklingsprogram.

Kapitlet inneholder for øvrig midler til utvikling av kriteriesystemet, avsetning til styrking av bestillerfunksjonen og prosjekteringsmidler for store investeringsprosjekter i kommunen.

Det er også avsatt midler til Tryggere by og Lokal Agenda 21- arbeidet. Tilskudd til miljøinformasjon og samarbeidsprosjekter med frivillige organisasjoner er budsjettet med 0,450 mill. til Grønn hverdag og 0,050 mill. til Eco-box. Tilskuddet er delvis finansiert ved støtte fra Oslo Havn KF med 0,075 mill., Vann- og avløpsetaten med 0,075 mill. og Renovasjons- etaten med 0,150 mill.

I byråds sak 1005/05 ble Plankontoret for Groruddalen organisert som et prosjekt direkte underlagt byrådsavdeling for byutvikling og det er satt av midler til drift av kontoret til planlegging og prosjektering vedrørende Groruddalsprogrammet. For øvrig vises til kap. 482 Handlingsprogram Groruddalen (BYU).

Oslo kommune har påtatt seg ansvar for driften av sekretariatet for samarbeidsalliansen Osloregionen. Utgifter til driften fordeles mellom medlemmene.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,3 mill., jf. Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Følgende prosjektmidler på driften anses som kommunalt øremerket for 2013:

Øremerkede midler

Beløp i 1000 kr

Prosjektnr	Prosjektnavn	Beløp
2.126.33	Utvikling og utredninger i byrådsavdelingene	4 300
2.126.32	Regionale utviklingsprogrammer under EU/EØS	2 500

Oppført beløp er årets bevilgning til de ulike prosjektene. Midlene forutsettes brukt i 2013 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer

forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke anvendes fullt ut, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

Kommuneadvokaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
140	Kommuneadvokaten (BLK)			
10	Lønn og sosiale utgifter	22 305	25 901	26 795
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	5 755	5 202	5 604
14	Overføringsutgifter	1 076	820	912
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	274	0	0
	Sum utgifter	29 411	31 923	33 311
16	Salgsinntekter	-2 230	-3 725	-2 818
17	Refusjoner	-5 817	-5 283	-5 463
18	Overføringsinntekter	-78	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-274	0	0
	Sum inntekter	-8 400	-9 008	-8 281
	Netto utgifter	21 011	22 915	25 030

1. Ansvarsområde

Kommuneadvokatens oppgaver og organisering fremgår i Oslo kommunes rettsinstruks. Kommunens juridiske strategi er fullt ut etablert som etatsstrategi for kommuneadvokaten.

Kommuneadvokaten prosederer kommunens rettssaker og gir etter anmodning råd og betenkninger til bystyrets organer, byrådet og byrådsavdelingene, etater, bydeler, kommunale foretak og kommunalt eide aksjeselskaper. Kommuneadvokaten bidrar også med intern opplæring i kommunen innenfor det juridiske fagområdet.

Kommuneadvokatens virksomhet reguleres av den generelle advokatlovgivningen, herunder etiske retningslinjer for advokater, men er ellers ikke underlagt spesiallover eller forskrifter.

Etaten står i en særstilling i kommunen da den organisatorisk hører til både under bystyret og byrådet ved Byrådslederens kontor. I faglige spørsmål

har etaten en uavhengig stilling og er ikke underlagt instruksjonsmyndighet.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det vil over tid alltid være noe variasjon i saksmengde og sakstyper. Tendensen er en økning i størrelse og kompleksitet i den enkelte sak. Saksstatistikken viser at kommunen vant hele 79,9 % av de rettssakene som var til behandling ved kontoret og realitetsavgjort (avsluttet) ved domstolene i 2011. I tillegg ble 8,2 % av rettssakene ført for kommunen og avsluttet i 2011 notert som delvis vunnet.

Når det gjelder rådgivning skal denne utføres raskt og godt og i nært samarbeid med kommunens virksomheter. Det har i den senere tid vært press på kapasiteten og også økende behov for Kommuneadvokatens deltakelse i kommunens forskjellige prosjekter.

Nedenfor vises Kommuneadvokatens produksjonstall:

Nøkkeltall for: Kap 140 Kommuneadvokaten	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Innkomne rettsaker	171	180	218
Avsluttede rettsaker	193	150	236
Samlet tvistesum innkomne rettsaker			
Innkomne rådgivningssaker	320	305	347
Avsluttede rådgivnings- /uttalelsessaker	345	222	330
Andel rådgivningssaker besvart innen 3 dager			
Andel rådgivningssaker besvart innen 14 dager			
Andel rådgivningssaker besvart innen 6 uker			

3. Mål

Kommuneadvokaten er et viktig ledd i Oslo kommunes arbeid for å sikre kommunens innbyggere rask og effektiv myndighetsutøvelse, sikre at enkeltmenneskers rettigheter ikke krenkes og at kommunens økonomiske og juridiske posisjoner ivaretas.

- Kommuneadvokaten skal inneha høy kompetanse for å ivareta kommunens interesser på best mulig måte.
- Rådgivning skal utføres raskt og godt, og nært samarbeid med kommunens virksomheter skal vektlegges.
- Kommuneadvokaten skal tilby kommunale virksomheter undervisning i juridiske emner for ikke-jurister.

- Gi god informasjon til Kommuneadvokatens brukere som forebyggende tiltak og som ledd i saksbehandlingen
- Legge til rette for undervisning i regi av Kommuneadvokaten

4. Strategier og tiltak

Kommuneadvokaten vil legge vekt på følgende strategier og tiltak for å nå målsetningene i budsjettet:

- Opprettholde en juridisk bemanning med høyt kompetansenivå
- Ajourføre de ansattes faglige kompetanse og spisskompetanse ved deltagelse på kurs og i faglige fora

5. Merknader til driftsbudsjettet

Av driftsinntektene utgjør tilkjente saksomkostninger en uforutsigbar post, og gjør at det hefter en usikkerhet ved etatens inntekter. Kommunale virksomheter skal betale honorar når Kommuneadvokaten yter juridisk bistand i forbindelse med større prosjekter. For å synliggjøre de reelle utgiftene knyttet til store prosjekter, skal også kostnader til ekstraordinær juridisk bistand inngå i den budsjetterte prosjektkostnad. Kommuneadvokaten skal i slike tilfeller honoreres.

I 2013-budsjettet er det innarbeidet kompensasjon for et for høyt inntektsanslag med 1 mill. Det er innarbeidet en rammereduksjon på 0,4 mill. på kapitlet. Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,6 mill., jf. Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Rådhusets forvaltningstjeneste

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
150	Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)			
10	Lønn og sosiale utgifter	33 865	34 691	46 405
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	28 189	31 305	31 337
14	Overføringsutgifter	5 269	3 653	3 700
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	3 148	0	0
	Sum utgifter	70 472	69 649	81 442
16	Salgsinntekter	-2 452	-3 935	-3 733
17	Refusjoner	-22 415	-18 155	-18 391
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-2 490	0	0
	Sum inntekter	-27 357	-22 090	-22 124
	Netto utgifter	43 115	47 559	59 318

1. Ansvarsområde

Rådhusets forvaltningstjeneste skal yte profesjonell rådgivning, god service og effektive tjenester overfor publikum, Rådhusets brukere og kommunens virksomheter innenfor sitt ansvarsområde.

Rådhusets forvaltningstjeneste utfører representasjonsoppgaver, protokollære og museale tjenester. Etaten har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av Rådhuset som bygning, herunder sikkerhetsoppgaver, servicefunksjoner i Rådhuset og i innleide lokaler for byrådsavdelingene og Bystyrets sekretariat. Etaten skal også administrere den vedtatte transportordning for politisk ledelse i Rådhuset. Rådhusplassen, Rådhusets atelier og Rådhusgalleriet samt forvaltning av byflagging og Heftyetunet inngår i ansvarsområdet. For øvrig utføres frankering og intern postdistribusjon i kommunen.

2. Situasjonsbeskrivelse

Rådhusets forvaltningstjeneste er i tillegg til å drifte og vedlikeholde Rådhuset som bygning, en service-

organisasjon for brukerne av etatens tjenester. Deler av etatens basisaktiviteter som praktisk gjennomføring av arrangementer i Rådhuset m.v. drives på kontrakt med private leverandører etter anbuds-konkurranse.

Gjennom bystyrets vedtak i sak 102/2012 er oppbygging av en sikkerhetsorganisasjon og gjennomføring av konkrete sikkerhetstiltak etatens sentrale utfordring i 2012 og 2013.

Rådhusets forvaltningstjeneste har en tjenesteavtale med byrådsavdelingene og Bystyrets sekretariat for drift av telefoni- og datanettverket i Rådhuset.

De tekniske installasjoner og Rådhuset som bygning krever betydelig vedlikehold. I perioden 2011-2012 gjennomføres en vedlikeholdsplan for å redusere vedlikeholdsetterslep.

Rådhuset er sertifisert som miljøfyrtårn.

Nedenfor vises etatens produksjonstall:

Nøkkeltall for: Rådhusets forvaltningstjeneste	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Utstillinger Rådhusgalleriet	17	18	16
Tilstelninger Rådhusplassen	50	67	41
Arrangementer festbygningen Rådhuset	258	281	260

3. Mål

Rådhusets forvaltningstjeneste har følgende hovedmål i 2013:

- RFT skal drive profesjonell og effektiv forvaltning, drift og vedlikehold av Rådhuset
- Gjestene ved arrangementene i Rådhuset og Heftyevillaen skal ivaretas på en god måte og oppleve høy kvalitet
- Rådhuset, Rådhusplassen, den museale virksomhet og arrangementene skal profilere Oslo kommune på en god måte
- RFT skal balansere hensyn til åpenhet og sikkerhet/beredskap for personell, bygg, kunst og andre eiendeler

4. Strategier og tiltak

Byrådet forutsetter at gjennomføring av vedlikeholdsplanen også innebærer at løpende vedlikehold prioriteres og at behovet for akutte tiltak reduseres på sikt. Rehabilitering og vedlikehold av tekniske anlegg medfører også økt sikkerhet. Sikkerheten i Rådhuset er høyt prioritert ved bystyrets vedtak i sak 102/2012.

Etaten må både på grunn av rammereduksjon og naturlig avgang, samt oppbygging av en sikkerhetsorganisasjon i Rådhuset, arbeide systematisk med omstilling og i minst mulig grad la det gå utover kvaliteten på tjenesteproduksjonen.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet er ført opp med midler til lønn og drift av Rådhusets forvaltningstjeneste herunder midler til generelt vedlikehold, vedlikehold av heiser, sikkerhetstiltak og etatens basistjenester.

Det er innarbeidet en økning på 9 mill. som en konsekvens av etablering av ny sikkerhetsorganisasjon som redegjort for i forbindelse med budsjettrevisjon 2012. Rammen er imidlertid også redusert med 1 mill. som uspesifisert rammereduksjon, noe som innebærer krav om effektivisering og omstilling.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 3,5 mill., jf. Kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
150	Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	2 640	4 000	7 000
04	Overføringsutgifter	658	0	0
	Sum utgifter	3 298	4 000	7 000
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-658	-800	-400
	Sum inntekter	-658	-800	-400
	Netto utgifter	2 640	3 200	6 600

1. Investeringsoversikt

150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
113 023	Rådhuset - ombygging kontorer	5 000	0	5 000	0	0	0	0	1/13 - 4/13
113 024	Rådhuset - diverse rehabilitering			2 000	2 000	2 000	2 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			7 000	2 000	2 000	2 000		
Finansiering:									
113 024	Rådhuset - diverse rehabilitering		Overført mva refusjon	-400	0	0	0		
113 024	Rådhuset - diverse rehabilitering		Inv. mva fra 2014	0	-400	-400	-400		
	Sum kapittel finansiering			-400	-400	-400	-400		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			6 600	1 600	1 600	1 600		

I 2013 er det satt av 2 mill. til generell rehabilitering i Rådhuset og 5 mill. til ombygging av anretning i 5. etasje (østre tårn) til kontorer.

Tilfeldige utgifter etter byrådets bestemmelse

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
191 Tilfeldige utg. etter byrådets bestemmelse (BLK)				
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	103	0	0	
14 Overføringsutgifter	1 676	3 400	3 500	
Sum utgifter	1 780	3 400	3 500	
Sum inntekter	0	0	0	
Netto utgifter	1 780	3 400	3 500	

Det er avsatt 2 mill. til Oslo Freedom Forum. For øvrig er avsetningen uspesifisert og kan benyttes til ulike formål der det oppstår et finansieringsbehov for mindre tiltak i løpet av året. Det er i utgangspunktet ingen begrensninger i hva som kan dekkes over avsetningen, og det er praksis for at den benyttes også

til å yte mindre tilskudd til ulike formål og organisasjoner. Sakene behandles enkeltvis løpende gjennom året. Avsetningen anses imidlertid ikke som en tilskuddsordning som er omfattet av "Regler for tilskuddsforvaltningen".

Samlet oppstilling av tilskuddsmidler

Beløp i 1000 kroner

Kap.nr	Søknaden gjelder	Vedtak 2011	Vedtak 2012	Byrådets forslag Sak 1/2013	Sum 2011-2013
126	Grønn Hverdag	450	450	450	1 350
126	Eco-box	50	50	50	150
191*	Oslo Freedom Forum	1 800	1 900	2 000	5 700
191	Tilskudd etter byrådets bestemmelse	1 500	1 500	1 500	4 500
Sum		3 800	3 900	4 000	11 700

*I 2011 ble tilskuddet til Oslo Freedom Forum bevilget over kap. 102 Tilfeldige utgifter etter bystyrets bestemmelse.

Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	452,4	444,1	440,7	437,3	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	452,4	452,4	452,4	452,4	452,4
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	452,4	447,4	447,4	447,4	447,4
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		-1,9	-3,9	-3,9	-3,9
+/- Spesifiserte rammeendringer		9,0	9,0	8,0	8,0
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-2,6	-6,0	-9,4	-11,1
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		4,5	-0,9	-5,3	-7,0
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		24,3	24,3	24,3	24,3
=ØKONOMIPLAN (brutto)	452,4	476,2	470,8	466,4	464,7
Salgs- og leieinntekter	-7,9	-6,8	-7,0	-6,8	-7,0
Refusjoner	-34,8	-35,6	-35,6	-35,6	-35,6
Overføringsinntekter					
=Sum driftsinntekter	-42,7	-42,4	-42,6	-42,4	-42,6
=ØKONOMIPLAN (netto)	409,7	433,9	428,2	424,1	422,1

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

1,0 % -0,2 % -1,2 % -1,6 %

Andre aktivitetsnøytrale forhold

5 mill. til prosjektering av eiendom på EST sektor er overført fra kap. 126 Diverse avsetninger og tidsbegrensede tiltak under byrådsavdelingene til kap. 372 Byomfattende tiltak – avsetninger.

Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte

Fra 2013 går engangsbevilgning (2 mill i 2011 og 2012) til Plansamarbeid Oslo Akershus ut. Tilskudd til Oslo Freedom Forum er øket fra 1,9 til 2 mill. i 2013, men tas ut fra 2014.

Spesifiserte rammeendringer

Rådhusets sikkerhetsorganisasjon er styrket med 9 mill.

Uspesifiserte rammeendringer

Sektoren har en rammereduksjon på 2,6 mill. i 2013 økende til 11,1 mill. i økonomiplanperioden.

Salgs- og leieinntekter

Inntektsbortfall i valgår kompenseres Rådhusets forvaltningstjeneste med 0,250 mill.

11 FINANS

Byrådsavdeling for finans (FIN) har ansvar for å utarbeide kommuneplan, budsjett og økonomiplan for Oslo kommune og å utvikle gode systemer for økonomistyring og rapportering. Ansvarsområdet omfatter også overordnet anskaffelsesstrategi, konsernovergripende IKT og informasjonssikkerhet, kommunens sentrale arbeidsgiverfunksjon, ledelsesutvikling samt utvikling av kommunens virksomhetsstyring.

I Sak 1 Del 1 er sektoren omtalt under overskriften Trygg og velorganisert by.

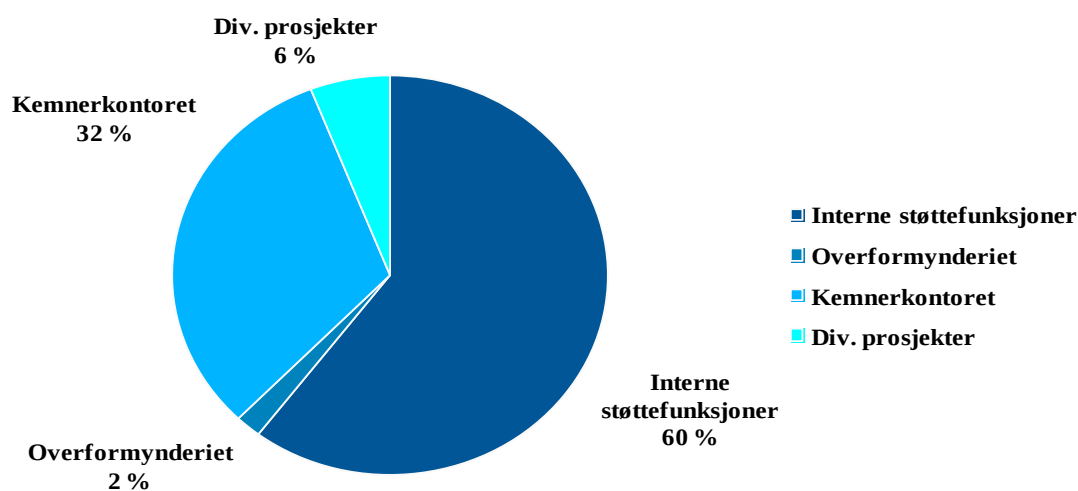
Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren (FIN) 2013-2016

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjettet	Dok 3	Budsjett - økonomiplan			
	2012	2013	2014	2015	2016
Sum utgifter	904 545	884 908	873 844	868 780	866 247
Sum inntekter	-464 445	-477 269	-477 269	-477 269	-477 269
Netto utgifter	440 100	407 639	396 575	391 511	388 978

Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 1,8 %

Sektorens hovedområder

Byrådets mål

- Sikre kommunens økonomiske handlefrihet
- God kontroll og økonomi i kommunens drift og investeringsprosjekter
- God dialog med borgerne gjennom gode, brukerorienterte tjenester og effektiv saksbehandling
- Oslo kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver

Tiltak

- Legge til rette for effektiv virksomhetsstyring og styrke informasjonssikkerheten i kommunen
- Utvikle elektroniske tjenester, digital kommunikasjon og selvbetjening på nett
- Sikre gode investeringsprosesser og benytte offentlig-privat samarbeid (OPS) i investeringsprosjekter der OPS er egnet
- Forsterke arbeidet med kontraktsstrategi og kontraktsoppfølging med spesielt fokus på vare- og tjenestemottakskontroll og samfunnsansvar
- Oslo kommune skal være en profesjonell arbeidsgiver med en felles HR-profil.

Utfordringer for å nå byrådets mål

Oslo er i sterk vekst. I løpet av de siste fem år har folketallet økt med om lag 64 700 personer, i underkant av 13 000 personer pr år. Det ventes fortsatt stor befolkningsvekst fremover. Det innebærer at kommunen har et omfattende behov for å iverksette store investeringer i skoler, sykehjem, barnehager og annen sosial infrastruktur i årene som kommer. Oslo kommune må derfor øke sine investeringer for å møte behovet for kommunale tjenester fremover.

Det er derfor behov for å gjennomføre tiltak som kan sikre kommunens økonomiske handlefrihet. Byrådsavdeling for finans bidrar til dette gjennom utvikling av planleggings- og gjennomføringsprosesser for investeringer, videreutvikling av virksomhetsstyringen i kommunen, effektive anskaffelsesprosesser, flere elektroniske tjenester og andre sektorovergripende tiltak.

I byrådets arbeid med ny kommuneplan er hovedtemaet de utfordringer og muligheter som følger av befolkningsutviklingen. Byrådet vil legge til rette for at byen kan vokse på en bærekraftig måte og innrette kommunens virksomhet slik at innbyggernes behov for kommunale tjenester blir ivaretatt – også på lang sikt.

Sikre kommunens økonomiske handlefrihet**Analyse av rammebetingelser og sentrale utviklings-
trekk**

Det er sentralt for kommunens økonomiske utvikling å ha god beredskap for endringer i inntekter og utgif-

ter som har sammenheng med inntektssystem og andre statlige rammebetingelser. Det er også viktig tidlig å kunne fange opp behov for vridninger i etter-spørsmål etter tjenester fra ulike aldersgrupper og deler av byen. Byrådet følger befolkningsutviklingen nøye og legger stor vekt på å få frem aktuelle analyser av befolkningsutvikling og fremskrivninger med konsekvensvurderinger.

Virksomhetsstyring

Byrådet ønsker å videreutvikle kommunens styringsprosesser for å sikre størst mulig måloppnåelse i henhold til politisk vedtak, tildelt budsjett og for å forebygge styringssvikt. Mål- og resultatstyring er det grunnleggende styringsprinsippet i kommunen. De overordnede prinsippene for god virksomhetsstyring i kommunen vektlegger integrasjon av risikostyring for å identifisere og motvirke risiki som kan true måloppnåelse. Risikostyring vil bidra til mer målrettet og effektiv styring, ved at ledelsen bruker tid på de viktigste styringsmessige utfordringene. Risikostyring er også et virkemiddel i internkontrollarbeidet ved at faktorer som kan medføre styringssvikt, feil og mangler blir identifisert og håndtert. Byrådet vil fortsette innsatsen på internkontrollfeltet. Herunder vil også informasjonssikkerhet være et prioritert område.

Anskaffelsesområdet

Lov og forskrift om offentlige anskaffelser skal sikre sunne markedsmessige prinsipper og hindre unødig ressursbruk, korrupsjon og korrupsjonslignende atferd i forbindelse med offentlige anskaffelser.

Konsernovergripende anskaffelsesstrategi for Oslo kommune for perioden 2010-2012, jf byrådsak 1023/10 legger grunnlaget for en felles overordnet tenkning og atferd, slik at kommunens anskaffelser av varer, tjenester, bygg og anlegg effektivt kan bidra til at kommunen når sine mål. Anskaffelsesstrategien følges opp av tiltaksplaner og rapportering på flere nivåer. Det er under utarbeidelse en revidert strategi som skal gjelde fra 2013. Som en del av arbeidet med utvikle revidert strategi har det blitt innhentet erfaringer og synspunkter fra ulike sektorer og virksomheter i Oslo kommune.

Byrådet vil i 2013 satse videre på kompetansebygging. Det vil bli spesielt fokus på kontraktsstrategi og systematisering og forbedring av kontraktsoppfølgningen i kommunens virksomheter. Dette inkluderer vare- og tjenestemottakskontroll for å sikre at vi får det vi skal ha og til avtalt pris.

Kommunen skal videreføre og utvikle samarbeidet med næringslivet om innovative anskaffelser (leverandørutvikling) og samfunnsansvar, jf byrådsak 192/11 om anskaffelser med vekt på samfunnsansvar, herunder implementering av prinsippene i FNs Global Compact om menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljøhensyn og antikorrupsjonsarbeid.

Oslo som fairtrade-by

I april 2011 fikk kommunen status som fairtrade-by. For å opprettholde statusen vil kommunen arbeide for å øke forståelsen for og kunnskapen om fairtrade, og for at tilgangen til og bruk av attraktive fairtrade-produkter skal øke. Dette skal blant annet gjøres ved aktivt informasjonsarbeid mot byens befolkning og næringsliv, årlige informasjonskampanjer, registrering av fairtrade-produkter i byens butikker, kafeer, restauranter med mer. Det skal også gjennomføres egne informasjons- og opplæringstiltak om etisk handel og fairtrade for barn og unge.

God kontroll og økonomi i kommunens drift og investeringsprosjekter

Tiltak i forbindelse med investeringer

Byrådet foreslår å gjennomføre investeringer for 7,9 mrd. i 2013, og for hele økonomiplanperioden 2013-2016 med i alt 29,5 mrd.

Byrådet har som mål å føre en politikk som sikrer Oslo kommune økonomisk handlefrihet og evne til å møte fremtidige behov for tjenester og investeringer, både på kort og lang sikt. Det er derfor viktig for Oslo kommunes økonomiske handlefrihet å sikre at investeringsprosjektene som blir vedtatt er de som best dekker aktuelle behov, at disse er godt planlagt og at de gjennomføres på en kostnadseffektiv og profesjonell måte. Det er i den forbindelse utarbeidet felles prosjektmetodikk fra initieringsfasen til og med ferdigstilling og overlevering til drift.

Med utgangspunkt i befolkningsprognosen fremover er det viktig å få ned enhetskostnadene i forhold til fremtidig utbygging av barnehager, skoler og institusjoner. Et tiltak i den sammenhengen er å videreutvikle bruk av standardiserte løsninger for å få ned byggekostnadene og tiltak for å få raskere byggeprosesser.

Offentlig-privat samarbeid (OPS)

Bystyret har fattet flere vedtak om at man ønsker økt bruk av OPS. OPS-anskaffelser stiller krav til kompetanse innen planlegging, gjennomføring og drift. For å sikre profesjonell og effektiv ivaretagelse av den kompleksitet og de store verdiene OPS-prosjekter innebærer er det derfor viktig for Oslo kommune å bygge opp kompetanse på området. Det gjelder kompetanse på bestilling, gjennomføring og oppfølging av kontrakt både i prosjektering-/byggefase og i leieperioden.

God dialog med borgerne gjennom gode, brukerorienterte tjenester og effektiv saksbehandling

Kommunen står i dag overfor følgende utfordringer:

- Få elektroniske tjenester
- Manglende fellesfunksjonalitet hindrer utvikling av nye elektroniske tjenester
- Lav digital modenhet reduserer kommunens mulighet til å utnytte elektroniske tjenester

Byrådet ønsker å tilby flere elektroniske tjenester til innbyggere og næringsliv på en samlet og brukervennlig måte gjennom digitale kanaler. Økt selvbetjening for kommunens brukere og helelektroniske prosesser i saksbehandling og tjenesteyting er sentralt. Økt tilgjengeliggjøring av kommunens åpne data og grensesnitt vil gi grunnlag for innovasjon i markedet og skape et økt og bredt tjenestetilbud.

Ambisjonsnivå og visjoner for kommunen er avgjørende for å stake ut retningen både administrativt og investeringsmessig for kommunen. Byrådet legger følgende ambisjonsnivå til grunn:

- Brukerfokus – evne til å effektivisere og fornye seg
- Flere innbyggere og dermed flere henvendelser – digitale tjenester skal håndtere økningen
- Samhandling med innbyggere og næringsliv – enklere og raskere

Ambisjonsnivået innebærer at kommunen skal prioritere økt tjenesteytelse til lavere kost gjennom fokus på brukernes behov for enklere og raskere samhandling med kommunen. Byrådet vil derfor i 2013 starte en helhetlig satsning på elektroniske tjenester. Dette innebærer å planlegge og utforme (design) elektro-

niske tjenester innenfor områdene barnehage-søknader, byggesaker og ulike funksjonelle- og tekniske fellesløsninger. Konkrete fremdriftsplaner og kostnadsoverslag vil foreligge når løsningsforslag og styringsdokumenter foreligger i 2013.

IKT-området

Bruk av IKT er et strategisk virkemiddel for å støtte opp under byrådets mål. IKT bidrar til å effektivisere kommunens administrative ressursbruk gjennom automatiserte saksbehandlingsprosesser, samtidig som IKT-baserte tjenester hever brukernes opplevelse gjennom selvbetjening og raskere dialog. Digitalt førstevalg skal være den prioriterte kanalen for dialog med brukerne av kommunens tjenester.

For å styrke kommunikasjonen med kommunens brukere er det behov for digitale tjenester på tvers av kommunens virksomheter. Dette innbefatter oppbygging av internettsider, nye automatiserte elektroniske tjenester, digitale forsendelser "svar ut" av dokumenter og vedtaksopplysninger samt etablering av bedre og tettere integrasjonsløsninger mellom kommunens IKT-systemer mv.

Utvikling av elektroniske tjenester krever også funksjonalitet for mottak og arkivering av meldinger, signaturløsninger, skjemaverktøy og lignende. Det er et mangfold av arkivsystemer og -versjoner i bruk, og det er behov for å gjennomføre tiltak innenfor journal/arkiv feltet.

IKT-reglement, prinsipper for IKT-arkitektur og systemoversikt

Reglement for informasjons- og kommunikasjonsteknologi og informasjonssikkerhet i Oslo kommune (IKT-reglementet), jf byrådssak 1099.1/10, fastlegger ansvar og oppgaver for byrådsavdelingene og virksomhetene, samt for intern IKT-leverandør (Utviklings- og kompetanseetaten). Reglementet skal bidra til en formålstjenlig og kostnadseffektiv bruk og forvaltning av IKT, og bidra til at kravene til informasjonssikkerhet blir ivarettatt. I 2012 har det vært fokus på byrådsavdelingenes roller og ansvar i forbindelse med systemeierskapet. I 2013 vil dette arbeidet videreføres mot virksomhetene.

Som ledd i overordnet styring av IKT-utviklingen, er det utarbeidet et sett prinsipper for IKT-arkitektur. Prinsippene er basert på felles arkitekturprinsipper for offentlig sektor.

Kommunen skal ha en samlet systemoversikt. En slik oversikt øker innsikt i og kunnskapen om konsekvenser ved endring av og etablering av nye systemløsninger. Arbeidet med å etablere systemoversikten vil bli videreført i 2013.

Sentral og lokal IKT-infrastruktur

Det arbeides med fornying av kommunens sentrale IKT-infrastruktur. Arbeidet er organisert som et prosjekt, nærmere beskrevet i byrådssak 277/10. I 2011 ble det i forbindelse med prosjektet gjennomført en kartlegging av behovet for fornying av virksomhetenes lokale IKT-infrastruktur. For å oppnå koordinert og sikker utplassering av nytt utstyr i virksomhetene, vil det sentrale IKT Infrastruktur prosjektet pågå inntil utplasseringen er utført. Dette vil sikre koordinering og synkronisering i modernisering av sentral og lokal IKT infrastruktur. Opprettholdelse av kompetansemiljøet i det sentrale IKT Infrastrukturprosjektet ut over 2012 er et vesentlig risikoreducerende tiltak for fullføring av utstyrsutplasseringen i virksomhetene.

IKT-samarbeid i kommunal sektor

Oslo kommune deltar i kommunalt samarbeid på IKT-området mellom de ti største kommunene (K10). Samarbeidet har som mål å:

- Utvikle mer effektive kommuner, og gi bedre løsninger som støtter opp under brukerrelaterte behov og endringer gjennom å etablere felles rammeverk og standarder.
- Etablere og utvikle samarbeid relatert til statlige satsningsområder og øke muligheten for påvirkning ut fra kommunenes interesser.
- Utveksle kunnskap, sikre sambruk og gjenbruk av kommunale og statlige løsninger.
- Realisere konkrete fellestiltak

I 2012 har KS hovedstyre besluttet å etablere program for samordning av IKT i kommunesektoren (KommiT), og for å sikre bedre samhandling med staten om løsningskrav.

KS hovedstyre har i tillegg foreslått å sikre økt koordinering på IKT-området gjennom etablering av et råd hvor både statlig og kommunal sektor er representert.

Informasjonssikkerhetsområdet

God styring og kontroll, kompetanse og rolleforståelse er sammen med regelverk og rutiner nødvendige forutsetninger for å sikre at kommunen til enhver tid setter i verk korrekte og hensiktsmessige sikkerhetstiltak. Dette er også viktig i en beredskapsmessig sammenheng. IKT-løsninger innebærer samtidig risiko knyttet til sårbarhet. Også på dette området er sikkerhetskultur og holdninger av stor betydning. Både det forebyggende arbeidet, håndtering av en hendelse både når den inntreffer og i etterkant, må kunne skje på en god måte. Dette avhenger av god risikoforståelse, godt planverk og jevnlig øvelser.

Arbeidet med å utvikle nye styrende dokumenter på området er godt i gang og omfatter prinsipper for

informasjonssikkerhet, beskrivelse av roller og ansvar, minimumskrav og veiledere. Arbeidet videreføres i 2013.

Oslo kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver

HR-området (Human Resources)

Oslo kommune skal være en attraktiv arbeidsplass
Prinsippene for kommunens personalpolitikk finnes i vedtatt Personalpolitisk strategi. Sammen med kommunens verdigrunnlag og etiske regler danner dette en personalpolitisk plattform som skal utvikle og sikre at ledere og ansatte settes i stand til å realisere kommunens mål og sikre en brukerorientert kultur med engasjerte, kompetente og stolte medarbeidere.

Det er viktig for kommunen å være en attraktiv arbeidsgiver med et godt omdømme i en situasjon hvor relevant kompetanse kan bli en knapphetsfaktor. Det sentrale HR-arbeidet skal bidra til at kommunen er en attraktiv arbeidsgiver ved å:

- Styrke arbeidsgiverrollen
- Stimulere felles HR-profil

Det skal prioriteres aktiviteter som stimulerer kunnskaper, holdninger og ferdigheter som representerer strategiske satsningsområder.

Mangfoldig og attraktivt arbeidsmiljø

Kommunen må fortsatt arbeide aktivt og systematisk for å være en attraktiv arbeidsplass. Det gjelder både for å tiltrekke seg ny, relevant kompetanse og beholde kvalifiserte medarbeidere. Som ledd i å tiltrekke seg ny kompetanse har kommunen et særlig ansvar for å rekruttere blant underrepresenterte grupper som personer med nedsatt funksjonsevne og personer med minoritetsbakgrunn. Det er også viktig å få yngre personer til å søke seg til kommunen. Profilerings-tiltak ved universiteter- og høyskoler vil bli videreført i 2013.

Oslo kommune er en flerkulturell og internasjonal by. Det skal være en by for alle. Dette gjenspeiles i HR-politikken som skal stimulere åpenhet, toleranse og mangfold og kommunen ønsker å være et forbilde for andre arbeidsgivere. Byrådet vil arbeide aktivt for å hindre diskriminering og øke mangfoldet i kommunens virksomheter på alle nivå. Det er et mål i den personalpolitiske strategien at det skal være like muligheter for alle. Alle skal behandles likt uavhengig av f.eks kjønn, alder, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, etnisk opprinnelse, religion mv. EU-ROCITIES charter om integrerende byer, som kommunen undertegnet i 2010, har følgende målsetting for arbeidsgiverområdet:

”Som arbeidsgiver vil vi:

- gjøre det som er nødvendig for at våre ansatte skal gjenspeile mangfoldet i byens befolkning på alle nivåer
- sikre at alle ansatte, inkludert ansatte med minoritetsbakgrunn, blir behandlet rettferdig og likeverdig av sine ledere
- sikre at de ansatte forstår og respekterer begrepene mangfold og likestilling.”

For å stimulere systematisk mangfoldsarbeid og hindre diskriminering i arbeidsgiverrollen ble det høsten 2012 lansert en egen veileder som virksomhetene skal følge opp. Den skal stimulere det systematiske mangfoldsarbeidet og dekker kravene til kommunens likestillingsredegjørelser etter aktivitets- og rapporteringsplikten som følger av likestillings- og diskrimineringslovgivningen.

For å utvikle arbeidsmiljøet målrettet og stimulere en utviklings- og resultatorientert kultur videreføres felles, årlig medarbeiderundersøkelse og det skal benyttes tilgjengelig strategisk styringsinformasjon fra HR-systemet. Mål for medarbeiderundersøkelsen i 2013 er at svarprosenten skal være minst 80 % og at gjennomføring av medarbeidersamtaler skal være minst 80 %.

Det vil bli utviklet malverk for medarbeider-/utviklingssamtaler med tilhørende veiledningsmaterieell og siktemål om felles anvendelse i alle kommunens virksomheter.

Godt lederskap

Effektiv og målrettet drift, omstilling og utvikling krever ledelseskraft, ledelseskapasitet og ledelsesfokus. God ledelse og godt lederskap er en viktig omdømmefaktor og et konkurransefortrinn for å tiltrekke relevant kompetanse og arbeidskraft. Via nytt HR-system får kommunens ledere flere sentrale verktøy som støtter lederoppgaver knyttet til strategisk kompetansestyring, kompetanseutvikling, rekruttering og kompetansemobilisering. Det arbeides også med et eget tiltak som skal videreutvikle og tydeliggjøre kommunens lederskap gjennom en helhetlig ledelsesplattform tilpasset kommunens fremtidige, strategiske utfordringer og kommunens organisering og styringsform.

Mobilisere og utvikle eksisterende kompetanse

Å utvikle og mobilisere kompetanse blant egne ansatte er et virkemiddel for å sikre seg kompetanse i tråd med fremtidige kompetansebehov. Forskning viser at ansatte i offentlig sektor har et uutnyttet kompetansepotensiale. Det skal derfor arbeides for å utvikle en kultur som vitaliserer og motiverer medarbeidere og som stimulerer innovasjon og nyskapning for å imøtekomme forventninger blant kommunens brukere og innbyggere. Senioresenes erfaring skal mobiliseres og de skal motiveres for å arbeide lenger.

Kravene til Oslo kommune som tjenesteytende organisasjon økes kontinuerlig. Forventninger om økt tjenestekvalitet og service parallelt med økte krav til kostnadseffektivitet gjør nytenkning nødvendig. Samtidig står kommunen overfor endrings- og omstillingsprosesser som gjør at behovet for ny/endret kompetanse stadig vil øke. Byrådet vil på bakgrunn av dette videreføre og utvikle målrettede kompetansetilbud. Det gjelder blant annet anskaffelsesområdet, virksomhetsstyring, prosjektplanlegging/-styring/-gjennomføring, samt innen HR-/personalområdet herunder implementering av kommunens felles verdigrunnlag, etiske regler og lederopplæring og HR.

Fokuset på verdier og etikk pågår kontinuerlig og vil bl.a. omfatte et samarbeidsprosjekt mellom Transparency Norge, KS, Lier kommune, Grimstad kommune og Oslo kommune. Formålet er å utvikle verktøy og arbeidsmetoder som kan styrke kommunene i å forebygge brudd på etiske standarder, reduserer risikoen for korrupsjon, samt at muligheten til å avdekke misligheter og korrupsjon øker.

Effektive og profesjonelle HR-prosesser

Gjennom nytt HR-system som blir implementert i 2012, får kommunen systemstøtte til flere sentrale HR-prosesser som rekruttering, oppfølging av sykefravær og skaderapportering, strategisk kompetansestyring og strategisk kompetanseutvikling. Systemet gir støtte til de strategiske HR-prosessene, effektiviserer og profesjonaliserer de transaksjonsbaserte arbeidsprosessene, gir kvalitetskontroll på arbeidsprosessene og informasjon for analyse, styring, kontroll og oppfølging. I økonomiplanperioden vil det bli lagt vekt på å benytte fullt ut de muligheter HR-systemet gir når det gjelder felles anvendelse, organisasjonsutvikling og effektivisering. Ved gjennomført implementering forventes økt effektivitet og profesjonalitet i HR-arbeidet, for eksempel i rekrutteringsarbeidet og i sykefraværsoppfølgingen.

Avtalen om et inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen), nærvær og sykefravær

Byrådet vil ha fokus på å redusere sykefraværet og i samarbeid med organisasjonene aktivt følge opp målsettingene i IA-avtalen. Redusert sykefravær er en viktig målsetting i forhold til den enkelte ansatte, i forhold til arbeidsbelastningen/arbeidsmiljø og i forhold til kvalitet på tjenester til brukerne. I tillegg medfører høyt sykefravær en betydelig økonomisk kostnad for kommunen. Eksempelvis vil en reduksjon

i sykefraværet på 1 % utgjøre 350 årsverk, noe som har stor betydning for kvaliteten på kommunens tjenester.

Sykefraværet i 2011 var på 8,7 %. Målet for sykefraværet for kommunen som helhet vil være å redusere det til 8,5 %. Mål for hver enkelt virksomhet skal konkretiseres i den enkelte virksomhets oppfølging av IA-avtalen, gjennom tildelingsbrev og i den enkelte virksomhetsleders lederkontrakt. Opplæringstilbud i nærvær vil fortsette.

I 2013 vil nytt HR-system gi den enkelte leder systemstøtte for sin lovpålagte oppfølging av sykemeldte og det vil bli tilrettelagt for styringsinfo om status på dette arbeidet, noe som vil gi ledelsen på de ulike organisasjonsnivåer unike muligheter for oppfølging

HMS

Som del av oppfølgingen av vedtatt instruks for HMS-arbeidet i Oslo kommune vil arbeidet med revisjoner i enkelte virksomheter videreføres i 2013, samarbeid med Arbeidstilsynet og fortsatt fokus på arbeidstidsordningene. Det er etablert systemstøtte for styring og oppfølging av arbeidsprosesser som sykefravær, skader, vold og trusler som skal bidra til bedre styring, kontroll, dokumentasjon og oppfølging innenfor området.

Det vil bli tilrettelagt for integrering av tidsregistreringssystemer mot nytt HR-system. I arbeidet vil det også bli særskilt fokusert på å sikre oppfølging og overvåking av arbeidstidsbestemmelsene i Arbeidsmiljøloven herunder obligatorisk systemstøtte.

Personalomstilling

Byrådet vil tilrettelegge for en forsvarlig og effektiv gjennomføring av omstillinger i kommunen. Det er et mål å ivareta de ansatte som berøres av omorganiseringer gjennom en forutsigbar prosess i gjennomføringsfasen og med individuelt tilpassede tiltak for å gjøre omstillingen så smidig som mulig. Erfaringer fra gjennomførte omstillingsprosjekt vil bli videreutviklet i tilknytning til nye omstillinger.

Utviklings- og kompetanseetaten (UKE) er en samarbeidspartner i de ulike fasene av omstillingsprosesser og kan bistå ledere og saksbehandlere både i planleggings- og gjennomføringsfasen. UKE viderefører også sitt arbeid med utvikling av virkemidler for omplassering av kommunens overtallige.

Økonomiplanramme 2013-2016

Driftsbudsjett

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	904,5	854,0	842,9	837,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	904,5	904,5	904,5	904,5	904,5
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		2,6	2,6	2,6	2,6
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	904,5	907,1	907,1	907,1	907,1
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte					
+/- Spesifiserte rammeendringer		-43,3	-49,3	-49,3	-49,3
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-13,4	-18,4	-23,5	-26,0
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-56,7	-67,7	-72,8	-75,3
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		34,5	34,5	34,5	34,5
=ØKONOMIPLAN (brutto)	904,5	884,9	873,8	868,8	866,2
Salgs- og leieinntekter	-44,3	-47,2	-47,2	-47,2	-47,2
Refusjoner	-420,1	-430,0	-430,0	-430,0	-430,0
Overføringsinntekter					
=Sum driftsinntekter	-464,4	-477,3	-477,3	-477,3	-477,3
=ØKONOMIPLAN (netto)	440,1	407,6	396,6	391,5	389,0

*) 2012 prisnivå

En detaljert beskrivelse av endringer fremgår under tilsvarende tabell bakerst i sektoromtalen.

Netto driftsbudsjett pr kapittel

Beløp i 1000 kr

Netto driftsbudsjett pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	51 202	44 927	44 652	44 514
125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	142 987	141 529	140 072	139 343
130 Kemnerkontoret (FIN)	205 697	202 456	199 214	197 593
181 Overformynderiet (FIN)	7 753	7 663	7 573	7 528
Sum Finans (FIN)	407 639	396 575	391 511	388 978

Brutto investeringsbudsjett pr. kapittel

Beløp i 1000 kr

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brutto investeringsbudsjett				
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	71 000	0	0	0
125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	18 800	23 800	23 800	23 800
ØKONOMIPLAN (brutto)	89 800	23 800	23 800	23 800

Sektorområdets investeringer i økonomiplanperioden er: Kap. 122: 21 mill. 2013 til anskaffelse av nytt HR-system i Oslo kommune. Total kostnadsramme for

prosjektet er 340,25 mill. 50 mill. i 2013 til videreutvikling av elektroniske tjenester i Oslo kommune. Kap. 125: 90,2 mill. i økonomiplanperioden relatert til IKT-området.

Diverse virksomheter og prosjekter under Byrådsavdeling for finans og næring (FIN)

Driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)			
10 Lønn og sosiale utgifter	376	20 330	21 143
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	45 966	74 738	29 850
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	609	0	0
14 Overføringsutgifter	1 146	1 426	1 445
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	41 432	0	0
Sum utgifter	89 529	96 494	52 438
17 Refusjoner	-16 798	-1 195	-1 236
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-25 780	0	0
Sum inntekter	-42 578	-1 195	-1 236
Netto utgifter	46 951	95 299	51 202

1. Ansvarsområde

Kapitlet dekker utgifter til flere ulike virksomheter og diverse prosjekter blant annet relatert til IKT-området. Det dekker også utgifter til fastlønte tillitsvalgte, Opplærings- og utviklingsfondet (OU-fondet), KS forskningsmidler og Tono/Kopinor. Kapitlet omfatter videre midler til generell finansforvaltning, herunder midler til drift av fagsystemer, oppfølging av bankavtaler og andre forretnings- og finansielle interesser.

2. Situasjonsbeskrivelse

Byrådet vil fremme forslag til ny kommuneplan så snart regjeringen har godkjent planstrategien. Planens

hovedtema er utfordringer og muligheter som følger av befolkningsveksten. I forbindelse med fremleggelse av byrådets planforslag vil det bli arrangert en større medvirkningskonferanse.

Som følge av den sterke befolkningsveksten og den ulike geografiske fordelingen av veksten er det igangsatt arbeid med å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget og modellverktøyet for befolkningsfremskrivninger. Det er særlig behov for å fange opp sammenhengen mellom endringer i boligkonsum og befolkningsutviklingen.

Prosjekt for innføring av nytt HR-system i Oslo kommune slutføres i 2013.

Prosjekt på informasjonssikkerhetsområdet videreføres i 2013.

Det arbeides videre med et prosjekt på elektroniske tjenester.

Det er i gjeldende økonomiplan innarbeidet midler til utskifting av virksomhetenes lokale IKT-infrastruktur. Arbeidet videreføres i 2013.

Finansforvaltningen i Oslo kommune skal sikre en effektiv og rasjonell finansiering av Oslo kommunes ulike aktiviteter. Dette skal skje på grunnlag av en forsiktig risikoprofil. Videre skal kommunens bankavtaler, ut- og innlån og likviditet forvaltes slik at disse forholdene til sammen bidrar til å opprettholde og øke kommunens økonomiske handlefrihet.

Når det gjelder finansforvaltning for øvrig vises det til kapittel 13 Felles inntekter og utgifter, avsnitt om renter og avdrag, forsikring, finansiering av investeringer og avsetninger m.v. og lånefondet.

På kapitlet er det avsatt midler til lønns- og kontorholdsutgifter for 31,5 årsverk for fastlønte tillitsvalgte. Disse gjenspeiler den enkelte forhandlings-sammenlutnings størrelse og mangfold. Den enkelte sammenslutning utpeker selv sine tillitsvalgte. De fastlønte tillitsvalgte skal være et koordinerende ledd i forhold til samtlige tillitsvalgte i kommunen, og skal ivareta den direkte kontakten mellom kommunen sentralt og den enkelte organisasjon.

3. Mål

Byrådets mål er:

- God dialog med borgerne
- Gode, brukerorienterte tjenester og effektiv saksbehandling og produksjon i kommunens organisasjon
- Oslo kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver
- Legge frem høringsutkast til ny kommuneplan

4. Strategier og tiltak

Følgende vil bli prioritert i 2013:

- Utvikle elektroniske tjenester, digital kommunikasjon og selvbetjening på nett
- Styrke informasjonssikkerhetsarbeidet i kommunen
- Gjennomføre tiltak for oppgradering av virksomhetenes lokale IKT-infrastruktur
- Styrke arbeidsgiverrollen.
- Arrangere medvikningskonferanse ifm kommuneplanarbeidet
- Analysere sammenhenger mellom befolkningsvekst og utvikling på boligmarkedet

5. Merknader til driftsbudsjettet

Kapitlet omfatter tre budsjettposter som gjelder avsetninger. Det er til OU-fondet, KS-forskning og Tono/Kopinor avgift. Dette er avsetninger som gjelder hele kommunen, men som forvaltes i sin helhet av Byrådsavdeling for finans.

Det er på kapitlet avsatt 1 mill. til kommunens arbeid med å videreutvikle/forsterke Oslos status som fairtrade-by.

Det er avsatt 6 mill. i 2013 til videre arbeid med elektroniske tjenester, jf. omtale foran under ”Utfordringer for å nå byrådets mål.”

Bevilgning i 2012 på 10 mill. til informasjonssikkerhetsarbeid er ikke videreført.

Bevilgning i 2012 på 32,5 mill. til lisenser for kontorstøttesystemer er ikke videreført.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,3 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er innarbeidet en rammereduksjon på 0,92 mill. på kapitlet.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
122	Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)			
00	Lønn og sosiale utgifter	11 229	0	0
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	86 943	223 700	71 000
04	Overføringsutgifter	15 652	0	0
	Sum utgifter	113 823	223 700	71 000
07	Refusjoner	-203	0	0
08	Overføringsinntekter	-12	0	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-15 652	-44 740	-14 200
	Sum inntekter	-15 866	-44 740	-14 200
	Netto utgifter	97 957	178 960	56 800

Investeringsoversikt

		Kostnads-	Tidligere	Forslag				Til	Bygge-
		ramme	bevilget	2013	2014	2015	2016	2017	start -
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)								og senere	ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
109 006	Nytt HR-system	340 250	319 250	21 000	0	0	0	0	1/09 - 4/12
112 020	Elektroniske tjenester (foreløpig avsetning)		5 000	50 000	0	0	0		1/12 - 4/13
	Sum investeringsutgifter			71 000	0	0	0		
Finansiering:									
109 006	Nytt HR-system			-4 200	0	0	0		
112 020	Elektroniske tjenester (foreløpig avsetning)			-10 000	0	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-14 200	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			56 800	0	0	0		

HR-system

Det er bevilget 21 mill. i 2013 til anskaffelse og implementering av nytt HR-system i Oslo kommune. Byrådet foreslår å omdisponere 20 mill. av rammen til HR-prosjektet i 2013 til prosjekt Elektroniske tjenester. Kostnadsrammen for HR-prosjektet reduseres fra 360,25 mill. til 340,25 mill.

Digitalt førstevalg

Det er innarbeidet 50 mill i 2013 til nødvendige anskaffelser for å utvikle og etablere digitale tjenester i Oslo kommune, hvorav 20 mill. er omdisponert fra rammen til innføring av nytt HR-system i Oslo kommune. Det påpekes at dette er en foreløpig avsetning. Byrådet vil i forbindelse med utarbeidelse av budsjett for 2014, økonomiplan 2014-2017 komme tilbake med forslag til kostnadsramme for prosjektet.

Utviklings- og kompetanseetaten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
125	Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)			
10	Lønn og sosiale utgifter	155 572	172 806	184 480
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	398 647	330 863	333 747
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	1 365	2 971	3 072
14	Overføringsutgifter	86 333	12 413	12 574
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	54 977	0	0
	Sum utgifter	696 893	519 053	533 873
16	Salgsinntekter	-8 722	-50	-52
17	Refusjoner	-547 391	-383 170	-390 834
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-38 621	0	0
	Sum inntekter	-594 734	-383 220	-390 886
	Netto utgifter	102 159	135 833	142 987

1. Ansvarsområde

Utviklings- og kompetanseetaten (UKE) har et ansvar for konsernservicetjenester i Oslo kommune. Etaten gjennomfører utredningsarbeid samt implementerer vedtatte konsernovergripende strategier og prosjekter.

UKE har ansvar for å samordne, videreutvikle og drifte kommunale fellestjenester. Dette gjelder blant annet kommunens økonomisystem, lønns- og personalsystem, kommunens felles kontaktsenter Oslo kommune 02 180 og kommunens felles fakturasentral. Etaten drifter også kommunens datavarehus og tilbyr lønns- og regnskapsføringstjenester til kommunens virksomheter. Som intern leverandør har UKE et ansvar for driftstjenester innen IKT, oppgaver knyttet til informasjonssikkerhet og forvaltning av kommunens felles IKT-infrastruktur.

UKE har videre et ansvar for Oslo kommunes statistikkproduksjon og er kommunens kompetansesenter innen offentlige anskaffelser og samkjøp. UKE yter også bistand i oppfølgingen av kommunens personalpolitiske strategi samt tilbyr kompetanseutvikling til ledere og øvrige ansatte. Etaten ivaretar det sentrale arbeidet med omstilling av overtallige og tilbyr dessuten virksomhetene støtte innen strategi-, omstillings- og endringsprosesser.

2. Situasjonsbeskrivelse

UKE skal ha kontinuerlig fokus på forbedrings- og utviklingsarbeid og vektlegge god kommunikasjon med og oppfølging av kommunens virksomheter og leverandører. UKE har i 2012 etablert et kundepanel for å få frem endringsønsker og tilbakemelding fra virksomhetene. Etaten gjennomfører også årlige om-dømme-, kunde- og brukerundersøkelser samt benchmarking på ulike tjenesteområder. I 2012 har UKE etablert et eget servicesenter innen IKT.

Det er i 2012 inngått en ny IKT-driftsavtale for Oslo kommune. Denne erstatter åtte tidligere driftsavtaler kommunen har hatt og inneholder et mer omfattende sanksjonsregime enn tidligere ved avvik fra avtalt servicenivå. Etaten gjennomfører en rekke tiltak for å sikre at skifte av driftsleverandør skjer på en måte som ikke medfører driftsforstyrrelser for virksomhetene. UKE skal justere tjenesteavtaler med virksomheter med bakgrunn i endret sanksjonsregime som vil bli etablert i forbindelse med ny driftsavtale.

I 2012 har etaten hatt et særlig fokus på å forbedre arbeidsprosessene innen IKT-området. Etaten innfører ITIL, en metodikk som bygger på beste praksis for IT prosesser. For å implementere de krav som ligger til UKE som intern IKT-leverandør i Oslo kommune har etaten satt i gang et arbeid knyttet til å styrke informasjonssikkerheten.

UKE gjennomfører prosjekt IKT-infrastruktur i henhold til godkjent styringsdokument. Med bakgrunn i leveranser fra prosjektet skal UKE i 2013 etablere en drifts- og forvaltningsplan for infrastrukturløsningene i Oslo kommune.

Det arbeides for å øke andelen elektroniske fakturaer samt å ta i bruk ny funksjonalitet i kommunens nye versjon av økonomisystemet Agresso (5.5). Ny funksjonalitet bidrar også til at kommunen får bedre grunnlag for intern kontroll i forhold til regnskap og øvrige styringsprosesser.

I henhold til kommunens konsernovergripende anskaffelsesstrategi skal UKE være en pådriver, gi rådgivning, gjennomføre kompetansehevende tiltak, tilrettelegge verktøy og tilby tjenester knyttet til konkurransegjennomføring basert på tjenesteavtaler. Det er stor etterspørsel fra virksomhetene etter rådgivningstjenester og støtte fra UKE.

UKE forvalter og videreutvikler kommunens konsernovergripende samkjøpsportefølje. Med samkjøp og standardisering oppnår kommunen stordriftsfordeler og økonomiske og kvalitetsmessige gevinster. For tiden forvalter UKE 62 avtaleområder for kommunen med 145 leverandører med en omsetning på ca. 1,6 mrd.

Kommunens personalpolitiske strategi angir en helhetlig satsing på HR-området for Oslo kommune. Etaten tilbyr kompetanseutvikling innen strategisk viktige sektorovergripende områder for kommunen, blant annet knyttet til implementering av konsernovergripende anskaffelsesstrategi og ledelsesutvikling. Det tilbys også kurs og spesialtilpasset opplæring og programmer for ledere og øvrige ansatte i forhold til blant annet kommunens felles verdigrunnlag, etiske regler og kommunens system for lederevaluering og lederkontrakter.

UKE tilbyr regnskaps- og lønntjenester til virksomhetene i kommunen. I tillegg drifter etaten kommunens felles kontaktsenter Oslo kommune 02 180. For å modernisere/effektivisere tjenestene fra 02 180 arbeides det med implementering av en løsning for samtalestyring på mobiltelefoni og fraværsmeldinger på intern telefoni. UKE har også etablert et samarbeid med Bymiljøetaten om håndtering av førstelinjehenvendelser til etaten fra 02 180.

Et nytt HR-system er under implementering i Oslo kommune. UKE forbereder seg på å ta over

forvaltnings- og driftsansvaret for det nye systemet i 2013. Nytt HR-system vil automatisere noen av dagens manuelle arbeidsoppgaver innen lønntjenester. Det nye systemet vil inneholde langt flere funksjoner enn dagens lønns- og personaldatasystem. Dette vil medføre at etaten også vil kunne tilby å utføre andre arbeidsoppgaver for virksomhetene innen lønntjenester, blant annet innenfor rådgivning, kontroll, avstemming, refusjonshåndtering og oppfølging. I 2012 satser UKE målrettet på kompetanseutvikling og videreutvikling av de tjenester UKE vil levere på lønnsområdet fremover.

Etaten lager på oppdrag fra Byrådsavdeling for finans befolkningsprognoser og annen statistikk innenfor blant annet demografi, levekår og arbeidsliv. I tillegg produserer UKE statistikk som viser Oslo kommunes tjenesteproduksjon. Resultatet av dette arbeidet publiseres løpende på Internett og gjennom de trykte publikasjonene Oslo Speilet og Oslo kommunes statistiske årbok. UKE ivaretar også driften og utviklingen av kommunens datavarehus.

UKE har særlig fokus på IKT-utgifter som UKE håndterer på vegne av kommunen. Det er iverksatt ulike opplæringstiltak internt og området er styrket også kompetansemessig med en egen controller innen IKT-området.

3. Mål

UKE skal bidra til å realisere byrådets mål (side 1, kap. 11) ved å:

- Gjennomføre tiltak for å styrke implementeringen av konsernovergripende anskaffelsesstrategi for Oslo kommune.
- Leverer funksjonelle, sikre, stabile og kostnadseffektive IKT driftstjenester med høy kvalitet til kommunens virksomheter.
- Utvikle og levere kostnadseffektive konsernservicetjenester med høy kvalitet innen tjenesteområdene økonomi, operativ HR og lønn, datavarehus og kontaktsentertjenester. Tjenestene skal være basert på kommunens og virksomhetenes behov.
- Tilby kompetanseutvikling og støtte til ledere og ansatte innen strategisk viktige områder innenfor anskaffelser, HR, ledelse og organisasjonsutvikling for Oslo kommune. Etaten skal ivareta det sentrale arbeidet med omstilling av overtallige og attførte.

Måltall

Måltall for : Kap. 125 Utviklings- og kompetanseetaten	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Produktivitet:				
<u>Systemtjenester:</u>				
Oppetid pr. system i tiden 07.00 - 21.00 kommunens HR-system	99,7 %	100,0 %	99,7 %	99,7 %
Oppetid i tiden 07-17 kommunens økonomisystem	99,0 %	99,4 %	99,7 %	99,7 %
Fakturasentralen				
Antall behandlede fakturaer pr. årsverk	20 000	21 395	22 500	22 500
Andel elektronisk leverandørfaktura	35 %	29,3 %	45 %	60 %
Kvalitetsmål:				
Kontaktsenteret Oslo kommune 02 180				
Gjennomsnittlig svarprosent	98,0 %	97,0 %	98,0 %	98,0 %
Gjennomsnittlig samtaletid (sek)	38	40	38	38
Andel tapte anrop	2 %	3,0 %	2 %	2 %
Andel av samtalene som besvares innen 20 sek	70 %	62 %	70 %	70 %

Kommentarer:

Måltallene for systemtjenester er endret fra og med 2012. Dette skyldes at Oslo kommune har innført nytt HR-system og inngått nye avtaler med leverandør for kommunens HR-system og kommunens økonomisystem med endrede krav til oppetid/tilgjengelighet for applikasjonene. Kommunens tidligere lønns- og personaldatasystem (NLP) vil bli faset ut så snart kommunens nye HR-system er fullt ut implementert i kommunes virksomheter og måltallet i 2012 for NLP foreslås derfor å utgå i 2013.

Målet vedrørende andel elektroniske leverandørfakturaer er økt fra 45 % i 2012 til 60 % i 2013. Fra 01.07.2012 gjelder et statlig pålegg til leverandører om å levere eFaktura til statlige virksomheter. Det er ventet at dette også vil medføre at andelen eFaktura til Oslo kommune kan øke som følge av dette.

4. Strategier og tiltak

UKE vil i 2013 fortsette arbeidet med videreutvikling av tiltak innen etatens arbeids- og ansvarsområde. Felles for tiltakene er at de skal bidra til produktivtetsutvikling, effektivisering og god økonomistyring samt kompetanseutvikling i Oslo kommune.

Anskaffelsesområdet

- Gjennomføre tiltak for å styrke implementeringen av konsernovergripende anskaffelsesstrategi for Oslo kommune.
- Gi virksomhetene tilgang til rådgivning som bidrar til å heve det juridiske og anskaffelsesfaglige nivået på kommunens anskaffelsesprosesser.
- Gjennomføre kurs og andre kompetansetiltak innen anskaffelser for alle målgrupper i kommunen.

- Videreutvikle maler og verktøy til hjelp i kommunens anskaffelsesprosesser
- Videreutvikle kommunens samkjøpsportefølje i tråd med kommunens strategi på området og gjennomføre revisjon av samkjøpsavtaler på bakgrunn av risikovurdering og kontraktsoppfølging.
- Videreføre og utvikle samarbeidet med næringslivet om innovative anskaffelser (leverandørutvikling) og samfunnsansvar/etisk handel.

IKT-området

- Leverer funksjonelle, sikre, stabile og kostnadseffektive IKT driftstjenester på avtalt servicenivå i henhold til inngåtte tjenesteeftavtaler med kommunens virksomheter og forvaltningsavtaler med systemeiere
- Gjennomføre prosjekt IKT-infrastruktur i henhold til vedtatt styringsdokument.
- Etablere og forvalte kommunens IKT-systemoversikt
- Forvalte og følge opp kommunens driftsavtaler innen IKT.

HR- og kompetanseutviklingsområdet

- Videreføre oppfølgingen av tiltak under kommunens personalpolitiske strategi.
- Tilby kompetanseutvikling innen strategisk prioriterte områder for Oslo kommune, blant annet innen ledelsesutvikling, offentlige anskaffelser og kontinuerlig prosessforbedringer.
- Tilby virksomhetene kompetanseutviklings tiltak som støtter og utvikler arbeidsprosessene i nytt HR-system og som gjør at funksjonalitet blir tatt i bruk.
- Være pådriver i arbeidet med oppfølging av og reduksjon av sykefravær.

- Ivareta det sentrale arbeidet med omstilling av overtallige og attførte og tilpasse tilbudet til den aktuelle overtallighets- og attførings-situasjonen

Drift og utvikling av konsernservicetjenester

- Leverer konsernservicetjenester innen økonomi, faktura- og regnskapstjenester, operativ HR og lønn, datavarehus og kontaktsenteret 02 180 på avtalt servicenivå i henhold til inngåtte tjenesteavtaler med kommunens virksomheter.
- Videreutvikle sammen med systemeier tjenestetilbudet i samsvar med kommunens og virksomhetenes funksjonelle behov.
- Forvalte kommunens konsernovergrepene fellessystemer i henhold til forvaltningsavtaler med systemeier.
- Bidra til at virksomhetene kan implementere effektive arbeidsprosesser som følge av innføringen i Oslo kommune av nytt HR-system, ny bankavtale og Agresso 5.5.
- Fullføre implementeringen av samtalestyring på mobiltelefoni.

Virksomhetsstyring og organisasjonsutvikling i UKE

- Iverksette ytterligere tiltak for å profesjonalisere etatens kundedialog og leverandør-oppfølgning.
- Videreutvikle system og rutiner for virksomhetsstyring og informasjonssikkerhet

Statistikkområdet

- Videreutvikle kunnskapsgrunnlaget og modellverktøyet for befolkningsfremskrivningene

5. Merknader til driftsbudsjettet

Etaten er finansiert etter en tredelt modell bestående av grunnfinansiering, prosjektfinansiering og aktivitetsbasert finansiering.

På de områder der UKE fordeler utgifter til virksomhetene etter egen debiteringsmodell, skal utgiftene på de ulike områdene som fordeles kunne synliggjøres slik at utviklingen av kostnader kan dokumenteres overfor virksomhetene.

Det er i budsjettet videreført en ramme på 5 mill. som skal benyttes til arbeidet med omplassering av overtallige mv. i henhold til tiltak beskrevet i Prosedyre for bemanningsreduksjoner, jf. vedlegg 1 til Sak 1, del 2.

Det er i budsjettet videreført en ramme på 6,7 mill. som skal benyttes til å dekke driftskostnadene for datavarehuset.

Det er i budsjettet videreført en ramme på 5 mill. til etatens innsats i forhold til å være en viktig bidragsyter når det gjelder rådgivning og støtte for kommunens virksomheter på anskaffelsesområdet.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 10,2 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er innarbeidet en rammereduksjon på 4,3 mill. på kapitlet.

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr.		Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
125	Utviklings- og kompetansee etaten (FIN)			
01	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	73 613	42 400	18 800
04	Overføringsutgifter	16 355	0	0
	Sum utgifter	89 968	42 400	18 800
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-16 355	-8 480	-3 760
	Sum inntekter	-16 355	-8 480	-3 760
	Netto utgifter	73 613	33 920	15 040

Investeringsoversikt

125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)		Kostnads- ramme	Tidligere bevilget	Forslag 2013	2014	2015	2016	Til 2017 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnr og navn:									
108 006	IKT-området (Konsern)			10 000	15 000	15 000	15 000		Løpende
112 007	Sentral IKT infrastruktur			8 800	8 800	8 800	8 800		Løpende
	Sum investeringsutgifter			18 800	23 800	23 800	23 800		
Finansiering:									
108 006	IKT-området (Konsern)	Overført mva refusjon		-2 000	0	0	0		
108 006	IKT-området (Konsern)	Inv. mva fra 2014		0	-3 000	-3 000	-3 000		
112 007	Sentral IKT infrastruktur	Overført mva refusjon		-1 760	0	0	0		
112 007	Sentral IKT infrastruktur	Inv. mva fra 2014		0	-1 760	-1 760	-1 760		
	Sum kapittel finansiering			-3 760	-4 760	-4 760	-4 760		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			15 040	19 040	19 040	19 040		

IKT-området (Konsern) - 10 mill.

Det er i budsjettet lagt inn 10 mill. i 2013 samt 15 mill. årlig i perioden 2014-2016 til løpende utviklings- og investeringskostnader på IKT-området (Konsern).

Sentral IKT-infrastruktur

Det er i budsjettet lagt inn 8,8 mill. årlig i økonomiplanperioden til løpende vedlikehold av den sentrale IKT-infrastrukturen.

Kemnerkontoret

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
130 Kemnerkontoret (FIN)				
10 Lønn og sosiale utgifter	183 594	193 231	197 997	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	71 556	79 283	83 529	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	3	0	0	
14 Overføringsutgifter	14 562	0	0	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	47	0	0	
Sum utgifter	269 762	272 514	281 526	
16 Salgsinntekter	-40 608	-35 656	-38 574	
17 Refusjoner	-35 947	-35 056	-37 255	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-47	0	0	
Sum inntekter	-76 602	-70 712	-75 829	
Netto utgifter	193 160	201 802	205 697	

1. Ansvarsområde

- Regnskapsføring og fordeling av skatt og arbeidsgiveravgift
- Innkreving av skatt og arbeidsgiveravgift
- Kontroll av arbeidsgivere
- Informasjon til arbeidsgivere og skattytere
- Regnskapsføring og innkreving av kommunale avgifter og parkeringsgebyr samt kommunal in-kasso.

Skattedirektoratet er overordnet faglig myndighet for Kemnerkontoret på området innkreving av inntekts- og formuesskatt og avgifter til folketrygden (trygdeavgift og arbeidsgiveravgift).

I forbindelse med overføring av Overformynderiet til Fylkesmannen 01.07.2013 vil Kemnerkontoret fra 01.01.2013 overta ansvaret for legatforvaltningen i Oslo kommune.

2. Situasjonsbeskrivelse

Det går store kontantstrømmer gjennom Oslo kemnerkontor, i 2011 beløp disse seg til om lag 176 milliarder kroner. For 2010 var beløpet 160 milliarder.

Kemnerkontoret har et meget stort antall brukere.:

- Personlige skattytere: ca. 480 000

- Upersonlige skattytere (selskaper): ca. 46 000
- Arbeidsgivere: ca. 30 000
- Eiere/forvaltere av fast eiendom: ca. 56 000

På innkreivingsområdet jobbes det målrettet med å sikre innbetalinger og krav. Resultatmessig ligger Kemnerkontoret godt an til å nå målene for innkreiv av skatter og avgifter for 2012.

Innen kontrollområdet ser en at skatteunndragelsene nå gjennomføres på en mer avansert måte enn tidligere. Selskapsstrukturene er mer komplekse, og har forgreninger til utlandet. Dette innebærer at etter-synene blir mer omfattende og tidkrevende ved at flere datakilder må undersøkes. Kontrollene må spises mot utvalgte bransjer hvor det erfaringsmessig er mye uregelmessigheter. Kemnerkontoret jobber tett med Tolletaten, politi, Skatteetaten, andre skatteoppkrevere og Næringsetaten i kommunen. Videre må Kemnerkontoret arbeide aktivt for å holde tritt med den teknologiske utviklingen.

Kemnerkontoret har fokus på brukertilpassede tjenester. Spesielt ønsker mange brukere i større grad å kunne kommunisere elektronisk. Fordi tjenestene ved Kemnerkontoret i stor grad baserer seg på sensitive personopplysninger er sikkerhetsaspektet viktig, og man må derfor finne løsninger som ivaretar personvernet og sikkerheten for å kunne utvide tilbudet om elektroniske tjenester.

Det er under utvikling en ny felles innrapporteringsordning. EDAG, der arbeidsgivere skal rapportere på én elektronisk blankett til Skatteetaten, NAV og SSB. EDAG forventes å gi store forenklingsgevinster for arbeidsgiverne. Det er foreslått at førstelinjetjenesten for arbeidsgivere og næringsdrivende skal bli statlig. Kemnerkontorets oppgaver vil da reduseres vesentlig på dette området. Dette vil imidlertid ikke få effekt for budsjett 2013, men senere i økonomiplanperioden.

Kemnerkontoret har høyere sykefravær enn virksomheter det er naturlig å sammenligne med. Måltallet arbeid for å redusere sykefraværet blir en viktig oppgave for ledelsen også i 2013.

Legatforvaltningen har frem til 31.12.2012 vært forvaltet av Overformynderiet. I forbindelse med ny vergemålslov som forventes trer i kraft 1.7.2013, vil

Overformynderiets oppgaver vedrørende vergemål bli overført til Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Legatforvaltning overtas av Kemnerkontoret fra 01.01.2013.

3. Mål

Byrådets mål er:

- Opprettholde og forbedre kvaliteten på innkreving av skatter, arbeidsgiveravgift og kommunale krav, på arbeidsgiverkontroll og på informasjon og saksbehandling overfor brukerne
- Styrke samarbeidet med en rekke andre etater bl.a. Næringssetaten og Skatt Øst

Måltall for: Kap. 130 Kemnerkontoret	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Andel av forskuddskatt personlige skattytere for foregående år som er innbetalt i rapporteringsåret	97,5 %	98,80 %	98,0 %	*
Andel av forskuddstrekk for foregående år som er innbetalt i rapporteringsåret	99,9 %	99,95 %	99,9 %	*
Andel av arbeidsgiveravgift for foregående år som er innbetalt i rapporteringsåret	99,8 %	99,83 %	99,8 %	*
Andel av restskatt personlige skattytere lignet foregående år som er innbetalt i rapporteringsåret	90,0 %	91,70 %	91,0 %	*

* Måltall fastsettes av Skatt Øst. Resultatene for innfordring av skatter er svært viktige også for Oslo kommune og etaten skal rapportere på dem i sin årsberetning til byrådet.

Måltall for: Kap. 130 Kemnerkontoret	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
A) Innfordret beløp for kommunale avgifter (VAR), målt som andel av totalt beløp som kunne vært innfordret, skal være høyere enn gjennomsnittet for tilsvarende periode de siste tre år. B) Tilsvarende for parkeringsavgifter. C) Tilsvarende for foreldrebetaling i barnehager, basert på de beløp som er overført til KEM for innfordring 1)	*	A) 98,89% B) 66,9% C) 51,3%	A) 99,0% B) 67,0% C) 52,5%	A) 99,1% B) 67,5% C) 53,05%
Endring i inntektsgrunnlag etter bokettersyn målt i millioner kroner 2)	*	414,4	500	500
Endring i beregningsgrunnlag for arbeidsgiveravgift etter bokettersyn målt i millioner kroner 2)	*	311	250	300
Andelen saker som løses i brukernes første kontaktpunkt med KEM 3)	*	66,1 %	*	75 %
Andel forespørsler om skatteattest som er besvart innen 8 timer	*	99,9 %	99,9 %	99,9 %
A) Andelen søknader om betalingsavtale og utsettelse som skal være avgjort innen 2 uker etter første henvendelse B) Andel besvart innen 6 uker 3)	*	*	*	80 % 100 %
Andel forskuddsoverføring av skatt til kommunens konto, av faktisk overføring 3)	*	91,1 %	90 %	92 %

* Måltallet var ikke innført

1) Nye måltall. "for tilsvarende periode" betyr at det kan rapporteres i tertialrapportene.

2) Nytt måltall. Måltall for 2012 er satt av byrådsavdelingen i tildelingsbrevet.

3) Nye måltall

Måltall for Kemnerkontorets innfordring av kommunens krav på kommunale avgifter, parkeringsavgifter og foreldrebetaling i barnehager fokuserer på at Kemnerkontoret hele tiden skal bli bedre, ved at resultatet skal være bedre enn gjennomsnittet av de

siste tre årene. I vurderingen av de oppgitte prosentandelene i 2011 må man huske at deler av de kravene som "kunne vært innfordret" oppstår sent i året.

Det er også satt en del nye målkrav til saksbehandlingstid, ettersom de er viktige for brukerne. I byrådsavdelingens tildelingsbrev vil det bli tatt inn ytterligere måltall, bl.a. om reduksjon i sykefravær.

Kommunens andel av innbetalte skatter i en måned er ikke kjent før månedsoppgjøret er ferdig. Kemnerkontoret har imidlertid anledning til å overføre forskuddsvise a-kontobeløp fra skattekontoen til kommunens driftskonto. Det er viktig for bykassens likviditet og renteinntekter at en størst mulig andel av kommunens skatteinntekter overføres så raskt som mulig.

4. Strategier og tiltak

I kommende periode skal Kemnerkontorets hovedsatsingsområde være:

- Henvendelser skal i enda større grad løses av førstelinjetjenesten
- Redusert saksbehandlingstid
- Effektivisering av driften og de viktigste hovedprosessene

I tillegg vil Kemnerkontoret satse på:

- Å videreføre samarbeidet med andre etater for å avdekke uregelmessigheter
- Å stimulere til og legge til rette for tverrfaglig samarbeid og kompetanseutvikling
- Å styrke HR-arbeidet med spesielt fokus på reduksjon av sykefraværet
- Å videreutvikle internett-løsninger med fokus på nye og bedre tjenester for brukerne
- Å gjøre det enklere for brukerne å handle riktig ved tilpasninger i regelverk, kommunikasjon og tiltak
- Å utvikle nye kontrolltiltak og metoder som bidrar til at flere arbeidsgivere etterlever regelverket

5. Merknader til driftsbudsjettet

I 2001 ble det innført en incitamentordning for Kemnerkontoret der etaten fikk en viss bonus dersom resultatet fra innfordringen av skatter og arbeidsgiveravgift eller fra arbeidsgiverkontrollen var bedre

enn gjennomsnittet fra de siste fem årene. Byrådet skulle fastsette hvor mye bedre enn gjennomsnittet resultatet måtte være for å utløse bonusen. Maksimal bonus ble satt til en viss prosentsats, med maksimalt fem mill. for innfordring og tre mill. for arbeidsgiverkontroll.

Etter at staten endret skatteregnskapet, får ikke Kemnerkontoret lenger de dataene som inngikk i beregningsmodellen for innfordring. Det skjer stadig endringer i arbeidsdelingen mellom den kommunale kemnerfunksjonen og den statlige skatteetaten, og regelverk, rutiner og dataløsninger forbedres. Dessuten vil den økonomiske situasjonen husholdningene og bedriftene opplever fra år til år, få betydning for hvor stor andel av utlignet skatt som blir innbetalt ved forfall uten purring, og også hvor lett det er å få innfordret resten. Samlet er det altså mange forhold som Kemnerkontoret ikke kan påvirke som har betydning for hvor stor andel av skattene som innbetales. Incitamentordningen fungerer ikke slik den var ment og ordningen foreslås opphevet fra 2013.

Da insitamentordningen ble innført, var det kommunens interesse i å få så god innfordring av kommunens skatteinntekter som mulig som var utgangspunktet. Man innså imidlertid at en ordning rettet kun mot innfordringssoppgavene kunne kritiseres fordi det kunne medført en gradvis dreining av ressursbruken bort fra arbeidsgiverkontrollen og til styrking av innfordringen. Derfor innførte man en insitamentordning også for arbeidsgiverkontrollen. Når ordningen oppheves for innfordringsdelen, må den ut fra tilsvarende begrunnelse oppheves også for arbeidsgiverkontrollen. Resultatene blir for øvrig også for arbeidsgiverkontrollen påvirket av andre forhold enn Kemnerkontorets innsats.

På kap. 192 Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter er det for 2013 satt av 3 mill. for eventuell bonus fra 2012 for arbeidsgiverkontrollen.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 11,9 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er innarbeidet en rammereduksjon på 8,0 mill. på kapitlet.

Overformynderiet

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
181	Overformynderiet (FIN)			
10	Lønn og sosiale utgifter	10 152	11 495	12 003
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	4 166	3 226	3 258
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	1 002	1 188	1 228
14	Overføringsutgifter	714	575	582
	Sum utgifter	16 034	16 484	17 071
16	Salgsinntekter	-8 632	-8 604	-8 604
17	Refusjoner	-889	-714	-714
18	Overføringsinntekter	-68	0	0
	Sum inntekter	-9 589	-9 318	-9 318
	Netto utgifter	6 445	7 166	7 753

1. Ansvarsområde

Overformynderiets hovedmål er å forvalte vergemålslovens regler, herunder klientens økonomiske midler på en forsvarlig og sikker måte og gi best mulig avkastning på kapital, samt føre tilsyn med verges forvaltning. Etatens mål til enhver tid er å gi klientene, deres foresatte og andre, best mulig service og informasjon i juridiske og forvaltningsmessige spørsmål.

Ansvarsområdet er i hovedtrekk nedfelt i vergemålsloven av 22.04.1927 nr. 3 og umyndiggjørelsesloven av 04.06.1898 med forskrifter. I tillegg er virksomheten styrt av andre lover og forskrifter. Fylkesmannen er tilsynsorgan og klageinstans for overformynderiene.

Etatens virksomhet omfatter:

- Forvaltning av midler for følgende brukergrupper: Umyndige, personer med hjelpeverge, forsvunne personer/arvinger, gave- og arvemidler for myndige personer i henhold til gave og testamentbestemmelser
- Fatte vedtak i saker med delegert kompetanse til den faste formann, forberede vedtak i det samlede overformynderi
- Oppnevning av og bistand til verger, hjelpeverger, setteverger og bestyrere. Kontroll av verge-/hjelpevergeregnskap og føring av tilsyn med vergenes disposisjoner
-
-

- Utbetalinger til hjelpeverger, verger, myndlinger og andre, for betaling av skattekrav, salærer og andre krav

2. Situasjonsbeskrivelse

Stortinget vedtok i mars 2010 ny vergemålslov og det legges opp til at loven vil tre i kraft 1.7.2013.

Overformynderiets oppgaver vedrørende vergemål vil bli overført til Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Det knytter seg noe usikkerhet til hvorvidt Justisdepartementet/Fylkesmennene er klare til å overta 1.7.2013.

Overformynderiet må legge til rette for overgang til Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Overformynderiet forvalter midlene i en fellesforvaltning. I følge ny vergemålslov skal midlene plasseres i bank, og Oslo Overformynderi må derfor selge ut verdipapirer innen 01.07.2013.

Overformynderiet har hatt ansvaret for legatforvaltningen i Oslo kommune frem til 31.12.2012. Kemnerkontoret overtar denne oppgaven fra 01.01.2013.

Forvaltningsregnskapet for 2011 viste en total forvaltningskapital på 3 407 mill., hvorav 3 141 mill utgjorde fellesforvaltede midler. Forvaltet innskuddskapital i fellesforvaltningen utgjorde 3 065 mill. ved utgangen av 2011.

Det er budsjettert en brutto rente til innskyterne på 4,14 % i 2012 etter fradrag av forvaltningsavgiften.

Overformynderiets hovedinntektskilde er en lovbestemt forvaltningsavgift som er en funksjon av avkastningen av den til enhver tid forvaltede kapital. Inntektene er derfor avhengig av kapitalens størrelse og utviklingen i rentemarkedet. Overformynderiets inntekter skal ifølge vergemålsloven være et tilskudd til dekning av kommunens utgifter til overformynderiets virksomhet. Den årlige forvaltningsavgiften

kommer i hovedsak fra avkastningen av de fellesforvaltede midler.

Det vil påløpe kostnader i 2013 i forbindelse med overføring av Overformynderiet til Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Størrelsen på disse kostnadene er ikke kjent på nåværende tidspunkt.

På grunn av at vergemålsoppgavene og fellesformuen skal overføres til Fylkesmannen i Oslo og Akershus 1.7.2013 knytter det seg stor usikkerhet med hensyn til forvaltningsavgiften i 2013.

Nøkkeltall for: Kap 181 Overformynderiet	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Antall myndlinger	7014	7346	7435
Registrerte inngående saker	19514	20552	17893
Antall møtebehandlete saker myndlinger/legater	2154	2018	1956
Antall klagesaker fra Fylkesmannen	21	20	25
%-innskuddsrente i fellesforvaltningen*	4,05	4,25	4,40

*Brutto rente før fradrag av 6 % forvaltningsavgift

3. Mål

Byrådets mål er:

- Overføring av vergemålsoppgavene til Fylkesmannen i Oslo og Akershus skal gjennomføres på en ryddig og hensiktsmessig måte.
- Avvikle fellesforvaltningen innen 01.07.2013

- Utføre en god og forsvarlig saksbehandling innen de frister som er satt i regelverk og instruks
- Gi informasjon til innbyggerne og besvare henvendelser så rask som mulig
- Sørge for at utbetalinger skjer så raskt som mulig

Måltall for : Kap. 181 Overformynderiet	Måltall 2011	Resultat 2011	Måltall 2012	Måltall 2013
Produktivitet:				
Restanser (ubesvarte henv. eldre enn 14 d)	20	15	20	20
Andel klagesaker til fylkesmannen	<1 %	<1,25 %	<1 %	<2 %
-Fylkesmannen opprettholder vedtaket	>85 %	>93 %	>85 %	>90 %
Påfyll av vergekonti (maks 3 dager)	100 %	100 %	100 %	100 %
Kvalitet på verge/antall bytte av hjelpeverge	<10	9	<10	<7

4. Strategier og tiltak

Overformynderiet vil legge vekt på følgende strategier og tiltak for å nå målsettingene i budsjettet:

- Legge til rette for at etaten får en smidig overgang til staten
- Tilstrebe å unngå tap på kapitalforvaltningen i forbindelse med avviklingen av fellesmassen.
- Informasjon til myndlinger og verger vedrørende overføring av oppgavene til Fylkesmannen.

5. Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,9 mill., jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Det er innarbeidet en rammereduksjon på 0,24 mill. på kapitlet.

Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer på sektoren

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	904,5	854,0	842,9	837,9	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	904,5	904,5	904,5	904,5	904,5
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		2,6	2,6	2,6	2,6
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	904,5	907,1	907,1	907,1	907,1
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte					
+/- Spesifiserte rammeendringer		-43,3	-49,3	-49,3	-49,3
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-13,4	-18,4	-23,5	-26,0
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-56,7	-67,7	-72,8	-75,3
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		34,5	34,5	34,5	34,5
=ØKONOMIPLAN (brutto)	904,5	884,9	873,8	868,8	866,2
Salgs- og leieinntekter	-44,3	-47,2	-47,2	-47,2	-47,2
Refusjoner	-420,1	-430,0	-430,0	-430,0	-430,0
Overføringsinntekter					
=Sum driftsinntekter	-464,4	-477,3	-477,3	-477,3	-477,3
=ØKONOMIPLAN (netto)	440,1	407,6	396,6	391,5	389,0

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

-6,2 % -7,5 % -8,0 % -8,3 %

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Det er i forbindelse med utarbeidelse av budsjettforslaget for 2013 innarbeidet justering av artsgrupper for at budsjettet skal fremstå med mest mulig korrekt fordeling på artsgrupper. Dette har ingen konsekvenser for sektorens nettoramme.

Bevilgning i 2012 på 32,5 mill. til lisenser for kontorstøtte systemer er ikke videreført.
Bevilgning i 2013 på 6 mill. til elektroniske tjenester er ikke videreført fra 2014.

Uspesifiserte rammeendringer

Det er innarbeidet et rammereduksjon for sektoren i 2013 på 13,4 mill. som øker til 26 mill. i 2016.

Spesifiserte rammeendringer

Fra 2012 er det lagt inn 1,2 mill. årlig til løpende vedlikeholdsbehov vedrørende IKT-infrastruktur. Bevilgning i 2012 på 10 mill. til informasjonssikkerhetsarbeid er ikke videreført.

Forventet lønns- og prisutvikling

Det er innarbeidet forventet lønns- og prisutvikling, jf. kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

12. BYSTYRETS ORGANER

Sektorområdet omfatter følgende sentrale folkevalgte styringsorganer og kontrollorganer:

Bystyret, Kontrollutvalget, Kommunerevisjonen og Ombud for brukere av helse- og sosialtjenester. I tillegg kommer gjennomføring av stortingsvalg og kommunevalg.

Økonomiplan 2013-2016 – driftsbudsjett

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	203,1	249,4	196,7	256,1	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	203,1	203,1	203,1	203,1	203,1
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		51,7	0,4	61,2	0,7
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	203,1	254,8	203,5	264,3	203,8
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		-1,0	-2,9	-2,9	-2,9
+/- Spesifiserte rammeendringer		1,3	0,9	0,9	0,9
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-3,3	-4,7	-6,1	-6,8
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-3,0	-6,7	-8,1	-8,8
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		9,7	9,7	9,7	9,7
=ØKONOMIPLAN (brutto)	203,1	261,5	206,5	265,9	204,8
Salgs- og leieinntekter	-1,5	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Refusjoner	-22,0	-27,0	-21,9	-26,6	-21,9
Overføringsinntekter	-4,6	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
=Sum driftsinntekter	-28,0	-32,7	-27,5	-32,2	-27,5
=ØKONOMIPLAN (netto)	175,1	228,8	179,0	233,7	177,2

*) 2012 prisnivå

En detaljert beskrivelse av endringene fremgår under tilsvarende tabell bakerst i sektoromtalen.

Budsjettet for bystyrets organer er lagt inn i henhold til forretningsutvalgets vedtak 18. juni 2012 korrigert

for forventet pris- og lønnsvekst.

Beløp i 1000 kr

Netto driftsbudsjett pr kapittel	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
100 Bystyret m.v. (BYS)	102 902	100 472	100 351	99 889
101 Ordførerens kontor (BYS)	9 882	9 738	9 594	9 522
102 Tilfeldige utg. etter bystyrets bestemmelse (BYS)	1 951	1 951	1 951	1 951
109 Kontrollutvalget (BYS)	3 747	3 711	3 675	3 657
110 Kommunerevisjonen (BYS)	44 934	44 432	43 930	43 679
111 Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)	13 405	13 291	13 177	13 120
112 Stortingsvalg og kommunevalg (BYS)	51 998	5 398	60 998	5 398
Sum Bystyrets organer (BYS)	228 819	178 993	233 676	177 216

Bystyret m.v.

Driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	DOK 3 2012	Forslag 2013
100 Bystyret m.v. (BYS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	60 292	64 660	65 536
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	18 739	19 128	20 872
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	620	0	259
14 Overføringsutgifter	29 231	18 802	19 869
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	7 400	0	0
Sum utgifter	116 283	102 590	106 536
16 Salgsinntekter	-762	-1 161	-620
17 Refusjoner	-4 740	-2 736	-3 014
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 884	0	0
Sum inntekter	-7 386	-3 897	-3 634
Netto utgifter	108 896	98 693	102 902

Endringen fra 2012 til 2013 skyldes at engangstiltak i 2012 er tatt ut samtidig som det er innarbeidet midler til videreutvikling av sak/arkivsystem, politikerportal og streaming av bystyremøter. Det er også innarbeidet ny løsning for søk i politiske saker i

forbindelse med valget. Kapitlets andel av sektorens rammereduksjon utgjør 1,5 mill. Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 4,9 mill. jf kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Ordførerens kontor

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
101	Ordførerens kontor (BYS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	77	0	0
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	10 700	11 807	10 239
14	Overføringsutgifter	154	0	0
	Sum utgifter	10 930	11 807	10 239
17	Refusjoner	-154	-485	-357
	Sum inntekter	-154	-485	-357
	Netto utgifter	10 776	11 322	9 882

Endringen fra 2012 til 2013 skyldes at engangstiltak i 2012, bl.a. VM i Snowboard, er tatt ut. Kapitlets andel av sektorens rammereduksjon utgjør 0,2 mill.

og det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,2 mill. jf kapittel 16
Budsjettekniske merknader.

Tilfeldige utgifter etter bystyrets bestemmelse

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
102	Tilfeldige utg. etter bystyrets bestemmelse (BYS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	1	0	0
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	2 684	0	0
14	Overføringsutgifter	2 099	1 951	1 951
	Sum utgifter	4 783	1 951	1 951
17	Refusjoner	-1 488	0	0
	Sum inntekter	-1 488	0	0
	Netto utgifter	3 296	1 951	1 951

Kontrollutvalget

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
109	Kontrollutvalget (BYS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	3 084	3 248	3 441
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	299	260	326
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	21	0	0
14	Overføringsutgifter	9	11	10
	Sum utgifter	3 412	3 519	3 777
16	Salgsinntekter	-19	-22	-20
17	Refusjoner	-9	-9	-10
	Sum inntekter	-28	-31	-30
	Netto utgifter	3 385	3 488	3 747

Kapitlets andel av sektorens rammereduksjon utgjør 0,1 mill. og det er innarbeidet en forventet lønns- og

prisutvikling med netto 0,2 mill. jf kapittel 16
Budsjettekniske merknader.

Kommunerevisjonen

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
110	Kommunerevisjonen (BYS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	41 360	46 597	49 737
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	11 552	10 649	9 733
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	1	0	0
14	Overføringsutgifter	2 219	2 560	2 593
	Sum utgifter	55 131	59 806	62 063
16	Salgsinntekter	-552	-287	-297
17	Refusjoner	-15 692	-16 279	-16 832
	Sum inntekter	-16 243	-16 566	-17 129
	Netto utgifter	38 888	43 240	44 934

Kapitlets andel av sektorens rammereduksjon utgjør 1,1 mill. og det er innarbeidet en forventet lønns- og

prisutvikling med netto 2,8 mill. jf kapittel 16
Budsjettekniske merknader.

Ombud for brukere av helse- og sosialtjenester

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
111 Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)				
10 Lønn og sosiale utgifter	11 365	13 677	14 560	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	4 095	3 746	4 188	
14 Overføringsutgifter	890	939	951	
Sum utgifter	16 349	18 362	19 699	
17 Refusjoner	-1 791	-1 506	-1 557	
18 Overføringsinntekter	-4 696	-4 550	-4 737	
Sum inntekter	-6 487	-6 056	-6 294	
Netto utgifter	9 862	12 306	13 405	

Endringen fra 2012 til 2013 skyldes at engangstiltak i 2012 er tatt ut samtidig som det er lagt inn midler til det nye eldreombudet som ble opprettet i 2012. Kapitlets andel av sektorens rammereduksjon utgjør

0,3 mill. og det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,9 mill. jf kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Storingsvalg og kommunevalg

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
112 Storingsvalg og kommunevalg (BYS)				
10 Lønn og sosiale utgifter	23 420	0	0	
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	42 351	5 093	57 273	
13 Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	406	0	0	
14 Overføringsutgifter	6 168	0	0	
Sum utgifter	72 345	5 093	57 273	
17 Refusjoner	-6 173	-962	-5 275	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	0	0	
Sum inntekter	-6 174	-962	-5 275	
Netto utgifter	66 171	4 131	51 998	

Økningen fra 2012 til 2013 skyldes at 2013 er et valgår. Det er også lagt inn netto 1,1 mill. årlig til nye lagerlokaler.

Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Dok 3 - vedtatt økonomiplan brutto *)	203,1	249,4	196,7	256,1	
DOK 3 bruttoramme første år videreført	203,1	203,1	203,1	203,1	203,1
+/- Oppgaveendringer mellom sektorer					
+/- Andre aktivitetsnøytrale forhold		51,7	0,4	61,2	0,7
=Bruttoramme med aktivitet som i Dok 3	203,1	254,8	203,5	264,3	203,8
+/- Tidsbegrensede tiltak - spesifiserte		-1,0	-2,9	-2,9	-2,9
+/- Spesifiserte rammeendringer		1,3	0,9	0,9	0,9
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-3,3	-4,7	-6,1	-6,8
+/- Sum reelle endringer fra aktiviteter som i Dok 3		-3,0	-6,7	-8,1	-8,8
+/- Forventet lønns- og prisutvikling		9,7	9,7	9,7	9,7
=ØKONOMIPLAN (brutto)	203,1	261,5	206,5	265,9	204,8
Salgs- og leieinntekter	-1,5	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Refusjoner	-22,0	-27,0	-21,9	-26,6	-21,9
Overføringsinntekter	-4,6	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
=Sum driftsinntekter	-28,0	-32,7	-27,5	-32,2	-27,5
=ØKONOMIPLAN (netto)	175,1	228,8	179,0	233,7	177,2

*) 2012 prisnivå

Reelle endringer i aktivitet i forhold til Dok 3 2012

-1,2 % -3,3 % -3,1 % -4,3 %

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Rammen økes i 2013 og 2015 med hhv 51 og 60 mill. da dette er valgår. Det er også lagt inn 1,4 mill. årlig til nye lagerlokaler for valg. Forventet etterlønn til politikere ligger inne i kommunevalgåret 2015 og folkevalgtopplæring året etter.

Tidsbegrensede tiltak

Engangsmidler fra 2012 til representasjon til VM i Snowboard, oppgradering av ordførerens gavelager, komite-reiser og seminarer, Helse- og sosialombudets årskonferanse og utbedring av lagerlokaler med samlet 2,9 mill. er trukket ut. Forretningsutvalget har i budsjettvedtak 18. juni 2012 lagt inn midler til videreutvikling av sak/arkivsystem og politikerportal og tilleggsforslag fra bystyrekomiteene med til sammen 1,9 mill. i 2013.

Spesifiserte rammeendringer

Det er lagt inn økning til nyopprettet stilling til eldreombud med 0,8 mill. årlig og ny løsning på søk i politiske saker med 0,49 mill. i 2013 og 0,12 mill. årlig i resten av økonomiplanperioden.

Uspesifiserte rammeendringer

Sektoren har en rammereduksjon på 3,3 mill. i 2013 økende til 6,8 mill. i 2016.

Forventet lønns- og prisutvikling

Det er innarbeidet forventet lønns- og prisutvikling, jf. omtale kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Endring av inntekter

Inntektene er prisjustert. I tillegg ligger det økte refusjoner i valgårene 2013 og 2015.

13. FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER

Skatteinntekter, rammetilskudd mv

I kapittel 3 i budsjettets Del 1 er bakgrunnen for inntektsanslagene omtalt. Det vises særlig til "Konjunkturer og økonomisk usikkerhet" og "Befolkning".

Rammetilskudd sammen med inntekts- og formuesskatt kalles kommunens frie inntekter. I Prop. 110 S (2011-2012) og Innst. 380 S (2011-2012) Kommune- proposisjonen for 2013 ble det varslet at kommune- sektorens samlede inntekter vil øke med mellom 5 1/4 og 6 mrd. fra 2012 til 2013. Av dette vil mellom 4 3/4 og 5 mrd. komme som vekst i de frie inntektene. Dette tilsvarer en realvekst i frie inntekter på om lag 1,7 %. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2013 vil bli fremlagt i oktober. Statsbudsjettet kan inneholde elementer som ikke er hensyntatt i Oslo kommunes budsjettforslag.

Økte utgifter som følge av den demografiske utviklingen er av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) beregnet til om lag 3 1/2 mrd. på landsbasis. De understreker at anslagene er usikre.

Veksten i frie inntekter er regnet i forhold til anslått inntektsnivå i 2012 i mai 2012 og innebærer at det er fastsatt et nivå på de frie inntektene i 2013. Regjeringen vil justere rammetilskuddet og den kommunale skattøren for 2013 for å oppnå det forutsatte inntektsnivået for 2013. Dersom skatteinntektene i 2012 på landsbasis blir høyere enn anslått i mai, vil den kom-

munale skattøren for 2013 bli satt ned slik at merinntekten ikke blir videreført. Veksten fra det faktiske inntektsnivået i 2012 til 2013 vil da kunne bli lavere enn de 5 1/4 - 6 mrd. som er lagt til grunn i Prop. 110 S (2011-2012) Kommuneproposisjonen for 2013.

I de årlige statsbudsjettene øker staten vanligvis de frie inntektene bl.a. for å kompensere for utviklingen i kommunesektorens kostnader som skyldes den demografiske utviklingen. Fra og med budsjettet for 2009 er slik kompensasjon sjablongmessig også lagt inn for de tre siste årene i økonomiplanperioden. Dette er lagt inn i ny økonomiplanperiode med 250 mill., 500 mill. og 750 mill. i hhv 2014, 2015 og 2016. Beløpet økte kraftig etter at det tidligere barnehagetilskuddet ble en del av rammetilskuddet. Kompensasjonen er fordelt mellom skatt og rammetilskudd ut fra deres forholdsmessige størrelse.

Fra 2010 til 2011 skjedde det en rekke omlegginger i finansieringen av kommunene. Den største var at de tidligere øremerkede tilskuddene til barnehager bortfalt og et tilsvarende beløp på landsbasis ble fordelt via rammetilskuddet. Fordelingsnøkklene for rammetilskuddet ble samtidig endret. Skatteandelen på landsbasis ble redusert fra 45 % til 40 %, og dette ble kompensert ved økt rammetilskudd. Hovedstadstilskuddet ble erstattet av et storbytilskudd som fordeles til flere kommuner.

Skatt på inntekt og formue

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
800	Skatt på inntekt og formue (FIN)			
	Sum utgifter	0	0	0
18	Overføringsinntekter	-22 356 123	-22 500 000	-24 100 000
	Sum inntekter	-22 356 123	-22 500 000	-24 100 000
	Netto inntekter	-22 356 123	-22 500 000	-24 100 000

Maksimalsatsen for kommunesektorens skattøre i 2013 vil bli fastlagt gjennom Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2013. I byrådets forslag til skattevedtak er det foreslått benyttet maksimalsatser, og dette ligger til grunn for skatteanslagene for 2013-2016. Siden 1979 har alle kommuner og fylkeskommuner i Norge vedtatt å bruke den høyeste satsen som loven tillater.

Etter skattelovens bestemmelse skal en viss prosentandel av det som innbetales som forskuddsskatt og forskuddstrekk, avsettes som "margin til dekning av skattyternes tilgodehavende" ved den endelige avregningen.

I likhet med senere års budsjetter, forutsettes 8 % marginavsetning også i 2013.

Skatt på formue skrives ut med 7 %.

Inntekts- og formuesskatt hittil i 2012

Oslo kommunes skatteanslag var i vedtatt budsjett 2012 (dok 3/2012) på 22 500 mill. Skatteanslaget for hele kommunesektoren for 2012 ble i Meld. St. 2 (2011-2012) Revidert nasjonalbudsjett 2012 satt opp med 2 300 mill. på landsbasis. Skatteanslaget i Oslos budsjett for 2012 ble i bystyresak 195/12 - Revidert budsjett - Effekt av regnskap 2011 m.v. økt med 350 mill. og er endret til 22 850 mill.

Skatteinnbetalingene i 2012 knytter seg i hovedsak til innbetalinger som gjelder inntektsårene 2011 og 2012. Siste termin for forskuddstrekk for 2011 forfalt i januar 2012.

Av skatteinntektene som skal bokføres i Oslo kommunes regnskap i 2012 er det fremdeles usikkerhet knyttet til den videre utviklingen i forskuddstrekket og forskuddsskatten. Det gjenstår 2 terminer med forskuddstrekk og 2 terminer med forskuddsskatt for

2012. I tillegg kommer betalinger knyttet til ligningen for inntektsåret 2011.

Ligningen for 2011 blir lagt ut i flere puljer. Første frist for betaling av restskatt var i august for de første puljene, mens de som lignedes i siste pulje vil ha sin siste betalingsfrist i desember. Flere skattytere er med i de tidlige puljene og det innebærer en forskyvning av innbetalinger av restskatt slik at flere innbetalinger skjer i august og september.

Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til de siste ligningsoppgjørene, og særlig til det som legges fram ultimo oktober.

Skatteinngangen hittil i år er i tråd med budsjettet etter justeringen i juni.

Gjennom skatteutjevningen vil eventuell skattesvikt bli noe dempet, og det samme vil gjelde ved eventuelle økte skatteinntekter.

Inntekts- og formuesskatt 2013-2016

Anslaget for inntekts- og formuesskatt for 2013 og for resten av økonomiplanperioden bygger på en vurdering av skatteinngangen så langt i 2012 og utviklingen på det regionale arbeidsmarkedet. Videre vurderes signaler gitt i Revidert nasjonalbudsjett for 2012 (RNB2012) og i Kommuneproposisjonen for 2013. Analyser av konjunktursituasjonen fra Statistisk sentralbyrå, Norges Bank og Finansdepartementet er også benyttet som bakgrunnsinformasjon. I tillegg foretas det vurderinger av spesielle forhold for Oslo, særlig knyttet til befolkningsveksten.

Dersom skatteinntektene i 2012 nasjonalt blir annerledes enn forutsatt i kommuneproposisjonen, kan regjeringen som omtalt tidligere justere størrelsen på den kommunale skattøren slik at skatteinntektene i 2013 blir i tråd med signalene fra kommuneproposisjonen.

Kommunenenes skatteandel er den delen av kommune-
nes inntekter som kommer fra skatt. Fra 2011 er den-
ne andelen satt ned fra 45 % til 40 %. Nedgangen i
skatteinntekter ble kompensert med økt rammetil-
skudd på nasjonalt nivå. Oslo tapte på en slik omleg-
ging siden Oslo har høyere skatteinntekter enn lands-
gjennomsnittet. Det er signalisert at skatteandelen vil
være 40 % også i 2013.

Folketallet i Oslo vokste med 2,3 % i 2011, mens
tilsvarende vekst for hele landet var 1,3 %. I anslaget
for skatteinntektene for Oslo har det vanligvis vært

lagt til grunn at antall personer bosatt i Oslo øker noe
mer enn landsgjennomsnittet. Dette har vært omtalt
som en spesiell regional effekt. En slik regional effekt
er også lagt inn i denne økonomiplanen. Effektene av
økte skatteinntekter reduseres gjennom ordningen
med utjevning av skatteinntekter mellom kommunene
og mellom fylkeskommunene, jf. omtale under over-
skriften Rammetilskudd fra staten.

For 2013 – 2016 foreslås følgende anslag for inn-
tekts- og formuesskatt (2013-priser):

Beløp i mill.	2013	2014	2015	2016
Inntekts- og formuesskatt	- 24 100	- 24 400	- 24 750	- 25 100

Det er foretatt en avrunding til nærmeste 50 mill.
Usikkerhetene som er knyttet til inntektsanslagene, er
nærmere omtalt i budsjettets Del 1.

Rammetilskudd fra staten

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
840	Rammetilskudd fra staten (FIN)			
	Sum utgifter	0	0	0
18	Overføringsinntekter	-7 803 131	-9 230 000	-9 860 000
	Sum inntekter	-7 803 131	-9 230 000	-9 860 000
	Netto inntekter	-7 803 131	-9 230 000	-9 860 000

Rammetilskuddet i 2012

I budsjett 2012 (dok. 3/2012) er det statlige rammetil-
skuddet til Oslo budsjettet med 9 230 mill. Det ble
foretatt en budsjettjustering i juni 2012 der rammetil-
skuddet ble økt til 9 242 mill.

Skatteutjevningen skjer ved omfordeling av ramme-
tilskudd mellom kommunene. For Oslos vedkom-
mende blir rammetilskuddet betydelig redusert, i
2011 med 3,8 mrd. I 2011 var rammetilskuddet uten
skatteutjevning på 11,6 mrd. og etter skatteutjevning
7,8 mrd. Ved regnskapsføringen benytter en ramme-
tilskudd etter skatteutjevning. Ved budsjetteringen
lager en anslag på rammetilskuddet etter skatteutjev-
ning. Trekket i rammetilskuddet blir først kjent etter
at året er omme. I 2012 trekkes Oslo og andre kom-
muner som har skatteinntekter pr. innbygger over
landsgjennomsnittet 60 % av den delen av skatteinn-
tektene som ligger over landsgjennomsnittet. Kom-

muner under gjennomsnittet får et tilskudd på 60 %
av differansen opp til gjennomsnittet. Dette er dermed
et nullsumspill. Kommuner under 90 % får i tillegg
kompensert 35 % av differansen opp til 90 %. Dette
finansieres ved et likt trekk pr. innbygger for alle
kommuner.

Fylkeskommunene har også en skatteutjevningsord-
ning som gir tilskudd til fylkeskommuner som ligger
under 120 % av landsgjennomsnittet. Denne utjev-
ningen finansieres ved at alle fylkeskommunene og
Oslo trekkes likt pr innbygger.

Endelig rammetilskudd for 2012 blir først kjent i
slutten av januar 2013. Dersom skatteveksten nasjo-
nalt blir annerledes enn forventet vil dette påvirke
rammetilskuddet til Oslo. Rammetilskuddet til Oslo
vil bli endret gjennom 2012 som følge av skatteveks-

ten samlet i kommunesektoren og fordelingen av skatteveksten mellom kommunene og mellom fylkeskommunene.

Rammetilskudd 2013 - 2016

I kommuneproposisjonen for 2011 kom det en rekke forandringer i modellen som beregner rammetilskudd til kommunene. Den største var innlemmingen av det tidligere øremerkede tilskuddet til barnehager. Fra

2012 skjedde en stor endring knyttet til samhandlingsreformen. Kommunene fikk ekstra tilskudd til å dekke dette, men også nye utgifter. Det er fortsatt usikkerhet om hvordan reformen vil slå ut på Oslo kommunes økonomi.

I Sak 1 foreslås det budsjettert med følgende rammetilskudd fra staten i kommende økonomiplanperiode (2013-priser):

Beløp i mill.	2013	2014	2015	2016
Inntekts- og formuesskatt	- 9 860	-9 960	-9 910	-9 930

Ved inntektsanslagene er det foretatt en avrunding til nærmeste 10 mill.

I tabellene under er vist endringene i økonomiplanperioden i forhold til Dok. 3/2012 for sum frie inntekter

(skatt og rammetilskudd). De store endringene fra 2012 til 2013 er i første rekke at tallene blir prisjustert og at det er lagt inn inntektsvekst knyttet til ventet befolkningsvekst. I tillegg kommer vekst i de statlige rammene fra 2012 til 2013 og den delen av merskatten i 2012 som er videreført til 2013.

Tall i mill.					
Sum skatt og rammetilskudd	Dok 3/2012	2013	2014	2015	2016
Dok 3/2012 (i 2012-priser)	-31 730				
Forslag økonomiplan 2013-2016 (i 2013-priser)		-33 960	-34 360	-34 660	-35 030
Endring fra 2012-nivået		-2 230	-2 630	-2 930	-3 300

Tall i mill.				
Endring skatt og rammetilskudd:	2013	2014	2015	2016
Vekst i frie inntekter (kommuneproposisjon og forventet demografi)	-600	-850	-1 100	-1 350
Bortfall komp -samhandlingsreformen			75	75
Oslospesifikke forhold (sysselsetting/konjunkturer)	-110	-220	-330	-440
Virkning av økt skatt i 2012	-350	-350	-350	-350
Helårsvirk /Annet	-50	-80	-85	-85
Prisjustering til 2013-kr (3,4 %)	-1 120	-1 130	-1 140	-1 150
Endring fra 2012 til økonomiplan 2013-2016	-2 230	-2 630	-2 930	-3 300

Eiendomsskatt

Oslo kommune har ikke krevd inn eiendomsskatt siden 1998. Byrådet foreslår at det heller ikke blir krevd inn eiendomsskatt i 2013.

Øvrige generelle statstilskudd

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
845	Øvrige generelle statstilskudd (FIN)			
14	Overføringsutgifter	63 639	1 800	1 710
	Sum utgifter	63 639	1 800	1 710
18	Overføringsinntekter	-149 288	-97 812	-102 622
	Sum inntekter	-149 288	-97 812	-102 622
	Netto inntekter	-85 649	-96 012	-100 912

På dette kapitlet inntektsføres statlige kompensasjonsbeløp for investeringer. Kompensasjonen blir beregnet med basis i et serielån med avdragstid 20 år og 10 år for inventar og utstyr.

Rentesatsen fastsettes årlig i forbindelse med statsbudsjettet. Tilskuddet vil derfor variere i tråd med renteutviklingen. På kapitlet er det også innarbeidet rentekompensasjon til St. Sunniva for en investering

på 60 mill. For å redusere private skolars finanskostnader relatert til investeringer er det også åpnet for at skolene kan søke kommunal garanti.

Samlet statlig tilskudd knyttet til skoler, omsorgsboliger og kirker foreslås budsjettet med 101 mill. i 2013.

Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v.

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
850	Generelt statstilsk. vedr. flyktninger m.v. (FIN)			
14	Overføringsutgifter	619	0	0
	Sum utgifter	619	0	0
18	Overføringsinntekter	-400 587	-325 000	-362 000
	Sum inntekter	-400 587	-325 000	-362 000
	Netto inntekter	-399 968	-325 000	-362 000

På dette kapitlet inntektsføres det statlige integreringstilskuddet som skal dekke kommunens utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Videre inntektsføres integreringstilskudd som følge av at flyktninger flytter fra andre kommuner til Oslo. Tilsvarende reduseres Oslos integreringstilskudd når

flyktninger flytter fra Oslo og bosetter seg i andre kommuner.

Situasjonsbeskrivelse og aktivitetsplan

Kommunen mottar integreringstilskudd for flyktninger i Oslo i 5 år etter bosetting i Norge. Det er innført nye regler fra 2006, der tilskuddet til familieegjen-

forente på humanitært grunnlag er redusert fra 5 til 3 år, og det er innført foreldelsesfrist.

Inntektene er beregnet på grunnlag av antall flyktninger bosatt i Oslo i årskullene 2009-2011 og antatt bosetting i 2012 og 2013. Arbeidet med flyktninger er beskrevet under de respektive sektorområder der ansvaret er plassert. Flyktninger kommer til Oslo gjennom avtale om bosetting mellom kommunen og staten, ved selvbosetting og flytting fra kommuner, og gjennom familiegjenforening. Bydelene har ansvaret for mottak og bosetting av flyktninger. Hver bydel er tildelt en kvote av bosettingen som skjer etter avtale med staten. Det vises også til omtale i kapittel 3.1 Bydelene EST under funksjonsområde 1. Ansvaret

for innkrevingen av det statlige integreringstilskuddet og rapportering om bosetting av flyktninger ligger i Velferdsetaten.

Byrådet foreslår at det i 2013 budsjetteres med 362 mill. i statlig integreringstilskudd på kap. 850. I dette tallet er det forutsatt 410 kvoteflyktninger 2013 i tillegg til familiegjenforeninger og innflytting fra andre kommuner.

På kap. 308 er det avsatt midler for å kunne kompensere bydelene for et mottak av nye flyktninger i 2013.

Utbytte fra aksjeselskaper

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
901	Utbytte fra aksjeselskaper (FIN)			
	Sum utgifter	0	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 068 619	-1 050 000	-1 000 000
	Sum inntekter	-1 068 619	-1 050 000	-1 000 000
	Netto inntekter	-1 068 619	-1 050 000	-1 000 000

Kapitlet omfatter utbytte fra selskaper som Oslo kommune eier aksjer i, hovedsakelig fra E-CO Energi AS og Hafslund ASA, samt noen mindre utbytter fra andre selskaper.

Basert på selskapenes prognoser for 2011 budsjetteres det et samlet utbytte på 1 mrd. i 2013, beløpet er videreført i hele økonomiplanperioden.

Felles utgifter

Pensjonskostnader

Kostnadsføring og premieavvik

Kostnadene til pensjon har økt betydelig de senere år. I likhet med landets øvrige kommuner har Oslo hatt et stadig økende premieavvik (differansen mellom pensjonspremien som betales og det som i henhold til regnskapsforskriften kan kostnadsføres årlig i driftsregnskapet). Premieavviket er således uttrykket for utgifter kommunen har betalt, men ikke belastet driftsregnskapet. Tidligere års premieavvik må derfor

kostnadsføres (amortiseres) senere år. Oslo kommune har pr. 31.12.2011 et akkumulert premieavvik på nær 6 mrd. inklusiv arbeidsgiveravgift.

Kommuner som har en eldre tjenstepensjonsordning har en relativt høy andel pensjonister og personer med oppsatte rettigheter og betaler derfor premie for vesentlig flere personer enn det beregnes kostnad for. Forutsetningsvis skal dette nøytraliseres av at de

samme kommuner har desto høyere pensjonsfond som gir avkastning. Problemet har oppstått når den årlige regulering av pensjonsforpliktelsen til tidligere ansatte og pensjonister har oversteget avkastningen. Ved de senere års trygdeoppgjør (regulering av folketrygdens grunnbeløp) har dette vært tilfellet. Kommunene med eldre tjenestepensjonsordninger har derfor store avvik mellom beregnet pensjonskostnad og reell kostnad (premien). Premieavviket har derfor blitt relativt større for de kommunene som har eldre tjenestepensjonsordninger og de har hatt rask vekst i premieavviket.

I henhold til regnskapsforskriften skal det årlig kun utgiftsføres en beregnet normert langsiktig netto pensjonskostnad i tillegg til amortisering av tidligere års premieavvik. Regnskapsforskriftens beregningsforutsetninger som fastsettes årlig av Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), har systematisk ledet til at en lavere pensjonskostnad belastes kommuneregnskapet enn den pensjonspremien som innbetales til forsikringsselskapene. Dette har medført et stadig økende premieavvik. Dette er en utfordring som gjelder for flertallet av norske kommuner og fylker. KRD har i lys av dette, både for fastsettelsen av pensjonskostnaden i 2012 og 2013, foretatt innskjerpelser i sine beregningsforutsetninger. Målsetningen med dette er å bringe årlig kostnadsføring opp på nivå med pensjonspremien. Dette endrer ikke de reelle utfordringene ved tjenestepensjonsordningen som i dag

gjelder i offentlig sektor (OfTP). Kun til at årlig regnskapsføring blir mer på linje med reell premieutgift.

Økonomiske utfordringer ved dagens tjenestepensjonsordning

I OfTP er det arbeidsgiverne som tar all risiko for at arbeidstakerne får det definerte ytelsesnivået på 70 % av sluttlønn. Nyansatte etter 01.01.2012 i Oslo vil få 67,3 % i henhold til bystyresak 421/11- Endring av kommunens pensjonsvedtekter, som samsvarer med ytelsesnivået til staten og øvrige kommuner. Arbeidsgiverne har risikoen for at årlig sparing og avkastning på pensjonsfondet er tilstrekkelig, at det kompenseres for eventuelle endringer i folketrygden og at pensjonsfondet til enhver tid står i forhold til pensjonistenes, nåværende og tidligere ansattes pensjonsgrunnlag. Sistnevnte innebærer at det årlig må betales reguleringspremie som ivaretar lønnsvekst og vekst i folketrygdens grunnbeløp. Ensidig risiko på arbeidsgivers hånd, senere års høye reallønnsvekst og lave rentenivå undergraver bærekraften i OfTP. Utviklingen i premieutgiftene og etter hvert pensjonskostnaden, i forhold til lønnsvekst, viser dette tydelig.

Nedenfor følger tabell over utviklingen i pensjonskostnad (eks. arbeidsgiveravgift) og – premie i mill. kr, samt deres andel i % av lønn for årene 2002 - 2012.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pensjonskostnad	697	769	860	903	925	953	1 141	1 230	1 334	1876	2512
Pensjonspremie	1 025	1 115	1 450	824	1 565	1 624	1 793	2 306	2 431	1 444	2 863
P.kost %	13,7	14,2	15,9	16,6	16,1	15,3	16,4	16,0	16,2	21,4	25,4
Premie %	20,2	20,6	26,7	15,2	27,3	26,0	25,8	29,9	29,5	16,4	29,0

Som det fremgår i tabellen er det betydelig årlig variasjon i premien. Dette er naturlig i og med at nær ½ parten av premien er en direkte konsekvens av det enkelte års lønns- og trygdeoppgjør. Beslutningen i vedtatt budsjett om å benytte premiefondet fullt ut i 2011 ledet til den relativt lave premien samme år.

Utover hva som er gitt som reallønnsvekst har pensjonskostnadene fra 2002 til 2012 økt med nær 12 % poeng. Dvs. at årlig lønnsoppgjør i realitet har vært 1,1 % dyrere enn hva som er gjenspeilet i de årlige lønnsrammene. Denne kostnadsveksten finansieres med at en økende andel av kommunenes frie inntekter går til å finansiere de økte pensjonskostnadene.

Andre forhold

Oslo kommune står overfor en betydelig befolkningsvekst med tilhørende behov for tjenester. Antall ansatte må forventes å øke. Samtidig ble det, jf bystyre-

sak 195/12 -Revidert budsjett – effek tav regnskap 2011mv., avdekket at kostnadene knyttet til nåværende ansatte var underestimert. Budsjettforslaget er utarbeidet med utgangspunkt i oppdaterte medlemsdata pr. 01.06.2012 og det er tatt hensyn til årets lønnsoppgjør.

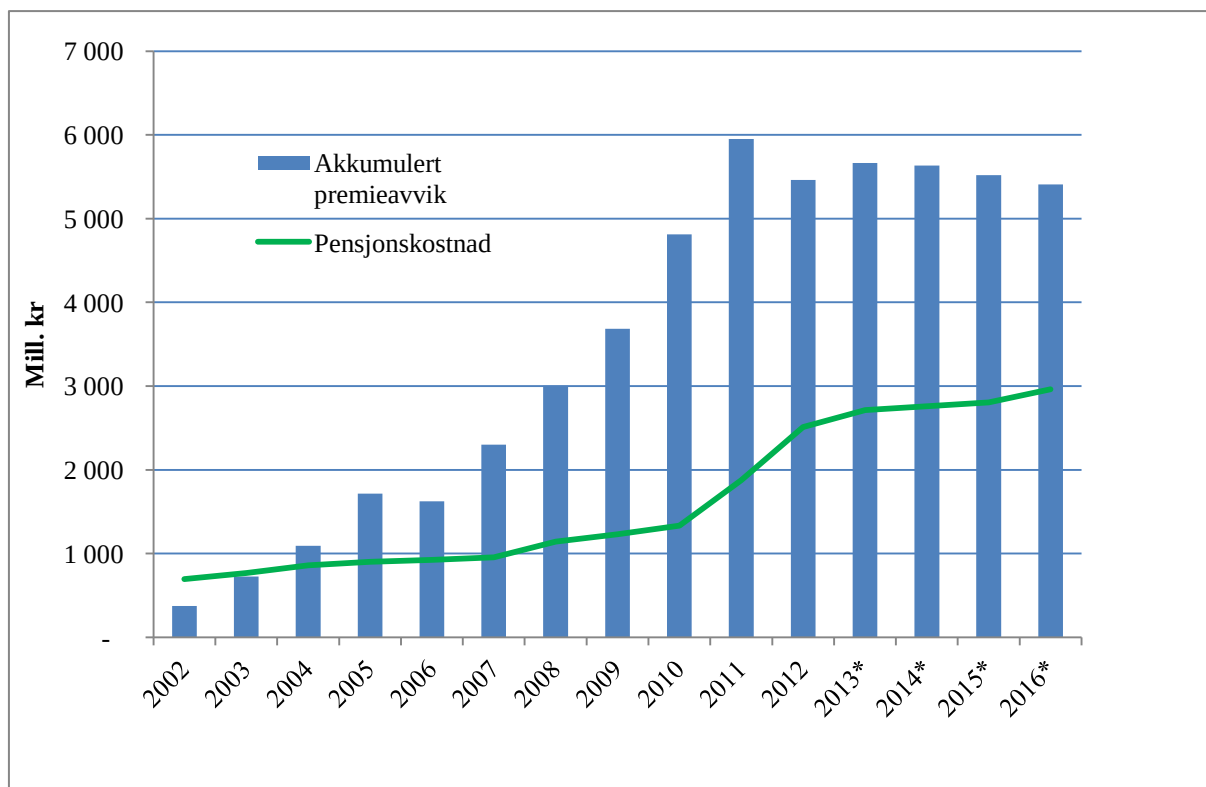
I vedtatt økonomiplan ble det forutsatt at Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF) ville kunne realisere en realavkastning på 2 %, dvs. at avkastningen årlig overstiger lønnsveksten med 2 % poeng. De senere års uro i finansmarkedet, med tilhørende usikkerhet om fremtidig avkastning, gjør det nødvendig å revurdere avkastningsforutsetningen i vedtatt økonomiplan. I kommende økonomiplan har byrådet forutsatt en nær halvering av tidligere forutsetning, fra 2 % til 1,14 %. Sistnevnte korresponderer med KRDs beregningsparametre slik disse skal anvende fra og med 2013. Det er fortsatt usikkert om denne forutsetning-

en vil kunne realiseres.

Budsjettforslaget

Vekst i antall medlemmer og deres lønnsvekst (jf bystyresak 195/12), KRDs endring av beregningsparametre og redusert avkastningsforutsetning gir en kostnadsøkning på nær 200 mill. i forhold til justert

budsjett 2012, henholdsvis til 2 714 mill. i 2013 økende til 2 952 mill., i 2016. På den annen side forventes det akkumulerte premieavviket å bli redusert, hovedsakelig som følge av KRDs nye beregningsparametre. I byrådets budsjettforslag forventes en reduksjon i løpet av planperioden på 50 mill. Utviklingen i pensjonskostnad og akkumulert premieavvik forventas da å bli slik:

Netto pensjonskostnad med tillegg av amortiserings-tillegget for tidligere års premieavvik fordeles på virksomhetene. Utviklingen av premieavvik i 2013-2016 i figurene over, forutsetter at OPF realiserer en

lønnsreal på 1,14 %. En eventuell lavere avkastning vil medføre akkumulering av premieavvik.

Pensjonskostnad til utgiftsføring for ordningen i OPF:

	Beløp i 1 000 kr		
	Regnskap 2011	Dok 3 2012	Forslag 2013
Årets kostnad inkl. AFP 62-64	1 876 376	2 188 000	2 714 000
- herav amortisering	431 999	432 000	500 000

Fordelingen pr. virksomhet ble i 2012 fastsatt med en premiesats på 21,95 % av pensjongivende lønn. Tilsvarende premiesats for 2013 er 26,3 %. Amortiseringen er den delen av tidligere års premieavvik som kostnadsføres i respektive år.

Situasjonsbeskrivelse og aktivitetsplan

Bykassens pensjonskostnad fordeles på virksomhetene og utgiftsføres under de respektive virksomheters budsjettkapitler.

Pensjonspremie for kommunale foretak og kommunens aksjeselskap avregnes direkte med Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF).

Av de ansatte i Oslo kommune og en del av kommunens aksjeselskaper var 25 461 yrkesaktive forsikret i OPF pr 31.12.2011. Ansatte i kommunen kan også være meldt inn i andre pensjonskasser (Statens pensjonskasse eller Kommunal Landspensjonskasse).

OPF er Oslo kommunes livsforsikringsselskap. Selskapet overtok 01.01.2001 samtlige forpliktelser og midler fra tidligere Oslo kommunale pensjonskasse. Forsikringsselskapet dekker Oslo kommunes tjenes-

tepensjonsordning. I tillegg kan selskapet forsikre majoritetseide aksjeselskaper og helseforetak.

Som forsikringsselskap er OPF underlagt forsikringsvirksomhetslovens bestemmelser fullt ut.

Finansavkastningen på pensjonsmidlene i forsikrings-selskapene/pensjonskassene gir et større eller mindre årsoverskudd som igjen kan tildeles kundene som premiefond. Kommunens premiefond har en beholdning på 182 mill. pr. 31.12.2011. I beregningen av premieavviket pr. 31.12.2012 er det forutsatt at premiefondet belastes slik at premieavvik innværende år begrenses til 678 mill.

Det er fire forhold som påvirker pensjonskostnaden kommende år;

- endringer i beregningsforutsetningene i henhold til regnskapsforskriftens § 13-5
- innværende års lønns- og pensjonsoppgjør (G-regulering)
- innværende års bruk av premiefond
- innværende års turnover og nyansettelser

Kostnadene bestemmes av selve tjenstepensjonsordningen, antall ansatte med medlemskap og deres lønnsnivå. Bykassen kan påvirke kostnaden ved bruk av premiefondet. Premiefondets størrelse er igjen avhengig av den finansavkastning OPF har klart å

oppnå foregående år. Den uro man har erfart i finansmarkedene viser at finansavkastning er en risikofylt finansieringskilde for premieinnbetalingene. Økonomiplanperiodens forutsatte kostnadsvekst for pensjon er basert på at OPF oppnår en avkastning som overstiger årlig lønnsvekst med 1,14 % poeng. Videre at dette avkastningsoverskuddet tilføres premiefondet som igjen anvendes til finansiering av premie (240 mill. årlig).

Pensjonskostnadenes betydning for kommunens økonomisk handlefrihet

Den raske veksten i pensjonskostnader i perioden 2008-2012 har i betydelig grad bidratt til å redusere kommunens økonomiske handlefrihet. Også i kommende økonomiplanperiode forventes det at økte pensjonskostnader vil bidra til å redusere kommunens økonomiske handlefrihet noe, men i mindre omfang enn det som har vært tilfelle de senere årene.

For nærmere omtale av hvilken betydning utviklingen av pensjonskostnader har for kommunens økonomiske handlefrihet vises det til kap. 2.5 Økonomiske utfordringer i et langsiktig perspektiv.

Finansinntekter og finansutgifter

Renter og avdrag

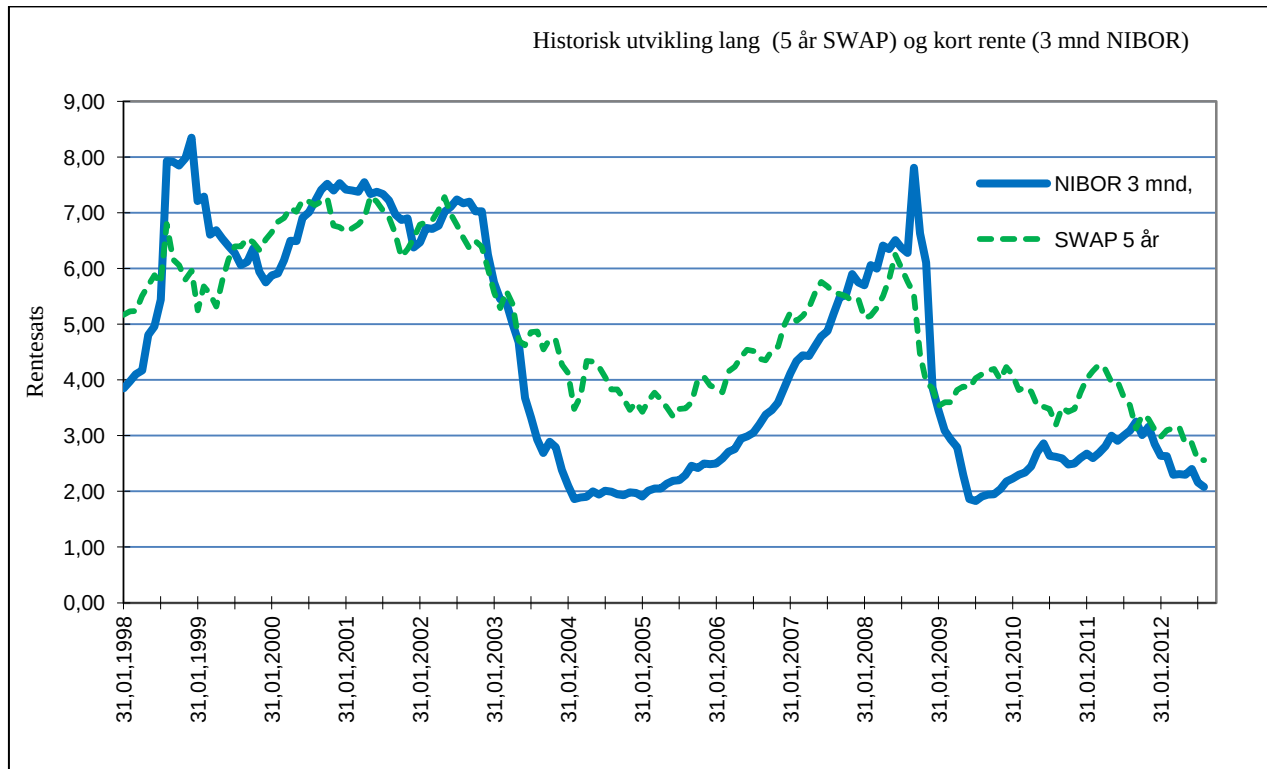
Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
900 Renter (FIN)				
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	366	0	0	
14 Overføringsutgifter	20 311	0	0	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	584 499	551 502	584 819	
Sum utgifter	605 176	551 502	584 819	
17 Refusjoner	-71	0	0	
18 Overføringsinntekter	-3 206	0	0	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-460 184	-508 600	-461 600	
Sum inntekter	-463 461	-508 600	-461 600	
Netto utgifter	141 715	42 902	123 219	

Kapitlet omfatter bykassens renteutgifter og renteinntekter bortsett fra renter knyttet til videreutlånsordningen av Husbankmidler som budsjetteres på kap. 927 Betjening av videreutlån.

Kommunens finansieringsutgifter/-inntekter er på sikt følsom for renteendringer. Renteendringer vil få virkninger for store deler av kommunens balanse (aktiva

og passiva). Selv om prognosene for renteutviklingen er usikker, vil endringer her i liten grad påvirke kapitlet i 2013 pga av de rentebindingstider som er valgt på aktiva og passiva. Uforutsette endringer i gjelds- og likviditetsnivået vil imidlertid kunne lede til budsjettavvik. Etterslep i investeringer og avvik i driftsf finansieringsgrad påvirker tilgjengelig likviditet og bruk av lån.

Generelle budsjettforutsetninger

Rentenivå:

	Innskudd/trekk	3 mnd NIBOR	Lånefondets innlån	5 år SWAP	Innlån Husbanken
Dok 3/2012	3,50/4,00	3,75	4,75	4,75	
Forslag økonomiplan 2013-2016	3,25/3,50	2,5	4	4	3

Refinansiering:

- Refinansiering av lån i planperioden forutsettes gjort i samsvar med langsiktig rente på 4,00 %.

Rentegrunnlaget:

- Det er tatt utgangspunkt i balanseregnskapet pr. 31.12.2011 (inkludert overførte bevilgninger fra tidligere år) og prognoser for 2012 i henhold til 1. tertialrapport 2012. Det er for utviklingen i likviditet og lånegjeld forutsatt at etterslep i investeringer fra 2012 er gjennomført innen utgangen av 2014.

Renteberegning:

- Det er forutsatt årlig etterskuddsvis rente- og avdragsbetjening på nye lån.

Innlån husbanken

- Der hvor kommunen kan oppnå bedre lånebetingelser i Husbanken enn ved eget innlån til Lånefondet, benyttes Husbanken. Alle låneopptak i Husbanken til kommunale foretak utføres av bykassens sentrale enhet for finansforvaltning(ref lånevedtak 2.f).

Nærmere om renteutgiftene og renteinntektene

På kapitlets utgiftsside føres bykassens andel av låneomkostninger i lånefondet og ordinære renteutgifter på lang- og kortsiktig ekstern gjeld, rente på mellomregningskonti med kommunale foretak og renter til fond. Totalt foreslås det ført opp 584,8 mill. som er 33 mill. høyere enn vedtatt budsjett for 2012. Økningen skyldes i hovedsak økte renteutgifter til lånefondet pga av høyere låneopptak i lånefondet.

Bykassens renteinntekter foreslås ført opp med 461,6 mill. som er 47 mill. lavere enn det vedtatte budsjettet i 2012. Nedgangen en strammere likviditet enn forutsatt i vedtatt økonomiplan.

Av renteinntektene i 2013 utgjør renter av langsiktige lån til majoritets eide aksjeselskaper 323,3 mill. Etterfølgende tabell viser fordeling mellom låntakerne.

Beløp i mill.			
	Lånetype:	Lånebeløp:	Renter:
E-CO Energi AS	Ansvarlig lån	3 346,5	103,7
Oslo Pensjonsforsikring (OPF)	Ansvarlig lån	1 240,0	75,2
Oslo Vognselskap	lån	2 996,4	123,5
KTP	lån	397,0	20,2
Andre aksjeselskaper	Ansvarlig lån/lån	17,6	0,7
Totalt		7 997,5	323,3

Renteinntektene fra E-CO Energi AS er resultatavhengig i henhold til låneavtale. Resultatet fastsettes på generalforsamlingen året etter regnskapsåret.

Ovennevnte renteinntekter fra selskapet er således budsjettert på bakgrunn av forventet resultat i 2012.

Avdrag på lån

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
910	Lån (FIN)			
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	946 780	1 067 706	1 161 350
	Sum utgifter	946 780	1 067 706	1 161 350
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	946 780	1 067 706	1 161 350

Her budsjetteres bykassens ordinære avdragsutgifter på langsiktig gjeld. Det foreslås å budsjettere med 1 161,4 mill. i avdragsutgifter i 2013.

Ekstraordinær nedbetaling av gjeld føres i investeringsbudsjettet, kap. 910 Bruk av lån.

Det vises til kap. 927 Betjening av videreutlån i investeringsbudsjettet for budsjettering av avdragsinntekter og avdragsutgifter knyttet til videreutlånsordningen av Husbankmidler.

Betjening av videreutlån

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
927	Betjening av videreutlån (EST)			
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	624	0	0
14	Overføringsutgifter	262	0	0
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	155 701	153 400	152 700
	Sum utgifter	156 587	153 400	152 700
17	Refusjoner	-262	0	0
18	Overføringsinntekter	11	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-161 159	-160 500	-162 800
	Sum inntekter	-161 410	-160 500	-162 800
	Netto inntekter	-4 823	-7 100	-10 100

Det foreslås avsatt 152,7 mill. i 2013 til å betale renter på kommunens lån i Husbanken. Renteinntekter fra videreutlån av husbankmidler foreslås budsjettert med 162,8 mill. i 2013. I henhold til regnskapsforskriften skal renter og gebyrer for videreutlånsordningen føres i driftsregnskapet mens avdrag skal føres i investeringsregnskapet. Det vises til kapittel 926 og 927 i investeringsbudsjettet for budsjettering av avdragsinntekter og avdragsutgifter for videreutlånsordningen.

Tap på utlån (avsatt beløp gjelder i forhold til rente- og gebyrfordringer eldre enn 90 dager for videreutlån av husbankmidler og egne utlån) budsjetteres på kapittel 427 under kapittel 4 Byrådsavdeling for Eldre og sosiale tjenester. Bruk og avsetning til Tapsfondet, som skal dekke reelle tap for videreutlån av husbankmidler, budsjetteres på kapittel 950 Bundne driftsfond under kapittel 13 Fellesutgifter og finansposter.

Forsikringer

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
124 Forsikringer (FIN)				
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	138 551	141 000	141 100	
14 Overføringsutgifter	29 692	0	0	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	32 720	0	36 300	
Sum utgifter	200 962	141 000	177 400	
17 Refusjoner	-115 198	-161 000	-166 400	
18 Overføringsinntekter	-44 577	0	0	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-33 458	0	0	
Sum inntekter	-193 232	-161 000	-166 400	
Netto utgifter	7 730	-20 000	11 000	

1. Hovedmål

Kommunens hovedmålsetning er å sikre en optimal risikostyring ved blant annet å anskaffe kvalitativt dekkende forsikringsordninger til en lavest mulig kostnad.

2. Ansvarsområde

Oslo kommunes forsikringer omfatter personal- og eiendomsforsikringer, barne- og elevulykkesforsikringer, ansvarsforsikringer og damansvarsforsikring.

3. Situasjonsbeskrivelse og aktivitetsplan

Oslo kommune er selvassurandør, noe som innebærer at kommunen har en egenrisikoeksponering knyttet til eiendomsforsikring. Denne eksponeringen er i samsvar med forsikringsstrategien, vedtatt av bystyret i sak 335/94, senest endret i sak 156/04. For å dekke risikoeksponeringen ved å være selvassurandør, samt egenandel ved skade på forsikrede eiendommer, avsettes det hvert år midler til Selvassuransfondet. Selvassuransfondet ble opprettet 01.01.2004, og erstatter det tidligere Brann- og vannskadefondet, jf bystyrets vedtak i sak 156/04. Selvassuransfondet hadde pr. 01.01.2012 en beholdning på 141,8 mill.

Kommunen er selvassurandør for eiendommer med gjenanskaffelsesverdi under 25 mill. Det er satt en grense på 50 mill. som samlet egenandel for Selvassuransfondet gjennom året. Eiendommer hvor gjen-

anskaffelsesverdien overskrider 25 mill. er forsikret i Oslo Forsikring AS. Forsikringene for eiendom omfatter brann- og eksplosjonsskader, vannskader, skader som følge av innbrudd, tyveri, ran og hærverk, samt naturskader. Oslo Forsikring AS er 100 % eid av Oslo kommune, og har konsesjon innenfor alle skadebransjer samt gruppeliv. En viktig del av selskapets virksomhet er skadeforebyggende arbeid og risikostyring overfor kommunens virksomheter. Dette arbeidet bidrar i stor grad til å holde skadefrekvensen og forsikringspremiene nede.

I tråd med bystyrets vedtak i sak 335/94 er det innført lokale egenandeler for kommunens virksomheter for skader som dekkes av Selvassuransfondet og eien-

domsforsikringene. Den lokale egenandelen for skader under brann- og katastrofeforsikringen, Selvassuransfondet og kriminalitetsforsikringen er kr 300 000 pr. skadetilfelle. For skader meldt under ansvarsdelen av motorvognforsikringen er egenandelen kr 15 000 pr. skadetilfelle.

Som et ledd i satsningen på skadeforebyggende arbeid er det innført en differensiering av premien for tingskader til Selvassuransfondet. Den enkelte virksomhets premie/bidrag beregnes på grunnlag av skadehistorikk, samt opplysninger om bygningstekniske forhold, sikringstiltak m.v. i henhold til Oslo Forsikring AS sin database for kommunens eiendommer.

4. Merknader til driftsbudsjettet

Det er i 2013 lagt til grunn tilsvarende forsikringsordninger og egenandeler som i 2012. Utgiftene dekker personal- og eiendomsforsikringer, barne- og elevulykkesforsikringer, ansvarsforsikringer og damansvarsforsikring, i tillegg til avsetningen til Selvassuransesfondet.

Forsikringspremiene unntatt tingsskadepremiene og avsetningen til Selvassuransesfondet fordeles fullt ut på foretak, etater og bydeler. Dersom virksomhetene et år blir belastet for et høyere beløp enn hva de reelle kostnadene viser seg å bli, blir differansen overført til Fond for forsikringsformål. Dette gir grunnlag for at virksomhetene kan bli belastet et tilsvarende lavere

beløp påfølgende år. Det motsatte hvis de reelle kostnadene blir høyere enn det virksomhetene er blitt belastet. Fondet brukes utelukkende ved regnskapsavslutningen. Tingsskadepremiene og avsetningen til Selvassuransesfondet fordeles på foretakene og bykassen sentralt. I 2013 er andelen som dekkes av bykassen sentralt beregnet til 11 mill., som tilsvarer netto-utgiften for budsjettkapittel 124 Forsikringer. Videre i økonomiplanperioden foreslås det at nettoutgiften på kapittel 124 Forsikringer blir som i 2013.

For å dekke de årlige påregnelige skadeerstatninger foreslås det at Selvassuransesfondet tilføres 36,3 mill. årlig i økonomiplanperioden. Behovet for fremtidige avsetninger til Selvassuransesfondet vurderes årlig.

Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter**Driftsbudsjettet**

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
192	Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter (FIN)			
10	Lønn og sosiale utgifter	161 250	26 985	54 085
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	10 506	39 700	52 500
13	Kjøp av tj. som erstatter komm egenproduksjon	-48 392	0	5 000
14	Overføringsutgifter	35 590	0	0
	Sum utgifter	158 955	66 685	111 585
16	Salgsinntekter	-203 724	-4 000	-4 000
17	Refusjoner	149 667	-210 664	-135 798
18	Overføringsinntekter	62 176	0	0
	Sum inntekter	8 120	-214 664	-139 798
	Netto utgifter	167 075	-147 979	-28 213

På dette kapittel samles en del generelle avsetninger og tilfeldige inntekter.

- Det foreslås avsatt 78,6 mill. til kostnader relatert til eksterne pensjonskasser og demografiskompensasjon
- Det foreslås avsatt 10 mill. til styrket norskopplæring
- Det foreslås avsatt 3 mill. til incitamentsordningen for Kemneren
- Det foreslås avsatt 10 mill. til avsetningsbuffer ift Samhandlingsreformen
- Det foreslås avsatt 5 mill. til prosjekterings- og bestillingskostnader OPS
- Det foreslås avsatt 5 mill. til EGE for ny ordning for salg av strøm
- Det foreslås budsjettert med 4 mill. i tilfeldige inntekter
- Det foreslås budsjettert med 135,8 mill. i mva-refusjon fra bykasseinvesteringer. Beløpet vil bli fordelt ut på de enkelte virksomheter i etterkant av bystyrets budsjettvedtak.

Avsetning til tilleggsbevilgninger

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
199	Avsetning til tilleggsbevilgninger (FIN)			
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod	0	0	25 000
	Sum utgifter	0	0	25 000
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	0	0	25 000

Dette kapitlet kan ifølge økonomireglementet bare benyttes av bystyret.

Avsetningen på 25 mill. på kap.199 Avsetning til tilleggsbevilgninger, skal dekke uforutsette utgifter i løpet av året. Beløpet ligger fast i hele kommende økonomiplanperiode.

Tap på lånegarantier

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
426	Tap på lånegarantier (FIN)			
14	Overføringsutgifter	0	9 000	9 000
	Sum utgifter	0	9 000	9 000
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	0	9 000	9 000

Kommunen og fylkeskommunen adgang til å stille garanti for lån er regulert i kommuneloven av 25.09.1992 § 51, samt forskrift gitt med hjemmel i denne. Bystyret vedtok i 1993 (sakene 755 og 1141) prinsipper for kommunale garantistillelser, som gir ytterligere innskrenkninger i forhold til lovverket. Det foreslås at det budsjetteres med 9 mill. årlig i 2013-2016 til tap på lånegarantier.

Det er ikke registrert tap på Oslo kommunes lånegarantier de siste årene. Dette viser at de enhetene kommunen garanterer for har klart å betjene sine forpliktelser.

Kommunens garantiansvar pr. 31.12.2011 utgjorde 1 178 mill., hvorav 51,4 % gjaldt selskaper innen samferdsel som er hel- eller deleid av Oslo kommune. Et avsetningskrav på mellom 5 % og 10 % tilsier at Oslo kommunes garantifond burde utgjøre mellom 59 og 118 mill. Beholdningen på fondet pr. 31.12.2011 var 132,7 mill., hvilket utgjorde 11,3 % av det samlede garantiansvaret på dette tidspunktet. I motsetning til tidligere år har det for 2013 blitt varslet at kommunen kan måtte registrere tap på lånegarantier opp mot 30 mill. Hvis dette tapet realiseres, vil fondsbeholdningen være innenfor avsetningskravet på 10 %. Byrådet foreslår at det ikke avsettes midler til fondet for tap på lånegarantier i kommende økonomiplanperiode.

Mottatte overføringer fra KF**Driftsbudsjettet**

		Beløp i 1000 kr		
Kap /	Regnskap	DOK 3	Forslag	
Artsgr.	2011	2012	2013	
898 Overføringer fra KF m.v. (FIN)				
14 Overføringsutgifter	0	20 000	20 000	
Sum utgifter	0	20 000	20 000	
18 Overføringsinntekter	-2 123 023	-2 127 217	-2 084 724	
Sum inntekter	-2 123 023	-2 127 217	-2 084 724	
Netto inntekter	-2 123 023	-2 107 217	-2 064 724	

		Beløp i 1 000 kr			
		2013	2014	2015	2016
Undervisningsbygg Oslo KF					
Overføring - renter åpningsbalanselån		-360 000	-360 000	-360 000	-360 000
Øvrig overføringer		-893 517	-861 781	-856 704	-837 742
sum overføringer		-1 253 517	-1 221 781	-1 216 704	-1 197 742
Omsorgsbygg Oslo KF					
Overføring - renter åpningsbalanselån		-185 000	-185 000	-185 000	-185 000
Overføring - andel underdekning pensjonslån		-600	-600	-600	-600
Øvrig overføringer		-235 100	-222 400	-212 700	-199 500
sum overføringer		-420 700	-408 000	-398 300	-385 100
Boligbygg Oslo KF					
Overføring - renter åpningsbalanselån		-164 000	-164 000	-164 000	-164 000
Overføring - andel underdekning pensjonslån		-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Øvrig overføringer		-215 500	-215 500	-205 500	-205 500
sum overføringer		-380 600	-380 600	-370 600	-370 600
Oslo Havn KF					
Overføring - andel underdekning pensjonslån		-4 600	-4 600	-4 600	-4 600
Arbeidstrening Oslo KF					
Overføring - andel underdekning pensjonslån		-500	-500	-500	-500
Bymiljøetaten					
Overføring - økt leieinntekt haller		-17 807	-17 807	-17 807	-17 807
Klima og energi Oslo KF					
Finansiering av By- og boligutstilling (kap. 609 - PBE)		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Netto interne renteugifter mellom bykassa og KF					
Teknisk korrigerer fra kap. 900 til 898		15 000	15 000	15 000	15 000
Sum overføringer		-2 064 724	-2 020 288	-1 995 511	-1 963 349

Kalkulatoriske renter fra eiendomsforetakene relaterer seg til åpningsbalanselånene som er avdragsfrie. For lånefinansiering av nye investeringer tar foretakene opp lån direkte i lånefondet og betaler renter og avdrag dit.

Undervisningsbygg Oslo KF får fra 2013 dekket midler til indre vedlikehold som en del av husleien, overføringskravet er økt med 32 mill. årlig som følge av dette. Det er innarbeidet et økt overføringskrav på 10 mill. i 2015 og 20 mill. i 2016 pga. av tilførte tomter. Overføringskravet reduseres med 10,8 mill. i 2015 og 32,4 mill. i 2016 pga. at det er lagt inn økt ramme til rehabilitering av skoler med 150 mill. i 2015 og 300 mill. i 2016. Foretakets overføringskrav er økt med 2 mill. i 2013, 4 mill. i 2014 og 5 mill. årlig i 2015 og 2016 pga. endrede renteforutsetninger knyttet til rehabiliteringsmidler for skoler. Overføringskravet reduseres med 27,1 mill. i 2013,

28,8 mill. i 2014, 34,1. i 2015 og 41,5 mill. i 2016 som følge av at skolene Hersleb, Bjørnesletta, Sofienberg, Gran og Veitvet ikke generer husleieinntekter i deler av økonomiplanperioden.

Omsorgsbygg Oslo KF har fått redusert overføringskravet med 5 mill. i 2013, 15 mill. i 2014, 25 mill. i 2015 og 35 mill. i 2016 for at foretaket skal kunne dekke inn renter og avdrag til rehabilitering av barnehager på 150 mill. årlig. Tidligere ordning med at foretaket har fått tilskudd fra bykassa bortfaller dermed fra 2013. Overføringskravet reduseres med 3,2 mill. i 2016 for at foretaket skal kunne dekke inn renter og avdrag relatert til rehabilitering av sykehjem på 50 mill. i 2016. I tillegg er foretakets overføringskrav økt med 0,6 mill. i 2013, 0,9 mill., 1,2 mill. årlig i 2015 og 2016 pga. endrede renteforutsetninger knyttet til rehabiliteringsmidler for sykehjem.

Dekning av/bruk av tidl. års regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk

Driftsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
930 Dekn.av/bruk av tidl. års merforbruk/mindreforbruk			
Sum utgifter	0	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-124 401	0	0
Sum inntekter	-124 401	0	0
Netto inntekter	-124 401	0	0

Det følger av kommuneloven at driftsbudsjettet skal settes opp i balanse, slik at alle inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger er endelig disponert eller ført opp til avsetning for bruk i senere budsjettperioder. Det er således ikke anledning til å budsjettere med et regnskapsmessig merforbruk eller et regnskapsmessig mindreforbruk.

Det følger videre av kommuneloven at regnskapsmessig merforbruk som ikke kan dekkes på budsjettet i det år regnskapet legges fram, skal føres opp til dekning i det følgende års budsjett. Under særlige forhold kan et regnskapsmessig merforbruk inndekkes over ytterligere to år. I tilfeller der de samfunnsmessige og økonomiske konsekvensene av at kommunen må dekke underskudd vil bli uforholdsmessig store (jf Terra-saken), kan Kommunal- og regionaldepartementet godkjenne vedtak om at underskuddet

dekkes over mer enn fire år. Underskudd kan likevel ikke dekkes over mer enn ti år.

Av forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner fremgår det at et regnskapsmessig merforbruk for kommunale foretak som ikke er dekket inn over virksomhetenes særregnskap i løpet av det år særregnskapet med manglende inndekning ble lagt fram, skal føres opp til dekning ved en bevilgning på bykassens budsjett for det påfølgende år.

Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk fremkommer ved å korrigere netto driftsresultat for overføringer til investeringsregnskapet, inndekning av tidligere års regnskapsmessig merforbruk, avsetninger til fond, samt for bruk av avsetninger (regnskapsmessig mer-/mindreforbruk tilsvarer summen av alle budsjettavvik i driftsregnskapet).

Bykassen fikk et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på 124 mill. i 2010 som ble disponert i regnskapet for 2011.

Bykassen fikk et regnskapsmessig mindreforbruk på 405 mill. i 2011 som ble disponert i bystyresak 195/12 om revidert budsjett og effekt av regnskap 2011 m.v.

I byrådets tertialrapport pr. 30.04.2012, jf. bystyresak 225/11, var prognosen at bykassen lå an til et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på 30 mill. i 2012. Et eventuelt regnskapsmessig mer-/mindreforbruk for 2012 vil på vanlig måte bli håndtert i løpet av 2013 i budsjettjusteringssak til bystyret om effekt av regnskap 2012 m.v.

Fond i driftsbudsjettet

De kommunale budsjett- og regnskapsforskriftene deler fond i fire ulike grupper, disse budsjetteres på hvert sitt kapittel. For samlet oversikt over avsetning

og bruk av samtlige fond vises til egen oppstilling i kapittel 2 under Hovedoversikter.

Kap. 940 Disposisjonsfond (i drifts- og investeringsbudsjettet)
Kap. 948 Ubundne investeringsfond (bare i investeringsbudsjettet)
Kap. 950 Bundne driftsfond (i drifts- og investeringsbudsjettet)
Kap. 959 Bundne investeringsfond (bare i investeringsbudsjettet)

Generelle disposisjonsfond

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
940	Disposisjonsfond (FIN)			
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 682 489	623 170	647 653
	Sum utgifter	1 682 489	623 170	647 653
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-849 966	-162 824	-93 824
	Sum inntekter	-849 966	-162 824	-93 824
	Netto utgifter	832 523	460 346	553 829

Det foreslås avsatt til sammen 647,6 mill. til disposisjonsfond. Det foreslås bruk av disposisjonsfond for til sammen 93,8 mill. Nedenfor er det redegjort nærmere for de ulike fondene som ligger under kap. 940.

Avsetning til Parkeringsfondet

Av driftsoverskuddet fra divisjon/enhet for trafikk i Bymiljøetaten (tilsvarer tidligere Trafikketaten som nå er innlemmet i Bymiljøetaten) benyttes 30 mill. til asfaltering og 15 mill. til renhold, resterende del av driftsoverskuddet avsettes til Parkeringsfondet. For 2013 foreslås det avsatt 75,3 mill. til fondet. Fondet benyttes til å finansiere samferdselsprosjekter på Bymiljøetatens investeringsbudsjett, jf omtale fondsbruk i investeringsbudsjettet nedenfor. Fondets beholdning pr. 31.12.2011 var ca. 44 mill., alle fonds-

midlene er bundet opp til å finansiere vedtatte investeringer fra tidligere år hvor det er etterslep i gjennomføringen av prosjektene.

Avsetning til og bruk av Vintervedlikeholdsfondet

Overskuddet fra piggdekkgebyrordningen avsettes til Vintervedlikeholdsfondet. Fondets beholdning pr. 31.12.2011 var 38 mill. Det foreslås avsatt 37 mill. til fondet i 2013. Det foreslås å bruke 35 mill. av fondet i 2013 for å finansiere asfaltering over Bymiljøetatens driftsbudsjett. For nærmere retningslinjer for bruken av fondet vises det til byrådsak 1034/06.

Avsetning til Fond for finansiering av investeringer MOS

Netto driftsinntekt for VAR-sektoren, dvs. kap. 620 Vann- og avløpsetaten og kap. 640 Renovasjonsetaten selvkost, avregnes først mot selvkostfond (jf omtale av kap. 950 Bundne driftsfond nedenfor). I tillegg skal bykassen ha refundert sitt utlegg for renter og

avdrag knyttet til lånefinansiering av VAR-investeringer. Resterende nettoinntekt avsettes til Fond for finansiering av investeringer MOS. Det foreslås en avsetning til Fond for finansiering av investeringer MOS med 144,4 mill. i 2013, fondet benyttes utelukkende som finansieringskilde for VAR-sektorens investeringsutgifter.

Tall i tusen kr

Driftsbudsjettet	2013	2014	2015	2016
Kap. 620-netto inntekt VAV	-344 811	-422 541	-508 936	-529 436
Kap. 640-netto inntekt REN	24 899	37 503	3 575	-9 221
sum netto inntekt VAR-sektor	-319 912	-385 038	-505 361	-538 657
Disponert til:				
sum avregning mot selvkostfond	-82 704	-99 805	-34 136	-38 956
bykassens utlegg for renter og avdrag lån	258 199	347 064	413 866	475 255
sum avsatt fond fin.inv.MOSS	144 417	137 779	125 631	102 358
sum disponert	319 912	385 038	505 361	538 657

Avsetning til og bruk av fond for samferdselsformål
I forbindelse med overtakelse av riksveier fra staten får Oslo kommune tilført midler gjennom økt rammetilskudd. 185 mill. årlig gjelder investeringer som byrådet foreslår avsatt til fond for samferdselsformål. Midlene benyttes til å finansiere samferdselsprosjekter på Bymiljøetatens investeringsbudsjett. I tillegg foreslås kommunens tildelte midler fra Oslopakke 3 med 152 mill. årlig avsatt til fondet. Mesteparten av Oslopakke 3-midlene benyttes til å finansiere samferdselsprosjekter på både kap. 542 Bymiljøetaten og kap. 761 Sykkelprosjektet. Til sammen foreslås det avsatt 337 mill. til fondet for samferdselsformål i 2013.

Samtidig foreslås det å bruke 9 mill. av fondet for å finansiere utgifter i driftsbudsjettet, hhv 7 mill. på kap. 542 Bymiljøetaten og 2 mill. på kap. 761 Sykkelprosjektet. Midlene skal bl.a. benyttes til å finansi-

ere inntil 11 saksbehandlingsstillinger i Plan- og bygningsetaten for å sikre god oppfølging av prioriterte tiltak.

Avsetning til EGEfond-husholdninger

I 2011 ble Energigjenvinningsetatens (EGE) budsjett splittet på to kapitler – kap. 645 EGE-husholdninger og kap. 646 EGE-næring. Byrådet legger til grunn at EGEs aktivitet knyttet til husholdninger håndteres som en "lukket" økonomi slik det gjøres med VAR-sektor. Det innebærer at hele driftsoverskuddet på kap. 645 avsettes til et eget fond som benyttes til å finansiere EGEs investeringer som er nødvendig for å kunne ta hånd om husholdningsavfallet. I den grad det er behov for å lånefinansiere disse investeringene, vil bykassen få refundert sitt utlegg for renter og avdrag på lån av dette driftsoverskuddet. I 2012 foreslås det avsatt 54 mill. til fondet.

Tall i tusen kr

Driftsbudsjettet	2013	2014	2015	2016
Kap. 645-netto inntekt EGE-husholdninger	-97 309	-95 406	-95 421	-92 668
Disponert til:				
avsatt EGEfond-husholdninger	53 936	53 009	54 000	52 222
bykassens utlegg renter og avdrag på lån	43 373	42 397	41 421	40 446
sum disponert	97 309	95 406	95 421	92 668

Bruk av Energigjenvinningsfondet

Tidligere avsetninger til Energigjenvinningsfondet er finansiert med deler av overskuddet fra EGEs næringsvirksomhet. Fondets beholdning ved utgangen av 2011 var ca. 92 mill. Byrådet foreslår å bruke fondet for å dekke bykassens rente- og avdragsutgifter knyttet til lånefinansiering av investeringer for EGEs næringsvirksomhet (bl.a. ny 3. ovnslinje på Klemetsrud). I 2013 foreslås det å bruke 35,8 mill. av

fondet, som er tilsvarende beløp som i vedtatt budsjett for 2012.

Bruk av fondet for avvikling av midlertidige barnehager

I 2013 foreslås det å bruke 5 mill. av fondet for dekke utgifter knyttet til å avvikle midlertidige barnehager.

Bruk av Fond for tap på lånegarantier

Fondets beholdning var pr. 31.12.2011 ca. 133 mill. Det foreslås i 2013 å bruke 9 mill. av fondet i driftsbudsjettet for å finansiere utgiftene på kap. 426 Tap på lånegarantier. Det foreslås ingen avsetning til fondet i 2013 eller senere i økonomiplanperioden.

Avsetning til Selvassuransesfondet

Selvassuransesfondet er et disposisjonsfond, men budsjetteres under kap. 124 Forsikringer. Det foreslås avsatt 36,3 mill. til fondet i 2013. Fondets beholdning pr. 31.12.2011 var ca. 142 mill.

Bundne driftsfond**Driftsbudsjettet**

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
950	Bundne driftsfond (FIN)			
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	405 934	-31 456	-28 713
	Sum utgifter	405 934	-31 456	-28 713
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-446 545	0	0
	Sum inntekter	-446 545	0	0
	Netto inntekter	-40 611	-31 456	-28 713

Avsetning til selvkostfond for vann- og avløp

Driftsresultat basert på selvkostberegninger for kap. 620 Vann- og avløpsetaten avregnes mot selvkostfondet for vann- og avløp. Etter de statlige retningslinjene for selvkost skal gebyrinntektene justeres slik at det innenfor en 3-5 årsperiode skal gå i balanse. Beholdningen på selvkostfondet for vann- og avløp var ved utgangen av 2011 på 183 mill. For 2013 foreslås det for vann- og avløp et underskudd etter selvkost med 58,6 mill.

Avsetning til selvkostfond for renovasjon

Driftsresultat basert på selvkostberegninger for kap. 640 Renovasjonsetaten-selvskost avregnes mot selvkostfondet for renovasjon. Etter de statlige retningslinjene for selvkost skal gebyrinntektene justeres slik at det innenfor en 3-5 årsperiode skal gå i balanse. Beholdningen på selvkostfondet for renovasjon var ved utgangen av 2011 på 98 mill. For 2013 foreslås det for renovasjon et underskudd etter selvkost med 24,1 mill.

Avsetning til selvkostfond for feiing

Kommunens feiervirksomhet, som inngår som en del av aktiviteten på kap. 650 Brann- og redningsetaten, avregnes mot selvkostfondet for feiing. Etter de nye statlige retningslinjene for selvkost skal feieavgiftsinntektene justeres slik at det innenfor en 3-5 årsperiode skal gå i balanse. Beholdningen på selvkostfondet for feiing var 0 mill. ved utgangen av

2011. For 2013 foreslås det for feiing et overskudd på ca. 6,2 mill. som avsettes til fondet.

Avsetning til Skogavgiftsfondet

Avsetning til og forbruk av skogavgiftsfondet skjer i henhold til Lov av 21.5.1965 om skogproduksjon og skogsvern. Avsetningen er på 20 % av fakturabeløpet ved tømmer salg og belastes tømmerkjøperne. Skogplantning og utbedring av driftsveier finansieres av fondet. Det foreslås en avsetning i 2013 med 0,3 mill. Bruk av fondet budsjetteres på kap. 940 i investeringsbudsjettet og finansierer utgifter på kap. 542 Bymiljøetaten.

Avsetning til Tapsfondet

Tapsfondet skal dekke reelle tap knyttet til videreutlån av husbankmidler. Det foreslås avsatt 33 mill. til fondet i 2013. Det er ikke budsjettert med bruk av fondet i 2013. Fondet benyttes kun til dekning av reelle tap. Fondsbeholdning pr. 31.12.2011 var 271 mill. Den økte avsetningen til fondet må ses i lys av at det årlig videreutlånet av husbankmidler (startlån) foreslås økt med 0,3 mrd. til 1,2 mrd. Ved utgangen av 2011 var saldo for samlet utlån fra kommunen på ca. 4,73 mrd. Det vises til budsjettering av videreutlånsordningen på kapitlene 926 og 927 drift og investering (kapittel 13 Felles inntekter og utgifter).

Avsetning til fond for spillemidler(tippemidler fra staten)

Det foreslås avsatt 14,5 mill. til fondet i 2013.

Fondet inngår i finansieringen av idrettsprosjekter på kap. 542 Bymiljøetaten i investeringsbudsjettet.

Overføring til investeringsbudsjettet

Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
980	Overføring mellom drift og investering (FIN)			
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	-94 083	327 892	358 480
	Sum utgifter	-94 083	327 892	358 480
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto inntekter	-94 083	327 892	358 480

For bykassen foreslås det i 2013 å overføre 358,5 mill. fra driften for å finansiere utgifter i investeringsbudsjettet, hvorav 135,8 mill. av overføringsbeløpet er refundert mva. på investeringer.

For KF'ene foreslås det i 2013 å overføre til sammen 979,2 mill. fra foretakenes drift for å finansiere investeringer, hvorav 855 mill. er refundert mva. på investeringer og 124,2 mill. er knyttet til overskudd på ordinær drift (Oslo Havn KF med 24,2 mill. og 100 mill. for Undervisningsbygg Oslo KF).

Finansiering av investeringer og avsetninger

Utbytte fra Aksjeselskaper

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
901	Utbytte fra aksjeselskaper (FIN)			
	Sum utgifter	0	0	0
08	Overføringsinntekter	-2 524 338	0	0
	Sum inntekter	-2 524 338	0	0
	Netto inntekter	-2 524 338	0	0

For bykassen foreslås det å ikke budsjettere med ekstraordinært utbytte fra aksjeselskaper i 2013.

utbytte på 200 mill. i 2013 fra Hav Eiendom AS. Utbyttet inngår i finansieringen av investeringene til Oslo Havn KF.

I investeringsbudsjettet til Oslo Havn KF, jf kap. 8 Miljø og samferdsel, foreslås det et ekstraordinært

Bruk av lån

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
910 Lån (FIN)			
Sum utgifter	0	0	0
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-1 893 889	-1 889 052
Sum inntekter	0	-1 893 889	-1 889 052
Netto utgifter	0	-1 893 889	-1 889 052

Bruk av lån

Byrådet foreslår bruk av lån på kap. 910 med 1 889,1 mill. (fra Lånefondet) i 2013. I tillegg kommer bruk av lån med 1 200 mill. (fra Husbanken) på kap. 926 til videreutlån. Bykassens samlede bruk av lån i 2012 er dermed 3 089,1 mill.

For KFene foreslår byrådet et samlet låneopptak på 3 534,3 mill. i 2013, det vises til nærmere detaljer om

foretakenes investeringsbudsjett med finansiering under sektoromtalen.

Samlet bruk av lån for Oslo kommune i 2013 blir etter dette 6 623,4 mill., jf. nærmere omtale av gjeldsutvikling under kapittel 2 Økonomiplan 2013-2016.

Utlån egne midler

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
920 Utlån egne midler (FIN)			
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	315 683	365 000	575 000
Sum utgifter	315 683	365 000	575 000
08 Overføringsinntekter	0	0	0
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-100 910	-109 700	-128 300
Sum inntekter	-100 910	-109 700	-128 300
Netto utgifter	214 773	255 300	446 700

Det budsjetteres med utlån til Oslo Vognselskap AS på 575 mill. i 2013. Dette gjelder tredje delutbetaling av et samlet utlån på 1 475 mill. knyttet til utløsning av opsjon 3 for anskaffelse av ytterligere 96 nye t-banepogner, jf bystyresak 429/10. Resterende del av utlånet skal utbetales med 245 mill. i 2014.

Det foreslås budsjettert med avdragsinntekter fra utlån av egne midler med til sammen 128,3 mill. i 2013. Dette gjelder avdrag på tidligere utlån til Oslo Vognselskap AS og Kollektivtransportproduksjon AS (KTP).

Videreutlån

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
926 Videreutlån (EST)			
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	959 752	906 000	1 206 000
Sum utgifter	959 752	906 000	1 206 000
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-957 091	-900 000	-1 200 000
Sum inntekter	-957 091	-900 000	-1 200 000
Netto utgifter	2 662	6 000	6 000

Videreutlånsordningen består av innlån fra Husbanken for videre utlån til privatpersoner for boligformål. Ved utgangen av juni 2012 hadde Oslo kommune en låneportefølje på ca. 4,99 mrd. fordelt på 6 849 lån og en tilskuddsportefølje på 490 mill. fordelt på 1 873 boligtilskudd. Den eksisterende låneordningen heter Startlån. Lånet kan gis som fullfinansiering eller i kombinasjon med boligtilskudd. Lånet kan også gis som toppfinansiering. Videreutlånene til privatpersoner administreres av Velferdsetaten. Bydelene saksbehandler søknader om lån.

Byrådet foreslår innlån fra Husbanken med 1 200 mill. i 2013. Videreutlån av husbankmidlene foreslås budsjettet med 1 206 mill. inkl. 6 mill. i tillagte renterestanser.

I driftsbudsjettet foreslås det budsjettet med 33 mill. i avsetning til Tapsfondet i 2013 på kap. 950 Bundne driftsfond.

Betjening av videreutlån

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
927 Betjening av videreutlån (EST)			
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	448 507	493 500	566 600
Sum utgifter	448 507	493 500	566 600
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-490 996	-452 000	-524 000
Sum inntekter	-490 996	-452 000	-524 000
Netto inntekter	-42 489	41 500	42 600

Det foreslås i 2013 avsatt 566,6 mill. til avdragsbetjening av kommunens lån i Husbanken. Avdragsinntekter fra lånetakerne av videreutlån foreslås budsjettet

med 524 mill. i 2013. Ekstraordinære innbetalte avdrag fra lånetakerne skal benyttes til tilsvarende ekstraordinære avdrag på kommunens lån i Husbanken.

Utgiftene knyttet til videreutlånsordningen består av følgende:	Beløp i 1 000
• Tillagte renterestanser på kapittel 926 investering	6 000
• Renteutgifter på kapittel 927 drift	152 200
• Ordinære avdragsutgifter på kapittel 927 investering	266 600
• Kurstap	500
• Ekstraordinære avdragsutgifter på kapittel 927 investering	300 000

Inntektene fra låntakerne består av følgende:	Beløp i 1 000
• Renteinntekter på kapittel 927 drift	158 300
• 0,25 % tilleggsrente på kapittel 927 drift	4 000
• Kurstap	500
• Ordinære avdragsinntekter på kapittel 927 investering	224 000
• Ekstraordinære avdragsinntekter på kapittel 927 investering	300 000

I henhold til retningslinjene for Startlån fra Husbanken har kommunene adgang til å påplusse husbankrenten med inntil 0,25 prosentpoeng til dekning av administrative kostnader. Dette har vært budsjettert

med 3 mill. i 2008 og deretter 4 mill. fra 2009. Inntekter fra administrasjonsgebyret er overført bydelene, som saksbehandler videreutlånsordningen.

Aksjer

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
929 Aksjer (FIN)			
Sum utgifter	0	0	0
Netto utgifter	0	0	0

Det foreslås ikke å budsjettere med kjøp eller salg av aksjer i 2013.

Fond i investeringsbudsjettet

For samlet oversikt over all avsetning og bruk av fond vises til egen oppstilling i kapittel 2 Hovedoversikter.

Disposisjonsfond

Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr.	Regnskap 2011	Beløp i 1000 kr	
		DOK 3 2012	Forslag 2013
940 Disposisjonsfond (FIN)			
Sum utgifter	0	0	0
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-418 529	-604 629	-635 000
Sum inntekter	-418 529	-604 629	-635 000
Netto inntekter	-418 529	-604 629	-635 000

Bruk av Parkeringsfondet

Fondet finansierer samferdselsprosjekter på kap. Bymiljøetatens investeringsbudsjett, jf. kapittel 7 Miljø og samferdsel. Det foreslås bruk av fondet med 60,5 mill. i 2013. Avsetninger til fondet foretas på kap. 940 i driftsbudsjettet.

Bruk av fond til samferdselsformål

Det foreslås å bruke 370 mill. av fondet i 2013 for å finansiere samferdselsprosjekter i investeringsbudsjettet på kap. 542 Bymiljøetaten og kap. 761 Sykkelprosjektet.

Bruk av Fond til finansiering av investeringer MOS

Fondet benyttes som finansieringskilde i forhold til VAR-sektorens investeringer (kap. 620 Vann- og avløpsetaten + kap. 640 Renovasjonsetaten-selvkost). For 2013 foreslås det å bruke 170 mill. av fondet.

Bruk av EGEfond-husholdninger

Fondet benyttes som finansieringskilde for Energigjenvinningsetatens (EGE) investeringer knyttet til husholdninger, jf kap. 645 EGE-husholdninger i investeringsbudsjettet under kapittel 7 Miljø og samferdsel. For 2013 foreslås det å bruke 34,5 mill. av fondet.

Ubundne investeringsfond

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
948	Ubundne investeringsfond (FIN)			
05	Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 201 187	0	0
	Sum utgifter	1 201 187	0	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 558 552	-270 000	-44 000
	Sum inntekter	-1 558 552	-270 000	-44 000
	Netto inntekter	-357 365	-270 000	-44 000

Bruk av Ubundet investeringsfond

Det foreslås bruk av fondet med 44 mill. i 2013 for å finansiere investeringsutgiftene på kap. 503 Kulturbyggene i Bjørvika.

Bundne driftsfond

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
950	Bundne driftsfond (FIN)			
	Sum utgifter	0	0	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-8 961	-9 820	-14 820
	Sum inntekter	-8 961	-9 820	-14 820
	Netto inntekter	-8 961	-9 820	-14 820

Bruk av Skogavgiftsfondet

Bruk av skogavgiftsfondet foreslås budsjettert i 2013 med 0,32 mill. Fondet finansierer friluftsprosjekter på

kap. 542 Bymiljøetatens investeringsbudsjett. Avsetninger til fondet budsjetteres i driftsbudsjettet på kap. 950.

Bruk av fond for spillemidler (tippemidler fra staten)

Det foreslås å bruke 14,5 mill. av fondet i 2013. Fondet inngår i finansieringen av idrettsprosjekter på kap. 542 Bymiljøetaten i investeringsbudsjettet.

Bundne investeringsfond

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
959	Bundne investeringsfond (FIN)			
05	Finansutgifter og finanstransaksjoner	0	380	380
	Sum utgifter	0	380	380
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-9 483	0	0
	Sum inntekter	-9 483	0	0
	Netto inntekter	-9 483	380	380

Avsetning til og bruk av Fond for offentlig tilfluktsrom

Fondet benyttes til bygging av offentlige tilfluktsrom m.v. Se for øvrig kapittel 7 Miljø og samferdsel –

kap. 184 Beredskapsetaten. For 2013 foreslås det budsjettert med 0,38 mill. i avsetning til fondet.

Overføring fra driftsbudsjettet

Investeringsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap /		Regnskap	DOK 3	Forslag
Artsgr.		2011	2012	2013
980	Overføring mellom drift og investering (FIN)			
	Sum utgifter	0	0	0
09	Finansinntekter og finanstransaksjoner	94 083	-126 228	-222 682
	Sum inntekter	94 083	-126 228	-222 682
	Netto utgifter	94 083	-126 228	-222 682

For bykassen foreslås det på kap. 980 i investeringsbudsjettet budsjettert med 222,7 mill. i generell overføring fra driften for å finansiere utgifter i investeringsbudsjettet. Overført beløp fra driften knyttet til refundert investeringsmoms foreslås budsjettert med 135,8 mill. I investeringsbudsjettet er beløpet på

135,8 mill. ført opp som finansieringskilde på de respektive budsjettkapitlene hvor selve investeringsutgiften budsjetteres og ikke på kap. 980 i investeringsbudsjettet. Denne ordningen ble innført i 2010-budsjettet, jf. nærmere omtale av dette på kapittel 16 Budsjettekniske merknader.

Lånefondet

Lånefondet er kommunens egen interne "bank". Det tas hovedsakelig opp obligasjonslån. Disse midlene lånes ut til selvkost til bykassen og kommunale foretak. Dette gjelder både langsiktige lån til investeringsvirksomhet og kortsiktige likviditetslån. Lån som tas opp, inntektsføres ved opplåningstidspunktet og utgiftsføres ved utlånstidspunktet. I 2011 hadde Lånefondet et kontantunderskudd på 2,167,5 mill. som ble finansiert av kortsiktig lån i bykassen.

Lånefondet er en egen regnskapsmessig enhet i Oslo kommune og avlegger årlig eget bevilgnings- og balanseregnskap. Lånefondet er underlagt egne be-

stemmelser gitt i budsjett- og regnskapsforskrifter fra Kommunal- og regionaldepartementet.

Kommunen oppnår en rekke fordeler ved å ha et lånefond. Siden innlånene og utlånene delvis er uavhengig av hverandre, står man friere til å velge tidspunkt for låneopptak, lånestruktur, rentebindings-tid, avdragstid osv. Dette innebærer at man lettere kan styre Lånefondets, og derved Oslo kommunes, rente- og refinansieringsrisiko. Det gir også forhandlingsstyrke og stordriftsfordeler å ta opp større lån.

Lånefondets eksterne lån pr 31.12.2011 var på 21,0 mrd.

Oversikt over Lånefondets aktiva pr 31.12.2011:

		Tall i mill.
Utlån til:		
Bykassen langsiktig		12 032,6
Oslo Havn KF		16,0
Undervisningsbygg Oslo KF		8 976,5
Omsorgsbygg Oslo KF		3 482,6
Boligbygg Oslo KF		564,6
Sum utlån		25 072,3
Beholdning netto		76,6
Total		25 148,9

Budsjettforslag for kap. 080 Lånefondet i 2013:

		Tall i mill.		
Arts-Gruppe		Regnskap 2011	Dok 3 2012	Forslag 2013
100-509	Renteutgifter eksterne lån mv	1 025,9	1 156,6	1 272,0
	Sum utgifter	1 025,9	1 156,6	1 272,0
510-519	Avdrag på eksterne lån	1 000,0	1 000,0	1 000,0
520-529	Interne utlån	2 352,8	4 758,5	5 318,6
	Sum utbetalinger	3 352,8	5 758,5	6 318,6
	Sum bruk av midler	4 378,7	6 915,1	7 590,6
780-909	Refunderte renter samt låne- & adm.kostn.	1 025,9	1 156,6	1 272,0
	Sum inntekter	1 025,9	1 156,6	1 272,0
910-919	Nye låneopptak	0,0	4 402,0	4 852,0
920-929	Interne avdrag på lån	1 185,3	1 356,5	1 466,6
	Sum innbetalinger	1 185,3	5 758,5	6 318,6
	Sum anskaffelse av midler	2 211,2	6 915,1	7 590,6
	Årets kontantunderskudd	2 167,5	0	0

Merknader til enkelte postgrupper

100-509 Renteutgifter eksterne lån m.v.

Lånefondets stipulerte forbruk i 2013 hva gjelder renter på innlån samt diverse låne- og administrasjonskostnader fordeler seg slik: Rentekostnader utgjør 1 266,4 mill. og lånekostnader for øvrig 5,6 mill. Lånefondet låner hovedsakelig opp lån med årlig etterskuddsvis renteforfall.

510-519 Avdrag på eksterne lån

Lånefondets ordinære avdrag i 2013 foreslås budsjettert med 1,0 mrd.

520-529 Interne utlån

Samlet foreslås det lånt ut i overkant av 5,3 mrd. i interne utlån i 2013, utlånene er fordelt på følgende måte:

Tall i mill.

Lånefondets låntakere	Lånefondets utlån til investeringer i 2013
Bykassen	1 889,1
Oslo Havn Oslo KF	-
Undervisningsbygg Oslo KF	2 366,8
Omsorgsbygg Oslo KF	781,0
Boligbygg Oslo KF	281,5
Sum	5 318,4

780-909 Refunderte renter samt låne- og administrasjonskostnader.

Lånefondets nettokostnader vedrørende renter og øvrige lånekostnader fordeles hvert år etter låntakernes andel av Lånefondet og fremgår av tabellen nedenfor, under beskrivelsen av artsgruppe 920-929.

920-929 Interne avdrag på lån

Interne avdrag på lån består av låntakernes avdragsbetjening av respektives lån i Lånefondet og fordeles i henhold til fastsatt nedbetalingsplan.

Fordelingen av interne avdrag på lån og refunderte renter og lånekostnader i 2013:

910-919 Nye låneopptak

Nye låneopptak anslås i 2013 til 4 852,0 mill.

Tall i mill.

	Interne avdrag på lån	Refunderte renter og lånekostnader	Sum
Bykassen	1 155,2	593,6	1 748,8
Oslo Havn KF	1,0	0,9	1,9
Undervisningsbygg Oslo KF	187,7	478,4	666,1
Boligbygg Oslo KF	29,0	34,7	63,7
Omsorgsbygg Oslo KF	93,8	164,4	258,2
Sum	1 466,7	1 272,0	2 738,7

Økonomiplan 2013-2016**Låneopptak mv**

Nye låneopptak består av nødvendige innlån for å finansiere utlånene og løpende finansiering av

Lånefondets differanse mellom innlåns- og utlånsporteføljens avdragstid.

Økonomiplan Lånefondet 2013-2016; ut- og innbetalinger

Tall i mill.

	2 013	2014	2015	2016
Avdrag på eksterne lån	1 000,0	1 500,0	2 000,0	2 500,0
Utlån Kulturbbygg i Bjørvika (bykassen)	89,0	356,0	784,0	629,0
Utlån Oslo Havn KF	-	-	-	-
Utlån Boligbygg Oslo KF	281,5	319,0	36,0	99,0
Utlån Omsorgsbygg	781,0	1 069,0	568,0	103,0
Utlån Undervisningsbygg Oslo KF	2 366,8	3 108,3	2 172,9	1 504,0
Øvrig utlån Bykassen	1 800,1	1 258,1	486,2	486,2
Interne utlån	5 318,4	6 110,4	4 047,1	2 821,2
Sum utbetalinger	6 318,4	7 610,4	6 047,1	5 321,2
Nye låneopptak	4 852,0	5 994,6	4 279,4	3 450,3
Mottatte avdrag - Bykassen	1 155,2	1 251,3	1 336,4	1 401,3
Mottatte ekstraordinære avdrag - Bykassen	-	-	-	-
Mottatte avdrag - Oslo Havn KF	1,0	1,0	1,0	1,0
Mottatte avdrag - Undervisningsbygg Oslo KF	187,5	217,4	256,1	284,8
Mottatte avdrag Boligbygg Oslo KF	29,0	40,5	53,3	54,5
Mottatte avdrag Omsorgsbygg KF	93,7	105,5	120,8	129,3
Interne avdrag på utlån	1 466,4	1 615,8	1 767,6	1 870,9
Sum innbetalinger	6 318,4	7 610,4	6 047,0	5 321,2
Årets kontantunderskudd	0	0	0	0

De innlån Lånefondet har tatt opp siden 1996 har vært avdragsfrie lån. Disse forfaller i sin helhet på avtalte tidspunkt og må refinansieres som følge av at utlåne- ne har lengre løpetid enn innlånene.

Av dette følger ovenstående profil for avdrag eksterne lån og nye låneopptak i økonomiplanperioden.

14 ØKONOMIREGLEMENTET

Innledning

Innledningsvis gjøres det kort rede for forslag til endringer i økonomireglementet for 2013. Forslag til endringer er markert ved understreking av ny tekst.

Anskaffelsesområdet

Lov og forskrift om offentlige anskaffelser gir detaljerte krav for fremgangsmåten i gjennomføringsfasen av anskaffelsesprosessen. Det er ønske om i større grad å tydeliggjøre og understreke virksomhetenes ansvar for viktige vurderinger og aktiviteter i henholdsvis planleggings- og oppfølgingsfasen knyttet til anskaffesarbeidet. Det foreslås i den forbindelse at det vedtas nye punkter 1.2, 2.3 og 3.2 i Instruks for økonomiforvaltningen i henholdsvis byrådet, bydeler og kommunale foretak. De nye punktene vil da erstatte tilsvarende punkter i økonomireglementet for 2012.

Krav til virksomhetene når det gjelder anskaffelser vil være de samme for alle kommunale virksomheter, både etater, bydeler og kommunale foretak, hvor "virksomhet" benyttes som et fellesbegrep i formuleringen av instruks.

Fullmakter i forbindelse med innlån fra Husbanken

Byrådet foreslår at de kommunale foretakene Omsorgsbygg Oslo KF (OBY) og Boligbygg Oslo KF (BBY) fra og med 2013 skal kunne finansiere deler av sine investeringer med innlån fra Husbanken. Lån i Husbanken vil da erstatte lån i lånefondet dersom Husbankens rente er lavere enn tilsvarende finansiering i lånefondet. I tillegg hvor det er manglende lånebevilgninger fra Husbanken og/eller husbankrenten er blitt høyere enn renten i lånefondet, vil finansieringen måtte skje gjennom lånefondet.

Forslag til ny finansieringsordning medfører behov for å endre pkt. 3.6 i Instruks for økonomiforvaltningen i kommunale foretak og hovedpkt. 5 Instruks for låneopptak i Instruks for økonomiforvaltningen. Ny ordlyd for de to punktene vil fremgå av forslaget til økonomireglement for 2013.

Budsjettfullmakter

1. Definisjoner og avgrensninger

1.1 Definisjoner

- Med bevilgning forstås bystyrets rammefastsettelse for budsjettåret overfor underordnede organer.
- I driftsbudsjettet er bystyrets vedtak for et kapittel fastsatt som sum drifts-/ finansutgift, sum drifts-/finansinntekt og netto drifts-/finansutgift eller netto drifts-/ finansinntekt.
- Med tilleggsbevilgning forstås bevilgning hvor bystyret vedtar dekning over kapittel 199 Avsetning til tilleggsbevilgninger eller andre sentrale konti på hovedkapitlene 8 og 9 i driftsbudsjettet eller hovedkapittel 9 i investeringsbudsjettet.

Bystyret vil innskjerpe bestemmelsen om at tilleggsbevilgning bare må gis når det er nødvendig, og at det ikke må gis tilleggsbevilgning det ikke er dekning for. Inntil vedtak er fattet, må det disponeres som om tilleggsbevilgning ikke er gitt.
- Med budsjettjustering forstås disponering/omdisponering innenfor bystyrets vedtatte budsjett.
- Kostnadsramme som må vedtas spesifikt for:
 - Alle investeringsprosjekter over 5 mill. som er fullfinansiert i årsbudsjettet.
 - Alle investeringsprosjekter som er planlagt gjennomført over mer enn ett budsjettår, og som derfor ikke er fullfinansiert i årsbudsjettet.
- Med kommunalt foretak forstås virksomhet med eget styre, som er etablert i medhold av kap. 11 i Kommuneloven. Bystyret vedtar i økonomireglementet budsjettfullmakter og instruks for økonomiforvaltningen som gjelder for foretakets styre.

Bystyret vil understreke at budsjettfullmaktene er basert på at kommunens øvrige regelverk blir fulgt og vil spesielt peke på intern kontroll i økonomiforvaltningen, anskaffelsesreglene og kommunens etiske retningslinjer.

1.2 Delegasjonsprinsipper

Bystyrets bevilgninger i årsbudsjettet er basert på rammebudsjetteringsprinsipper og knyttet til fastsetting av de samlede økonomiske rammer for kommunen i budsjettåret og hovedtrekkene i bruk av ressursene. Bystyret delegerer myndighet til henholdsvis byrådet og bydelsutvalgene å fatte vedtak i saker slik det fremgår av punktene 2, 3 og 4. Vedtak i saker som ikke er nevnt særskilt under disse punkter, må fattes av bystyret.

Bystyret fastsetter budsjettfullmakter for kommunale foretak i økonomireglementets punkt 5. Økonomibestemmelsene utgjør en presisering og innskrenking av den normalkompetansen som følger av lov, forskrift og foretakets formål. Delegasjonsprinsippene er annerledes enn for byrådet og bydelsutvalgene, og betyr at for saker som ikke er nevnt særskilt i økonomireglementet, er budsjettfullmaktene for styret i foretaket kun begrenset av det som følger av lov, forskrift og bestemmelser i foretakets vedtekter og styreinstruks.

Bystyret forutsetter at den instruks som byrådet utarbeider for økonomiforvaltningen i etater også gjøres gjeldende for bystyrets organer med mindre annet fremkommer av lov, tidligere bystyrevetdakt m.v.

De budsjettfullmakter byrådet videredelegerer til sine underordnede virksomheter, gjøres også gjeldende for virksomheter underlagt bystyret.

1.3 Budsjettstruktur og avgrensninger i budsjettfullmakter

Bystyret vedtar budsjettet i henhold til kommunens interne kapittelgruppering. Budsjettjusteringer som omfatter følgende kapitler i driftsbudsjettet må vedtas av bystyret:

- Fellesutgifter og finansposter: 199, 800 og 901
- Bystyrets organer: 100, 101, 102, 109, 110, 111 og 112.

Budsjettjusteringer som omfatter følgende kapitler i investeringsbudsjettet må vedtas av bystyret:

- 425 - Øke inntektsanslag for salg av fast eiendom utover 50 mill. på årsbasis
- Fellesutgifter og finansposter: 910, 926 og 929

Forretningsutvalget gis fullmakt til å foreta budsjetjusteringer mellom kapitlene 100, 101, 102, 109, 110, 111 og 112.

2. Budsjetfullmakter delegert til byrådet

2.1 Justering av vedtatt driftsbudsjett

Bystyrets budsjetvedtak for et kapittel i driftsbudsjettet vedtas som sum drifts-/ finansutgift, sum drifts-/finansinntekt og netto drifts-/finansutgift eller netto drifts-/ finansinntekt.

- a. Byrådet gis i driftsbudsjettet fullmakt til å foreta budsjetjusteringer innenfor et budsjettkapittel og mellom alle budsjettkapitler. Byrådet gis en samlet ramme for budsjetjusteringer mellom budsjettkapitler på 300 mill. I tillegg kommer budsjetjusteringer knyttet til fordeling av merverdiavgiftskompensasjon.
- b. Byrådet gis i driftsbudsjettet fullmakt til å fordele avsetninger på kapitlene 304, 305, 306 og 308 i tråd med de spesifikasjoner og konkrete formålsbeskrivelser bystyret knytter til avsetningene.
- c. Byrådet gis i driftsbudsjettet fullmakt til å fordele statlige øremerkede tilskudd til kapitler og tiltak i tråd med de forutsetninger som ligger til grunn for den enkelte bevilgning.
- d. Byrådet gis fullmakt til å foreta budsjetjusteringer som følge av endret arbeidsfordeling mellom byråder.

Følgende forutsetninger legges til grunn for fullmaktene under punktene a–d:

- Justeringene må ikke berøre bevilgninger som etter bystyrets budsjetvedtak er ført opp til spesielle angitte formål.
- Justeringene må ikke medføre vesentlige avvik fra de premisser som ligger til grunn for bystyrets budsjetvedtak - herunder måltall og aktivitetsplaner for de enkelte virksomheter.
- Omdisponeringene må skje med finansiell dekning innen bystyrets budsjetvedtak for årsbudsjett 2013.

2.2 Justering av vedtatt investeringsbudsjett

- a. Byrådet gis i investeringsbudsjettet fullmakt til å foreta budsjetjusteringer innenfor hvert budsjettkapittel og mellom alle budsjettkapitler. Byrådet gis en samlet ramme for budsjetjusteringer mellom budsjettkapitler på 200 mill.

- b. Byrådet gis fullmakt til å foreta budsjetjustering mellom driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet for investeringer som helt eller delvis skal finansieres gjennom overføring fra driftsbudsjettet og som planlegges gjennomført i løpet av budsjettåret.
- c. Byrådet gis fullmakt til å vedta og senere justere kostnadsramme og finansieringsplan for investeringsprosjekter med en brutto kostnadsramme på inntil 20 mill. pr. prosjekt, og som er fullfinansiert i årsbudsjettet, jf. dog punkt 1.3.
- d. Byrådet gis fullmakt til å justere kostnadsramme og finansieringsplan for investeringsprosjekter vedtatt i bystyret, med inntil 15 % og maksimalt 20 mill. pr. prosjekt i forhold til bystyrets vedtatte kostnadsramme, jf. dog punkt 1.3. Byrådet kan justere kostnadsramme uten nærmere prosentvis avgrensning når justeringen er under 1,5 mill. pr. prosjekt. Justeringene må være fullfinansiert i årsbudsjettet.
- e. Byrådet gis i investeringsbudsjettet fullmakt til å overføre bevilgninger fra ett investeringsprosjekt til bruk for planlegging, prosjektering eller gjennomføring av andre investeringsprosjekter, når beløpet som overføres til og fra hvert enkelt prosjekt ikke overstiger 20 mill.
- f. Byrådet gis i investeringsbudsjettet fullmakt til å fordele uspesifiserte avsetninger til inventar og utstyr, og til investeringer i fast eiendom på budsjettkapitler, prosjekter og konkrete anskaffelser. Fullmakt gjelder fordeling av midler til enkeltprosjekter/-tiltak med brutto kostnadsramme opp til 20 mill.
- g. Byrådet gis fullmakt til å slutte de nødvendige kontrakter innenfor rammen av det av bystyret godkjente kostnadsramme når bystyret har vedtatt igangsetting av et investeringsprosjekt.

- h. Byrådet gis fullmakt til å foreta budsjetjusteringer som følge av endret arbeidsfordeling mellom byråder.

Følgende forutsetninger legges til grunn for fullmaktene under punktene a–h:

- Justeringene må ikke medføre vesentlige avvik fra de premisser som ligger til grunn for bystyrets budsjettvedtak.
- Omdisponeringene må ikke føre til at bystyrets vedtatte kostnadsrammer overskrides, jf. dog punkt 2.2 d.
- Omdisponeringene må ikke føre til at bystyrets vedtatte prosjekter ikke blir gjennomført eller vesentlig utsatt.
- Omdisponeringene må skje med finansiell dekning innen bystyrets budsjettvedtak for årsbudsjett 2013.

2.3 Fordeling av budsjetttrammes for byomfattende tiltak

Byrådet gis fullmakt til å fordele budsjetttrammene for kapitlene for de byomfattende oppgaver på enkelttiltak med utgangspunkt i bystyrets budsjettvedtak.

2.4 Fordeling av tilskuddsbevilgninger og fordeling av rammen for videreutlån til bydelene

Byrådet gis med utgangspunkt i bystyrets budsjettvedtak fullmakt til å fordele bevilgninger på budsjettkapitler som omfatter tilskudd til organisasjoner og enkelttiltak. Fullmakten omfatter også fordeling av midler til private som følge av statlige tilskudd, herunder spillemidler.

Byrådets fullmakt betinger at det som vilkår for kommunalt tilskudd under dette punktet skal stilles krav om fremleggelse av skatteattest for merverdiavgift og skatt som ikke er eldre enn seks måneder på søknadstidspunktet. Det gjøres unntak fra dette vilkåret for tilskuddsmottakere, herunder idrettslag m.v. og nyetablerere, som dokumenterer at de ikke er skatte- og merverdiavgiftspliktige.

Byrådet gis fullmakt til å fordele avsetningen på kap. 926 Videreutlån til bydelene.

2.5 Budsjettekniske korreksjoner

Byrådet gis fullmakt til å foreta budsjettekniske korreksjoner.

3. Øvrige fullmakter delegert til byrådet

3.1 Priser for kommunale ytelser

Byrådet gis fullmakt til å vedta nye priser på kommunale ytelser som ikke er hjemlet i lov. De retningslinjer for prisjusteringer bystyret vedtar som en del av budsjettbehandlingen skal legges til grunn for den konkrete prisfastsetting.

Byrådet gis fullmakt til å fastsette priser på interne leveranser/tjenester i Oslo kommune når slike ikke er fastsatt av bystyret.

Styret for Oslo Havn KF fastsetter de kommunale forskrifter etter Havne- og farvannsloven, herunder avgifter, med unntak av Havne- og farvannslovens § 14, siste ledd og § 15.

3.2 Økonomifullmakter overfor private institusjoner

Byrådet gis fullmakt til å fastsette budsjetter, eventuelt inngå driftsavtaler, samt godkjenne regnskaper for private institusjoner som får driftstilskudd fra Oslo kommune. Dette gjelder dog ikke for private bydelsspesifikke institusjoner som mottar driftstilskudd som følge av vedtak fattet av de enkelte bydelsutvalg, jf. punkt 4.2 g.

3.3 Oppretting og inndraging av stillinger

Byrådet gis fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av vedtatt budsjett.

3.4 Konkurransetsetting

Byrådet gis innenfor sitt ansvarsområde fullmakt til å konkurransetsette tjenester/tjenestesteder som utføres med kommunalt ansatte. Som tjenester/tjenestesteder forstås oppgaver/tjenesteytende enheter innenfor virksomhetene som er underlagt byrådet. Gjeldende retningslinjer/regelverk i Oslo kommune må følges.

3.5 Instruks for økonomiforvaltningen

Byrådet gis fullmakt til å utarbeide instruks for økonomiforvaltningen i etater innenfor de retningslinjer som ligger i fullmaktene vedtatt av bystyret.

3.6 Videredelegering av fullmakter

Byrådet gis fullmakt til å videredelegere avgjørelsesmyndighet i saker som byrådet i medhold av økonomireglementet er gitt myndighet til å fatte vedtak i.

4. Budsjettfullmakter delegert til bydelsutvalgene

Bystyrets vedtak om nettoramme for bydelene er fordelt som driftsramme og sosialhjelpsramme.

4.1 Budsjettfordeling

Bydelsutvalget skal innen 31.12.2012 vedta et budsjett innenfor de rammer, retningslinjer og frister som bystyret fastsetter i sitt budsjettvedtak. Vedtaket skal umiddelbart sendes byrådet til orientering.

Bydelsutvalget skal vedta et driftsbudsjett for bydelen fordelt på henholdsvis:

- Funksjonsområde – definert gjennom kriteriesystemet
- KOSTRA-funksjoner
- Resultatenhet, definert som det organisasjonsnivå som samsvarer med rapporteringsansvar til bydelsdirektør

Sammenhengen mellom disse vedtaksnivåene skal fremgå av budsjettdokumentene (både budsjettforslag og bydelsutvalgets budsjettvedtak).

Budsjettet skal for bydelen totalt og for hvert funksjonsområde spesifiseres på artsgrupper. Både brutto utgifter, brutto inntekter og netto inntekter skal fremkomme i oppstillingen.

Inndelingen i funksjonsområder er basert på funksjonene i KOSTRA. Nedenstående inndeling i funksjonsområder skal benyttes i bydelsutvalgets vedtak:

- Funksjonsområde 1: Helse, sosial og nærmiljø
- Funksjonsområde 2A: Barnehager
- Funksjonsområde 2B: Oppvekst
- Funksjonsområde 3: Pleie og omsorg
- Funksjonsområde 4: Økonomisk sosialhjelp

Budsjettvedtaket pr KOSTRA-funksjon og resultatenhet skal vise henholdsvis brutto utgifter, brutto inntekter og netto inntekter.

Bydelsutvalget kan eventuelt vedta et investeringsbudsjett for inventar, transportmidler og utstyr med en økonomisk levetid på minst tre år og innkjøpspris over kr 100 000. Summen av netto driftsutgifter i driftsbudsjettet og netto forslag til kapitalutgifter i investeringsbudsjettet skal for den

enkelte bydel være identisk med bystyrets vedtatte budsjett for netto driftsutgifter.

I Grønt hefte for 2013 er det stilt ytterligere krav til struktur og innhold i budsjettet.

4.2 Budsjettforutsetninger/-regler

- a. Bydelsutvalgets budsjett skal til enhver tid holdes innenfor de rammer og overordnede mål som er vedtatt av bystyret. Det gis ikke anledning til å justere drifts- eller investeringsbudsjettet ved mer-/mindreinntekter i forhold til budsjettert statstilskudd som kompenserer for merverdiavgift fra investeringsregnskapet. Dette omfatter ikke kompensasjon fra investeringer som er finansiert av virksomheten selv ved overføring av egne driftsmidler til investeringsbudsjettet.
- b. Bydelsutvalget skal i sitt budsjettvedtak ta utgangspunkt i et netto sosialhjelpsbudsjett tilsvarende den sosialhjelpsramme bydelen får bevilget fra bystyret.

Bydelsutvalget gis fullmakt til å foreta omdisponeringer fra bystyrets vedtatte sosialhjelpsramme, artsgruppe 14 til bydelens ordinære driftsramme, artsgruppe 11. Omdisponeringer i forhold til tildelt sosialhjelpsramme skal gjøres eksplisitt, med henvisning til hvilke tiltak som blir finansiert ved en slik omdisponering.

Bydelsutvalget gis fullmakt til å foreta omdisponeringer fra bydelens ordinære driftsramme, artsgruppe 11, til styrking av sosialhjelpsrammen utover vedtatt eksternbudsjett på artsgruppe 14.

Bydelene skal rapportere disse tiltakene, og sannsynliggjøre effektene i forhold til sosialhjelpsutgiftene i tertial- og årsberetningene til bystyret.

- c. Bydelsutvalget kan vedta budsjettjustering mellom driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet for investeringer i inventar, transportmidler og utstyr, som i sin helhet skal finansieres gjennom overføring fra driftsbudsjettet.

- d. Bydelsutvalget kan fremme innstilling overfor byrådet om budsjettjustering mellom driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet for investeringer i fast eiendom som helt eller delvis skal finansieres gjennom overføring fra driftsbudsjettet.

- e. Bydelsutvalget gis fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av vedtatt budsjett.

Fullmakt til å opprette stillinger innenfor denne rammen gjelder kun for stillingskategorier under saksområder hvor bydelsutvalget har fått delegert avgjørelsesmyndighet.

Bydelsutvalget har ansvar for å sikre at driftsutgifter som følger av vedtak om opprettelse av nye stillinger på årsbasis kan dekkes innenfor bydelens budsjettramme.

- f. Bydelsutvalget gis innenfor sitt ansvarsområde fullmakt til å konkurranseutsette tjenester/ tjenestesteder som utføres med kommunalt ansatte. Som tjenester/tjenestesteder forstås oppgaver/tjenesteytende enheter innenfor bydelsutvalgets ansvarsområde. Gjeldende retningslinjer/regelverk i Oslo kommune må følges.

- g. Bydelsutvalget gis fullmakt til å fastsette budsjetter, eventuelt inngå driftsavtaler, samt godkjenne regnskaper for private bydelsspesifikke institusjoner som mottar driftstilskudd fra Oslo kommune.

- h. Bydelsutvalget gis fullmakt til å videredelegere avgjørelsesmyndighet til bydelsdirektøren i saker som bydelsutvalget i medhold av økonomireglementet er gitt myndighet til å fatte vedtak i, men innenfor de rammer som fremgår av punkt 4.3.

4.3 Rammer for videredelegering

Adgangen til videredelegering til bydelsdirektøren er begrenset til:

- a. Fullmakt til å foreta den detaljerte budsjettfordeling innenfor rammen av bydelsutvalgets vedtak (jf. punkt 4.1).
- b. Fullmakt til å foreta budsjettjusteringer for alle artsgrupper på driftsbudsjettets utgifts- og inntektsside og innenfor følgende funksjonsområder:
- Funksjonsområde 1: Helse, sosial og nærmiljø
 - Funksjonsområde 2A: Barnehager
 - Funksjonsområde 2B: Oppvekst
 - Funksjonsområde 3: Pleie og omsorg
 - Funksjonsområde 4: Økonomisk sosialhjelp

- c. Fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av vedtatt budsjett.

Følgende forutsetninger legges til grunn for fullmaktene under punktene a-c:

- Justeringene må ikke føre til endringer i aktivitetsforutsetningene i forhold til bydelsutvalgets vedtak, herunder vedtatte måltall og aktivitetsplaner.
- Justeringene må i sum, i løpet av budsjettåret, ikke overstige 10 % av bydelsutvalgets opprinnelig vedtatte bruttobudsjett for det enkelte funksjonsområde.
- Justeringene må ikke berøre bevilgninger som etter bystyrets budsjettvedtak er ført opp til spesielle angitte formål.

5. Budsjettfullmakter for kommunale foretak

5.1 Generelt

Budsjettfullmaktene omfatter kommunale foretak etablert etter kap. 11 i Kommuneloven, og utgjør en presisering og innskrenking av den normalkompetansen som følger av lov, forskrift og foretakets formål. Delegasjonsprinsippene er annerledes enn for byrådet og bydelsutvalgene, og betyr at for saker som ikke er nevnt særskilt i økonomireglementet, er budsjettfullmaktene for styret i foretaket kun begrenset av det som følger av lov,

forskrift og bestemmelser i foretakets vedtekter og instruks.

De kommunale foretakene har i all hovedsak bykassen som kunde, og defineres dermed ikke som foretak som driver næringsvirksomhet ut fra forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak av 24.08.2006. Det innebærer at alle foretakene skal følge budsjett- og regnskapsregler etter kommunelovens bestemmelser. Bystyret legger

imidlertid opp til at noen kommunale foretak også gir en oppstilling av sitt årsregnskap og årsbudsjett etter regnskapslovens prinsipper.

I medhold av forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak av 24.08.2006, gjelder følgende prinsipper for årsbudsjettet:

Bystyret selv må innen årets utgang fastsette bindende økonomiske rammer for foretakets drift og investering for kommende kalenderår. Bystyret vedtar også økonomiplan for foretaket, jf. kommunelovens § 44. Styret foretar den nærmere fordeling av årsbudsjettet og basert på prinsipper i kommuneloven med forskrifter. Det fullstendige årsbudsjettet skal bestå av et driftsbudsjett og investeringsbudsjett som angitt i vedlegg til forskriften av 24.08.2006.

- Driftsbudsjettet kan vedtas som en nettoramme, men det er krav til budsjettbalanse. Styret kan foreta endringer i driftsbudsjettet innenfor bystyrets bindende rammer. Styret kan imidlertid også omdisponere fra drift til gjennomføring av investeringer i budsjettåret.
- I bystyrets budsjettvedtak for investeringsbudsjettet må det som et minimum skilles mellom sum investering og sum finansiering, herav lån. Styret for foretaket kan ikke selv vedta låneopptak. Bystyret kan vedta en kostnadsramme for et enkeltprosjekt eller som en sum for en gruppe av enkeltprosjekter. Oppjustering av kostnadsrammen for slike investeringsprosjekter kan ikke skje uten fullfinansiering i årsbudsjettet. For investeringer som er fullfinansiert i budsjettåret er det tilstrekkelig for bystyret å angi rammebevilgninger.
- Styret for foretaket gis fullmakt til å slutte de nødvendige kontrakter innenfor rammen av den av bystyret godkjente kostnadsramme når bystyret har vedtatt igangsetting av et investeringsprosjekt.

I det følgende foretas ytterligere presiseringer og innskrenkninger i budsjettfullmaktene for kommunale foretak.

5.2 Bystyrets budsjettvedtak

Bystyret vedtar bindende rammer for foretakets økonomiske drift og investering i budsjettåret og med følgende detaljering:

- Driftsbudsjettet fastsettes som en nettoramme (netto driftsresultat).

- Investeringene fastsettes som en bruttoramme med sum investering og sum finansiering.
- Budsjettfullmakter for investeringer gjelder for anleggsmidler som er tatt inn i foretakets balanse.
- Dersom bystyret vedtar samlet kostnadsramme for en gruppe prosjekter, må styret vedta kostnadsramme pr. prosjekt etter samme regler som gjelder for bykasseinvesteringer, jf. definisjonen av kostnadsramme i økonomireglementets avsnitt 1 Definisjoner og avgrensninger. Styret må også fordele de fastsatte investeringsrammene i årsbudsjettet og økonomiplanen på investeringsprosjektene. Eventuell særskilt finansiering skal knyttes til vedkommende prosjekt.

5.3 Budsjettfordeling

Styret for foretaket skal innen 31.12.2012 vedta et fullstendig årsbudsjett, og i samsvar med kommuneloven og forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak av 24.08.2006. Ved etablering av kontoplanen må det sikres at budsjettet kan konverteres til obligatorisk funksjons- og artsinndeling i KOSTRA. Foretakene skal benytte kommunens felles valgte økonomisystem, herunder bruken av konto- og kodeplaner samt konteringsdimensjoner.

5.4 Budsjettjustering

- a. Foretakets budsjett skal til enhver tid holdes innenfor de rammer og overordnede mål som er vedtatt av bystyret.
- b. Bystyret selv øker kapitalinntektene i forhold til bystyrets opprinnelige budsjettvedtak når det gjelder bruk av lån. For salg av aksjer/andeler/fast eiendom gis styret for eiendomsforetaket fullmakt til å øke beløpet med inntil 50 mill. i forhold til bystyrets opprinnelige budsjettvedtak. Salg av aksjer/andeler/fast eiendom utover 50 mill. årlig i forhold til bystyrets opprinnelige budsjettvedtak vedtas av bystyret.

Følgende forutsetninger legges til grunn for fullmaktene under punktene a-b:

- Justeringsfullmakter for investeringer gjelder for anleggsmidler som er tatt inn i foretakets balanse.
- Justeringene må ikke medføre vesentlige avvik fra de premisser som ligger til grunn for bystyrets budsjettvedtak.

- Omdisponeringene må skje med finansiell dekning innen bystyrets budsjettvedtak for årsbudsjett 2013.

Instruks for økonomiforvaltningen

1. Instruks for økonomiforvaltningen i byrådet

Bystyret vil understreke at budsjettfullmaktene er basert på at kommunens øvrige regelverk blir fulgt og vil spesielt peke på intern kontroll i økonomiforvaltningen, anskaffelsesreglene og kommunens etiske retningslinjer.

1.1 Årsbudsjett

Byrådet skal legge frem et forslag til årsbudsjett og skattevedtak for kommunen. Årsbudsjettet skal inneholde en oversikt over inntekter og utgifter for kommunens virksomheter kommende år.

Det skal utarbeides konkrete måltall for den enkelte virksomhets aktivitet. Aktivitetsplanene skal gjøre det lettere å se sammenhengen mellom ressursinnsats og forventet resultat, samtidig som de skal bidra til å legge forholdene til rette for å vurdere graden av måloppnåelse i kommunen.

Bystyret presiserer at tallbudsjettet er det overordnede styringselement i budsjettet, og understreker at vedtatt tallbudsjett skal overholdes. Uventede merutgifter og/eller inntektsbortfall må dekkes innenfor virksomhetenes ansvarsområder.

Byrådets forslag til tallbudsjett skal bygge på aktivitetsplaner for det kommende år. Planene skal vise hvilke tiltak som skal gjennomføres og omfanget av tiltakene.

Dersom det i løpet av året oppstår vesentlige avvik i forhold til vedtatt tallbudsjett og/eller aktivitetsplaner, skal nødvendige tiltak iverksettes straks. Dersom avvikene er av en slik karakter at premissene for bystyrets budsjettvedtak må anses å være endret, skal dette legges frem for bystyret snarest mulig. Som hovedregel skal varsling skje i forbindelse med tertialrapporteringen. Inntil et eventuelt nytt vedtak er fattet, skal tallbudsjettet overholdes.

Bystyret understreker at de bevilgninger som gis til organisasjoner o.l., er ment som et driftstilskudd for hele året. Driften må tilpasses etter tilskuddets størrelse.

1.2 Anskaffelser

Følgende forhold skal ivaretas i forbindelse med virksomhetens anskaffelser:

Enhver anskaffelse skal bidra til å oppnå virksomhetens og kommunens mål.

Alle virksomheter skal foreta en analyse av anskaffelseskostnadene i forhold til virksomhetens budsjett. Dette gjelder kostnader ved å gjennomføre anskaffelser av både varer og tjenester. Videre skal det utarbeides en strategi/plan for hvordan virksomheten vil organisere og gjøre anskaffelsene mer kostnadseffektive. Med kostnader i forbindelse med anskaffelser menes både de direkte vare- og tjenestekostnadene, samt alle kostnader som oppstår i forbindelse med gjennomføringen av anskaffelsesprosessen.

Virksomhetsleder skal sørge for en organisering av arbeidet som synliggjør roller og ansvar i anskaffelsesprosessene.

Virksomhetsleder skal sørge for at det som en del av virksomhetsstyringen er utarbeidet en oversikt over virksomhetens planlagte anskaffelser.

Virksomhetene skal under planleggingen av alle anskaffelser vurdere hvordan anskaffelsene best lar seg gjennomføre og følge opp. Dette skal dokumenteres i en kontraktsstrategi for den enkelte anskaffelse.

Virksomhetsleder skal sørge for at det er etablert et internt kontrollsystem tilpasset virksomhetens risiko på anskaffelsesområdet.

Virksomhetsleder må sørge for rutiner for kontraktsoppfølging som tydeliggjør hvordan viktige leveransepunkter kvalitetssikres og følges opp.

Virksomhetsleder skal sikre at virksomheten har system for oppfølging av kontrakter som minimum inkluderer periodiske risikovurderinger og jevnlig revisjoner.

På bakgrunn av risikovurderinger skal det gjennomføres revisjoner av leverandørenes

samfunnsansvar og iverksettes nødvendige tiltak, blant annet når det gjelder krav knyttet til lønns- og arbeidsforhold, lærlingordning/bruk av lærlinger, samt viktige miljø- og sosiale/etiske krav.

Fremdriften og resultatene fra dette arbeidet skal rapporteres i forbindelse med årsberetningen. Byrådet fastsetter nærmere retningslinjer for innhold, form og frister.

1.3 Ansvar

Byrådet har ansvar for å føre tilsyn med kommunens økonomiforvaltning, herunder:

- Holde seg løpende orientert om utviklingen i de enkelte virksomheter.
- Påse at bystyrets vedtak blir iverksatt.
- Påse at det ikke skjer overskridelser i forhold til vedtatt budsjett.
- Sørge for at ressursene anvendes optimalt og i tråd med kommunens overordnede mål og aktivitetsplaner.

1.4 Rapportering

For hvert tertial skal byrådet utarbeide rapporter med regnskapsoversikter og årsprognoser for den enkelte etat, bydel, foretak og for bykassen samlet. Tertialrapportene skal beskrive den økonomiske utvikling og utviklingen i tjenesteproduksjonen i forhold til tallbudsjett og aktivitetsplaner. Tertialrapportene skal inneholde en sammenstilling av periodisert budsjett, akkumulert regnskap og prognose for året.

Dersom det ligger an til avvik, jf. punkt 1.1, skal dette forklares, og forslag til nødvendige mottiltak skal fremkomme.

Tertialrapportene skal også gi en oversikt over regnskap, budsjett og prognose for investeringene og de øvrige hovedarter i investeringsbudsjettet.

Tertialrapportene fremmes for bystyrebehandling i juni og oktober hvert år.

1.5 Årsavslutning

Hvis ikke bystyret vedtar noe annet, gis det adgang til å styrke neste års budsjett med besparelser i driftsbudsjettet begrenset til 5 % av budsjetterte utgifter for artsgruppene 10-14 som lå til grunn for bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3). For praktisering av denne bestemmelse, tas det forbehold om at driftsregnskapet for kommunen totalt sett ved regnskapsavslutningen viser et resultat som gir adgang til å overføre midler.

For kommunale foretak fastsettes ingen maksimalgrense for slik adgang til styrking av neste års budsjett.

Merforbruk i driftsbudsjettet begrenset til 5 % av budsjetterte brutto driftsutgifter i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3), skal dekkes inn på neste års budsjett.

For kommunale foretak fastsettes ingen maksimalgrense for slikt krav om inndekking på neste års budsjett.

Kommunalt øremerkede bevilgninger gitt i Dok. 3 skal trekkes ut før beregning av maksimalgrensen gjøres.

Ubrukte øremerkede midler skal holdes utenfor beregningen av fremført mer-/mindreforbruk.

Refusjon i driftsregnskapet som kompenserer for merverdiavgift i investeringsregnskapet skal i sin helhet overføres til investeringsregnskapet og benyttes til finansiering av de enkelte prosjekter. Denne merverdiavgiften holdes utenfor ved beregningen av fremføring av mer-/mindreforbruk.

Med øremerkede bevilgninger menes midler gitt i medhold av lov, forskrift eller avtale. Med kommunalt øremerkede bevilgninger menes midler øremerket av bystyret eller byrådet i egne saker og vedtatt overførbare til neste år.

Beregningene foretas for hvert enkelt budsjettkapittel.

Det utarbeides egne retningslinjer i forbindelse med den årlige regnskapsavslutningen.

Byrådet gis som et ledd i gjennomføring av årsavslutningen fullmakt til å foreta delvise strykninger i driftsregnskapet.

1.6 Årsregnskap og årsberetning

Byrådet skal ved regnskapsårets slutt avgi et årsregnskap i henhold til Kommunal- og regionaldepartementets forskrift for kommunale og fylkeskommunale årsregnskap og årsberetning, som viser regnskapstall i forhold til bystyrets opprinnelige budsjettvedtak (Dok. 3) og justert årsbudsjett.

Årsberetningen skal redegjøre for kommunens virksomhet og resultater i året i forhold til overordnede mål og aktivitetsplaner. Det skal videre gis en vurdering av den økonomiske situasjonen ved årets slutt. Beretningen skal vise hvordan tjenester og tiltak er tilpasset behovene blant kommunens innbyggere.

2. Instruks for økonomiforvaltningen i bydeler

Bystyret vil understreke at budsjettfullmaktene er basert på at kommunens øvrige regelverk blir fulgt og vil spesielt peke på intern kontroll i økonomiforvaltningen, anskaffelsesreglene og kommunens etiske retningslinjer.

2.1 Bydelsutvalgets ansvar for årsbudsjettet

Bydelsutvalget skal vedta et budsjett innenfor de rammer, retningslinjer og frister som bystyret fastsetter i sitt budsjettvedtak. Bydelsutvalgets budsjett skal til enhver tid holdes innenfor de rammer og overordnede mål som er vedtatt av bystyret.

Bydelens budsjett skal gi en oversikt over utgifter og inntekter knyttet til funksjonsområdene bydelen har ansvar for. Det skal, i tråd med bystyrets overordnede mål for bydelens virksomhet, utarbeides måltall for bydelens aktivitet det kommende år. Av bydelsutvalgets budsjettvedtak skal det fremgå hvilke aktivitetsendringer som forutsettes gjennomført i løpet av budsjettåret. Vedtaket skal umiddelbart sendes byrådet til orientering.

Bystyret understreker at de budsjetter som er vedtatt skal overholdes. Det skal ikke legges opp fond fra driftsrammen. Bydelsutvalget har ansvar for den økonomiske utviklingen i løpet av året, og for å iverksette nødvendige tiltak for å hindre merforbruk i forhold til tildelt budsjettramme. Dersom det i løpet av året oppstår vesentlige negative avvik i forhold til budsjettet, skal dette snarest mulig varsles overfor byrådet og bystyret. Som hovedregel skal varsling skje som ledd i tertialrapporteringen.

Dersom bydelsutvalget ikke har vedtatt et saldert budsjett, skal bydelsdirektøren i henhold til bydelsreglementet anke saken inn for byrådet/bystyret. Dersom bydelsutvalget ikke har vedtatt et saldert budsjett innen to måneder etter en varslet anke, legges bydelsdirektørens forslag til budsjett til grunn for bydelens aktivitet i påvente av ankebehandlingen.

Dersom bydelsutvalget vedtar permanent avvikling av større deler av bydelens virksomhet, skal et slikt vedtak sendes byrådet til orientering.

2.2 Bydelsdirektørens ansvar for årsbudsjettet

Bydelsdirektøren har ansvar for å fremlegge et saldert budsjettforslag for behandling i bydelsutvalget, og for å holde bydelsutvalget orientert om utviklingen i

løpet av året, herunder også foreslå nødvendige justeringer innenfor tildelt budsjettramme, eller aktivitetsnivå.

Dersom bydelsutvalget ikke har vedtatt et saldert årsbudsjett innen den frist som bystyret har fastsatt, har bydelsdirektøren plikt til omgående å fremme ankesak for byrådet.

Bydelsdirektøren har ansvar for å holde bydelsutvalget orientert om utviklingen i løpet av året. Dersom det i løpet av året oppstår vesentlige avvik i forhold til vedtatt tallbudsjett og/eller aktivitetsplaner, skal bydelsdirektøren straks iverksettes nødvendige tiltak. Dersom forutsetningene for å holde vedtatt budsjettramme eller aktivitetsnivå ikke lenger er til stede skal bydelsdirektøren fremme forslag om nødvendige budsjettjusteringer.

Dersom bydelsutvalget ikke har fattet vedtak som innebærer at budsjettet er saldert innenfor vedtatt ramme, har bydelsdirektøren plikt til omgående å fremme ankesak for byrådet. Dersom bydelsutvalget ikke har vedtatt et saldert budsjett innen to måneder etter en varslet anke, legges bydelsdirektørens forslag til budsjett til grunn for bydelens aktivitet i påvente av ankebehandlingen.

Bydelsdirektøren har ansvar for at godt og effektivt lederskap av bydelens forvaltning utøves, og for at bydelsutvalgets vedtak gjennomføres.

2.3 Anskaffelser

Følgende forhold skal ivaretas i forbindelse med virksomhetens anskaffelser:

Enhver anskaffelse skal bidra til å oppnå virksomhetens og kommunens mål.

Alle virksomheter skal foreta en analyse av anskaffelseskostnadene i forhold til virksomhetens budsjett. Dette gjelder kostnader ved å gjennomføre anskaffelser av både varer og tjenester. Videre skal det utarbeides en strategi/plan for hvordan virksomheten vil organisere og gjøre anskaffelsene mer kostnadseffektive. Med kostnader i forbindelse med anskaffelser menes både de direkte vare- og tjenestekostnadene, samt alle kostnader som oppstår i forbindelse med gjennomføringen av anskaffelsesprosessen.

Virksomhetsleder skal sørge for en organisering av arbeidet som synliggjør roller og ansvar i anskaffelsesprosessen.

Virksomhetsleder skal sørge for at det som en del av virksomhetsstyringen er utarbeidet en oversikt over virksomhetens planlagte anskaffelser.

Virksomhetene skal under planleggingen av alle anskaffelser vurdere hvordan anskaffelsene best lar seg gjennomføre og følge opp. Dette skal dokumenteres i en kontraktsstrategi for den enkelte anskaffelse.

Virksomhetsleder skal sørge for at det er etablert et internt kontrollsystem tilpasset virksomhetens risiko på anskaffelsesområdet.

Virksomhetsleder må sørge for rutiner for kontraktsoppfølging som tydeliggjør hvordan viktige leveransepunkter kvalitetssikres og følges opp.

Virksomhetsleder skal sikre at virksomheten har system for oppfølging av kontrakter som minimum inkluderer periodiske risikovurderinger og jevnlige revisjoner.

På bakgrunn av risikovurderinger skal det gjennomføres revisjoner av leverandørenes samfunnsansvar og iverksettes nødvendige tiltak, blant annet når det gjelder krav knyttet til lønns- og arbeidsforhold, lærlingordning/bruk av lærlinger, samt viktige miljø- og sosiale/etiske krav.

Fremdriften og resultatene fra dette arbeidet skal rapporteres i forbindelse med årsberetningen. Byrådet fastsetter nærmere retningslinjer for innhold, form og frister.

2.4 Rapportering

For hvert tertial skal det utarbeides en rapport som gir en beskrivelse av den økonomiske utviklingen og av utviklingen i tjenesteproduksjonen i forhold til tallbudsjett og aktivitetsplaner. Tertialrapportene skal inneholde en sammenstilling av periodisert budsjett, akkumulert regnskap og prognose for året. Tertialrapportene skal legges frem for bydelsutvalget og oversendes byrådet. Byrådet fastsetter nærmere retningslinjer for tertialrapportenes innhold og form, samt frister.

Til hvert møte i bydelsutvalget skal bydelsdirektøren utarbeide en rapport for utvikling i tjenesteproduksjon og økonomi. Statusrapporten skal vise utviklingen sortert på henholdsvis funksjonsområde, KOSTRA-funksjon og resultatenhet.

Det forutsettes at bydelen har etablert måleindikatorer i bydelens løpende månedsoppfølging, som viser i hvor stor grad mål, strategier, aktivitetsplaner og tiltak blir gjennomført med de effekter som er forutsatt.

Budsjettavvik hittil i år og årsprognose skal som et minimum fremstilles på samme detaljeringsnivå som bydelsutvalgets budsjettvedtak. Bydelsutvalget velger selv om hovedinndelingen av den tekstlige fremstillingen skal være basert på KOSTRA eller resultatenhet. Uansett fremstillingsmåte må sammenhengen mellom KOSTRA og intern ansvarsstruktur komme tydelig frem.

2.5 Årsavslutning

Hvis ikke bystyret vedtar noe annet, gis det adgang til å styrke neste års budsjett med besparelser for netto driftsramme og rammen for økonomisk sosialhjelp i forhold til justert budsjett, begrenset til 5 % av budsjetterte utgifter for artsgruppe 11 i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3.)

For praktisering av bestemmelsen tas det forbehold om at driftsregnskapet for kommunen totalt sett ved regnskapsavslutningen gir et resultat som gir adgang til å styrke neste års budsjett.

Merforbruk for netto driftsramme og rammen for økonomisk sosialhjelp i forhold til justert budsjett, begrenset til 4 % av budsjetterte utgifter for artsgruppe 11 i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3), skal dekkes inn på neste års budsjett. Bydelen kan vedta å dekke merforbruket over en toårsperiode, men slik at minimum 2 % av budsjetterte utgifter for artsgruppe 11 i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3), dekkes inn påfølgende budsjettår og resten i år to.

Kommunalt øremerkede bevilgninger gitt i Dok. 3 skal trekkes ut før beregning av maksimalgrensen gjøres. Tilsvarende gjelder for kommunalt øremerkede bevilgninger i Dok. 3 som fordeles til bydelene i løpet av året.

Ubrukte øremerkede midler skal holdes utenfor beregningen av fremført mer-/mindreforbruk.

Refusjon i driftsregnskapet som kompenserer for merverdiavgift i investeringsregnskapet skal i sin helhet overføres til investeringsregnskapet og benyttes til finansiering av de enkelte prosjekter. Denne merverdiavgiften holdes utenfor ved beregningen av fremføring av mer-/mindreforbruk.

Med øremerkede bevilgninger menes midler gitt i medhold av lov, forskrift eller avtale. Med kommunalt øremerkede bevilgninger menes midler øremerket av bystyret eller byrådet i egne saker og vedtatt overførbare til neste år.

Det utarbeides egne retningslinjer i forbindelse med den årlige regnskapsavslutningen.

2.6 Årsregnskap og årsberetning

Bydelsutvalget skal behandle bydelens regnskap. Som grunnlag for bydelsutvalgets behandling fremlegger bydelsdirektøren regnskapet med den spesifisering som ble brukt i bydelsutvalgets budsjettvedtak. Avvik i forhold til opprinnelig vedtatt og justert budsjett skal fremgå av regnskapets oversikter og kommentarer.

I tilknytning til årsregnskapet er bydelsutvalget ansvarlig for å utarbeide, behandle og vedta en årsberetning. Årsberetningen skal, etter byrådets nærmere retningslinjer, redegjøre for hvordan bydelen har disponert sine ressurser i forhold til bystyrets målsettinger. Betydelige avvik i forhold til budsjettrammen skal forklares. Årsberetningen skal videre gi byrådet et grunnlag for å foreslå

ressursdimensjonering og fordeling til bydelene i neste års budsjett.

2.7 Inngrep ved brudd på forutsetninger

Dersom bydelens disponeringer i løpet av året har vist store avvik i forhold til bystyrets forutsetninger, enten i form av mer-/mindreforbruk, eller i form av manglende oppfølging av bystyrets mål, skal byrådet vurdere å innstille overfor bystyret at bydelens budsjett med detaljert fordeling må vedtas av bystyret. Bystyret vil i slike tilfeller også bestemme hvordan og hvor lenge bydelens løpende virksomhet skal følges opp.

3. Instruks for økonomiforvaltningen i kommunale foretak

Bystyret vil understreke at budsjettfullmaktene er basert på at kommunens øvrige regelverk blir fulgt og vil spesielt peke på intern kontroll i økonomiforvaltningen, anskaffelsesreglene og kommunens etiske retningslinjer.

3.1 Foretakets ansvar for årsbudsjettet

Styret for foretaket skal vedta et årsbudsjett innenfor de rammer, retningslinjer og frister som bystyret fastsetter i sitt budsjettvedtak.

Bystyret understreker at de budsjetter som er vedtatt skal overholdes. Styret har ansvar for den økonomiske utviklingen i løpet av året, og for å iverksette nødvendige tiltak for å hindre merforbruk i forhold til tildelt budsjettramme.

Dersom det i løpet av året oppstår vesentlige negative avvik i forhold til budsjettet, skal dette snarest mulig varsles overfor byrådet og bystyret. Som hovedregel skal varsling skje som ledd i tertialrapporteringen.

3.2 Anskaffelser

Følgende forhold skal ivaretas i forbindelse med virksomhetens anskaffelser:

Enhver anskaffelse skal bidra til å oppnå virksomhetens og kommunens mål.

Alle virksomheter skal foreta en analyse av anskaffelseskostnadene i forhold til virksomhetens budsjett. Dette gjelder kostnader ved å gjennomføre anskaffelser av både varer og tjenester. Videre skal det utarbeides en strategi/plan for hvordan

virksomheten vil organisere og gjøre anskaffelsene mer kostnadseffektive. Med kostnader i forbindelse med anskaffelser menes både de direkte vare- og tjenestekostnadene, samt alle kostnader som oppstår i forbindelse med gjennomføringen av anskaffelsesprosessen.

Virksomhetsleder skal sørge for en organisering av arbeidet som synliggjør roller og ansvar i anskaffelsesprosessene.

Virksomhetsleder skal sørge for at det som en del av virksomhetsstyringen er utarbeidet en oversikt over virksomhetens planlagte anskaffelser.

Virksomhetene skal under planleggingen av alle anskaffelser vurdere hvordan anskaffelsene best lar seg gjennomføre og følge opp. Dette skal dokumenteres i en kontraktsstrategi for den enkelte anskaffelse.

Virksomhetsleder skal sørge for at det er etablert et internt kontrollsystem tilpasset virksomhetens risiko på anskaffelsesområdet.

Virksomhetsleder må sørge for rutiner for kontraktsoppfølging som tydeliggjør hvordan viktige leveransepunkter kvalitetssikres og følges opp.

Virksomhetsleder skal sikre at virksomheten har system for oppfølging av kontrakter som minimum inkluderer periodiske risikovurderinger og jevnlig revisjoner.

På bakgrunn av risikovurderinger skal det gjennomføres revisjoner av leverandørenes samfunnsansvar og iverksettes nødvendige tiltak,

blant annet når det gjelder krav knyttet til lønns- og arbeidsforhold, lærlingordning/bruk av lærlinger, samt viktige miljø- og sosiale/etiske krav.

Fremdriften og resultatene fra dette arbeidet skal rapporteres i forbindelse med årsberetningen. Byrådet fastsetter nærmere retningslinjer for innhold, form og frister.

3.3 Rapportering

For hvert tertial skal det utarbeides en rapport som gir en beskrivelse av den økonomiske utviklingen og av utviklingen i investeringsaktivitet og i tjenesteproduksjon i forhold til tallbudsjett og aktivitetsplaner, samt sykefravær og HMS-arbeid. Foretakene har plikt til å levere informasjon i samsvar med det opplegg byrådet har for utforming av byrådets tertialrapport til bystyret.

Byrådet kan i tillegg fastlegge særskilt rapporteringer for å følge utviklingen for tjenesteproduksjon og/eller den økonomiske utviklingen.

3.4 Årsavslutning

Et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) i årsregnskapet for foretaket disponeres av bystyret i det budsjettår hvor årsregnskapet legges frem.

Et regnskapsmessig merforbruk (underskudd) i årsregnskapet for foretaket inndeckes av bystyret i det budsjettår hvor årsregnskapet legges frem.

4. Instruks for investeringer

4.1 Kvalitetssikring av investeringsprosjekter

For alle investeringsprosjekter, både bykasseinvesteringer og investeringer i regi av et kommunalt foretak, skal det foreligge et beslutningsgrunnlag som er tilstrekkelig kvalitetssikret før prosjektet vedtas. Kravet til beslutningsgrunnlag vil kunne variere ut fra type investering, kompleksitet/usikkerhet og økonomisk omfang.

4.1.1 Større investeringsprosjekter

Alle større investeringsprosjekter skal undergis ekstern kvalitetssikring. Når det utarbeides standardkonsepter for formålsbygg (skoler, barnehager og sykehjem), skal disse konseptene også kvalitetssikres. Byrådet skal prekvalifisere og inngå rammeavtaler med noen eksterne fagmiljøer som skal forestå kvalitetssikringen.

Undervisningsbygg Oslo KF, Omsorgsbygg Oslo KF, Boligbygg Oslo KF og Kommunal konkurranse Oslo KF skal, i tillegg til å avlegge årsregnskapet etter kommunelovens regler, også gi en oppstilling av årsregnskap og årsbudsjett etter regnskapslovens prinsipper.

For Oslo Havn KF bestemmer havnestyret i hvilken utstrekning ubenyttede bevilgninger kan overføres fra et år til et annet, jf. Fiskeridepartementets forskrift av 31.10.95, II.

3.5 Budsjett, årsregnskap og årsberetning

Bystyret presiserer at utover krav til særbudsjett, særregnskap og årsberetning i statlige forskrifter og standarder fra foreningen for god kommunal regnskapsskikk, fastsetter byrådet nærmere retningslinjer for innhold, form og frister for årsbudsjett og økonomiplan, årsregnskap og årsberetning.

3.6 Andre forhold

Innlån til lånefinansierte investeringer i kommunale foretak skal foretas sentralt i kommunen innenfor rammen av bystyrets lånevedtak. Foretaket tar opp lånet i lånefondet og/eller Husbanken direkte. Kommunale foretak er underlagt Oslo kommunes øvrige sentrale finansforvaltning, basert på nærmere retningslinjer fastsatt av byrådet.

Byrådet og styret i et foretak skal tilpasse kravene til kvalitetssikring for et investeringsprosjekt til et nivå hvor man anser at beslutningsgrunnlaget vil være kvalitetsmessig tilfredsstillende.

4.1.2 Generell prosessbeskrivelse for kvalitetssikring av større investeringsprosjekter

Det skal først utarbeides en behovsanalyse som også skal belyse ulike alternativer. Hovedkravene til prosjektet skal defineres og kostnadsanslag beregnes. Dette beslutningsunderlaget skal gjennomgå en kvalitetssikring.

Dersom den første fase av kvalitetssikringen konkluderer med at beslutningsgrunnlaget er kvalitetsmessig godt nok til at Oslo kommune kan vurdere å gå videre med prosjektet, legges dette frem til avgjørelse i byrådet for det som gjelder bykasseinvesteringer og overordnede

investeringsplaner. For investeringsprosjekter i kommunale foretak fattes avgjørelsen om å gå videre i planleggingen av styret.

Deretter gjennomføres et forprosjekt for å fremskaffe gjennomarbeidede kostnadsanslag og vurdering av fremdrift, organisering m.v. Dette materialet skal kvalitetssikres eksternt før det avgjøres om prosjektet skal foreslås gjennomført. Kostnadsrammen skal inkludere en usikkerhetsavsetning tilsvarende sikkerhetsnivå P85, dvs. at risikoen for overskridelser er begrenset til 15 %.

Byrådet gis fullmakt til å definere nærmere kravene til den dokumentasjonen som skal foreligge.

Investeringsprosjektene forutsettes gjennomført innenfor den styringsrammen virksomheten får seg tildelt. Byrådet gis fullmakt til, etter anmodning fra etatsledelsen eller fra styret i et foretak, å frigi hele eller deler av den sentralt avsatte usikkerhetsavsetningen som inngår i den kostnadsrammen bystyret har satt for prosjektet.

Som hovedregel skal usikkerhetsavsetningen for prosjekter som går over flere år periodiseres i siste år av prosjektperioden. Vurdering av eventuell mulighet for å inndra usikkerhetsavsetninger foretas i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen.

For prosjekter gjennomført i regi av et kommunalt foretak, utarbeides det en bindende husleieavtale mellom bestiller og utfører før prosjektet igangsettes. Ansvar og risikoen for at prosjektet holder seg innenfor vedtatte rammebetingelser, vil deretter ligge hos foretaket.

4.1.3 Kvalitetssikring av mindre investeringsprosjekter

Byrådet fastsetter kravene til beslutningsgrunnlag og kvalitetssikring for mindre investeringsprosjekter. Kravene omtales i det årlige budsjetttrunkskriv, Rundskriv 1.

4.1.4 Detaljplanlegging og gjennomføring

Når det er gitt bevilgning til et prosjekt må det sikres at den etterfølgende detaljplanleggingen er kvalitetsmessig tilfredsstillende før prosjektet igangsettes. Ved gjennomføringen må det sikres tilfredsstillende rutiner for å ha løpende oversikt over utviklingen i kostnader og i fremdrift samt rutiner for rapportering.

For investeringer i bykassen fastsetter byrådet nærmere krav til detaljplanlegging og gjennomføring. For investeringer i kommunale foretak skal styret fastsette disse kravene.

4.2 Kommunalt engasjement i private investeringsprosjekter

- a. Bystyret forutsetter at kommunen ikke engasjerer seg i byggeprosjekter der finansieringsplanene er urealistiske. Prosjekteringskostnader som måtte påløpe for ikke-finansierte prosjekter i privat regi, er kommunen uvedkommende.
- b. Private investeringsprosjekter hvor det er forutsatt lån fra kommunen og/eller kommunal lånegaranti, og/eller hvor kommunen skal betale renter, avdrag og/eller driftsutgifter, kan ikke settes i gang før finansieringsforutsetningene er oppfylt.
- c. Kommunalt investeringstilskudd til private investeringsprosjekter utbetales ikke før prosjektet er dokumentert fullfinansiert.

5. Instruks for låneopptak

Instruksen gjelder for bykassen (etatene/bydelene) og kommunale foretak.

All innlånsvirksomhet i Oslo kommunes navn skal foretas sentralt i kommunen innenfor rammen av bystyrets lånevedtak. Dette gjelder også for innlån til lånefinansierte investeringer i kommunale virksomheter som har eget styre og kommunale

foretak. Foretakene tar opp lånet direkte i lånefondet og/eller Husbanken, ikke som videreutlån fra bykassen. For de tilfelle husbankfinansiering ikke oppnås eller blir dyrere enn innlån til lånefondet, gis byrådet fullmakt til å øke innlån til lånefondet tilsvarende reduksjonen i innlån fra Husbanken. Byrådet gis fullmakt til å justere det angjeldende kommunale foretaks lånevedtak tilsvarende.

15 TAKSTER, AVGIFTER OG GEBYRER

Forslag til takster, avgifter og gebyrer

Under følger byrådets forslag til takster, avgifter og gebyrer for 2013.

Månedlig oppholdsbetaling i barnehage

	Inntekt til og med kr 164 256 (2G)*	Inntekt mellom kr 164 256 (2G)* - kr 300 001	Inntekt fra og med kr 300 001
1. barn	830	2 319	2 436
2. barn (70 %)	830	1 655	1 737
3. barn (50 %)	830	1 213	1 271

*Inntekstgrensene justeres i samsvar med endring i folketrygdens grunnbeløp (G) pr. 01.05.2013.

Inntekstgrensene er basert på månedlige satser for grunnbeløpet

Satsene gjelder fulltidsplass i kommunale barnehager, dvs. oppholdstid 41 timer per uke eller mer. Bydelsdirektørene fastsetter betalingssatser for barn med oppholdstid inntil 41 timer.

Kost i barnehagene tilsvarer kr 106 per barn per måned, og er inkludert i oppholdsbetalingen.

Oppholdsbetaling for barnehageplass for barn i fosterhjem fastsettes etter inntektsgruppe 2, dvs. kr 2 319 per måned.

Oppholdsbetalingen for fulltidsplass i bydeler med gratis kjernetid reduseres med betaling tilsvarende 20 timer.

Månedlig oppholdsbetaling i aktivitetsskolen

	Inntekt til og med kr 164 256 (2G)*	Inntekt mellom kr 164 256 (2G)* - kr 300 001	Inntekt fra og med kr 300 001
Heldagsplass	557	1 024	2 611
Halvdagsplass	359	658	1 765

*Inntekstgrensene justeres i samsvar med endring i folketrygdens grunnbeløp (G) pr. 01.05.2013.

Inntekstgrensene er basert på månedlige satser for grunnbeløpet

Det kreves ikke oppholdsbetaling i aktivitetsskolen for barn med særskilte behov fra 5. - 7. trinn.

Tilbud til barn med særskilte behov i 8. – 10. trinn og på videregående skole

Det kreves ikke oppholdsbetaling for tilbud før og etter skoletid til barn med særskilte behov fra 8. - 10. trinn og på videregående skole.

Egenbetaling for ordinære elevplasser i Oslo musikk- og kulturskole

Egenbetaling for ordinære elevplasser i Oslo musikk- og kulturskole økes med 3,4 % til

kr 3 395 per elev per år fra 01.01.2013. Byrådet gis fullmakt til å fastsette avgifter og priser utenom ordinære elevplasser innen rammen av vedtatt budsjett.

Avgifter og priser for tilbud i Schous kulturbryggeri

Byrådet gis fullmakt til å fastsette priser og avgifter (brukerbetaling/billettpriser) for tilbud i øvingshotell og popsenter i Schous kulturbryggeri, innen rammen av vedtatt budsjett.

Egenbetaling for renhold, matlaging m.m.

Med hjemmel i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester fastsettes fra og med 01.01.2013 følgende betalingssetser og utgiftstak for renhold, matlaging m.m.

Husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag – i hht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester 1)	Timesats i kroner	Utgiftstak i kroner pr måned/alt. per år (timer)
Inntil 164 244 (under 2 G) 2)	28	kr 170 per mnd.
Fra 164 244 (2 - 3 G)	61	kr 6 100 per år (100 timer)
Fra 246 366 (3 - 4 G)	159	kr 15 900 per år (100 timer)
Fra 328 488 (4 G og over)	265	kr 26 500 per år (100 timer)

1) Alminnelig inntekt 2011 tillagt evt. utenlandsk pensjon og hjelpestønad til hjelp i huset, og fratrasket eventuell omsorgslønn i alminnelig inntekt. Inntekten gjelder for husstanden, dvs. hjelpemottaker og ektefelle/partner/samboer, evt. også foreldres inntekt dersom hjelpemottaker er under 18 år.

2) Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G, skal samlet vederlag for tjenester ikke overstige et utgiftstak på kr 170 per måned i 2012, jfr. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 10. Utgiftstaket reguleres hvert år i statsbudsjettet som legges frem i oktober, og vil bli justert i samsvar med dette.

Egenbetaling for trygghetsalarm

Husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag – i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester	Månedssats
Fra 246 367 (over 3 G)	kr 209

Bydelene gis fullmakt til å avgjøre om de vil innkreve egenandeler på trygghetsalarm.

Parkeringsgebyr

Parkeringsgebyr økes med 13,4 %.

Fullmakt til byrådet (generelt vedtak)

Med unntak av de takster som vil bli direkte fastsatt av bystyret, gis byrådet fullmakt til å fastsette takstene, herunder gjennomføre detaljutlegging av takstene på undertakstgrupper m.v., innenfor den ramme som bystyret har gitt.

Gebyrer for vann og avløp, renovasjon og feiing – selvkostprinsippet

I enkelte særlover står det at bystyret skal fastsette kommunale avgifter og takster. I de senere år har bystyret delegert til byrådet å fastsette takster, herunder å gjennomføre detaljutleggingen av takstene på under-takstgrupper m.v. for takster som ikke er fastsatt direkte av bystyret. Slik delegering ble senest vedtatt i bystyresak 37/08 (generelt verbalvedtak).

Gebyrer for vann og avløp, renovasjon og feiing er regulert i egne lover og forskrifter, basert på en

forutsetning om at disse skal beregnes etter selvkostprinsippet.

Det foreslås ingen endring i renovasjonsgebyret. Det foreslås en økning i vann- og avløpsgebyr på 6,0 %, tilsvarende ca. kr. 188,- per år for en gjennomsnittlig enebolig på 120 m². For feiegebyret foreslås det en økning på 50,0 %, tilsvarende ca. kr. 77,- per år for en slik bolig.

Husholdningsrenovasjon

Satsene for renovasjonsgebyr holdes uendret.

Gebyr og avgift vann og avløp

Satsene for gebyr og avgift for vann og avløp økes med 6,0 %.

Feiegebyr

Satsene for feiegebyr økes med 50,0 %.

Fullmakt til å justere gebyrer og avgifter for vann og avløp, renovasjon og feiing

Byrådet gis fullmakt til å justere gebyrene for vann og avløp, renovasjon og feiing basert på bystyrets vedtatte budsjett og i henhold til gjeldende forskrifter for selvkostberegning.

Nærmere om selvkostberegning vann og avløp, renovasjon og feiing

Generelt

Tabelloppsettet for selvkostberegningene følger KOSTRA-skjema 23, og er i samsvar med det som benyttes i Oslo kommunes KOSTRA-rapportering til Statistisk Sentralbyrå.

Beregningene er gjort i henhold til statens retningslinjer for selvkost. Etter selvkostmetoden skal det legges til grunn en beregnet kapitalkostnad (kalkulatoriske avskrivninger og kalkulatoriske renter) på all den kapital som anvendes uavhengig av hvordan den er finansiert (gjeld eller egenkapital). Et eventuelt overskudd eller underskudd etter selvkost avregnes mot de bundne selvkostfondene for henholdsvis vann og avløp, renovasjon og feiing. Etter de statlige

retningslinjene for selvkost skal gebyrinntektene justeres slik at det innenfor en 3-5 års periode skal gå i balanse. Selvkostfondene skal således ikke brukes for å finansiere investeringer.

I beregningene er det lagt til grunn en kalkulasjonsrente på 2,65 % som svarer til effektiv rente på norske statsobligasjoner med 3 års gjenstående løpetid med tillegg av ett prosentpoeng. Nye investeringer tas med i gebyrgrunnlaget for selvkost fra og med året etter at anlegget er ferdigstilt.

Det fremgår av retningslinjene for beregning av selvkost at selvkostprinsippet tar hensyn til tidsriktighet – dvs. at brukerne skal kun betale for tjenester de selv har nytte av, og dagens brukere skal ikke subsidiere bruken til andre generasjoner.

Beregningsgrunnlag for vann- og avløpsgebyrer Økonomiplan 2013 – 2016

Beregningsgrunnlag for vann- og avløpsgebyrer		Beløp i tusen kroner			
		2013	2014	2015	2016
A	Direkte driftsutgifter	635 791	598 117	553 420	580 642
B	Henførbare indirekte driftsutgifter	151 079	150 424	148 926	143 604
C	Kalkulatoriske rentekostnader	146 159	171 668	197 302	211 653
D	Kalkulatoriske avskrivninger	290 048	316 187	342 825	364 730
E	Andre inntekter	-42 178	-42 178	-42 178	-42 178
F	Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	1 180 899	1 194 218	1 200 295	1 258 451
G	Gebyrinntekter	-1 119 307	-1 158 483	-1 199 030	-1 240 996
H	Årets finansielle resultat (G-F)	-61 592	-35 735	-1 265	-17 455
I	Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	0	0	0	0
J	Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	61 592	35 735	1 265	17 455
K	Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	0	0	0	0
L	Saldo selvkostfond per 1.1	111 608	52 974	18 642	17 871
M	Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	2 958	1 404	494	474
N	Saldo selvkostfond per 31.12 (L+M+I-J)	52 974	18 642	17 871	889
O	Nøkkeltall:				
P	Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	95 %	97 %	100 %	99 %
Q	Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100 %	100 %	100 %	100 %

Byrådet foreslår at satsene for gebyr for vann og avløp for 2013 økes med 6,0 %, for 2014 med 3,5 %, for 2015 med 3,5 % og for 2016 med 3,5 %. Ut fra ovenstående forutsetninger vil endringen for gebyret på årsbasis, basert på en bolig på 120 kvm, være som følger:

2013: 188 kroner
2014: 116 kroner
2015: 121 kroner
2016: 125 kroner

Under andre inntekter (E) er det medtatt refusjoner, inntekter knyttet til leveranser til andre kommuner samt diverse inntekter som følge av ikke planlagt arbeid for andre. I driftskostnadene er det medtatt Oslos utgifter til Vestfjordens avløpsselskap (VEAS). I kapitalkostnadene er det medtatt Oslos del av de kalkulererte kapitalkostnadene på VEAS.

Selvkostfond vann og avløp

Selvkostberegningen for vann- og avløp gir følgende utvikling av selvkostfondet:

<i>Beløp i tusen kroner</i>			
	IB Selvkostfond vann og avløp	Avsetning til (+) eller bruk av fond (-)	UB Selvkostfond vann og avløp
2013	111 608	-58 634	52 974
2014	52 974	-34 331	18 642
2015	18 642	-771	17 871
2016	17 871	-16 982	889

Selvkostfondet forventes å ha en positiv beholdning på ca. 112 mill. ved inngangen til 2013.

Beregningsgrunnlag for renovasjonsgebyrer Økonomiplan 2013 - 2016

Beregningsgrunnlag for renovasjonsgebyrer		<i>Beløp i tusen kroner</i>			
		2013	2014	2015	2016
A	Direkte driftsutgifter	543 741	577 964	547 445	538 049
B	Henførbare indirekte driftsutgifter	78 225	61 978	61 978	61 978
C	Kalkulatoriske rentekostnader	4 846	22 227	23 154	23 154
D	Kalkulatoriske avskrivninger	15 054	22 301	20 778	20 778
E	Andre inntekter	-48 843	-48 843	-48 843	-48 843
F	Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	593 023	635 627	604 512	595 116
G	Gebyrinntekter	-562 518	-565 893	-569 289	-572 704
H	Årets finansielle resultat (G-F)	-30 505	-69 734	-35 223	-22 412
I	Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	0	0	0	0
J	Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	30 505	69 734	35 223	22 412
K	Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	0	0	0	0
L	Saldo selvkostfond per 1.1	144 467	120 397	54 923	21 558
M	Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	6 435	4 259	1 858	438
N	Saldo selvkostfond per 31.12 (L+M+I-J)	120 397	54 923	21 558	-416
O	Nøkkeltall:				
P	Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	95 %	89 %	94 %	96 %
Q	Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100 %	100 %	100 %	100 %

Byrådet foreslår at satsene for gebyr for renovasjon holdes uendret i hele økonomiplanperioden.

I forurensingsloven § 34 (avfallsgebyr) står det: ”Kommunen skal fastsette gebyrer til dekning av kostnader forbundet med avfallssektoren, herunder innsamling, transport, mottak, oppbevaring, behandling, etterkontroll m.v. Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene. Med kostnader

menes både kapitalkostnader og driftskostnader. For avfall som kommunen har plikt til å samle inn, motta og/eller behandle etter § 29, § 30 eller § 31 må gebyret ikke overstige kommunens kostnader”. Videre sier retningslinjene at kommunen kan fremføre et akkumulert over-/underskudd fra selvkosttjenesten innenfor en 3-5 års periode. Dette samlet danner grunnlaget for fastsetting av renovasjonsgebyret.

Selvkostfond - renovasjon

Selvkostberegningen for renovasjon gir følgende utvikling av selvkostfondet:

<i>Beløp i tusen kroner</i>			
	IB Selvkostfond renovasjon	Avsetning til (+) eller bruk av fond (-)	UB Selvkostfond renovasjon
2013	144 467	-24 070	120 397
2014	120 397	-65 474	54 923
2015	54 923	-33 365	21 558
2016	21 558	-21 974	-416

Selvkostfondet forventes å ha en positiv beholdning på ca. 144 mill. ved inngangen til 2013.

**Beregningsgrunnlag for feiegebyr
Økonomiplan 2013-2016**

Beregningsgrunnlag for feiegebyr		<i>Beløp i tusen kroner</i>			
		2013	2014	2015	2016
A	Direkte driftsutgifter	22 870	23 600	24 281	24 298
B	Henførbare indirekte driftutgifter	1 000	1 000	1 000	1 000
C	Kalkulatoriske rentekostnader	30	31	33	29
D	Kalkulatoriske avskrivninger	119	107	129	116
E	Andre inntekter	436	436	436	436
F	Gebyrgrunnlag (A+B+C+D+E)	23 583	24 302	25 007	25 007
G	Gebyrinntekter	-29 774	-29 774	-23 819	-23 819
H	Årets finansielle resultat (G-F)	6 191	5 472	-1 188	-1 188
I	Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	6 191	5 472	-1 188	-1 188
J	Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd			0	0
K	Kontrollsum (subsidiert) (H+I+J)	0	0	0	0
L	Saldo selvkostfond pr. 01.01 *	-6 300	-109	5 363	4 175
M	Alternativ kostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd				
N	Saldo selvkostfond pr. 31.12 (L+M+I+J)	-109	5 363	4 175	2 987
O	Nøkkeltall:				
P	Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	126 %	123 %	95 %	95 %
Q	Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100 %	100 %	100 %	100 %

Byrådet foreslår at satsene for gebyr for feiing for 2013 økes med 50 %, 2014 ingen endring, 2015 reduksjon med 20 % og 2016 ingen endring.

2013: 77 kroner
2014: 0
2015: - 31 kroner
2016: 0

Ut fra ovenstående forutsetninger vil endringen for gebyrer på årsbasis, basert på en bolig på 120 kvm, være som følger:

Feietjenesten er organisert som en selvstendig enhet med eget regnskap under kap. 650 Brann- og redningsetaten.

Selvkostfond - feiing

Selvkostberegningen for feiing gir følgende utvikling av selvkostfondet:

<i>Beløp i tusen kroner</i>			
	IB Selvkostfond feiing	Avsetning til (+) eller bruk av fond (-)	UB Selvkostfond feiing
2013	-6 300	6 191	-109
2014	-109	5 472	5 363
2015	5 363	-1 188	4 175
2016	4 175	-1 188	2 987

Selvkostfondet forventes å ha en negativ beholdning på ca. 6,3 mill. ved inngangen til 2013.

16 BUDSJETTEKNISKE MERKNADER

Generelle merknader

I dette kapitlet omhandles budsjettmessige premisser som er lagt til grunn i forhold til lønns- og priskompensasjon, pensjonsberegning mv. I tillegg presenteres en konverteringstabell som viser sammenhengen mellom budsjettall i Sak 1 Del 1 og Del 2.

Lønns- og priskompensasjon i 2013-budsjettet

Følgende forutsetninger ligger til grunn for lønns- og prisjustering av 2013-budsjettet (prosentvis vekst 2012-2013):

Kommunale lønnsutgifter	4,0
Kommunale driftsutgifter for øvrig	1,8
Kommunal deflator	3,4
Konsumprisindeks (kpi)	1,3
Kommunale brukerbetalingar	3,4
Inntekts- og formuesskatt	3,4
Statlige rammetilskudd	3,4

Teknisk gjennomgang av forutsetningene som er innarbeidet

SSB (Statistisk sentralbyrå) har på oppdrag fra KS laget anslag for kostnadsutviklingen i kommunene; beregnet deflator er på 3,4 %.

For bydelene benyttes det 75 % lønnsandel i deflator og 25 % forventet utvikling i øvrige kommunale driftsutgifter. Deflator for bydelene som er innarbeidet i Sak 1: $4,0 \% * 0,75 + 1,8 \% * 0,25 = 3,45 \%$
Sosialhjelpen og kvalifiseringsprogrammet er justert med deflator som er 3,4 %.

For Sykehjemsetaten benyttes det 85 % lønnsandel i deflator og 15 % forventet utvikling i øvrige kommunale driftsutgifter. Deflator for Sykehjemsetaten som er innarbeidet i Sak 1: $4,0 \% * 0,85 + 1,8 \% * 0,15 = 3,67 \%$. For tilskudd til Den norske kirke og andre trossamfunn er samme deflator benyttet.

For øvrige virksomheter er det innarbeidet 4,0 % som forventet lønnsvekst og 1,8 % for kommunale driftsutgifter for øvrig. For artsgruppe 13 kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon er det benyttet kommunal deflator på 3,4 %. For artsgruppe 14 Overføringer er det brukt kpi (1,3 %).

Fordeling av pensjonsutgifter til Oslo Pensjonsforsikring (OPF)

Utgiften til Oslo Pensjonsforsikring (OPF) vil være 424 mill. høyere i 2013 enn i 2012. Premien er beregnet ut fra pensjonsberettiget lønnsmasse i OPF, og økningen er innarbeidet i lønnskompensasjonen til virksomhetene ved at satsen for beregning av pensjon av lønnsgrunnlaget er økt fra 21,95 % i 2012 til 26,3 % i 2013.

Når det betales ut pensjonsgivende lønn til en ansatt, vil kostnadsstedet vedkommende tilhører automatisk bli belastet i regnskapet med et påslag for pensjonspremie i OPF på 26,3 %. Er arbeidstakeren innmeldt i annen pensjonskasse som f. eks. Statens pensjonskasse, vil den prosentsats som gjelder for denne pensjonskassen bli benyttet.

De midler som i dag ligger i virksomhetenes budsjettammer til pensjonsutgifter tilsvarer, etter lønnskompensasjonen som er lagt inn, det nivået OPF har beregnet som samlet premiebelastning for bykassevirkomhetene for 2013. Ny forskrift for beregning av tilskudd til private barnehager forutsetter at tilskuddet til de private barnehagene skal utmåles som en minimumsandel (92 % i annet halvår 2012,) av tilsvarende utgifter til kommunale barnehager. For at denne utmålingen skal bli korrekt er det tatt hensyn til at barnehageansatte har lavere pensjonskostnader (når dette måles i % av lønn) enn gjennomsnittlige pensjonskostnader i kommunen. For 2013 er pensjonspremien for barnehageansatte i kommunen beregnet til 19,5 % av lønnsgrunnlaget.

Ordningen som ble innført i 2005 med egenandeler for nye uførepensjonister og førtidspensjonister (AFP) for virksomheter med mer enn 50 ansatte, videreføres. Virksomheter som omfattes av ordningen får en kompensasjon gjennom en lavere beregnet pensjonskostnad. Dette vil bli innarbeidet til Tilleggsinnstillingen.

Rammereduksjon i økonomiplanperioden

For 2013 er det innarbeidet en samlet rammereduksjon på ca. 450 mill. (sammenlignet med vedtatt budsjett for 2012). Mesteparten skyldes engangsmidler i 2012 som ikke er videreført i kommende økonomiplanperiode. I tillegg benyttes deler av rammereduksjonen til å finansiere ny aktivitet ved omdisponering til andre formål.

Samlet utgjør innarbeidet rammereduksjon i økonomiplanperioden i underkant av 1,3 mrd. fordelt med ca. 450 mill. i 2013, ca 330 mill. i 2014, ca 320 mill. i 2015 og ca 170 mill. i 2016.

Demografi

For bydelene, skolekapitlene, tannhelse og legevakt er det innarbeidet demografikompensasjon i kommende økonomiplanperiode tilsvarende 80 % av gjennomsnittskostnaden for økt befolkningsvekst.

Spesifisert mva-refusjon for investeringer

Fra og med 2010-budsjettet er forventet mva-refusjon for det enkelte investeringsprosjekt i bykassen, spesifisert i prosjektoversiktene under den enkelte virksomhet. I prosjektoversikten fremkommer det forventet mva-refusjon for hvert av årene i økonomiplanperioden. Hensikten med endringen er at kommunens reelle kostnader ved den enkelte investering skal fremkomme.

For driftsbudsjettet fremstår ordningen ved at det på kapittel 192 Diverse avsetninger og tilfældige inntekter, inntektsføres beregnet mva-refusjon for bykasseinvesteringene samme år, mens et tilsvarende beløp utgiftsføres som overføring fra drift til investering (kapittel 980 Overføring mellom drift og investering).

Inntektskrav som følge av mva-refusjoner for investeringer er i likhet med tidligere år ikke innarbeidet i sektorenes budsjettforslag for 2013. Mva-refusjonen vil bli innarbeidet på det enkelte budsjettkapittel av byrådet i egen budsjettjusteringssak etter at bystyret har vedtatt budsjettet. Når dette innarbeides vil budsjettet beløp på kapittel 192 Diverse avsetninger og tilfældige inntekter, bli tilsvarende redusert.

For investeringer i Boligbygg Oslo KF, Omsorgsbygg Oslo KF og Undervisningsbygg Oslo KF er mva-

refusjonen i likhet med forutsetningen i vedtatt økonomiplan, innarbeidet som delfinansiering i investeringsoversiktene.

For bykassen skilles det mellom ordinær overføring fra drift til investering, og den overføringen fra drift til investering som skyldes mva-refusjon på investeringer. På hovedoversikten over bykassens driftsbudsjett er dette skillet foretatt ved at det er en egen linje som viser hvor mye av overføringen fra drift til investering som skyldes refundert mva på investeringer. Dette fremgår også av hovedoversiktene for kommunale foretak.

Fra 2014 er det fra statlig side vedtatt at all mva-refusjon på investeringer regnskapsføres direkte i investeringsregnskapet. Ovennevnte ordning med å overføre mva-refusjon på investeringer fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet bortfaller derfor de 3 siste årene i kommende økonomiplanperiode.

Mål- og nøkkeltall

Mål- og nøkkeltall skal kunne benyttes i analyser i forhold til mulige forbedringspotensialer, relatert både til kostnadseffektivisering og/eller kvalitetssikring. Det er derfor fokusert på at KOSTRA-tall i størst mulig grad skal inngå i Oslo kommunes målstyring.

For lettere å kunne sammenligne bydelenes budsjetter/ressursbruk skal bydelsbudsjettene også i 2013 spesifiseres på KOSTRA-funksjoner. Bydelsutvalgene vedtar detaljene i sine budsjetter i etterkant av bystyrets budsjettvedtak. Bydelenes budsjett for 2013 fordelt på KOSTRA-funksjoner vil bli innarbeidet i Dok. 3 for 2013.

Fra og med Dok. 3 for 2012 er rutinen at hele kommunens budsjett blir fordelt pr KOSTRA-funksjoner i eget vedlegg.

KOSTRA-indikatorer gir mulighet til å kunne sammenligne Oslo kommunes resultater med andre (øvrige storbyer/ landsgjennomsnitt). I tillegg betyr økt bruk av KOSTRA-indikatorer at man reduserer/fjerner dobbeltrapportering.

Grunnlagstallene fra KOSTRA som ble brukt i byrådets årsberetning for 2011, var foreløpige tall pr mars fra Statistisk sentralbyrå (SSB). SSB oppdaterer alle tidligere offentliggjorte tall ved hver ny publisering. Dette gjør at det kan være avvik mellom de resultattallene som presenteres i Sak 1 og de tall som tidligere har vært presentert i byrådets årsberetninger og SSBs KOSTRA-publikasjoner.

Budsjettall fra Sak 1 Del 2 til områder under Del 1

I Sak 1 Del 1 presenteres budsjettet fordelt på 9 områder som går på tvers av byrådsavdelingenes ansvarsområder. Konverteringstabellen nedenfor viser sammenhengen mellom budsjettall i Del 1 og Del 2. Tallene i Del 1 er bruttostørrelser med unntak av kapitlene merket * som viser nettobeløp. Inntektene for disse kapitlene er det korrigert for nederst i konverteringstabellen for å komme frem til bykassens bruttobudsjett.

Beløp i 1000 kr						
Kap.	Områder / kapitler	Fordeling	2013	2014	2015	2016
By i vekst						
400	Eiendoms- og byfornyelsesetaten (BYU)	100 %	168 265	166 925	173 585	172 914
482	Handlingsprogram Groruddalen (BYU)	100 %	30 000	30 000	30 000	30 000
520	Byantikvaren (BYU)	100 %	28 001	27 817	27 633	27 542
609	Plan- og bygningsetaten (BYU)	100 %	380 264	375 211	372 157	370 629
FO1	Helse, sosial og nærmiljø - bydelene	0,1 %	1 397	1 394	1 388	1 388
481	Handlingsprogram Oslo sør (EST)	100 %	8 000	8 000	8 000	8 000
By i vekst			615 927	609 347	612 763	610 473
Kunnskapsbyen						
A04	Ufordelte midler for sektor - KOU	100 %	23 855	108 723	264 576	419 163
200	Utdanningsetaten (KOU)	100 %	377 731	376 782	375 833	374 733
203	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (KOU)	100 %	157 094	158 773	160 276	161 712
210	Grunnskolen (KOU)	100 %	6 516 344	6 621 096	6 739 760	6 823 967
211	Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (KOU)	100 %	578 461	577 871	577 280	576 718
230	Videregående skoler (KOU)	100 %	2 475 428	2 555 191	2 577 908	2 582 578
231	Fagopplæring (KOU)	100 %	165 492	165 143	164 794	164 452
250	Fagskolen (KOU)	100 %	27 227	27 120	27 013	26 907
260	Spesialundervisning i egne grunnskoler (KOU)	100 %	382 674	381 250	379 827	378 437
261	Spesialundervisning i egne videreg. skoler (KOU)	100 %	58 680	58 466	58 252	58 043
294	Voksenopplæring (KOU)	100 %	670 263	676 869	670 551	669 239
Kunnskapsbyen			11 433 249	11 707 284	11 996 070	12 235 949
Talentes by						
455	Næringsutvikling (KON)	100 %	33 538	33 536	33 534	33 533
459	Næringsetaten (KON)	100 %	40 219	39 902	40 185	40 627
501	Kultureiendommer (KON)	100 %	50 886	50 780	49 474	46 621
502	Kulturetaten (KON)	100 %	535 879	521 079	516 280	514 880
504	Munch-museet (KON)	100 %	98 040	91 506	90 971	90 703
290	Oslo musikk- og kulturskole (KOU)	100 %	74 169	73 980	73 791	73 608
Talentes by			832 731	810 783	804 235	799 972
Byen for alle						
354	Enhet for mangfold og integrering (KON)	100 %	15 788	15 666	15 545	15 484
581	Den norske kirke og andre trossamfunn (KON)	100 %	202 651	193 958	186 065	185 718
590	Gravferdsetaten (KON)	100 %	125 006	125 006	125 006	125 006
181	Overformynderiet (FIN)	100 %	17 071	16 981	16 891	16 846
FO1	Helse, sosial og nærmiljø - bydelene	57 %	1 323 646	1 320 349	1 315 429	1 314 970
FO2B	Oppvekst - bydelene	71 %	1 869 000	1 864 345	1 857 398	1 856 750
FO3	Pleie og omsorg - bydelene	35 %	2 926 265	2 918 977	2 908 101	2 907 086
FO4	Økonomisk sosialhjelp og KVP - bydelene	100 %	1 629 819	1 625 760	1 619 702	1 619 137
FO1	Helse, sosial og nærmiljø - kap. 308	100 %	139 929	139 189	139 189	139 189
FO4	Økonomisk sosialhjelp og KVP - kap. 308	100 %	26 473	26 333	26 333	26 333
176	Arbeidstrening OKF - overføring (EST)	100 %	16 934	16 934	16 934	16 934
314	Helseetaten (EST)	100 %	895 576	892 675	897 990	901 158
315	Velferdsetaten (EST)	100 %	1 052 764	1 017 182	1 003 087	1 001 927

Kap.	Områder / kapitler	Fordeling	2013	2014	2015	2016
<i>Byen for alle</i>						
333	Samhandlingsreformen - medfinansiering (EST)	100 %	594 343	594 343	518 343	518 343
350	Trygdeordninger (EST)	100 %	6 035	5 831	5 627	5 627
360 *	Barne- og familieetaten - barnevern (EST)	100 %	173 324	171 696	172 665	171 765
362	Kriminalitetsforebygging blant ungdom (EST)	100 %	5 884	5 846	5 808	5 808
373	Byomf. tiltak - avsetn. helse og sosiale tj. (EST)	100 %	13 378	3 378	3 378	3 378
374	Prosjekteringsmidler (EST)	100 %	5 000	5 000	5 000	5 000
384	Bydelenes hjelpemiddeltjeneste (EST)	100 %	21 293	21 293	21 293	21 257
427	Tap på utlån (EST)	100 %	3 000	7 100	7 100	7 100
428	Sosiale boligvirkemidler (EST)	100 %	417 542	417 542	417 542	417 542
Byen for alle			11 480 720	11 405 384	11 284 426	11 282 358
<i>Ung by</i>						
FO2A	Barnehager - bydelene	100 %	6 201 778	6 186 332	6 163 281	6 161 131
FO2B	Oppvekst - bydelene	29 %	776 810	774 875	771 988	771 718
FO2B	Oppvekst - kap. 308	100 %	11 346	11 286	11 286	11 286
305	Bydelene - etablering av nye barnehager (KOU)	100 %	64 454	149 622	280 754	373 854
306	Bydelene - diverse barnehagetiltak (KOU)	100 %	106 199	119 049	99 799	101 099
Ung by			7 160 586	7 241 163	7 327 107	7 419 088
<i>Byen for de eldre</i>						
FO3	Pleie og omsorg - bydelene	65 %	5 434 493	5 420 958	5 400 759	5 398 875
FO3	Pleie og omsorg - kap. 304	100 %	39 245	39 245	39 245	39 245
FO3	Pleie og omsorg - kap. 308	100 %	11 346	11 286	11 286	11 286
313 *	Sykehjemsetaten (EST)	100 %	987 906	975 758	1 008 410	1 040 707
372	Byomfattende tiltak - avsetninger eldre (EST)	100 %	5 398	19 198	19 198	19 198
Byen for de eldre			6 478 387	6 466 445	6 478 897	6 509 310
<i>Blå-grønn by</i>						
542	Bymiljøetaten (MOS)	70 %	986 840	980 141	974 890	970 443
547	Oslo 2022 (MOS)	100 %	80 000	-	-	-
643	Renovasjonsetaten - næring (MOS)	100 %	65 050	64 703	64 700	64 450
645	Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)	100 %	209 171	218 814	218 474	216 227
646	Energigjenvinningsetaten - næring (MOS)	100 %	195 445	193 345	195 641	193 394
620	Vann- og avløpsetaten - forvaltning (MOS)	100 %	818 219	779 665	733 817	755 283
640	Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	100 %	638 240	656 216	625 697	616 301
FO1	Helse, sosial og nærmiljø - bydelene	0,9 %	19 791	19 741	19 668	19 661
Blå-grønn by			3 012 755	2 912 626	2 832 887	2 835 759
<i>Bærekraftig bytransport</i>						
542	Bymiljøetaten (MOS)	30 %	422 931	420 061	417 810	415 904
711	Kjøp av transporttjenester (MOS)	100 %	1 554 049	1 538 934	1 525 347	1 524 268
752	Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (MOS)	100 %	2 072	2 033	2 033	2 033
761	Sykkelprosjektet (MOS)	100 %	4 072	4 072	4 072	4 072
Bærekraftig bytransport			1 983 124	1 965 100	1 949 262	1 946 277
<i>Trygg og velorganisert by</i>						
120	Byråd/byrådsavdelingene (BLK)	100 %	296 612	294 358	292 104	290 948
126	Div.avsetn.og tidsb. tiltak under byrådsavd. (BLK)	100 %	61 376	60 867	59 358	59 137
140	Kommuneadvokaten (BLK)	100 %	33 311	33 191	33 072	32 970
150	Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	100 %	81 442	80 926	80 410	80 189
191	Tilfeldige utg. etter byrådets bestemmelse (BLK)	100 %	3 500	1 500	1 500	1 500
100	Bystyret m.v. (BYS)	100 %	106 536	103 624	103 503	103 041
101	Ordførerens kontor (BYS)	100 %	10 239	10 095	9 951	9 879
102	Tilfeldige utg. etter bystyrets bestemmelse (BYS)	100 %	1 951	1 951	1 951	1 951

Kap.	Områder / kapitler	Fordeling	2013	2014	2015	2016
<i>Trygg og velorganisert by</i>						
109	Kontrollutvalget (BYS)	100 %	3 777	3 741	3 705	3 687
110	Kommunerevisjonen (BYS)	100 %	62 063	61 561	61 059	60 808
111	Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)	100 %	19 699	19 585	19 471	19 414
112	Stortingsvalg og kommunevalg (BYS)	100 %	57 273	5 973	66 273	5 973
122	Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	100 %	52 438	46 163	45 888	45 750
125 *	Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	100 %	142 987	141 529	140 072	139 343
130	Kemnerkontoret (FIN)	100 %	281 526	278 285	275 043	273 422
124	Forsikringer (FIN)	100 %	141 100	141 100	141 100	141 100
192	Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter (FIN)	100 %	111 585	182 485	290 885	416 885
199	Avsetning til tilleggsbevilgninger (FIN)	100 %	25 000	25 000	25 000	25 000
426	Tap på lånegarantier (FIN)	100 %	9 000	9 000	9 000	9 000
184	Beredskapsetaten (MOS)	100 %	6 109	6 109	6 108	6 108
650	Brann- og redningsetaten (MOS)	100 %	410 002	409 618	408 438	408 438
FO1	Helse, sosial og nærmiljø - bydelene	42 %	983 479	981 030	977 374	977 033
Trygg og velorganisert by			2 901 005	2 897 691	3 051 265	3 111 576
Sum områder			45 898 485	46 015 821	46 336 912	46 750 762
Korrigerer for nettokapitlers inntekter						
125	Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	-	390 886	390 886	390 886	390 886
313	Sykehjemsetaten (EST)	-	3 658 998	3 652 971	3 646 944	3 646 944
360	Barne- og familieetaten - barnevern (EST)	-	404 726	403 354	401 982	401 982
-	Sum korrigerer nettokapitler	-	4 454 610	4 447 211	4 439 812	4 439 812
FINF	Korrigerer for finansutgifter		21 710	21 620	21 530	21 530
Sum brutto driftsutgifter			50 374 805	50 484 652	50 798 254	51 212 104
Brutto driftsutgifter pr. sektor:						
	Bydelene (EST og KOU)		21 565 467	21 609 769	21 642 978	21 730 040
	Eldre og sosiale tjenester - byomfattende (EST)		8 270 101	8 218 101	8 159 301	8 192 670
	Kunnskap og utdanning (KOU)		11 507 418	11 781 264	12 069 861	12 309 557
	Byutvikling (BYU)		606 530	599 953	603 375	601 085
	Miljø og samferdsel, miljø (MOS)		3 935 741	3 837 830	3 817 513	3 805 337
	Miljø og samferdsel, selvfinans. miljøetater (MOS)		1 456 459	1 435 881	1 359 514	1 371 584
	Byrådslederens kontor (BLK)		476 241	470 842	466 444	464 744
	Kultur og næring (KON)		1 102 007	1 071 433	1 057 060	1 052 572
	Finans (FIN)		884 908	873 844	868 780	866 247
	Bystyrets organer (BYS)		261 538	206 530	265 913	204 753
	Avsetningskapitler (FIN)		286 685	357 585	465 985	591 985
	Finansposter (FIN)		21 710	21 620	21 530	21 530
Sum bruttobudsjett - bykasse			50 374 805	50 484 652	50 798 254	51 212 104

Endringer i kapittelinnndelingen

Sektortilhørighet

I byrådets forslag til budsjett for 2013 anvendes følgende forkortelser for å angi hvor det enkelte budsjettkapittel hører til:

B	Bydelene (EST og KOU)
BLK	Byrådslederens kontor
BYS	Bystyrets organer
BYU	Byrådsavdeling for byutvikling
EST	Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester
FIN	Byrådsavdeling for finans
FIN	Felles inntekter og utgifter
KON	Byrådsavdeling for kultur og næring
KOU	Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning
MOS	Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Diverse endringer

Nye budsjettkapitler:

374 Prosjekteringsmidler (EST)

547 Oslo 2022 (MOS)

Budsjettkapitler som har fått nye betegnelser:

Gamle betegnelser	Nye betegnelser
111 Helse- og sosialombudet (BYS)	111 Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)

Prosedyre for bemanningsreduksjoner

Følgende prosedyre for bemanningsreduksjon gjøres gjeldende for perioden 01.01 til 31.12.2013:

Stillinger som ikke kan forsvares opprettholdt med basis i vedtatt budsjett inndras og de ansatte registreres som overtallige. Ansatte som innehar stillinger som bortfaller, søkes omplassert.

Når overtallige er identifisert, registreres overtallige i kommunens HR-system og meldes Utviklings- og kompetanseetaten. Arbeidsgiveransvaret for den overtallige ligger fortsatt hos virksomhetene. Overtallige kan benyttes i midlertidige ansettelsesforhold i virksomhetsapparatet inntil ordinær omplassering kan skje. Det påligger således virksomhetslederne (etatsjefene/ bydelsdirektørene), med bakgrunn i budsjettforslaget å utarbeide en oversikt over hvilket personell som er overtallig og som skal registreres i kommunens HR-system og meldes Utviklings- og kompetanseetaten. Arbeidsmiljøloven, avtale om omplassering av overtallige og øvrige avtaler med de ansattes organisasjoner samt sentrale retningslinjer skal følges i forbindelse med behandling av disse sakene.

Følgende prosedyre følges for behandling av overtallige i virksomhetene:

1. Med bakgrunn i vedtatt budsjett avklarer virksomhetene hvem som skal erklæres som overtallige. Disse registreres i kommunens lønns- og personalsystem og søkes omplassert lokalt.
2. Det påligger virksomheten å melde overtallige ansatte inn til Utviklings- og kompetanseetaten. Inntil fast omplassering kan foretas, skal den enkelte overtallige som er meldt inn i Utviklings- og kompetanseetaten kunne benyttes i midlertidige ansettelsesforhold i virksomheten eller kommunen for øvrig der slikt behov er til stede.
3. Ved omstillingsprosesser og etter beslutning om overtallighet kan virksomheten selv vurdere å gi overtallige tilbud om inntil 12 måneders etterlønn dersom de selv sier opp sin stilling med øyeblikkelig virkning. Den enkelte overtallige kan også selv søke sin virksomhet om etterlønn. De ansatte som benytter seg av denne ordningen kan ikke de 12 etterfølgende måneder gis ny ansettelse i kommunen eller i kommunens selskaper uten at det foretas reduksjon av lønnsutbetalingene i ny stilling i forhold til utbetalt etterlønn. Ved eventuell ny tilsetning i Oslo kommune, gjøres det forholdsmessig avkorting av tidligere etterlønn. "Modervirksomheten" bærer det økonomiske ansvar ved tilståelse av etterlønn.
4. Ledige stillinger i Oslo kommune kunngjøres samtidig internt og eksternt. Det understrekes at virksomhetene har en ufravikelig plikt til å registrere ledige stillinger i kommunens lønns- og personalsystem. Dette må gjøres for å kunne ivareta kommunens arbeidsgiveransvar for omplassering av overtallige arbeidstakere på en forsvarlig måte.
5. For at nødvendig og forutsatt besparelse i forhold til budsjettet skal oppnås, må overtallige arbeidstakere gis tilbud om eller skaffes nytt arbeid snarest mulig. Dersom dette ikke er mulig, må det kunne dokumenteres at det er foretatt det som med rimelighet må kunne forventes for å tilby vedkommende annet passende arbeid i kommunen, jf. arbeidsmiljølovens § 15-7 (2). Både av hensyn til den overtallige og til kommunen skal behandlingstiden i forbindelse med en enkelt sak skje raskest mulig. Dersom en arbeidstaker anses som kvalifisert til en stilling (ikke nødvendigvis best kvalifisert), skal vedkommende gis et skriftlig tilbud om stillingen. Den overtallige må deretter enten takke ja eller nei til stillingen, jf. omplasseringsavtalens § 4.2.1. Byrådet vil aktivt bruke sin rett etter omplasseringsavtalen til å kunne tilsette en søker som skal omplasseres fra en annen stilling i kommunen i de tilfeller hvor den ordinære ansettelsesmyndighet ikke finner å kunne gjøre dette. Arbeidstaker som ikke godtar tilbud om passende arbeid, vil bli sagt opp fra kommunen, jf. arbeidsmiljølovens § 15-7 og omplasseringsavtalens § 4.2.1.
6. Byrådet gis fullmakt til å foreta beordringer av personell (grupper) på tvers av etats- eller bydelsgrenser dersom dette anses nødvendig for å kunne sysselsette overtallige arbeidstakere på en for kommunen formålstjenlig måte.
7. Virksomhetene står ansvarlig for å dekke lønnskostnadene for overtallig personell inntil vedkommende ansatte enten er omplassert i fast stilling, er benyttet i midlertidig stilling i annen virksomhet eller vedkommendes ansettelsesforhold opphører. Dersom vedkommende ikke er skaffet annet passende arbeid etter endt midlertidig ansettelsesforhold, tilbakeføres vedkommende til "modervirksomheten".
8. Byrådet gis fullmakt innenfor en ramme på 5 millioner av kap. 125 Utviklings- og kompetanseetaten til å innvilge søknad om hel eller delvis refusjon av lønns- og etterlønnkostnader ved bemanningsreduksjoner i henhold til

disse retningslinjene i forbindelse med omstruktureringsprosesser i virksomhetene. Midlene kan også benyttes til å dekke andre utgifter i forbindelse med overtallighet og til kompetanse- og omstillingstiltak for overtallige.

9. Byrådet gis fullmakt til å gi utfyllende retningslinjer for bruk av bevilgningen i punkt 8 foran. Byrådet gis fullmakt til å overføre arbeidsgiveransvaret for den enkelte overtallige til Utviklings- og kompetanseetaten

Forkortelser

AAN	Amathea, tidligere Alternativ til abort Norge
AAP	Arbeidsavklaringspenger
AB	Arbeid med bistand
ABM	Agresso Budget Manager (Oslo kommunes budsjettssystem)
ABW	Agresso Business World (Oslo kommunes regnskapssystem)
AFP	Avtalefestet pensjon
AMU	Arbeidsmiljøutvalg
APS	Arbeidspraksis i skjermet virksomhet
ASA	Allmennaksjeselskap
AS	Aksjeselskap
ASSS	ASSS-kommunene er de 10 største kommunene i Norge som samarbeider om å sammenligne aggregerte styringsdata
B	Bydel
BBY	Boligbygg Oslo KF
BFE	Barne- og familieetaten
BLK	Byrådslederens kontor
BOB	Behovsbasert bemanning (kompetansestyringssystem)
BYD	Bydelene
BYMIF	Byomfattende senter for mindreårige enslige flyktninger
BYS	Bystyrets organer
BYU	Byrådsavdeling for byutvikling
DIXI	Ressurssenter for voldtatte kvinner
Dok.3	Bystyrets budsjettvedtak
DSB	Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap
EBY	Eiendoms- og byfornyelsesetaten
ECAD	European cities against drugs
EGE	Energigjenvinningsetaten
EMI	Enhet for mangfold og integrering
ENØK	Energøkonomisering
EST	Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester
FAD	Forbruker-, administrasjons- og kirkedepartementet
FDV	Forvaltning, drift og vedlikehold
FIN	Byrådsavdeling for finans
FO	Funksjonsområde
FoU	Forskning og utdanning
G	Grunnbeløpet i folketrygden
GERICA	IKT-system for pleie- og omsorgstjenesten
HEL	Helseetaten
HF	Helseforetak
HMS	Helse, miljø og sikkerhet
HR	Human Resource
IA	Inkluderende arbeidsliv
IKM	Internasjonalt Kultursenter og Museum
IKT	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
IPLOS	Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk
ISO	International Standard Organisation
IT	Informasjonsteknologi
JURK	Juridisk Rådgivningskontor for kvinner
KF	Kommunalt foretak
Kgl.res.	Kongelig resolusjon
KIB	Kulturbyggene i Bjørvika

FORKORTELSER
BUDSJETT 2013

KLP	Kommunal Landspensjonskasse
KOFA	Klagenemnda for offentlige anskaffelser
KommlIT	Program for samordning av IKT i kommunesektoren
KON	Byrådsavdeling for kultur og næring
KORO	Statens fagorgan for kunst i det offentlige rom
KOSTRA	Kommune-Stat-Rapportering
KOU	Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning
Kpi	Konsumprisindeks
KRD	Kommunal- og regionaldepartementet
KS	Kommunenes Sentralforbund – heter nå bare KS
KS1	Ekstern kvalitetssikring av konseptvalgutredning for investeringsprosjekter
KS2	Ekstern kvalitetssikring av forprosjekter og styringsdokument for investeringsprosjekter
KSS	Kvalitetssikringssystem
KTP AS	Kollektivtransportproduksjon AS
Kv	Kvartal
KVP	Kvalifiseringsprogram
LAR	Legemiddelassistert rehabilitering
MAR	Medikamentellassistert rehabilitering
METREX	European Metropolitan Regions and Areas
Mill.	Million
Mnd.	Måneder
MOS	Byrådsavdeling for miljø og samferdsel
Mrd.	Milliard
MRSA	Meticillinresistente staphylococcus aureus (multiresistente gule stafylokokker)
Mva	Merverdiavgift
NAV	Arbeids- og velferdsforvaltningen
NHO	Næringslivets Hovedorganisasjon
NIBOR	Norwegian interbank offered rate
NKI	Fornøyd kunde indeks
NOU	Norges Offentlige Utredninger
OBY	Omsorgsbygg Oslo KF
OIK	Oslo Idrettskrets
OKDN	Kommunens felles telefoni- og datanett
OKER	Oslo kommunes eiendomsregister
OL	Olympiske leker
OMK	Oslo musikk- og kulturskole
OPF	Oslo Pensjonsforsikring AS
OPS	Offentlig privat samarbeid
OU-fondet	Opplærings- og utviklingsfondet
OXLO	Oslo EXtra large, en kampanje for en romsligere by
P50	Forventet kostnadsramme for investeringsprosjekter
P85	Budsjettert kostnadsramme for investeringsprosjekter, inklusive usikkerhetsavsetning tilsvarende sikkerhetsnivå P85, dvs. at risikoen for overskridelser er begrenset til 15 %
PBE	Plan- og bygningsetaten
PCAM	Prinds Christian Augusts Minde
PCB	Polyklorete bifenyler
PDA	Personlig digital assistent (håndholdt PC)
PL	Paralympisk leker
PPT	Pedagogisk – psykologisk tjeneste
PRO – base	Pleie-, rehabiliterings- og omsorgsbasis
REN	Renovasjonsetaten
RHF	Regionalt helseforetak
RNB	Revidert nasjonalbudsjett
ROS-analyse	Risiko- og sårbarhetsanalyse
RUP	Regionalt utviklingsprogram
SAFH	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell

FORKORTELSER
BUDSJETT 2013

Sak 1 Del 1	Byrådets forslag til budsjett – kortversjon med vedtak
Sak 1 Del 2	Byrådets forslag til budsjett
SaLTo	Sammen lager vi et trygt Oslo
SALUTT	Sammen lager vi utelivet tryggere
Seif	Selvhjelp for innvandrere og flyktninger
SERAF	Senter for rus og avhengighetsforskning
SFT	Statens forurensingstilsyn
SIRUS	Statens institutt for rusmiddelforskning
SSB	Statistisk Sentralbyrå
St.meld.	Stortingsmelding
St.prp.	Stortingsproposisjon
SYE	Sykehjemsetaten
TT	Transporttjenesten for funksjonshemmede
UBF	Undervisningsbygg Oslo KF
UDE	Utdanningsetaten
UDI	Utlendingsdirektoratet
UKE	Utviklings- og kompetanseetaten
VAR-sektoren	Vann-, avløp og renovasjonssektoren
VEAS	Vestfjordens avløpsselskap
vgs	Videregående skole
VEL	Velferdsetaten
VTa	Varig tilrettelagt arbeid

Alfabetisk register

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen)	211	KOU	5
Andre utbyggingsformål	425	BYU	6
Andre utgifter vedr. samferdsel og miljø	752	MOS	7
Arbeidstrening OSLO KF - overføring	176	EST	4
Arbeidstrening Oslo KF	058	EST	4
Avsetning til tilleggsbevilgninger	199	FIN	13
Barnehager		KOU	3.2
Barne- og familieetaten - barnevern	360	EST	4
Beredskapsetaten	184	MOS	7
Beregningsgrunnlag for vann- og avløpsgebyrer og renovasjonsgebyrer			15
Betjening av videreutlån	927	FIN	13
Boligbygg Oslo KF - overføring	172	KON	9
Boligbygg Oslo KF	055	KON	9
Brann- og redningsetaten	650	MOS	7
Bundne driftsfond	950	FIN	13
Bundne investeringsfond	959	FIN	13
Byantikvaren	520	BYU	6
Bydel Alna (12)	012	EST	3
Bydel Bjerke (9)	009	EST	3
Bydel Frogner (5)	005	EST	3
Bydel Gamle Oslo (1)	001	EST	3
Bydel Grorud (10)	010	EST	3
Bydel Grünerløkka (2)	002	EST	3
Bydel Nordre Aker (8)	008	EST	3
Bydel Nordstrand (14)	014	EST	3
Bydel Sagene (3)	003	EST	3
Bydel St. Hanshaugen (4)	004	EST	3
Bydel Stovner (11)	011	EST	3
Bydel Søndre Nordstrand (15)	015	EST	3
Bydel Ullern (6)	006	EST	3
Bydel Vestre Aker (7)	007	EST	3
Bydel Østensjø (13)	013	EST	3
Bydelene – avsetninger helse og sosiale tjenester.	308	EST	3.1
Bydelene - diverse barnehagetiltak	306	KOU	3.2
Bydelene - etablering av nye barnehager	305	KOU	3.2
Bydelene - funksjonsområde 1 - Helse, sosial og nærmiljø		EST	3.1
Bydelene - funksjonsområde 2A – Barnehager		KOU	3.2
Bydelene - funksjonsområde 2B – Oppvekst		EST	3.1
Bydelene - funksjonsområde 3 - Pleie og omsorg		EST	3.1
Bydelene - funksjonsområde 4 - Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram		EST	3.1
Bydelene - avsetninger helse og eldreomsorg	304	EST	3.1
Bydelene - samlet driftsramme		EST	3
Bydelene - samlet sosialhjelpsramme		EST	3
Bydelene - EST og KOU		EST	3
Bydelenes hjelpemiddeltjeneste	384	EST	4

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Bymiljøetaten	542	MOS	7
Byomfattende barnehageoppgaver	271	KOU	3.2
Byomfattende tiltak – avsetninger	372	EST	4
Byråd/byrådsavdelingene	120	BLK	10
Byrådsavdeling for byutvikling		BYU	6
Byrådsavdeling for finans		FIN	11
Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning		KOU	5
Byrådsavdeling for kultur og næring		KON	9
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel		MOS	7 og 8
Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester - byomfattende tiltak		EST	4
Byrådslederens kontor		BLK	10
Bystyret m.v.	100	BYS	12
Bystyrets organer		BYS	12
Deichmanske bibliotek (se Kulturetaten)			
Dekning av/bruk av tidl. års merforbruk/mindreforbruk	930	FIN	13
Den norske kirke og andre trossamfunn	581	KON	9
Disposisjonsfond	940	FIN	13
Div. virksomheter og prosj. under FIN	122	FIN	11
Div. avsetninger og tidsbegrensede tiltak under byrådsavdelingene	126	BLK	10
Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter	192	FIN	13
Eiendoms- og byfornyelsesetaten	400	BYU	6
Eiendomsskatt		FIN	13
Energigjenvinningsetaten - husholdninger	645	MOS	7
Energigjenvinningsetaten - næring	646	MOS	7
Enhet for mangfold og integrering	354	KON	9
Enøketaten (se Klima og energi Oslo KF)			
Fagopplæring	231	KOU	5
Fagskolen	250	KOU	5
Fornebu-utbyggingen	416	BYU	6
Forsikringer	124	FIN	13
Forskjellige utbedringstiltak	185	KON	9.1
Friluftsetaten (se Bymiljøetaten)			
Generelt statstilskudd vedr. flyktninger m.v.	850	FIN	13
Gravferdsetaten	590	KON	9
Grunnskolen	210	KOU	5
Handlingsprogram Groruddalen	482	BYU	6
Handlingsprogram Oslo sør	481	EST	4
Helse- og velferdsetaten (se Helseetaten og Velferdsetaten)			
Helseetaten	314	EST	4
Hovedoversikter			1 og 2
Idrettsetaten (se Bymiljøetaten)			
Instruks for økonomiforvaltningen			14

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Kemnerkontoret	130	FIN	11
Kjøp av transporttjenester	711	MOS	7
Klima og energi Oslo KF	051	MOS	8
Kommunal konkurranse Oslo KF (se Omsorg Oslo KF)			
Kommuneadvokaten	140	BLK	10
Kommunerevisjonen	110	BYS	12
Kontrollutvalget	109	BYS	12
Kriminalitetsforebygging blant ungdom	362	EST	4
Kulturbyggene i Bjørvika	503	KON	9
Kultureiendommer	501	KON	9
Kulturetaten	502	KON	9
Legevakten (se Helseetaen)			
Lønns- og priskompensasjon			16
Lån	910	FIN	13
Lånefondet	080	FIN	13
Munch-museet	504	KON	9
Mva-refusjon for investeringer			16
Næringsetaten	459	KON	9
Næringsutvikling og reiseliv	455	KON	9
Ombud for brukere av helse- og sosialtj.	111	BYS	12
Omsorg Oslo KF	052	KON	9
Omsorgsbygg Oslo KF - overføring	175	KON	9
Omsorgsbygg Oslo KF	059	KON	9
Ordførerens kontor	101	BYS	12
Oslo 2022	547	MOS	7
Oslo Havn KF	060	MOS	8
Oslo musikk- og kulturskole	290	KOU	5
Overformynderiet	181	FIN	11
Overføring mellom drift og investering	980	FIN	13
Overføringer fra KF m.v.	898	FIN	13
Pedagogisk-psykologisk tjeneste	203	KOU	5
Pensjonskostnader		FIN	13
Plan- og bygningsetaten	609	BYU	6
Prosjekteringsmidler EST	374	EST	4
Rammetilskudd fra staten	840	FIN	13
Renovasjonsetaten – næring	643	MOS	7
Renovasjonsetaten – selvkost	640	MOS	8
Renter	900	FIN	13
Renter og avdrag fra KF m.v. (se Overføring fra KF)			
Rusmiddeletaten (se Velferdsetaten)			
Rådhusets forvaltningstjeneste	150	BLK	10

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Samferdselsetaten (se Bymiljøetaten)			
Selvkost vann og avløp, renovasjon og feiing			15
Skatt på inntekt og formue	800	FIN	13
Skolefritidsordningen (se aktivitetsskolen)			
Sosiale boligvirkemidler	428	EST	4
Spesialundervisning i egne grunnskoler	260	KOU	5
Spesialundervisning i egne videregående skoler	261	KOU	5
Storbyavdelingen (se Helseetaten og Velferdsetaten)			
Stortingsvalg og kommunevalg	112	BYS	12
Sykehjemsetaten	313	EST	4
Sykkelprosjektet	761	MOS	7
Takster og avgifter og gebyrer			15
Tannhelsetjenesten Oslo KF (se Helseetaten)			
Tap på lånegarantier	426	FIN	13
Tap på utlån	427	EST	4
Tilfeldige utgifter etter byrådets bestemmelse	191	BLK	10
Tilfeldige utgifter etter bystyrets bestemmelse	102	BYS	12
Trafikketaten (se Bymiljøetaten)			
Transporttjeneste for funksjonshemmede (se Bydelene, Funksjonsområde 3 Pleie- og omsorg)			
Trygdeordninger	350	EST	4
Ubundne investeringsfond	948	FIN	13
Undervisningsbygg Oslo KF	053	KON	9
Utbytte fra aksjeselskaper	901	FIN	13
Utdanningsetaten	200	KOU	5
Utlån egne midler	920	FIN	13
Utviklings- og kompetanseetaten	125	FIN	11
Vann- og avløpsetaten - forvaltning	620	MOS	8
Velferdsetaten	315	EST	4
Videregående skoler	230	KOU	5
Videreutlån	926	FIN	13
Voksenopplæring	294	KOU	5
Økonomiplan			2
Økonomireglement			14
Øvrige generelle statstilskudd	845	FIN	13